Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/platonisphilosop07plat

The Institute of Mediaeval Studies
LIBRARY
Toronto, Ontario

ΠΛΑΤΩΝ

PLATONIS PHILOSOPHI
QUAE EXSTANT

GRAECE AD EDITIONEM HENRICI STEPHANI
ACCURATE EXPRESSA
CUM MARSILII FICINI INTERPRETATIONE
ACCEDIT VARIETAS LECTIONIS
STUDIIS SOCIETATIS BIPONTINAE

VOLUMEN SEPTIMUM

BIPONTI
EX TYPOGRAPHIA SOCIETATIS
CIↃIↃCCLXXXV

THE INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
TORONTO 5, CANADA
APR 29 1932
4963

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ

Η

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ.

PLATONIS

DE REPUBLICA

SIVE

DE IUSTO

DIALOGUS QUINTUS.

ARGUMENTUM.

Docet hic Plato, qua re inſtituendus ſit Magiſtratus, ut felix ſit reſpublica: videlicet vera philoſophia, quae non ſuperficiaria ſit, & externum quendam ornatum & vitae & orationis conſectetur: ſed a rebus genitis hiſce & caducis animum convertat ad id, quod vere eſt, ſolidam nimirum germanamque Dei cognitionem. Idcirco re paulo altius repetita, Philoſophiae ſubiectum, naturam, utilitatem copioſe perſequitur: ut conſtet, & illam eſſe ſummi boni, id eſt, Dei cognitionem, & illo fundamento conſtaturam reipublicae utilitatem: ac proin-

de tum demum illam felicem fore, cum in ea vel philoſophi regnabunt, vel reges philoſophabuntur: neque prius quietem malorum futuram hominibus. Quoniam autem optimam rempublicam dixerat conſtare ſumma & animorum & omnium rerum communitate: iſtius communitatis modum ita definit, Uti mulieribus aeque ac viris officia ſint communia in republica: uxores, liberi, bona civibus item ſint communia. Quae ſententia recte ab Ariſtotele reprehenditur: qui vult quidem unam eſſe rempublicam, ſed tamen hactenus, ut naturarum, quae diverſis hominibus diverſae competunt, maxima ratio habeatur, ut εὐταξία ſervetur in rebus omnibus, ut caveatur perturbatio omnis & πολυπραγμοσύνη, certa reipublicae pernicies.

p. 449 a. Ἀγαθὴν μὲν τοίνυν τὴν τοιαύτην πόλιν τε καὶ πολιτείαν καὶ ὀρθὴν καλῶ, καὶ ἄνδρα τοιοῦτον· κακὰς δὲ τὰς ἄλλας καὶ ἡμαρτημένας, εἶπες αὐτη ὀρθὴ, περί τε πόλεων διοικήσεις καὶ περὶ ἰδιωτῶν ψυχῆς τρόπου κατασκευὴν, ἐν τέτταρσι πονηρίας εἴδεσιν οὔσας. Ποίας δὴ ταύτας; ἔφη. Καὶ ἐγὼ μὲν ἅμα τὰς ἐφεξῆς ἐρῶν, ὡς μοι ἐφαίνοντο ἕκαστοι b. ἐξ ἀλλήλων μεταβαίνειν· ὁ δὲ Πολέμαρχος (σμικρὸν γὰρ ἀπωτέρω τοῦ Ἀδειμάντου καθῆστο) ἐκτείνας τὴν χεῖρα, καὶ λαβόμενος τοῦ ἱματίου ἄνωθεν αὐτοῦ παρὰ τὸν ὦμον, ἐκεῖνόν τε προσηγάγετο, καὶ προτείνας ἑαυτὸν, ἔλεγεν ἄττα

Bonam igitur civitatem huiuſmodi rectamque rempublicam voco, virumque talem bonum eſſe dico. ac ſi recta haec reſpublica eſt, alias pravas appello, utpote quae circa civitatis ipſius gubernationem & privatorum diſciplinam aberrent: quae quidem in quatuor ſpeciebus pravitatis ſunt. Quaenam iſtae? inquit. Tunc ego narrare pergebam, qua ratione mihi ſingulae ex ſeſe invicem dependere viderentur. Verum Polemarchus (paulo enim a me longius aberat, quam Adimantus, Adimanti poſt tergum ſedens) extendit manum, prehendenſque ſuperne Adimanti pallium circa humeros, & eum ad ſe

προσκεκυφώς· ὧν ἄλλο μὲν οὐδὲν κατηκούσαμεν, τόδε δὲ, Ἀφήσομεν οὖν; ἔφη, ἢ τί δράσομεν; Ἥκιστά γε, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, μέγα ἤδη λέγων. Καὶ ἐγὼ, Τί μάλιστα, ἔφην, ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε; Σὲ, ἦ δ' ὅς· ὅτι ἐγὼ εἶπον, τί μάλιστα. c. Ἀπορραθυμεῖν ἡμῖν δοκεῖς, ἔφη, καὶ εἶδος ὅλον οὐ τὸ ἐλάχιστον ἐκκλέπτειν τοῦ λόγου, ἵνα μὴ διέλθῃς· καὶ λήσειν οἴει εἰπὼν αὐτὸ φαύλως, ὡς ἄρα περὶ γυναικῶν τε καὶ παίδων παντὶ δῆλον ὅτι κοινὰ τὰ φίλων ἔσται. Οὐκοῦν ὀρθῶς ἔφην, ὦ Ἀδείμαντε; Ναὶ, ἦ δ' ὅς. Ἀλλὰ τὸ ὀρθῶς τοῦτο, ὥσπερ τἄλλα, λόγου δεῖται, τίς ὁ τρόπος τῆς κοινωνίας. πολλοὶ γὰρ ἂν γένοιντο. μὴ οὖν παρῇς, ὄντινα σὺ λέγεις. ὡς ἡμεῖς πάλαι περιμένομεν, οἰόμενοί σέ που μνησθήσεσθαι παιδοποιΐας τε d. πέρι, πῶς παιδοποιήσονται, καὶ γενομένους πῶς θρέψουσι· καὶ ὅλην ταύτην ἣν λέγεις κοινωνίαν γυναικῶν τε καὶ παίδων. μέγα γάρ τι οἰόμεθα φέρειν, καὶ ὅλον, εἰς πολιτείαν,

traxit, & os ad aures eius admovit. Ex his autem, quae dixit, nihil ipsi percepimus, nisi id unum, quod ait, Permittemusne? aut quid agemus? Cui Adimantus altius respondens, Minime, inquit. Ad haec ego: Quidnam istud est, quod non vultis permittere? Te, inquit ille. Quid adeo? inquam ego. Declinare nempe nobis videris, inquit, speciemque totam disputationis huius non minimam subticere, ne nobis exponas, atque surripere: putasque latere nos, quod male dixisti, de uxoribus quidem & pueris, constare scilicet omnibus, omnia inter amicos communia esse debere. An non recte, o Adimante, dixi, inquam? Recte nimirum, inquit: sed quemadmodum in aliis, ita in hoc explanare oportet, qua ratione ita se recte id habeat, quis communionis sit modus. nam multi esse possunt. Ne igitur id praetermittas, quo minus nobis aperias, quem tu potissimum dicas. Nos enim diu iam exspectamus, sperantes, expositurum te tam circa filiorum procreationem, quae sit generationis conditio, quam circa nutritionem, quae educationis futura sit ratio: qualisque debeat esse haec omnis, quam tu dicis, uxorum liberorumque communio. plu-

B
353
1781

ἐρθῶς ἢ μὴ ὀρθῶς γιγνόμενον. νῦν οὖν, ἐπειδὴ ἄλλης ἐπιλαμβάνῃ πολιτείας, πρὶν ταῦτα ἱκανῶς διελέσθαι, δέδοκται ἡμῖν
p. τοῦτο, ὃ σὺ ἤκουσας, τὸ σὲ μὴ μεθιέναι, πρὶν ἂν ταῦτα πάν-
450 τα, ὥσπερ τἄλλα, διέλθῃς. Καὶ ἐμὲ τοίνυν, ὁ Γλαύκων ἔφη,
a. κοινωνὸν τῆς ψήφου ταύτης τίθετε. Ἀμέλει, ἔφη ὁ Θρασύμαχος, πᾶσι ταῦτα δεδογμένα ἡμῖν νόμιζε, ὦ Σώκρατες. Οἷον, ἦν δ' ἐγὼ, εἰργάσασθε, ἐπιλαβόμενοί μου; ὅσον λόγον πάλιν, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς, κινεῖτε περὶ τῆς πολιτείας· ἣν ὡς ἤδη διεληλυθὼς ἔγωγε ἔχαιρον ἀγαπῶν εἴ τις ἐάσει ταῦτα ἀποδεξάμενος ὡς τότε ἐῤῥέθη. ἃ νῦν ὑμεῖς παρακαλοῦντες,
b. οὐκ ἴσ' ὅσον ἐσμὸν λόγων ἐπεγείρετε· ὃν ὁρῶν ἐγὼ, παρῄκα τότε, μὴ παράσχοι πολὺν ὄχλον. Τί δέ; ἦ δ' ὃς ὁ Θρασύμαχος, χρυσοχοήσοντας οἴει τούσδε νῦν ἐνθάδε ἀφῖχθαι, ἀλλ' οὐ λόγων ἀκουσομένους; Ναὶ, εἶπον, μετρίων γε. Μέτριον δέ γ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Γλαύκων, τοιούτων λόγων ἀκούειν,

rimum quippe, immo vero totum referre iſtud ad rempublicam ducimus, rectene, an non recte agatur. Nunc igitur cum rempublicam aliam aggrediaris, priuſquam ſatis commode tractaveris haec, viſum id nobis eſt, quod & ipſe audiſti, ne te aliud quidquam aggredi permittamus, antequam haec omnia, quemadmodum cetera, expoſuiſſes. Me quoque, inquit Glauco, vobiſcum ſentire exiſtimate. Equidem & Thraſymachus, In hoc, inquit, procul dubio nos convenire omnes, o Socrates, puta. Quid agitis, obſecro, qui me ita revocatis? quam gravem rurſus, tanquam a principio, diſputationem de republica ſuſcitatis! Nempe ego, quaſi hanc iam peregiſſem, gaudebam, ſatis eſſe factum exiſtimans, ſi quis haec in partem acciperet, in quantum dicta ſunt. quae vos nunc exigentes, neſcitis, quantum diſputationum inſtigetis examen. quod ego tunc proſpiciens, praetermiſi, ne multas nobis turbas excitaret. Quid vero, inquit Thraſymachus, conveniſſe huc hos arbitraris, o Socrates, ut aurum funderent, potius quam ut ſermones audirent? Ut ſermones audirent, inquam: ſed moderatos. Modus vero & terminus horum ſermonum audiendorum,

ὅλος ὁ βίος, νοῦν ἔχουσιν. ἀλλὰ τὸ μὲν ἡμέτερον ἔα· σὺ δὲ περὶ ὧν ἐρωτῶμεν μηδαμῶς ἀποκάμῃς ἢ σοι δοκεῖ διεξιών, τίς ἡ κοινωνία τοῖς φύλαξιν ἡμῶν παίδων τε πέρι καὶ γυναικῶν ἔσαι καὶ τροφῆς νέων ἔτι ὄντων, τῆς ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ γιγνομένης γενέσεώς τε καὶ παιδείας, ἣ δὴ ἐπιπονωτάτη δοκεῖ εἶναι. πειρῶ οὖν εἰπεῖν τίνα τρόπον δεῖ γίγνεσθαι αὐτήν. Οὐ ῥᾴδιον, ὦ εὐδαιμον, ἦν δ' ἐγὼ, διελθεῖν. πολλὰς γὰρ ἀπιστίας ἔχει ἔτι μᾶλλον τῶν ἐμπροσθεν ὧν διήλθομεν. καὶ γὰρ ὡς δυνατὰ λέγεται, ἀπιστεῖτ' ἄν· καὶ εἰ ὅτι μάλιστα γένοιτο, ὡς ἄριστ' ἂν εἴη ταῦτα, καὶ ταύτῃ ἀπιστήσεται. διὸ δὴ καὶ ὄκνος τις αὐτῶν ἅπτεσθαι, μὴ εὐχὴ δοκῇ εἶναι ὁ λόγος, ὦ φίλε ἑταῖρε. Μηδὲν, ἦ δ' ὅς, ὄκνει. οὔτε γὰρ ἀγνώμονες, οὔτε ἄπιστοι, οὔτε δύσνοι οἱ ἀκουσόμενοι. Καὶ ἐγὼ εἶπον, ὦ ἄριστε, ἦ που βουλόμενός με παραθαῤῥύνειν, λέγεις; Ἔγωγ', ἔφη. Πᾶν τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, τοὐναντίον ποιεῖς. πιστεύοντος μὲν γὰρ ἐμοῦ ἐμοι εἰδέναι ἃ λέγω, καλῶς εἶχεν ἡ παραμυ- c. d.

o Socrates, inquit Glauco, omnis vita eſt viris mentem habentibus. Sed nos quidem mitte: tu vero ne graveris, ſi tibi videtur, ea, quae perquirimus, declarare, quae noſtris cuſtodibus circa mulieres & filios ſit futura communio, quaeve nutriendorum puerorum ratio eo ipſo in tempore adhibenda, quod generationem inter & diſciplinam labitur, quae laborioſiſſima certe eſſe videtur. conare nobis haec aperire. Haud facile, inquam, o vir beate, explicari haec poſſunt. plures enim in his, quam in ſuperioribus, inſunt ambiguitates. Primo quidem, an fieri haec poſſint, dubitaretur. quin etiam ſi poſſint, utrum optima iſta ſint. & quomodo, dubitabitur. quapropter difficultas haec me dehortatur, verentem, o amice coniunctiſſime, ne votum quoddam eſſe mea haec oratio videatur Ne pigeat, inquit, obſecro. neque enim auditores habes ingratos, vel incredulos, vel malevolos. O vir optime, inquam ego, num ut exhorteris me, haec affers? Nempe. Contra, inquam, omnino facis. nam ſi ego perſuadeam mihi, noſſe me haec, quae dico, tempeſtiva eſt adhortatio haec. nempe tutum eſt & au-

e. θία. ἐν γὰρ φρονίμοις τε καὶ φίλοις, περὶ τῶν μεγίστων τε
καὶ φίλων τἀληθῆ εἰδότα λέγειν, ἀσφαλὲς καὶ θαῤῥαλέον·
ἀπιστοῦντα δὲ καὶ ζητοῦντα ἅμα τοὺς λόγους ποιεῖσθαι, ὃ
δὴ ἐγὼ δρῶ, φοβερόν τε καὶ σφαλερὸν, οὔτι γέλωτα ὄφλειν·
p. (παιδικὸν γὰρ τοῦτό γε) ἀλλὰ μὴ σφαλεὶς τῆς ἀληθείας,
451 a. οὐ μόνον αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ τοὺς φίλους ξυνεπισπασάμενος
κείσομαι, περὶ ἃ ἥκιστα δεῖ σφάλλεσθαι. προσκυνῶ δὲ Ἀδράστειαν, ὦ Γλαύκων, χάριν οὗ μέλλω λέγειν. ἐλπίζω γὰρ οὖν
ἔλαττον ἁμάρτημα, ἀκουσίως τινὸς φονέα γενέσθαι, ἢ ἀπατεῶνα καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν καὶ δικαίων καὶ νομίμων. περὶ
τοῦτο οὖν τὸ κινδύνευμα κινδυνεύειν ἐν ἐχθροῖς κρεῖττον ἢ
b. φίλοις. ὥστε εὖ με παραμυθῇ. Καὶ ὁ Γλαύκων γελάσας,
Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἐάν τι πάθωμεν πλημμελὲς ὑπὸ
τοῦ λόγου, ἀφίεμέν σε ὥσπερ φόνου καθαρὸν εἶναι, καὶ μὴ
ἀπατεῶνα ἡμῶν. ἀλλὰ θαῤῥήσας λέγε. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον,
καθαρός γε καὶ ἐκεῖ ὁ ἀφεθεὶς, ὡς ὁ νόμος λέγει. εἰκὸς δέ γε,

dendum, inter amicos prudentesque viros, vera quae quis cognoscit, de maximis pretiosisque rebus pronuntiare. cum diffidentia vero & ambiguitate verba facere, quemadmodum ipse facio, cavendum & periculosum, ne risum audientibus moveam: nam puerile id quidem: sed ne a vero procul aberrans, & ipse falsitati succumbam, & amicos mecum traham in ruinam, & in his una decipiamur, in quibus minime omnium errare conveniat. Adoro itaque supplex Adrasteam ob ea, quae dicturus sum, Glauco. reor enim minus eum delinquere, qui non sponte aliquem perimit, quam qui circa constitutiones de honestis & bonis iustisque fallit. hoc autem discrimen subire praestat inter inimicos homines, quam amicos. quare melius, o Glauco, me confirma. At enim, o Socrates, inquit Glauco, si quo pacto nos ex hac disputatione errare contigerit, absolvimus te, velut ab homicidio, & insontem in hac deceptione pronuntiabimus. ergo audacter disputationem ingrede e. Porro innocens est, inquam, qui illic absolvitur, ut leges docent. ergo & qui hic absolvitur, innocens. Dic igitur, inquit, hanc

εἴπερ ἐκεῖ, κἀνθάδε. Λέγε τοίνυν, ἔφη, τούτου γ' ἕνεκα. Λέγειν δὴ, ἔφην ἐγὼ, χρὴ ἀνάπαλιν αὖ νῦν, ἃ ποτε ἴσως ἔδει ἐφεξῆς λέγειν. τάχα δὲ οὕτως ἂν ὀρθῶς ἔχοι, μετὰ τὸ ἀνδρεῖον c. δρᾶμα παντελῶς διαπερανθὲν, τὸ γυναικεῖον αὖ περαίνειν· ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ σὺ οὕτω προκαλῇ. ἀνθρώποις γὰρ ᾧσι, καὶ παιδευθεῖσιν, ὡς ἡμεῖς διήλθομεν, κατ' ἐμὴν δόξαν οὐκ ἔχει ἄλλη ὀρθὴ παίδων τε καὶ γυναικῶν κτῆσίς τε καὶ χρεία, ἢ κατ' ἐκείνην τὴν ὁρμὴν ἰοῦσιν ἥπερ τὸ πρῶτον ὡρμήσαμεν. ἐπεχειρήσαμεν δέ που ὡς ἀγέλης φύλακας τοὺς ἄνδρας κα- θιστάναι τῷ λόγῳ; Ναί. Ἀκολουθῶμεν τοίνυν, καὶ τὴν γένε- σιν καὶ τροφὴν παραπλησίαν ἀποδιδόντες· καὶ σκοπῶμεν εἰ d. ἡμῖν πρέπει, ἢ οὔ. Πῶς; ἔφη. Ὧδε. τὰς θηλείας τῶν φυλά- κων κυνῶν πότερα ξυμφυλάττειν οἰόμεθα δεῖν ἅπερ ἂν οἱ ἄρρενες φυλάττωσιν, καὶ ξυνθηρεύειν, καὶ τἄλλα κοινῇ πράτ- τειν; ἢ τὰς μὲν οἰκουρεῖν ἔνδον, ὡς ἀδυνάτους διὰ τὸν τῶν σκυλάκων τόκον τε καὶ τροφὴν· τοὺς δὲ πονεῖν τε καὶ πᾶσαν

ob cauſam. Dicere nunc rurſus oportet, inquam, quae forte deinceps dicenda erant. fortaſſe autem operae pretium eſt, poſteaquam quae ad viros pertinent quaſi actum quendam ſuum habuere, deinceps quae ſunt mulierum referre: praeſertim cum ad hoc ipſe me cohorteris. Hominibus quidem natis & eruditis, quemadmodum ſupra narravimus, ut mea fert opinio, nulla eſt alia recta liberorum mulierumque adeptio atque uſus, quam ea via gradientibus, quam ipſi a principio ingreſſi ſumus. etenim conati ſumus, tanquam gregi cuſtodes, viros ſermone praeficere. Nempe, inquit. Sequamur igitur, generationem nutritionemque quam ſimillimam adhibentes: conſideremuſque, utrum ita deceat, necne? Quonam pacto, inquit. Ita. utrum inter canes cuſtodes, feminas ipſas cenſemus una eadem cuſtodire debere, quae & mares, & una venari, ac cetera omnia communiter facere: an feminas quidem intus domeſtica aſſervare, tanquam imbecillas, propter ipſum catulorum partum & nutrimentum: maſculos autem labores ſubire, omnemque armenti curam gerere? Communiter his, inquit,

ἐπιμέλειαν ἔχειν περὶ τὰ ποίμνια; Κοινῇ, ἔφη, πάντα πλὴν
c. ὡς ἀσθενεστέραις χρώμεθα τοῖς δὲ, ὡς ἰσχυροτέροις. Οἷόν τ'
οὖν, ἐφην ἐγὼ, ἐπι τὰ αὐτὰ χρῆσθαι τινι ζώῳ, ἂν μὴ τὴν
αὐτὴν τροφήν τε καὶ παιδείαν ἀποδιδῶς; Οὐχ οἷόν τε. Εἰ
ἄρα ταῖς γυναιξὶν ἐπὶ ταυτὰ χρηστέον καὶ τοῖς ἀνδράσι,
p. ταυτὰ καὶ διδακτέον αὐτάς; Ναί. Μουσικὴ μὲν ἐκείνοις
452 τε καὶ γυμναστικὴ ἐδόθη; Ναί. Καὶ ταῖς γυναιξιν ἄρα τού-
a. τω τὼ τέχνα καὶ τὰ περὶ τὸν πόλεμον ἀποδοτέον; καὶ χρη-
σέον κατὰ ταυτά; Εἰκὸς ἐξ ὧν λέγεις, ἔφη. Ἴσως δὴ, εἶπον,
παρὰ τὸ ἔθος, γελοῖα ἂν φαίνοιτο πολλὰ περὶ τὰ νῦν λεγό-
μενα, εἰ πράξεται ἢ λέγεται. Καὶ μάλα, ἔφη. Τί, ἦν δ' ἐγὼ,
γελοιότατον αὐτῶν ὁρᾷς; ἢ δηλαδὴ ὅτι γυμνὰς τὰς γυναῖ-
κας ἐν ταῖς παλαίστραις γυμναζομένας μετὰ τῶν ἀνδρῶν,
b. οὐ μόνον τὰς νέας, ἀλλὰ ἤδη καὶ τὰς πρεσβυτέρας; ὥσπερ
τοὺς γέροντας ἐν τοῖς γυμνασίοις, ὅταν ῥυσσοὶ καὶ μὴ ἡδεῖς
τὴν ὄψιν, ὅμως φιλογυμναστοῦσι; Νὴ τὸν Δία, ἔφη. Γελοῖον
γὰρ ἂν, ὡς γε ἐν τῷ παρεστῶτι, φανείη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ,

omnia tribuimus: nisi quod feminis ut imbecillioribus, maribus ut robustioribus utimur. Fierine potest, ut animali aliquo ad eadem utaris, nisi eadem ratione nutriveris, erudierisque? Nullo modo. Si ergo feminis ad eadem utemur ac viris, in eisdem eas erudire decet. Certe. Musicam autem & gymnasticam viris tribuimus. Sane. Mulieribus igitur artes hae similiter & res bellicae tribuendae sunt, ad eademque uti his decet. Consentaneum istud quidem ex his, quae dicis. Forsitan multa praeter consuetudinem ridicula videbuntur dicta circa ea, quae nunc dicuntur, si agantur, ut dicuntur. Et maxime quidem. Quid in his maxime ridiculum cernis? an quia nudas feminas conspecturus sis in palaestris cum viris certantes, non modo iuvenes, sed & vetulas: quemadmodum senes viros in gymnasiis, quando una exercentur, licet iam rugosi, neque aspectu iucundi sint? Ita per Iovem. Nam ridendum id quidem, ut nunc res sunt, videatur. Nos igitur, postquam dicere coepimus, haudquaquam vereri debemus facetorum hominum

ἐπείπερ ἀρμήσαμεν λέγειν, οὐ φοβητέον τὰ τῶν χαριέντων σκώμματα, ὅσα καὶ οἷα ἂν εἴποιεν εἰς τὴν τοιαύτην μεταβολὴν γενομένην καὶ περὶ τὰ γυμνάσια, καὶ περὶ μουσικὴν, καὶ οὐκ ἐλάχιστα περὶ τὴν τῶν ὅπλων σχέσιν, καὶ ἵππων c.
ὀχήσεις. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. ἀλλ' ἐπείτερ λέγειν ἠρξάμεθα, πορευτέον πρὸς τὸ τραχὺ τοῦ νόμου, δεχθεῖσί τε τούτων, μὴ τὰ αὑτῶν πράττειν, ἀλλὰ σπουδάζειν, καὶ ὑπομνήσασιν ὅτι οὐ πολὺς χρόνος ἐξ οὗ τοῖς Ἕλλησιν ἐδόκει αἰσχρὰ εἶναι καὶ γελοῖα ἅπερ νῦν τοῖς πολλοῖς τῶν βαρβάρων, γυμνοὺς ἄνδρας ὁρᾶσθαι· καὶ ὅτε ἤρχοντο τῶν γυμνασίων πρῶτον μὲν Κρῆτες, ἔπειτα Λακεδαιμόνιοι, ἐξῆν τοῖς τότε ἀστείοις, ταῦ- d.
τα παντα καμῳδεῖν. ἢ οὐκ οἴει; Ἔγωγε. Ἀλλ' ἐπειδή, εἶμαι, χρωμένοις ἄμεινον τὸ ἀποδύεσθαι τοῦ συγκαλύπτειν πάντα τὰ τοιαῦτα, ἐφάνη, καὶ τὸ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς δὴ γελοῖον ἐξερρύη ὑπὸ τοῦ ἐν τοις λόγοις μηνυθέντος ἀρίστου, καὶ τοῦτο ἐνεδείξατο ὅτι μάταιος ὃς γελοῖον ἄλλό τι ἢ γελοῖον ἢ τὸ κα-

ridicula, quotcunque & qualiacunque iaciant adversus huiusmodi mutationem, quam circa musicam gymnasticamque inducimus, neque minus circa armaturam equestrem que facultatem. Probe loqueris. Ergo postquam dicere coepimus, pergamus ad legis severitatem, rogantes istos, ne suo more agant, sed seria cogitent, admonentesque, haud longum praeteriisse tempus, ex quo Graecis turpia & ridicula videbantur, quae hodie barbarorum plerisque ridenda videntur, nudos videlicet spectare viros. & quando primum exercitationes huiusmodi aggressi fuerunt, in primis quidem Cretenses, deinde etiam Lacedaemonii, licebat profecto urbanis & facetis viris, qui tunc erant, haec omnia carpere. an non putas? Equidem. Verum postquam, ut arbitror, utentibus visum est commodius nudato corpore, quam operto, homines exerceri, factum est, ut, quia optimum id fuerat oratione indicatum, oculis ridiculum minime videretur. ex quo perspicuum est, vanum esse eum hominem, qui deridendum quidquam, praeterquam quod est malum, existimat: irridereque aggreditur, aliam quampiam

κόν· καὶ ὁ γελωτοποιεῖν ἐπιχειρῶν, πρὸς ἄλλην τινὰ ἔφιν
e. ἀποβλέπων ὡς γελοίου, ἢ τὴν τοῦ ἀφρονός τε καὶ κακοῦ ἢ σπουδάζειν, πρὸς ἄλλον τινὰ σκοπὸν ςησάμενος ἢ τὸν τοῦ ἀληθοῦ. Παντάπασι μὲν οὖν, ἐφη. Ἆρ' οὖν οὐ πρῶτον μὲν τοῦτο περὶ αὐτὸν ἀνομολογητέον, εἰ δυνατὰ, ἢ οὔ· καὶ δοτέον ἀμφισβήτησιν, εἴτέ τις φιλοπαίγμων εἴτε σπουδαςικὸς ἐθέλει ἀμφισβητῆσαι πότερον δυνατὴ φύσις ἡ ἀνθρωπίνη ἢ
p. θήλεια τῆ τοῦ ἄρρενος γένους κοινωνῆσαι εἰς ἅπαντα τὰ ἔρ-
453 γα, ἢ οὐδ' εἰς ἓν ἢ εἰς τὰ μὲν οἷά τε, εἰς δὲ τὰ, οὔ. καὶ
a. τοῦτο δὴ τὸ περὶ τὸν πόλεμον ποτέρων ἐςίν; ἆρ' οὐχ οὕτως ἂν κάλλιςα τις ἀρχόμενος, ὡς τὸ εἰκὸς, καὶ κάλλιςα τελευτήσειε; Πολύ γε, ἔφη. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, ἡμεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀμφισβητήσωμεν, ἵνα μὴ ἔρημα τὰ τοῦ ἑτέρου λόγου πολιορκῆται; Οὐδὲν, ἔφη, κω-
b. λύει. Λέγωμεν δὴ ὑπὲρ αὐτῶν ὅτι, Ὦ Σώκρατές τε καὶ Γλαύκων, οὐδὲν δεῖ ὑμῖν ἄλλους ἀμφισβητεῖν. αὐτοὶ γὰρ ἐν ἀρχῇ τῆς κατοικισεως, ἣν ᾠκίζετε πόλιν, ὡμολογεῖτε δεῖν

sibi proponens derisionis causam, quam quod insipidum atque malum; aut honestum quidquam & studio dignum existimat, alio respiciens, quam ad bonum. Sic est omnino. An non de hoc primum convenire oportet, utrum possint haec fieri, necne? concedere insuper cuique, ut pro arbitrio adversus haec ambigat, sive ioco, sive serio quis addubitare voluerit, utrum in hominum natura possit femina cum masculo in omnibus operibus communicare, vel in nullo: vel in quibusdam valeat, in aliis vero nequaquam: ipsaque res militaris utro in genere horum sit? Nonne quisquis ita recte exorsus fuerit, ut decens est, recte etiam peraget? Maxime. Vis ergo, ut nos pro aliorum causa nobis ipsi dubitationibus adversemur, ne sine defensione, quae sunt rationis alterius, oppugnentur? Nihil prohibet. Dicamus igitur sub eorum persona hunc in modum: Nihil opus est, o Socrates atque Glauco, ut alii nobis repugnent. nam inter nos statim a principio condendae civitatis constitit, oportere secundum naturam unumquemque

κατὰ φύσιν ἕκαστον ἕνα ἓν τὸ αὑτοῦ πράττειν. Ὠμολογήσαμεν, οἶμαι. πῶς γὰρ οὔ; Ἔστιν οὖν ὅπως οὐ πάμπολυ διαφέρει γυνὴ ἀνδρὸς τὴν φύσιν; Πῶς δ' οὐ διαφέρει; Οὐκοῦν ἄλλο καὶ ἔργον ἑκατέρῳ προσήκει προστάττειν τὸ κατὰ τὴν αὑτοῦ φύσιν; Τί μήν; Πῶς οὖν οὐχ ἁμαρτάνετε νῦν, καὶ c. πάναντια ὑμῖν αὐτοῖς λέγετε, φάσκοντες αὖ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας δεῖν τὰ αὐτὰ πράττειν, πλεῖστον κεχαρισμένην φύσιν ἔχοντας; ἐξεις, ὦ θαυμάσιε, πρὸς ταῦτ' ἀπολογεισθαι; Ὡς μὲν ἐξαίφνης, ἔφη, οὐ πάνυ ῥᾴδιον· ἀλλὰ σοῦ δεήσομαί τε καὶ δέομαι, καὶ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν λόγον, ὅστις ποτ' ἐστὶν, ἑρμηνεῦσαι. Ταῦτ' ἐστὶν, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ Γλαύκων, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, ἃ ἐγὼ πάλαι προορῶν ἐφοβούμην τε καὶ ὤκνουν ἅπτεσθαι τοῦ νόμου τοῦ περὶ τὴν τῶν d. γυναικῶν καὶ παίδων κτῆσιν καὶ τροφήν. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη. οὐ γὰρ εὐκόλῳ ἐοικεν. Οὐ γάρ, εἶπον. ἀλλὰ δὴ ὧδ' ἔχει· ἀντέ τις εἰς κολυμβήθραν μικρὰν ἐμπέσῃ, ἄντε εἰς τὸ μέγιστον πέλαγος μέσον, ὅμως γε νεῖ οὐδὲν ἧττον. Πάνυ μὲν

unum quiddam, quod ſuum eſſet, peragere. Conſtitit. quidni? Eſtne igitur, ubi non longe mulier ipſa natura a viro differt? Cur non differat? Ergo nonne opus utrique aliud pro natura utriuſque eſt tribuendum? Procul dubio tribuendum. Quid eſtat igitur, quo minus aberretis nunc, vobiſque ipſis contradicatis? quandoquidem aſſeritis, viros & mulieres oportere eadem operari, cum tamen natura valde inter ſe diſcrepent. Habebiſne, o mirifice vir, quid ad iſta pro noſtra defenſione reſpondeas? In praeſentia quidem, inquit, haud ſatis facile: ſed orabo te, atque oro, ut quid potiſſimum in noſtri ſermonis defenſionem afferri poſſit, exponas. Haec quidem, o Glauco, inquam, ceteraque generis eiuſdem permulta iamdudum proſpiciens, timidus atque invitus ad hanc legem deſcendebam de mulierum & filiorum adeptione atque nutritione. Profecto, inquit, non leve iſtud apparet. Non certe: ſed ita res ſe habet. ſive quis in ſtagnum breve prolapſus eſt, ſive profundum in pelagus, nihilominus aqua in media natat. Pror-

οὖν. Οὐκοῦν καὶ ἡμῖν νευστέον, καὶ πειρατέον σώζεσθαι ἐκ τοῦ λόγου, ἴσως δελφῖνά τιν' ἐλπίζοντας ἡμᾶς ἀπολαβεῖν
c. ἂν, ἢ τινα ἄλλην ἄπορον σωτηρίαν. Ἔοικεν, ἔφη. Φέρε δὴ, ἦν δ' ἐγὼ, ἐάν πη εὑρωμεν τὴν ἔξοδον. ὁμολογοῦμεν γὰρ δὴ ἄλλην φύσιν ἄλλο δεῖν ἐπιτηδεύειν, γυναικὸς δὲ καὶ ἀνδρὸς ἄλλην εἶναι· τὰς δὲ ἄλλας φύσεις τὰ αὐτὰ φαμὲν νῦν δεῖν ἐπιτηδεῦσαι. ταῦτα ἡμῶν κατηγορεῖτε. Κομιδῇ γε. Ἡ
p. γενναια, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ Γλαύκων, ἡ δύναμις τῆς ἀντιλογι-
454 κῆς τέχνης. Τί δή; Ὅτι, εἶπον, δοκοῦσί μοι εἰς αὐτὴν καὶ
a. ἄκοντες πολλοὶ ἐμπίπτειν, καὶ οἴεσθαι οὐκ ἐρίζειν, ἀλλὰ διαλέγεσθαι, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι κατ' εἶδη διαιρούμενοι τὸ λεγόμενον ἐπισκοπεῖν, ἀλλὰ κατ' αὐτὸ τὸ ὄνομα διώκειν τοῦ λεχθέντος τὴν ἐναντιωσιν, ἔριδι οὐ διαλέκτῳ πρὸς ἀλλήλους χρώμενοι. Ἔστι γὰρ δὴ, ἔφη, περὶ πολλοὺς τοῦτο τὸ πάθος· ἀλλὰ μῶν καὶ πρὸς ἡμᾶς τοῦτο τείνει ἐν τῷ παρόντι; Πανb. τάπασι μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγὼ. κινδυνεύομεν γοῦν ἄκοντες ἀντιλογίας ἅπτεσθαι. Πῶς; Τὸ μὴ τὴν αὐτὴν φύσιν ὅτι οὐ

fus. An non & nobis quoque natandum, conandumque, ut disputationis undas incolumes evadamus, sperantes, aut delphinum nos aliquem susceperturum, aut aliam quandam insperatam repentinamque salutis causam nobis fore? Ita videtur. Circumspice obsecro, si qua exitum nanciscamur. Convenit siquidem inter nos, naturam aliam aliud opus tractare debere: mulieris autem & viri diversam esse naturam. diversas vero naturas in praesentia iisdem studere rebus iubemus. in hoc nos quidem a vobis accusamur. Valde. Quam generosa, o Glauco, contradictoriae artis potentia est! Cur, inquit? Quia videntur mihi permulti etiam inviti in eam incidere, arbitrarique nequaquam litigare, sed differere, ex eo quod nequeant secundum species dividentes, id, quod dicitur, perspicere, immo vero secundum ipsum nomen contrarietatem proposíti prosequantur, contendentes potius inter se, quam disputantes. Contingit enim multis. sed numquid & nobis idem nunc accidit? Et maxime quidem, inquam. videmur sane inviti contra-

τῶν αὐτῶν δεῖ ἐπιτηδευμάτων τυγχάνειν, πάνυ ἀνδρείως τε καὶ ἐριστικῶς κατὰ τὸ ὄνομα διώκομεν· ἐπεσκεψάμεθα δὲ οὐδ' ὁπηοῦν τί εἶδος τὸ τῆς ἑτέρας τε καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως, καὶ πρὸς τί τεῖνον, ὡριζόμεθα τότε, ὅτε τὰ ἐπιτηδεύματα ἄλλῃ φύσει ἄλλα, τῇ δὲ αὐτῇ τὰ αὐτὰ ἀπεδίδομεν. Οὐ γὰρ οὖν, ἐφη, ἐπεσκεψάμεθα. Τοιγάρτοι, εἶπον, ἔξεστιν ἡμῖν, ὡς ἔοι- c.
κεν, ἀνερωτᾶν ἡμᾶς αὐτοὺς εἰ ἡ αὐτὴ φύσις φαλακρῶν καὶ κομητῶν, καὶ οὐχ ἡ ἐναντία. καὶ ἐπειδὰν ὁμολογῶμεν ἐναντίαν εἶναι, ἐὰν φαλακροὶ σκυτοτομῶσι, μὴ ἐᾶν κομήτας· ἐὰν δ' αὖ κομῆται, μὴ τοὺς ἑτέρους. Γελοῖον μέν τ' ἂν εἴη, ἔφη. Ἆρα κατ' ἄλλό τι, εἶπον ἐγώ, γελοῖον, ἢ ὅτι τότε οὐ πάντως τὴν αὐτὴν καὶ τὴν ἑτέραν φύσιν ἐπιβέμεθα, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆς ἀλλοιώσεώς τε καὶ ὁμοιώσεως μόνον ἐφυλάττομεν, τὸ πρὸς αὐτὰ τεῖνον τὰ ἐπιτηδεύματα; οἷον, ἰατρικὸν d.
μὲν καὶ ἰατρικὴν τὴν ψυχὴν ἔχοντα, τὴν αὐτὴν φύσιν ἔχειν ἐλέγομεν. ἢ οὐκ οἴει; Ἔγωγε. Ἰατρικὸν δὲ καὶ τεκτονικὸν,

dictionem attingere. Qua ratione? Quod natura eadem opera eadem tractare non debeat, fortiter admodum & contentiose, si verba inspicias, contendimus. considera vimus autem nullo pacto, quae species alterius eiusdemve naturae sit, & quorsum respicientes tunc describerimus, quando diversae naturae studia diversa, eidem vero eadem attribuebamus. Certe nequaquam id considera vimus. Ceterum licet nobis, ut videtur, a nobis ipsis exquirere, numquid eadem natura calvorum sit & comatorum, an contraria potius: ac postquam concesserimus esse contrariam, si calvi coria incidant calceosque conficiant, haudquaquam sinere comatos homines eadem facere: sin autem comati, calvos nequaquam permittere. At risu dignum id esset, inquit. An ob aliud ridendum istud, quam quod tunc non omnino eandem & diversam naturam posuimus, sed illam dumtaxat dissimilitudinis & similitudinis speciem observavimus, quae ad ipsa eadem studia pertinebat? quemadmodum medicum, & hominem habentem animum medicinae studiis aptum, naturam eandem habere diximus. an non censes? Equi-

ἄλλην. Πάντως που. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ τὸ τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ τῶν γυναικῶν γένος, ἐὰν μὲν πρὸς τέχνην τινα ἢ ἄλλο ἐπιτήδευμα διαφέρον φαίνηται, τοῦτο δὴ φήσομεν ἑκατέρῳ δεῖν ἀποδιδόναι· ἐὰν δὲ αὐτῷ τούτῳ φαίνηται διαφέ-
c. ρειν, τῷ τὸ μὲν θῆλυ τίκτειν, τὸ δὲ ἄρρεν ὀχεύειν, οὐδέν τι πω φήσομεν μᾶλλον ἀποδεδεῖχθαι ὡς πρὸς ὃ ἡμεῖς λέγομεν διαφέρει γυνὴ ἀνδρός· ἀλλ' ἔτι οἰησόμεθα δεῖν τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύειν τούς τε φύλακας ἡμῖν καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν. Καὶ ὀρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο κελεύομεν τὸν τὰ ἐναν-
p. τία λέγοντα, τοῦτο αὐτὸ διδάσκειν ἡμᾶς, πρὸς τίνα τέχ-
455 νην ἢ τί ἐπιτήδευμα τῶν περὶ πόλεως κατασκευὴν, οὐχ ἡ
a. αὐτὴ ἀλλὰ ἑτέα φύσις γυναικός τε καὶ ἀνδρός; Δικαίου γοῦν. Τάχα τοίνυν ἄν, ὅπερ σὺ ὀλίγον πρότερον ἔλεγες, εἴποι ἄν καὶ ἄλλος, ὅτι ἐν μὲν τῷ παραχρῆμα ἱκανῶς εἰπεῖν, οὐ ῥᾴδιον· ἐπισκεψαμένῳ δὲ, οὐδὲν χαλεπόν. Εἴποι γὰρ ἄν. Βούλει οὖν δεώμεθα τοῦ τὰ τοιαῦτα ἀντιλέγοντος, ἀκολουθῆσαι ἡμῖν, ἐάν πως ἡμεῖς ἐκεῖνῳ ἐνδείξωμεθα ὅτι οὐδὲν ἔστιν

dem. Medicinae vero aptum alium, & alium virum promptum ad fabricandum. Omnino. Nonne, inquam, & genus virorum, mulierumque genus, si in arte aliqua aut studio nihil inter se differant, hoc utrique assignandum esse dicemus? sin autem hoc ipso (dumtaxat) discrepare inter se videantur, quod femina quidem parit, vir gignit, nihilo magis admittemus ostensum fuisse, quod ad id, quo de nunc nos loquimur, a viro femina differat: sed adhuc censebimus, tam custodes, quam mulieres ipsorum, eadem apud nos exercere debere? Recte nimirum. Nonne post haec iubemus eum, qui contraria dicit, hoc ipsum nos docere, ad quam artem, quodve officium ex iis, quae instituendae civitati conducunt, non eadem sit, sed diversa viri mulierisque natura? Sic utique decet. Fortasse quod tu paulo ante dicebas, alius quoque diceret, Subito quidem, quantum satis sit dicere, non facile esse: sin autem cogitetur, haud multum difficile. Diceret utique. Vis ergo oremus eum, qui haec nobis opponit, ut aures nobis praebeat, attendatque,

ἐπιτήδευμα ἴδιον γυναικὶ, πρὸς διοίκησιν πόλεως; Πάνυ γε. b.
Ἴθι δὴ (φήσομεν πρὸς αὐτὸν) ἀποκρίνου, ἆρα οὕτως ἔλεγες, τὸν μὲν, εὐφυῆ πρός τι εἶναι, τὸν δὲ, ἀφυῆ, ἐν ᾧ ὁ μὲν ῥᾳδίως τί μανθάνοι, ὁ δὲ, χαλεπῶς; καὶ ὁ μὲν, ἀπὸ βραχείας μαθήσεως ἐπιπολὺ εὑρετικὸς εἰη οὗ ἔμαθεν, ὁ δὲ, πολλῆς μαθήσεως τυχὼν καὶ μελέτης, μηδ' ἃ ἔμαθε σώζοιτο; καὶ τῷ μὲν τὰ τοῦ σώματος ἱκανῶς ὑπηρετοῖ τῇ διανοίᾳ, τῷ δὲ ἐναντιοῖτο; ἆρ' ἄλλα ἄττα ἐστὶν ἢ ταῦτα, οἷς τὸν c.
εὐφυῆ πρὸς ἕκαστα καὶ τὸν μὴ, ὁρίζου; Οὐδεὶς, ἦ δ' ὅς, ἄλλα φήσει. Οἶσθά τι οὖν ὑπὸ ἀνθρώπων μελετώμενον, ἐν ᾧ οὐ πάντα ταῦτα τὸ τῶν ἀνδρῶν γένος διαφέροντως ἔχει ἢ τὸ τῶν γυναικῶν; ἢ μακρολογῶμεν, τήν τε ὑφαντικὴν λέγοντες, καὶ τὴν τῶν ποπάνων τε καὶ ἐψημάτων θεραπείαν; ἐν οἷς δή τι δοκεῖ τὸ γυναικεῖον γένος εἶναι, οὗ καὶ καταγελαστότατον ἐκ πάντων ἡττώμενον; Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, d.
ὅτι πολὺ κρατεῖται ἐν ἅπασιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὸ γένος τοῦ

si qua ratione illi ostendere queamus, nullum esse studium ad civitatis gubernationem, mulieris proprium? Omnino. Age itaque, ad eum dicamus, respondeat: numquid ita dicebas, ad aliquod opus aliquem apto ineptove a natura ingenio praeditum esse ex eo intelligi, quod ille facile quidquam percipit, hic difficile: & ille, si breve quid a quoquam didicerit, ex eo ipse plurimum inveniat; hic autem, cum plura didicerit excogitaveritque, ne illa quidem, quae didicit, servet: & illi quidem corporis membra sufficienter menti subserviunt, huic autem repugnant? An alia praeter haec sunt, quibus hominem ad aliqua natura bene institutum, ab instituto male, distinguis? Nullus alia dicet. Sciſne aliquid ab hominibus exerceri, in quo non omnia eadem virorum genus & excellentius habeat, quam mulierum genus? an late verbis vagabimur, texendi artificium commemorantes, placentarumque & obsoniorum confectionem? in quibus aliquid mulierum genus esse videtur: ubi perridiculum sane apparet, cum vincitur. Vera loqueris, inquit, quia longe in omnibus, ut ita dixerim, genus a genere superа-

γένους. γυναῖκες μέντοι πολλαὶ πολλῶν ἀνδρῶν βελτίους εἰς πολλά· τὸ δὲ ὅλον ἔχει ὡς σὺ λέγεις. Οὐδὲν ἄρα ἔστιν, ὦ φίλε, ἐπιτήδευμα τῶν πόλιν διοικούντων, γυναικὸς, διότι γυνὴ, οὐδ' ἀνδρὸς, διότι ἀνήρ· ἀλλ' ὁμοίως διεσπαρμέναι αἱ φύσεις ἐν ἀμφοῖν τοῖν ζώοιν· καὶ πάντων μὲν μετέχει γυνὴ
e. ἐπιτηδευμάτων κατὰ φύσιν, πάντων δὲ ἄνηρ· ἐπὶ πᾶσι δὲ ἀσθενέστερον γυνὴ ἀνδρός. Πάνυ γε. Ἦ οὖν ἀνδράσι πάντα προστάξομεν, γυναικὶ δὲ οὐδέν; Πῶς; Ἀλλ' ἔστι γάρ, οἶμαι, ὡς φήσομεν, καὶ γυνὴ ἰατρικὴ, ἡ δ' οὔ· καὶ μουσικὴ, ἡ δ' ἄμουσος φύσει. Τι μήν; Καὶ γυμναστικὴ, ἡ δ' ἀρα οὔ· οὐδὲ
p. πολεμική. ἡ δὲ ἀπόλεμος καὶ οὐ φιλογυμναστική; ἡ δ' ἄρα οὔ.
16 Οἶμαι ἔγωγε. Τί δὲ, φιλόσοφός τε, καὶ μισόσοφος; καὶ θυ-
a. μοειδὴς, ἡ δ' ἄθυμος; Ἔστι καὶ ταῦτα. Ἔστιν ἄρα καὶ φυλακικὴ γυνὴ, ἡ δ' οὔ; Ἦ οὐ τοιαύτην καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν φυλακικῶν φύσιν ἐξελεξάμεθα; Τοιαύτην μὲν οὖν. Καὶ γυναικὸς ἄρα καὶ ἀνδρὸς ἡ αὐτὴ φύσις εἰς φυλακὴν πόλεως,

tur. mulieres autem multae multis viris ad multa praestantiores: universum vero ipsum se habet, ut dicis. Nullum igitur est, o amice, inter eos, qui civitatem administrant, officium mulieris proprium, quia mulier est; aut viri proprium, quia vir: sed aeque dispersae in animantibus utriusque naturae: & omnium quidem munerum natura particeps est femina, omnium & vir: in omnibus autem imbecillior viro femina. Sic est prorsus. Num viris omnia praecipiemus, mulieri autem nihil? At quomodo? Est utique, opinor, ut nos asseremus, inter mulieres quoque alia medicinae apta, alia minime: alia musicae, alia natura a musica aliena. Quidni? Et alia quidem ad exercitationes gymnasticas & rem militarem promta, alia vero ad haec inepta. Sic arbitror. An non & una quidem sapientiae studiosa est, altera sapientiam spernit: & una elato animo, altera vero demisso? Et hoc asserо. Est ergo & inter feminas quaedam ad custodiendum idonea, quaedam minime. An non naturam quandam huiusmodi virorum ad custodiam aptorum elegimus? Eiusmodi certe. Mulieris itaque & viri

πλὴν ὅσα ἀσθενέστερα ἢ ἰσχυροτέρα ἐστί. Φαίνεται. Καὶ γυναῖκες ἄρα αἱ τοιαῦται τοῖς τοιούτοις ἀνδράσιν ἐκλεκτέαι b.
συνοικεῖν τε καὶ συμφυλάττειν, ἐπείπερ εἰσὶν ἱκαναὶ καὶ ξυγγενεῖς αὐτοῖς τὴν φύσιν. Πάνυ γε. Τὰ δ' ἐπιτηδεύματα οὐ τὰ αὐτὰ ἀποδοτέα ταῖς αὐταῖς φύσεσι; Τα αὐτά. Ἤκομεν ἄρα εἰς τὰ πρότερα περιφερόμενοι, καὶ ὡμολογοῦμεν μὴ παρὰ φύσιν εἶναι ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξὶ μουσικήν τε καὶ γυμναστικὴν ἀποδιδόναι. Παντάπασι μὲν οὖν. Οὐκ ἄρα ἀδύνατά γε οὐδὲ εὐχαῖς ὅμοια ἐνομοθετοῦμεν, ἐπείπερ κατὰ φύσιν c.
ἐτίθεμεν τὸν νόμον· ἀλλὰ τὰ νῦν παρὰ ταῦτα γιγνόμενα, παρὰ φύσιν μᾶλλον ὡς ἔοικε γίγνεται. Ἔοικεν. Οὐκοῦν ἡ ἐπίσκεψις ἡμῖν ἦν, εἰ δυνατά γε καὶ βέλτιστα λέγοιμεν; Ἦν γάρ. Καὶ ὅτι μὲν δὴ δυνατὰ, διωμολόγηται; Ναί. Ὅτι δὲ δὴ βέλτιστα, τὸ μετὰ τοῦτο δεῖ διομολογήσθαι; Δῆλον. Οὐκοῦν, πρός γε τὸ φυλακικὴν γυναῖκα γενέσθαι, οὐκ ἄλλη μὲν ἡμῖν ἀνδρὸς πεπήσει παιδεία, ἄλλη δὲ γυναικὸς, ἄλλως τε καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν παραλαβούσαν; Οὐκ ἄλλη. Πῶς οὖν d.

eadem est natura ad civitatem custodiendam: nisi quod mulieribus ut imbecillioribus, viris ut robustioribus est utendum. Apparet. Mulieres itaque tales eligendae sunt, ut unam cum viris & colant & custodiant civitatem, quandoquidem idoneae sunt, & natura ipsis cognatae. Prorsus. Studia vero nonne eadem naturis eisdem sunt tribuenda? Eadem. Longo tandem circuitu ad priora illa revoluti sumus, concessimusque, haud esse contra naturam, ut custodum mulieres musica & gymnastica exerceantur. Summopere. Quare neque impossibilia, neque voti similia, lege statuimus: quandoquidem quae his temporibus contra haec fiunt, multo magis praeter naturam fiunt, ut videtur. Videtur. Nonne discrepandum nobis erat, utrum possibilia & optima diceremus, necne? Erat. Quod possibilia quidem, constitit. Plane. Quod autem optima, post haec asserendum. Patet. Ad hoc, ut mulieres ad custodiam sufficientes evadant, non alia opus est disciplina, quam ea, qua viros ad idem instruimus: praesertim cum eadem reperiatur in utrisque

ἔχεις δόξης τοῦ τοιοῦδε πέρι; Τίνος δή; Τοῦ ὑπολαμβάνειν παρὰ σεαυτῷ, τὸν μὲν, ἀμείνω ἄνδρα, τὸν δὲ, χείρω. ἢ πάντας ὁμοίους ἡγῇ; Οὐδαμῶς. Ἐν οὖν τῇ πόλει ἣν ᾠκίζομεν, πότερον οἴει ἡμῖν ἀμείνους ἄνδρας ἐξεργάσεσθαι τοὺς φύλακας, τυχόντας ἧς διήλθομεν παιδείας, ἢ τοὺς σκυτοτόμους τῇ σκυτικῇ παιδευθέντας; Γελοῖον, ἔφη, ἐρωτᾷς. Μανθάνω, ἔφην. τί δέ; τῶν ἄλλων πολιτῶν οὐχ οὗτοι ἄριστοι; Πολύ γε. Τί δέ; αἱ γυναῖκες τῶν γυναικῶν οὐχ αὗται ἔσονται βέλτισαι; Καὶ τοῦτο, ἔφη, πολύ. Ἔστι δέ τι πόλει ἄμεινον ἢ γυναῖκάς τε καὶ ἄνδρας ὡς ἀρίστους ἐγγίνεσθαι; Οὐκ ἔστι. Τοῦτο δὴ μουσικὴ τε καὶ γυμναστικὴ παραγιγνόμεναι, ὡς ἡμεῖς διήλθομεν, ἀπεργάσονται; Πῶς δ' οὔ; Οὐ μόνον ἄρα δυνατὸν ἀλλὰ καὶ ἄριστον πόλει νόμιμον ἐτέθημεν. Οὕτως. Ἀποδύτεον δὴ ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξὶν, ἐπείπερ ἀρετὴν ἀντὶ ἱματίων ἀμφιέσονται· καὶ κοινωνητέον πολέμου τε καὶ τῆς ἄλλης φυλακῆς τῆς περὶ τὴν πόλιν· καὶ οὐκ ἄλλα πρακτέον. τούτων δ' αὐτῶν τὰ ἐλαφρότερα ταῖς γυναιξὶν

e.

p. 457 a.

natura. Non alia. Quid porro de hoc ſentis? De quo? Utrum exiſtimes inter viros alios meliores, deteriores alios eſſe, an ſimiles omnes. Nequaquam. In civitate igitur, quam condidimus, numquid cenſes nobis praeſtantiores viros effici cuſtodes, eam quam dedimus diſciplinam adeptos; quam coriarios, peritia coriaria imbutos? Ridiculam rem quaeris, inquit. Intelligo equidem. quid autem? nonne & reliquorum civium hi optimi? Et reliquorum. Quin & mulieres tales, erunt optimae mulierum? Valde. Eſtne aliquid melius civitati, quam viros quam optimos, & mulieres optimas effici? Non eſt. Hoc autem muſica & gymnaſtica, ſi adſint, ut ſupra narravimus, perficere poſſunt. Procul dubio. Itaque non ſolum poſſibile, ſed & optimum quiddam civitati, lege ſtatuimus. Ita eſt. Nudandum igitur corpus erit mulieribus cuſtodum: quandoquidem pro veſtibus virtutem induent: communicandumque in bello & alia omni civitatis cuſtodia, neque aliud agendum. Horum tamen officiorum leviora quaeque propter generis im-

ἢ τοῖς ἀνδράσι δοτέον, διὰ τὴν τοῦ γένους ἀσθένειαν. ὁ δὲ γελῶν ἀνὴρ ἐπὶ γυμναῖς γυναιξὶ, τοῦ βελτίστου ἕνεκα γυμνα- b.
ζομέναις, ἀτελῆ τοῦ γελοίου σοφίας δρέπων καρπὸν, οὐδὲν εἰδὼς, ὡς ἔοικεν, ἐφ' ᾧ γελᾷ, οὐδ' ὅ, τι πράττει. κάλλιστα γὰρ δὴ τοῦτο καὶ λέγεται καὶ λελέξεται, ὅτι τὸ μὲν ὠφέλιμον, καλόν· τὸ δὲ βλαβερὸν, αἰσχρόν. Παντάπασι μὲν οὖν. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐν ὥσπερ κῦμα φῶμεν διαφεύγειν, τοῦ γυναικείου περὶ νόμου λέγοντες, ὥστε μὴ παντάπασι κατακλυσθῆναι, τιθέντας ὡς δεῖ κοινῇ πάντα ἐπιτηδεύειν τούς τε φύλακας ἡμῖν καὶ τὰς φυλακίδας· ἀλλά πη τὸν λόγον c.
αὐτὸν αὐτῷ ὁμολογῆσθαι, ὡς δυνατά τε καὶ ὠφέλιμα λέγει. Καὶ μάλα, ἔφη, οὐ σμικρὸν κῦμα διαφεύγεις. Φήσεις γε, ἦν δ' ἐγὼ, οὐ μέγα αὐτὸ εἶναι, ὅταν τὸ μετὰ τοῦτο ἴδῃς. Λέγε δὴ, ὡς ἴδω, ἔφη. Τούτῳ, ἦν δ' ἐγὼ, ἕπεται νόμος καὶ τοῖς ἔμπροσθεν τοῖς ἄλλοις, ὡς ἐγῷμαι, ὅδε. Τίς; Τὰς γυναῖκας ταύτας τῶν ἀνδρῶν τουτων πάντων πάσας εἶναι κοινὰς, ἰδίᾳ δὲ μηδενὶ μηδεμίαν συνοικεῖν· καὶ τοὺς παῖδας αὖ d.

becillitatem mulieribus potius, quam viris, tribuenda. Qui vero nudas riserit mulieres, optimi cuiusdam gratia ita sese exercentes, inanem circa ridiculas nugas carpens sapientiae fructum, neque quid rideat, neque quid agat, intelligit. scite namque istud & dicitur, & dicetur, Quod utile quidem, honestum: noxium autem, turpe. Et maxime quidem. Hunc itaque unum veluti fluctum nos enatasse dicamus, de mulierum lege tractantes, ut non omnino submergi contigerit, dum asseveraremus, omnia communiter exercere debere custodes apud nos, tam viros, quam mulieres. immo vero sibimet oratio nostra consensit, quod videlicet & possibilia & utilia ferret. Non parvum certe fluctum evasisti. Haud ingentem esse dices, cum deinceps, quod sequitur, videris. Dic iam, ut videam. Hanc quidem & priores ceteras, ut puto, haec quoque lex sequitur. Quaenam? Mulieres scilicet has horum virorum omnes omnium esse communes, nullamque privatim habitare cum aliquo: ac rursus communes liberos, neque patrem filium suum

κοινοὺς, καὶ μήτε γονέα ἕκγονον εἰδέναι τὸν αὑτοῦ, μήτε παῖδα, γονέα. Πολὺ, ἔφη, τοῦτο ἐκείνου μεῖζον πρὸς ἀπιστίαν, καὶ τοῦ δυνατοῦ πέρι καὶ τοῦ ὠφελίμου. Οὐκ, οἶμαι, ἢν δ' ἐγὼ, περί γε τοῦ ὠφελίμου ἀμφισβητεῖσθαι ἂν, ὡς οὐ μέγιστον ἀγαθὸν, κοινὰς μὲν τὰς γυναῖκας εἶναι, κοινοὺς δὲ τοὺς παῖδας, εἴπερ οἷόν τε· ἀλλ' οἶμαι περι τοῦ εἰ δυνατὸν,
e. ἢ μὴ, πλείστην ἀμφισβήτησιν γενέσθαι. Περὶ ἀμφοτέρων, ἦ δ' ὅς, εὖ μάλα ἂν ἀμφισβητηθείη. Λέγεις, ἦν δ' ἐγὼ, λόγων ξυγασιν· ἐγὼ δ' ὠμην ἐκ γε τοῦ ἑτέρου ἀποδράσεσθαι, εἰ σοι δόξειεν ὠφέλιμον εἶναι· λοιπὸν δὲ δή μοι ἐσεσθαι περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ μή. Ἀλλ' οὐκ ἐλαθες, ἦ δ' ὅς, ἀποδιδρασκων· ἀλλ' ἀμφοτέρων πέρι δίδου λόγον. Ὑφεκτέον, ἦν δ' ἐγὼ, δικην. τοσόνδε μέντοι χάρισαί μοι· ἐασόν με ἑορτάσαι,
P. 458 ὥσπερ οἱ ἀργοὶ τὴν διάνοιαν εἰωθασιν ἑξιᾶσθαι ὑφ' ἑαυτῶν,
a. ὅταν μόνοι πορεύωνται. καὶ γὰρ οἱ τοιοῦτοι που, πρὶν ἐξευρεῖν τινα τρόπον ἐξ τι ἂν ἐπιθυμοῦσι, τοῦτο πράττοντες, ἵνα μὴ κάμνωσι βουλευόμενοι περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ μή, ἔωντες ὡς

nosse, neque filium suum agnoscere patrem. Multo certe difficilius istud creditur, quod vel possibile, vel utile sit. Haud quidem arbitror dubium id cuiquam fore, quin utile sit, maximumque bonum, mulieres esse communes, communes & filios, si modo fieri possit. verum arbitror plurimam in eo versari controversiam, numquid fieri possit, necne. De utrisque sane, inquit, summopere ambigetur. Dicis, inquam, utique sermonum conspirationem. ego autem rebar, me iam ab altero liberatum iri, si tibi visum fuerit utile esse: reliquum autem mihi fore, ut perquirerem, utrum possibile sit, an non. At latere, inquit, non potuisti, dum fugeres. quare de utrisque rationem redde. Sustinenda, inquam, mihi certe poena est: sed hoc mihi indulge. sine me quasi feriantem reficiam, quemadmodum qui pigri mente sunt, pascere se cogitatione, quoties soli proficiscuntur, solent. etenim huiusce modi homines, antequam compertum habeant, quo pacto fieri possit, quod petunt, omittentes hanc curam, ne nimio labore graventur, dum de pos-

ὑπάρχειν ὃ βούλονται, ἤδη τὰ λοιπὰ διατάττουσι· καὶ χαίρουσι διεξιόντες οἷα δράσουσι γενομένου, ἀργὸν καὶ ἄλλως ψυχὴν, ἔτι ἀργοτέραν ποιοῦντες. ἤδη οὖν καὶ αὐτὸς μαλθακιζομαι, καὶ ἐκεῖνα μὲν ἐπιθυμῶ ἀναβαλέσθαι, καὶ ὕστερον b. ἐπισκέψασθαι εἰ δυνατά· νῦν δὲ, ὡς δυνατῶν ὄντων θεὶς, σκέψομαι, ἂν μοι παρίῃς, πῶς διατάξουσιν αὐτὰ οἱ ἄρχοντες γιγνόμενοι, καὶ ὅτι πάντων ξυμφοράτατ' ἂν εἴη πραχθέντα τῇ τε πόλει καὶ τοῖς φύλαξι, ταῦτα πειράσομαί σοι πρότερα συνδιασκοπεῖσθαι, ὕστερα δ' ἐκεῖνα, εἶπερ παρίῃς. Ἀλλὰ παρίημι, ἔφη, καὶ σκόπει. Οἶμαι τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, εἴπερ ἔσονται οἱ ἄρχοντες ἄξιοι τούτου τοῦ ὀνόματος, οἵ τε τού- c. τοις ἐπίκουροι κατὰ ταυτὰ, τοὺς μὲν ἐθελήσειν ποιεῖν τὰ ἐπιταττόμενα, τοὺς δὲ ἐπιτάξειν, τὰ μὲν, αὐτοὺς πεισθομένους τοῖς νόμοις, τὰ δὲ, καὶ μιμουμένους ὅσα ἂν ἐκείνοις ἐπιτρέψαμεν. Εἰκὸς, ἔφη. Σὺ μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, ὁ νομοθέτης αὐτοῖς ὥσπερ τοὺς ἄνδρας οὕτω καὶ τὰς γυναῖκας ἐκλέξας,

sibili & impossibili deliberent, quasi id iam sit, quod affectant, sibi persuadent: ac deinceps reliqua digerunt, oblectanturque, dum cogitant, qualia praesente illo facturi sint: atque ita torpentem animum etiam languidiorem reddunt. Haud secus & ipse pigresco: cupioque in aliud tempus disceptationem illam differre, possibiliane ista sint, an non. in praesentia vero quasi possibilia sint admittens, perquiram, si ipse permiseris, qua ratione haec exsistentia principes ipsi disponent: quodve omnium utilissima erunt ista, si fiant, tam custodibus, quam civitati. Haec conabor equidem prius tecum considerare, illa vero posterius, si concesseris. Concedo equidem: considera iam. Arbitror igitur, inquam, si modo erunt principes hoc nomine digni, eodemque modo horum ministri, hos quidem velle exsequi, quae mandantur, illos autem praecipere, partim ipsis parentes legibus, partim imitantes, quatenus illis nos permiserimus. Probabile id quidem. Tu igitur legis conditor ipsis, quemadmodum viros elegisti, ita & mulieres eligens, praebebis, quoad fieri potest, consimiles inter se ingenio. Isti autem,

παραδώσεις καθόσον οἷόν τε ὁμοφυεῖς· οἱ δὲ, ἅτε οἰκίας τε καὶ ξυσσίτια κοινῇ ἔχοντες, ἰδίᾳ δὲ οὐδενὸς οὐδὲν τοιοῦτο
d. κεκτημένου, ὁμοῦ δὴ ἔσονται. ὁμοῦ δὲ ἀναμεμιγμένων καὶ ἐν γυμνασίοις καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ τροφῇ, ὑπ' ἀνάγκης, οἶμαι, τῆς ἐμφύτου ἄξονται πρὸς τὴν ἀλλήλων μίξιν. ἢ οὐκ ἀναγκαία σοι δοκῶ λέγειν; Οὐ γεωμετρικαῖς γε, ἦ δ' ὅς, ἀλλ' ἐρωτικαῖς ἀνάγκαις· αἳ κινδυνεύουσιν ἐκείνων ἀριμύτεραι εἶναι πρὸς τὸ πείθειν τε καὶ ἕλκειν τὸν πολὺν λεών. Καὶ μάλα, εἶπον. ἀλλὰ δὴ μετὰ ταῦτα, ὦ Γλαύκων, ἀτάκτως μὲν
e. μίγνυσθαι ἀλλήλοις, ἢ ἄλλο ὁτιοῦν ποιεῖν, οὔτε ὅσιον ἐν εὐδαιμόνων πόλει, οὔτ' ἐάσουσιν οἱ ἄρχοντες. Οὐ γὰρ δίκαιον, ἔφη. Δῆλον δὴ ὅτι γάμους τὸ μετὰ τοῦτο ποιήσομεν ἱεροὺς εἰς δύναμιν ὁτιμάλιστα. εἶεν δ' ἂν ἱεροὶ οἱ ὠφελιμώτατοι. Παν-
p. τάπασι μὲν οὖν. Πῶς οὖν δὴ ὠφελιμάτατοι ἔσονται, τόδε
459 μοι λέγε, ὦ Γλαύκων. ὁρῶ γάρ σου ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ κύνας
a. θηρευτικοὺς, καὶ τῶν γενναίων ὀρνίθων μάλα συχνούς· ἆρ' οὖν, ὦ πρὸς Διὸς, προσέσχηκάς τι τοῖς τούτων γάμοις τε

utpote aedes & comissationes communes habentes, proprium vero nihil talium possidentes, una habitabunt, & inter se congredientes in gymnasiis ac reliquo victu, ab innata, ut arbitror, necessitate ad mutuam trahentur commixtionem. an non necessaria tibi dicere videor? Haudquaquam necessaria, geometrica quadam necessitate, sed amatoria: quae multo acrior est, quam illa, ad persuadendum vulgo atque trahendum. Nimirum vehementer, inquam ego. verum post haec, o Glauco, sine ordine denudari inter se, vel aliud quidquam facere, neque sanctum est in beatorum hominum civitate, neque magistratus id permittent. Neque enim iustum esset, inquit. Constat utique, quod nuptias deinceps, quoad fieri potest, sacras instituemus. essent autem sacrae quam utilissimae. Summopere. Quonam pacto utilissimae erunt? hoc mihi dicas, o Glauco. video equidem tuis in aedibus & venatorios canes, & generosas aves frequentes. numquid ad istorum coitum generationemque quandoque animadvertisti? Quorsum istud?

καὶ παιδοποιΐαις; Τὸ ποῖον, ἔφη; Πρῶτον μὲν αὐτῶν τούτων, καίπερ ὄντων γενναίων, ἆρ' οὐκ εἰσί τινες καὶ γίγνονται ἀρίζοι; Εἰσί. Πότερον οὖν ἐξ ἁπάντων ὁμοίως γενιᾶς; ἢ προθυμῇ ὅτι μάλιζα ἐκ τῶν ἀριζων; Ἐκ τῶν ἀριζων. Τί δ', ἐκ τῶν νεωτάτων, ἢ ἐκ τῶν γεραιτάτων, ἢ ἐξ ἀκμαζόντων b. ὅτι μάλιζα; Ἐξ ἀκμαζόντων. Καὶ ἐὰν μὴ οὕτω γενναῖται, πολύ σοι ἡγῇ χεῖρον ἔσεσθαι τό, τε τῶν ὀρνίθων καὶ τὸ τῶν κυνῶν γένος; Ἐγωγ', ἔφη. Τι δὲ ἵππων εἶει, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ τῶν ἄλλων ζώων; ἢ ἄλλῃ πῃ ἔχειν; Ἄτοπον μέν τ' ἂν, ἦ δ' ὅς, εἴη. Βαβαί, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ φίλε ἑταῖρε, ὡς ἄρα σφόδρα ἡμῖν δεῖ ἀκρων εἶναι τῶν ἀρχόντων, εἴπερ καὶ περὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὡσαύτως ἔχει. Ἀλλὰ μὲν δὴ ἔχει, c. ἔφη. Ἀλλὰ τί δή; Ὅτι ἀνάγκη αὐτοῖς, ἦν δ' ἐγὼ, φαρμάκοις πολλοῖς χρῆσθαι. ἰατρὸν δέ που, μὴ δεομένοις μὲν σώμασι φαρμάκων, ἀλλὰ διαίτῃ ἐθελόντων ὑπακούειν, καὶ φαυλότερον ἐξαρκεῖν ἡγούμεθα εἶναι· ὅταν δὲ δὴ καὶ φαρμακεύειν δέῃ, ἴσμεν ὅτι ἀνδρειοτέρου δεῖ τοῦ ἰατροῦ. Ἀληθῆ. ἀλλὰ πρὸς τί λέγεις; Πρὸς τόδε, ἦν δ' ἐγὼ συχνῷ τῷ ψεύ-

Primum inter hos ipſos licet generoſos, nonne ſunt & fiunt praeſtantiſſimi quidam? Sunt. Utrum igitur ex quibuſcunque aeque fieri generationem permittis? an curas potius, ut ex optimis generetur? Ex optimis. Num ex tenerrimis quibuſque, an ſenio confectis? an aetatis in flore potius conſtitutis? Ex his ipſis potius. Ac niſi hunc in modum generatio fiat, longe deterius fore canum & avium genus exiſtimas? Equidem. Putas in equis ceteriſque animalibus aliter evenire? Abſurdum id eſſet. Papae, o amice coniunctiſſime, quam ſummis nobis eſt opus principibus, ſi quidem in hominum genere ſimiliter ſe res habet. Habet utique. quid tum? Quia neceſſe eſt, inquam, ut medicinis multis utantur. quando enim medicinis nullis indigent corpora, ſed victus dumtaxat inſtitutionem exigunt, medicum certe viliorem ſufficere arbitramur: cum vero medicinis eſt agendum, ſcimus praeſtantiori quodam medico opus fore. Vera narras, ſed quorſum haec? Nempe neceſſarium ſo-

δει καὶ τῇ ἀπάτῃ κινδυνεύει ἡμῖν δεήσειν χρῆσθαι τοὺς ἄρ-
d. χοντας ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἀρχομένων. ἔφαμεν δέ που, ἐν Φαρ-
μάκου εἴδει πάντα τὰ τοιαῦτα χρήσιμα εἶναι. Καὶ ὀρθῶς γε,
ἔφη. Ἐν τοῖς γάμοις τοίνυν καὶ παιδοποιίαις ἔοικε τὸ ὀρθὸν
τοῦτο γενέσθαι οὐκ ἐλάχιστον. Πῶς δή; Δεῖ μὲν, εἶπον, ἐκ
τῶν ὡμολογημένων, τοὺς ἀρίστους ταῖς ἀρίσταις συγγίνεσθαι
ὡς πλειστάκις, τοὺς δὲ φαυλοτάτους, ταῖς φαυλοτάταις τοὐ-
ναντίον· καὶ τῶν μὲν τὰ ἔκγονα τρέφειν, τῶν δὲ, μή· εἰ
e. μέλλει τὸ ποίμνιον ὅτι ἀκρότατον εἶναι· καὶ ταῦτα πάντα
γιγνόμενα λανθάνειν, πλὴν αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας· εἰ αὖ ἡ
ἀγέλη τῶν φυλάκων ὅτι μάλιστα ἄστασιαστος ἔσται. Ὀρθό-
τατα, ἔφη. Οὐκοῦν δὴ ἑορταί τινες νομοθετηθεῖσαι ἔσονται, ἐν
αἷς ξυνάξομεν τάς τε νύμφας καὶ τοὺς νυμφίους· καὶ θυσίαι
καὶ ὕμνοι ποιητέοι τοῖς ἡμετέροις ποιηταῖς, πρέποντες τοῖς
p. γιγνομένοις γάμοις. τὸ δὲ πλῆθος τῶν γάμων ἐπὶ τοῖς ἄρ-
460 χουσι ποιήσομεν· ἵν' ὡς μάλιστα διασῴζωσι τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν
a. τῶν ἀνδρῶν, πρὸς πολεμίους καὶ νόσους καὶ πάντα τὰ τοιαῦ-
τα ἀπισκοποῦντες· καὶ μήτε μεγάλη ἡμῖν ἡ πόλις κατὰ τὸ

re videtur, ut frequenti mendacio & deceptione utantur principes ad subditorum utilitatem. diximus autem supra, huiusce-modi omnia pharmaci medicinaeque loco utilia esse. Et recte quidem. In nuptiis itaque & liberorum procreatione videtur rectum hoc fieri non mediocriter. Quo pacto? Oportet profecto secundum ea, quae supra concessimus, optimos viros mulieribus optimis ut plurimum congredi; deterrimos autem contra, deterrimis: & illorum quidem prolem nutrire, horum minime, si armentum excellentissimum sit futurum: & haec omnia, dum agantur, ab omnibus praeterquam a principibus ignorari, si modo armentum custodum debeat seditione carere. Probe admodum. Igitur festa quaedam erunt legibus designanda, in quibus sponsos & sponsas congregabimus, sacra fient, & hymni a poëtis nostris, celebratis nuptiis convenientes. Numerum autem nuptiarum arbitrio principum concedemus, ut ad hostes ac morbos ceteraque huiusmodi respicientes, eun-

δυνατὸν, μήτε σμικρὰ γίγνηται. Ὀρθῶς, ἔφη. Κλῆροι δή τινες, οἶμαι, ποιητέοι κομψοί, ὡςε τὸν ζαῦλον ἐκεῖνον αἰτιᾶσθαι ἐφ' ἑκάςῃ συνέρξεως τύχην, ἀλλὰ μὴ τοὺς ἄρχοντας. Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ τοῖς ἀγαθοῖς γέ που τῶν νέων ἐν πο- b.
λέμῳ, ἢ ἄλλοθί που, γέρα δοτέον καὶ ἆθλα ἄλλά τε, καὶ ἀφροδισιάζειν ἡ ἐξουσία τῆς τῶν γυναικῶν ξυγκοιμήσεως, ἵνα καὶ ἅμα μετὰ προφάσεως ὡς πλεῖστοι τῶν παίδων ἐκ τῶν τοιούτων σπείρωνται. Ὀρθῶς. Οὐκοῦν καὶ τὰ δὴ γιγνόμενα ἔκγονα παραλαμβάνουσαι αἱ ἐπὶ τούτων ἐφεςηκυῖαι ἀρχαὶ, εἴτε ἀνδρῶν, εἴτε γυναικῶν· εἴτε ἀμφοτέρων. κοιναὶ μὲν γάρ που καὶ ἀρχαὶ γυναιξί τε καὶ ἀνδράσι. Ναί. Τὰ μὲν δὴ τῶν c.
ἀγαθῶν, ὀσκῶ, λαβτῦσαι εἰς τὸν σηκὸν οἴσουσι παρά τινας τροφοὺς, χωρὶς οἰκούσας ἐν τινι μέρει τῆς πόλεως· τὰ δὲ τῶν χειρόνων, καὶ ἐάν τι τῶν ἑτέρων ἀνάπηρον γίγνηται, ἐν ἀπορρήτῳ τε καὶ ἀδήλῳ κατακρύψουσιν, ὡς πρέπει. Εἴπερ μέλλει, ἔφη, καθαρὸν τὸ γένος τῶν φυλάκων ἐσεσθαι. Οὐκ-

dem quam maxime civium numerum ſervent; neve populoſa civitas nimis ſit, quoad fieri poteſt, neque vacua. Recte loqueris. Sortes igitur quaedam tali quodam artificio inſtituendae, ut deterior ille in qualibet copulatione fortunam, non principes, culpet. Et maxime quidem. Enimvero his, qui inter iuvenes praeſtantiores ſunt in rebus ſive militaribus, ſive aliis quibuſdam, munera ac praemia danda ſunt, & talia permulta: quin & uberior mulieribus congrediendi licentia, ut ex hac ſimul occaſione filii plures, quam ex aliis, ex his ſerantur. Probe. Itaque filios, qui ex his oriuntur, ſuſcipient ii, qui talibus praeſident, magiſtratus, ſive virorum, ſeu feminarum, ſive utrorumque. communes enim viris & mulieribus magiſtratus. Eſt ita. Accipientes utique praeſtantium hominum prolem, ad ovile portabunt, ad nutrices quaſdam ſeorſum in civitatis parte aliqua commorantes. Eos vero, qui naſcentur ex deterioribus, ſive etiam ex quibuſcunque aliis, ſed membro aliquo manci, in abditis, ut decet, locis abſcondent: ſi quidem cuſtodum genus purum futurum eſt. Nutritionem praeterea & hi

cῦν καὶ τροφῆς οὗτοι ἐπιμελήσονται, τάς τε μητέρας ἐπὶ τὸν
σηκὸν ἄγοντες, ὅταν σπαργῶσι, πᾶσαν μηχανὴν μηχανώ-
d. μενοι ὅπως μηδεμία τὸ αὑτῆς αἰσθήσεται, καὶ ἄλλας γάλα
ἐχούσας ἐκποριζοντες, ἐὰν μὴ αὗται ἱκαναὶ ὦσι. καὶ αὐτῶν
τούτων ἐπιμελήσονται, ὅπως μέτριον χρόνον θηλάσωνται·
ἀγρυπνίας δὲ καὶ τὸν ἄλλον πόνον τίθησι τε καὶ τροφοῖς
παραδώσουσι. Πολλὴν ῥᾳστώνην, ἔφη, λέγεις τῆς παιδοποιΐας
ταῖς τῶν Θυλακίων γυναιξί. Πρέπει γάρ, ἦν δ' ἐγώ. τὸ δ'
ἐφεξῆς δι' ἐλθωμεν ὃ προθυμούμεθα. ἐφαμεν γὰρ δὴ ἐξ ἀκμα-
e. ζόντων δεῖν τὰ ἔκγονα γίγνεσθαι ἀληθῆ. Ἆρ' οὖν σοι ξυνδο-
κεῖ μέτριος χρόνος ἀκμῆς, τὰ εἴκοσιν ἔτη γυναικὶ, ἀνδρὶ δὲ
τὰ τριάκοντα; Τὰ ποῖα αὐτῶν; ἔφη. Γυναικὶ μὲν, ἦν δ'
ἐγὼ, ἀρξαμένῃ ἀπὸ εἰκοσταετιδος μέχρι τεσσαρακονταετιδος
τίκτειν τῇ πόλει· ἀνδρὶ δε, ἐτειδὰν τὴν ὀξυτάτην δρόμου ἀκ-
μὴν παρῇ, τὸ ἀπὸ τούτου γενέσθαι τῇ πόλει, μέχρι πέντε καὶ
p. πεντηκονταέτους. Ἀμφοτέρων γοῦν, ἔφη, αὐτη ἀκμὴ σώμα-
461 a. τός τε καὶ φρονήσεως. Οὐκοῦν, ἐάν τε πρεσβύτερος τούτων,

curabunt. matres enim ad ovile, cum lacte exuberabunt, transmittent, procurantes ne ulla suum agnoscere valeat. ac si hae minus sufficerint, alias insuper lacte plenas adhibebunt. providebunt quoque, ut mediocre tempus in lacte fugendo servetur. vigilias item laboresque ceteros nutricibus imperabunt. Plurimum, inquit, facultatis ad procreandam prolem custodum mulieribus tribuis. Sic decet. sed age deinceps, quod maxime intendimus, percurramus. diximus plane, ex iis, qui in flore sunt aetatis, oportere filios procreari. Diximus. An non tibi quoque videtur moderatum integrae aetatis tempus esse, mulieri quidem annos viginti, viro autem triginta? Quis horum modus? Ut videlicet mulier a vigesimo aetatis anno incipiens, usque ad quadragesimum pariat: vir autem, postquam summum sui cursus florem transierit, (annos scilicet triginta,) usque ad annos quinque & quinquaginta procreet. Profecto, inquit, in iis aetatibus vigor animi corporisque consistit. Si igitur senior istis, sive iunior, generationem in com-

ἐάν τε νεώτερος, τῶν εἰς τὸ κοινὸν γεννήσεων ἅψηται, οὔτε ὅσιον οὔτε δικαιον φήσομεν τὸ ἁμάρτημα, ὡς παῖδα φιτύοντος τῇ πόλει, ὃς, ἂν λάθῃ, γενήσεται οὐχ ὑπὸ θυσιῶν οὐδ' ὑπὸ εὐχῶν φῶς, (ἃς ἐφ' ἑκάστοις τοῖς γάμοις εὔξονται καὶ ἱέρεια καὶ ἱερεῖς καὶ ξύμπασα ἡ πόλις, ἐξ ἀγαθῶν ἀμείνους, καὶ ἐξ ὠφελίμων ὠφελιμωτέρους ἀεὶ τοὺς ἐκγόνους γίνεσθαι) ἀλλ' ὑπὸ σκότου μετὰ δεινῆς ἀκρασίας γεγονώς. Ὀρθῶς, ἔφη. b.

Ὁ αὐτὸς δὲ γ', εἶπον, νόμος, ἐάν τις τῶν ἔτι γεννώντων, μὴ συνέρξαντος ἄρχοντος, ἅπτηται τῶν ἐν ἡλικίᾳ γυναικῶν. νόθον γὰρ καὶ ἀνέγγυον καὶ ἀνίερον θήσομεν αὐτὸν παῖδα τῇ πόλει καθιζάνει. Ὀρθότατα, ἔφη. Ὅταν δὲ δή, οἶμαι, αἵ τε γυναῖκες καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ γεννᾶν ἐκβῶσι τὴν ἡλικίαν, ἀφήσομέν που ἐλευθέρους αὐτοὺς συγγίνεσθαι ἥ ἂν ἐθέλωσι, πλὴν θυγατρὶ, καὶ μητρὶ, καὶ ταῖς τῶν θυγατέρων παισὶ, c.
καὶ ταῖς ἄνω μητρός· καὶ τὰς γυναῖκας αὖ, πλὴν υἱεῖ, καὶ πατρὶ, καὶ τοῖς τῶν τοιούτων, εἰς τὸ κάτω καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω. καὶ ταῦτά γ' ἤδη πάντα διακελευσάμενοι προθυμεῖσθαι, μά-

muni attigerit, profanum & iniquum scelus hoc esse censebimus, quasi foetus in civitate feratur, qui, si latuerit, orietur non sub sacrificiis quidem & votis, quae singulis in nuptiis peragent sacerdotes, tam viri quam mulieres, & civitas universa, precantes, ut ex bonis meliores, ex utilibus utiliores, nascantur: immo vero sub tenebris ex gravi quadam incontinentia. Recte loqueris. Eadem quoque erit habenda ratio de illo, qui, cum adhuc in generandi aetate fuerit, non tamen a principe copulatus fuerit, mulierem aetatis legitimae attigerit. nempe hunc afferemus puerum generare spurium, inceftum, atque profanum. Scite admodum. Quando igitur iam mulieres & viri aetatem generationi aptam egressi fuerint, licere viris dicemus, cuicunque voluerint, praeterquam filiae, atque matri, & filiarum natis, matrisve maioribus commiscri: licere & mulieribus cuilibet copulari, praeterquam filio, atque patri, ac superioribus & inferioribus eorundem. cum vero haec omnia mandaverimus, interdicemus foetum talem, si contigerit, edi

λιζα μὲν μηδ' εἰς Φῶς ἐκφέρειν κύημα μηδέν, ἐὰν γένηται· ἐὰν δέ τι βιάσηται, οὕτω ἐκτιθέναι ὡς οὐκ οὔσης τροφῆς τῷ τοιούτῳ. Καὶ ταῦτα μέν γ', ἔφη, μετρίως λέγεται. Πατέρας δὲ καὶ θυγατέρας, καὶ ἃ νῦν δὴ ἔλεγες, πῶς διαγνώσονται
d. ἀλλήλων; Οὐδαμῶς, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας τις αὐτῶν νυμφίος γένηται, μετ' ἐκείνην δεκάτῳ μηνὶ καὶ ἑβδόμῳ δὴ ἃ ἂν γένηται ἔκγονα, ταῦτα πάντα προσερεῖ· τὰ μὲν ἄῤῥενα, υἱεῖς, τὰ δὲ θήλεα, θυγατέρας· καὶ ἐκεῖνα, ἐκεῖνον πατέρα· καὶ οὕτω δὴ τὰ τούτων ἔκγονα, παιδῶν παῖδας, καὶ ἐκεῖνα αὖ ἐκείνους, πάππους τε καὶ τιτθάς. τὰ δ' ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γεγονότα ἐν ᾧ αἱ μητέρες καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἐγένναν, ἀδελφάς τε καὶ ἀδελφούς· ὥστε, ὃ νῦν δὴ ἐλέγο-
e. μεν, ἀλλήλων μὴ ἅπτεσθαι. ἀδελφοὺς δὲ καὶ ἀδελφὰς δώσει ὁ νόμος συνοικεῖν, ἐὰν ὁ κλῆρος ταύτῃ συμπίπτῃ, καὶ ἡ Πυθία προσαναιρῇ. Ὀρθότατα, ἦ δ' ὅς. Ἡ μὲν δὴ κοινωνία, ὦ Γλαύκων, αὕτη τε καὶ τοιαύτη γυναικῶν τε καὶ παίδων τοῖς φύλαξί σοι τῆς πόλεως. ὡς δὲ ἕπεται τε τῇ ἄλλῃ πολιτείᾳ, καὶ μακρῷ βελτίοσι, δεῖ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο βεβαιώσασθαι

& in lucem produci. si quid autem matrem parere coëgerit, ita exponere praecipiemus, quasi ei nulla nutritio sit. Haec quoque probe dicuntur. Patres vero, & filiae, & (ceteri cognati) quos memorabas, quomodo invicem discernentur? Nullo modo: sed omnes, quicunque nascentur decimo mense, vel septimo, ex ea die, qua quis liberis operam dedit, masculi ab hoc filii, feminae filiae nominabuntur. nati autem eum patrem vocabunt: natorum similiter filios ille nepotes esse dicet: isti autem superiores avos & avias nominabunt: at eos, qui illo tempore nascentur, quo patres ipsorum matresque generabant, fratres atque sorores appellabunt. atque ita, quod modo dicebam, nullo modo se mutuo tangent. Fratribus autem & sororibus lex cohabitationem concedet, si sors dederit, & Pythia simul per responsa firmaverit. Recte admodum. Talis utique erit, o Glauco, inter civitatis custodes mulierum filiorumque communio. quod autem congruat reliquo civitatis er-

παρὰ τοῦ λόγου. ἢ πῶς ποιοῦμεν; Οὕτω νὴ Δία, ἦ δ' ὅς. p.
Ἆρ' οὖν οὐχ ἥδε ἀρχὴ τῆς ὁμολογίας, ἐρέσθαι ἡμᾶς αὐτοὺς 462
τι ποτε τὸ μέγιστον ἀγαθὸν ἔχομεν εἰπεῖν εἰς πόλεως κατα- a.
σκευήν, οὗ δεῖ στοχαζόμενον τὸν νομοθέτην τιθέναι τοὺς νό-
μους, καὶ τί μέγιστον κακὸν, εἶτα ἐπισκέψασθαι; ἆρα ἃ νῦν
δὴ διήλθομεν, εἰς μὲν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ ἴχνος ἡμῖν ἁρμόττει,
τῷ δὲ τοῦ κακοῦ ἀναρμοστεῖ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Ἔχομεν
οὖν τι μεῖζον κακὸν πόλει ἢ ἐκεῖνο ὃ ἂν αὐτὴν διασπᾷ, καὶ b.
ποιεῖ πολλὰς ἀντὶ μιᾶς; ἢ μεῖζον ἀγαθὸν τοῦ ὃ ἂν ξυνδῇ τε
καὶ ποιῇ μίαν; Οὐκ ἔχομεν. Οὐκοῦν ἡ μὲν ἡδονῆς τε καὶ
λύπης κοινωνία ξυνδεῖ, ὅταν ὅτι μάλιστα πάντες οἱ πολῖται,
τῶν αὐτῶν γιγνομένων τε καὶ ἀπολλυμένων, παραπλησίως
χαίρωσι καὶ λυπῶνται; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἡ δέ γε
τῶν τοιούτων ἰδίωσις διαλύει, ὅταν οἱ μὲν, περιαλγεῖς, οἱ δὲ,
περιχαρεῖς γίγνωνται ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς παθήμασι τῆς πόλεώς
τε καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει. Τι δ' οὔ; Ἆρ' οὖν ἐκ τοῦδε τὸ τοιόν- c.
δε γίγνεται, ὅταν μὴ ἅμα ἰδίᾳ γίγνωνται ἐν τῇ πόλει τὰ τοιά-

dini, ſitque longe optima, oportet deinceps ratione confirmare. aut quid agemus? Hoc per Iovem, inquit. An non conventionis huius hoc eſt principium, ut a nobis ipſis ſciſcitemur, quid maximum bonum ad civitatis conſtitutionem inveniamus, ad quod reſpiciens legislator, leges condere debet, quidve maximum malum? conſideremus deinde, an ea, quae modo narravimus, ad boni ipſius veſtigationem nobis conveniant, a mali autem veſtigio diſſonent. Maxime omnium. Habemuſne ullum perniciosius civitati malum, quam quod eam dividit, & ex una plures facit? vel melius quidquam eo, quod ipſam vincit ſimul, & unam efficit? Non habemus. Nonne voluptatis doloriſque communio unit, quando cives omnes maxime ex earundem rerum acceſſu vel deceſſu pariter gaudent ac dolent? Et maxime quidem. Horum vero diverſitas eam diſſolvit, quando eiſdem civitatis, & eorum, qui in civitate ſunt, caſibus alii vehementer dolent, alii gestiunt. Quidni? Ex hoc autem tale quid provenit, quando non ſimul in civi-

δε ῥήματα, τό, τε ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ ἐμόν; καὶ περὶ τοῦ ἀλλοτρίου κατὰ ταυτὰ τοῦτο λέγωσι τὸ ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ ἐμὸν, αὕτη ἄριςα διοικεῖται; Πολύ γε. Καὶ ἥτις δὴ ἐγγύτατα ἑνὸς ἀνθρώπου ἔχει· οἷον, ὅταν που ἡμῶν δάκτυλός του πληγῇ, πᾶσα ἡ κοινωνία ἡ κατὰ τὸ σῶμα πρὸς τὴν ψυχὴν τεταμένη
d. εἰς μίαν σύνταξιν τὴν τοῦ ἄρχοντος ἐν αὐτῇ, ἤσθετό τε καὶ πᾶσα ἅμα ξυνήλγησε μέρους πονήσαντος ὅλη· καὶ οὕτω δὴ λέγομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὸν δάκτυλον ἀλγεῖ· καὶ περὶ ἄλλου ὁτουοῦν τῶν τοῦ ἀνθρώπου ὁ αὐτός γε λόγος, περί τε λύπης, πονοῦντος μέρους, καὶ περὶ ἡδονῆς, ῥαΐζοντος. Ὁ αὐτὸς γὰρ, ἔφη. καὶ (τοῦτο ὃ ἐρωτᾷς) τοῦ τοιούτου ἐγγύτατα ἡ ἄριςα πολιτευομένη πόλις οἰκεῖ. ἑνὸς δὴ, οἶμαι, πάσχοντος τῶν πολιτῶν ὁτιοῦν ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν, ἡ τοιαύτη πόλις μάλιςά τε
e. φήσει ἑαυτῆς εἶναι τὸ πάσχον, καὶ ξυνησθήσεται ἅπασα, ἢ ξυλλυπήσεται. Ἀνάγκη, ἔφη, τήν γε εὔνομον. Ὥρα ἂν εἴη, ἦν δ' ἐγὼ, ἐπανιέναι ἡμῖν ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν, καὶ τὰ τοῦ λόγου ὁμολογήματα σκοπεῖν ἐν αὐτῇ, εἰ αὐτὴ μάλιςτ'

tate haec verba dicuntur, Meum ſcilicet, & non meum, ac de alieno eodem modo. Valde. In quacunque igitur civitate complurimi ad idem ſecundum eadem hoc dicunt, Meum & non meum, ea optime gubernatur. Prorſus. Et quaecunque quam ſimillime ut unus homo affecta ſit, ut quoties alicuius noſtrum percuſſus eſt digitus, tota corporis communio ad animam pertingens, in unam coordinationem eius, quod in ipſa anima dominatur, ſenſit protinus, totaque ſimul afflicta parte condoluit. atque idcirco homini dolere digitum dicimus. eademque eſt de quavis alia parte hominis ratio, tum quae dolore afficitur, tum quae voluptate recreatur. Eadem ratio certe: &, quod quaeris, civitas, quae optime regitur, quam proxime ad hoc accedit. Quoties, ut arbitror, civium cuiquam boni aliquid, vel mali continget, talis utique civitas ſuum eſſe clamabit eum, qui ſic afficitur: atque ideo tota vel laetabitur una, vel dolebit. Neceſſe eſt, ita civitate optimis legibus gubernata contingat. Sed hora iam eſt, ut ad civitatem noſtram

ἔχει, εἴτε καὶ ἄλλη τις μᾶλλον. Οὐκοῦν χρὴ, ἔφη, Τί οὖν; ἔστι μέν που καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἄρχοντές τε καὶ δῆμος, ἔστι δὲ καὶ ἐν αὐτῇ; Ἔστι. Πολίτας μὲν δὴ πάντες οὗτοι ἀλλήλους προσερεῖσι; Πῶς δ' οὔ; Ἀλλὰ πρὸς τῷ πολίτας, τί ὁ ἐν ταῖς ἄλλαις δῆμος τοὺς ἄρχοντας προσαγορεύει; Ἐν μὲν ταις πολλαῖς, δεσπότας, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατουμέναις, αὐτὸ τοῦτο ἄρχοντας. Τί δ' ὁ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ δῆμος; πρὸς τῷ πολίτας, τι τοὺς ἄρχοντας φησὶν εἶναι; Σωτῆράς τε καὶ ἐπικούρους, ἔφη. Τί δ' οὗτοι τὸν δῆμον; Μισθοδότας τε καὶ τροφέας. Καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις οἱ ἄρχοντες τοὺς δήμους; Δούλους, ἔφη. Τί δ' οἱ ἄρχοντες ἀλλήλους; Ξυνάρχοντας, ἔφη. Τί δ' οἱ ἡμέτεροι; Ξυμφύλακας. Ἔχεις οὖν εἰπεῖν τῶν ἀρχόντων ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν εἴ τις τινὰ ἔχει προσειπεῖν τῶν ξυναρχόντων, τὸν μὲν, ὡς οἰκεῖον, τὸν δὲ, ὡς ἀλλότριον; Καὶ πολλούς γε. Οὐκοῦν, τὸν μὲν οἰκεῖον ὡς ἑαυτοῦ νομίζει τε καὶ λέγει, τὸν δ' ἀλλότριον, ὡς οὐχ ἑαυτοῦ. Οὕτω. Τί δὲ οἱ παρά σοι φύλακες; ἔσθ' ὅστις αὐτῶν ἔχοι ἂν τῶν ξυμφυλάκων νομίσαι τινὰ ἢ

p. 463 a.

b.

c.

redeamus, & quae nunc inter nos conſtiterunt, exquiramus, utrum civitati huic conveniant maxime, an alteri potius. Licet prorſus. Sunt & in aliis civitatibus principes & populus, & in iſta ſimiliter? Sunt. Atqui omnes iſti cives ſeſe mutuo appellabunt? Quidni? Sed praeter civis nomen, quomodo in aliis civitatibus populus principes vocat? In pluribus quidem dominos: in populari autem gubernatione, principes. At noſtrae civitatis populus, quomodo ultra civis nomen principes nuncupabit? Servatores auxiliarioſque, inquit. Quo autem modo iſti populum? Mercedis tributores & nutritores. Qui vero in aliis praeſunt, populum? Servos. Principes vero ipſi ſe mutuo? Conprincipes. Noſtri autem? Concuſtodes. Habeſne, quem nomines inter aliarum civitatum principes, qui ex collegis alium ſibi propinquum, alium extraneum vocet? Equidem multos. Propinquum igitur tanquam ſuum & putat & dicit: extraneum vero, ut non ſuum. Plane. E veſtris autem cuſto-

προσειπεῖν ὡς ἀλλότριον; Οὐδαμῶς, ἔφη. παντὶ γὰρ ᾧ ἂν ἐντυγχάνῃ τις, ἢ ὡς ἀδελφῷ ἢ ὡς ἀδελφῇ, ἢ ὡς πατρὶ ἢ ὡς μητρί, ἢ ὡς υἱεῖ ἢ θυγατρί, ἢ τούτων ἐκγόνοις, ἢ προγόνοις, νομιεῖ ἐντυγχάνειν. Κάλλιστα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις· ἀλλ' ἔτι καὶ τόδε εἰπέ, πότερον αὐτοῖς τὰ ὀνόματα μόνον εἰκεῖα νομοθετήσεις, ἢ καὶ τὰς πράξεις πάσας κατὰ τὰ ὀνό-
d. ματα πράττειν, περί τε τοὺς πατέρας ὅσα νόμος περὶ πατέρας, αἰδοῦς τε πέρι καὶ κηδεμονίας, καὶ τοῦ ὑπήκοον εἶναι τῶν γονέων· ἢ μήτε πρὸς θεῶν μήτε πρὸς ἀνθρώπων αὐτῷ ἄμεινον ἔσεσθαι, ὡς οὔτε ὅσια οὔτε δίκαια πράττοντος ἄν, εἰ ἄλλα πράττοι ἢ ταῦτα. αὐτὰ σοι ἃ ἄλλαι Θῆμα. ἐξ ἁπάντων τῶν πολιτῶν ὑμνήσουσιν εὐλογοῦντα περὶ τὰ τῶν παίδων ἔτα καὶ περὶ πατέρων, οὓς ἂν αὐτοῖς τις ἀποφαίνῃ, καὶ περὶ
e. τῶν ἄλλων ξυγγενῶν. Αὖται, ἔφη, γέλοιον γὰρ ἂν εἴη εἰ ἄνευ ἔργων εἰκεῖα ὀνόματα διὰ τῶν στομάτων μόνον Θέλγοιντο. Πασῶν ἄρα πόλεων μάλιστα εὖ αὐτῇ ξυμφωνήσουσιν, ἐνός τινος ἢ εὖ ἢ κακῶς πράττοντος· ὃ τοῦ δὴ ἕνεκα

dibus eſtne ullus, qui collegarum quempiam extraneum arbitretur ac vocet? Nullus. Cuicunque enim quis occurret, vel fratri, vel ſorori, aut patri, aut matri, aut filio, aut filiae, ſive horum natis, ſeu maioribus, putabit occurrere. Praeclare loqueris: ſed ad hoc quoque reſponde, Utrum civibus tuis dumtaxat nomina cognationis, legi impones: an praeterea propinquitatis officia, ut videlicet ita ſe gerant, ut appellationis ipſius dignitas poſtulat, ſerventque erga parentes, quaecunque lex exhiberi illis praecipit, reverentiam, curam, obedientiam: alioquin & deos & homines infenſos habeant, utpote qui neque ſancta, neque iuſta agant, ſi contra fecerint? aliine in hac tua civitate ſermones, quam hi, cunctis ex civibus, protinus ad aures puerorum circumſonabunt, tum de parentibus (quoſcunque illis quis indicaverit) tum de aliis generis proximis? Hi certe ipſi, abſurdum enim id eſſet, ſi cognationis nomina tantum ore, ſine officio proferrentur. In hac igitur civitate maxime omnium, uno aliquo bene vel male

τὸ ῥῆμα, τὸ, ὅτι τὰ ἐμὰ εὖ πράττει, ἢ ὅτι τὸ ἐμὸν, κακῶς.
Ἀληθέστατα, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν μετὰ τούτου τοῦ δόγματός τε P.
καὶ ῥήματος ἕψεσθαι ξυνακολουθεῖν τάς τε ἡδονὰς καὶ τὰς a.
λύπας κοινῇ; Καὶ ὀρθῶς γε ἐφάμεν. Οὐκοῦν μάλιστα τοῦ
αὐτοῦ κοινωνήσουσιν ἡμῖν οἱ πολῖται, ὃ δὴ ἐμὸν ὀνομάζουσι.
τούτου δὲ κοινωνοῦντες, οὕτω δὴ λύπης τε καὶ ἡδονῆς μάλι-
στα κοινωνίαν ἕξουσι. Πολύ γε. Ἆρ' οὖν τούτων αἰτία πρὸς
τῇ ἄλλῃ κατασκάσει, ἡ τῶν γυναικῶν τε καὶ παίδων κοινω-
νία τοῖς Φύλαξι; Πολὺ μὲν οὖν μάλιστα, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν
μέγιστόν τε πόλει αὐτὸ ὡμολογήσαμεν ἀγαθὸν, ἀπεικαζον- b.
τες εὖ οἰκουμένην πόλιν σώματι πρὸς μέρος αὐτοῦ λύπης τε
πέρι καὶ ἡδονῆς, ὡς ἔχει. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη, ὡμολογήσα-
μεν. Τοῦ μεγίστου ἄρα ἀγαθοῦ τῇ πόλει αἰτία ἡμῖν πέφαν-
ται ἡ κοινωνία τοῖς ἐπικούροις τῶν τε παίδων καὶ τῶν γυναι-
κῶν. Καὶ μάλ', ἐφη. Καὶ μὲν δὴ, καὶ τοῖς πρόσθεν γε ὡμο-
λογοῦμεν. ἔφαμεν γάρ που οὔτε οἰκίας τούτοις ἰδίας δεῖν
εἶναι, οὔτε γῆν, οὔτέ τι κτῆμα, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἄλλων

affecto, uno ore clamabunt omnes, quod modo dicebamus, Meum bene se habet, vel meum se habet male. Vera loqueris. Cum hac opinione ac verbis huiusmodi sequi dicebamus, ut & voluptates communes sint & dolores. Et recte quidem. In eo igitur maxime nostri cives invicem communicabunt, quod meum dicent. ex qua communione sequetur, ut voluptates & dolores communes habeant. Penitus. Horum vero causa una cum reliqua civitatis constitutione, est ipsa custodum circa mulieres filiosque communio. Sic est omnino. Enimvero summum hoc civitati bonum esse confessi sumus, cum civitatem recte gubernatam similem esse diceremus corporis, cum singulis partibus suis circa voluptatem & dolorem quoquo modo communicantis. Et merito quidem concessimus. Maximi itaque boni causa civitati nobis patuit esse ipsa inter auxiliarios mulierum liberorumque communio. Valde. Atqui & superioribus haec consonant. diximus enim, neque domos proprias his esse debere, neque agros, neque possessionem ali-

c. τροφὴν λαμβάνοντας, μισθὸν τῆς φυλακῆς, κοινῇ πάντας ἀναλίσκειν, εἰ μέλλοιεν ὄντως φύλακες εἶναι. Ὀρθῶς, ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐχ, ὅπερ λέγω, τά τε πρόσθεν εἰρημένα, καὶ τὰ νῦν λεγόμενα, ἔτι μᾶλλον, ἀπεργάζεται αὐτοὺς ἀληθινοὺς φύλακας, καὶ ποιεῖ μὴ διασπᾶν τὴν πόλιν, τὸ ἐμὸν ὀνομάζοντας, μὴ τὸ αὐτὸ, ἀλλ' ἄλλου ἄλλο; τὸν μὲν, εἰς τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν ἕλκοντα ὅ, τι ἂν δύνηται χωρὶς τῶν ἄλλων κτησασθαι· τὸν δὲ, εἰς τὴν ἑαυτοῦ, ἑτέραν οὖσαν; καὶ γυ-
d. ναῖκά τε καὶ παῖδας ἑτέρους, ἡδονάς τε καὶ λυπηδόνας ἐμποιοῦντας, ἰδίων ὄντων ἰδίας; ἀλλ' ἐνὶ δόγματι τοῦ οἰκείου πέρι, ἐπὶ τὸ αὐτὸ τείνοντας πάντας εἰς τὸ δυνατὸν, ὁμοπαθεῖς λύπης τε καὶ ἡδονῆς εἶναι. Κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη. Τί δέ; δίκαι τε καὶ ἐγκλήματα πρὸς ἀλλήλους, οὐκ οἰχήσεται ἐξ αὐτῶν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ τὸ μηδένα ἴδιον ἐκτῆσθαι πλὴν τὸ σῶμα, τὰ δ' ἄλλα κοινά; ὅθεν δὴ ὑπάρχει τούτοις ἀσφαλιά-
e. σεις εἶναι, ὅσα γε διὰ χρημάτων ἢ παίδων ἢ ξυγγενῶν κτῆσιν ἀνθρώποι σφάλλουσι. Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ἀπηλλάχθαι.

quam, sed ab aliis accipere nutrimenta, mercedem custodiae, & communiter omnes consumere, si veri custodes futuri sunt. Probe. Nonne quod ipse aio, & quae supra, & quae nunc dicta sunt, maxime faciunt, ut veri hi custodes evadant, neque distrahant civitatem, dum meum dicant non idem omnium, sed aliorum aliud esse: & alius in propriam domum trahat, quodcunque seorsum ab aliis usurpare voluerit; alius in suam ab aliis diversam domum: & ex propriis mulieribus ac liberis, diversi diversis laetentur & doleant? immo vero ut ex una proprii eiusdem omnium sententia, in idem tendentes omnes, quoad fieri potest, similibus voluptatibus, & doloribus iisdem, si quid accidat, afficiantur? Maxime. Quid autem iudiciorum controversiae accusationesque mutuae, nonne cessabunt omnes, quandoquidem nec proprium quidquam, praeter corpus, quisquam habebit, reliqua vero communia? unde sequitur, sine seditione illos fore, quantum ad eas lites attinet, quae pecuniarum, vel filiorum, vel propinquorum causa oriri

Καὶ μὴν οὐδὲ βιαίων γε οὐδ' αἰκίας δίκαι δικαίως ἂν εἶεν
ἐν κύτοῖς. ἥλιξι μὲν γὰρ ἥλικας ἀμύνεσθαι, καλὸν καὶ δί-
καιόν που φήσομεν, ἀνάγκῃ σωμάτων ἐπιμέλειαν τιθέντες.
Ὀρθῶς, ἔφη. Καὶ γὰρ τόδε ὀρθὸν ἔχει, ἢν δ' ἐγὼ, οὗτος ὁ p.
νόμος· εἴπου τίς γε θυμοῖτο, ἐν τῷ τοιούτῳ πληρῶν τὸν θυ- 465
μὸν, ἧττον ἐπὶ μείζους ἂν ἴοι φάσεις. Πάνυ μὲν οὖν. Πρεσ-
βυτέρῳ μὲν νεωτέραν πάντων ἄρχειν τε καὶ κολάζειν προσ-
τεταξόμεθα. Δῆλον. Καὶ μὴν ὅτι γε νεώτερος πρεσβύτερον, ἂν
μὴ ἄρχοντες προστάττωσιν, οὔτε ἄλλως βιάζεσθαι ἐπιχει-
ρήσει ποτὲ, οὔτε τύπτειν, ὡς τὸ εἰκός. οἶμαι δ' οὐδὲ ἄλλως
ἀτιμάσει. ἱκανὼ γὰρ τὼ φύλακε κωλύοντε, δέος τε καὶ αἰδώς·
αἰδὼς μὲν, ὡς γονέων μὴ ἅπτεσθαι εἴργουσα· δέος δὲ, τὸ τῷ b.
πάσχοντι τοὺς ἄλλους βοηθεῖν· τοὺς μὲν, ὡς υἱεῖς· τοὺς δὲ, ὡς
ἀδελφούς· τοὺς δὲ, ὡς πατέρας. Ξυμβαίνει γὰρ οὕτως, ἔφη.
Παντάχῃ δὴ ἐκ τῶν νόμων εἰρήνην πρὸς ἀλλήλους οἱ ἄνδρες
ἕξουσι. Πολλήν γε. Τούτων μὴν ἐν ἑαυτοῖς μὴ σασιαζόντων,

solent. Neceſſe eſt omnino haec abeſſe. Quin neque de vi illata uſquam contendetur. nempe aſſeremus, honeſtum & aequum eſſe, ut aequalem aequalis ab iniuria arceat, tutandorum corporum provinciam imponentes. Probe. Atqui & hoc rectum lex haec continet, quod ſi quis alicui iraſcatur, iramque explere contendat, minus ad maiores excitabitur ſeditiones. Sic eſt prorſus. Seniorem quippe lex noſtra conſtituet praeeſſe omnibus iunioribus, eoſque corrigere. Perſpicuum id quidem. Conſtat praeterea, quod iunior ſeniorem, niſi iuſſu principum, aut alio modo violare conabitur nunquam, neque caedere, ut decens eſt, neque ignominia ulla afficere. Metus namque & pudor cuſtodes ſunt ad haec prohibenda ſufficientes. pudor quidem non permittet, eos, quos parentes ſuſpicantur, violare: metus autem ab iniuria abſterrebit quemque, timentem ſcilicet, ne ceteri omnes, partim ut filii, partim ut fratres, partim ut patres, oppreſſo ſuccurrant. Ita prorſus accidit. Omnino igitur ex his legibus cives invicem in pace vitam agent. Summopere. His autem inter ſe minime diſſidentibus, haud

οὐδὲν δεινὸν μή ποτε ἡ ἄλλη πόλις πρὸς τούτους ἢ πρὸς ἀλλήλους διχοστατήσῃ. Οὐ γὰρ εὖν. Τά γε μὴν σμικρότατα
c. τῶν κακῶν δι' ἀπρέπειαν οἶμαι καὶ λέγειν, ἂν ἀπηλλαγμένοι ὦμεν εἴεν· κολακείας τε πλουσίων πένητες, ἀπορίας τε καὶ ἀλγηδόνας ὅσας ἐν παιδοτροφίαις καὶ χρηματισμοῖς διὰ τροφὴν οἰκετῶν ἀναγκαίαν ἴσχουσι, τὰ μὲν, δανειζόμενοι, τὰ δὲ, ἐξαρνούμενοι· τὰ δὲ πάντως πορισάμενοι, θέμενοι παρὰ γυναῖκάς τε καὶ οἰκέτας, ταμιεύειν παραδόντες· ὅσά τε, ὦ Ὀιλε, περὶ αὐτὰ, καὶ οἷα πάσχουσι δειλά τε καὶ ἀγεννῆ, καὶ
d. οὐκ ἄξια λέγειν. Δῆλα γὰρ, ἔφη, καὶ τυφλῷ. Πάντων τε δὴ τούτων ἀπηλλάξονται, ζήσουσί τε τοῦ μακαριστοῦ βίου οὗ οἱ ὀλυμπιονῖκαι ξῶσι, μακαριώτερον. Πῇ; Διὰ σμικρόν που μέρος εὐδαιμονίζονται ἐκεῖνοι, ἂν τούτοις ὑπάρχει. ἡ τε γὰρ τῶνδε νίκη, καλλιών· ἡ τ' ἐκ τοῦ δήμοσίου τροφὴ, τελεωτέρα. νίκην τε γὰρ νικῶσι ξυμπάσης τῆς πόλεως σωτηρίαν. τροφῇ τε καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὅσων βίος δεῖται, αὐτοὶ

metuendum eſt, ne quando civitas alia vel adverſus hos, vel ipſi inter ſe pugnent, ſeditionesque moveant. Non certe. Pudet referre, quia minus deceat, minutiſſima quaeque mala, a quibus liberi cives erunt. Adulationes certe aberunt, quibus adverſus divites, inopes uti ſolent. ſollicitudines item indigentium atque dolores, quibus in filiis nutriendis, quaerendiſque pecuniis propter neceſſariam domeſticorum nutritionem vexantur: dum & foenoribus dant operam, & negant quae acceperunt, & quaeſtui undecumque ſtudent. ſeponunt praeterea apud mulieres miniſtroſque permulta, quae ad tempus condantur. nam quam multa, & qualia in iis homines patiuntur, o amice, & ipſa ſervilia, & illiberalia ſunt, & indigna narratu. Patent plane vel caeco. Porro ab his omnibus liberi erunt, vitamque agent beatiorem beatiſſima illa eorum vita, qui vicerunt Olympia. Qua ratione? Nempe illi ob exiguam eorum, quae hi poſſident, partem, beati putantur. nam & victoria horum praeclarior, & perfectior ex publico alimonia: horumque victoria, civitatis totius eſt ſalus. alimenta praeterea, &

τε καὶ παῖδες ἀγκάδουνται, καὶ γέρα δέχονται παρὰ τῆς αὐ-
τῶν πόλεως, ζῶντες, καὶ τελευτήσαντες, ταφῆς ἀξίας μετέ- e.
χουσι. Καὶ μάλα, ἔφη, καλά. Μέμνησαι οὖν, ἦν δ' ἐγω,
ὅτι ἐν τοῖς πρόσθεν, οὐκ οἶδα ὅτου λόγος ἡμῖν ἐπέπληξεν ὅτι
τους φύλακας οὐκ εὐδαίμονας ποιοῖμεν· οἷς ἐξὸν πάντα ἔχειν p.
τὰ τῶν πολιτῶν, οὐδὲν ἔχοιεν. ἡμεῖς δὲ εἴπομεν ὅτι τοῦτο 466
μὲν, εἴπου παραπίπτοι, εἰσαῦθις σκεψόμεθα· νῦν δὲ, τοὺς μὲν a.
φύλακας, φύλακας ποιοῖμεν, τὴν δὲ πόλιν ὡς εἶσί τ' ἐσμὲν
εὐδαιμονεστάτην· ἀλλ' οὐκ εἰς ἓν ἔθνος ἀποβλέποντες ἓν αὐτῇ,
τοῦτο τὸ εὐδαίμον πλάττοιμεν. Μέμνημαι, ἔφη. Τι οὖν νὴ
ἡμῖν ὁ τῶν ἐπικούρων βιος, ὥσπερ τοῦ γε τῶν ὀλυμπιονικῶν
πολύ τε καλλιων καὶ ἀμείνων φαίνεται; μή πη κατὰ τὸν
τῶν σκυτοτόμων φαίνεται βιον, ἢ τινων ἄλλων δημιουργῶν, b.
ἢ τὸν τῶν γεωργῶν; Οὔ μοι δοκεῖ, ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι, ὅ γε
καὶ ἐκεῖ ἔλεγον, δίκαιον καὶ ἐνταῦθα εἰπεῖν, ὅτι εἰ οὕτως ὁ
φύλαξ ἐπιχειρήσει εὐδαίμων γίγνεσθαι ὥστε μηδὲ φύλαξ

quaecunque ad victum neceſſaria, ipſi eorumque filii coronationis loco accipiunt: honores inſuper & praemia ab ipſa republica viventes conſequuntur, & vita functi digna ſepulcrorum ſuis virtutibus monimenta. Haec certe egregia admodum ſunt. Meminiſti, quod in ſuperioribus neſcio cuius oratio nobis obiecit, tanquam cuſtodes minime beatos efficeremus? utpote qui nihil haberent, cum tamen liceret illis civium omnia poſſidere. ipſi autem reſpondimus, in poſterum nos, ſicubi contigerit, conſideraturos. nam in praeſentia cuſtodes quidem, revera cuſtodes facere nos; civitatem vero, quoad poſſemus, beatiſſimam: neque ad unam quandam eius partem, ſed ad totam reſpicientes, beatitudinem illam exquirere. Memini equidem. Nunc certe auxiliariorum vita, quando longe praeclarior ac melior, quam eorum, qui Olympia vincunt, apparet, nequaquam coriariorum, aut aliorum artificum, aut agricultorum vitae ſimilis eſſe videtur. Non certe, ut & ipſe arbitror. Verumtamen, quod & ſupra dixi, par eſt ut hic repetam: Quod ſi ita cuſtos beatus fieri ſtudeat, ut non ſit cuſtos, ne-

εἶναι, μηδ' ἀρκέσει αὐτῷ βίος οὕτω μέτριος καὶ βέβαιος, καὶ, ὡς ἡμεῖς ἔφαμεν, ἄριστος, ἀλλ' ἀνόητός τε καὶ μειρακιώδης δόξα ἐμπεσοῦσα εὐδαιμονίας πέρι, ὁρμήσει αὐτὸν διὰ
c. δυναμιν ἐπὶ τὸ ἅπαντα τὰ ἐν τῇ πόλει οἰκειοῦσθαι, γνώσεται τὸν Ἡσίοδον ὅτι τῷ ὄντι ἦν σοφὸς, λέγων, πλέον εἶναί πως ἥμισυ παντός. Ἐμοὶ μὲν, ἔφη, συμβουλῷ χρώμενος μενεῖ ἐπὶ τούτῳ τῷ βιῷ. Συγχωρεῖς ἄρα, ἦν δ' ἐγὼ, τὴν τῶν γυναικῶν κοινωνίαν τοῖς ἀνδράσιν ἣν διεληλύθαμεν παιδείας τε πέρι καὶ παιδῶν καὶ φυλακῆς τῶν ἄλλων πολιτῶν; κατά τε πόλιν μενούσας, εἰς πόλεμόν τε ἰούσας, καὶ ξυμφυλάττειν δεῖν καὶ ξυνθηρεύειν ὥσπερ κύνας, καὶ πάντα πάντη
d. κατὰ τὸ δυνατὸν κοινωνεῖν; καὶ ταῦτα πράττουσας, τά τε βέλτιστα πράξειν, καὶ οὐ παρὰ φύσιν τὴν τοῦ ἄρρενος πρὸς τὸ ἄρρεν, ᾗ πεφύκατον πρὸς ἀλλήλω κοινωνεῖν; Συγχωρῶ, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, ἐκεῖνο λοιπὸν διελέσθαι, εἰ ἄρα καὶ ἐν ἀνθρώποις δυνατὸν, ὥσπερ ἐν ἄλλοις ζώοις, ταυτην την κοινωνιαν ἐγγενέσθαι, καὶ ὅπη δυνατόν; Ἔφης, ἔφη, εἰπων ὃ ἔμελλον ὑπολήψεσθαι. Περὶ μὲν γὰρ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ,

que sufficiat ipsi vita adeo moderata & stabilis, &, ut nos asserimus, optima; sed insana & puerilis exorta felicitatis opinio rapiat eum ob ipsam potentiam ad omnia, quae in civitate sunt, sibi vindicanda: cognoscet Hesiodum sapienter illud dixisse, Dimidium esse plus, quam totum. Si me consultore utetur, hac in vita manebit. Probas igitur communionem, quam mulieribus cum viris tribuimus, quoad disciplinam, liberorum susceptionem, custodiam aliorum civium, ut una cum viris in civitate maneant, in bello militent, custodiant una, & canum instar venentur, omniumque officiorum omnino, quoad fieri potest, participes sint. ac, dum haec agunt, optima agere illas concedis, neque contra naturam feminae, quae instituta est, ut cum mare communicet. Probo equidem. Nonne restat deinceps, ut id declaremus, utrum esse possit haec in hominibus, quemadmodum in reliquis animalibus, communio, & quo pacto possit? Occupavisti, quod ego interrogaturus eram.

οἶμαι, ἔφην, δῆλον ὃν τρόπον πολεμήσουσι. Πῶς; ἦ δ' ὅς. c.
Ὅτι κοινῇ στρατεύσονται, καὶ πρός γε ἀξουσι τῶν παίδων
εἰς τὸν πόλεμον ὅσοι ἄδροι· ἵν' ὥσπερ οἱ τῶν ἄλλων δημιουρ-
γῶν θεῶνται ταῦτα ἃ τελεωθέντας δεήσει δημιουργεῖν· πρὸς
δὲ τῇ θέᾳ, διακονεῖν καὶ ὑπηρετεῖν παντα τὰ περὶ τὸν πόλε- p.
μον, καὶ θεραπευειν πατέρας τε καὶ μητέρας. ἢ οὐκ ἤσθη- 467
σαι τὰ περὶ τὰς τέχνας; οἷον τοὺς τῶν κεραμέων παῖ- a.
δας, ὡς πολὺν χρόνον διακονοῦντες θεωροῦσι, πρὶν ἅπτε-
σθαι τοῦ κεραμεύειν; Καὶ μάλα. Ἢ οὖν ἐκείνοις ἐπιμελέστε-
ρον παιδευτέον ἢ τοῖς ὑλαξὶ τοὺς αὐτῶν, ἐμπειρίᾳ τε καὶ
θέᾳ τῶν προσηκόντων; Καταγέλαστον μὲν τ' ἂν, ἔφη, εἴη.
Ἀλλὰ μὴν καὶ μαχεῖται γε πᾶν ζῶον διαφερόντως παρόν-
των ὧν ἂν τέκῃ. Ἔστιν οὕτω. Κίνδυνος δὲ, ὦ Σωκρατες, οὐ b.
σμικρὸς σφαλεῖσιν, (οἷα δὴ ἐν πολέμῳ φίλει) πρὸς ἑαυτοῖς
παιδας ἀπολεσαντας, ποιῆσαι καὶ τὴν ἄλλην πόλιν ἀδυνα-
τον ἀναλαβεῖν. Ἀληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. ἀλλὰ σὺ πρῶ-

De re quidem bellica manifeſtum eſſe arbitror, quo pacto eam tractabunt. Quonam pacto? Militabunt profecto communiter, ducentque adultos liberos ſecum ad proelium: ut, quemadmodum aliorum opificum filii, & hi patrum ſuorum opera cernant, quae ipſi quoque, cum ad maturam aetatem pervenerint, effecturi ſunt: atque inſuper, ut parentibus auxilio ſint, miniſtrentque omnia, quae ad bellum ſpectent, patreſque & matres curent. An non animadverſti, quod in artibus accidit, veluti quamdiu figulorum filii fingentes patres ſpectant, ciſque miniſtrant, antequam manum operi adiiciant? Maxime. Numquid diligentius illi, quam cuſtodes, filios ſuos erudire debent peritia & inſpectione operum cuique convenientium? Ridiculum id quidem eſſet. Quin etiam omne genus animantium natis praeſentibus ardentius pugnat. Eſt ita. verum periculum eſt permaximum, o Socrates, ne ſi forte, ut accidit in bello, fors adverſa contigerit, filios quoque ſecum perdant: ex quo civitas alia inſtaurari nequeat. Vera loqueris. ſed tu forſitan inprimis ita ſe comparare quemque oportere exiſtimas, ut

τον μὲν ἡγῇ παρασκευαστέον τὸ μή ποτε κινδυνεῦσαι. Οὐδαμῶς. Τί δ' εἴ που κινδυνευτέον, οὐκ ἐν ᾧ βελτίους ἐσονται κατορθοῦντες; Δῆλον δή. Ἀλλὰ σμικρὸν οἴει διαφέρειν, και
c. οὐκ ἄξιον κινδυνου, θεωρεῖν ἢ μὴ τὰ περὶ τὸν πολεμον τοὺς παῖδας, τοὺς ἄνδρας πολεμικοὺς ἐσομενους; Οὐκ' ἀλλὰ διαφέρει πρὸς ὃ λέγεις. Τοῦτο μὲν ἄρα ὑπαρκτέον, θεωροὺς πολέμου τοὺς παῖδας ποιεῖν, προσμηχανᾶσθαι δ' αὐτοῖς ἀσφαλειαν· καὶ καλῶς ἐξει. ἦ γαρ; Ναι. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν αὐτῶν οἱ πατέρες, ὅσα ἀνθρωποι, οὐκ ἀμαθεῖς ἐσονται, ἀλλα γναμονικοὶ τῶν ϛρατειῶν ὅσαι τε καὶ μὴ ἐπικιν-
d. δυνοι. Εικὸς, ἐφη. Εἰς μὲν ἄρα τὰς ἀξουσιν, εἰς δὲ τὰς, εὐλαβήσονται. Ὀρθῶς. Καὶ ἄρχοντας γέ που, ἦν δ' ἐγώ, οὐ τους φαυλοτάτους αὐτοῖς ἐπιϛήσουσιν, ἀλλὰ τοὺς ἐμπειρία τε καὶ ἡλικίᾳ ἱκανοὺς ἡγεμόνας τε και παιδαγωγους εἶναι. Πρέπει γάρ. Ἀλλὰ γὰρ, ϛήσομεν, και παρὰ δόξαν πολλὰ πολλοῖς δὴ ἐγένετο. Και μαλα. Πρὸς τοινυν τὰ τοιαῦτα, ὦ Σίλε, πτεροῦν χρὴ παιδια ὄντα εὐθὺς, ἵν' ἄν τι δέῃ πετό-

nullum unquam periculum ſubeat. Nullo modo. Quid? nonne tunc in diſcrimen veniendum, ut ibi, qui ſe egregie geſſerint, praeſtantiores evadant? Perſpicuum eſt. Num parum intereſſe cenſes, indignumve, quod propter periculum ſuſcipiatur, ut ſpectent, vel non ſpectent res bellicas pueri, qui milites futuri ſunt? Immo vero referre ad id, quod ais. Danda igitur opera eſt, ut bellum pueri ſpectent, & qua ratione tuti ſint, excogitandum: atque ita recte fiet. Nempe. Principio parentes eorum haudquaquam ignari erunt, ſed quoad hominibus conceſſum eſt, ad diſcernendum perſpicaces, quibus in caſtris periculum inſit, quibus non inſit periculum. Veriſimile id quidem. Ad tutiora itaque ducent eos, ad alia minime. Probe. Deinde rectores illis praeficient, non ignaviſſimos quoſque, ſed homines & uſu rerum & aetate idoneos duces & paedagogos. Ita decet. Verum multa dicemus praeter opinionem multis hominibus eveniſſe. Et maxime quidem. Horum cauſa, o amice, ſtatim a teneris annis alae quaedam applicandae pue-

μενοι ἀποφεύγωσι. Πῶς λέγεις; ἔφη. Ἐπὶ τοὺς ἵππους, ἦν e.
δ' ἐγὼ, ἀναβιβαστέον ὡς νεωτάτους, καὶ διδακτομένους ἱπ-
πεύειν ἐφ' ἵππων, ἀκτέον ἐπὶ τὴν θέαν μὴ θυμοειδῶν μηδὲ
μαχητικῶν, ἀλλ' ὅτι ποδωκεστάτων καὶ εὐηνιωτάτων. οὕτω
γὰρ κάλλιστά τε θεάσονται τὸ αὑτῶν ἔργον, καὶ ἀσφαλέστα-
τα, ἂν τι δέῃ, σωθήσονται, μετὰ πρεσβυτέρων ἡγεμόνων
ἑπόμενοι. Ὀρθῶς, ἔφη, μοι δοκεῖς λέγειν. Τι δὲ δή, εἶπον, p.
τὰ περὶ τὸν πόλεμον; πῶς ἀκτέον σοὶ τοὺς στρατιώτας πρὸς 468
αὐτούς τε καὶ τοὺς πολεμίους; ἆρ' ὀρθῶς μοι καταφαίνεται, a.
ἢ οὔ; Λέγ', ἔφη, ποῖον. Αὐτῶν μὲν, εἶπον, τὸν λιπόντα
τάξιν, ἢ ὅπλα ἀποβαλόντα, ἢ τι τῶν τοιούτων ποιήσαντα
διὰ κάκην, ἆρα οὐ δημιουργόν τινα δεῖ καθιστάναι, ἢ γεωρ-
γόν; Πάνυ μὲν οὖν. Τὸν δὲ ζῶντα εἰς τοὺς πολεμίους ἁλόν-
τα, ἆρ' οὐ δωρεὰν διδόναι τοῖς ἑλοῦσι χρῆσθαι τῇ ἀγρᾷ ὅ,
τι ἂν βούλωνται; Κομιδῇ γε. Τὸν δὲ ἀριζεύσαντά τε καὶ εὖ- b.
δοκιμήσαντα οὐ πρῶτον μὲν ἐπὶ στρατείας ὑπὸ τῶν συστρα-
τευομένων μειρακίων τε καὶ παίδων ἐν μέρει ὑπὸ ἑκάστου δο-

rulis, ut, ſi quando opus fuerit, volantes protinus aufugiant. Quomodo iſtud ais? Imponendi ſunt equis, ut ſtatim a pueris equitare diſcant, & ducendi ad ſpectaculum equorum, non ferocium quidem, aut nimium bellicoſorum, ſed quam velociſſimorum, & habenis facile obſequentium. atque ita commodiſſime opus ſuum proſpicient, ſecuriſſimeque evadent, ſi quid adverſi contigerit, ſeniores duces ſequentes. Scite admodum loqui mihi videris. Quid de his, quae ad bellum attinent, dicendum? quae ſervanda militibus inter ſe & adverſus hoſtes? numquid recte ſentio, necne. Quidnam? Arbitror, eum, qui in acie ordinem deſeruit, vel arma abiecit, vel tale aliquid propter timiditatem commiſit, ad opificum ordinem vel agricultorum eſſe tranſmittendum. Sic decet. Eum vero, qui vivus ab hoſtibus captus fuerit, etiam gratis reddere volentibus, relinquendum, ut praeda, quomodocunque libet, utantur. Omnino. Qui autem egregie ſeſe gerens excelluerit, primo quidem in ipſa expeditione ab iis, qui una militant, adoleſcenti-

κεῖ σοι χρῆναι ξεφανωθῆναι; ἢ οὔ; Ἔμοιγε. Τί δέ; δεξιωθῆναι; Καὶ τοῦτο. Ἀλλὰ τόδ' οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, οὐκέτι σοὶ δοκεῖ. Τὸ ποιον; Τὸ φιλῆσαί τε καὶ φιληθῆναι ὑπὸ ἑκάστου. Πάντων, ἔφη, μάλιστα. καὶ προστίθημί γε τῷ νόμῳ, ἕως ἂν
c. ἐπὶ ταύτης ᾖσι τῆς στρατειᾶς, μηδενὶ ἐξεῖναι ἀπαρνηθῆναι ὃν ἂν βούληται φιλεῖν· ἵνα καὶ ἐάν τις τοῦ τύχῃ ἐρᾶν ἢ ἀρρένος ἢ θηλείας, προθυμότερος ᾖ πρὸς τὸ τελειοῦσθαι φέρειν. Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ. ὅτι μὲν γὰρ ἀγαθῷ ὄντι γάμοι τε ἑτοιμοι πλείους ἢ τοῖς ἄλλοις, καὶ αἱρέσεις τῶν τοιούτων πολλαχοῦ παρὰ τοὺς ἄλλους ἔσονται, ἐν ὀτῳ πλεῖστοι δὴ τοῦ τοιούτου γίγνονται, εἴρηται ἤδη. Εἰπομεν γάρ, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν καὶ καθ' Ὅμηρον τοῖς τοιοῖσδε ἁρμαιον τιμᾶν τῶν νέων ὅσοι ἀγα-
d. θοί. καὶ γὰρ Ὅμηρος τὸν εὐδοκιμήσαντα ἐν τῷ πολέμῳ, νώτοισι Αἴαντα, ἔφη, διηνεκέσσι γεραίρεσθαι· ὡς ταύτην οἰκείαν οὖσαν τιμὴν τῷ ἡβῶντί τε καὶ ἀνδρείῳ, ἐξ ἧς, ἅμα τῷ τ μᾶσθαι, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐξήσει. Ὀρθότατα, ἔφη. Πειθόμεθα ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ταυτά γε Ὁμήρῳ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἐν

bus ac pueris, ſigillatim a quolibet, coronandus. nonne tibi videtur? Mihi vero. Quid? nonne & dexteras iungere illi debebunt? Et hoc. At hoc praeterea tibi forſitan non videtur? Quid? Ut oſcula a quolibet accipere debeat ac dare. Immo vero maxime omnium. atqui & legi huic addendum exiſtimo, ut, quoad in ea expeditione fuerint, nemini renuere liceat, quemcunque oſculari ipſe deſideraverit: ut ſi quis alicuius amore captus fuerit vel maris vel feminae, acrior ſit ad victoriam conſequendam. Praeclare. nam quod nuptiae ſtrenuis viris facilius paratae, quam aliis, & coemptiones frequentiores eiunt, ut quam plurimi ex his naſcantur, iam dictum eſt. Diximus certe. Etenim ſecundum Homerum eiuſmodi iuvenes iuſtum eſt maxime honorare. nam ipſe Aiacem, bello praecellentem, dixit aſſiduis ab humeris honoratum: quaſi hic pubeſcenti homini ac forti conveniens ſit honor; ex quo cum honore ſimul & robur augeatur. Recte admodum. In his ergo Homero parebimus. etenim nos in ſacris ceteriſque huiuſmodi

τε θυσίαις καὶ τοῖς τοιούτοις πᾶσι τοὺς ἀγαθοὺς, καλόσον δὲν ἀγαθοὶ φαίνωνται, καὶ ὕμνοις, καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν, τιμήσομεν· πρὸς δὲ τούτοις, ἔδραις τε, καὶ κρέασιν, --ἰδὲ πλείοις δεπάεσσιν. ἵνα ἅμα τῷ τιμᾷν, ἀσκῶμεν τοὺς ἀγα- e.
θοὺς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας. Κάλλιστα, ἔφη, λέγεις. Εἶεν. Τῶν δὲ δὴ ἀποθανόντων ἐπὶ στρατείας, ὃς ἂν εὐδοκιμήσας τελευτήσῃ, ἆρ' οὐ πρῶτον μὲν φήσομεν τοῦ χρυσοῦ γένους εἶναι; Πάντων γε μάλιστα. Ἀλλ' οὐ πεισόμεθα Ἡσιόδῳ; ἐπειδὰν τινὲς τοῦ τοιούτου γένους τελευτήσωσιν, ὡς ἄρα Οἱ μὲν, δαίμονες ἁγνοὶ ἐπιχθόνιοι τελέθουσιν, Ἐσθλοὶ, ἀλεξί- p.
κακοι, φύλακες μερόπων ἀνθρώπων. Πεισόμεθα μὲν οὖν. Διαπυθόμενοι ἄρα τοῦ θεοῦ πῶς χρὴ τοὺς δαιμονίους τε καὶ θείους τιθέναι, καὶ τινι διαφόρῳ, οὕτω καὶ ταύτῃ θήσομεν ἣ ἂν ἐξηγῆται. Τί δ' οὐ μέλλομεν; Καὶ τὸν λοιπὸν δὴ χρόνον, ὡς δαιμόνιον, οὕτω θεραπευσομέν τε καὶ προσκυνήσομεν αὐτῶν τὰς θήκας. ταῦτα δὲ ταυτὴ νομιοῦμεν ὅταν τις γύρᾳ b.
ἢ τινι ἄλλῳ τρόπῳ τελευτήσῃ τῶν ὅσοι ἂν διαφερόντως ἐν τῷ βίῳ ἀγαθοὶ κριθῶσι. Δίκαιον γοῦν, ἔφη. Τι δὲ; πρὸς τους

viros bonos, quo magis boni videbuntur, eo magis & hymnis, & his, quae modo diximus, honeſtabimus, ſedibus item, & carnibus, pleniſque pateris: ut & honoremus una viros praeſtantes muliereſque, & exerceamus. Belliſſime loqueris. Eum vero, qui in militia, cum ſe ſtrenue geſſerit, obiit, primum aurei generis eſſe dicemus. Maxime omnium. Deinde, Heſiodo fide adhibita, afferemus, quicunque hoc ex genere decedunt e vita, daemones effici ſanctos terreſtres, optimos, expulſores malorum, cuſtodeſque mortalium. Ita certe credemus. Conſulemus ergo oraculum, quo pacto beatos divinoſque viros condere deceat, & quibus inſignibus praecipue decorare: atque ita condemus, ut iuſſerit. Procul dubio. Reliquum itaque tempus ſepulcra eorum, veluti daemonum, colemus, atque adorabimus. Eadem quoque ſervabimus erga illos, qui, cum praecipua probitate pollere in vita iudicati fuerint, ſenio aut alio quodam modo e vita ceſſerunt. Decet ſane. At quomodo adverſus ho-

πολεμίους πῶς ποιήσουσιν ἡμῖν οἱ στρατιῶται; Τὸ ποῖον δή; Πρῶτον μὲν ἀνδραποδισμοῦ πέρι, δοκεῖ δίκαιον Ἕλληνας Ἑλληνίδας πόλεις ἀνδραποδίζεσθαι, ἢ μηδ' ἄλλῳ ἐπιτρέπειν κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ τοῦτο ἐθίζειν, τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους
c. φείδεσθαι, εὐλαβουμένους τὴν ὑπὸ τῶν βαρβάρων δουλείαν; Ὅλῳ καὶ παντί, ἔφη, διαφέρει τὸ φείδεσθαι, μηδὲ Ἕλληνα ἀρα δοῦλον ἐκτῆσθαι, μήτε αὐτοὺς, τοῖς τε ἄλλοις Ἕλλησιν οὕτω συμβουλεύειν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. μᾶλλόν γ' ἂν οὖν οὕτω πρὸς τοὺς βαρβάρους τρέποιντο, ἑαυτῶν δ' ἀπέχοιντο. Τί δέ; σκυλεύειν, ἦν δ' ἐγώ, τοὺς τελευτήσαντας, πλὴν ὅπλων, ἐπειδὰν νικήσωσιν, ἢ καλῶς ἔχει, ἢ οὔ; τρόφασιν
d. μὲν τοῖς δειλοῖς ἔχει, μὴ πρὸς τὸν μαχόμενον ἰέναι, ὡς τι τῶν δεόντων ὁρῶντας ὅταν περὶ τὸν τεθνεῶτα κυπτάζωσι· πολλὰ δὲ ἤδη στρατόπεδα διὰ τὴν τοιαύτην ἁρπαγὴν ἀπώλετο. Καὶ μάλα. Ἀνελεύθερον δὲ οὐ δοκεῖ καὶ φιλοχρήματον, νεκρὸν συλᾶν, καὶ γυναικείας τε καὶ σμικρᾶς διανοίας, πολέμιον νομίζειν τὸ σῶμα τοῦ τεθνεῶτος, ἀποπταμένου τοῦ

stes noſtri ſe milites gerent? Qua in re? Inprimis quidem de ſervitute quaero, utrum inſtum eſſe cenſeas, ut Graeci Graecas urbes in ſervitutem redigant: an potius, ut neque ab aliis fieri iſtud permittant, ac pro viribus obſtent, conſuefcantque Graecorum generi parcere, caventes, ne barbaris ipſi ſervire cogantur. Omnino, & ad omnia refert (Graecis) parcere: neque quenquam Graecorum noſtri ſervum facere debent: ſed & Graecis aliis conſulere potius, ut ipſi ab hoc caveant. Prorſus, nam ita facilius ac fortius contra barbaros inſurgent, & ab ſe invicem abſtinebunt. Quid autem? ſpoliare mortuos praeter arma, poſtquam vicerunt, honeſtum eſt, an non? an occaſionem hoc praebet timidis, ne adverſus hoſtem eant, quaſi magnificum aliquid moliantur, quando inter cadavera volutantur? at enim rapiendi cupiditate multi iam exercitus perierunt. Maxime. An non illiberale quiddam, cogitationiſque avarae, muliebris, ac vilis eſſe videtur, cadaver exſpoliare, hoſtemque putare mortui corpus, cum adverſarius ipſe evo-

ἐχθροῦ, λελοιπότος δὲ ᾧ ἐτελέμει; ἢ οἶει τὶ διάφορον δρᾶν
τοὺς τοῦτο ποιοῦντας τῶν κυνῶν, αἳ τοῖς λίθοις οἷς ἂν βλη- e.
θῶσι χαλεπαίνουσι, τοῦ βάλλοντος οὐχ ἁπτόμεναι; Οὐδὲ
σμικρόν, ἔφη. Ἐατέον ἄρα τὰς νεκροσυλίας, καὶ τὰς τῶν
ἀναιρέσεων διακωλύσεις. Ἐατέον μέντοι, ἔφη, νὴ Δία. Οὐδὲ
μὴν που πρὸς τὰ ἱερὰ τὰ ὅπλα οἰσόμεν, ὡς ἀναθήσοντες·
ἄλλως τε καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐάν τι ἡμῖν μέλῃ τῆς πρὸς
τοὺς ἄλλους Ἕλληνας εὐνοίας. μᾶλλον δὲ καὶ φοβησόμε- P.
θα μὴ τι μιασμα ᾖ, πρὸς ἱερὸν τὰ τοιαῦτα ἀπὸ τῶν οἰ- 471
κείων φέρειν, ἐὰν μή τι δὴ ὁ θεὸς ἄλλο λέγῃ. Ὀρθότατα, a.
ἔφη. Τι δέ; γῆς τε τμήσεως τῆς Ἑλληνικῆς, καὶ οἰκιῶν ἐμ-
πρήσεως, ποῖόν τι σοὶ δράσουσιν οἱ στρατιῶται πρὸς τοὺς πο-
λεμίους; Σοῦ, ἔφη, δόξαν ἀποφαινομένου ἡδέως ἂν ἀκού-
σαιμι. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν, ἣν δ' ἐγὼ, δοκεῖ τούτων μηδέτερα
ποιεῖν, ἀλλὰ τὸν ἐτήσιον καρπὸν ἀφαιρεῖσθαι. καὶ ὧν ἕνεκα, b.
βούλει σοι λέγω; Πάνυ γε. Φαίνεται μοι, ὥσπερ καὶ ὀνομά-
ζεται δύο ταῦτα τὰ ὀνόματα, πόλεμός τε καὶ στάσις, οὕτω
καὶ εἶναι δύο, ὄντα ἐπὶ δυοῖν τισὶν διαφορᾶιν· λέγω δὲ τὰ

larit, eo quo pugnabat relicto? Num cenſes, eos, qui hoc agunt, differre a canibus, adverſus iactos lapides iraſcentibus, eo qui iacit dimiſſo? Nihilo equidem differre arbitror. Quare a rapinis huiuſmodi abſtinendum eſt: victoriae namque obſunt. Abſtinendum penitus. Neque etiam in templum arma transferemus, ea Deo ſacraturi, praeſertim arma Graecorum, ſi modo nobis curae eſt cum Graecis aliis benevolentia. maxime vero formidabimus, ne ſcelus impium ſit, talia a propriis in ſacrum transferre: niſi quid aliud Deus dixerit. Recte admodum. An tui milites, Graecorum, quibuſcum pugnabunt, agros depopulabuntur, ac domos incendent? Libenter, quid tu de hoc ſentias, audirem. Mihi quidem nihil tale videtur agendum eſſe: ſed fructus annuos duntaxat auferendos. vis cauſam dicam? Equidem. Videtur mihi, ſicuti nomina haec duo ſunt, Bellum ac Seditio, ita & duo quaedam duabus ſubeſſe differentiis. dico autem duo haec, aliud quidem proprium & cognatum,

δύο, τὸ μὲν, οἰκεῖον καὶ ξυγγενές· τὸ δὲ, ἀλλότριον καὶ ἀγνεῖον. ἐπὶ μὲν οὖν τῇ τοῦ οἰκείου ἔχθρᾳ, φάσις κέκληται· ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ ἀλλοτρίου, πόλεμος. Καὶ οὐδέν γ', ἔφη, ἄπο τρόπου λέγεις. Ὅρα δὴ καὶ εἰ τόδε πρὸς τρόπου λέγω.
c. Φημὶ γὰρ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν γένος, αὐτὸ αὑτῷ οἰκεῖον εἶναι καὶ ξυγγενὲς, τῷ δὲ βαρβαρικῷ ἀγνεῖόν τε καὶ ἀλλότριον. Καλῶς γε, ἔφη. Ἕλληνας μὲν ἄρα βαρβάροις, καὶ βαρβάρους Ἕλλησι πολεμεῖν μαχομένους τε φήσομεν, καὶ πολεμίους φύσει εἶναι, καὶ πόλεμον τὴν ἔχθραν ταύτην κλητέον· Ἕλληνας δὲ Ἕλλησιν, ὅταν τι τοιοῦτον δρᾶσι, φύσει μὲν φίλους εἶναι, νοσεῖν δ' ἐν τῷ τοιούτῳ τὴν
d. Ἑλλάδα καὶ στασιάζειν. καὶ φάσιν τὴν τοιαύτην ἔχθραν κλητέον. Ἔγωὐ μὲν, ἔφη, συγχωρῶ οὕτω νομίζειν. Σκόπει δὴ, εἶπον, ὅτι ἐν τῇ νῦν ὁμολογουμένῃ φάσει, ὅπου ἂν τι τοιοῦτο γένηται, καὶ διαρρῇ πόλις, ἐὰν ἑκάτεροι ἑκατέρων τέμνωσιν ἀγροὺς, καὶ οἰκίας ἐμπιπρῶσιν, ὡς ἀλιτηριώδης τε δοκεῖ ἡ στάσις εἶναι, καὶ οὐδέτεροι αὐτῶν φιλοτόλιδες. οὐ γὰρ ἂν ποτε ἐτόλμων τὴν τροφόν τε καὶ μητέρα κείρειν· ἀλλὰ μέτριον

aliud alienum atque extraneum. inimicitiam, quae inter nos eſt, ſeditionem: quae inter extraneos, bellum vocant. Haud ab re eſt, quod ais. Animadverte, numquid & hoc ad rem dicam. aio equidem, Graecos omnes inter ſe propinquos eſſe genere atque cognatos, a barbaris autem diverſos atque extraneos. Praeclare loqueris. Quoties igitur Graecia adverſus barbaros, vel contra Graecos barbari ipſi pugnabunt, bellum gerere aſſeremus, & hoſtes eſſe natura, & has inimicitias bellum vocabimus. quando vero Graeci adverſus Graecos inſurgent, dicemus eos natura quidem amicos eſſe, morbo autem laborare in hoc Graeciam, & ſeditionibus agitari: & ſeditionem has inimicitias appellabimus. Aſſentior equidem. Si in ſeditioſa civitate utriuſque factionis homines adverſariorum agros popularentur, inflammarentque domos, vides, quam pernicioſa futura ſeditio ſit, neutrique illorum patriae ſuae cultores? quippe ſi eam amarent, nunquam certe auderent nutricem matrem-

εἶναι τοὺς καρποὺς ἀφαιρεῖσθαι τοῖς κρατοῦσι τῶν κρατου-
μένων, καὶ διαιρεῖσθαι ὡς διαλλαγησομένων καὶ οὐκ ἀεὶ c.
πολεμησόντων. Ἥλιν γὰρ, ἔφη, ἡμερωτέραν αὐτὴ ἡ διάνοια
ἐκείνης. Τί δὲ δή; ἦν δ' ἐγώ, ἣν σὺ πόλιν οἰκιζεις, οὐχ Ἑλληνὶς
ἔσται; Δεῖ γ' αὐτήν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἀγαθοὶ τε καὶ ἥμεροι
ἔσονται; Σφόδρα γε. Ἀλλ' οὐ φιλέλληνες; οὐδὲ οἰκείαν τὴν
Ἑλλάδα ἡγήσονται, οὐδὲ κοινωνήσουσιν ὥσπερ ἄλλοι ἱερῶν;
Καὶ σφόδρα γε. Οὐκοῦν τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας διαφοράν,
ὡς οἰκειους, φάσιν ἡγήσονται, καὶ οὐδὲ ὀνομάσουσι πόλεμον; p.
Οὐ γάρ. Καὶ ὡς διαλλαγησόμενοι ἆρα διοίσονται; Πάνυ 471
μὲν οὖν. Εὐμενῶς δὴ σωφρονιοῦσιν, οὐκ ἐπὶ δουλείᾳ κολά- a.
ζοντες, οὐδ' ἐτ' ἐλεύθερῳ σωφρονίσαι ὄντες, οὐ πολέμιοι. Οὕ-
τως, ἔφη. Οὐδ' ἄρα τὴν Ἑλλάδα Ἕλληνες ὄντες κεροῦσιν,
οὐδὲ οἰκήσεις ἐμπρήσουσιν· οὐδὲ ὁμολογήσουσιν ἐν ἑκάστῃ πό-
λει πάντας ἐχθροὺς κύσταις εἶναι, καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας
καὶ παῖδας, ἀλλ' ὀλίγους ἀεὶ ἐχθροὺς τοὺς αἰτίους τῆς δια-
φορᾶς· καὶ διὰ ταῦτα πάντα οὔτε τὴν γῆν ἐθελήσουσι κείρειν b.

que vaſtare: ſed ſatis eſſe factum putarent, ſi victores aliorum raperent fructus, exiſtimantes, non ſemper ſe invicem pugnaturos, ſed quandoque reconciliandos. Mitiorum profecto hominum haec eſt ſententia. Civitas haec, quam condis, nonne Graeca? Decet. Ergo & aequi & mites in ea cives. Maxime. Quare Graecorum amici. Nempe omnem Graeciam ſibi coniunctam exiſtimabunt, & ſacra habebunt, ut alii, inter ſe communia. Summopere. Itaque contentionem ſibi adverſus alios Graecos exortam, tanquam cum ſuis geri putabunt, ſeditionemque vocabunt, non bellum. Sic prorſus agent. Ergo tanquam qui reconciliandi quandoque ſint, altercabuntur. Ita certe. Benevolo igitur & temperato animo rem agent, non ad ſervitutem aut necem reſpicientes, tanquam qui hoſtes minime ſint. Hoc utique modo. Non ergo Graeciam, cum Graeci ſint, deſtruent: neque domos incendent, neque putabunt in ſingulis civitatibus omnes ſibi adverſos eſſe, & viros, & mulieres, & pueros: ſed paucos admodum inimicos, eos dumtaxat,

αὐτῶν, ὡς οἰκείων τῶν πολλῶν, οὔτε οἰκίας ἀνατρέπειν· ἀλλὰ μέχρι τούτου ποιήσονται τὴν διαφοράν, μέχρις οὗ ἂν οἱ αἴτιοι ἀναγκασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀναιτίων ἀλγούντων δοῦναι δίκην. Ἐγὼ μὲν, ἔφη, ὁμολογῶ οὕτω δεῖν πρὸς τοὺς ἐναντίους τοὺς ἡμετέρους πολίτας προσφέρεσθαι· πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους, ὡς νῦν οἱ Ἕλληνες πρὸς ἀλλήλους. Τίθῶμεν δὴ
c. καὶ τοῦτον τὸν νόμον τοῖς Φύλαξι, μήτε γῆν τέμνειν, μήτε οἰκίας ἐμπιπράναι; Θῶμεν, ἔφη, καὶ ἔχειν γε καλῶς ταῦτά τε καὶ τὰ πρόσθεν. ἀλλά γάρ μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, ἐάν τις σοὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιτρέπῃ λέγειν, οὐδέποτε μνησθήσεσθαι ὃ ἐν τῷ πρόσθεν παρασάμενος, πάντα ταῦτα εἴρηκας, τὸ, ὡς δυνατὴ αὐτὴ ἡ πολιτεία γενέσθαι, καὶ τίνα τρόπον ποτὲ δυνατή. ἐπεὶ ὅτι γε εἰ γένοιτο, πάντ' ἂν εἴη ἀγαθὰ πόλει ἥ γένοιτο, καὶ ἃ σὺ παραλείπεις, ἐγὼ λέγω, ὅτι καὶ τοῖς πολε-
d. μίοις ὅπλοις ἂν μάχοιντο, τῷ ἡκίστᾳ ἀπολείπειν ἀλλήλους, γιγνώσκοντές τε καὶ ἀναγκαλοῦντες ταῦτα τὰ ὀνόματα ἑαυτοῖς,

qui fuerint discordiae auctores. Quamobrem neque regionem devastabunt eorum, quasi ut plurimum amicorum, neque domos subvertent: sed eatenus decertabunt, quatenus qui discordiae causam dederunt, insontibus poenas solvant. Assentior equidem, ita esse Graecis pugnantibus repugnandum: contra barbaros autem ita animatos esse debere, ut nunc Graeci contra Graecos affecti sunt. Ponamus itaque legem hanc custodibus, ut neque populentur agros, neque igne aedes absumant. Ponamus profecto, inquit, & haec una cum superioribus recte se habere affeveremus. Sed mihi quidem videris, o Socrates, si quis te alia quaedam narrare permittat, nunquam illius te recordaturum, quod in superioribus praetermittens, haec omnia in medium adduxisti: quod videlicet possibile sit, hanc rempublicam fieri, & quo pacto fieri possit. nam si exstiterit, quin bona omnia civitati ipsi proveniant, non dubito: quin & ea etiam, quae tu praetermittis, quod videlicet cives illi contra hostes strenue pugnabunt, eo quod se invicem nequaquam deserent, cognoscentes, se invicem esse propinquos, perque haec

ἀδελφοὺς, πατέρας, υἱεῖς. εἰ δὲ καὶ τὸ θῆλυ συστρατεύοιτο, εἴτε καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει, εἴτε καὶ ὄπισθεν ἐπιτεταγμένον, φόβων τε ἕνεκα τοῖς ἐχθροῖς, καὶ εἰ ποτέ τις ἀνάγκη βοηθείας γένοιτο, εὖ ἴσθι ὅτι ταύτῃ πάντῃ ἄμαχοι ἂν εἶεν. καὶ οἴκοι γε, ἃ παραλείπεται λέγειν ὅσα ἂν εὖ αὐτοῖς, ὁρᾷς. ἀλλ' ὡς ἐμοῦ ὑμᾶς οὕτως ταῦτα πάντα ὅτι εἴη ἄν, καὶ ἄλλα γε μυρία, εἰ γένοιτο ἡ πολιτεία αὕτη, μηκέτι πλείω περὶ αὐτῆς λέγε. ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ ἤδη πειράμεθα ὑμᾶς αὐτοὺς πεῖθειν, ὡς δυνατὸν, καὶ ἢ δυνατὸν· τὰ δ' ἄλλα χαίρειν ἐάσωμεν. Ἐξαιφνης γε σὺ, ἦν δ' ἐγὼ, ὥσπερ καταδρομὴν ἐποιήσω ἐπὶ τὸν λόγον μου καὶ οὐ συγγνώσεις πρατευομένῳ. ἴσως γὰρ οὐκ οἶσθα ὅτι μίᾳ μοι τῶν δυοῖν κυμάτοιν ἐκφυγόντι, νῦν τὸ μέγιστον καὶ χαλεπώτατον τῆς τριημερίας ἐπαγεις· ὃ ἐπειδὰν ἴδῃς τε καὶ ἀκούσῃς, πάνυ συγγνώμην ἕξεις, ὅτι εἰκότως ὄκνον τε καὶ ἀθυμίαν οὕτω παράδοξον λέγειν λέγειν τε καὶ ἐπιχειρεῖν διασκοπεῖν. Ὅσῳ ἂν, ἔφη, τοιαῦτα πλείω λέγῃς, ἧττον ἀφεθήσῃ ὑφ' ἡμῶν, πρὸς τὸ μὴ εἰπεῖν πῇ δυνατὴ γί-

p. 472 a.

b.

nomina mutuo se vocantes, matres, patres, filios. Quod si & feminae militent una, sive eodem in ordine, sive sequenti acie, ut & terreantur hostes, &, cum necessitas postulaverit, viris auxilium afferatur; certe scio, inexpugnabiles eos fore: & quot bona eos domi sequantur, etsi dicta omnia non sunt, intelligo. Verum tanquam concedente me, haec omnia & alia permulta, si fiat haec respublica, proventura, ne plura de ipsa commemores: sed hoc ipsum iam conemur nobis persuadere, quod possibile sit, & qua ratione possibile, hanc exstare rempublicam. cetera vero mittamus. Subita quadam incursione sermonem meum iterum invasisti: neque mihi ignoscis militanti, neque advertis forsitan, quod vix me duobus e fluctibus emergentem, nunc in tertium maximum & difficillimum retrudas. quod postquam videris audierisque, dabis certe mihi veniam, cognoscens, haud iniuria extimuisse me sermonem adeo ab opinione hominum abhorrentem ingredi. Quo plura, inquit, in hanc sententiam congeres, eo minus dimitteris a nobis,

γενέσθαι αὐτὴ ἡ πολιτεία. ἀλλὰ λέγε, καὶ μὴ διάτριβε. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν χρὴ τόδε ἀναμνησθῆναι, ὅτι ἡμεῖς ζητοῦντες δικαιοσύνην οἷόν ἐστι καὶ ἀδικίαν, δεῦρο ἤκομεν. Χρή. ἀλλὰ τι τοῦτο; ἔφη. Οὐδέν· ἀλλ' ἐὰν εὑρωμεν οἷόν ἐστι δικαιοσύνη, ἆρα καὶ ἄνδρα τὸν δίκαιον ἀξιώσομεν μηδὲν δεῖν αὐτῆς ἐκείνης διαφέρειν, ἀλλὰ παντα χῇ τοιοῦτον εἶναι οἷον δικαιοσύνη ἐστίν; ἢ ἀγαπήσομεν ἐὰν ὅτι ἐγγύτατα αὐτῆς ᾖ, καὶ πλεῖστα τῶν ἄλλων ἐκείνης μετέχῃ; Οὕτως, ἔφη, ἀγαπήσομεν. Παραδείγματος ἄρα ἕνεκα, ἦν δ' ἐγώ, ἐζητοῦμεν αὐτό τε δικαιοσύνην οἷόν ἐστι, καὶ ἄνδρα τὸν δικαιον, εἰ γένοιτο, καὶ οἷος ἂν εἴη γενόμενος· καὶ ἀδικίαν αὖ, καὶ τὸν ἀδικώτατον· ἵνα εἰς ἐκείνους ἀποβλέποντες, οἷοι ἂν ἡμῖν φαίνοιντο εὐδαιμονίας τε πέρι καὶ τοῦ ἐναντίου, ἀναγκαζώμεθα καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν ὁμολογεῖν, ὃς ἂν ἐκείνοις ὅτι ὁμοιότατος ᾖ, τὴν ἐκείνοις μοίραν ὁμοιοτάτην ἕξειν· ἀλλ' οὐ τούτου ἕνεκα ἐν' ἀποδείξωμεν ὡς δυνατὰ ταῦτα γενέσθαι. Τοῦτο μέν, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις. Οἴει ἂν οὖν

quo minus oſtendas, qua ratione fieri poſſit haec reſpublica. Quare dicas iam, nec cunctaris. In primis, inquam, meminiſſe oportet, quod nos inquirentes, quale quid iuſtitia & iniuſtitia ſit, huc devenimus. Oportet ſane. ſed quorſum haec? Nempe ſi quale quid iuſtitia ſit conſpexerimus, num virum iuſtum cenſebimus nihilo debere ab illa differre, ſed talem eſſe omnino, qualis ipſa iuſtitia eſt? an ſatis eſſe factum putabimus, ſi quam proxime ad eam acceſſerit, & maxime omnium illius ſit particeps? Ita plane ſatis habere putabimus. Exempli igitur cauſa, quale quid iuſtitia ſit, quaeſivimus, & qualis vir perfecte iuſtus, ſi exſtet: iniuſtitia rurſus qualis, & iniuſtiſſimus homo: ut quales ipſi quoad beatitudinem & miſeriam eſſe nobis contendentibus viderentur, cogeremur & de nobis ipſis facere, talem noſtrum quemque ſortem habiturum, quiſquis e nobis illis ſe praeſtiterit quam ſimillimum. non autem ob id perſeruati haec ſumus, ut demonſtraremus, ea fieri poſſe. Vera haec ſunt. Cenſes, aliquem ex hoc minus bonum fore

ἧττόν τι ἀγαθὸν ζωγράφον εἶναι, ὃς ἂν γράψας παράδειγμα οἷος ἂν εἴη ὁ κάλλιστος ἄνθρωπος, καὶ πάντα εἰς τὸ γράμμα ἱκανῶς ἀποδοὺς, μὴ ἔχοι ἐπιδεῖξαι ὡς καὶ δυνατὸν γενέσθαι τοιοῦτον ἄνδρα; Μὰ Δι' οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Τί οὖν; οὐ καὶ ἡμεῖς, ἔφαμεν, παράδειγμα ἐποιοῦμεν λόγῳ ἀγαθῆς πόλεως; c.
Πάνυ γε. Ἧττόν τι οὖν οἴει ἡμᾶς εὖ λέγειν τούτου ἕνεκα, ἐὰν μὴ ἔχωμεν ἀποδεῖξαι ὡς δυνατὸν οὕτω πόλιν οἰκῆσαι ὡς ἐλέγετο; Οὐ δῆτα, ἔφη. Τὸ μὲν τοίνυν ἀληθὲς, ἦν δ' ἐγὼ, οὕτω. εἰ δὲ δὴ καὶ τοῦτο προθυμηθῆναι δεῖ σὴν χάριν, ἀποδεῖξαι τῇ μάλιστα καὶ κατὰ τί δυνατώτατ' ἂν εἴη, πάλιν μοι πρὸς τὴν τοιαύτην ἀπόδειξιν τὰ αὐτὰ διομολόγησαι. Τὰ ποῖα; Ἆρ' εἶόν τέ τι πραχθῆναι ὡς λέγεται, ἢ φύσιν ἔχει p.
πρᾶξιν λέξεως ἧττον ἀληθείας ἐφάπτεσθαι, κἂν εἰ μή τῳ 473
δοκῇ; ἀλλὰ σὺ πότερον ὁμολογεῖς οὕτως, ἢ οὔ; Ὁμολογῶ, a.
ἔφη. Τοῦτο μὲν δὴ μὴ ἀναγκάζε με, εἶα τῷ λόγῳ διήλθομεν, τοιαῦτα παντάπασι καὶ τῷ ἔργῳ δὴ γιγνόμενα ἀποφαίνειν· ἀλλ' ἐὰν οἷοί τε γενώμεθα εὑρεῖν ὡς ἂν ἐγγύτατα τῶν εἰρημένων πόλις οἰκήσειε, φάναι ἡμᾶς ἐξευρηκέναι ὡς

pictorem, quod, poſtquam humanae pulchritudinis exemplar abſolutum ediderit, nihilque de ſpecie praetermiſerit, nequeat demonſtrare, hominem talem reperiri poſſe? Nequaquam. Nonne & nos praeſtantiſſimae civitatis exemplar oratione effinximus? Prorſus. An igitur eo minus nos recte loqui exiſtimas, ſi oſtendere non poſſumus, talem exſtare poſſe civitatem, qualem ipſo ſermone depinximus? Minime. Sic utique ſe veritas habet. quod ſi & hoc praeterea tui cauſa demonſtrandum, quo modo, & ſecundum quid maxime effici poſſit, rurſus ad hanc demonſtrationem haec ipſa mihi fateare oportet. Quaenam? Numquid ſic fieri quidquam poſſit, ut dicitur: vel ita natura comparatum eſt, ut actio minus, quam ſermo, veritatem attingat, licet alicui non videatur? Tu vero utrum fateris iſtud, an non? Fateor equidem. Ne me cogas igitur, ut, qualia verbis haec percurrimus, talia penitus re ipſa fieri demonſtrem. ſed ſi valeamus invenire, qua ratione quam proxi-

b. δυνατὰ ταῦτα γ ίγνεσθαι ἃ σὺ ἐπιτάττεις. ἢ οὐκ ἀγαπήσεις τούτων τυγχάνων; ἐγὼ μὲν γὰρ ἂν ἀγαπῴην. Καὶ γὰρ ἐγὼ, ἔφη. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, πειρώμεθα ζητεῖν τε καὶ ἀποδεικνύναι, τί ποτε νῦν κακῶς ἐν ταῖς πόλεσι πράττεται, δι' ὃ οὐχ οὕτως οἰκοῦνται· καὶ τίνος ἂν σμικροτάτου μεταβαλόντος ἔλθοι εἰς τοῦτον τὸν τρόπον τῆς πολιτείας πόλις· μάλιστα μὲν, ἑνός· εἰ δὲ μὴ, δυοῖν· εἰ δὲ μὴ, ὅτι ὀλιγίστων τὸν ἀριθμὸν, καὶ σμικροτάτων τὴν δύναμιν. Παντά-
c. πασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἑνὸς μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, μεταβαλόντος, δοκεῖ μέν μοι ἔχειν δεῖξαι ὅτι μεταπέσοι ἄν· οὐ μέντοι σμικροῦ γε, οὐδὲ ῥᾳδίου, δυνατοῦ δέ. Τίνος, ἔφη. Ἐπ' αὐτὸ δὴ, ἦν δ' ἐγὼ, εἶμι ὃ τῷ μεγίστῳ παρεικάζομεν κύματι. εἰρήσεται δ' οὖν, εἰ καὶ μέλλει γέλωτί τε ἀτεχνῶς, ὥσπερ κῦμα ἐκγελῶν, καὶ ἀδοξίᾳ κατακλύσειν. σκόπει δὲ ὃ μέλλω λέγειν. Λέγε, ἔφη. Ἐὰν μὴ, ἦν δ' ἐγὼ, ἢ οἱ φιλό-
d. σοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἢ οἱ βασιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνάσται φιλοσοφήσωσι γνησίως τε καὶ ἱκανῶς,

me ad haec accedat reipublicae inſtitutio, fatendum eſt, comperiſſe nos, quemadmodum, quae tu praecipis, effici poſſint. An non ſatis eſſe factum duces, ſi horum compos efficiaris? nam ego quidem ſat haberem. Ego quoque. Conemur igitur declarare poſthac, quid iſtud ſit, propter quod in civitatibus male agatur, quo minus ſic regantur: & utrum unius cuiuſdam exigui mutatione civitas ad hanc formam inſtituatur, quidve illud ſit: & numquid maxime unius mutatione id fiat, vel ſaltem duorum; an plurium, ſed quam pauciſſimorum, & potentia minimorum. Sic omnino. Uno quodam mutato oſtendere poſſumus, formam mutatum iri. quod quidem non eſt parvum, nec facile, poſſibile tamen. Quid iſtud? Ad id redeo equidem, quod ingenti fluctui comparavimus. Dicetur igitur: quanquam ſuſpicor, ne effuſiore pervicaciorum riſu inundante penitus obruatur. conſidera, quod dicturus ſum. Dic iam. Niſi vel philoſophi civitatibus dominentur, vel hi, qui nunc reges potenteſque dicuntur, legitime ſufficienterque philoſo-

καὶ τοῦτο εἰς ταυτὸν ξυμπέσῃ δύναμις τε πολιτικὴ καὶ σοφία, τῶν δὲ νῦν παρεισομένων χωρὶς ἑφ' ἑκάτερον αἱ πολλαὶ φύσεις ἐξ ἀναγκης ἀποκλεισθῶσιν, οὐκ ἔστι κακῶν παῦλα, ὦ φίλε Γλαύκων, ταῖς πόλεσιν· δοκῶ δὲ, οὐδὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει. οὐδὲ αὐτη ἡ πολιτεία μήποτε πρότερον φυῇ τε εἰς τὸ δυνατὸν καὶ φῶς ἡλίου ἴδῃ, ἣν νῦν λόγῳ διεληλύθαμεν. ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν ὃ ἐμοὶ πάλαι ὄκνον ἐντίθησι λέγειν, ὁρῶντι ὡς πολὺ παρὰ δόξαν ῥηθήσεται. χαλεπὸν γὰρ ἰδεῖν ὅτι οὐκ ἄν ἄλλη τὶς εὐδαιμονήσειεν, οὔτε ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ. Καὶ ὃς, ὦ Σώκρατες, ἔφη, τοιοῦτον ἐκβέβληκας ῥῆμά τε καὶ λόγον, ὃν εἰπὼν ἠγοῦ ἐπί σε πάνυ πολλοὺς τε καὶ οὐ φαύλους νῦν οὕτως, οἷον ῥίψαντας τὰ ἱμάτια, γυμνοὺς λαβόντας ὅ, τι ἐκάστῳ παρέτυχεν ὅπλον, θεῖν διατεταγμένους, ὡς θαυμάσια ἐργασομένους. οὓς εἰ μὴ ἀμυνεῖ τῷ λόγῳ, καὶ ἐκφεύξῃ, τῷ ὄντι τωθαζόμενος δώσεις δίκην. Οὐκοῦν σύ μοι, ἦν δ' ἐγὼ, τούτων αἴτιος; Καλῶς γ', ἔφη, ἐγὼ ποιῶν. ἀλλά τοι σὲ οὐ προδώσω, ἀλλ' ἀμυνῶ οἷς δύναμαι. δύναμαι δὲ εὐνοίᾳ τε καὶ τῷ παρακελεύεσθαι· καὶ ἴσως ἂν ἄλλου του

P. 474 a.

phentur, in idemque civilis potentia & philoſophia concurrant, neque (quod nunc fit) a diverſis duo haec tractentur ingeniis: non erit civitati, vel, ut mea fert opinio, hominum generi, requies ulla malorum: neque prius haec reſpublica, quam verbis expoſuimus, orietur pro viribus, & lumen ſolis aſpiciet. Hoc eſt, quod ego iamdiu dicere vereor, quaſi ſit incredibile dictu. nam haud facile perſuadetur, nullam aliam gubernationem privatim vel publice futuram felicem. Ex hac tua oratione, o Socrates, exiſtimato, plurimos, nec viles quidem homunculos, abiectis veſtibus, ſuſceptiſque, undecunque contigerint, armis, impetum in te facturos, & magnum quiddam conaturos. quibus niſi oratione occurris, defendiſque te, vere plurimis conviciis laceratus dabis poenas. An non tu horum mihi cauſa es? Et recte quidem. verum haud te prodam, immo certe defendam, quibuſcunque potero: poſſum certe benevolentia exhortationibuſque. ac forte diligentius, quam quivis

ἐμμελέστερόν σοι ἀποκρινοίμην. ἀλλ' ὡς ἔχων τοιοῦτον βοηθὸν,
b. πειρῶ τοῖς ἀπιστοῦσιν ἐνδείξασθαι ὅτι ἔχει ᾗ σὺ λέγεις. Πει-
ρατέον, ἦν δ' ἐγὼ, ἐπειδὴ καὶ σὺ οὕτω μεγάλην ξυμμαχίαν
παρέχεις. ἀναγκαῖον οὖν μοι δοκεῖ, εἰ μελλομέν πη ἐκφεύ-
ξεσθαι οὓς λέγεις, διορίσασθαι πρὸς αὐτοὺς, τοὺς φιλοσο-
φοὺς τίνας λέγοντες, τολμῶμεν φάναι δεῖν ἄρχειν. ἵνα δια-
δήλων γενομένων, δύνηταί τις ἀμύνεσθαι, ἐνδεικνύμενος ὅτι
τοῖς μὲν προσήκει φύσει ἅπτεσθαί τε φιλοσοφίας, ἡγεμονεύ-
c. ειν τ' ἐν τῇ πόλει· τοῖς δ' ἄλλοις, μήτε ἅπτεσθαι, ἀκολου-
θεῖν τε τῷ ἡγουμένῳ. Ὥρα ἂν εἴη, ἔφη, ὁρίζεσθαι. Ἴθι δὴ,
ἀκολουθησόν μοι τῇδε, ἐὰν αὐτὸ ἁμηγέτη ἱκανῶς ἐξηγησώ-
μεθα. Ἄγε δὴ, ἔφη. Ἀναμιμνήσκειν οὖν σε, ἦν δ' ἐγὼ,
δεήσει, ἢ μέμνησαι ὅτι ὃν ἂν φῶμεν φιλεῖν τι, δεῖ φανῆναι
αὐτὸν, ἐὰν ὀρθῶς λέγηται, οὐ τὸ μὲν φιλοῦντα ἐκείνου, τὸ
δὲ μὴ, ἀλλὰ πᾶν στέργοντα; Ἀναμιμνήσκειν, ἔφη, ὡς ἔοι-
d. κε, δεῖ. οὐ γὰρ πάνυ γε ἐννοῶ. Ἄλλῳ, εἶπον, ἔπρεπεν, ὦ
Γλαύκων, λέγειν ἃ λέγεις· ἀνδρὶ δ' ἐρωτικῷ οὐ πρέπει ἀμνη-

alius, respondebo. Quamobrem, tanquam hoc defensore adiutus, conare his incredulis demonstrare, ita esse, ut dicis. Annitendum profecto, postquam & tu acriter propugnaturus videris. Necessarium igitur mihi videtur, si eos, quos dicis, effugere volumus, declarare illis inprimis, quales viros esse philosophos arbitremur, cum affirmamus, eos imperare oportere: ut his patefactis possit aliquis opem ferre, ostendens, quod hos quidem decet ex ipsa natura, & philosophiae studium, & reipublicae administrationem attingere: alios autem nequaquam attingere, sed ducentibus illis obtemperare. Declarandum iam. Age, hac me sequere, si quo modo exponere, quod satis sit, valeamus. Duc. Numquid admonendus es, an satis ipse meministi, quod quando aliquem amare aliquid dicimus, videatur oportet, si vere id dicitur, non partim illud diligere, partim minime, sed erga totum affici? Admonitione equidem egeo. nam non satis teneo. Alium quemvis potius decebat, o Glauco, ita loqui. virum autem amori plurimum indulgen-

μανεῖν ὅτι πάντες οἱ ἐν ὥρᾳ τὸν σιλόπαιδα καὶ ἐρωτικὸν
ἀμηχέπη δάκνουσί τε καὶ κινοῦσι, δοκοῦντες ἄξιοι εἶναι ἐπι-
μελείας τε καὶ τοῦ ἀσπάζεσθαι. ἢ οὐχ οὕτω ποιεῖτε πρὸς
τοὺς καλούς; ὁ μὲν, ὅτι σιμὸς, ἐπιχαρὶς κληθεὶς, ἐπαινεθή-
σεται ὑφ' ὑμῶν· τοῦ δὲ τὸ γρυπὸν, βασιλικὸν φατὲ εἶναι·
τὸν δὲ δὴ διὰ μέσου τουτων, ἐμμετρότατα ἔχειν. μέλανας
δὲ, ἀνδρικοὺς ἰδεῖν· λευκοὺς δὲ, θεῶν παῖδας εἶναι. μελαγ- e.
χλώρους δὲ καὶ τοὔνομα οἶει τινὸς ἄλλου ποιημα εἶναι ἢ
ἐραστοῦ ὑποκοριζομένου τε καὶ εὐχερῶς φέροντος τὴν ὠχρό-
τητα, ἐὰν ἐπὶ ὥρᾳ ᾖ; καὶ ἑνὶ λόγῳ πασας προφάσεις προ-
φασίζεσθέ τε, καὶ πάσας φωνὰς ἀφιετε, ὥστε μηδένα ἀπο- p.
βάλλειν τῶν ἀνθούντων ἐν ὥρᾳ. Εἰ βούλει, ἔφη, ἐπ' ἐμοῦ 475
λέγειν περὶ τῶν ἐρωτικῶν ὅτι οὕτω ποιοῦσι, συγχωρῶ, τοῦ a.
λόγου χάριν. Τί δ', ἦν δ' ἐγὼ, τοὺς φιλοίνους οὐ τὰ αὐτὰ
ταῦτα ποιοῦντας ὁρᾷς; πάντα οἶνον ἐπὶ τάσης προφάσεως
ἀσπαζομένους; Καὶ μάλα. Καὶ μὴν σιλοτίμους γε, ὡς ἐγῷ-
μαι, καθορᾷς, ὅτι, ἂν μὴ στρατηγῆσαι δύνανται, τριττυαρ-

tem ignorare non decet, quod omnes in aetatis flore conſtituti, puerorum amatorem quoquo modo ſtimulant atque concitant, cum digni cura ac dilectione eſſe videantur. An non ſic erga ſpecioſos adoleſcentes affecti eſtis? alius, quia ſimus, gratioſus a vobis iudicatur laudaturque. aquilinum vero regium appellatis. alius, quia medius iſtorum eſt, concinnus admodum vobis eſſe videtur. fuſcos viriles vocatis: candidos, deorum filios. pallidum autem adoleſcentem quis, niſi amator ipſe blandiens quodammodo, & ſuffuſci appellatione appellavit, in ephebis ſcilicet pallorem facile ferens? &, ut ſummatim dicam, quaſcunque captatis occaſiunculas, & nihil non dicitis, quo neminem omnino florentis aetatis adoleſcentem reiiciatis. Si in me oſtendere cupis, quo pacto amatores affliciantur, diſputationis gratia hoc accipio. Quid vini avidos? nonne ſimiliter vides, quodlibet vinum quacunque capta occaſione vehementer expetere? Valde. Quin etiam animadvertiſſe te arbitror, quod ambitioſi homines, ſi exercitus totius praefectu-

χοῦσι κἂν μὴ ὑπὸ μειζόνων καὶ σεμνοτέρων τιμᾶσθαι, ὑπὸ
b. σμικροτέρων καὶ φαυλοτέρων τιμώμενοι ἀγαπῶσιν, ὡς ἴλεως τιμῆς ἐπιθυμηταὶ ὄντες. Καμοὶ μὲν οὖν. Τοῦτο δὴ φάθι, ἢ μή. ἆρ' οὖν ἄν τινος ἐπιθυμητικὸν λέγωμεν, παντὸς τοῦ εἴδους τούτου φήσομεν ἐπιθυμεῖν; ἢ τοῦ μὲν, τοῦ δὲ οὔ; Παντὸς, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸν φιλόσοφον, σοφίας φήσομεν ἐπιθυμητὴν εἶναι, οὐ τῆς μὲν, τῆς δ' οὔ, ἀλλὰ πάσης; Ἀληθῆ. Τὸν ἄρα περὶ τὰ μαθήματα δυσχεραίνοντα, ἄλλως τε καὶ
c. νέον ὄντα, καὶ μήπω λόγον ἔχοντα τί τε χρηστὸν καὶ μὴ, οὐ φήσομεν φιλομαθῆ, οὐδὲ φιλόσοφον εἶναι· ὥσπερ τὸν περὶ τὰ σιτία δυσχεῆ οὔτε πεινῆν φαμὲν, οὔτ' ἐπιθυμεῖν σιτίων· οὐδὲ φιλόσιτον, ἀλλὰ κακόσιτον εἶναι. Καὶ ὀρθῶς γε φήσομεν. Τὸν δὲ δὴ εὐχερῶς ἐθέλοντα παντὸς μαθήματος γεύεσθαι, καὶ ἀσμένως ἐπὶ τὸ μανθάνειν ἰόντα, καὶ ἀπλήστως ἔχοντα, τοῦτον δ' ἐν δίκῃ φήσομεν φιλόσοφον, ἢ γάρ; Καὶ ὁ Γλαυ-
d. κων ἔφη, Πολλοῦ ἄρα καὶ ἄτοποι ἔσονται οἱ τοιοῦτοι. ὥστε

ram aſſequi nequeunt, ſaltem tribuni eſſici volunt: ac niſi a magnis venerandiſque hominibus honorentur, honorem ab ignobilibus accipiunt; utpote qui honorem prorſus affectent. Magnopere. Fateberis hoc, an non? Num eum, quem amare quippiam dicimus, omnem illam rem ardere dicemus? an partim exoptare rem eam, partim nequaquam, fatebimur? Omnem. Nonne ergo philoſophum ſapientiae ſtudioſum eſſe dicemus: non huius quidem avidum, illius non, ſed omnis potius ſapientiae? Vera loqueris. Eum igitur, qui aliquam odit doctrinam, praeſertim dum eſt iuvenis, neque dum ratione delectum habet, quid conferat, quidve non conferat diſcernentem, nequaquam diſcendi cupidum, vel ſapientiae amatorem eſſe aſſeverabimus: quemadmodum illum, qui faſtidit epulas, neque eſurire dicimus, neque epulas concupiſcere, neque amatorem cibi, ſed contemtorem vocamus. Et merito quidem. Hominem vero, ad quamlibet doctrinam deguſtandam propenſiorem, ad diſcendumque promtiſſimum, & inexplebiliter inhiantem, merito philoſophum nuncupabimus. nonne? Hic

γὰρ φιλοθεάμονες πάντες ἔμοιγε δοκοῦσι τῷ καταμανθάνειν χαίροντες, τοιοῦτοι εἶναι· οἵ τε φιλήκοοι ἀτοπωτατοι τινὲς εἰσὶν, ὥς γ' ἐν φιλοσόφοις τιθέναι· οἳ πρὸς μὲν λόγους καὶ τοιαύτην διατριβὴν ἑκόντες οὐκ ἂν ἐθέλοιεν ἐλθεῖν· ὥσπερ δὲ ἀπομεμισθωκότες τὰ ὦτα ἐπακοῦσαι παντων χορῶν, περιθέουσι τοῖς Διονυσίοις, οὔτε τῶν κατὰ πόλεις οὔτε τῶν κατὰ κώμας ἀπολειπόμενοι. τούτους οὖν πάντας, καὶ ἄλλους τοιούτων τινῶν μαθηματικοὺς, και τοὺς τῶν τεχνυδρίων, φι- e.
λοσόφους φήσομεν; Οὐδαμῶς, εἶπον· ἀλλ' ὁμοίους μὲν φιλοσόφοις. Τοὺς δὲ ἀληθινοὺς, ἔφη, τίνας λέγεις; Τοὺς τῆς ἀληθειας, ἦν δ' ἐγὼ, φιλοθεάμονας. Καὶ τοῦτο μέν γ', ἔφη, ὀρθῶς· ἀλλὰ πῶς αὐτὸ λέγεις; Οὐδαμῶς, ἦν δ' ἐγὼ, ῥᾳδίως, πρός γε ἄλλον. σὲ δὲ οἶμαι ὁμολογήσειν μοι τὸ τοιόνδε. Τὸ ποῖον; Ἐπειδή ἐςιν ἐναντίον καλὸν αἰσχρῷ, δύο αὐτὼ εἶναι. Πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν ἐπειδὴ δύο, καὶ ἓν ἑκάτερον. p.
Καὶ τοῦτο. Καὶ περὶ δικαίου καὶ ἀδίκου, καὶ ἀγαθοῦ καὶ 476 a.
κακοῦ, καὶ πάντων τῶν εἰδῶν πέρι ὁ αὐτὸς λόγος· αὐτὸ μὲν,

Glauco aſſenſus, At vero, inquit, multi & abſurdi quidem homines tales eſſe comperientur. nam qui ſpectaculorum avidi ſunt, diſcendi cupidi omnes eſſe videntur: & ad audiendum curioſos homines, abſurdum eſt philoſophos dicere, qui ad rationem dicendi diſſerendique haud libenter accedunt; verum ad omnes choros protinus audiendos, quaſi auribus mercede conductis, in Bacchanalibus obverſantur, nec non omnes, ſive in urbe, ſive in pagis agantur, audire percupiunt. Numquid iſtos omnes, ac alios talium quorundam percipiendorum cupidos, & artibus viliſſimis incumbentes, philoſophos nominabimus? Nullo modo, ſed philoſophis ſimiles. Veros autem philoſophos, quos appellas? Veritatis inſpiciendae cupidos. Recte quidem iſtud. ſed quomodo id dicis? Haud facile iſtud alii dicerem: te autem hoc mihi daturum arbitror. Quid potiſſimum? Poſtquam contrarium eſt turpi pulchrum, duo haec eſſe. Quidni? Et poſtquam duo haec ſunt, ſingula unum erunt. Et hoc. De iuſto quin etiam & iniuſto, bono & malo, ſpeciebuſ-

ἓν ἕκαστον εἶναι, τῇ δὲ τῶν πράξεων καὶ σωμάτων καὶ ἀλλήλων κοινωνίᾳ πανταχοῦ φαινταζόμενα, πολλὰ φαίνεσθαι ἕκαστον. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Ταύτῃ τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, διαιρῶ, χωρὶς μὲν, οὓς νῦν δὴ ἔλεγες φιλοθεάμονάς τε καὶ φιλο-
b. τέχνους καὶ πρακτικοὺς, καὶ χωρὶς αὖ περὶ ὧν ὁ λόγος οὓς μόνους ἂν τις ὀρθῶς προσείποι φιλοσόφους. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οἱ μέν που, ἦν δ' ἐγὼ, φιλήκοοι καὶ φιλοθεάμονες τάς τε καλὰς φωνὰς ἀσπάζονται καὶ χροιὰς καὶ σχήματα, καὶ πάντα τὰ ἐκ τῶν τοιούτων ἠμιουργούμενα, αὐτοῦ δὲ τοῦ καλοῦ ἀδύνατος αὐτῶν ἡ διάνοια τὴν φύσιν ἰδεῖν τε καὶ ἀσπάσασθαι. Ἔχει γὰρ οὕτω δή, ἔφη, οὕτως. Οἱ δὲ δὴ ἐπ' αὐτὸ τὸ καλὸν δυνατοὶ ἰέναι τε καὶ ὁρᾶν καθ' αὑτὸ, ἆρα οὐ
c. σπανιοι ἂν εἶεν; Καὶ μάλα. Ὁ οὖν κάλλα μὲν πράγματα νομίζων, αὐτὸ δὲ κάλλος μήτε νομίζων, μήτε, ἂν τις ἡγῆται ἐπὶ τὴν γνῶσιν αὐτοῦ, δυνάμενος ἕπεσθαι, ὄναρ ἢ ὕπαρ δοκεῖ σοι ζῆν; σκόπει δὲ τὸ ὀνειρώττειν, ἆρα οὐ τόδε ἔστιν, ἐάν τ' ἐν ὕπνῳ τις, ἐάν τε ἐγρηγορὼς, τὸ ὅμοιόν τῳ, μὴ ὅμοιον, ἀλλ'

que omnibus, ratio eadem. nam quodlibet istorum, unum ipsum est: actionum vero & corporum & alterna communione passim apparentia, singula multa videntur. Scite loqueris. Hac equidem ratione distinguo, seorsum quidem, quos tu modo dicebas videndi cupidos, & artium atque actionum studiosos: seorsum quoque & illos, de quibus est sermo, quos solos merito quis philosophos appellabit. Quomodo istud ais? Homines audiendi & videndi cupidi, pulchris vocibus, coloribus, & figuris, & omnibus, quae ex talibus constant, admodum delectantur: ipsius autem pulchri naturam cogitatio eorum non potest attingere. Sic est. Qui vero ad ipsum pulchrum ascendere valeant, & secundum se ipsum intuicere, nonne rari? Rari admodum. Qui res istas pulchras existimat, ipsam vero pulchritudinem neque putat esse, neque si quis ducat ad perceptionem eius, attingere potest: verene sapere tibi videtur, an in somniis ludi? Considera itaque: somniare nonne id est, quando sive dormiens quis, seu vigilans, quod alicui

αὐτὸ ἡγῆται εἶναι ᾧ ἔοικεν; Ἔγωγ' οὖν ἄν, ἦ δ' ὅς, οἶμαι ὀνειρώττειν τὸν τοιοῦτον. Τί δέ; ὁ τἀναντία τούτων, ἡγούμενός τέ τι αὐτὸ καλὸν, καὶ δυναμενος καθορᾶν καὶ αὐτὸ καὶ τὰ ἐκείνου μετέχοντα, καὶ οὔτε τὰ μετέχοντα, αὐτὸ, d.
οὔτε αὐτὸ, τὰ μετέχοντα ἡγούμενος, ὕπαρ ἢ ὄναρ οἴ καὶ οὗτος δοκεῖ σοι ζῆν; Καὶ μάλα, ἔφη, ὕπαρ. Οὐκοῦν τοῦτου μὲν τὴν διάνοιαν ὡς γιγνώσκοντος, γνώμην ἂν ὀρθῶς οἴοιμεν εἶναι τοῦ δὲ δόξαν, ὡς δοξάζοντος; Πάνυ μὲν οὖν. Τί οὖν ἐὰν ἡμῖν χαλεπήνῃ οὗτος, ὃν οἰόμεν δοξάζειν, ἀλλ' οὐ γιγνώσκειν, καὶ ἀμφισβητῇ ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγομεν, ἐξομέν τι παραμυθεῖσθαι αὐτὸν, καὶ πεῖσαι ἡδέως ἐπιτιμῶντες ὅτι e.
οὐχ ὑγιαίνει; Δεῖ γέτοι δή, ἔφη. Ἰθι δὴ σκόπει τί ἐροῦμεν πρὸς αὐτόν. ἢ βούλει ὧδε πυνθανώμεθα παρ' αὐτοῦ, λέγουτες ὡς εἴτι οἶδεν, οὐδεὶς αὐτῷ ὀφθόνος, ἀλλ' ἄσμενοι ἂν ἴδοιμεν εἰδότα τι. ἀλλ' ἡμῖν εἰπὲ τόδε, Ὁ γιγνώσκων, γιγνώσκει τὶ, ἢ οὐδέν; σὺ οὖν μοι ὑπὲρ ἐκείνου ἀποκρινου. Ἀποκρινοῦμαι, ἔφη, ὅτι γιγνώσκει τι. Πότερον ὄν, ἢ οὐκ ὄν; Ὄν.

simile est, non simile, sed ipsum esse censet, cuius est simile? Somnia videre hunc ego dicerem. Quid vero? qui contra affectus est, intelligitque, quid ipsum pulchrum, ac discernere valet & ipsum, & quae ipsius participant, adeo ut neque ipsum illa esse, neque illa ipsum putet, vigilne vivit, an dormitans? Certe pervigil. Huius igitur cogitationem, velut cognoscentis, cognitionem iure vocabimus: illius, tanquam opinantis, opinionem. Omnino. Si nobis succenseat is, quem opinari dicimus, non cognoscere, negetque nos vera loqui: qua ratione eum mitigabimus, sensimque & blande persuadebimus, sanae mentis eum non esse? Oportet sane. Adverte, quid ad eum dicemus. Si vis, sane hunc in modum ab eo scisciabimur, dicentes, quod si quid novit, nulla invidia: sed gratum erit nobis & ipsum scire aliquid, & quid sciat, novisse. Sed mihi id dicas: Quicunque cognoscit, cognoscitne aliquid, aut nihil? At tu mihi eius loco responde. Aliquid certe. Utrum quod est, an quod non est? Quod est. Quo enim modo, quod non

p. 477 a. πῶς γὰρ ἂν μὴ ὂν γέ τι γνωσθείη; Ἱκανῶς οὖν τοῦτο ἔχομεν, κἂν εἰ πλεοναχῇ σκοποῖμεν, ὅτι τὸ μὲν παντελῶς ὂν, παντελῶς γνωστόν· μὴ ὂν δὲ μηδαμῇ, πάντῃ ἄγνωστον. Ἱκανώτατα. Εἶεν. εἰ δὲ δή τι οὕτως ἔχει ὡς εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι, οὐ μεταξὺ ἂν κέοιτο τοῦ εἰλικρινῶς ὄντος καὶ τοῦ αὖ μηδαμῇ ὄντος; Μεταξύ. Οὐκοῦν ἐπὶ μὲν τῷ ὄντι γνῶσις ἦν, ἀγνωσία δ' ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ τῷ μὴ ὄντι. ἐπὶ τῷ μεταξὺ δὲ τούτων, μεταξύ τι καὶ ζητητέον ἀγνοίας τε καὶ ἐπιστήμης, b. εἴ τι τυγχάνει ὂν τοιοῦτον. Πάνυ μεν οὖν. Ἆρ' οὖν λέγομέν τι δόξαν εἶναι; Πῶς γὰρ οὔ; Πότερον ἄλλην δύναμιν ἐπιστήμης, ἢ τὴν αὐτήν; Ἄλλην. Ἐπ' ἄλλῳ ἄρα τέτακται δόξα καὶ ἐπ' ἄλλῳ ἐπιστήμη, κατὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν, ἢ κατὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἑκατέρα τὴν αὐτῆς. Οὕτω. Οὐκοῦν ἐπιστήμης μὲν, ἐπὶ τῷ ὄντι πέφυκε γνῶναι ὡς ἔστι τὸ ὄν; μᾶλλον δὲ, ὧδέ μοι δοκεῖ πρότερον ἀναγκαῖον εἶναι διελέσθαι. Πῶς; Φήc. σομεν δυνάμεις εἶναι γένος τι τῶν ὄντων, αἷς δὴ καὶ ἡμεῖς δυναμεθα ἃ δυνάμεθα, καὶ ἄλλο πᾶν ὅ, τι περ ἂν δύνηται.

est, cognosci posset? Sufficienter istud constabit, si varia sub ratione pervestigetur, quod videlicet omnino ens, omnino & cognosci potest: nullo modo ens, nullo modo cognosci. Sufficientissime. Age, si quid autem ita se habet, ut & sit, & non sit, nonne medium erit inter id, quod est omnino, & id, quod nullo modo est? Medium. Circa id, quod est, cognitio ipsa versatur: ignoratio ex necessitate circa id, quod non est. circa medium autem istorum, medium quoddam investigandum, scientiam inter & ignorantiam, si quid huiusmodi reperitur. Prorsus. Num aliquid esse opinionem dicimus? Quidni? Utrum eandem potentiam cum scientia, an diversam? Diversam. Ergo circa aliud quidem versatur opinio, circa aliud autem scientia, vel secundum potentiam eandem, vel secundum eandem utraque sui ipsius potentiam. Est ita. An non scientia quidem, circa id, quod est, ea ratione qua ens est, cognoscit? Immo vero necessarium esse censeo, ut prius ista distinguam. Qui? Dicemus utique, potentias esse genus aliquod eorum, quae sunt: qui-

λον λέγω, ὄψιν καὶ ἀκοὴν τῶν δυνάμεων εἶναι, εἰ ἄρα μανθάνεις ὃ βούλομαι λέγειν τὸ εἶδος. Ἀλλὰ μανθάνω, ἔφη. Ἀκουσον δὴ ὅ μοι φαίνεται περὶ αὐτῶν. δυνάμεως γὰρ ἐγὼ οὔτέ τινα χρόαν ὁρῶ, οὔτε σχῆμα, οὐτέ τι τῶν τοιούτων οἷον καὶ ἄλλων πολλῶν· πρὸς ἃ ἀποβλέπων, ἕνια διορίζομαι παρ' ἐμαυτῷ, τὰ μὲν, ἄλλα εἶναι, τὰ δὲ, ἄλλα. δυνάμεως δ' εἰς ἐκεῖνο μόνον βλέπω ἐφ' ᾧ τέ ἐστι καὶ ὃ ἀπεργάζεται· d. καὶ ταυτὴ ἑκάστην αὐτῶν δυναμιν ἐκάλεσα· καὶ τὴν μὲν ἐπὶ τὸ αὐτὸ τεταγμένην καὶ τὸ αὐτο ἀπεργαζομένην, τὴν αὐτὴν καλῶ· τὴν δε ἐπὶ ἑτέρῳ καὶ ἕτερον ἀπεργαζομένην, ἄλλην. τι δὲ σύ; πῶς ποιεῖς; Οὕτως, ἔφη. Δεῦρο δὴ πάλιν, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ ἄριστε· ἐπιζήμην πότερον δύναμιν τινα φῂς εἶναι αὐτὴν, ἢ εἰς τὶ γένος τιθῂς; Εἰς τοῦτο, ἔφη, πασῶν γε δυνάμεων ἐρρωμενεστάτην. Τι δέ; δόξαν, εἰς δύναμιν, ἢ εἰς ἄλλο e. εἶδος εἰσομεν; Οὐδαμῶς, ἔφη. ᾧ γὰρ δοξάζειν δυναμεθα, τοῦτ ἄλλό τι ἢ δόξα ἐστίν. Ἀλλὰ μὲν δὴ ὀλίγον γε πρότερον

bus & nos possumus, quaecunque possumus, & aliud, quodcunque aliquid potest. veluti visum & auditum potentias quasdam voco: si modo, quod loquor, intelligis. Intelligo equidem. Audi, quod mihi de his videtur. nam ego quidem ipsius potentiae neque colorem video aliquem, neque figuram, neque quidquam talium, qualia plurium reliquorum, ad quae respiciens, aliqua apud me distinguo, haec alia esse, alia illa. In potentia vero ad aliud solum aspicio, ad quod est, quodve agit: & hac ratione quamlibet ipsarum, potentiam nuncupavi: & illam quidem, quae ad idem tendit, idemque agit, eandem voco: aliam vero illam, quae ad aliud spectat, & aliud operatur. tu vero quid in his agis? Quod & tu. Age, rursus ad haec convertere, o vir optime: utrum scientiam potentiam quandam esse dicis, an in genus aliud refers? Potentiam, & omnium profecto validissimam. Opinionem vero potentiamne, an aliud quiddam, esse dicemus? Potentiam certe. nam quo opinari possumus, non aliud est, quam opinio. At paulo

ὡμολόγεις μὴ τὸ αὐτὸ εἶναι ἐπιστήμην τε καὶ δόξαν. Πῶς γὰρ
ἂν, ἔφη, τόγε ἀναμάρτητον τῷ μὴ ἀναμαρτήτῳ ταυτὸν ποτέ τις νοῦν ἔχων τιθείη; Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ. καὶ δῆλον ὅτι
p. ἕτερον δόξα ἐπιστήμης ὁμολογεῖται ἡμῖν. Ἕτερον. Ἐφ' ἑτέρῳ
478 ἄρα ἑτέρου τι δυναμένη ἑκατέρα αὐτῶν πέφυκεν. Ἀνάγκη.
a. Ἐπιστήμη μέν γέ που ἐπὶ τῷ ὄντι, τὸ ὂν γνῶναι ὡς ἔχει; Ναί. Δόξαν δὲ φαμὲν δοξάζειν; Ναί. Ἡ ταυτὸν ὅπερ ἐπιστήμη γνώσεται; καὶ ἔστι γνωστόν τε καὶ δοξαστὸν τὸ αὐτό; ἢ ἀδύνατον; Ἀδύνατον, ἔφη, ἐκ τῶν ὡμολογημένων· εἴπερ ἐπ' ἄλλῳ ἄλλη δυναμις πέφυκε, δυνάμεις δὲ ἀμφότεραι ἐστὸν,
b. δόξα τε καὶ ἐπιστήμη ἄλλη δὲ ἑκατέρα, ὡς ἔφαμεν. ἐκ τούτων δὴ οὐκ ἐγχωρεῖ γνωστὸν καὶ δοξαστὸν ταυτὸν εἶναι. Οὐκοῦν εἰ τὸ ὂν γνωστὸν, ἄλλό τι ἂν δοξαστὸν ἢ τὸ ὂν εἴη; Ἄλλο. Ἆρ' οὖν τὸ μὴ ὂν δοξάζει; ἢ ἀδύνατον καὶ δοξάσαι τό γε μὴ ὄν; ἐννοεῖ γὰρ οὐχ ὁ δοξάζων, ἐπί τι θέμενος τὴν δόξαν; ἢ οὔ;

ante confitebaris, non idem esse scientiam & opinionem. Quo pacto quis mentem habens idem asserat, quod falli potest, & quod non potest? Optime quidem. constat itaque, aliud esse apud nos ab opinione scientiam. Aliud plane. Utraque igitur circa aliud, aliud operari suapte natura potest. Necesse est. Scientia quidem, circa id quod est, ipsum ens, ut se habet, cognoscere. Sane. Opinio autem, opinari. Et hoc. An idem quod & scientia nosci? eritque idem, quod opinione percipitur, & quod scientia? an potius impossibile? Impossibile certe ex his, quae concessimus: si quidem circa aliud alia potentia ipsa natura versatur: potentiae vero utraeque sunt, scientia scilicet & opinio: alia item utraque, ut est dictum. Ex his autem fieri non potest, ut idem sit, quod scientia comprehenditur, & quod opinione concipitur. Nonne igitur, si ipsum ens cognitione percipitur, id quod concipitur opinione, aliud quiddam praeter ipsum ens est dicendum? Aliud. Numquid non ens opinatur? an impossibile est opinari non ens? Sic autem cogita. Nonne quisquis opinatur, ad aliquid opinionem dirigit? an possibile

τε αὖ δοξάζειν μὲν, δοξάζειν δὲ μηδὲν; Ἀδύνατον. Ἀλλ' ἕν γέ τι δοξάζει ὁ δοξάζων; Ναί. Ἀλλὰ μὴν, μὴ ὄν γε, οὐχ ἕν τι, ἀλλὰ μηδὲν, ὀρθότατ' ἂν προσαγορεύοιτο. Πάνυ γε. c.
Μὴ ὄντι μὴν ἀγνοίαν ἐξ ἀναγκης ἀπεδομεν, ὄντι δὲ γνῶσιν. Ὀρθῶς, ἔφη. Οὐκ ἄρα ὄν, οὐδὲ μὴ ὂν δοξάζει. Οὐ γάρ. Οὔτε ἄρα ἄγνοια, οὔτε γνῶσις, δόξα ἂν εἴη. Οὐκ ἔοικεν. Ἆρ' οὖν ἐκτὸς τούτων ἐςὶν ὑπερβαίνουσα ἢ γνῶσιν σαφήνεια, ἢ ἄγνοιαν ἀσάφεια; Οὐδετέρα. Ἀλλ' ἄρα, ἦν δ' ἐγω, γνώσεως μέν σοι φαίνεται δόξα σκοτωδεςερον, ἀγνοίας δὲ φανερωτερον; Καὶ πολυ γε, ἔφη. Εἰ δ' ἀμφοῖν μεταξὺ κεῖται; d.
Ναί. Μεταξὺ ἄρα ἂν εἴη τούτοιν ἡ δόξα. Κομιδῇ μὲν οὖν. Οὐκοῦν ἐφαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν, εἴ τι φανείη οἷον ἅμα ὄν τε καὶ μὴ ὄν, τὸ τοιοῦτον μεταξὺ κεῖσθαι τοῦ εἰλικρινῶς ὄντος τε καὶ τοῦ πάντως μὴ ὄντος; καὶ οὔτε ἐπιςήμην οὔτε ἄγνοιαν ἐπ' αὐτῷ ἔσεσθαι, ἀλλὰ τὸ μεταξὺ αὖ φανεν ἀγνοίας καὶ ἐπιςήμης; Ὀρθῶς. Νῦν δέ γε πέφανται μεταξὺ τούτοιν ὃ δὴ καλοῦμεν δόξαν. Πέφανται. Ἐκεῖνο δὴ λείποιτ' ἂν ἡμῖν e.

est opinari quidem, opinari autem nihil? Impossibile. At unum aliquid opinatur, quisquis opinatur? Procul dubio. Quod vero non est, non unum aliquid, sed nihil potius est dicendum. Prorsus. Non enti quidem ex necessitate ignorantiam tribuimus: enti vero cognitionem. Recte admodum. Ergo neque ens, neque non ens, opinatur. Sic est. Quare nec ignorantia, neque cognitio, erit opinio. Non, ut videtur. Num extra haec est supergrediens vel cognitionem perspicuitate, vel obscuritate ignorantiam? Neutrum istorum. An forte tibi videtur opinio cognitione obscurior, ignorantia clarior? Maxime. Inter utraque igitur iacet? Certe. Media ergo istorum erit opinio? Media. An non supra diximus, si quid appareret tale, ut simul esset, & non esset, illud inter vere ens, & omnino non ens esse ponendum? neque scientiam ad illud, neque ignorantiam pertinere, sed quod medium inter ignorantiam rursus appareat & scientiam? Scite. Nunc autem apparuit medium istorum

εὑρεῖν, ὡς ἔοικε, τὸ ἀμφοτέρων μετέχον, τοῦ εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι, καὶ οὐδέτερον εἰλικρινὲς ὀρθῶς ἂν προσαγορευόμενον· ἵνα ἐὰν φανῇ δοξαῖὸν αὐτὸ εἶναι, ἐν δίκῃ προσαγορεύωμεν, τοῖς μὲν ἄκροις τὰ ἄκρα, τοῖς δὲ μεταξὺ τὰ μεταξὺ ἀποδιδόντες. ἢ οὐχ οὕτως; Οὑτω. Τουτων δὴ ὑποκειμένων, λεγέτω μοι, p. Θήσω, καὶ ἀποκρινέσθω ὁ χρηστός· ὃς αὐτὸ μὲν καλὸν, καὶ 479 ἰδέαν τινὰ αὐτοῦ κάλλους μηδεμιαν ἡγεῖται ἀει κατὰ ταυ- a. τὰ ὡσαύτως ἔχουσαν· πολλὰ δὲ τὰ καλὰ νομίζει ἐκεῖνος ὁ Φιλοθεάμων, καὶ οὐδαμῇ ἀνεχόμενος ἄν τις ἓν τὸ καλὸν Θῇ εἶναι καὶ δικαιον, καὶ τἄλλα οὕτω. τούτων γὰρ δὴ, ὦ ἄριστε, Ὀψόμεθα, τῶν πολλῶν καλῶν, μῶν τι ἐστὶν ὃ οὐκ αἰσχρὸν Φανήσεται; καὶ τῶν δικαίων, ὃ οὐκ ἄδικον; καὶ τῶν ὁσίων, ὃ οὐκ ἀνόσιον; Οὔκ· ἀλλ' ἀναγκη, ἔφη, καὶ καλά πως αὐτὰ b. καὶ αἰσχρὰ Φανῆναι, καὶ ὅσα ἄλλα ἐρωτᾷς. Τί δέ; τὰ πολλὰ διπλάσια ἥττόν τι ἡμισεα ἢ διπλάσια Φαινεται; Οὐδέν. Καὶ μεγάλα δὴ καὶ σμικρα, καὶ κοῦφα καὶ βαρέα, μή τι

esse, quod opinionem vocamus. Plane. Illud itaque nobis, ut arbitror, restat inveniendum, quod utriusque sit particeps, ipsius esse scilicet & non esse, neutrumque illorum sincere dici debeat: ut si nobis pateat, opinabile quiddam merito nuncupemus, extremis quidem extrema, mediis autem media tribuentes. an non ita? Ita prorsus. His ita positis, percontabor eum, qui ipsum pulchrum, & pulchritudinis ideam unam esse negat, semper eodem modo secundum eadem se habentem: multa vero pulchra esse ducit, & pulchris rebus spectandis deditus, nullo modo admittit, unum esse pulchrum, unum iustum, similiterque de ceteris: percontabor, inquam, hunc in modum, Estne aliquid ex hisce multis pulchris, vir optime, quod non turpe etiam videatur? itemque ex iustis, quod non iniustum? & ex sanctis, quod non profanum? Non. sed necesse est pulchra ipsa, turpia etiam, & quotcunque alia interrogas, apparere. Quid multa dupla, num minus dimidia, quam dupla videntur? Nihilo minus. Et magna insuper & parva, levia item

μᾶλλον ἃ ἂν φήσωμεν, ταῦτα προσρηθήσεται, ἢ τἀναντία; Οὐκ ἀλλ' ἀεί, ἔφη, ἕκαστον ἀμφοτέρων ἕξεται. Πότερον οὖν ἔστι μᾶλλον ἢ οὐκ ἔστιν ἕκαστον τῶν πολλῶν τοῦτο ὃ ἄν τις φῇ αὐτὸ εἶναι; Τοῖς ἐν ταῖς ἐριάσεσιν, ἔφη, ἐπαμφοτερίζουσιν ἔοικε, καὶ τῷ τῶν παιδῶν αἰνίγματι τῷ περὶ τοῦ εὐ- c.
νούχου τῆς βολῆς περὶ τῆς νυκτερίδος, ὡς καὶ ἐφ' οὗ αὐτὸν αὐτὴν αἰνίττονται βαλεῖν. καὶ γὰρ ταῦτα ἐπαμφοτερίζειν, καὶ οὔτ' εἶναι οὔτε μὴ εἶναι οὐδὲν αὐτῶν δυνατὸν παγίως νοῆσαι, οὔτ' ἀμφότερα, οὔτε οὐδέτερον. Ἔχεις οὖν αὐτοῖς, ἣν δ' ἐγώ, ὅ, τι χρήσῃ, ἢ ὅποι θήσεις καλλίω θέσιν τῆς μεταξὺ οὐσίας τε καὶ τοῦ μὴ εἶναι; οὔτε γάρ που σκοτωδέστερα μὴ ὄντος πρὸς τὸ μᾶλλον μὴ εἶναι φανήσεται, οὔτε φανερώτερα ὄντος πρὸς τὸ μᾶλλον εἶναι. Ἀληθέστατα, ἔφη. Εὑ- d.
ρήκαμεν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὅτι τὰ τῶν πολλῶν πολλὰ νόμιμα καλοῦ τε πέρι καὶ τῶν ἄλλων, μεταξύ που κυλινδεῖται τοῦ τε ὄντος καὶ τοῦ μὴ ὄντος. Εἰλικρινᾶς εὑρήκαμεν. Προομολο-

& gravia, numquid magis talia, quam contraria, vocabuntur? Non. sed singula semper utraque participabunt. Utrum est magis, quam non est, unumquodque multorum, id ipsum quod quis illud esse dicit? Simile hoc est iis, quae in conviviis ad utramque partem plerumque dicuntur, & aenigmati puerorum de eunucho & vespertilionis percussione, quomodo & in quo illum avem arguunt percussisse. haec enim ambigua sunt: neque esse, neque non esse ipsorum aliquid. neque utraque, neque neutra firmiter intelligi potest. Habesne, qua ratione his utaris? vel convenientiorem positionem istorum inducere potes, quam mediam inter essentiam & non esse? neque enim obscurior, quam non ens, apparebit ad hoc, ut minus sit: neque clarior, quam ens, ad hoc ut sit magis. Vera loqueris. Invenimus igitur, ut videtur, quod multa illa, quae a multis pulchra, aut alia quoque modo existimantur, media inter omnino ens & omnino non ens volvuntur. Invenimus plane. Confessi autem antea fueramus, quod aliquid tale apparuerit, non cogni-

γήσαμεν δέ γε, εἴτι τοιοῦτον φανείη, δοξαστὸν αὐτὸ ἀλλ' οὐ γνωστὸν δεῖν λέγεσθαι, καὶ τῇ μεταξὺ δυνάμει τὸ μεταξὺ πλανητὸν ἁλισκόμενον. Ὡμολογήσαμεν. Τοὺς ἄρα πολλὰ
e. καλὰ θεωμένους, αὐτὸ δὲ τὸ καλὸν μὴ ὁρῶντας, μηδ' ἄλλῳ ἐπ' αὐτὸ ἄγοντι δυναμένους ἕπεσθαι, καὶ πολλὰ δίκαια, αὐτὸ δὲ τὸ δίκαιον, μή, καὶ πάντα οὕτω, δοξάζειν φήσομεν ἅπαντα, γιγνώσκειν δὲ ὧν δοξάζουσιν οὐδέν. Ἀνάγκη, ἔφη. Τί δ' αὖ; τοὺς αὐτὰ ἕκαστα θεωμένους, καὶ ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ὡσαύτως ὄντα, ἆρ' οὐ γινώσκειν, ἀλλ' οὐ δοξάζειν; Ἀνάγκη καὶ ταῦτα. Οὐκοῦν καὶ ἀσπάζεσθαί τε καὶ φιλεῖν τούτους μὲν ταῦτα φήσομεν ἐφ' οἷς γνῶσις ἔστιν, ἐκείνους
p. δὲ, ἐφ' οἷς δόξα; ἢ οὐ μνημονεύομεν ὅτι φαμὲν τούτους φιλεῖν τε καὶ θεᾶ-
480 a. σθαι, αὐτὸ δὲ τὸ καλὸν οὐδ' ἀνέχεσθαι ὥς τι ὄν; Μεμνήμεθα. Μὴ οὖν τι πλημμελήσαμεν φιλοδόξους καλοῦντες αὐτοὺς μᾶλλον ἢ φιλοσόφους; καὶ ἆρα ἡμῖν σφόδρα χαλεπανοῦσιν, ἂν οὕτω λέγωμεν. Οὐκ ἄν γέ μοι πείθωνται, ἔφη.

tione, ſed opinione percipi dicendum: & cum medium pervagetur, media comprehendi potentia. Conceſſum fuit. Eos igitur, qui pulchra haec multa conſpiciunt, ipſum vero pulchrum non vident, neque eum ſequi poſſunt, qui ad id perducat, & multa contuentur iuſta, ipſum autem iuſtum minime, & alia ſimiliter, eos opinari cuncta dicemus, cognoſcere autem nihil eorum, quae opinantur. Neceſſe eſt. Quid eos, qui ipſa quaeque contemplantur, ſemper eodem modo ſecundum eadem ſe habentia, nonne cognoſcere potius, quam opinari? Neceſſe eſt & hoc. Nonne amare hos & admirari iſta dicemus, in quibus verſatur cognitio: illos autem, in quibus opinio? an non recordamur, quod voces & colores pulchros, & talia quaedam diximus hoſce diligere & intueri: ipſum vero pulchrum quod aliquid ſit, non admittere? Recordamur. Quare non aberrabimus, ſi iſtos φιλοδόξους, id eſt, opinionis amicos, potius quam philoſophos appellaverimus: quanquam acriter ſuccen-

τῷ γὰρ ἀληθεῖ χαλεπαίνειν οὐ θέμις. Τοὺς αὐτὸ ἄρα ἕκαστον τὸ ὂν ἀσπαζομένους, φιλοσόφους ἀλλ' οὐ φιλοδόξους h. κλητέον. Παντάπασι μὲν οὖν.

sebunt nobis, si ita dicamus. Non, si mihi pareant. nam veritati irasci nefas est. Itaque eos, qui ipsum unumquodque per se ens admirantur & diligunt, philosophos, non φιλοδόξους vocabimus. Ita decet, inquit.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ
Η
ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΕΚΤΟΣ.

PLATONIS
DE REPUBLICA
SIVE
DE IUSTO
DIALOGUS SEXTUS.

ARGUMENTUM.

Ad finem paene proximi libri aggressus est Plato gravissimam disputationem de verae philosophiae, ad recte gubernandam rempublicam, praestantia atque utilitate: & veri ac adulterini philosophi discrimen docuit, ne fucatae philosophiae ignominia odium invidiamque conflaret nobilissimae scientiae: nunc eundem illum de philosophia sermonem diligenter persequitur duobus his libris, ut solidis argumentis verum reperiatur illud theorema, Beatam fore rempublicam philosophis magistratibus. Itaque verum verae philosophiae subiectum, eiusque

discendae modum & rationem luculenter docet. Summa est, custodem reipublicae optimarum scientiarum praesidiis instructum esse oportere: non ut quidem infructuosis contemplationibus animum suum pascat, sed ut illius eruditionis atque virtutis, cuius habitum disciplinae adiumentis induerit, rationes omnes referat ad communem humanae societatis utilitatem. Subiectum philosophiae ostendit Ideam boni, quod est vere ens & αὐτοὸν, quo nomine Deum significat: & hanc suam esse de suprema illa Idea sententiam diserte testatur Plato. Et ita subiecto indicato, sciendi modum incipit explicare: quem in septimo accurate persequitur.

Οἱ μὲν δὴ φιλόσοφοι, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ Γλαύκων, καὶ οἱ μὴ, διὰ μακροῦ τινος διεξελθόντος τοῦ λόγου, μόγις πως ἀνεφάνησαν οἷοι εἰσιν ἑκάτεροι. Ἴσως γὰρ, ἔφη, διὰ βραχέος οὐ ῥᾴδιον. Οὐ φαίνεται, εἶπον. ἐμοὶ γοῦν ἔτι δοκεῖ ἂν βέλτιον φανῆναι εἰ περὶ τούτου μόνου ἐδει ἐηθῆναι, καὶ μὴ πολλὰ τα λοιπὰ διελθεῖν, μέλλοντι κατόψεσθαι τί διαφέρει βίος δίκαιος ἀδίκου. Τί οὖν, ἔφη, τὸ μετὰ τοῦτο ἡμῖν; Τί δ' ἄλλο, ἦν δ' ἐγὼ, ἢ τὸ ἑξῆς; ἐπειδὴ φιλόσοφοι μὲν, οἱ τοῦ ἀεὶ κατὰ ταυτὰ ὡσαύτως ἐχοντος δυνάμενοι ἐφάπτεσθαι· οἱ δὲ μὴ, ἀλλ' ἐν πολλοῖς καὶ πάντως ἰσχουσι πλανώμενοι, οὐ p. 484 a. b.

Quales philosophi sint, inquam ego, & quales qui alieni a philosophia, o Glauco, vix tandem longa oratione constitit. Erat fortassis, inquit, haud facile paucioribus explicare. Non, ut apparet. planius vero id, ut arbitror, eluceret, si hoc dumtaxat solum enarrare oportuisset, neque per alia multa pervagari, si quis ostendere velit, quonam vita iusta ab iniusta distet. Quid posthac nobis restat agendum? Quid aliud, quam quod deinceps sequitur? Postquam philosophi sunt, qui attingere possunt id, quod semper secundum eadem eodem modo se habet: qui vero id nequeunt, semper autem per multa mutabiliaque vagantur, philosophi non sunt: quosnam ex his

φιλόσοφοι· ποτέρους δεῖ δὴ πόλεως ἡγεμόνας εἶναι. Πῶς οὖν λέγοντες ἂν αὐτὸ, ἔφη, μετριως λέγοιμεν; Ὁπότεροι ἂν, ἦν δ' ἐγὼ, δυνατοὶ φαίνωνται φυλάξαι νόμους τε καὶ ἐπιτη-
c. δεύματα πόλεων, τούτους καθιςάναι φύλακας. Ὀρθῶς, ἔφη. Τὸ δὲ δὴ, ἦν δ' ἐγὼ, ἄρα δῆλον, εἴτε τυφλὸν εἴτε ὀξὺ ὁρῶντα χρὴ τὸν φύλακα τηρεῖν ὁτιοῦν. Καὶ πῶς, ἔφη, οὐ δῆλον; Ἦ οὖν δοκοῦσί σοι τυφλῶν διαφέρειν οἱ τῷ ὄντι τοῦ ὄντος ἑκάςου ἐςερημένοι τῆς γνώσεως, καὶ μηδὲν ἐναργὲς ἐν τῇ ψυχῇ ἔχοντες παράδειγμα, μηδὲ δυνάμενοι, ὥσπερ γραφεῖς, εἰς τὸ ἀληθέςατον ἀποβλέποντες, κἀκεῖσε ἀεὶ ἀναφέροντές τε καὶ θεώμενοι ὡς οἷόν τε ἀκριβέςατα, οὕτω δὴ καὶ
d. τὰ ἐνθάδε νόμιμα καλῶν τε πέρι καὶ δικαίων καὶ ἀγαθῶν τιθέσθαί τε, ἐὰν δέῃ τιθέσθαι, καὶ τὰ κείμενα φυλάττοντες, σώζειν; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὃς, οὐ πολύ τι διαφέρει. Τούτους οὖν μᾶλλον φύλακας ςησόμεθα, ἢ τοὺς ἐγνωκότας μὲν ἕκαςον τὸ ὄν, ἐμπειρίᾳ δὲ μηδὲν ἐκείνων ἐλλείποντας, μηδ' ἐν ἄλλῳ μηδενὶ μέρει ἀρετῆς ὑςεροῦντας; Ἄτοπον μέν τ' ἂν, ἔφη, εἴη ἄλλους αἱρεῖσθαι, εἴγε τἄλλα μὴ ἐλλείποιν-

duces esse civitatis oportet? Quo pacto ad hoc recte possumus respondere? Quicunque custodire leges possunt, & civitatis officia, his gubernacula sunt reipublicae committenda. Probe. At perspicuum est, utrum caecum an acute cernentem esse oporteat, cui mandemus aliquid servandum. Quidni perspicuum? Videnturne tibi a caecis differre, qui cognitione in unaquaque re eius, quod vere est, carent: neque perspicuum ullum habent in animo exemplar: neque possunt, tanquam pictores, ad exemplar verissimum respicientes, referentesque ad illud, & ipsum quam accuratissime contuentes, ita demum leges hic ferre de pulchris, iustis & bonis, si oporteat, & latas leges custodire atque servare? Profecto non longe differunt. Num istos potius ad custodiam eligemus, quam eos, qui unumquodque, quod vere est, cognoscunt, peritia quoque aut alia quavis in parte virtutis nihilo inferiores exsistunt? Absurdum esset utique, alios quosvis eligi, praecipue si cetera nequaquam

τι. τουτῳ γὰρ αὐτῷ σχεδόν τι τῷ μεγίστῳ ἂν πρέχοιεν.
Οὐκοῦν τοῦτο δὴ λέγωμεν, τίνα τρόπον οἶσιτ' ἔσονται οἱ αὐ- p.
τοὶ κἀκεῖνα καὶ ταῦτα ἔχειν; Πάνυ μὲν οὖν. Ὁ τοίνυν ἀρ- 485
χόμενοι τούτου τοῦ λόγου ἐλέγομεν, τὴν φύσιν αὐτῶν πρῶ- a.
τον δεῖ καταμαθεῖν. καὶ οἶμαι, ἐὰν ἐκείνην ἱκανῶς ὁμολογή-
σωμεν, ὁμολογήσειν καὶ ὅτι οἵσιτε ταῦτα ἔχειν οἱ αὐτοὶ, ὅτι
τε οὐκ ἄλλους πόλεων ἡγεμόνας δεῖ εἶναι ἢ τούτους. Πῶς;
Τοῦτο μὲν δὴ τῶν φιλοσόφων φύσεων πέρι ὡμολογήσθω
ἡμῖν, ὅτι μαθήματός γε ἀεὶ ἐρῶσιν, ὅσα ἂν αὐτοῖς δηλοῖ ἐκεί- b.
νης τῆς οὐσίας τῆς ἀεὶ οὔσης καὶ μὴ πλανωμένης ὑπὸ γενέ-
σεως καὶ φθορᾶς. Ὡμολογήσθω. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ
ὅτι πάσης αὐτῆς, καὶ οὔτε σμικροῦ οὔτε μειζονος, οὔτε τι-
μιωτέρου οὔτε ἀτιμοτέρου μέρους ἑκόντες ἀφίενται· ὥσπερ ἐν
τοῖς πρόσθεν περί γε τῶν φιλοτίμων καὶ ἐρωτικῶν διήλθομεν.
Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Τόδε τοίνυν μετὰ τοῦτο σκόπει εἰ
ἀναγκη ἔχειν πρὸς τούτῳ ἐν τῇ φύσει οἳ ἂν μέλλωσιν ἔσε-
σθαι οἷους ἐλέγομεν. Τὸ ποῖον; Τὴν ἀψεύδειαν, καὶ τὸ ἑκόν- c.

desint. hoc enim certe maximo superant. An non istud iam dicemus, quonam pacto iidem potuerint illa simul & haec habere? Omnino. Quod ergo in huius disputationis exordio diximus, naturam ipsorum perdiscere in primis oportet: atque arbitror, si de illa inter nos satis conveniat, etiam hoc convenire, fieri scilicet posse, ut iidem haec assequantur, neque alios praeter hos civitatis duces esse debere. Quonam pacto? Hoc sane inter nos primum constet de philosophorum ingeniis, quod semper eam diligunt disciplinam, qua illis notior fiat natura illa, quae semper est, neque generatione & corruptione mutatur. Constet. Quin etiam, quod eam totam affectant, neque sponte partem eius ullam spernunt, nec parvam, nec magnam, neque honorandam, neque vilem, quemadmodum supra de ambitiosis & amore captis diximus. Recte. Praeterea & hoc animadverte, numquid necesse sit naturae eorum inesse, qui tales futuri sunt, quales narravimus? Quale istud? Ut mendacii omnis natura expertes sint; neque sponte men-

τας εἶναι μηδαμῇ προσδέχεσθαι τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ μισεῖν, τὴν δ' ἀλήθειαν ἀγαπᾶν. Εἰκός γε, ἔφη. Οὐ μόνον γε, ὦ ἑταῖρε, εἰκὸς, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἀνάγκη, τὸν ἐρωτικῶς τινος ἔχοντα, πᾶν τὸ ξυγγενές τε καὶ οἰκεῖον τῶν παιδικῶν ἀγαπᾶν. Ὀρθῶς, ἔφη. Ἡ οὖν οἰκειότερον σοφίᾳ τί ἀληθείας ἂν εὕροις; Καὶ πῶς; ἦ δ' ὅς. Ἡ οὖν δυνατὸν εἶναι τὴν αὐτὴν
d. φύσιν φιλόσοφόν τε καὶ φιλοψευδῆ; Οὐδαμῶς γε. Τὸν ἄρα τῷ ὄντι φιλομαθῆ πάσης ἀληθείας δεῖ εὐθὺς ἐκ νέου ὅτι μάλιστα ὀρέγεσθαι. Παντελῶς γε. Ἀλλὰ μὴν ὅτῳ γε εἰς ἕν τι αἱ ἐπιθυμίαι σφόδρα ῥέπουσιν, ἴσμέν που ὅτι εἰς τἆλλα τούτῳ ἀσθενέστεραι, ὥσπερ ῥεῦμα ἐκεῖσε ἀποχετευόμενον. Τί μήν; Ὧι δὲ πρὸς τὰ μαθήματα καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον ἐθύηκασι, περὶ τὴν τῆς ψυχῆς, οἶμαι, ἡδονὴν αὐτῆς καθ' αὑτὴν εἶεν ἄν, τὰς δὲ διὰ τοῦ σώματος ἐκλείποιεν· εἰ μὴ πεπλασ-
e. μένως ἀλλ' ἀληθῶς φιλόσοφός τις εἴη. Μεγάλη ἀνάγκη. Σωφρων μὴν ἥγε τοιοῦτος, καὶ οὐδαμῶν φιλοχρήματος. ὧν γὰρ ἕνεκα χρήματα μετὰ πολλῆς δαπάνης σπουδάζεται,

tiantur unquam: ſed omnem oderint falſitatem, diligant veritatem. Probabile eſt. Non ſolum probabile eſt, o amice, ſed penitus neceſſarium, cum, qui ex natura ad aliquid amore afficitur, quidquid cognatum & familiare eſt amato, diligere. Scite. Num familiarius aliquid ſapientiae, quam veritas, reperitur? Nihil. An ergo poſſibile eſt, naturam eandem eſſe philoſophicam & mendacem? Nullo modo. Ergo vere diſcendi cupidum neceſſe eſt ſtatim a pueritia veritatem omnem ſummopere affectare. Prorſus. Quem vero ad certum quiddam ardenter rapiunt cupiditates, huic ad alia cupidines remiſſiores ſunt, cum alio tanquam rivuli defluant. Nulli dubium. Quicunque igitur ad diſciplinas, & cetera talia omni deſiderio flagrant, puram ipſius animae expetunt voluptatem: corporis autem oblectamenta deſpiciunt: niſi quis fictus, minimeque verus philoſophus ſit. Summopere neceſſarium iſtud. Temperatus itaque vir talis erit, neque pecuniae cupidus. nam ad quemvis pertinet potius, quam ad

ἄλλῳ τινὶ μᾶλλον ἢ τούτῳ προσήκει σπουδάζειν. Οὕτω. Καὶ μὴν που καὶ τόδε δεῖ σκοπεῖν, ὅταν κρίνειν μέλλῃς σύσιν φι- P. 485
λόσοφόν τε καὶ μή. Τὸ ποῖον; Μή σε λάθῃ μετέχουσα ἀν- a.
ελευθερίας. ἐναντιώτατον γάρ που σμικρολογία ψυχῇ μελλούσῃ τοῦ ὅλου καὶ παντὸς ἀεὶ ἐπορέγεσθαι θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἡ οὖν ὑπάρχει διανοίᾳ μεγαλοπρέπεια, καὶ θεωρία παντὸς μὲν χρόνου, πάσης δὲ οὐσίας, οἴόντε εἶει τούτῳ μέγα τι δοκεῖν εἶναι τὸν ἀνθρώπινον βίον; Ἀδύνατον, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν καὶ θάνατον οὐ δεινόν τι ἡγήσεται ὁ τοιοῦτος. Ἥκιστά γε. Δειλῇ δὲ καὶ ἀνελευθέρῳ φύσει, b.
φιλοσοφίας ἀληθινῆς, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἂν μετείη. Οὔ μοι δοκεῖ. Τί οὖν; ὁ κόσμιος, καὶ μὴ φιλοχρήματος, μηδ' ἀνελεύθερος, μηδ' ἀλαζών, μηδὲ δειλός, ἐσθ' ὅπῃ ἂν δυσξυμβολος ἢ ἀδικος γένοιτο; Οὐκ ἔγωγε. Καὶ τοῦτο δή, ψυχὴν σκοπῶν φιλόσοφον καὶ μή, εὐθὺς νέου ὄντος, ἐπισκέψῃ εἰ ἄρα δικαία τε καὶ ἥμερος, ἢ δυσκοινώνητός τε καὶ ἀγρία. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐ

hunc, cumulandis pecuniis inhiare, cuius gratia ceteri maxima cum iactura pecuniis quaerendis insudant. Ita est. Praeterea id considerandum, quoties naturam eius, qui philosophus sit, & eius, qui non sit, discernere cupis. Quidnam? Ne forte latens quaedam insit illiberalitas. nam adversa omnino est pusillanimitas animo, universum ipsum semper divinum & humanum indagaturo. Vera loqueris. Nempe cui cogitationis adest magnificentia, & totius temporis totiusque substantiae contemplatio, humana vita magnum quid videri non potest. Non profecto. Num mortem hic terribilem existimabit? Minime. Timidae itaque illiberalique naturae, philosophia vera non convenit. Non, ut mihi videtur. Vir autem modestus, non quaestui deditus, non illiberalis, non superbus, non timidus, num in commerciis difficilis erit, aut iniustus? Nullo modo. Quin etiam cum discernere cupies, quis animus philosophus sit, aut non sit, statim a teneris annis id observabis, numquid iustus & mitis, an iniquus atque agrestis. Maxime. Neque hoc, ut arbitror, praetermittes. Quid-

c. μὴν οὐδὲ τόδε παραλείψεις, ὡς ἐγῷμαι. Τὸ ποῖον; Εὐμαθὴς, ἢ δυσμαθής. ἢ προσδοκᾷς ποτὲ τινά τι ἱκανῶς ἂν ἐρέξαι, ὃ πράττων ἂν, ἀλγῶν τε πράττοι καὶ μόγις σμικρὸν ἀνύττων; Οὐκ ἂν γένοιτο. Τί δ', εἰ μηδὲν ὧν μαθοι σώζειν δύναιτο, λήθης ἂν πλέως, ἆρ' ἂν οἴοιτ' εἶη ἐπιστήμης μὴ κενὸς εἶναι; Καὶ πῶς; Ἀνόνητα δὲ πονῶν, οὐκ, οἶει, ἀκαρ καισθήσεται τελευτῶν αὑτόν τε μισεῖν καὶ τὴν τοιαύτην πρᾶξιν; Πῶς
d. δ' οὔ; Ἐπιλήσμονα ἄρα ψυχὴν ἐν ταῖς ἱκανῶς σοφοσόφοις μή ποτε κρίνωμεν, ἀλλὰ μνημονικὴν αὐτην ζητῶμεν δεῖν εἶναι. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἀλλ' οὐ μὴ τόγε τῆς ἀμούσου τε καὶ ἀσχήμονος φύσεως ἄλλοσέ πη ἂν φῶμεν ἕλκειν ἢ εἰς ἀμετρίαν. Τί μήν; Ἀληθειαν δὲ ἀμετρίᾳ ἡγῇ ξυγγενῆ εἶναι, ἢ ἐμμετρίᾳ; Ἐμμετρίᾳ. Ἐμμετρον ἄρα καὶ εὐχαριν ζητῶμεν πρὸς τοῖς ἄλλοις διανοιαν φύσει, ἣν ἐπὶ τὴν τοῦ ὄντος ἰδέαν ἑκάστου τὸ αὐτοφυὲς, εὐάγωγον πάρεξει. Πῶς δ'
e. οὔ; Τί οὖν; μή πη δοκοῦμέν σοι οὐκ ἀναγκαῖα ἑκαστα διεληλυθέναι, καὶ ἑπόμενα ἀλλήλοις, τῇ μελλούσῃ τοῦ ὄντος ἱκα-

nam? Utrum ad percipiendum velox, an tardus. Num cenſes, quempiam illud unquam diligere, quod cum aggreditur, ſumma cum difficultate agit, & vix tandem parum quid proficit? Numquam profecto. Quid? ſi nihil ſervet eorum, quae diſcit, oblivifcaturque omnium, nonne erit ſcientia vacuus? Vacuus. Cum vero irritus illi labor omnis ſuſcipiatur, an non cogetur tandem, ſe ipſum & actionem talem odiiſſe? Nihil prohibet. Oblivioſum igitur animum legitimorum philoſophorum ingeniis convenire nequaquam exiſtimemus, ſed admodum memorem. Ita prorſus. Abſona praeterea & inconcinna natura ad intemperiem ſemper trahit. Semper. Veritatem vero an cum intemperie & immoderatione congruere putas, an cum temperie potius? Cum temperie. Ergo compoſitam & gratam praeter cetera cogitationem huic ingenio tribuamus, quod ſuapte natura propenſum eſſe volumus ad ideam cuiuſque, quod vere eſt, inſpiciendam. Nempe. An non tibi videmur ſingula percurriſſe, quae neceſſe eſt continuata ſerie

νῶς τε καὶ τελέως ψυχῇ μεταλήψεσθαι; Ἀναγκαιότατα
μὲν οὖν, ἔφη. Ἔστιν οὖν ὅπῃ μέμψῃ τοιοῦτον ἐπιτήδευμα, ὃ p.
μήποτ' ἄν τις οἷόστε γένοιτο ἱκανῶς ἐπιτηδεῦσαι, εἰ μὴ φύσει 487
εἴη μνήμων, εὐμαθὴς, μεγαλοπρεπὴς, εὔχαρις, φίλος τε a.
καὶ ξυγγενὴς ἀληθείας, δικαιοσύνης, ἀνδρίας, σωφροσύνης;
Οὐδ' ἂν ὁ Μῶμος, ἔφη, τόγε τοιοῦτον μέμψαιτο. Ἀλλ',
ἦν δ' ἐγώ, τελειωθεῖσι τοῖς τοιούτοις παιδείᾳ τε καὶ ἡλικίᾳ,
ἆρα οὐ μόνοις ἂν τὴν πόλιν ἐπιτρέπεις; Καὶ ὁ Ἀδείμαντος,
Ὦ Σώκρατες, ἔφη, πρὸς μὲν ταῦτά σοι οὐδεὶς ἂν οἷόστ' εἴη b.
ἀντειπεῖν· ἀλλὰ γὰρ τοιόνδε τι πάσχουσιν οἱ ἀκούοντες ἑκά-
στοτε ἃ νῦν λέγεις· ἡγοῦνται, δι' ἀπειρίαν τοῦ ἐρωτᾷν τε καὶ
ἀποκρίνεσθαι, ὑπὸ τοῦ λόγου παρ' ἕκαστον τὸ ἐρώτημα σμι-
κρὸν παραγόμενοι, ἀθροισθέντων τῶν σμικρῶν, ἐπὶ τελευτῆς
τῶν λόγων, μέγα τὸ σφάλμα καὶ ἐναντίον τοῖς πρώτοις
ἀναφαίνεσθαι· καὶ ὥσπερ ὑπὸ τῶν πεττεύειν δεινῶν, οἱ μὴ,
τελευτῶντες ἀποκλείονται, καὶ οὐκ ἔχουσιν ὅ, τι φέρωσιν· c.
οὕτω καὶ σφεῖς τελευτῶντες ἀποκλείεσθαι, καὶ οὐκ ἔχειν

sibi invicem succedentia animo ei competere, qui veritatem rerum perfecte sit consecuturus? Ita prorsus. Num potes quoquo modo studium id damnare, quod nullus sufficienter exsequi potest, nisi natura sit perspicax, memor, magnificus, gratiosus, amicus familiarisque veritatis, iustitiae, fortitudinis, temperantiae? Ne Momus quidem id carperet. Nonne his solis, eruditione tandem & aetate provectis, rempublicam committes administrandam? Ad haec Adimantus, Nemo, o Socrates, posset, inquit, contradicere: at vero sic afficiuntur, qui audiunt ea passim, quae tu narras. putant enim interrogandi respondendique imperitia a ratione in singulis, quae rogantur, paululum se abductos: collectis tandem exiguis erroribus, errorem ingentem contrariumque quiddam ei, quod prius asseruerant, asserere. & quemadmodum qui talis ludere nesciunt, ab his, qui in eo ludo periti sunt, tandem usque adeo coërcentur & concluduntur, ut quod proferant, nequaquam habeant: ita & se ipsos putant cogi tandem concludique, nec habere,

ὅ, τι λέγωσιν ὑπὸ πεττείας αὖ ταύτης τινὸς ἑτέρας, οὐκ ἐν ψήφοις, ἀλλ' ἐν λόγοις. ἐπεὶ τόγε ἀληθὲς οὐδέν τι μᾶλλον ταύτῃ ἔχειν. λέγω δ' εἰς τὸ παρὸν ἀποβλέψας. νῦν γὰρ σοὶ ἄν τις, λόγῳ μὲν οὐκ ἔχειν καθ' ἕκαστον τὸ ἐρωτώμενον ἐναντιοῦσθαι, ἔργῳ δὲ ὁρᾶν, ὅσοι ἂν ἐπὶ φιλοσοφίαν ὁρμήσαντες, μὴ τοῦ προπεπαιδεῦσθαι ἕνεκα ἁψάμενοι, νέοι ὄντες ἀπαλλάττωνται, ἀλλὰ μακρότερον ἐνδιατρίψωσι, τοὺς μὲν πλείστους, καὶ πάνυ ἀλλοκότους γιγνομένους (ἵνα μὴ παμπονήρους εἴπωμεν) τοὺς δὲ ἐπιεικεστάτους ὅσους ὄντας, ὅμως τοῦτό γε ὑπὸ τοῦ ἐπιτηδεύματος οὗ σὺ ἐπαινεῖς πάσχοντας, ἀχρήστους ταῖς πόλεσι γιγνομένους. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας, Οἴει οὖν, εἶπον, τοὺς ταῦτα λέγοντας ψεύδεσθαι; Οὐκ οἶδα, ἦ δ' ὅς· ἀλλὰ τὸ σοὶ δοκοῦν ἡδέως ἂν ἀκούσοιμι. Ἀκούοις ἄν ὅτι ἔμοιγε φαίνονται τἀληθῆ λέγειν. Πῶς οὖν, ἔφη, εὖ ἔχει λέγειν ὅτι οὐ πρότερον κακῶν παύσονται αἱ πόλεις πρὶν ἂν ἐν αὐταῖς οἱ φιλόσοφοι ἄρξωσιν, οὓς ἀχρήστους ὁμολογοῦμεν αὐταῖς εἶναι; Ἐρωτᾷς, ἦν δ' ἐγώ, ἐρώτημα δεόμενον ἀπο-

quod dicant, verbis veluti calculis circumſcriptos: quandoquidem verum nihilo hic magis ſit, quam illic. dico autem, quod ad praeſens inſtitutum attinet. Diceret enim tibi quiſpiam, ſe his, quae proponuntur, verbis adverſari non poſſe: re autem ipſa compertum habere, quotcunque philoſophiae ſtudium aggreſſi, ita in eo verſantur, ut non eruditionis gratia deguſtatis philoſophiae praeceptis, iuvenes adhuc inde diſcedant, ſed diutius immorentur: eos ut plurimum abſurdos admodum evadere, & a rebus hominum alienos, ne iniquiſſimos dixerimus. ſi qui vero praeſtantiores videantur, tamen hoc ſtudio, quod ipſe laudas, ita inquinari, ut inutiles evadant ad rempublicam gubernandam. Quod ego cum audiſſem, Cenſes, inquam, illos, qui haec aiunt, mentiri? Haud novi equidem, inquit ille: ſed quid ipſe ſentias, libenter audirem. Audies certe, ſi id roges, quod vera loqui mihi videntur. Qua ratione igitur recte id dicitur, quod non prius erit ulla malorum requies civitatibus, quam in ipſis philoſophi dominentur, quos

κρίσεως δι' εἰκόνος λεγομένης. Σὺ δέ γε, ἔφη, οἶμαι, οὐκ εἰωθὼς δι' εἰκόνων λέγειν. Εἶεν, εἶπον. σκώπτεις ἐμβεβληκώς με εἰς λόγον οὕτω δυσαπόδεικτον; ἄκουε δ' οὖν τῆς εἰκόνος, ἵν' ἔτι μᾶλλον ἰδῇς ὡς γλίσχρως εἰκάζω. οὕτω γὰρ χαλεπὸν p. τὸ πάθος τῶν ἐπιεικεστάτων, ὃ πρὸς τὰς πόλεις πεπόνθασιν, 488 a. ὥστ' οὐδ' ἔστιν ἓν οὐδὲν ἄλλο τοιοῦτο πεπονθός· ἀλλὰ δεῖ ἐκ πολλῶν αὐτὸ ξυναγαγεῖν εἰκάζοντα, καὶ ἀπολογουμένου ὑπὲρ αὐτῶν, οἷον οἱ γραφεῖς τραγελάφους καὶ τὰ τοιαῦτα μιγνύντες γράφουσι. νόησον γὰρ τοιουτονὶ γενόμενον εἴτε πολλῶν νεῶν πέρι, εἴτε μιᾶς ναυκλήρου, μεγέθει μὲν καὶ ῥώμῃ ὑπὲρ τοὺς ἐν τῇ νηῒ ἅπαντας, ὑπόκωφον δὲ, καὶ ὁρῶντα ὡσ- b. αὐτως βραχύ τι, καὶ γιγνώσκοντα περὶ ναυτικῶν ἕτερα τοιαῦτα· τοὺς δὲ ναύτας ξασιάζοντας πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς κυβερνήσεως, ἕκαστον οἰόμενον δεῖν κυβερνᾶν, μήτε μαθόντα πώποτε τὴν τέχνην, μήτε ἔχοντα ἀποδεῖξαι διδάσκαλον ἑαυτοῦ, μηδὲ χρόνον ἐν ᾧ ἐμάνθανε· πρὸς δὲ τούτοις, φά-

reipublicae inutiles esse fatemur? Quod petis, responsione indiget per imaginem quandam inducta. At tu per similitudinem loqui, ut arbitror, non consuevisti. Esto, inquam. An mordes, cum me in sermonem impuleris adeo demonstratu difficilem? Audi ergo similitudinem, ut apertius cognoscas, quam lubrice similitudinibus utar. Usque adeo durum est, quod praestantes in philosophia viri in gubernanda republica patiuntur, ut nihil aliud sit unum, quod hoc patiatur. Quare oportet hoc ex multis colligendo, comparare, cum his denique, & de iis rationem reddere: veluti cum pictores tragelaphos, & cetera huiusmodi mixta figmenta depingunt. Finge animo quendam navis, aut classis gubernatorem huiusmodi, magnitudine & robore corporis reliquos nautas excedentem; surdum vero, & caligantibus oculis, & mente gubernationis insciа: nautas autem de gubernatione inter se certantes, dum unusquisque putet, se imperio dignum, quamquam nec artem didicerit unquam, nec praeceptorem in ea re ullum possit ostendere, neque quo tempore didicerit, assignare queat; negan-

σκοντας μηδὲ διδακτὸν εἶναι· ἀλλὰ καὶ τὸν λέγοντα ὡς δι-
c. δακτὸν, ἑτοίμους κατατέμνειν. αὐτοὺς δὲ αὐτῷ ἀεὶ τῷ ναυ-
κλήρῳ περικεχύσθαι, δεομένους, καὶ πάντα ποιοῦντας ὅπως
ἂν σφίσι τὸ πηδάλιον ἐπιτρέψει· ἐνιοτε δ' ἂν μὴ πείθωσιν, ἀλ-
λὰ ἄλλοι μᾶλλον, τοὺς μὲν ἄλλους ἢ ἀποκτιννύντας, ἢ ἐκ-
βάλλοντας ἐκ τῆς νεώς. τὸν δὲ γενναῖον ναύκληρον μανδρα-
γόρᾳ, ἢ μέθῃ, ἢ τινι ἄλλῳ συμποδισαντας, τῆς νεὼς ἄρχειν,
χρωμένους τοῖς ἐνοῦσι· καὶ πίνοντάς τε καὶ εὐωχουμένους
πλεῖν ὡς τὸ εἰκὸς τοὺς τοιούτους. πρὸς δὲ τούτοις, ἐπαινοῦν-
d. τας, ναυτικὸν μὲν καλοῦντας καὶ κυβερνητικὸν, καὶ ἐπιστα-
μενον τὰ κατὰ ναῦν, ὃς ἂν ξυλλαμβάνειν δεινὸς ᾖ ὅπως ἄρ-
ξουσιν, ἢ πείθοντες ἢ βιαζόμενοι τὸν ναύκληρον· τὸν δὲ μὴ τοι-
οῦτον ψέγοντας, ὡς ἄχρηστον τοῦ δὲ ἀληθινοῦ κυβερνήτου
πέρι μηδ' ἐπαΐοντας ὅτι ἀνάγκη αὐτῷ τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖ-
σθαι ἐνιαυτοῦ, καὶ ὡρῶν, καὶ οὐρανοῦ, καὶ ἄστρων, καὶ πνευ-
μάτων, καὶ πάντων τῶν τῇ τέχνῃ προσηκόντων, εἰ μέλλει
τῷ ὄντι νεὼς ἀρχικὸς ἔσεσθαι· ὅπως δὲ κυβερνήσει, ἐὰν τέ

tes quin etiam, artem illam doceri posse, eumque, qui doceri posse contendat, ferro petentes. Ipsos autem cogita circa gubernatorem illum confluere, obsecrare, obnixe contendere, qui ipsis gubernacula tradat. ubi si non ipsi, sed alii, persuaserint, ceteros vel perimere, vel e navi eiicere: ac postremum generoso illo navis principe mandragora, aut mero prius occupato, gubernationem navis arripere, praesentibus rebus uti, vino & epulis indulgere, ac ita gubernare, ut huiusmodi homines verisimile est. Omnes praeterea eum laudare, eum nautam & gubernatorem vocare, eum, quae ad navem regendam spectant, callere, quicunque ad usurpandum navis principatum, vel persuasione, vel vi, gubernatore submoto, opitulari ipsis possit: eum vero, qui id nequeat, tanquam inutilem vituperare: veri autem gubernatoris officium ne cogitare quidem, quod videlicet ad eum spectet rationem habere anni, & temporum, coeli, siderum, & ventorum, & omnium, quae ad artem illam attinent, si gubernator navis est

τινες βούλωνται, ἐάν τε μὴ, μήτε τέχνην τούτου μήτε με- e.
λέτην οἰομένους δυνατὸν εἶναι λαβεῖν ἅμα καὶ τὴν κυβερνη-
τικήν. τοιούτων δὴ περὶ τὰς ναῦς γιγνομένων, τὸν ὡς ἀλη-
θῶς κυβερνητικὸν οὐχ ἡγῇ ἂν τῷ ὄντι μετεωροσκόπον τε καὶ
ἀδολέσχην καὶ ἄχρηστον σφισι καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς οὕ- p.
τω κατεσκευασμέναις ναυσὶ πλωτήρων; Καὶ μάλα, ἔφη ὁ 488
Ἀδείμαντος. Οὐ δὴ, ἦν δ' ἐγὼ, οἶμαι δεῖσθαι σε ἐξεταζο- a.
μένην τὴν εἰκόνα ἰδεῖν, ὅτι ταῖς πόλεσι πρὸς τοὺς ἀληθινοὺς
φιλοσόφους τὴν διάθεσιν ἔοικεν· ἀλλὰ μανθάνειν ὃ λέγω.
Καὶ μάλ', ἔφη. Πρῶτον μὲν τοίνυν, ἐκείνου τὸν θαυμάζον-
τα ὅτι οἱ φιλόσοφοι οὐ τιμῶνται ἐν ταῖς πόλεσι, διδασκέ τε
τὴν εἰκόνα, καὶ πειρῶ πείθειν ὅτι πολὺ ἂν θαυμαστότερον ἦν
εἰ ἐτιμῶντο. Ἀλλὰ διδάξω, ἔφη. Καὶ ὅτι τοίνυν τἀληθῆ λέ- b.
γεις, ὡς ἄχρηστοι τοῖς πολλοῖς οἱ ἐπιεικέστατοι τῶν ἐν φιλο-
σοφίᾳ· τῆς μέντοι ἀχρηστίας τοὺς μὴ χρωμένους κέλευε αἰ-
τιᾶσθαι, ἀλλὰ μὴ τοὺς ἐπιεικεῖς. οὐ γὰρ ἐχει φύσιν, κυ-

revera futurus: ut vero gubernet seu volentibus quibusdam, sive invitis, huius ipsius artem nullam putantes accipi posse simul & gubernatoriam facultatem. Haec si in navi ita habeant, an non verum gubernatorem censes ab illis, qui talibus vehuntur navibus, inanem & curiosum rerum sublimium inspectorem, & navi ipsi inutilem vocitari? Et maxime quidem, inquit Adimantus. Haudquaquam opus esse arbitror, inquam ego, ut tibi latius explicem, quemadmodum ad propositae comparationis imaginem ita in civitatibus affecti cives sunt adversus veros philosophos, ut in huiusmodi navibus ad verum gubernatorem nautae. id enim, quod dico, intelligere te existimo. Summopere. Primum itaque illi, qui admiratur, philosophos in civitatibus minime honorari, imaginem hanc expone, & persuadere conare, multo mirabilius fore, si honorarentur. Faciam equidem. Adiicias & hoc praeterea, vera loqui eos, qui dicunt inutiles esse vulgo eos, qui philosophi sunt optimi. verum quod inutiles sint, non esse ipsos in causa dicito, sed eos potius, qui his philosophis non utuntur. neque

βερνήτην ναυτῶν δεῖσθαι ἄρχεσθαι ὑπ' αὐτοῦ, οὐδὲ τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας ἰέναι· ἀλλ' ὁ τοῦτο κομψευσάμενος ἐψεύσατο. τὸ δὲ ἀληθὲς πέφυκεν, ἐάν τε πλούσιος ἐάν τε πένης κάμνῃ, ἀναγκαῖον εἶναι ἐπὶ ἰατρῶν θύρας ἰέναι· c. καὶ πάντα τὸν ἄρχεσθαι δεόμενον, ἐπὶ τὰς τοῦ ἄρχειν δυναμένου· οὐ τὸν ἄρχοντα δεῖσθαι τῶν ἀρχομένων ἀρχεσθαι, οὗ ἂν τῇ ἀληθείᾳ τι ὠφελος ᾖ. ἀλλὰ τοὺς νῦν πολιτικοὺς ἄρχοντας ἀπεικαζων οἷς ἄρτι ἐλέγομεν ναυταις, οὐχ ἁμαρτήσῃ, καὶ τοὺς ὑπὸ τουτων ἀχρήστους λεγομένους καὶ μετεωρολέσχας, τοῖς ὡς ἀληθῶς κυβερνήταις. Ὀρθότατα, ἔφη. Ἐκ τε τοίνυν τούτων καὶ ἐν τούτοις οὐ ῥᾴδιον εὐδοκιμεῖν τὸ βέλ- d. τιστον ἐπιτήδευμα ὑπὸ τῶν τἀναντία ἐπιτηδευόντων· πολὺ δὲ μεγίστη καὶ ἰσχυροτάτη διαβολὴ γίγνεται φιλοσοφίας διὰ τοὺς τὰ τοιαῦτα φάσκοντας ἐπιτηδεύειν· οὓς δὴ σὺ οἶσθ' ὅταν ἐγὼ καλοῦντα τὴν φιλοσοφίαν λέγω ὡς παμπόνηροι οἱ πλεῖστοι

enim naturae conſentaneum eſt, ut gubernator nautas oret, quo eius ſe gubernationi committant, vel ſapientes ad divitum fores accedant: ſed qui hoc primus iactavit, profecto mentitus eſt. Revera autem ita natura comparatum eſt, ſive dives, ſeu pauper ab adverſa valetudine teneatur, ut neceſſario fores medicorum petat: & omnes, qui ſuperioris gubernatione indigent, domos adeant hominum gubernare potentium: non gubernatores, ſi modo alicuius pretii ſint, orent, ut ab his gubernentur inferiores. Quin ſi eos, qui his temporibus reſpublicas adminiſtrant, cum eis comparaveris nautis, quos modo commemorabamus, non aberrabis: ac ſi illos, qui ab iis appellantur inutiles & vani, & ſuperſtitioſi reconditarum rerum indagatores, veris gubernatoribus comparabis, recte quidem facies. Recte, inquit, admodum. Ob has igitur cauſas in his quoque haud facile eſt, ut honeſtum ſtudium ab his probetur, qui contrariis ſunt moribus aſſueti. maxima vero & vehementiſſima philoſophiae calumnia oritur propter eorum mores, qui philoſophiae ſtudia profitentur. ferunt quippe hi, qui philoſophiam criminantur, ut ipſe ais, plurimos eo-

τῶν ἰόντων ἐπ' αὐτὴν, οἱ δὲ ἐπιεικέστατοι, ἄχρηστοι. καὶ ἦ δ' ὃς συνεχώρησα ἀληθῆ σε λέγειν. ἢ γάρ; Ναί. Οὐκοῦν τῆς μὲν τῶν ἐπιεικῶν ἀχρηστίας τὴν αἰτίαν διεληλύθαμεν; Καὶ μάλα. Τῆς δὲ τῶν πολλῶν πονηρίας τὴν ἀνάγκην βούλει τὸ μετὰ τοῦτο διέλθωμεν; καὶ ὅτι οὐδὲ τούτου φιλοσοφία αἰτία, ἂν δυνώμεθα, πειραθῶμεν δεῖξαι; Πάνυ μὲν οὖν. Ἀκουωμεν δή, καὶ λέγωμεν, ἐκεῖθεν ἀναμνησθέντες ὅθεν διήειμεν, τὴν φύσιν οἷον ἀναγκαῖον εἶναι τὸν καλόν τε κἀγαθὸν ἐσόμενον. ἡγεῖτο δ' αὐτῷ, εἰ νῷ ἔχεις, πρῶτον μὲν ἀλήθεια, ἣν διώκειν p. αὐτὸν πάντως καὶ πάντη ἔδει· ἢ ἀλαζόνι ὄντι μηδαμῇ μετ- 493 εῖναι φιλοσοφίας ἀληθινῆς. Ἦν γὰρ οὕτω λεγόμενον. Οὐκοῦν ἐν μὲν τοῦτο σφόδρα οὕτω παρὰ δόξαν τοῖς νῦν δοκουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ μάλα, ἔφη. Ἆρ' οὖν ὀρθῶς ἀπολογησόμεθα, ὅτι πρὸς τὸ ἦν πεφυκὼς εἴη ἁμιλλᾶσθαι ὅ γε ὄντως φιλομαθής, καὶ οὐκ ἐπιμένοι ἐπὶ τοῖς δοξαζομένοις εἶναι πολλοῖς ἑκάστοις, ἀλλ' ἴοι, καὶ οὐκ ἀμβλύνοιτο, οὐδ' ἀπολή- b.

rum, qui ad philoſophiam ſe conferunt, pravos admodum eſſe: ſi qui vero eorum ceteris excellunt, eſſe inutiles. atque ego haec tibi conceſſi, nonne? Utique. An non cauſam expoſuimus, ob quam optimi philoſophi eſſe inutiles videantur? Certe. Cur autem & plurimi pravi ſint, viſne deinceps aperiamus? quodque philoſophiae culpa nulla eſt, pro viribus declaremus? Volo equidem. Pergamus ad haec, repetentes, quod ſupra induximus, qualem eſſe natura oporteat eum, qui honeſtus ſit bonuſque futurus. Dux autem eius in primis erat, ſi memoriae tradidiſti, veritas, quam ſequi omnino ac paſſim debet: aut ſi vanus ſit, verae quoque expers philoſophiae ſit oportet. Ita prorſus eſt dictum. Unum hoc igitur alienum eſt omnino ab iis, quae nunc de ipſo exiſtimantur. Alieniſſimum. An non decenter hunc in modum eius cauſam defendemus, dicentes, hominem ſcientiae cupidum ita natura inſtitutum eſſe, ut ad id, quod vere eſt, ſemper contendat, neque moras trahat in his ſingulis ac plurimis, circa quae verſatur opinio: ſed ultro progrediens non ante fatigetur & expetere deſinat, quam pro-

γοι τοῦ ἔρωτος, πρὶν αὐτοῦ ὅ ἐσιν ἑκάστου τῆς Φύσεως ἅψα-
σθαι, ᾧ προσήκοι ψυχῆς ἐφάπτεσθαι τοῦ τοιούτου. προσήκει
δὲ ξυγγενεῖ ᾧ πλησιάσας, καὶ μιγεὶς τῷ ὄντως ὄντι, γεν-
νήσας νοῦν καὶ ἀλήθειαν, γνοίη τε, καὶ ἀληθῶς ζῴη καὶ τρέ-
φοιτο· καὶ οὕτω λήγοι ὠδῖνος, πρὶν δ' οὔ. Ὡς οἶόντ', ἔφη,
μετριώτατα. Τί οὖν; τούτῳ μετέσαι ψεῦδος ἀγαπᾷν, ἢ, πᾶν
c. τοὐναντίον, μισεῖν; Μισεῖν, ἔφη. Ἡγουμένης δὴ ἀληθείας,
οὐκ ἂν ποτε, οἶμαι, Φαῖμεν αὐτῇ χορὸν κακῶν ἀκολουθῆ-
σαι. Πῶς γὰρ; Ἀλλ' ὑγιές τε καὶ μέτριον ἦθος· ᾧ καὶ σω-
φροσύνην ἑπέσθαι. Ὀρθῶς, ἔφη. Καὶ δὴ τὸν ἄλλον τῆς Φιλο-
σόφου Φύσεως χορὸν τί δεῖ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἀναλαβάνοντα
τάττειν; μέμνησαι γάρ που ὅτι ξυνέβη προσῆκον τουτοις, ἀν-
δρία, μεγαλοπρέπεια, εὐμάθεια, μνήμη. καὶ σοῦ ἐπιλαβό-
d. μενου, ὅτι πᾶς μὲν ἀναγκασθήσεται ὁμολογεῖν οἷς λέγομεν·
ἐάσας δὲ τοὺς λόγους, εἰς αὐτοὺς ἀποβλέψας περὶ ὧν ὁ λό-
γος, Φαίη ἂν ἰδὼν αὐτῶν τοὺς μὲν, ἀχρήστους, τοὺς δὲ πολ-

priam cuiusque naturam ea animi vi attigerit, qua id apprehendere convenit. convenit autem vi quadam cognata. qua cum adhaeserit, seque ei, quod vere est, miscuerit, atque inde revera intelligentiam veritatemque genuerit, cognoscet utique verum, vereque vivet atque aletur. ex hoc denique partu molestia eius omnis cessabit: prius vero nequaquam. Probe admodum illa dicuntur. An hic ullo modo amabit mendacium? vel omnino potius oderit? Oderit certe. Nempe ubi dux veritas est, malorum chorum subsequi, ut arbitror, non dicemus. Quo enim pacto? Immo vero sincerum sequi iustumque morem. & hunc quoque dicemus subsequi temperantiam. Scite. Quin etiam reliquum philosophicae naturae chorum quid opus est a principio recensere? recordaris enim, quod cum his congruit, ut dicebamus, fortitudo, magnificentia, acumen ingenii, atque memoria. Cum vero tu obiecisses, quod quilibet necessario fateri cogeretur, quae dicebamus; verbisque nostris omissis conversus ad eos, de quibus erat sermo, diceret, videre se illos partim inutiles, partim omni pravitate corruptos: nunc

λοὺς, κακοὺς πᾶσαν κακίαν· τῆς ἠδὴ διαβολῆς τὴν αἰτίαν
ἐπισκοποῦντες, ἐπὶ τοῦτῳ νῦν ηγέγκαμεν, τί ποθ' οἱ πολλοὶ
κακοί· καὶ τούτου δὴ ἕνεκα, πάλιν ἀνειλήφαμεν τὴν τῶν ἀλη-
θῶς φιλοσόφων φύσιν, καὶ ἐξ ἀνάγκης ὡρισάμεθα. Ἔστιν,
ἔφη, ταῦτα. Ταύτης δὴ, ἦν δ' ἐγὼ, τῆς φύσεως δεῖ διάσα- c.
σθαι τὰς ἐθορὰς, ὡς διέλλυται ἐν πολλοῖς, σμικρὸν δέ τι
ἐκφεύγει· οὓς δὴ καὶ οὐ πονηροὺς, ἀχρήστους δὲ καλοῦσι καὶ
μετὰ τοῦτο αὖ τὰς μιμουμένας ταύτην, καὶ εἰς τὸ ἐπιτή-
δευμα καθιστάμένας αὐτῆς· οἷαι εἶσαι φύσεις ψυχῶν εἰς ἀν- p.
άξιον καὶ μεῖζον ἑαυτῶν ἁφικνούμεναι ἐπιτήδευμα, πολλαχῇ 494
πλημμελοῦσαι, παντα χῇ καὶ ἐπὶ πάντας δόξαν οἵαν λέγεις a.
φιλοσοφίᾳ προσῆψαν. Τίνας δὲ, ἔφη, τὰς διαφθορὰς λέγεις;
Ἐγὼ σοι, εἶπον, ἂν οἶδά γ' ἐγκαμεῖν πειράσομαι διελθεῖν. τόδε
μὲν οὖν, οἶμαι, πᾶς ἡμῖν ὁμολογήσει τοιαύτην φύσιν, καὶ
πάντα ἔχουσαν ὅσα προσετάξαμεν νῦν δὴ, εἰ τελέως μέλλοι
φιλόσοφος γενέσθαι, ὀλιγακις ἐν ἀνθρώποις φύεσθαι καὶ b.
ὀλίγας. ἢ οὐκ οἶει; Σφόδρα γε. Τούτων δὴ τῶν ὀλίγων σκό-
πει ὡς πολλοὶ ὀλέθροι καὶ μεγάλοι. Τίνες δή; Ὁ μὲν πάν-

fane nos huius calumniae cauſam perſcrutari cœpimus, & cur multi eorum mali ſint, atque hac de cauſa rurſus legitimorum philoſophorum naturam repetivimus, neceſſarioque hanc definivimus. Eſt ita. Quaerendum eſt deinceps, qua ratione in multis natura philoſophi depravatur: (parvum autem quiddam nos ſubterfugit.) Nempe & hoc animadvertendum, quos videlicet non malos quidem, ſed inutiles vocant: deinde etiam, qualia hominum ingenia ſint, quae hanc imitantur naturam, eiuſque opus uſurpant, & indignum ſe ſtudium ac ſupra vires aggredientia, delinquunt ſaepe, & opinionem philoſophiae paſſim, quam narrabas, inducunt. At quas depravationes dicis? Oſtendam, ſi potero. Profecto id arbitror nobis quemlibet conceſſurum, ingenium tale, quale deſcripſimus, & omnibus hiſce praeditum, quibus perfectus indiget futurus philoſophus, raro pauciſque oriri. an non ita exiſtimas? Maxime. Atque horum etiam paucorum vide quam multi ſint maximique in-

των θαυμασιώτατον ἀκοῦσαι, ὅτι ἓν ἕκαστον ὧν ἐπηνέσαμεν τῆς φύσεως ἀπόλλυσι τὴν ἔχουσαν ψυχὴν, καὶ ἀποσπᾷ φιλοσοφίας. λέγω δὲ ἀνδρίαν, σωφροσύνην, καὶ πάντα ἃ διήλθομεν. Ἄτοπον, ἔφη, ἀκοῦσαι. Ἔτι τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, πρὸς
c. τούτοις τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ πάντα σβείρει καὶ ἀποσπᾷ, κάλλος, καὶ πλοῦτος, καὶ ἰσχὺς σώματος, καὶ ξυγγένεια ἐρρωμένη ἐν πόλει, καὶ πάντα τὰ τούτων οἰκεῖα. ἔχεις γὰρ τὸν τύπον ὧν λέγω. Ἔχω, ἔφη· καὶ ἡδέως γ' ἂν ἀκριβέστερον ἃ λέγεις πυθοίμην. Λαβοῦ τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, ὅλου αὐτοῦ ἀρθῶς· καί σοι εὐδηλόν τε φανεῖται, καὶ οὐκ ἄτοπα δόξει τὰ προειρημένα περὶ αὐτῶν. Πῶς οὖν, ἔφη, κελεύεις; Παντὸς,
d. ἦν δ' ἐγω, σπέρματος πέρι, ἢ φυτοῦ, εἴτε ἐγγείων, εἴτε τῶν ζώων, ἴσμεν ὅτι τὸ μὴ τυχὸν τροφῆς ἧς προσήκει ἐκάστῳ, μηδ' ἁρας, μηδὲ τόπου, ὅσῳ ἂν ἐρρωμενέστερον ᾖ, τοσούτῳ πλειόνων ἐνδεῖ τῶν πρεπόντων. ἀγαθῷ γάρ που κακὸν ἐναντιώτερον ἢ τῷ μὴ ἀγαθῷ. Πῶς δ' οὔ; Ἔχει δὴ, εἶμαι, λόγον, τὴν ἀρίστην φύσιν ἐν ἀλλοτριωτέρᾳ οὖσαν τροφῇ, κα-

teritus. Quinam? Nam quod praeter cetera auditu mirabile est, unumquodque eorum, quae in philosophi ingenio nuper probavimus, habentem inquinat animum, & plerumque a philosophia detorquet: fortitudinem dico, & temperantiam, & cetera, quaecunque narravimus. Absurdum hoc quidem auditu. Praeterea quaecunque bona vulgo dicuntur, depravant animum atque impediant, forma, divitiae, corporis vires, & genus in civitate potens, & cetera generis ejusdem. habes enim quandam eorum, quae dico, formulam. Habeo equidem, ac libenter exactius, quae dicis, audirem. Universum ipsum recte comprehendito, ac tibi perspicuum apparebit: neque absurda tibi, quae de his dicta sunt, videbuntur. Quomodo istud praecipis? Scimus enim, omne semen & plantarum & animalium, quod non fuerit ea, quae cuique convenit, nutritione potitum, neque tempore, neque loco, quo generosius ac vehementius sit, eo pluribus commodis carere. bono namque malum contrarium magis, quam non bono. Quidni? Ut

κιον ἀπαλλάττειν τῆς φαύλης. Ἔχει. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, c.
ὦ Ἀδείμαντε, καὶ τὰς ψυχὰς οὕτω φῶμεν τὰς εὐφυεστά-
τας, κακῆς παιδαγωγίας τυχούσας, διαφερόντως κακὰς
γίγνεσθαι. ἢ οἴει τὰ μεγάλα ἀδικήματα, καὶ τὴν ἄκρατον
πονηρίαν, ἐκ φαύλης ἀλλ' οὐκ ἐκ νεανικῆς φύσεως τροφῇ διολ-
λυμένης γίγνεσθαι, ἀσθενῆ δὲ φύσιν, μεγάλων οὔτε ἀγαθῶν
οὔτε κακῶν αἰτίαν ποτὲ ἐσεσθαι; Οὔκ· ἀλλὰ, ἦ δ' ὅς, οὕ-
τως. Ἢν τοίνυν ἕθεμεν τοῦ Σιλοσόφου φύσιν, ἂν μὲν, οἶμαι, p.
μαθήσεως προσηκούσης τύχῃ, εἰς πᾶσαν ἀρετὴν μὲν ἀνάγκη 492
αὐξομένην ἁφικνεῖσθαι· ἐὰν δὲ ἐν μὴ προσηκούσῃ σπαρεῖσά a.
τε καὶ συτευθεῖσα τρέφηται, εἰς πάντα τἀναντία μᾶλλον ἐὰν
μή τις αὐτῇ βοηθήσας θεῶν τύχῃ. ἢ καὶ σὺ ἡγῇ, ὥσπερ οἱ
πολλοὶ, διαφθειρομένους τινὰς εἶναι ὑπὸ σοφιστῶν νέους· διαφ-
θείροντας δὲ, τινας σοφιστὰς ἰδιωτικοὺς, ὅ, τι καὶ ἄξιον λό-
γου· ἀλλ' οὐκ αὐτοὺς τοὺς ταῦτα λέγοντας, μεγίστους μὲν
εἶναι σοφιστὰς, παιδεύειν δὲ τελεώτατα, καὶ ἀπεργάζεσθαι b.
οἵους βούλονται εἶναι, καὶ νέους καὶ πρεσβυτέρους, καὶ ἄν-

igitur, ut arbitror, conſentaneum, naturam optimam, ſi diverſo alimento nutriatur, deteriorem evadere, quam ignavam. Eſt utique. Hac itaque ratione dicimus, Adimante, animos praeſtantiſſimo ingenio praeditos, ſi male fuerint educati, peſſimos fieri. An putas, infanda ſcelera, & extremam nequitiam ex ignavo potius ingenio, quam generoſo, educatione corrupto, procedere? imbecillem vero naturam, ingentium vel bonorum, vel malorum quandoque cauſam fore? Non certe. Si ipſa igitur natura philoſophi convenientem nanciſcitur diſciplinam, neceſſe eſt eam ſemper proficiendo ad omnem pervenire virtutem. ſata autem ſi fuerit, genitaque perverſe, atque ita nutrita, ad contraria omnia rurſus delabitur: niſi forte Deorum aliquis eam adiuverit. An tu quoque putas, quemadmodum multi, verum eſſe, quod dicunt, quoſdam adoleſcentes a ſophiſtis corrumpi; corruptores vero eorum ſophiſtas quoſdam eſſe privatos: ac non eos potius, qui ita loquuntur, maximos eſſe ſophiſtas credamus, qui doceant, taleſque

ὁρᾷς καὶ γυναῖκας; Πότε δή; ἦ δ' ὅς. Ὅταν, εἶπον, ξυγκαθεζόμενοι ἀθρόοι πολλοὶ εἰς ἐκκλησίας, ἢ εἰς δικαστήρια, ἢ θέατρα, ἢ στρατόπεδα, ἤ τινα ἄλλον κοινὸν πλήθους ξύλλογον, ξὺν πολλῷ θορύβῳ τὰ μὲν ψέγωσι τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων, τὰ δὲ ἐπαινῶσιν, ὑπερβαλλόντως ἑκάτερα καὶ
c. ἐκβοῶντες καὶ κροτοῦντες· πρὸς δ' αὐτοῖς αἵ τε πέτραι καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἂν ὦσιν ἐπηχοῦντες, διπλάσιον θόρυβον παρέχωσι τοῦ ψόγου τε καὶ ἐπαίνου. ἐν δὴ τῷ τοιούτῳ τὸν νέον, τὸ λεγόμενον, τίνα οἴει καρδίαν ἴσχειν; ἢ ποίαν ἂν αὐτῷ παιδείαν ἰδιωτικὴν ἀνθέξειν, ἣν οὐ κατακλυσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ τοιούτου ψόγου ἢ ἐπαίνου, οἰχήσεσθαι φερομένην κατὰ ῥοῦν ἢ ἂν οὗτος φέρῃ; καὶ φήσειν τε τὰ αὐτὰ τούτοις καλὰ καὶ αἰσχρὰ εἶναι, καὶ ἐπιτηδεύσειν ἅπερ ἂν οὗτοι; καὶ ἔσεσθαι
d. τοιοῦτον; Πολλή, ἦ δ' ὅς, ὦ Σώκρατες, ἀνάγκη. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, οὔπω τὴν μεγίστην ἀνάγκην εἰρήκαμεν. Ποίαν;

prorsus unumquemque & senum & iuvenum, & virorum & mulierum reddant, quales volunt? Quando id potissimum? inquit. Quando, inquam, frequentes multi vel in concionibus, vel iudiciis, vel theatris, vel castris, vel alio quodam hominum ingenti coetu considentes, eorum, quae dicta factave sunt, alia vituperant, alia laudant, & ad utraque ingenti cum tumultu acrius efferuntur, dum explodunt, & applaudunt summo quodam strepitu & clamore: unde parietes quoque & loca, in quibus sunt, resonantia maiorem duplo tumultum edunt, quam qui laudant & vituperant. tunc adolescentem illum quo animo (quemadmodum dicitur) hac in turba esse censes? vel quam privatam disciplinam acclamationibus hisce putas obsistere, quo minus ab huiusmodi vituperationibus laudationibusque obruta eo protinus feratur, quo fluctus hic devehit? unde eadem, quae & illi, ut honesta approbabit, eadem quoque reprobabit, ut turpia: iisdem praeterea, quibus illi, incumbet studiis, eorumque evadet persimilis. Necesse id omnino est, o Socrates. Nondum tamen maximam induximus necessitatem. Quam? Quam operibus inferunt, non persuadentes ver-

ἔφη. Ἢν ἔργῳ προστιθέασι, λόγῳ μὴ πειθοντες οὗτοι οἱ παιδευταί τε καὶ σοφισταί. ἢ οὐκ οἶσθα ὅτι τὸν μὴ πειθόμενον ἀτιμίαις τε καὶ χρήμασι καὶ θανάτοις κολάζουσι; Καὶ μάλα, ἔφη, σφόδρα. Τινα οὖν ἄλλον σοφιστὴν οἶει, ἢ ποιους ἰδιωτικοὺς λόγους ἐναντία τούτοις τείνοντας κρατήσειν; Οἶμαι μὲν οὐδένα, ἢ δ' ὅς. Οὐ γάρ, ἦν δ' ἐγὼ, ἀλλὰ καὶ τὸ e. ἐπιχειρεῖν πολλὴ μανία. οὔτε γὰρ γέγονεται, οὔτε γέγονεν, οὐδὲ οὖν μὴ γένηται ἀλλοῖον ἦθος πρὸς ἀρετὴν, παρὰ τὴν τούτων παιδείαν πεπαιδευμένον. ἀνθρώπειον, ὦ ἑταῖρε θεῖον μέντοι, κατὰ τὴν παροιμίαν, ἐξαίρα λόγου. εὖ γὰρ χρὴ εἰδέναι, ὅ, τι περ ἂν σωθῇ τε καὶ γένηται οἷον δεῖ, ἐν τοιαύτῃ καταστάσει πολιτειῶν, θεοῦ μοῖραν αὐτὸ σῶσαι λέγων, οὐ P. καπῶς ἐρεῖς. Οὐδ' ἐμοι ἄλλως, ἔφη, δοκεῖ. Ἔτι τοίνυν σοὶ, 493 a, ἦν δ' ἐγὼ, πρὸς τούτοις καὶ τόδε δοξάτω. Τὸ ποῖον; Ἕκαστον τῶν μισθαρνούντων ἰδιωτῶν, οὓς δὴ οὗτοι σοφιστὰς καλοῦσι, καὶ ἀντιτέχνους ἡγοῦνται, μὴ ἄλλα παιδεύειν, ἢ ταῦτα τὰ τῶν πολλῶν δόγματα, ἃ δοξάζουσιν ὅταν ἀθροι-

bis praeceptores ſophiſtaeque iſti. an non cernis, quod hominem illis non obſequentem infamia notant, iactura pecuniarum, & mortis ſupplicio damnant? Summopere. Quem igitur alium ſophiſtam putas, aut quos alios privatos ſermones adverſari iſtis & reſiſtere poſſe? Nullius certe orationem, inquit ille. Nullius ſane. Quin & his reniti, ſumma ſtultitia eſt. neque enim fuit unquam, nec eſt, nec erit unos alius, humanus ſcilicet, ad virtutem inſtitutus, praeter iſtorum diſciplinam, o amice. nam divinum quidem, iuxta proverbium, excipiamus. Certo enim id ſcito, quiſquis immaculatus & integer ex hac conſtitutione rerumpublicarum evaſerit, talem divino auxilio evaſiſſe. Haud aliter mihi videtur. Iſtud praeterea tibi videri debet. Quidnam? Quiſque eorum, qui privatim accepta mercede homines erudiunt, quos quidem ſophiſtas, & aemulos artium appellant, nihil aliud docendum putat, quam multorum ſententias, in quibus conſentiunt, quoties congregantur; atque hanc ſapientiam vocat: veluti ſi quis

σθῶσι, καὶ σοφίαν ταύτην καλεῖν. οἷόν περ ἂν εἰ θρέμματος
μεγάλου καὶ ἰσχυροῦ τρεφομένου τὰς ὀργάς τις καὶ ἐπιθυ-
b. μίας κατεμάνθανεν, ὁπῃ τε προσελθεῖν χρή, καὶ ὁπῃ ἅψα-
σθαι αὐτοῦ, καὶ ὁπότε χαλεπώτατον ἢ πραότατον καὶ ἐκ
τίνων ἠίγνεται· καὶ φωνὰς δὴ ἐφ' οἷς ἕκαστος εἴωθε φθέγ-
γεσθαι, καὶ οἵαις αὖ ἄλλου θρεγομένου ἡμεροῦται τε καὶ
ἀγριαίνει. καταμαθὼν δὲ ταῦτα πάντα, ξυνουσίᾳ τε καὶ
χρόνου τριβῇ, σοφίαν τε καλέσειε, καὶ, ὡς τέχνην συστησά-
μενος, ἐπὶ διδασκαλίαν τράποιτο· μηδὲν εἰδὼς τῇ ἀληθείᾳ
τούτων τῶν δογμάτων τε καὶ ἐπιθυμιῶν, ὅ, τι καλὸν, ἢ αἰ-
c. σχρόν· ἢ ἀγαθὸν, ἢ κακόν· ἢ δίκαιον, ἢ ἄδικον· ὀνομάζοι δὲ
πάντα ταῦτα ἐπὶ ταῖς τοῦ μεγάλου ζώου δόξαις· οἷς μὲν
χαίροι ἐκεῖνο, ἀγαθὰ καλῶν· οἷς δὲ ἀχθοῖτο, κακά. ἄλλον
δὲ μηδένα ἔχοι λόγον περὶ αὐτῶν· ἀλλὰ τὰ μὲν καλὰ, δίκαια
καλεῖ καὶ καλὰ, τὴν δὲ τοῦ ἀνάγκαιον καὶ ἀγαθοῦ φύσιν
ὅσον διαφέρει τῷ ὄντι, μήτε ἑωρακὼς εἴη, μήτε ἄλλῳ δυνα-
τὸς δεῖξαι. τοιοῦτος δὴ ἂν, πρὸς Διὸς, οὐκ ἄτοπος ἂν σοι

vafti cuiufdam animalis bruti, robufti admodum, & (ab homine) enutriti, iras & cupiditates fingulas obfervaverit, quaque ratione adire hoc deceat, qua attrectare; item quando vel ferocius eft, vel mitius, & ex quibus caufis tale fiat: voces item, quas in fingulis quifque folet exprimere: quibus praeterea vocibus aliorum efferatur id animal, vel placatur. poftquam vero ob diuturnam confuetudinem percepit fingula, peritiam huiufmodi, fapientiam vocet: & tanquam arte quadam collecta ad docendum fe conferat, revera ignorans, quae potiffimum harum opinionum cupiditatumque, honefta vel turpis, bona vel mala, iufta fit vel iniufta: nominet vero fingula ad ingentis beftiae illius opinionem, bona videlicet, quibus delectatur ipfa, mala, quibus offenditur: nec aliam prorfus ullam de his afferat rationem, fed quae neceffaria funt iufta nuncupet & honefta: quo vero boni ipfius neceffariive natura differat, neque ipfe perfpexerit unquam, neque aliis oftendere poffit. Si quis inquam, ita affectus fit, nonne per Iovem

δεικῇ εἶναι παιδευτής; Ἔμοιγ', ἔφη. Ἦ οὖν τι τούτου δοκεῖ διαφέρειν ὁ τὴν τῶν πολλῶν καὶ παντοδαπῶν ξυνιόντων ὀργὴν καὶ ἡδονὰς καταμεμαθηκέναι, σοφιαν ἡγούμενος, εἴτ' ἐν d.
γραφικῇ, εἴτ' ἐν μουσικῇ, εἴτε δὴ ἐν πολιτικῇ; ὅτι μὲν γὰρ ἐάν τις τούτοις ὁμιλῇ, ἐπιδεικνύμενος ἢ ποιήσιν, ἢ τινὰ ἄλλην δημιουργιαν, ἢ πόλει διακονίαν, κυρίους αὐτοῦ ποιῶν τοὺς πολίτας, πέρα τῶν ἀναγκαίων, ἡ Δισμήδεια λεγομένη ἀνάγκη ποιεῖν αὐτῷ πάντα ἃ ἂν οὗτοι ἐπαινῶσιν· ὡς δὲ καὶ ἀγαθὰ καὶ καλὰ ταῦτα τῇ ἀληθείᾳ, ἤδη πώποτέ του ἤκουσας αὐτῶν λόγον διδόντος οὐ καταγέλαστον; Οἶμαι δέ γ', ἦ δ' ὅς, οὐδ' ἀκουσομαι. Ταῦτα τοίνυν πάντα ἐννοήσας, ἐκεῖνο ἀνα- e.
μνήσθητι, αὐτὸ τὸ καλὸν, ἀλλὰ μὴ τὰ πολλὰ καλά. ἢ αὐτόθι ἕκαστον, καὶ μὴ τὰ πολλὰ ἕκαστα, ἐσθ' ὅπως πλῆθος ἀνέξεται, ἢ ἧ ἡγήσεται εἶναι; Ἥκιστά γ', ἔφη. Φιλόσοφον μὲν p.
ἄρα, ἣν δ' ἐγὼ, πλῆθος ἀδυνατον εἶναι. Ἀδύνατον. Καὶ τοὺς 494
φιλοσοφοῦντας ἄρα ἀνάγκη ψέγεσθαι ὑπ' αὐτῶν. Ἀνάγκη. a.

abſurdus praeceptor eſſe tibi videbitur? Mihi vero. An differre tibi ab hoc ille videtur, qui multorum variorumque hominum in unum convenientium iram & voluptates callere, ſapientiam eſſe ducit, ſive in pictura, ſive in muſica, ſive in adminiſtrandae reipublicae diſciplina? patet enim, quod ſi quis cum his verſetur, eiſque oſtendat vel poëſis, vel alterius artis opus, vel ad rempublicam attinens miniſterium, exhibeatque vulgo iudicandi operis auctoritatem; ultra neceſſaria, Diomedea, ut aiunt, neceſſitate cogetur ea facere, quae probaverint. quod vero bona haec revera atque honeſta ſint, an audiſti quandoque ipſorum aliquem rationem non ridiculam aſſignantem? Nec audivi quidem unquam, nec, ut arbitror, audiam. Haec igitur animo fingens omnia, recordare & illud: Num poteſt vulgus, vel alio dicente admittere, vel ex ſe attingere ipſum per ſe pulchrum, non autem multa haec pulchra: & de ceteris eodem modo, non quidem eſſe ſingula haec, quae patent multa, ſed ipſam unam cuiuſque naturam? Minime. Philoſophus ergo vulgus eſſe non poteſt. Non. Quin

Καὶ ὑπὸ τούτων δὴ τῶν ἰδιωτῶν, ὅσοι προσομιλοῦντες ὄχλῳ, ἀρέσκειν αὐτῷ ἐπιθυμοῦσι. Δῆλον. Ἐκ δὴ τούτων, τινα ὁρᾷς σωτηρίαν φιλοσόφῳ οὔσει, ὥστ' ἐν τῷ ἐπιτηδεύματι μείναντα πρὸς τέλος ἐλθεῖν; ἐνίοτε δ' ἐκ τῶν ἐμπροσθεν.
b. ὡμολόγηται γὰρ δὴ ἡμῖν εὐμαθεία, καὶ μνήμη, καὶ ἀνδρία, καὶ μεγαλοπρέπεια ταυτηῖ εἶναι τῆς φύσεως. Ναι. Οὐκοῦν εὐθὺς ἐν πᾶσιν ὁ τοιοῦτος, πρῶτος ἐσται ἐν ἅπασιν, ἄλλως τε καὶ ἐὰν τὸ σῶμα συνῇ προσφερὲς τῇ ψυχῇ; Τί δ' οὐ μέλλει; ἔφη. Βουλήσονται δὴ, οἶμαι, αὐτῷ χρῆσθαι, ἐπειδὰν πρεσβύτερος γένηται, ἐπὶ τὰ αὑτῶν πράγματα οἵ τε οἰκεῖοι καὶ οἱ πολῖται. Πῶς δ' οὔ; Ἆρα δεόμενοι καὶ
c. τιμῶντες, προκαταλαμβάνοντες καὶ προκολακεύοντες τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ δύναμιν. Φιλεῖ γοῦν, ἔφη, οὕτω γίγνεσθαι. Τί οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, εἰκὸς τὸν τοιοῦτον ἐν τοῖς τοιούτοις ποιήσειν; ἄλλως τε καὶ ἐὰν τυχῃ μεγάλης πόλεως ὢν, καὶ ἐν ταύτῃ πλούσιός τε καὶ γενναῖος, καὶ ἔτι εὐειδὴς καὶ μέγας; ἆρ' οὐ πλησθήσεσθαι ἀμηχάνου ἐλπίδος; ἢ συμφέρον καὶ τὰ

etiam neceſſe eſt ab eo philoſophantes vituperari. Neceſſe. Et a quibuſque populo placere volentibus. Patet. Ex his ergo quam rationem ſervandi ingenii philoſophici vides, ut ſuo in ſtudio perſeverans, ad finem philoſophandi deveniat? Sic autem ex his, quae dicta ſunt, cogita. conceſſum eſt, diſcendi acumen, memoriam, fortitudinem, magnificentiam ad hoc ingenium pertinere. Plane. Nonne ſtatim apud omnes talis in cunctis primus erit, praeſertim ſi corpus natura nactus ſit animo conforme? Nihil certe prohibet. Volent igitur & domeſtici omnes, & cives, ad ſua negotia peragenda hoc uti, cum adoleverit. Sic certe. Quare precibus, ſupplicationibus, honoribus, blandimentis praeoccupabunt futurum ipſius virtutem atque potentiam. Ita fieri ſolet. Quid hominem talem arbitraris tunc effecturum? praeſertim ſi ampla in civitate natus ſit, & in ea divitiis inſignis ac genere, honeſta praeterea forma ſit atque procerus. nonne immenſa ſpe elatum iri hunc cenſes, putantem, ſe ad res tam Graecorum, quam Barbaro-

τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰ τῶν βαρβάρων ἱκανὸν ἔσεσθαι πράττειν; καὶ ἐπὶ τούτοις ὑψηλὸν ἐξαίρειν αὐτὸν, σχηματισμοῦ d.
καὶ φρονήματος κενοῦ, ἄνευ νοῦ, ἐμπιπλάμενον; Καὶ μάλ',
ἔφη. Τῷ δὴ οὕτω διατιθεμένῳ ἐάν τις ἠρέμα προσελθὼν τὰ-
ληθῆ λέγῃ, ὅτι νοῦς οὐκ ἔστιν αὐτῷ, ὀφεται δὲ τὸ δὲ οὐ κτη-
τὸν μὴ δουλεύσαντι τῇ κτήσει αὐτοῦ ἆρ' εὐπετὲς οἴει εἶναι
εἰσακοῦσαι διὰ τοσούτων κακῶν; Πολλοῦ γε δεῖ, ἦ δ' ὅς.
Ἐὰν δ' οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, διὰ τὸ εὖ πεφυκέναι, καὶ τὸ συγ-
γενὲς τῶν λόγων, εἷς αἰσθάνηται πῃ, καὶ κάμπτηται, καὶ e.
ἕλκηται πρὸς φιλοσοφίαν, τί οἰόμεθα ἁρασειν ἐκείνους τοὺς
ἡγουμένους ἀπολλύναι αὐτοῦ τὴν χρείαν τε καὶ ἑταιρείαν;
οὐ πᾶν μὲν ἔργον, πᾶν δ' ἔπος λεγοντάς τε καὶ πράττοντας,
καὶ περὶ αὐτὸν, ὅπως ἂν μὴ πεισθῇ, καὶ περὶ τὸν πειθόντα,
ὅπως ἂν μὴ εἴδοτ' ᾖ, καὶ ἰδίᾳ ἐπιβουλεύοντας, καὶ δημοσίᾳ
εἰς ἀγῶνα καθιστάντας; Πολλὴ, ἦ δ' ὅς, ἀνάγκη. Ἔστιν οὖν p.
ὅτῳ ὁ τοιοῦτος φιλοσοφήσει; Οὐ πάνυ. Ὁρᾷς οὖν, ἦν δ' 495
ἐγὼ, ὅτι οὐ κακῶς ἐλέγομεν ὡς ἄρα καὶ αὐτὰ τὰ τῆς φιλο- a.
σόφου φύσεως μέρη, ὅταν ἐν κακῇ τροφῇ γένηται, αἴτια

rum gerendas sufficere? unde & se ipsum extollere, fastidioso habitu lascivientem, inanique fastu, & insana inflatum superbia? Vehementer. Si quis hominem sic affectum amice moneat, dicens, mentem ipsum nequaquam habere, egere tamen: sed eam a nullo comparari posse, nisi se eius adeptioni subiiciat: an facile illum, tantis occupatum malis, praestare monenti aures putas? Longe abest. Sin autem bonitate naturae, & innato quodam erga rationem affectu inductus aliquis auscultet flectaturque, & ad philosophiam trahatur, quid eos facturos existimamus, qui putant monitoris illius usu & consuetudine adolescentem corrumpi? nonne & loquendo, & agendo, omni studio certaturos, ut nec adolescens monitis pareat, nec exhortator ille aliquid persuadeat, eum tam privatis insidiis, quam publicis accusationibus insequentes? Valde necessarium est. Restabit ergo huic ulla ad philosophandum facultas? Exigua plane. Videsne, haud ab re nos supra dixisse, philosophi-

τρόπον τινὰ τοῦ ἐκπεσεῖν ἐκ τοῦ ἐπιτηδεύματος; καὶ τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ, πλοῦτοί τε καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη παρασκευή; Οὐ γάρ· ἀλλ' ὀρθῶς, ἔφη, ἐλέχθη. Οὗτος δὴ, εἶπον, ὦ θαυ-
b. μάσιε, ὄλεθρός τε καὶ διαφθορὰ τοσαύτη τε καὶ τοιαύτη τῆς βελτίστης φύσεως εἰς τὸ ἄριστον ἐπιτήδευμα, ὀλίγης καὶ ἄλλως γιγνομένης, ὡς ἡμεῖς φαμέν. καὶ ἐκ τούτων δὴ τῶν ἀνδρῶν καὶ οἱ τὰ μέγιστα κακὰ ἐργαζόμενοι τὰς πόλεις γίγνονται καὶ τοὺς ἰδιώτας, καὶ οἱ τἀγαθὰ, εἴ ἄν τινὰ τύχωσι φύντες· σμικρὰ δὲ φύσις οὐδὲν μέγα οὐδέποτε οὐδενὰ οὔτε ἰδιώτην οὔτε πόλιν ἐργάζ. Ἀληθέστατα, ἦ δ' ὅς. Οὗτοι μὲν δὴ οὕτως ἐκπίπτοντες οἷς μάλιστα προσήκει, ἔρημον καὶ ἀτελῆ
c. φιλοσοφίαν λιπόντες, αὐτοί τε βίον οὐ προσήκοντα οὐδ' ἀληθῆ ζῶσι· τὴν δὲ, ὥσπερ ὀρφανὴν ξυγγενῶν, ἄλλοι ἐπεισελθόντες ἀνάξιοι ἤσχυνάν τε, καὶ ἐπίδην περιῆψαν· οἷα καὶ σὺ φὴς ὀνειδίζειν τοὺς ὀνειδίζοντας ὡς οἱ ξυνόντες αὐτῇ, οἱ μὲν, οὐδενὸς, οἱ δὲ πολλοὶ πολλῶν κακῶν ἄξιοι εἰσί. Καὶ γὰρ οὖν,

cae naturae partes, si perversa adhibita sit educatio, causas esse quodammodo, ut quis ab eo studio avertatur? quin etiam impedimento esse ea, quae vulgo bona putantur, divitias scilicet, & omnem huiusmodi supellectilem? Recte nimirum est dictum. Hic est, o mirifice vir, interitus, & corruptio talis ac tanta naturae ipsius ad excellens officium optimae, quae quidem rara admodum, ut diximus, reperitur: atque huius ingenii sunt hi viri, qui nefaria scelera patrant, & privatim, & publice: atque item, qui sunt & privatis & civitatibus bonorum ingentium auctores. exile vero ingenium nihil unquam vel privatim, vel publice magnum efficit. Vera nimirum loqueris. Cum plerique ad philosophandum natura idonei ab hoc studio detorquentur, philosophiamque imperfectam & desolatam destituunt, vitam neque decentem, neque veram ducunt: philosophiam vero, tanquam cognatis orbatam, alii quidem ea certe indigni aggredientes, dedecorant ipsam nimium, eaque afficiunt infamia, qua notari ipsam a detractoribus illis commemorabas, obiicientibus, quod eorum, qui phi-

ἔφη, τά γε λεγόμενα, ταῦτα. Εἰκότως γ', ἦν δ' ἐγώ, λε-
γόμενα. καθορῶντες γάρ ἀλλοι ἀνθρωτίσκοι κενὴν τὴν χώραν
ταύτην γιγνομένην, καλῶν δὲ ὀνομάτων καὶ προσχημάτων
μεσην, ὥσπερ οἱ ἐκ τῶν εἱργμῶν εἰς τὰ ἱερὰ ἀποδιδράσκου- d.
τες, ἅσμενοι καὶ οὗτοι ἐκ τῶν τεχνῶν ἐμπηδῶσιν εἰς τὴν Φι-
λοσοφίαν. εἰ δὲ κομψότατοι ὄντες τυγχάνουσι περὶ τὸ αὑτῶν
τεχνίον. ἅμως γὰρ οὖν πρός γε τὰς ἄλλας τέχνας καίπερ οὕ-
τω πραττούσης Φιλοσοφίας τὸ ἀξίωμα μεγαλοπρεπέστερον
λείπεται· οὗ δὴ ἀφίεμενοι πολλοί, ἀτελεῖς μὲν τὰς Οὐσείς,
ὑπὸ δὲ τῶν τεχνῶν τε καὶ δημιουργιῶν ὥσπερ τὰ σώματα λε-
λωβημένοι, οὕτω καὶ τὰς ψυχὰς συγκεκλασμένοι τε καὶ ἀπο- e.
τεθρυμμένοι διὰ τὰς βαναυσίας τυγχάνουσιν. ἢ οὐκ ἀνάγκη;
Καὶ μάλα, ἔφη. Δοκεῖς οὖν τι, ἦν δ' ἐγώ, διαφέρειν αὐτοὺς
δεῖν ἀργύριον κτησαμένου χαλκέως, Θαλαττοῦ καὶ σμικροῦ,
νεωστὶ μὲν ἐκ δεσμῶν λελυμένου, ἐν βαλανείῳ δὲ λελουμένου,
νεουργὸν ἱμάτιον ἔχοντος, ὡς νυμφίου παρεσκευασμένου, διὰ
τενίαν καὶ ἐρημίαν τοῦ δεσπότου τὴν θυγατέρα μέλλοντος
ναμεῖν; Οὐ πάνυ, ἔφη, διαφέρει. Πεῖ' ἄττα οὖν εἰκὸς γε- p.
496
ofophiae dant operam, quidam nullo, multi vero multis malis a.
digni sunt. Dicta certe haec sunt. Ac merito dicta. Conspi-
ientes profecto alii plerique homunculi sedem hanc vacuam
quidem, praeclaris tamen cognomentis dignitateque illustrem,
nstar eorum, qui ex carcere ad templa confugiunt, libenter
x artibus ad philosophiam profiliunt, quicunque praesertim
n artiuncula sua excellunt. nempe philosophia, quanquam ita
e habet, artibus tamen ceteris dignitate & magnificentia prae-
tat: quam affectant plerique, natura quidem imperfecti, &
rtibus opificiisque sicuti corpora laesi, sic & animos mecha-
icis ministeriis depressi atque confracti. nonne necessarium
st? Maxime. An censes, eos aspectu quidquam differre a fa-
ro aerario, divite, parvo calvoque, qui e vinculis exiit,
alneisque se lavit, & nova se veste tanquam sponsum orna-
it, & filiam domini sui inopia pressi, nec alium cui da-
et habentis, ducturo. Haud longe differre existimo. Qua-

νᾶν τοὺς τοιούτους; οὐ νόθα καὶ φαῦλα; Πολλὴ ἀνάγκη. Τί δέ; τοὺς ἀναξίους παιδεύσεως, ὅταν αὐτῇ πλησιάζοντες ὁμιλῶσι μὴ κατ' ἀξίαν, ποῖ' ἄττα φῶμεν γεννᾷν διανοήματά τε καὶ δόξας; ἆρ' οὐχ ὡς ἀληθῶς προσήκοντα ἀκοῦσαι σοφίσματα, καὶ οὐδὲν γνήσιον, οὐδὲ φρονήσεως ἄξιον ἀληθινῆς ἐχόμενον; Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη. Πάνυ σμικρὸν δή τι, ἔφην ἐγὼ, ὦ Ἀδείμαντε, λείπεται τῶν κατ' ἀξίαν ὁμι-
b. λουντων φιλοσοφίᾳ, ἤπου ὑπὸ φυγῆς καταληφθὲν, γενναῖον καὶ εὖ τεθραμμένον ἦθος, ἀπορίᾳ τῶν διαφθερούντων κατὰ φύσιν μεῖναν ἐπ' αὐτῇ· ἢ ἐν σμικρᾷ πόλει, ὅταν μεγάλη ψυχὴ φυῇ, καὶ ἀτιμάσασα τὰ τῆς πόλεως ὑπερίδῃ· βραχὺ δέ που τι καὶ ἀπ' ἄλλης τέχνης δικαίως ἀτιμάσαν εὐφυὲς ἐπ' αὐτὴν ἀνέλθοι. εἴη δ' ἂν καὶ ὁ τοῦ ἡμετέρου ἑταίρου Θεάγους χαλινὸς οἷος κατασχεῖν. καὶ γὰρ Θεάγει τὰ μὲν ἄλλα πάντα
c. παρεσκεύασται πρὸς τὸ ἐκπεσεῖν φιλοσοφίας, ἡ δὲ τοῦ σώματος νοσοτροφία, ἀπείργουσα αὐτὸν τῶν πολιτικῶν, κατέχει.

lem ex his prolem nasci putandum est? nonne notham scilicet & abiectam? Necesse est omnino. Homines autem disciplina indignos, quoties ipsi praeter dignitatem adhaerent, quales cogitationes opinionesque producere dicimus? nonne, ut nominare decet, sophismata? nihilque legitimum, nihil dignum, nihil prudentiae verae conveniens? Sic omnino dicendum. Itaque pauci admodum restant homines, Adimante, qui digne in philosophia versentur: hique sunt, qui bona indole nati, ac bene enutriti, vel exsilio deprehensi otium ad philosophiam nanciscuntur, unde philosophiae adversis occupationibus liberi, natura duce suis in studiis perseverant: vel cum magnificus quidam animus, angusta in urbe natus, spretis reipublicae ipsius muneribus, ac multo magis contemtis reliquarum artium opificiis, pro naturae dotibus ad philosophandum se confert. Foret autem & Theagis, familiaris nostri, frenum ad cohibendum satis validum. Theages enim noster ita est comparatus, ut a philosophando excludatur: corporis vero debilitas ipsum a rebus civilibus prohibet.

τὸ δ' ἡμέτερον οὐκ ἄξιον λέγειν, τὸ δαιμόνιον σημεῖον. ἢ γάρ
που τινι ἄλλῳ, ἢ οὐδενὶ τῶν ἔμπροσθεν γέγονε. καὶ τούτων
δὴ τῶν ὀλίγων οἱ γευσάμενοι καὶ γευσάμενοι ὡς ἡδὺ καὶ μα-
κάριον τὸ κτῆμα, καὶ τῶν πολλῶν αὖ ἱκανῶς ἰδόντες τὴν
μανίαν, καὶ ὅτι οὐδεὶς οὐδὲν ὑγιὲς, ὡς ἔπος εἰπεῖν, περὶ τὰ
τῶν πόλεων πράττει, οὐδ' ἔστι ξυμμαχος μεθ' ὅτου τις ἰὼν
ἐπὶ τὴν τῶν δικαίων βοήθειαν, σώζοιτ' ἂν· ἀλλ' ὥσπερ εἰς d.
θηρία ἀνθρωπος ἐμπεσών, οὔτε ξυνεπιδικεῖν ἐθέλων, οὔτε ἱκα-
νὸς ὢν εἷς πᾶσιν ἀγρίοις ἀντέχειν, πρίν τι τὴν πόλιν ἢ Φί-
λους ὠφῆσαι προαπολόμενος, ἀνωφελὴς αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἀλ-
λοις ἂν γένοιτο. ταῦτα πάντα λογισμῷ λαβὼν, ἡσυχίαν
ἔχων, καὶ τὰ αὑτοῦ πράττων, οἷον ἐν χειμῶνι κονιστοῦ
καὶ ζάλης ὑπὸ πνεύματος ὑπτίου ὄντος, ὑπὸ τειχίον ὑποσὰς,
ὁρᾷν τοὺς ἄλλους καταπιμπλαμένους ἀνομίας, ἀγαπᾷ εἴ πῃ e.
αὐτὸς καθαρὸς ἀδικίας τε καὶ ἀνοσίων ἔργων, τόν τε ἐνθάδε
βίον βιώσεται, καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ μετὰ καλῆς ἐλπί-

Daemonis autem noſtri ſignum referre nunc non decet. vel enim cuidam alteri dumtaxat, vel nulli ſuperiorum contigit. Horum vero paucorum quicunque guſtant & guſtaverunt, quam dulcis haec ſit ac beata poſſeſſio, & inſaniam plurimorum perſpiciunt: quia videlicet nullus, ut breviter ita ſimpliciterque dicam, recte quidquam in rebuſpublicis agat, neque ſocius aliquis & adiutor reperiatur, quicum defendendae iuſtitiae curam ſuſcipiens aliquis ſoſpes evadat: ſed tanquam homo in beſtias incidens, cum nec una iniuſſe agere velit, nec ſolus ipſe omnibus feris poſſit reſiſtere, ante pereat, quam quidquam vel civitatem, vel amicos iuvet: atque ita & ſibi & aliis ſit inutilis. Haec, inquam, omnia quicunque diligenter animadvertunt, quietem agunt, & ſua dumtaxat curant: ac velut in procella, dum & turba agitatur, & venti perflant, & offunditur pulvere cœlum, intra parietes tuti permanent: alioſque intuiti nequitia involutos, ſatis habituros ſe putant, ſi puri ipſi ab iniuſtitia & iniquis facinoribus vixerint, & exactis vitae curriculis bona cum ſpe hilares piique deceſſerint. Haud

δος ἱλεώς τε καὶ εὐμενὴς ἀπαλλάξεται. Ἀλλά τοι, ἦ δ' ὅς,
p. οὐ τὰ ἐλάχιστα ἂν διαπραξάμενος ἀπαλλάττοιτο. Οὐδέ γε,
497 εἶπον, τὰ μέγιστα, μὴ τυχὼν πολιτείας προσηκούσης. ἐν γὰρ
a. προσηκούσῃ αὐτός τε μᾶλλον αὐξήσεται, καὶ τὰ τῶν ἰδίων
καὶ τὰ κοινὰ σώσει. τὸ μὲν οὖν τῆς Φιλοσοφίας ὧν ἕνεκα διαβολὴν εἴληφε, καὶ ὅτι οὐ δικαίως, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ μετρίως εἰρῆσθαι· εἰ μὴ ἔτ' ἄλλο λέγεις τί σύ. Ἀλλ' οὐδέν, ἦ δ' ὅς,
b. ἔτι λέγω περὶ τούτου· ἀλλὰ τὴν προσήκουσαν αὐτῇ τίνα τῶν
νῦν λέγεις πολιτειῶν. Οὐδ' ἡντινασοῦν, εἶπον· ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἐπαιτιῶμαι, μηδεμίαν ἀξίαν εἶναι τῶν νῦν κατάστασιν πόλεως, Φιλοσόφου Φύσεως· διὸ καὶ στρέφεσθαί τε καὶ ἀλλοιοῦσθαι αὐτήν, ὥσπερ ξενικὸν σπέρμα ἐν γῇ ἄλλῃ σπειρόμενον, ἐξίτηλον εἰς τὸ ἐπιχώριον Φιλεῖ κρατουμένου ἰέναι, οὕτω καὶ τοῦτο τὸ γένος, νῦν μὲν οὐκ ἰσχὺν τὴν αὑτοῦ δύναμιν, εἰς ἀλλότριον εἶδος ἐκπίπτειν· εἰ δὲ λήψεται τὴν ἀρίστην πολι-
c. τείαν, ὥσπερ καὶ αὐτὸ ἄριστόν ἐστι, τότε δηλώσει ὅτι τοῦτο μὲν τῷ ὄντι θεῖον ἦν, τὰ δὲ ἄλλα, ἀνθρώπινα, τά τε τῶν Φυ-

parva certe hic agerit, qui ita vitam transigat. Neque maxima tamen, si nactus non fuerit convenientem sibi rempublicam. nempe in ea & ipse proficiet, augescetque magis, & privata simul publicaque servabit. Hactenus, quam ob causam philosophia calumniam subiit, quodve iniusta ea calumnia sit, satis dictum arbitror: nisi aliud ipse forsan adieceris. Nihil ad haec ego praeterea dicerem. sed earum, quae nunc exstant, rerumpublicarum quam potissimum philosophis convenire putas? Nullam prorsus: atque idcirco conqueror, quia nullam video ex his, quae nunc exstant, rerumpublicarum institutionem ingenio philosophi dignam. quamobrem mutari hanc naturam ac verti necesse est. utque peregrinum semen, in alienum solum iactum, debilitatur, ac degenerans ad indigenam vertitur loci femini sque naturam: ita & hoc genus, propria nunc amissa virtute, in alienam speciem permutatur. Sin autem optimam rempublicam nanciscatur, sicut & ipsum est optimum, tunc demum divinum quiddam id esse, reliqua vero

σεων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων. δῆλος δὴ οὖν εἶ ὅτι μετὰ τοῦτο ἐρήσῃ τις αὐτὴ ἡ πολιτεία. Οὐκ ἔγνως, ἔφη. οὐ γὰρ τοῦτο ἐμελλον· ἀλλ' εἰ αὐτὴ ἦν ἡμεῖς διεληλυθμεν οἰκίζοντες τὴν πόλιν, ἢ ἄλλη. Τὰ μὲν ἄλλα, ἦν δ' ἐγώ, αὐτὴ· τοῦτο δὲ αὐτὸ ἐρρήθη μέν καὶ τότε, ὅτι δεήσει τί ἀεὶ ἐνεῖναι ἐν τῇ πόλει λόγον ἔχον τῆς πολιτείας τὸν αὐτὸν ὅνπερ καὶ σὺ ὁ d. νομοθέτης ἐχων τοὺς νόμους ἐτίθεις. Ἐρρήθη γάρ, ἔφη. Ἀλλ' οὐχ ἱκανῶς, εἶπον, ἐδηλώθη, σάφα ὧν ὑμεῖς ἀντιλαμβανόμενοι δεδηλώκατε μακρὰν καὶ χαλεπὴν αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν. ἔπει καὶ τὸ λοιπὸν οὐ πάντως ῥᾴδιον διελθεῖν. Τὸ ποῖον; Τίνα τρόπον μεταχειριζομένη πόλις φιλοσοφίαν οὐ διολεῖται. τὰ γὰρ δὴ μεγάλα πάντα, ἐπισφαλῆ καὶ, τὸ λεγόμενον, τὰ καλὰ τῷ ὄντι χαλεπά. Ἀλλ' ὅμως, ἔφη, λαβέτω τέλος ἡ e. ἀπόδειξις, τούτου σαφοῦς γενομένου. Οὐ τὸ μὴ βουλεσθαι, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' εἰπερ τὸ μὴ δύνασθαι διακωλύσει. πάρων δὲ τήν γ' ἐμὴν προθυμίαν εἴσῃ. σκόπει δὲ καὶ νῦν ὡς προθύμως

humana omnia, tam ingenia, quam ſtudia, declarabit. Videris autem mihi ſtatim, quaenam iſta reſpublica ſit, quaeſiturus. Haud recte praefagiſti. non enim hoc abs te deſiderabam: ſed numquid haec ipſa ſit, quam in condenda civitate induximus, an alia? Quoad alia quidem, haec ipſa. hoc autem tunc etiam dictum eſt, oportere aliquid ineſſe ſemper in civitate, quod rationem reipublicae eandem habeat, quam & tu legislator habebas, dum leges conderes. Dictum plane. Non ſatis tamen explicatum. quippe nos oratio veſtra deterruit, obiiciens, prolixam hanc & arduam demonſtrationem fore. nam & quod ſequitur, haud dictu facile eſt omnino. Quid iſtud? Qua potiſſimum ratione civitas philoſophiam ſuſcipere debeat, adeo ut non perdatur. nam magna quaelibet fallacia eſſe ſolent, &, ut vere proverbio fertur, praeclara difficilia ſunt. Verumtamen cum iſtud inter nos conſtet, finem iam accipiat demonſtratio. Facultas forte deerit mihi, voluntas certe nunquam. tu vero praeſens ſtudium meum intelliges. Adverte etiam nunc, quam promte & intrepide ſim dicturus, quod,

καὶ παρακινδυνευτικῶς μέλλω λέγειν, ὅτι τοὐναντίον ἢ νῦν, δεῖ τοῦ ἐπιτηδεύματος τούτου πάλιν ἅπτεσθαι. Πῶς; Νῦν μὲν, ἦν δ' ἐγὼ, οἱ καὶ ἁπτόμενοι μειράκια ὄντα, ἄρτι ἐκ
p. παίδων τομεταξὺ οἰκονομίας τε καὶ χρηματισμοῦ πλησιάσαντες αὐτοῦ τῷ χαλεπωτάτῳ ἀπαλλάττονται, οἱ φιλοσοφώτατοι ποιούμενοι. λέγω δὲ χαλεπώτατον, τὸ περὶ τοὺς λόγους. ἐν δὲ τῷ ἔπειτα, ἐὰν, καὶ ἄλλων τοῦτο πραττόντων παρακαλούμενοι ἐθέλωσιν ἀκροαταὶ γίγνεσθαι, μεγάλα ἡγοῦνται, πάρεργον οἰόμενοι αὐτὸ δεῖν πράττειν· πρὸς δὲ τὸ γῆρας.
b. ἐκτὸς δή τινων ὀλίγων, ἀποσβέννυνται πολὺ μᾶλλον τοῦ Ἡρακλειτείου ἡλίου, ὅσον αὖθις οὐκ ἐξάπτονται. Δεῖ δὲ πῶς; ἔφη. Πᾶν τοὐναντίον. μειράκια μὲν ὄντα καὶ παῖδας, μειρακιώδη παιδείαν καὶ φιλοσοφίαν μεταχειρίζεσθαι, τῶν τε σωμάτων, ἐν ᾧ βλαστάνει τε καὶ αὐξοῦται, εὖ μάλα ἐπιμελεῖσθαι, ὑπηρέσιον φιλοσοφίᾳ κτωμένους· προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας ἐν ᾗ ἡ ψυχὴ τελειοῦσθαι ἄρχεται, ἐπιτείνειν τὰ ἐκείνης γυμνάσια· ὅταν δὲ λήγῃ μὲν ἡ ῥώμη, πολιτικῶν δὲ καὶ
c. στρατειῶν ἐκτὸς γίγνηται, τότε ἤδη ἀφέτους νέμεσθαι, καὶ

contra ac nunc fit, civitatem oporteat ſtudium hoc attingere. Quonam pacto? Equidem hoc tempore, adoleſcentuli cum ſtatim a teneris annis inter rei familiaris quaeſtuariaeque negotia difficillimam huius ſtudii partem aggrediantur, paulo poſt diſcedunt: etiam qui ſapientiae apprime ſtudioſi fore exiſtimantur. difficillimam vero partem inquam peritiam differendi. deinde vero, ſi ab aliis id agentibus acciti, auditores fieri patiantur, magnum quid cogitant, exſequendumque obiter putant. in ſeneſtute vero, exceptis paucis, multo magis quam ſol Heracliteus exſtinguuntur, cum nunquam iterum accendantur. Quid ergo agendum? Contra omnino. nam iuvenes ac pueros puerilem diſciplinam philoſophiamque tractare convenit, corporumque, quatenus adoleſcant firmenturque ad philoſophiae miniſterium, curam agere: procedente vero aetate, in qua anima iam perfici incipit, exercitationes augere. cum autem vires ex vetuſtate defecerint, tunc a civilibus

μηδὲν ἄλλο πράττειν, ὅτι μὴ πάρεργον, τοὺς μέλλοντας εὐδαιμόνως βιώσεσθαι, καὶ τελευτήσαντας, τῷ βίῳ τῷ βεβιωμένῳ τὴν ἐκεῖ μοῖραν ἐπιξήσειν πρέπουσαν. Ὡς ἀληθῶς μοι δοκεῖς, ἔφη, λέγειν γε προθύμως, ὦ Σώκρατες· οἶμαι μέντοι τοὺς πολλοὺς τῶν ἀκουόντων, προθυμότερον ἔτι ἀντιτείνειν, οὐδ' ὑπωστιοῦν πεισομένους, ἀπὸ Θρασυμάχου ἀρξαμένους. Μὴ διάβαλλε, ἦν δ' ἐγώ, ἐμὲ καὶ Θρασύμαχον, ἄρτι φίλους γεγονότας, οὐδὲ πρότερον ἐχθροὺς ὄντας. πείρας d.
γὰρ οὐδὲν ἀνήσομεν, ἕως ἂν ἢ πείσωμεν καὶ τοῦτον καὶ τοὺς ἄλλους, ἢ προὔργου τι ποιήσωμεν εἰς ἐκεῖνον τὸν βίον, ὅταν αὖθις γενόμενοι τοῖς τοιούτοις ἐντύχωσι λόγοις. Εἰς μικρόν γ', ἔφη, χρόνον εἴρηκας. Εἰς οὐδὲν μὲν οὖν, ἔφην, ὡς γε πρὸς τὸν ἅπαντα· τὸ μέντοι μὴ πείθεσθαι τοῖς λεγομένοις τοὺς πολλούς, θαῦμα οὐδέν. οὐ γὰρ πώποτε ἴδον γενόμενον τὸ νῦν λεγόμενον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τοιαῦτ' ἄττα ῥήματα, ἐξεπίτηδες ἀλλήλοις ὡμοιωμένα, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ὥσπερ νῦν, συμπεσόντα, ἄνδρα δὲ ἀρετῇ παρισω- e.

militaribusque laboribus liberi, tanquam emeriti, & immunes ad votum vivant, nulloque certo officio sint adstricti, quicunque feliciter victuri sunt, & post migrationem animae, sortem suscepturi anteactae vitae convenientem. Promte admodum revera loqui mihi videris, o Socrates. arbitror tamen, plurimos, cum haec audiverint, promtius quoque repugnaturos, abs te minime persuasos: & in primis Thrasymachum id acturum existimo. Ne mutuae, inquam, inter me & Thrasymachum benevolentiae insidieris. nam nuper amici effecti sumus, nec eramus antea inimici. neque vero ante desistemus, quam huic & aliis persuadeamus, vel saltem agamus conferens aliquid ad eam vitam, in quam cum pervenerint, haec dicta reperient. Breve ad tempus dixisti. Immo vero ad nullum, si ad universum id conferatur. quod autem multi his, quae dicta sunt, fidem non praestent, nihil mirum. nunquam enim, quod modo dictum est, evenisse viderunt, sed talia quaedam verba potius de industria in similitudinem quandam composita, non

μένον καὶ ἁρμοσαμένον μέχρι τοῦ δυνατοῦ τελέως, ἔργῳ τε
καὶ λόγῳ δυναζεύοντα ἐν πόλει ἑτέρᾳ τοιαύτῃ, οὐ πώποτε
p. ἑαράκασιν, οὔτε ἕνα, οὔτε πλείους. ἢ οἴει; Οὐδαμῶς γε. Οὐ-
499 δέ γε αὖ λόγων, ὦ μακάριε, καλῶν τε καὶ ἐλευθέρων ἱκα-
a. νῶς ἐπήκοοι γεγένασιν, οἷον ζητεῖν μὲν τὸ ἀληθὲς ξυντεται-
μένως ἐκ παντὸς τρόπου, τοῦ γνῶναι χαριν τὰ δὲ κομψά τε
καὶ ἐριστικὰ, καὶ μηδαμόσε ἀλλόσε τεινοντα ἢ πρὸς δόξαν καὶ
ἔριν, καὶ ἐν δίκαις, καὶ ἐν ἰδίαις συνουσίαις, πόρρωθεν ἀσπα-
ζομένων. Οὐδὲ τούτων, ἔφη. Τούτων τοι χάριν, ἦν δ' ἐγώ,
b. καὶ ταῦτα προορώμενοι ἡμεῖς τότε καὶ δεδιότες, ὅμως ἐλέ-
γομεν, ὑπὸ τἀληθοῦς ἠναγκασμένοι, ὅτι οὔτε πόλις, οὔτε πο-
λιτεία, οὐδέ γ' ἀνὴρ ὁμοίως μήποτε γένηται τέλεος, πρὶν ἂν
τοῖς φιλοσόφοις τούτοις τοῖς ὀλίγοις, καὶ οὐ πονηροῖς, ἀχρη-
στοις δὲ νῦν κεκλημένοις, ἀναγκή τις ἐκ τύχης παραβάλῃ,
εἴτε βούλονται εἴτε μή, πόλεως ἐπιμεληθῆναι, καὶ τῇ πόλει
κατηκοοι γενέσθαι· ἢ τῶν νῦν ἐν δυναστείαις ἢ βασιλείαις ἐγ-
c. γόνων υἱέσιν, ἢ αὐτοῖς, ἔκ τινος θείας ἐπιπνοίας ἀληθινῆς ἔ-

casu, ut nunc, concurrentia. Virum autem, quoad fieri potest, virtute perfectum, ac summopere factis & dictis tali quadam in civitate potentem, nunquam aut unum, aut plures intuiti sunt. an putas? Nullo modo. Neque unquam, o beate, sermonibus aures adhibuerunt honestis ac liberis, quibus obnixe & omni studio noscendi gratia verum inquiritur. haec autem plena versutiis & contentiosa, nihil aliud appetentia, quam opinionem & contentionem, tam in iudiciis, quam privatis colloquiis, omittuntur. Non certe. Quamobrem, cum haec ipsi praevideremus metueremusque, veritate coacti diximus, neque civitatem ullam, neque rempublicam, neque virum perfectum fore, priusquam paucis hisce philosophis, qui nec mali, nec inutiles sunt, ut vulgo existimantur, necessitas quaedam forte contigerit, ut, seu velint, seu nolint, civitatis curam suscipiant, vel a civibus exaudiantur: vel saltem his, qui dominantur, aut eorum filiis, divina quadam inspiratione, verae philosophiae verus amor inhaeserit. Quod autem horum

λοσοφίας, ἀληθινὸς ἔρως ἐμπέσῃ. τούτων δὲ ὁπότερα γενέσθαι, ἢ ἀμφότερα, ὡς ἄρα ἐστιν ἀδύνατον, ἐγὼ μὲν οὐδένα φημι ἔχειν λόγον. οὕτω γὰρ ἂν ἡμεῖς δικαίως καταγελῴμεθα, ὡς ἄλλως εὐχαῖς ὅμοια λέγοντες. ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτως. Εἰ τοίνυν ἄκροις εἰς φιλοσοφίαν πόλεως τίς ἀνάγκη ἐπιμεληθῆναι ἢ γέγονεν ἐν τῷ ἀπείρῳ τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ, ἢ καὶ νῦν ἐστιν ἔν τινι βαρβαρικῷ τόπῳ, πόῤῥω που ὄντι τῆς ἡμετέρας ἐπόψεως, ἢ καὶ ἔπειτα γενήσεται, περὶ τούτου ἕτοι- d.
μοι τῷ λόγῳ διαμάχεσθαι, ὡς γέγονεν ἡ εἰρημένη πολιτεία καὶ ἔστι, καὶ γενήσεται γε, ὅταν αὕτη ἡ Μοῦσα πόλεως ἐγκρατὴς γένηται. οὐ γὰρ ἀδύνατον γενέσθαι· οὐδ' ἡμεῖς ἀδύνατα λέγομεν· χαλεπὰ δὲ καὶ παρ' ἡμῶν ὁμολογεῖται. Καὶ ἔμοι, ἔφη, οὕτω δοκεῖ. Τοῖς δὲ πολλοῖς, ἦν δ' ἐγὼ, οὐκ αὖ, δοκεῖ, ἐρεῖς. Ἴσως, ἔφη. Ὦ μακαρίε, ἦν δ' ἐγὼ, μὴ πάνυ οὕτω τῶν πολλῶν κατηγόρει, ἀλλ' οἵαν τοι δόξαν ἕξουσιν, ἐν αὐτοῖς e.
μὴ φιλονεικῶν, ἀλλὰ παραμυθούμενος, καὶ ἀπολυόμενος τὴν τῆς φιλομαθείας διαβολὴν, ἐνδείκνυε οὓς λέγεις τοὺς φιλοσόφους, καὶ διορίζου, ὥσπερ ἄρτι, τήν τε φύσιν αὐτῶν καὶ

vel alterum, vel utraque impossibilia sint, demonstrari non posse arbitror. alioquin iure ipsi irridemur, quasi res pro animi voto effingentes. an non ita? Ita prorsus. Si quando igitur olim infinito tempore anteacto, viri in philosophia praestantes necessitate impulsi, rempublicam gubernarunt; vel hisce temporibus regunt barbarica quadam in regione, a nostro conspectu remotissima, vel in futurum administrabunt: in hoc certe rerum statu procul dubio asseveramus rempublicam supra descriptam, fuisse, esse, ac fore. quando enim civitati haec Musa praesit, fieri certe id potest, neque nos impossibilia fingimus: difficilia tamen haec esse, a nobis quoque concessa fuerunt. Mihi quoque ita videtur. Addes forsitan, vulgo id non videri. Fortasse. Ne usque adeo vulgus culpes, o vir beate. verum quid eos opinaturos existimas, si non contentionis studio, sed amicis monitis, dissoluta philosophiae adversa calumnia, ostendas, quos potissimum viros appellas phi-

p. τὴν ἐπιτήδευσιν· ἵνα μὴ ἡγῶνταί σε λέγειν οὓς αὐτοὶ οἴον-
5 ο ται. ἢ καὶ ἐὰν οὕτω θεῶνται, ἀλλοίαν τοι φήσεις αὐτοὺς δό-
a. ξαν λήψεσθαι, καὶ ἄλλα ἀποκρινεῖσθαι; ἢ οἴει τινὰ χαλε-
παίνειν τῷ μὴ χαλεπῷ, ἢ φθονεῖν τῷ μὴ φθονερῷ, ἄφθονον
τε καὶ πρᾷον ὄντα; ἐγὼ μὲν γάρ σε προφθάσας λέγω, ὅτι ἐν
ὀλίγοις τισὶν ἦ οἶμαι, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ πλήθει, χαλεπὴν οὕ-
τω φύσιν γίγνεσθαι. Καὶ ἐγὼ ἀμέλει, ἔφη, ξυνοίομαι. Οὐκ-
b. οὖν καὶ αὐτὸ τοῦτο ξυνοίει; τοῦ χαλεπῶς πρὸς φιλοσοφίαν
τοὺς πολλοὺς διακεῖσθαι, ἐκείνους αἰτίους εἶναι τοὺς ἔξωθεν
οὐ μὴ προσῆκον ἐπεισκεκωμακότας, λοιδορουμένους τε αὐτοῖς
καὶ ὀλατεχθημόνως ἔχοντας, καὶ ἀεὶ περὶ ἀνθρώπων τοὺς
λόγους ποιουμένους; ἥκιστα φιλοσοφίᾳ πρέπον ποιοῦντας;
Πολύ γ', ἔφη. Οὐδὲ γάρ που, ὦ Ἀδείμαντε, σχολὴ τῷ γε
ὰς ἀληθῶς πρὸς τοῖς οὖσι τὴν διάνοιαν ἔχοντι, κάτω βλέ-
c. πειν εἰς ἀνθρώπων πραγματείας, καὶ μαχόμενον αὐτοῖς,
φθόνου τε καὶ δυσμενείας ἐμπίπλασθαι· ἀλλ' εἰς τεταγμένα
ἀπτα καὶ κατὰ ταυτὰ ἀεὶ ἔχοντα ὁρῶντας καὶ θεωμένους,

losophos, & ut nuper distinguebas, & ingenium ipsorum & studium: ne te suspicentur eos dicere, quos ipsi cogitant: vel si ita conceperint, falli eos opinione dixeris, nec ad proposita respondere? an censes, inquam, adversus mitem virum irritari aliquem? aut hominem sine invidia & malignitate, viro non invido invidere? Equidem pro te respondeo, non in multitudine hominum, sed in paucis admodum, adeo immitem ineste naturam. Idem & ipse cogito. An & hoc cogitas? causam, ob quam multitudo philosophiam iniquo animo fert, eos esse, qui cum inepti ad philosophiam sint, eam professi, homines convitiis passim lacessunt, &, quasi inimicitiis delectentur, semper de omnibus obloquuntur, rem agentes philosophiae minime congruam. Omnino. Neque enim viro illi, o Adimante, qui omnem mentis aciem ad ea, quae vere sunt, direxit, otium supereſt, quo negotia hominum inferiora respiciat, cumque illis pugnans, invidiam sibi & malevolentiam conflet: sed ea, quae semper eundem servant ordinem, con-

οὔτ' ἀδικοῦντα οὔτ' ἀδικούμενα ὑπ' ἀλλήλων, κόσμῳ δὲ πάντα καὶ κατὰ λόγον ἔχοντα, ταῦτα μιμεῖσθαί τε καὶ ὅτι μάλιστα ἀφομοιοῦσθαι. ἢ οἴει τινὰ μηχανὴν εἶναι, ὅτῳ τὶς ὁμιλεῖ ἀγάμενος, μὴ μιμεῖσθαι ἐκεῖνο; Ἀδύνατον, ἔφη. Θείῳ δὴ καὶ κοσμίῳ ὄντι φιλόσοφος ὁμιλῶν, κόσμιός τε καὶ θεῖος εἰς τὸ δυνατὸν ἀνθρώπῳ γίγνεται· διαβολὴ δ' ἐν πᾶσι d. πολλή. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἂν οὖν τις, εἶπον, αὐτῷ ἀνάγκη γένηται, ἃ ἐκεῖ ὁρᾷ, μελετῆσαι εἰς ἀνθρώπων ἤθη καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ τιθέναι, καὶ μὴ μόνον ἑαυτὸν πλάττειν, ἆρα κακὸν δημιουργὸν αὐτὸν οἴει γενήσεσθαι σωφροσύνης τε καὶ δικαιοσύνης, καὶ ξυμπάσης τῆς δημοτικῆς ἀρετῆς; Ἥκιστά γε, ἢ δ' ὅς. Ἀλλ' ἐὰν δὴ αἴσθωνται οἱ πολλοὶ ὅτι ἀληθῆ περὶ αὐτοῦ λέγομεν, χαλεπαινοῦσι δὴ τοῖς φιλοσό- e. φοις, καὶ ἀπιστήσουσιν ἡμῖν, λέγουσιν ὡς οὐκ ἄν ποτε ἄλλως εὐδαιμονήσειε πόλις, εἰ μὴ αὐτὴν διαγράψειαν οἱ τῷ θείῳ παραδείγματι χρώμενοι ζωγράφοι; Οὐ χαλεπαινοῦσιν, ἦ δ' ὅς, ἐάν περ αἴσθωνται. ἀλλὰ δὴ τίνα λέγεις τρόπον τῆς δια-

templatur, quae neque inferunt invicem, neque patiuntur iniuriam; omnia vero ornate, & secundum rationem dispositа sunt. atque haec imitatur, seque his quam simillimum reddit. an putas fieri posse, ut illud non imitetur aliquis, cui cum amore admirabundus adhaeret? Nullo modo. Quare cum philosophus divino atque decoro frequenter adhaereat, divinus ipse atque decorus, quoad homini possibile est, efficitur. calumnia vero in omnibus multa. Sic est omnino. Si ergo necessitate aliqua inducatur, ut ea, quae illic intuetur, ad mores hominum privatim & publice transferat, neque se tantum, sed & alios, formet: numquid inertem temperantiae, iustitiaeque, & universae popularis virtutis opificem fore ipsum existimas? Minime. Si sentiat vulgus vera nos de hoc perhibere, an philosophis succensebit, nobisque non credet, dicentibus, non aliter civitatem fore beatam, quam si eam, qui divino utantur exemplo, pictores formen? Nequaquam succensebit, inquit, si senserit. Verum quem pingendi modum

p. γραφῆς; Λαβόντες, ἦν δ' ἐγώ, ὥσπερ πίνακα, πόλιν τε καὶ
501 ἤθη ἀνθρώπων, πρῶτον μὲν καθαρὸν ποιήσειαν ἄν. ὃ οὐ πάνυ
a. ῥᾴδιον· ἀλλ' οἶσθ' ὅτι τοῦτῳ ἂν εὐθὺς τῶν ἄλλων διενεγκεῖν, τῷ μήτε ἰδιώτου, μήτε πόλεως ἐθελῆσαι ἂν ἅψασθαι, μηδὲ γράφειν νόμους, πρὶν ἢ παραλαβεῖν καθαρὰν, ἢ αὐτοὶ ποιῆσαι. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Οὐκοῦν μετὰ ταῦτα οἴει ὑπογράψασθαι ἂν τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας; Τί μήν; Ἔπειτα,
b. οἶμαι, ἀπεργαζόμενοι, πυκνὰ ἂν ἑκατέρως ἀποβλέποιεν πρός τε τὸ φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σῶφρον, καὶ παντα τὰ τοιαῦτα, καὶ πρὸς ἐκεῖνο αὖ ὃ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιοῖεν, ξυναμιγνύντες τε καὶ κεραννύντες ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων, τὸ ἀνθρώπινον, ἀπ' ἐκείνου τεκμαιρόμενοι, ὃ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐκάλεσεν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον, θεοειδές τε καὶ θεοείκελον. Ὀρθῶς, ἔφη. Καὶ τὸ μὲν ἄν, οἶμαι, ἐξαλιφοιεν, τὸ
c. δὲ πάλιν ἐγγράφοιεν ἕως ἂν ὅτι μάλιστα ἀνθρώπειοι ἤθη εἰς ὅσον ἐνδέχεται θεοφιλῆ ποιήσειαν. Καλλίστη γοῦν ἄν, ἔφη, ἡ γραφὴ γένοιτο. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, πεισόμεθα τῇ ἐκείνους

dicis? Cum pictores hi, inquam, civitatem & mores hominum, quasi tabulam quandam, acceperint, in primis eam purgabunt: quod nequaquam facile est. An nescis, hoc praecipue ab aliis philosophos discrepare, quod neque privatum, neque civitatem tangere, neque leges condere tentant, antequam vel haec purgata susceperint, vel ipsi purgaverint? Et recte quidem. An non describere eos post haec putas reipublicae formam? Quidni? Deinde agentes haec, ut arbitror, ad utraque frequenter respicient, ad illud scilicet, quod natura iustum, honestum & temperatum exsistit, ceteraque huiusmodi, atque iterum ad humana: & ad superioris illius exemplar humana disponent, ex hominum officiis naturam humanam contemperantes, ad figuram eius, quod Homerus quoque, cum in hominibus sit, Dei speciem & imaginem similitudinemque appellavit. Scite. Partim ergo delebunt philosophi, partim rursus depingent, quousque humanos mores, quam maxime fieri potest, Deo in amore coniunxerint. Pulcherri-

οὓς διατεταγμένους ἐφ' ἡμᾶς ἔφησθα ἰέναι, ὡς τοιοῦτός ἐστι πολιτικῶν ζωγράφος, ὃν τότ' ἐπηνοῦμεν πρὸς αὐτούς; δι' ὃν ἐκείνοι ἐχαλέπαινον ὅτι τὰς πόλεις αὐτῷ παρεδίδομεν, καὶ ἔτι μᾶλλον αὐτὸ νῦν ἀκούοντες πράῳνονται; Καὶ πολύ γε, ἦ δ' ὅς, ἂν σωφρονῶσι. Πῇ γὰρ δὴ ἐξουσιν ἀμφισβητῆσαι; d.
πότερον μὴ τοῦ ὄντος τε καὶ ἀληθείας ἐραστὰς εἶναι τοὺς φιλοσόφους; Ἄτοπον μέντ' ἄν, ἔφη, εἴη. Ἀλλὰ μὴ τὴν φύσιν αὐτῶν οἰκείαν εἶναι τοῦ ἀρίστου, ἣν ἡμεῖς διῃλθομεν; Οὐδὲ τοῦτο. Τί δέ; τὴν τοιαύτην, τυχοῦσαν τῶν προσηκόντων ἐπιτηδευμάτων, οὐκ ἀναγκαῖον τελέως ἔσεσθαι καὶ φιλόσοφον, εἴπερ τινα ἄλλην; ἢ ἐκείνους φήσεις μᾶλλον, οὓς ἡμεῖς ἀφωρίσαμεν; Οὐ δῆτα. Ἔτι οὖν ἀγριαίνουσι λεγόντων ἡμῶν e.
ὅτι, πρὶν ἂν πόλεως τὸ φιλόσοφον γένος ἐγκρατὲς γένηται, οὔτε πόλει οὔτε πολίταις κακῶν παῦλα ἔσται; οὐδὲ ἡ πολιτεία ἣν μυθολογοῦμεν λόγῳ, ἔργῳ τέλος λήψεται; Ἴσως, ἔφη, ἧττον. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μὴ ἧττον φῶμεν αὐτοὺς,

ma, inquit, nimirum haec est pictura. An persuademus illis, inquam, quos invehi in nos dicebas, talem esse rerumpublicarum pictorem, eum virum, quem suprà apud eos laudavimus, propter quem illi indignati sunt, quod huic civitatem gubernandam committeremus: nunc vero aequiori animo hoc audiunt? Et maxime quidem, si sapiunt. Qua nunc in parte nobis adversabuntur? utrum eorum, quae vere sunt, veritatisque ipsius amatores non esse philosophos asserent? Absurdum quidem id esset. An forte negabunt, naturam philosophorum, quam narravimus, optimi ipsius esse familiarem? Neque hoc quidem. Quid vero, hanc congruis instructam officiis, absolute bonam fore, ac prae ceteris sapientiae proximam, renuent? vel eos probabunt magis, quos ipsi secrevimus? Nequaquam. An succensebunt adhuc dicentibus nobis, quod, nisi philosophorum genus civitatis suscipiat gubernacula, nec civitati, nec civibus erit requies ulla finisque malorum? nec respublica, quam oratione describimus, in lucem exorietur? Forte minus. Visne igitur, inquam, dicamus, eos non pa-

ἀλλὰ παντάπασι πρᾴους γεγονέναι καὶ πεπεῖσθαι, ἵνα εἰ μή
p. τι ἄλλο, αἰσχυνθέντες ὁμολογήσωσι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.
502 a. Οὗτοι μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο πεπεισμένοι ἔξουσιν. τοῦδε δὲ πέρι τίς ἀμφισβητήσει, ὡς οὐκ ἂν τύχοιεν γενόμενοι βασιλέων ἔκγονοι ἢ δυναστῶν οἱ τὰς φύσεις φιλόσοφοι; Οὐδ' ἂν εἷς, ἔφη. Τοιούτους δὲ γενομένους ὡς πολλὴ ἀνάγκη διαφθαρῆναι, ἔχει τις λέγειν. ὡς μὲν γὰρ χαλεπὸν σωθῆναι, καὶ ἡμεῖς ξυγχορεύομεν· ὡς δὲ ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ τῶν πάντων
b. οὐδέποτ' οὐδ' ἂν εἷς σωθείη, ἔστ' ὀστις ἀμφισβητήσειε. Καὶ πῶς; Ἀλλὰ μήν, ἦν δ' ἐγώ, εἷς ἱκανὸς γενόμενος, πόλιν ἔχων πειθομένην, πάντ' ἐπιτελέσαι τὰ νῦν ἀπιζούμενα. Ἱκανὸς γάρ, ἔφη. Ἄρχοντος γάρ που, ἦν δ' ἐγώ, τιθέντος τοὺς νόμους καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἃ διελήλυθαμεν, οὐ δή που ἀδύνατον εὐθέλειν ποιεῖν τοὺς πολίτας. Οὐδ' ὁπωστιοῦν. Ἀλλὰ μὴν ἅπερ ἡμῖν δοκεῖ, δόξαι καὶ ἄλλοις θαυμαστόν τι καὶ
c. ἀδύνατον; Οὐκ εἶμαι ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. Καὶ μὴν ὅτι γε βέλτιστα, εἴπερ δυνατά, ἱκανῶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὡς ἐγῷμαι,

rum, ſed prorſus mites perſuaſoſque fuiſſe; ne forte erubeſcentes aliquid aliud confiteantur? Abſque dubio. Hoc igitur iſti perſuaſi iam ſint. de hoc autem quis ambiget, quin regum potentiumque virorum filii philoſophi naſcituri non ſint? Nemo. Poſſet autem quis adiicere, quod, etiamſi tales naſcantur, inquinari eos neceſſe ſit. quod enim ſervari (a maculis purum) arduum ſit, nos quoque concedimus. Quis autem illud inſuper addet, in omni tempore ex omnibus hominibus ne unum quidem unquam ſervatum fuiſſe? Nullus hoc dixerit. At vero unus, natura ſic inſtitutus, civitatemque nactus obedientem, ſufficiens eſt ad haec omnia perficienda, quae nunc fidem non habent. Sufficiens utique. Pono, ſi princeps aliquis leges & officia, quae narravimus, mandet, haud impoſſibile eſt cives his obſequi velle. Non certe. Atqui ſentire & alios eadem, quae & ipſi ſentimus, num mirum, aut impoſſibile eſt? Non, ut arbitror. Quod autem optima haec ſint, ſiquidem poſſibilia, ſatis ſupra eſt, ut arbitror, diſpu-

διήλθομεν. Ικανῶς γάρ. Νῦν δὴ, ὡς ἔοικε, ξυμβαίνει ἡμῖν περὶ τῆς νομοθεσιας, ἄριστα μὲν εἶναι ἃ λέγομεν, εἰ γένοιτο· χαλεπὰ δὲ γενέσθαι, οὐ μέντοι ἀδύνατά γε. Ξυμβαίνει γὰρ, ἔφη. Οὐκοῦν, ἐπειδὴ τοῦτο μόλις τέλος ἔσχε, τὰ ἐπίλοιπα δὴ μετὰ τοῦτο λεκτέον· τίνα τρόπον ἡμῖν καὶ ἐκ τίνων μα- θημάτων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων οἱ σωτῆρες ἔσονται τῆς πο- d.
λιτειας, καὶ κατὰ ποίας ἡλικίας ἕκαστοι ἑκάστων ἅπτόμενοι. Λεκτέον μέν τοι, ἔφη. Οὐδὲν, ἦν δ' ἐγὼ, τὸ σοφὸν μοι ἐγένετο, τήν τε τῶν γυναικῶν τῆς κτήσεως δυσχέρειαν ἐν τῷ πρόσθεν παραλιτόντι καὶ παιδογονίαν, καὶ τὴν τῶν ἀρχόντων κατάστασιν· εἰδότι ὡς ἐπιφθονός τε καὶ χαλεπὴ γιγνεσθαι, ἢ παντελῶς ἀληθής. νῦν γὰρ οὐδὲν ἧττον ἦλθε τὸ δεῖν αὐτὰ διελθεῖν. καὶ τὰ μὲν δὴ τῶν γυναικῶν τε καὶ e.
παίδων πετέραντα· τὸ δὲ τῶν ἀρχόντων ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς μετελθεῖν δεῖ. ἐλέγομεν δ', εἰ μνημονεύεις, δεῖν αὐτοὺς φι- λοπόλεμόν τε φαίνεσθαι, βασανιζομένους ἐν ἡδοναῖς τε καὶ P.
λύπαις, καὶ τὸ δόγμα τοῦτο μήτ' ἐν πόνοις, μήτ' ἐν φόβοις, 503 a.

tatum. Satis. Quare ex his, quae dicta sunt, sequitur, ut optima futura sint, quae de legibus ferendis praediximus, si agantur: difficilia item factu, non tamen impossibilia. Sequitur plane. Postquam vix tandem finem his imposuimus, ad reliqua iam pergendum, qua ratione videlicet, quibusve disciplinis & studiis instructi erunt huius nostrae reipublicae servatores, & qua in aetate singuli singula exercebunt. De his certe iam dicendum. Haudquaquam sapienter a me actum est, cum in superioribus reliquerim matrimoniorum difficultatem atque molestiam, filiorumque procreationem, & constitutionem principum. noscebam enim, quam invidiosa res esset, factuque difficilis, vel omnino vera. Nunc autem nihilominus transigere haec cogimur. atque ea quidem, quae ad mulieres ac filios pertinent, iam peregimus: quae vero ad principes, tanquam a principio, rursus percurrenda videntur. Diximus autem, si memoria tenes, amatores eos civitatis esse oportere, in voluptatibus doloribusque probatos: atque ex hoc dogmate ne-

μήτ' ἐν ἄλλῃ μηδεμιᾷ μεταβολῇ φαίνεσθαι ἐκβάλλοντας. ἢ τὸν ἀδυνατοῦντα ἀποκριτέον· τὸν δὲ πανταχοῦ ἀκήρατον ἐκβαίνοντα, ὥσπερ χρυσὸν ἐν πυρὶ βασανιζόμενον, ϛατέον ἄρχοντα, καὶ γέρα δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τελευτήσαντι καὶ ἆθλα. τοιαῦτ' ἄττα ἦν τὰ λεγόμενα, παρεξιόντος καὶ παρα-
b. καλυπτομένου τοῦ λόγου, πεφοβημένου κινεῖν τὸ νῦν παρόν. Ἀληθέϛατα, ἔφη, λέγεις. μέμνημαι γάρ. Ὤκνουν γὰρ, ἔφην, ὦ φίλε, ἐγὼ εἰπεῖν τὰ νῦν ἀποτετολμημένα. νῦν δὲ τοῦτο μὲν τετολμήσθω εἰπεῖν, ὅτι τοὺς ἀκριβεϛάτους φύλακας, φιλοσόφους δεῖ καθιϛάναι. Εἰρήσθω γὰρ, ἔφη. Νόησον δὴ ὡς εἰκότως ὀλίγοι ἔσονται σοι. ἣν γὰρ δὴ διήλθομεν φύσιν δεῖν ὑπάρχειν αὐτοῖς, εἰς ταὐτὸ ξυμφύεσθαι αὐτῆς τὰ μέρη ὀλιγάκις ἐθέλει, τὰ πολλὰ δὲ διεσπασμένα φύεται. Πῶς,
c. ἔφη, λέγεις; Εὐμαθεῖς καὶ μνήμονες, καὶ ἀγχίνοι καὶ ὀξεῖς, καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἕπεται, οἶσθ', ὅτι οὐκ ἐθέλουσιν ἅμα φύεσθαι, καὶ νεανικοί τε καὶ μεγαλοπρεπεῖς τὰς διανοίας, οἷοι κοσμίως μετὰ ἡσυχίας καὶ βεβαιότητος ἐθέλειν ζῆν·

que laboribus, neque metu periculorum, neque mutatione alia dimoveri. eum vero, qui hoc nequeat, abdicare oportet: at illum, qui passim sincerus & incorruptus evadit, tanquam aurum in ignis examine comprobatum, gubernandae civitati praeficere, muneribusque ornare & viventem & mortuum. Praemia vero talia sint, qualia communiter dicta sunt, breviter hoc percurrente, & quasi tergiversante sermone: quippe cum res, ut nunc sunt, movere timeremus. Vera loqueris: memini enim. Verebar enim, o amice, quae ausus sum, dicere. Nos vero in praesentia id afferere audeamus, quod custodes diligentissimi, optimi esse debent philosophi. Ratum id habeatur. Animadverte, quam pauci tales erunt. illius siquidem naturae partes, quam inesse illis oportere diximus, una raro concurrunt, & ut plurimum disiunctae nascuntur. Quo pacto id ais? An ignoras, quod iidem homines, dociles, memores, ingeniosi, acuti, iisque rebus praediti, quae inde oriuntur, non sunt; ac etiam fortes, atque magnanimi, ut moderate, tran-

ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι ὑπὸ ἕξεως τῆς Θέρονται ὁποι ἂν τύχωσι, καὶ τὸ βέβαιον ἅπαν ἐξ αὐτῶν οἴχεται. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν τὰ βέβαια αὖ ταῦτα ἠθη καὶ οὐκ εὐμετάβολα, οἷς ἂν τις μᾶλλον ὡς πιστοῖς χρήσαιτο, καὶ ἐν τῷ πολέμῳ πρὸς d.
τοὺς Θόρυβους δυσκίνητα ὄντα, πρὸς τὰς μαθήσεις αὖ ποιεῖ ταυτὸν· δυσκινήτας ἐχει καὶ δυσμαθεῖς, ὥσπερ ἀπονεναρκωμένα, καὶ ὕπνου τε καὶ χάσμης ἐμπίπλανται, ὅταν τι δέῃ τοιούτου διατονεῖν. Ἔστι ταῦτα, ἔφη. Ἡμεῖς δέ γ' ἔφαμεν ἀμφοτέρων δεῖν εὖ τε καὶ καλῶς μετέχειν, ἢ μήτε παιδείας τῆς ἀκριβεστάτης δεῖν αὐτῷ μεταδιδόναι, μήτε τιμῆς, μήτε ἀρχῆς. Ὀρθῶς, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν σπάνιον αὐτὸ οἴει εσεσθαι; e.
Πῶς δ' οὔ; Βασανιστέον δὴ ἔν τε οἷς τότε ἐλέγομεν πόνοις τε καὶ Θόβοις καὶ ἡδοναῖς, καὶ ἔτι δὴ ὃ τότε παρεῖμεν νῦν λέγομεν, ὅτι καὶ ἐν μαθήμασι πολλοῖς γυμνάζειν δεῖ, σκοποῦντας εἰ καὶ τὰ μέγιστα μαθήματα δυνατὴ ἕξει ἡ ψυχὴ εἶναι, εἴτε καὶ ἀποδειλιάσει, ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀποδειλιῶντες. p. 504 a.

quille, conſtanter vivant? tales ſiquidem viri acuminis ipſius fervore, quocunque contigerit, proferuntur, ſtabilitatis omnis & gravitatis expertes. Vera loqueris. Habitus autem ipſi animorum ſtabiles, & a levitate penitus alieni, quorum in gravitate maxime conſidendum, utpote qui in bello intrepidi ſunt, ut in his immobiles ſunt, ita ad diſciplinas tardiores & hebetes. torpent ſiquidem atque oſcitant, quoties eis eſt contemplationi invigilandum. Eſt, ut dicis. Nos autem in ſuperioribus principem oportere diximus utrorumque optima ratione participem eſſe. alioquin non eſſe illi ſupremam diſciplinam exhibendam, neque honores magiſtratuſque impertiendos. Recte. Nonne raro hoc eventurum exiſtimas? Raro admodum. Examinare igitur futuri principis oportet ingenium in his, quae ſupra diximus, laboribus, timoribus, voluptatibus. addimus praeterea, quod tum praetermiſimus: oportere videlicet illud in diſciplinis plurimis exercere; ut pateat, numquid maximae ipſius doctrinae percipiendae ſit compos, an deficiat potius, quemadmodum qui in aliis operibus trepidant, atque deficiant. Ita certe inveſti-

Πρέπει γέ τοι δή, ἔφη, οὕτω σκοπεῖν. ἀλλὰ ποῖα δὴ λέγεις μαθήματα μέγιστα; Μνημονεύεις μέν που, ἦν δ' ἐγὼ, ὅτι τριττὰ εἴδη ψυχῆς διασημήναμενοι, συνεβιβάζομεν δικαιοσύνης τε πέρι, καὶ σωφροσύνης, καὶ ἀνδρίας, καὶ σοφίας, ὃ ἕκαστον εἴη. Μὴ γὰρ μνημονεύων, ἔφη, τὰ λοιπὰ ἂν εἴην δίκαιος μὴ ἀκούειν. Ἦ καὶ τὸ προρρηθὲν αὐτῶν; Τὸ ποῖον δή; Ἐλέγο-
b. μέν που ὅτι δυνατὸν μὲν ἦν κάλλιόν αὐτὰ κατιδεῖν· ἀλλὰ μακροτέρα εἴη περίοδος, ἣν περιελθόντι καταφανῆ γίγνοιτο· τῶν μέντοι ἐμπροσθεν προειρημένων ἑπομένως ἀποδείξεις οἷόντ' εἶη προσάψαι· καὶ ὑμεῖς ἐξαρκεῖν ἔφατε. καὶ οὕτω δὴ ἐρρήθη τὰ τότε, τῆς μὲν ἀκριβείας (ὡς ἐμοὶ ἐφαίνετο) ἐλλιπῆ· εἰ δὲ ὑμῖν ἀρεσκόντως, ὑμεῖς ἂν τοῦτο εἴποιτε. Ἀλλ' ἐμοιγε, ἔφη, μετρίως· ἐφαίνετο δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις. Ἀλλ', ὦ φίλε,
c. ἦν δ' ἐγὼ, μέτρον τῶν τοιούτων ἀπολεῖπον καὶ ὁτιοῦν τοῦ ὄντος, οὐ πάνυ μετρίως γίγνεται. ἀτελὲς γὰρ οὐδὲν, οὐδενὸς μέτρου. δοκεῖ δ' ἐνίοτε τισιν ἱκανῶς ἤδη ἔχειν, καὶ οὐδὲν δεῖν περαιτέρω ζητεῖν. Καὶ μάλ', ἔφη, συχνοὶ πάσχουσιν αὐτε

gare decet. verum quam maximam doctrinam vocas? Meminisli, puto, cum tres in anima species posuissemus, quid iustitia esset, temperantia, fortitudo, sapientia, nos definientes invicem conveniisse? Si non recordarer, haud dignus essem, qui reliqua abs te audirem. An & illud memoria tenes, quod ante haec dictum fuit? Quidnam? Diximus certe, ampliori quodam alio orationis circuitu exactius ea posse cognosci: verum commodius esse, ut demonstrationes superioribus magis consentaneas induceremus. quod & vos sufficere respondistis. Atque ita tunc ea pingui Minerva, ut mihi visum est, tractata sunt. sin autem placent vobis, ipsi hoc dicite. At satis mediocriterque dictum & mihi, & aliis est visum. Sed in his rebus, o amice, modus quamcunque veritatis partem omiserit, non admodum moderate fit. nil enim imperfectum ullius est mensurae. quanquam nonnullis quandoque videtur sufficienter statim esse tractatum, neque longiori inquisitione opus esse. Permultis id propter socordiam accidit. Vitium hoc a custo-

διὰ βραθυμίαν. Τούτου δέ γε, ἦν δ' ἐγω, τοῦ παθήματος ἥκιστα προσδεῖται φυλακὴ πόλεώς τε καὶ νόμων. Εἰκὸς, ἢ δ' ὅς. Τὴν μακροτέραν τοίνυν, ὦ ἑταῖρε, ἔφην, περιϊτέον τῷ τοιούτῳ, καὶ οὐχ ἧττον μανθάνοντι πονητέον ἢ γυμναζομένῳ· ἢ d.
(ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν) τοῦ μείζου τε καὶ μάλιστα προσήκοντος μαθήματος ἐπὶ τέλος οὔποτε ἥξει. Οὐ γὰρ ταῦτα, ἔφη, μέγιστα; ἀλλ' ἔτι τι μεῖζον δικαιοσύνης τε καὶ ὧν διήλθομεν; Καὶ μεῖζον, ἦν δ' ἐγὼ καὶ αὐτῶν τούτων οὐχ ὑπογραφὴν δεῖ, ὥσπερ νῦν, θεάσασθαι, ἀλλὰ τὴν τελεωτάτην ἀπεργασίαν μὴ παριέναι. ἢ οὐ γελοῖον, ἐπὶ μὲν ἄλλοις μικροῦ ἀξίοις πᾶν ποιεῖν, συντεινομένους ὅπως ὅτι ἀκριβέστατα καὶ καθα- e.
ρώτατα ἕξει, τῶν δὲ μεγίστων μὴ μεγίστας ἀξιοῦν εἶναι καὶ τὰς ἀκριβείας; Καὶ μάλα, ἔφη, ἄξιον τὸ διανόημα. ὁ μέντοι μέγιστα μάθημα, καὶ περὶ ὅ, τι αὐτὸ λέγεις, οἶει τιν' ἂν σε, ἔφη, ἀφεῖναι μὴ ἐρωτήσαντα τί ἔστιν; Οὐ πάνυ, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλὰ καὶ σὺ ἐρώτα. πάντως αὐτὸ οὐκ ὀλιγάκις ἀκήκοας νῦν δὲ ἢ οὐκ ἐννοεῖς, ἢ αὖ διανοῇ ἐμοὶ πράγματα παρ-

de civitatis & legum esse debet alienissimum. Consentaneum. Ergo amplior quidem, amice, huic agendus circuitus: neque brevior discendo, quam exercitando impendenda est opera. alioquin, ut paulo ante diximus, ad summae penitusque necessariae doctrinae finem nunquam perveniet. An haec maxima non sunt? estque aliud insuper, iustitia, & ceteris, quae narravimus, excellentius? Nempe praestantius inquam. & horum quidem ipsorum nequaquam decet adumbrationem quandam, qualem nunc, aspicere: sed absolutam rationem comprehendere. an non ridiculum id est, in rebus minimis omne studium ponere, & obnixe contendere, quo quam diligentissime & sinceriissime peragantur: in maximis autem levem operam satis esse putare? Ridiculum prorsus. an enim putas, aliquem quieturum, nisi abs te nunc exquirat, quaenam disciplina illa sit, quam maximam vocas, & circa quid versetur? Non equidem, inquam: sed & ipse interroga. quanquam saepenumero te arbitror audivisse: nunc autem vel non ad-

p. ἔχειν ἀντιλαμβανόμενος. οἶμαι δὲ τοῦτο μᾶλλον. ἐπεὶ ὅτι γε
505 a. ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα μέγιστον μάθημα, πολλάκις ἀκήκοας· ἣ καὶ δίκαια καὶ τἆλλα προσχρησάμενα, χρήσιμα καὶ ὠφέλιμα γίγνεται. καὶ νῦν σχεδὸν οἶσθ' ὅτι μέλλω τοῦτο λέγειν, καὶ πρὸς τούτῳ, ὅτι αὐτὴν οὐκ ἱκανῶς ἴσμεν· εἰ δὲ μὴ ἴσμεν, ἄνευ δὲ ταύτης εἰ ὅτι μάλιστα τἆλλα ἐπιστήμεθα, οἶσθ' ὅτι οὐδὲν ἡμῖν ὄφελος· ὥσπερ οὐδ' εἰ κεκτήμεθά τι, ἄνευ τοῦ
b. ἀγαθοῦ. ἢ εἶει τί πλέον εἶναι πᾶσαν κτῆσιν ἐκτῆσθαι, μὴ μέντοι ἀγαθήν; ἢ πάντα τἆλλα φρονεῖν, ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ, καλὸν δὲ καὶ ἀγαθὸν μηδὲν φρονεῖν; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε γε οἶσθα, ὅτι τοῖς μὲν πολλοῖς ἡδονὴ δοκεῖ εἶναι τὸ ἀγαθόν, τοῖς δὲ κομψοτέροις, φρόνησις. Πῶς δ' οὔ; Καὶ ὅτι γε, ὦ φίλε, οἱ τοῦτο ἡγούμενοι, οὐκ ἐχουσι δεῖξαι ἥτις φρόνησις, ἀλλ' ἀναγκάζονται τελευτῶντες τὴν τοῦ ἀγαθοῦ φάναι. Καὶ μάλα, ἦ δ' ἐγώ, γελοίως. Πῶς γὰρ οὐχί;
c. ἦν δ' ἐγὼ, εἰ ὀνειδίζοντές γε ὅτι οὐκ ἴσμεν τὸ ἀγαθὸν, λέγουσι πάλιν ὡς εἰδότες· φρόνησιν γάρ αὐτὸ φασὶν εἶναι ἀγα-

vertis, vel potius interturbare me tuis scrupulis cogitas. hoc autem ego potius arbitror. nam saepe audisti, boni ideam esse maximam disciplinam: qua quidem & iusta, & alia, si utantur, utilia & conducibilia fiunt. atque hoc ferme dicere me velle scito: & istud praeterea, quod ipsam non sufficienter agnoscimus. sin vero ipsam noscimus, & sine ipsa alia quam maxime noverimus, scito, nullam ex aliis nobis utilitatem fore: sicut neque prodesse nobis quidquam, quod sine bono possideremus. An maius quid esse putas, sine possessione boni alia omnia possidere, quam sine boni ipsius & pulchri intelligentia, cetera intelligere? Non certe. Pluribus vero bonum voluptas videtur, elegantioribus sapientia. Procul dubio. Quin etiam & hoc nosti, quod qui sapientiam bonum existimant, si interrogentur, quaenam potissimum sapientia, declarare nequeunt, sed coguntur tandem boni sapientiam dicere. Quam ridicula responsio! Cur non ridicula videatur, si cum nos vituperent, quod ignoremus bonum, de bono rursus nobiscum,

θοῦ, ὡς αὖ ξυνιέντων ἡμῶν ὅ, τι λέγουσιν, ἐπειδὰν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ ὄνομα. Ἀληθέστατα, ἔφη. Τί δέ; οἱ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν ὁριζόμενοι, μῶν μή τι ἐλάττονος πλάνης ἔμπλεοι τῶν ἑτέρων; ἢ οὐ καὶ οὗτοι ἀναγκάζονται ὁμολογεῖν, ἡδονὰς εἶναι κακάς; Σφόδρα γε. Συμβαίνει δὴ αὐτοῖς, οἶμαι, ὁμολογεῖν ἀγαθὰ εἶναι καὶ κακὰ ταυτά. ἢ γάρ; Τι μήν; Οὐκοῦν ὅτι μὲν μεγάλαι καὶ πολλαὶ ἀμφισβητήσεις περὶ αὐ- d
τοῦ, φανερόν; Πῶς γὰρ οὔ; Τί δέ; τόδε οὐ φανερὸν, ὡς δίκαια μὲν καὶ καλὰ πολλοὶ ἂν ἑλοίντο τὰ δοκοῦντα, κἂν μὴ εἴη, ὅμως ταῦτα πράττειν καὶ κεκτῆσθαι καὶ δοκεῖν; ἀγαθὰ δὲ οὐδενὶ ἔτι ἀρκεῖ τὰ δοκοῦντα κτᾶσθαι, ἀλλὰ τὰ ὄντα ζητοῦσι, τὴν δὲ δόξαν ἐνταῦθα ἠδὴ πᾶς ἀτιμάζει; Καὶ μάλα, ἔφη. Ὃ δὴ διώκει μὲν ἅπασα ψυχὴ, καὶ τούτου ἕνεκα πάντα πράττει, ἀπομαντευομένη τι εἶναι, ἀποροῦσα δὲ καὶ οὐκ e
ἔχουσα λαβεῖν ἱκανῶς τί ποτ' ἔστιν, οὐδὲ πίστει χρήσασθαι μονιμῳ, οἷα καὶ περὶ τἆλλα. διὰ τοῦτο δὲ ἀποτυγχάνει καὶ

tanquam intelligentibus illud, loquantur? aiunt enim, bonum esse sapientiam boni: quasi noverimus, quid ipsi dicant, cum boni nomen pronuntiant. Vera loqueris. Qui vero bonum voluptatem esse definiunt, numquid minus errant, quam ceteri? nonne & isti coguntur fateri, voluptates esse malas? Valde. Eadem igitur & bona esse, & mala, fateri coguntur. an non? Plane. Nonne constat, plurimas circa hoc & maximas ambiguitates consurgere? Constat. Nonne & hoc perspicuum, quod quae iusta & honesta videntur, etiam si non sint, multi praeoptarent agere, possidereque, & videri hominibus haec habere: nemo autem satis habere se putat, si, quae bona dumtaxat videntur, possideat: sed quae revera bona sint, omnes quaerunt; opinionem vero in his quisque contemnit? Et maxime quidem. Bonum quidem anima omnis expetit, eiusque gratia agit omnia, augurans esse aliquid: dubitat tamen, neque sufficienter, quid sit, comprehendere potest, neque tam certum & exploratum habet, quam cetera: atque idcirco & in aliis fallitur, cum quid utile sit, iudicare pergit. An cir-

τῶν ἄλλων εἴτι ὄφελος ἦν. περὶ δὴ τὸ τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον
p. οὕτω ῥᾴμεν δεῖν ἐσκοτῶσθαι καὶ ἐκείνους τοὺς βελτίστους ἐν
506 τῇ πόλει, οἷς πάντα ἐγχειριοῦμεν; Ἥκιστά γ', ἔφη. Οἶμαι
a. γοῦν, εἶπον, δικαιά τε καὶ καλὰ ἀγνοούμενα ὅπη ποτὲ ἀγα-
θά ἐσιν, οὐ πολλοῦ τινος ἄξιον φύλακι κεκτῆσθαι, εἰπερ εἰ-
κὸς γυῶναι αὐτὰ τὸν τοῦτο ἀγνοοῦντα. μαντεύομαι δὲ μη-
δένα αὐτὰ γνώσεσθαι πρότερον ἱκανῶς. Καλῶς γάρ, ἔφη,
μαντεύῃ. Οὐκοῦν ἡμῖν ἡ πολιτεία τελέως κεκοσμήσεται,
b. ἐὰν ὁ τοιοῦτος αὐτὴν ἐπισκοπῇ φύλαξ ὁ τούτων ἐπιστήμων;
Ἀνάγκη, ἔφη. Ἀλλὰ τὸ δή, ὦ Σώκρατες, πότερον ἐπιστήμην
τὸ ἀγαθὸν φῂς εἶναι, ἢ ἡδονήν; ἢ ἄλλό τι παρὰ ταῦτα;
Οὗτος, ἦν δ' ἐγώ, ἀνὴρ καλὸς ἤδη καὶ πάλαι καταφανὴς
ὅτι σοὶ οὐκ ἀποχρήσει τὸ τοῖς ἄλλοις δοκοῦν περὶ αὐτῶν.
Οὐδὲ γὰρ δίκαιόν μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, φαίνεται, τὰ τῶν
ἄλλων μὲν ἔχειν εἰπεῖν δόγματα, τὰ δ' αὐτοῦ μή, τοσοῦτον
c. χρόνον περὶ ταῦτα τοῦτο μαντευόμενον. Τί δ', ἦν δ' ἐγώ, δοκεῖ
σοι δίκαιον εἶναι, περὶ ὧν τις μὴ οἶδε, λέγειν ὡς εἰδότα; Οὐ-
δαμῶς γ', ἔφη, ὡς εἰδότα· ὡς μέντοι οἰόμενον, ταῦτ' ἀ οἶε-

ca id, cum tale sit ac tantum, similiter caecos esse debere dicemus illos quoque praestantissimos in civitate viros, quibus universa committimus? Minime omnium. Reor equidem, eum custodem, qui iusta & honesta possideat, ignoret autem, qua ratione bona sint, haud multi faciendum esse: si quidem par est, eum, qui hoc ignoret, ipsa cognoscere. auguror autem, neminem ipsa prius, quam bonum, sufficienter cogniturum. Scite auguraris. Perfecte igitur dispositа nobis erit respublica, si custos horum peritus eam reget. Ita necesse est. Verum tu, o Socrates, utrum bonum ipsum dicis esse scientiam, vel voluptatem, vel aliquid aliud praeter haec? Tum ego, Sane, inquam, vir probus es: & iamdiu compertum habeo, tibi non satis fore, si sententias aliorum retulero. Haud decere mihi videtur, o Socrates, opiniones aliorum referre posse, suam vero nequaquam: hominem praesertim, tamdiu in his versatum. An decere putas, ut de iis, quae quis ignorat, quasi sciens lo-

ται ἐθέλειν λέγειν. Τί δέ; εἶπον, οὐκ ἤσθησαι τὰς ἄνευ ἐπιστήμης δόξας, ὡς πᾶσαι αἰσχραί; ὧν αἱ βέλτισαι τυφλαί; ἢ δοκοῦσί τι σοὶ τυφλῶν διαφέρειν ὁδὸν ὀρθῶς πορευομένων, οἱ ἄνευ νοῦ ἀληθές τι δοξάζοντες; Οὐδέν, ἔφη. Βούλει γοῦν αἰσχρα δεάσασθαι, τυφλά τε καὶ σκολιὰ, ἐξὸν παρ' ἄλλων ἀκουειν φανά τε καὶ καλά; Μὴ πρὸς Διός, ἦ δ' ὅς, ὦ Σώ- d
κρατες, ὁ Γλαύκων, ὥσπερ ἐπι τέλει ὢν, ἀποξῇς. ἀρκέσει γὰρ ἡμῖν καὶν, ὥσπερ δικαιοσύνης πέρι καὶ σωφροσύνης καὶ τῶν ἄλλων διῆλθες, οὕτω καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ διέλθῃς. Καὶ γὰρ ἐμοὶ, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ ἑταῖρε, καὶ πολλα ἀρκέσει· ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ αἵδ' ἐσομαι, προθυμούμενος δὲ, ἀσχημονῶν γέλωτα ὀφλήσω. ἀλλ', ὦ μακάριοι, αὐτὸ μὲν τί ποτ' ἐστὶ τὸ ἀγαθὸν, ἐάσωμεν τὸ νῦν εἶναι. (πλέον γάρ μοι φαίνεται ἢ e
κατὰ τὴν παροῦσαν ὁρμὴν ἐφικέσθαι τοῦ γε δοκοῦντος ἐμοὶ τανῦν) ὃς δὲ ἔκγονός τε τοῦ ἀγαθοῦ φαίνεται καὶ ὁμοιότατος ἐκείνῳ, λέγειν ἐθέλω, εἰ καὶ ὑμῖν φίλον· εἰ δὲμὴ, ἐᾶν. Ἀλλ', ἔφη, λέγε. εἰσαῦθις γὰρ τοῦ πατρὸς ἀποτίσεις τὴν

quatur? Nullo modo, quasi sciens: sed ut quasi ex opinione proferens, quae sentit. Quid, inquam, an nescis, opiniones omnes absque scientia turpes esse, quarum quae optimae, caecae sunt? an eos, qui absque intelligentia verum aliquid opinantur, differre ab illis existimas, qui, licet caeci sint, recto tamen tramite gradiuntur? Nihilo. Vis ergo turpia contemplari, caecaque, & obliqua, cum liceat ex aliis perspicua pulchraque audire? Age per Iovem, Socrates, inquit Glauco, ne desistas, cum ad calcem fere perveneris. sufficiet enim nobis, si, quemadmodum de iustitia temperantiaque & aliis tractavisti, ita quoque de bono tractaveris. Mihi quoque, o amice, valde sufficiet. at vereor, ne vires deficiant, atque ego supra vires ausus, ineptior appaream, risumque audientibus moveam. Ceterum, o viri felices, quid ipsum bonum sit, in praesentia dimittamus. est enim, ut mihi videtur, praesentem supra contemplationem. quis autem appareat boni ipsius filius, quisque simillimus ei sit, si vobis placet, dicam: sin minus, di-

διήγησιν. Βουλοίμην ἂν, εἶπον, ἐμέ τε δύνασθαι αὐτὴν
p. ἀποδοῦναι, καὶ ὑμᾶς κομίσασθαι· ἀλλὰ μὴ, ὥσπερ νῦν,
527 τους τόκους μόνον. τοῦτον δὲ δὴ οὖν τὸν τόκον τε καὶ ἔκ-
al. γονον αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ κομισασθε. εὐλαβεῖσθε μέντοι μή
πη ἐξαπατήσω ὑμᾶς ἄκων, κίβδηλον ἀποδιδοὺς τὸν λόγον
τοῦ τόκου. Εὐλαβησόμεθα, ἔφη, κατὰ δυναμιν· ἀλλὰ μό-
νον λέγε. Διομολογησάμενος δ', ἐφην ἐγω, καὶ ἀναμνή-
σας ὑμᾶς τά τε ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ῥηθέντα, καὶ ἄλλοτε ἠδη
b. πολλάκις εἰρημένα. Τὰ ποια; ἢ δ' ὅς. Πολλὰ καλὰ, ἦν δ'
ἐγὼ, καὶ πολλα ἀγαθὰ, καὶ ἑκαστα οὕτως εἶναι φαμέν τε καὶ
διορίζομεν τῷ λόγῳ. Φαμεν γαρ. Καὶ αὐτὸ δὴ καλὸν, καὶ
αὐτὸ ἀγαθὸν, καὶ οὕτω περὶ πάντων ἃ τότε ὡς πολλὰ ἐτί-
θεμεν, παλιν αὖ κατ' ἰδέαν μιαν ἑκαστου, ὡς μιᾶς οὔσης, τι-
θέντες, ὃ ἔστιν ἑκαστον προσαγορευομεν. καὶ τα μὲν δὴ ὁρᾶ-
σθαι φαμὲν, νοεισθαι δ' οὐ τας δ' αὖ ἰδέας νοεῖσθαι μεν,
c. ὁρᾶσθαι δ' οὔ. Παντάπασι μεν οὖν. Τῷ οὖν ὁρῶμεν ἡμῶν αὐ-
τῶν τα ὁράμενα; Τῇ ὄψει, ἐφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ ἀκοῇ,

mittam. Dic age. patrem vero poſtea declarabis. Vellem equidem, ut & ipſe explicare poſſem, & vos percipere, non ſolum ut nunc, prolem, ſed & prolem & poſteros ipſius boni. Hunc ergo ad praeſens partum boni ipſius filiumque accipite. cavete tamen, ne inſcius ipſe vos decipiam, vanam reddens de filio rationem. Cavebimus id pro viribus. dic modo. Dicam equidem, ſi prius repetamus invicem confirmemuſque, quae ſupra memorata ſunt, & alias ſaepenumero dicta. Quaenam? Multa quidem pulchra, & multa bona, & ſingula ſimiliter eſſe dicimus, & oratione diſtinguimus. Dicimus profecto. Atqui & ipſum pulchrum, & ipſum bonum induximus, ac ſimiliter in omnibus, quae ut plura ponebamus. unum rurſus ponimus, ſecundum ideam unam cuiuſque, tanquam una ſit, & quod unumquodque eſt, appellamus. Vera haec ſunt. Et haec quidem videri dicimus, non autem intelligi: ideas autem intelligi, non videri. Sic eſt omnino. Qua potentia e multis, quas habemus, quae patent oculis, cernimus? Viſu. Nonne & auditu, quae

τὰ ἀκουόμενα; καὶ ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσι, πάντα τὰ αἰσθητά; Τί μήν; Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, ἐννενόηκας τὸν τῶν αἰσθήσεων δημιουργὸν, ὅσῳ πολυτελεστάτην τὴν τοῦ ὁρᾶν τε καὶ ὁρᾶσθαι δυναμιν ἐδημιούργησεν; Οὐ πάνυ, ἔφη. Ἀλλ' ὧδε σκόπει. ἔχειν ὅ, τι προσδεῖ ἀκοῆ καὶ φωνῇ γένους ἄλλου εἰς τὸ τὴν μὲν ἀκούειν, τὴν δ' ἀκούεσθαι; ὃ ἐὰν μὴ παραγένηται τρίτον, ἡ μὲν οὐκ ἀκούσεται, ἡ δὲ οὐκ ἀκουσθήσεται; d. Οὐδενός, ἔφη. Οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγὼ, οὐδ' ἄλλαις πολλαῖς (ἵνα μὴ εἴπω ὅτι οὐδεμιᾷ) τοιούτου προσδεῖ οὐδενός. ἢ σὺ τινὰ ἔχεις εἰπεῖν; Οὐκ ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. Τὴν δὲ τῆς ὄψεως καὶ τοῦ ὁρατοῦ οὐκ ἐννοεῖς ὅτι προσδεῖται; Πῶς; Ἐνούσης που ἐν ὄμμασιν ὄψεως, καὶ ἐπιχειροῦντος τοῦ ἔχοντος χρῆσθαι αὐτῇ, παρούσης δὲ χρόας ἐν αὐτοῖς, ἐὰν μὴ παραγένηται γένος τρίτον, ἰδίᾳ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πεφυκὸς, οἶσθα ὅτι ἡ τε ὄψις οὐ- e. δὲν ὄψεται, τό τε χρώματα ἔσαι ἀόρατα. Τινος δὴ λέγεις, ἔφη, τουτου; Ὃ δὴ σὺ καλεῖς, ἦν δ' ἐγὼ, φῶς. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Οὐ σμικρὰ ἄρα ἰδέα ἡ τοῦ ὁρᾶν αἴσθησις, καὶ ἡ τοῦ ὁρᾶσθαι δύναμις, τῶν ἄλλων συζεύξεων τιμιωτέρῳ ζυγῷ ἐζυ- p. 508 a.

audiuntur, & aliis ſenſibus omnia, quae ſentiuntur? Quidni? Numquid animadverti ſti, quam perfectam ſenſuum auctor vim fabricavit ad id, quod videre, & id, quod videri dicimus? Non ſatis. Sic autem conſidera. eſtne auditui atque voci alio genere opus ad hoc, ut ille quidem audiat, haec audiatur? quo tertio abſente, ille non audiet, iſta non audietur? Nequaquam. Arbitror equidem, neque aliis multis, ne dicam nulli, tali quodam opus eſſe. an tu talem aliquam vim potes dicere? Minime. An non advertis, viſus ipſius, & eius, quod viſui ſubiacet, vim, tali aliquo indigere? Quo pacto? Praeſente oculis viſu, ipſiſque ad ſpectandum directis, praeſente item colore, niſi adſit & genus tertium, proprie ad hoc natura aptum, neque viſus videbit quidquam, neque videri colores poterunt. Quidnam id eſſe dicis? Quod tu lumen vocas. Vera loqueris. Profecto viſibilis ipſius vis, & videndi potentia, iugo quodam aliarum omnium coniugationum ma-

γησαν· εἴπερ μὴ ἄτιμον τὸ φῶς. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, πολλοῦ γε δεῖ ἄτιμον εἶναι. Τίνα οὖν ἔχεις αἰτιάσασθαι τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν τούτου κύριον, οὗ ἡμῖν τὸ φῶς ὄψιν τε ποιεῖ ὁρᾶν ὅτι κάλλιστα, καὶ τὰ ὁρώμενα ὁρᾶσθαι; Ὅνπερ καὶ σὺ, ἔφη, καὶ οἱ ἄλλοι. τὸν ἥλιον γὰρ δηλονότι ἐρωτᾷς. Ἆρ' οὖν ὧδε πέφυκεν ὄψις πρὸς τοῦτον τὸν θεόν. Πῶς; Οὐκ ἔστιν ἥλιος ἡ ὄψις, b. οὔτε αὐτὴ, οὔτε ἐν ᾧ ἐγγίγνεται, ὃ δὴ καλοῦμεν ὄμμα. Οὐ γὰρ οὖν. Ἀλλ' ἡλιοειδέστατόν γε οἶμαι τῶν περὶ τὰς αἰσθήσεις ὀργάνων. Πολύ γε. Οὐκοῦν καὶ τὴν δύναμιν ἣν ἔχει, ἐκ τούτου ταμιευομένην ὥσπερ ἐπιῤῥύτου κέκτηται; Πάνυ μὲν οὖν. Ἆρ' οὖν οὐ καὶ ὁ ἥλιος ὄψις μὲν οὐκ ἔστι, αἴτιος δ' ὢν αὐτῆς, ὁρᾶται ὑπ' αὐτῆς ταύτης; Οὕτως, ἦ δ' ὅς. Τοῦτον τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, φάναι με λέγειν τὸν τοῦ ἀγαθοῦ ἔκγονον, ὃν τὰ- c. γαθὸν ἐγέννησεν ἀνάλογον ἑαυτῷ, ὅ, τιπερ αὐτὸ ἐν τῷ νοητῷ τόπῳ πρός τε νοῦν καὶ τὰ νοούμενα, τοῦτο τοῦτον ἐν τῷ ὁρατῷ πρός τε ὄψιν καὶ τὰ ὁρώμενα. Πῶς; ἔφη· ἔτι διελθέ μοι. Ὀφθαλμοί, ἦν δ' ἐγὼ, εἶσθ' ὅτι ὅτ' ἂν μηκέτι ἐπ' ἐκεῖνα

ximе honorando iunctae sunt, non exigua quadam specie, si modo contemnendum non est lumen. Longe abest, ut contemnendum sit. Quem potissimum Deorum coelestium huius causam putas, cuius lumen efficit, ut & visus noster quam optime cernat, & oculis obiecta cernantur? Quem tu putas, & alii. nempe de sole interrogas. Ita vero ad hunc Deum se visus habet. Quomodo? Visus sol non est, neque oculus, cui inest visus, sol est. Non certe. Sed ex omnibus sensuum organis id maxime solis particeps. Multum sane. Nonne & vim, quam habet, ex sole infusam servat? Prorsus. Quin etiam sol visus non est: causa vero ipsius cum sit, ab eo prospicitur. Sic plane. Hunc me vocare boni filium dicito, quem ipsum bonum in hac secum genuit comparatione consimilem: ut quemadmodum ipsum in loco intelligibili ad intellectum, & ea, quae intelliguntur, se habet; sic & iste in loco visibili ad visum se habeat, & ad ea, quae videntur. Quo pacto? latius explica. Oculi porro, quoties non ad ea vertuntur, quorum

τὶς αὐτοὺς τρέπῃ ὧν ἂν τὰς χρόας τὸ ἡμερινὸν φῶς ἐπέχῃ, ἀλλὰ ὧν νυκτερινὰ φέγγη, ἀμβλυώττουσί τε καὶ ἐγγὺς φαίνονται τυφλῶν, ὥσπερ οὐκ ἐνούσης καθαρᾶς ὄψεως; Καὶ μάλα, ἔφη. Ὅταν δέ γ', οἶμαι, ὧν ὁ ἥλιος καταλάμπει, σα- d.
φῶς ὁρῶσι, καὶ τοῖς αὐτοῖς τουτοις ὄμμασιν ἐνοῦσα φαινεται. Τί μήν; Οὕτω τοινυν καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὧδε νόει· ὅταν μὲν οὗ καταλάμπει ἀληθειά τε καὶ τὸ ὄν, εἰς τοῦτο ἀπερεισηται, ἐνόησέ τε καὶ ἔγνω αὐτὸ, καὶ νοῦν ἔχειν φαινεται· ὅταν δὲ εἰς τὸ τῷ σκότῳ κεκραμένον, τὸ γιγνόμενόν τε καὶ ἀπολλύμενον, δοξάζει τε καὶ ἀμβλυωττει, ἄνω καὶ κάτω τὰς δόξας μεταβαλλων· καὶ ἐοικεν αὖ νοῦν οὐκ ἔχοντι. Ἔοικε γάρ. Τοῦτο τοίνυν το τὴν ἀλήθειαν παρέχον τοῖς γιγνωσκομένοις, καὶ e.
τῷ γιγνώσκοντι τὴν δυναμιν ἀποδιδὸν, τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν φάθι εἶναι, αἰτίαν δ' ἐπιστήμης οὖσαν καὶ ἀληθείας, ὡς γιγνωσκομένης μὲν διὰ νοῦ. οὕτω δὲ καλῶν ἀμφοτέρων ὄντων γνώσεώς τε καὶ ἀληθείας, ἄλλο καὶ κάλλιον ἔτι τούτων ἡγούμενος αὐτὸ, ὀρθῶς ἡγήσῃ. ἐπιστήμην δὲ καὶ ἀλήθειαν, ὥσπερ

colores diurnus fulgor illuminat oſtenditque, ſed ad illa, quae nocturnis radiis attinguntur, caecutiunt hallucinanturque, & prope caeci eſſe videntur, ac ſi purus in illis viſus non inſit. Sic accidit. Quoties vero ad ea, quae ſol illuſtrat, perſpicue cernunt, iiſdemque ipſis in oculis eſſe viſus apparet. Eſt ita. Sic & de animo cogita. quando enim illi inhaeret in quo veritas & ipſum ens emicat, intelligit illud cognoſcitque, & intellectum habere videtur: ſed cum ad id fertur, quod tenebris eſt permixtum, quod videlicet generatur atque corrumpitur, eius obtunditur acies, opinionesque verſat varias, ac mentis expers eſſe videtur. Sic apparet. Illud igitur, quod veritatem illis, quae intelliguntur, praebet, & intelligenti vim ad intelligendum porrigit, boni ideam eſſe dicito, ſcientiae & veritatis, quae per intellectum percipitur, cauſam. Cum vero adeo pulchra duo haec ſint, cognitio ſcilicet ac veritas, ſi bonum ipſum aliud quam iſta & pulchrius aeſtimabis, recte putabis. & quemadmodum lumen ac viſum ſolis ſpeciem quandam habere

p. ἐκεῖ ὡς τε καὶ ὄψιν, ἡλιοειδῆ μὲν νομίζειν ὀρθὸν, ἥλιον δὲ
509 ἡγεῖσθαι οὐκ ὀρθῶς ἔχει· οὕτω καὶ ἐνταῦθα, ἀγαθοειδῆ μὲν
a. νομιζειν ταῦτ' ἀμφότερα, ὀρθόν· ἀγαθὸν δὲ ἡγεῖσθαι ὁπότε-
ρον αὐτῶν, οὐκ ὀρθὸν, ἀλλ' ἔτι μειζόνως τιμητέον τὴν τοῦ
ἀγαθοῦ ἕξιν. Ἀμήχανον κάλλος, ἔφη, λέγεις, εἰ ἐπιστήμην
μὲν καὶ ἀλήθειαν παρέχει, αὐτὸ δ' ὑπερ ταῦτα κάλλει ἐστιν.
οὐ γάρ δή που σύ γε ἡδονὴν αὐτὸ λέγεις. Εὐφήμει, ἦν δ'
ἐγω. ἀλλ' ὧδε μᾶλλον τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἔτι ἐπισκόπει. Πῶς;
b. Τὸν ἥλιον τοῖς ὁρωμένοις οὐ μόνον, οἶμαι, τὴν τοῦ ὁρᾶσθαι
δυναμιν παρέχειν φήσεις, ἀλλὰ καὶ τὴν γένεσιν καὶ αὔξην
καὶ τροφήν· οὐ γένεσιν αὐτὸν ὄντα. Πῶς γάρ; Καὶ τοῖς γι-
γνωσκομένοις τοίνυν μὴ μόνον τὸ γιγνώσεσθαι φάναι ὑπὸ
τοῦ ἀγαθοῦ παρεῖναι, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶναί τε καὶ τὴν οὐσίαν
ὑπ' ἐκεινου αὐτοις προσεῖναι· οὐκ οὐσιας ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ,
ἀλλ' ἔτι ἐπέκεινα τῆς οὐσιας πρεσβεια καὶ δυνάμει ὑπερέχον-
c. τος. Καὶ ὁ Γλαυκων μάλα γελοίας, Ἀπολλον, ἔφη, δαιμο-
νιας ὑπερβολῆς. Σὺ γάρ, ἦν δ' ἐγὼ, αἴτιος, ἀναγκάζων τὰ
ἐμοι δοκοῦντα περὶ αὐτοῦ λέγειν. Καὶ μηδαμῶς γ', ἔφη,

existimare decet; solem vero ipsum esse, nequaquam: ita cognitionem & veritatem, boni ipsius speciem habere quidem aliquam; esse vero ipsum, minime. augustior enim est ipsius boni maiestas. Decus narras inaestimabile, si scientiam quidem & veritatem praebet, ipsum vero decore haec superat. neque enim voluptatem ipsum esse dicis. Bona verba quaeso. atque ita planius eius imaginem contemplare. Quomodo? Solem quidem dices, ut arbitror, iis, quae videntur, non modo videndi praebere potentiam: verum etiam generationem, augmentum, nutritionem; cum ipse tamen generatio non sit. Quo enim pacto? Atque ita dicas, bonum iis, quae cognoscuntur, dare, non modo ut cognoscantur, sed esse insuper & essentiam elargiri: cum ipsum essentia non sit, sed supra essentiam, dignitate ipsam & potentia superans. Tum & Glauco ridens, Aedepol, inquit, mirabilis hic excessus! Huius certe tu causa es, qui me compulisti ad ea, quae mihi de hoc

πάνυ γε, εἰ μή τι, ἀλλὰ τὴν περὶ τὸν ἥλιον ὁμοιότητα αὖ διεξιών, εἴ πῃ ἀπολείπεις. Ἀλλὰ μήν, εἶπον, συχνά γε ἀπολείπω. Μηδὲ σμικρὸν τοίνυν, ἔφη, παραλίπῃς. Οἶμαι μέν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολύ· ὁμως δὲ, ὅσά γε ἐν τῷ παρόντι δυνατὸν, ἐκὼν οὐκ ἀπολείψω. Μὴ γάρ, ἔφη. Νόησον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὡσ- d.
περ λέγομεν, δύο αὐτω εἶναι, καὶ βασιλεύειν τὸ μὲν, νοητοῦ γένους τε καὶ τόπου, τὸ δ' αὖ ὁρατοῦ· ἵνα μὴ οὐρανοῦ εἰπὼν, δέξῃ σοι σοφιζεσθαι περὶ τὸ ὄνομα. ἀλλ' οὖν ἔχεις ταῦτα διττὰ εἴδη, ὁρατὸν, νοητόν. Ἔχω. Ὥσπερ τοίνυν γραμμὴν δίχα τετμημένην λαβὼν ἄνισα τμήματα, πάλιν τέμνε ἑκάτερον τὸ τμῆμα ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον, τό, τε τοῦ ὁρωμένου γένους καὶ τὸ τοῦ νοουμένου. καί σοι ἔσαι σαφήνεια e.
καὶ ἀσάφεια πρὸς ἄλληλα. ἐν μὲν τῷ ὁραμένῳ τὸ μὲν ἕτερον τμῆμα, εἰκόνες. λέγω δὲ τὰς εἰκόνας, πρῶτον μὲν τὰς σκιὰς, ἔπειτα τὰ ἐν τοῖς ὑδασι φαντάσματα· καὶ ἅπερ ἐν p.
τοῖς ὅσα πυκνά τε καὶ λεῖα καὶ φανὰ ξυνέστηκε, καὶ πᾶν τὸ 510
τοιοῦτον· εἰ καταναοεῖς. Ἀλλὰ καταναοῶ. Καὶ τοίνυν ἕτερον a.

viderentur, aperienda. Neque dum etiam desistas: sed absolve praecipue solis comparationem, si quid est praetermissum. Atqui multa praetermittuntur. Ne minimum quid omittas. Reor equidem, multa praeterea superfore: verumtamen, quotcunque ad praesens referri poterunt, haud sponte dimittam. Ita precor. Cogita duo haec esse: & unum quidem in genere locoque intelligibili regnare, alterum in visibili; ne sub coelo inquiens, videar te circa nomen decipere. Attamen species duas habeas, visibile scilicet, & ipsum intelligibile. Habeo equidem. Perinde ac si acceperis lineam, in duas inaequales sectam portiones, & utramque rursus partem simili ratione diviseris: ita nunc oblatum tibi genus, unum visibile, intelligibile alterum, in duo rursus secundum claritatem & obscuritatem utrumque distingue. In genere quippe visibili portio una imagines continebit. voco autem imagines, primum umbras, deinde simulacra, quae in aquis apparent: & quae in corporibus densis, laevibus, lucidis, & omne quodcunque tale: si tenes.

τίθει, ὦ τοῦτο ἔοικε τά τε περὶ ἡμᾶς ζῶα, καὶ πᾶν τὸ φυτευτὸν, καὶ τὸ σκευαστὸν ὅλον γένος. Τίθημι, ἔφη. Ἦ καὶ ἐθέλοις ἂν αὐτὸ φάναι, ἦν δ' ἐγὼ, διῃρῆσθαι ἀληθείᾳ τε καὶ μή, ὡς τὸ δοξαστὸν πρὸς τὸ γνωστὸν, οὕτω τὸ ὁμοιωθὲν πρὸς
b. τὸ ᾧ ὡμοιώθη; Ἐγωγ', ἔφη, καὶ μάλα. Σκόπει δὴ αὖ καὶ τὴν τοῦ νοητοῦ τομὴν ᾗ τμητέον. Πῇ; Ἦ τὸ μὲν αὐτοῦ, τοῖς τότε τμηθεῖσιν, ὡς εἰκόσι, χρωμένη ψυχὴ, ζητεῖν ἀναγκάζεται ἐξ ὑποθέσεων, οὐκ ἐπ' ἀρχὴν πορευομένη, ἀλλ' ἐπὶ τελευτήν· τὸ δ' αὖ ἕτερον τὸ ἐπ' ἀρχὴν ἀνυπόθετον, ἐξ ὑποθέσεως ἰοῦσα, καὶ ἄνευ τῶν περὶ ἐκεῖνο εἰκόνων, αὐτοῖς εἴδεσι δι' αὐτῶν τὴν μέθοδον ποιουμένη. Ταῦτ', ἔφη, ἃ λέγεις, οὐχ ἱκανῶς ἔμαθον. Ἀλλ' αὖθις, ἦν δ' ἐγώ· ῥᾷον γὰρ τού-
c. των προειρημένων, μαθήσῃ. οἶμαι γάρ σε εἰδέναι ὅτι οἱ περὶ τὰς γεωμετρίας τε καὶ λογισμοὺς καὶ τὰ τοιαῦτα πραγματευόμενοι, ὑποθέμενοι τό, τε περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον, καὶ τὰ σχήματα, καὶ γωνιῶν τριττὰ εἴδη, καὶ ἄλλα τούτων ἀδελ-

Teneo. Portio vero altera comprehendet ea, quorum hae similitudines quaedam sunt: animalia videlicet, quae apud nos sunt, & plantas, & universum fabricae genus. Sic pono. An vis praeterea secundum verum & non verum dicere genus hoc distingui? ut quemadmodum se habet, quod opinione fingitur, ad id, quod scientia noscitur; ita simulacrum ad illud, cuius est simile? Valde. Considera iterum intelligibilis sectionem. Quo pacto? Unum quidem ipsius genus est, quod inquirit animus, his utens velut imaginibus, quae prius divisa sunt, compulsus ex positionibus non ad principium, sed ad finem procedere. Alterum vero, quod excogitat animus, ex suppositione procedens ad principium non suppositum; nec imaginibus utens, quibus ad genus alterum uti solemus, sed in ipsis speciebus per ipsas progrediens. Haud satis, quae dicis, intelligo. At enim facilius per haec intelliges. arbitror enim te non latere, quod qui circa geometriam & arithmeticam & cetera generis eius versantur, supponunt quidem par & impar, & figuras, ac tres species angulorum, & horum similia, in argu-

φὰ καὶ ἐκάστην μέθοδον, ταῦτα μὲν ὡς εἰδότες, ποιησάμενοι ὑποθέσεις αὐτὰ, οὐδένα λόγον οὔτε αὐτοῖς οὔτε ἄλλοις ἔτι ἀξιοῦσι περὶ αὐτῶν διδόναι, ὡς παντὶ φανερῶν· ἐκ τούτων δ' ἀρχόμενοι, τὰ λοιπὰ ἤδη διεξιόντες, τελευτῶσιν ὁμολογουμένως ἐπὶ τοῦτο οὗ ἂν ἐπὶ σκέψιν ὁρμήσωσι. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, τοῦτό γε οἶδα. Οὐκοῦν καὶ ὅτι τοῖς ὁρωμένοις εἴδεσι προσχρῶνται, καὶ τοὺς λόγους περὶ αὐτῶν ποιοῦνται, οὐ περὶ τούτων διανοούμενοι, ἀλλ' ἐκείνων πέρι οἷς ταῦτα ἔοικε, τοῦ τετραγώνου αὐτοῦ ἕνεκα τοὺς λόγους ποιούμενοι, καὶ διαμέτρου αὐτῆς, ἀλλ' οὐ ταυτηνὶ ἣν γράφουσι· καὶ τἄλλα οὕτως, αὐτὰ μὲν ταῦτα ἃ πλάττουσί τε καὶ γράφουσιν, ὧν καὶ σκιαὶ καὶ ἐν ὕδασιν εἰκόνες εἰσὶ, τούτοις μὲν ὡς εἰκόσιν αὖ χρώμενοι, ζητοῦντές τε αὐτὰ ἐκεῖνα ἰδεῖν ἃ οὐκ ἂν ἄλλως ἴδοι τις ἢ τῇ διανοίᾳ. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Τοῦτο τοίνυν νοητοῦ μὲν τὸ εἶδος ἐλεγον· ὑποθέσεσι δ' ἀναγκαζομένην ψυχὴν χρῆσθαι περὶ τὴν ζήτησιν αὐτοῦ, οὐκ ἐπ' ἀρχὴν ἰοῦσαν, ὡς οὐ δυναμένην τῶν ὑποθέσεων ἀνωτέρω ἐκβαίνειν, εἰκόσι

mentationibus ſingulis: & his poſitis, tanquam cuilibet manifeſtis, rationem de his nullam exigendam putant: atque hinc incipientes, ad alia iam deſcendunt, & ad illud tandem perveniunt, quod quaerebant. Prorſus id novi. Enimvero & illud noſti, quod & formis, quae in aſpectum cadunt, utuntur, deque illis verba faciunt: quanquam non ad eas mentem dirigunt, ſed ad illa potius, quorum iſta ſimulacra ſunt, ad quadrangulum ipſum videlicet, ipſumque diametrum; non ad ea, quae ſcribunt. & in aliis eodem modo, ſpeciebus quidem hiſce, quas deſcribunt figurantque, quarum & umbrae ſunt, & in aquis imagines, tanquam imaginibus quibuſdam utuntur, affectantes illa conſpicere, quae non aliter, quam cogitatione, percipiuntur. Vera loqueris. Hanc generis intelligibilis ſpeciem ſupra dicebam, ad cuius inveſtigationem cogatur animus ſuppoſitionibus uti, ad principium non procedens, utpote qui ſupra ſuppoſitiones aſcendere nequeat, utaturque imaginibus his, quae ex inferioribus ſunt ad ſuperio-

δὲ χρωμένην αὐτοῖς τοῖς ὑπὸ τῶν κάτω ἀπεικασθεῖσι, καὶ
ἐκείνοις πρὸς ἐκεῖνα, ὡς ἐναργέσι, δεδοξασμένοις τε καὶ τε-
τιμημένοις. Μανθάνω, ἔφη, ὅτι τὸ ὑπὸ ταῖς γεωμετρίαις τε
b. καὶ ταῖς ταύταις ἀδελφαῖς τέχναις λέγεις. Τὸ τοίνυν ἕτερον
μάνθανε τμῆμα τοῦ νοητοῦ λέγοντά με τοῦτο, οὗ αὐτὸς ὁ
λόγος ἅπτεται, τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει τὰς ὑποθέσεις
ποιούμενος, οὐκ ἀρχάς, ἀλλὰ τῷ ὄντι ὑποθέσεις, οἷον ἐπιβά-
σεις τε καὶ ὁρμάς· ἵνα μέχρι τοῦ ἀνυποθέτου ἐπὶ τὴν τοῦ
παντὸς ἀρχὴν ἰὼν, ἁψάμενος αὐτῆς, πάλιν αὖ ἐχόμενος
τῶν ἐκείνης ἐχομένων, οὕτως ἐπὶ τελευτὴν καταβαίνῃ, αἰ-
c. σθητῷ παντάπασιν οὐδενὶ προσχρώμενος, ἀλλ' εἴδεσιν αὐ-
τοῖς δι' αὐτῶν εἰς αὐτὰ, καὶ τελευτᾷ εἰς εἴδη. Μανθάνω,
ἔφη, ἱκανῶς μὲν οὔ. δοκεῖς γάρ μοι συχνὸν ἔργον λέγειν· ὅτι
μέντοι βούλει διορίζειν, σαφέστερον εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς τοῦ δια-
λέγεσθαι ἐπιστήμης τοῦ ὄντος τε καὶ νοητοῦ θεωρούμενον, ἢ
τὸ ὑπὸ τῶν τεχνῶν καλουμένων, αἷς αἱ ὑποθέσεις ἀρχαὶ,

rum similitudinem comparatae, atque ita opinione conceptae distinctaeque sunt, quasi ad illa perspicue conferant. Intelligo equidem, dici abs te, quod in geometria & aliis eius germanis artibus fieri solet. Alteram igitur intelligibilis partem ad illud referre me scito, quod ipsa ratio per demonstrandi facultatem attingit, dum suppositiones non pro principiis habet, sed revera pro suppositionibus accipit, tanquam gradibus quibusdam & adminiculis utens, quousque ad illud, quod non supponitur, ad principium videlicet veniens universi, ipsum attingat, & rursus adhaereat illis, quae principio haerent, atque ita ad finem usque perveniat, nullo prorsus sensibili utens, sed ipsis speciebus, per ipsas, atque ad ipsas progrediens. Intelligo tandem: quanquam minime sufficienter, ut cuperem. videris enim mihi magnum opus proponere. moliris quidem differere, partem illam vere exsistentis & intelligibilis generis, quam per demonstrationis scientiam speculamur, illa esse clariorem, quam ex illis scientiis, quae artes appellantur, investigamus: in quibus pro principiis suppositiones ha-

καὶ διανοίᾳ μὲν ἀναγκάζονται ἀλλὰ μὴ αἰσθήσεσιν αὐτὰ θεᾶσθαι οἱ θεώμενοι. διὰ δὲ τὸ μὴ ἐπ' ἀρχὴν ἀνελθόντας d.
σκοπεῖν, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεων, νοῦν οὐκ ἴσχειν περὶ αὐτὰ δο-
κοῦσί σοι, καίτοι νοητῶν ὄντων μετὰ ἀρχῆς. διάνοιαν δὲ κα-
λεῖν μοι δοκεῖς τὴν τῶν γεωμετρικῶν τε καὶ τὴν τῶν τοιού-
των ἕξιν, ἀλλ' οὖν ὡς μεταξύ τι δόξης τε καὶ νοῦ τὴν διά-
νοιαν οὖσαν. Ἱκανώτατα, ἦν δ' ἐγώ, ἀπεδέξω. καί μοι ἐπὶ
τοῖς τέτταρσι τμήμασι τέτταρα ταῦτα παθήματα ἐν τῇ
ψυχῇ γιγνόμενα λάβε· νόησιν μὲν, ἐπὶ τῷ ἀνωτάτῳ· διά-
νοιαν δὲ, ἐπὶ τῷ δευτέρῳ· τῷ τρίτῳ δὲ πίστιν ἀπόδος, καὶ τῷ e.
τελευταίῳ εἰκασίαν. καὶ τάξον αὐτὰ ἀναλογον, ὥσπερ ἐφ'
οἷς ἔξιν ἀληθείας μετέχειν, οὕτω ταῦτα σαφηνείας ἡγησά-
μενος μετέχειν. Μανθάνω, ἔφη, καὶ ξυγχωρῶ· καὶ τάττω,
ὡς λέγεις.

bentur: & qui iſta conſiderant, cogitatione coguntur, non ſenſibus, intueri. Quoniam vero ad principium non aſcendunt, ſed ex ſuppoſitionibus indagant, intellectum circa haec habere tibi nequaquam videntur, licet cum principio intelligibilia ſint. Videris autem mihi geometricarum & ſimilium rerum habitum, cogitationem potius appellare, quam intellectum, quaſi cogitatio inter opinionem & intellectum medium teneat. Sufficienter admodum percepiſti. Atque ad has quatuor proportiones, quatuor itidem animi affectiones accipe: intelligentiam quidem ad ſupremum ipſum: ad ſecundum cogitationem: ad tertium fidem: ad poſtremum vero aſſimulationem, ſive imaginationem. Haec praeterea invicem alternae ratione proportionis ordina, ut ita haec claritatem participent, quemadmodum illa, circa quae ſunt, veritatem. Intelligo equidem, &, quod dicis, admitto: &, ut iubes, ita diſpono.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ
Η
ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ.

PLATONIS
DE REPUBLICA
SIVE
DE IUSTO
DIALOGUS SEPTIMUS.

ARGUMENTUM.

Explicato vero verae philosophiae subiecto, nunc illius discendae modum diligenter persequitur, docetque, qua via & ratione ad summum illud perveniamus, & quomodo etiam praeclara illa scientia instructi accedamus ad seriam sobriamque vitae & reipublicae πρᾶξιν. hanc enim doctrinam diligenter accommodat suo instituto: Disciplinam nimirum illam, quam in suo custode requirat, non esse inanem quandam contemplationem: sed prudentem efficacemque cognitionem rerum, ad vitae officia societatemque generis humani accommodatam: ut videlicet

magiſtratus ille philoſophicus ſit rerum divinarum & humanarum ſcientia inſtructus, quae vera eſt & prima philoſophia. Hanc vocat Dialecticam: cuius famulae ſunt, Phyſica nimirum, quae circa generationem rerum verſatur, & Mathematicae diſciplinae, quae ſunt inter hanc & illam ſummam ſcientiam intermediae. De quibus omnibus diligenter & copioſe agit.

Μετα ταῦτα δὴ, εἶπον, ἀπείκασον τοιούτῳ πάθει τὴν p. 514 a.
ἡμετέραν φύσιν, παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας. ἰδὲ γὰρ
ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκήσει σπηλαιώδει, ἀναπεπτα-
μένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἐχούσῃ μακρὰν παρ' ἅπαν
τὸ σπήλαιον. ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ
σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας, ὥστε μένειν τε αὐτοὺς, εἰς τε τὸ
πρόσθεν μόνον ὁρᾶν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ b.
ἀδυνάτους περιάγειν· φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς, ἄνωθεν καὶ πόρρω-
θεν, καόμενον, ὀπισθεν αὐτῶν. μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ
τῶν δεσμωτῶν, ἐπάνω ὁδόν· παρ' ἣν ἰδὲ τειχίον παρῳκοδομη-
μένον, ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκει-
ται τὰ παραφράγματα, ὑπὲρ ὧν τὰ θαύματα δεικνῦσιν.
Ὁρῶ, ἔφη. Ὅρα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀν-

Post haec naturam, inquam, noſtram, quod ad eruditionem & ruditatem attinet, tali quadam imagine tibi fingito. Finge animo ſubterraneum, ſpecus inſtar, domicilium, cuius ingreſſus longiſſimus verſus lumen in antrum totum pateat. in eo homines nutritos a pueritia, cervicem & crura ita devinctos, ut & immobiles permanere cogantur, & ad anteriora ſolum proſpicere: capita vero vinculis adſtricta circumagere nequeant. Poſt tergum autem ſuperne ac procul ignis fax ſuſpenſa ſit: interque ignem & vinctos homines via ſuperior paulo, ſecus quam paries ſit conſtructus exiguus; ſicut plerumque praeſtigiatoribus ſepta quaedam, ſuper quibus ſua miranda demonſtrant, coram ſpectantibus opponuntur. Eſto, inquit. Cogita rurſus homines intra parietem, ferentes vaſa

ἀνθρώπους σκεύη τε παντοδαπὰ, ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου, καὶ
p. ἀνδριάντας, καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε καὶ ξύλινα, καὶ παν-
515 τοῖα εἰργασμένα· οἷον εἰκὸς, τοὺς μὲν, φθεγγομένους, τοὺς
a. δὲ, σιγῶντας, τῶν παραφερόντων. Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰ-
κόνα, καὶ δεσμώτας ἀτόπους. Ὁμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ. τοὺς
γὰρ τοιούτους πρῶτον μὲν ἑαυτῶν τε καὶ ἀλλήλων οἴει ἄν τι
ἑωρακέναι ἄλλο, πλὴν τὰς σκιὰς τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ
καταντικρὺ αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσπιπτούσας; Πῶς γάρ;
ἔφη, εἰ ἀκινήτους γε τὰς κεφαλὰς ἔχειν ἠναγκασμένοι εἶεν
b. διὰ βίου; Τι δὲ τῶν παραφερομένων; οὐ ταυτὸν τοῦτο; Τί
μήν; Εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἷοι τ' εἶεν πρὸς ἀλλήλους, οὐ ταῦ-
τα ἡγῇ ἂν τα παρόντα αὐτοὺς νομίζειν ὀνομάζειν ἅπερ ὁρᾷεν;
Ἀνάγκη. Τι δ' εἰ καὶ ἠχὼ τὸ δεσμωτήριον ἐκ τοῦ καταντι-
κρὺ ἔχοι, ὁπότε τις τῶν παριόντων φθέγξαιτο, οἴει ἂν ἄλλό
τι αὐτοὺς ἡγεῖσθαι τὸ φθεγγόμενον ἢ τὴν παριοῦσαν σκιάν;
Μὰ Δι' οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Παντάπασι δή, ἦν δ' ἐγὼ, οἱ τοι-
c. οῦτοι οὐκ ἂν ἄλλό τι νομίζοιεν τὸ ἀληθὲς ἢ τὰς τῶν σκευα-
σῶν σκιάς. Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη. Σκόπει δὴ, ἦν δ' ἐγὼ, αὖ-

varia supra parietem eminentia, statuasque hominum, & aliorum animalium lapideas & ligneas imagines, modisque variis fabricatas: atque, ut consentaneum est, qui haec circumferunt, partim fileant, partim loquantur. Quam portentosa haec figmenta sunt, quamque mirabiles captivi! At similes isti nobis sunt. nam primum quidem putasne istos aliud quidquam vel suiipsorum, vel proximorum hominum videre, praeter umbras, quae ab igne in adversam speluncae partem cadunt? Nihil aliud: quando nunquam in vita movere capita potuerunt. Quid autem eorum, quae circumferuntur? nonne umbras dumtaxat? Nempe. Si ergo invicem loqui liceret, nonne umbras rerum nominibus appellandas esse putare eos credamus? Necesse est. Quod si echo ex adversa parte carceris resonaret, quoties praetereuntium aliquis loqueretur, putasne ipsos alium quemquam, quam transeuntium umbras, loqui existimaturos? Non per Iovem. Omnino igitur isti nihil verum esse, nisi fabricatarum rerum

τῶν λύσιν τε καὶ λύσιν τῶν τε δεσμῶν καὶ τῆς ἀφροσύνης εἴ τις
ἂν εἴη, εἰ ὄψει τοιάδε ξυμβαίνει αὐτοῖς· ἐπότε τις λυ-
θείη, καὶ ἀναγκάζοιτο ἐξαίφνης ἀνίστασθαί τε καὶ περιάγειν
τὸν αὐχένα καὶ βαδίζειν, καὶ πρὸς τὸ φῶς ἀναβλέπειν πάν-
τα δὲ ταῦτα ποιῶν, ἀλγοῖ τε καὶ διὰ τὰς μαρμαρυγὰς ἀδυ-
νατοῖ καθορᾶν ἐκεῖνα ὧν τότε τὰς σκιὰς ἑώρα τί ἂν οἴει αὐ- d.
τὸν εἰπεῖν, εἴ τις αὐτῷ λέγοι ὅτι τότε μὲν ἑώρα φλυαρίας,
νῦν δὲ μᾶλλόν τι ἐγγυτέρω τοῦ ὄντος καὶ πρὸς μᾶλλον ὄντα
τετραμμένως, ὀρθότερα βλέποι; καὶ δὴ καὶ ἕκαστον τῶν πα-
ριόντων δεικνὺς αὐτῷ, ἀναγκάζοι ἐρωτῶν ἀποκρίνεσθαι ὅ,
τι ἔστιν; οὐκ οἴει αὐτὸν ἀπορεῖν τε ἂν, καὶ ἡγεῖσθαι τὰ τότε
ὁρώμενα, ἀληθέστερα ἢ τὰ νῦν δεικνύμενα; Πολύ γ', ἔφη.
Οὐκοῦν, κἂν εἰ πρὸς αὐτὸ τὸ φῶς ἀναγκάζοι αὐτὸν βλέ-
πειν, ἀλγεῖν τε ἂν τὰ ὄμματα, καὶ φεύγειν, ἀποστρεφόμενον e.
πρὸς ἐκεῖνα ἃ δύναται καθορᾶν, καὶ νομίζειν ταῦτα τῷ ὄντι
σαφέστερα τῶν δεικνυμένων; Οὕτως, ἔφη. Εἰ δ', ἦν δ' ἐγὼ,
ἐντεῦθεν ἕλκοι τις αὐτὸν βίᾳ διὰ τραχείας τῆς ἀναβάσεως
καὶ ἀπάντους, καὶ μὴ ἀνῇ πρὶν ἐξελκύσειεν εἰς τὸ τοῦ ἡλίου

umbras arbitrarentur. Ita prorsus necesse est. Contra vero nunc animadverte, qualis foret eorum a vinculis solutio, ignorantiaeque curatio. Nempe si quis eorum solveretur, cogereturque repente surgere, collum vertere, ambulare, lumen ipsum aspicere: doleret protinus, nec propter splendorem intueri posset illa, quorum umbras ante cernebat. Huic si quis nugas hactenus spectavisse dicat, nunc autem rebus veris esse propinquiorem, veriusque inspicere; ac praetereuntium quemque monstrans, quid sit quaesiverit: nonne vacillaturum putas, arbitraturumque, veriora esse, quae ante cernebat, quam quae nunc ostenduntur? Multum. Et si coëgerit eum lumen aspicere, nonne dolore oculorum affectum iri putas: oculosque ad ea, quae facile prius viderat, retorquere, certiora ea existimantem, quam quae subito tum offerebantur? Ita nimirum. Si vero quis eundem per aspera atque ardua sursum traheret violenter, neque permitteret quidquam aspicere, ante-

φῶς, ἆρα οὐχὶ ὀδυνᾶσθαί τε ἂν καὶ ἀγανακτεῖν ἐλκόμενον;
p. καὶ ἐπειδὴ πρὸς τὸ φῶς ἔλθοι, αὐγῆς ἂν ἔχοντα τὰ ὄμματα
516 a. μεστὰ, ὁρᾶν οὐδὲν ἂν δύνασθαι τῶν νῦν λεγομένων ἀλη-
θῶν; Οὐ γὰρ ἄν, ἔφη, ἐξαίφνης γε. Συνηθείας δὲ, οἶμαι,
δέοιτ' ἄν, εἰ μέλλοι τὰ ἄνω ὄψεσθαι· καὶ πρῶτον μὲν τὰς
σκιὰς ἂν ῥᾷστα καθοράᾳ, μετὰ τοῦτο ἐν τοῖς ὕδασι τὰ τε τῶν
ἀνθρώπων καὶ τὰ τῶν ἄλλων εἴδωλα, ὑστερον δὲ αὐτά· ἐκ δὲ
τουτων, τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ αὐτὸν ἂν τὸν οὐρανὸν νύκτωρ
ἂν ῥᾷον θεάσαιτο, προσβλέπων τὸ τῶν ἄστρων τε καὶ σελήνης
b. φῶς, ἢ μεθ' ἡμέραν τὸν ἥλιόν τε καὶ τὸ τοῦ ἡλίου. Πῶς δ'
οὔ; Τελευταῖον δὴ, οἶμαι, τὸν ἥλιον, οὐκ ἐν ὕδασιν, οὐδ' ἐν
ἀλλοτρίᾳ ἑδρᾳ φαντάσματα αὐτοῦ, ἀλλ' αὐτὸν καθ' αὑτὸν
ἐν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ δυναιτ' ἂν κατιδεῖν καὶ θεάσασθαι οἷός
ἐστιν. Ἀναγκαῖον, ἔφη. Καὶ μετα ταῦτ' ἂν ἤδη συλλογιζο-
το περὶ αὐτοῦ, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ τάς τε ὥρας παρέχων καὶ
ἐνιαυτοὺς, καὶ τάυτα ἐπιτροπεύων τὰ ἐν τῷ ὁρωμένῳ τόπῳ
c. καὶ ἑκεινων ἂν σφεῖς ἑώρων, τρόπον τινὰ πάντων αἴτιος.

quam ad ſolis lumen extraxiſſet: nonne dolore ipſum & aegre ferre, dum raptaretur, exiſtimas? & cum ad lumen evectus fuerit, oculos ſplendore ſuffuſum haerere, nihilque ex his poſſe conſpicere, quae vera nunc ab hominibus exiſtimantur? Nihil certe ſubito. Conſuetudine igitur primum opus, ſi ſupera inſpecturus ſit. umbraſque primum facilius intuebitur: poſt haec in aquis hominum ceterorumque imagines. ipſa vero deinde, quae in coelo ſunt, & ipſum coelum nocte facilius contemplabitur, dum aſtrorum & lunae lumen ſpectabit, quam ſi ſolem ipſum die ſoliſque fulgorem intueatur. Procul dubio. Atque ita demum ſolem ipſum ſuſpiciet: neque iam in aquis & aliena in regione ſimulacra ipſius ſpectabit, ſed ipſum ſecundum ſe ipſum in ſede propria ſpeculabitur, &, qualis ſit, cognoſcere poterit. Neceſſe eſt. Animadvertet tandem, ipſum eſſe, qui tempora & annos temperat, qui omnia regit, quae ſub coelo ſunt, qui omnium, quae ante ab ipſis viſa ſunt, modo quodam eſt auctor. Certum eſt, huc illum hiſce gradibus

Δῆλον, ἔφη, ὅτι ἐπὶ ταῦτα ἂν μετ' ἐκεῖνα ἔλθοι. Τί οὖν, ἀναμιμνησκόμενον αὐτὸν τῆς πρώτης οἰκήσεως, καὶ τῆς ἐκεῖ σοφίας, καὶ τῶν τότε ξυνδεσμωτῶν, οὐκ ἂν οἴει ἑαυτὸν μὲν εὐδαιμονίζειν τῆς μεταβολῆς, τοὺς δ' ἐλεεῖν; Καὶ μάλα. Τιμαὶ δέ γε καὶ ἔπαινοι εἴ τινες αὐτοῖς ἦσαν τότε παρ' ἀλλήλων καὶ γέρα, τῷ ὀξύτατα καθορῶντι τὰ παριόντα, καὶ μνημονευοντι μάλιστα ὅσα τε πρότερα αὐτῶν καὶ ὕστερα εἰώθει καὶ ἅμα πορεύεσθαι, καὶ ἐκ τούτων δὴ συνατώτατα ἀπομαν- d,
τευομένῳ τὸ μέλλον ἥξειν, δοκεῖς ἂν αὐτὸν ἐπιθυμητικῶς αὐτῶν ἔχειν, καὶ ζηλοῦν τοὺς παρ' ἐκείνοις τιμωμένους τε καὶ ἐνδυναζοῦντας; ἢ τὸ τοῦ Ὁμήρου ἂν πεπονθέναι, καὶ σφόδρα βουλεσθαι ἐπάρουρον ἐόντα -- θητευέμεν ἄλλῳ Ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ; καὶ ὁτιοῦν ἂν πεπονθέναι μᾶλλον ἢ κεῖνά τε δοξάζειν καὶ ἐκείνως ζῆν; Οὕτως, ἔφη, ἐγωγε οἶμαι πᾶν μᾶλ- e,
λον πεπονθέναι ἂν δέξασθαι, ἢ ζῆν ἐκείνως. Καὶ τόδε δὴ ἐν-
νόησον, ἦν δ' ἐγώ· εἰ πάλιν ὁ τοιοῦτος κατιὼν εἰς τὸν αὐτὸν βῶλον καθίζοιτο, ἆρ' οὐ σκότους ἀνάπλεως σχοίη τοὺς ὀφθαλμούς, ἐξαίφνης ἥκων ἐκ τοῦ ἡλίου; Καὶ μάλα γ',

ascensurum. Quid si habitationem pristinam memoria repetat, & illorum hominum sapientiam atque vincula: an non censes, eum beatum se loci mutatione existimaturum, illos autem miseraturum? Et maxime quidem. Praeterea, si qui honores invicem exhibebantur & laudes, dabanturque praemia illi, qui transeuntia quaelibet acute cerneret, recordareturque maxime, quae ex illis priora, quae posteriora, quae pariter progredi soleant, atque ex his futura optime praesagiret: haecne desideraturum putas, beatosque illos, qui apud eos honorantur & dominantur, existimaturum? vel, quod ait Homerus, malle in alieno scilicet rure servi alicuius extorris mancipium effici, & quidlibet perpeti potius, quam opinionibus istis illudi, & in ea miseria versari? Arbitror, eum quaecunque alia potius, quam vitam eiusmodi, electurum. Tum & hoc considera, inquam, si hic rursus descendat, & sedem, quam antea, nanciscatur: nonne, cum repente a sole discesserit, te-

ἔφη. Τὰς δὲ δὴ σκιὰς ἐκείνας πάλιν εἰ δέοι αὐτὸν γνωματεύοντα, διαμιλλᾶσθαι τοῖς ἀεὶ δεσμώταις ἐκείνοις, ἐν ᾧ ἀμ-
p. βλυώττει πρὶν καταστῆναι τὰ ὄμματα, οὗτος δ' ὁ χρόνος μὴ
517 πάνυ ὀλίγος εἴη τῆς συνηθείας· ἆρ' οὐ γέλωτ' ἂν παρέσχοι,
a. καὶ λέγοιτο ἂν περὶ αὐτοῦ ὡς ἀναβὰς ἄνω, διεφθαρμένος ἥκει τὰ ὄμματα; καὶ ὅτι οὐκ ἄξιον οὐδὲ πειρᾶσθαι ἄνω ἰέναι, καὶ τὸν ἐπιχειροῦντα λύειν τε καὶ ἀνάγειν, εἴπως ἐν ταῖς χερσὶ δύναιντο λαβεῖν καὶ ἀποκτιννύναι; Ἀποκτιννύναι ἂν σφόδρα γ', ἔφη. Ταύτην τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὴν εἰκόνα, ὦ φίλε Γλαύκων, προσαπτέον ἅπασαν τοῖς ἔμπροσθεν
b. λεγομένοις. τὴν μὲν δι' ὄψεως φαινομένην ἕδραν, τῇ τοῦ δεσμωτηρίου οἰκήσει ἀφομοιοῦντα, τὸ δὲ τοῦ πυρὸς ἐν αὐτῇ φῶς, τῇ τοῦ ἡλίου δυνάμει· τὴν δὲ ἄνω ἀνάβασιν καὶ θέαν τῶν ἄνω, τὴν εἰς τὸν νοητὸν τόπον τῆς ψυχῆς ἀνοδον τιθεὶς. οὐχ ἁμαρτήσεις τῆς γ' ἐμῆς ἐλπίδος, ἐπειδὴ ταύτης ἐπιθυμεῖς ἀκοῦσαι· θεὸς δέ που οἶδεν εἰ ἀληθὴς οὖσα τυγχάνει. τὰ δ' οὖν ἐμοὶ φαινόμενα οὕτω φαίνεται· ἐν τῷ γνωστῷ τέλει-

nebris offundetur? Vehementer. At si umbras illas discernere oporteat, deque ipsis disceptare cum illis, qui perpetuis vinculis pressi sunt, proferendaque sententia sit eo ipso in tempore, quo oculi ipsius hallucinantur, antequam acies expurgetur, (quod quidem non brevi fiet) an non risum concitabit? eique ab omnibus dedecori dabitur, quod, postquam sursum ascendit, corruptis reversus est oculis? diceturque, nunquam ad supera contendendum esse, & eum, qui solvere tentet, & sursum ducere, si deprehendatur, protinus occidendum? Occidendum certe, inquit. Tota haec imago, o amice Glauco, referenda est ad illa, quae supra dicta sunt: carcer quidem is ad eam, quae cernitur oculis, mundi machinam: fax vero ignis in specu, ad solis potentiam: postremo si ascensum ad supera, eorumque conspectum, rite ad eum, qui ad intelligibilem regionem tendit, ascensum retuleris, ut ego quidem spero, non aberrabis, postquam sententiam meam audire desideras. Deus autem novit, an vera sit. Quae igitur mihi apparent,

τυία ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα καὶ μόγις ὁρᾶσθαι· ὀφθεῖσα δὲ, συλλογιστέα εἶναι ὡς ἄρα πᾶσι παντων αὐτη ὀρθῶν τε καὶ καλῶν αἰτια, ἔν τε ὁρατῷ φῶς καὶ τὸν τούτου κύριον τεκοῦσα· ἔν τε τῷ νοητῷ, αὐτη κυρια ἀληθειαν καὶ νοῦν παρασχομένη· καὶ ὅτι δεῖ ταύτην ἰδειν τὸν μελλοντα ἐμφρόνως πράξειν, ἢ ἰδιᾳ ἢ δημοσιᾳ. Συνοιομαι, ἐφη, καὶ ἐγω ὁν γε δὴ τρόπον δύναμαι. Ἴθι δὴ τοινυν, ἦν δ' ἐγω, καὶ τόδε ξυνοιήθητι, καὶ μὴ θαυμαστεον ὅτι οἱ ἐνταῦθα ἐλθόντες οὐκ ἐθελουσι τὰ τῶν ἀνθρωπων πραττειν, ἀλλ' ἄνω ἀει ἐπειγονται αὐτῶν αἱ ψυχαὶ διατριβειν. εἰκὸς γάρ που οὕτως, εἴπερ αὖ κατα τὴν προειρημένην εἰκόνα ταῦτ' ἔχει. Εἰκὸς μέντοι, ἔφη. Τι δέ; τόδε οἴει τι θαυμαστὸν, εἰ ἀπο θείων, ἦν δ' ἐγω, θεωριῶν ἐπι τὰ ἀνθρωπεια τις ἐλθων κακὰ, ἀσχημονεῖ τε καὶ φαινεται σφόδρα γελοῖος, ἔτι ἀμβλυωττων; καὶ πρὶν ἱκανῶς συνήθης γενέσθαι τῷ παρόντι σκότῳ, ἀνάγκη καζόμενος ἐν δικαστηρίοις ἢ ἀλλοθι που ἀγωνίζεσθαι περι τῶν τοῦ δικαιου σκιῶν, ἢ ἀγαλμάτων, ὧν αἱ σκιαὶ, καὶ διαμιλλᾶσθαι περὶ τούτου ὅπη ποτε

huc tendunt. nempe arbitror, in ordine ipſo intelligibili, boni ipſius ideam ſupremam exſtitiſſe, vixque videri: ſi autem viſa fuerit, aſſerendum, eam omnibus omnium, quae recta & bona ſunt, cauſam eſſe, cum ipſa in loco viſibili lumen creaverit, & luminis auctorem; in ipſo vero intelligibili regnet ipſa, veritatemque & mentem protulerit: quam noſſe neceſſe ſit omnem, quicunque ſana mente quidquam vel privatim, vel publice eſt acturus. Ita & ipſe cogito, utcunque poſſum. Age & hoc conſidera: neque mireris, quod hi, qui huc deſcendunt, nolint humana tractare; ſed ipſorum mentis acies ſemper ad ſupera dirigatur. probabile quippe id eſt, ſi quidem ſuperiorem imaginem ſequitur. Probabile ſane. Quid autem hoc? mirandumne putas, ſi quis a divinis ſpectaculis ad humana haec mala prolapſus, ineptior ſit ad agendum, rideaturque: praeſertim ſi ante, quam praeſentibus tenebris aſſuefcat, dum adhuc caligat, cogatur, vel in iudiciis, vel alibi, de iuſti umbris, aut ſtatuis illis, quarum umbrae hae ſunt, certare, de-

ὑπολαμβάνεται ταῦτα ὑπὸ τῶν αὐτὴν δικαιοσύνην μὴ πώ-
ποτε ἰδόντων; Οὐδ' ὁπωστιοῦν θαυμαστὸν, ἔφη. Ἀλλ' εἰ νοῦν
p. γε ἔχοι τις, ἦν δ' ἐγὼ, μεμνῆτ' ἂν ὅτι διττοὶ καὶ ἀπὸ διτ-
518 τῶν γίγνοιντ' ἂν ἐπιταράξεις ὄμμασιν, ἔκ γε φωτὸς εἰς σκό-
a. τος μεθισταμένων, καὶ ἐκ σκότου εἰς φῶς. ταῦτα δὲ ταυτὰ
νομίσας τὶς γίγνεσθαι καὶ περὶ ψυχὴν, ὁπότε ἴδοι θορυβου-
μένην τινὰ καὶ ἀδυνατοῦσάν τι καθορᾶν, οὐκ ἂν ἀλογίστως
γελᾷη, ἀλλ' ἐπισκοποῖ ἂν πότερον ἐκ φαυλοτέρου βίου ἥκουσα,
ὑπὸ ἀμαθίας ἐσκότωται, ἢ ἐξ ἀμαθίας πλείονος εἰς φαυλότε-
ρον ἰοῦσα, ὑπὸ λαμπροτέρου μαρμαρυγῆς ἐμπέπληκεν· καὶ
b. οὕτω δὴ τὴν μὲν εὐδαιμονίσειεν ἂν τοῦ πάθους τε καὶ βίου,
τὴν δὲ ἐλεήσειεν· καὶ εἰ γελᾶν ἐπ' αὐτῇ βούλοιτο, ἧττον ἂν
καταγέλαστος ὁ γέλως αὐτῷ εἴη ἢ ὁ ἐπὶ τῇ ἄνωθεν ἐκ φωτὸς
ἥκούσῃ. Καὶ μάλα, ἔφη, μετρίως λέγεις. Δεῖ δὴ, εἶτον, ἡμᾶς
τοιόνδε νομίσαι περὶ αὐτῶν, εἰ ταῦτα ἀληθῆ τὴν παιδείαν,
οὐχ οἵαν τινὲς ἐπαγγελλόμενοι φασίν εἶναι, τοιαύτην καὶ
εἶναι. φασὶ δέ που, οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης, σφεῖς

que eorum, qui iuſtitiam ipſam nunquam viderunt, perſuaſione iudiciiſque differere? Nullo modo mirandum. Verum ſi mentem quis habuerit, recordabitur, quod duobus modis, & duabus ex cauſis turbari oculi conſueverunt: & cum ex lumine ad umbram deſcendimus, & cum ex tenebris in lucem prodimus. eodemque modo affici animum arbitrabitur, quoties turbatum viderit, & ad aliquid cernendum hebetiorem: ideoque haud temere in riſum prorumpet; ſed diligenter inquiret, utrum a lucidiori vita deſcendens, novis tenebris obruatur; vel ab inſipientia plurima ad fulgidum ſpectaculum ſurgens, ſub coruſco nimium ſplendore deficiat. & huius quidem affectum probabit, vitamque eius beatam fore cenſebit: illius miſerebitur: aut ſi forte eam vitam ridere volet, haud tam inepte hunc ridebit, quam eum, qui a lumine ſuperno decideret. Conſentaneum. Haec igitur ſi vera ſunt, ita de his cogitandum eſt, Eruditionem non eſſe talem, qualem aliqui praedicant. polliceatur enim, animo ſcientiae prorſus experti ſe

ἐντιθέναι, οἷον τυφλοῖς ὄφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέντες. Φασὶ γὰρ c.
οὖν, ἔφη. Ὁ δέ γε νῦν λόγος, ἦν δ' ἐγώ, σημαίνει, ταύτην
τὴν ἐνοῦσαν ἑκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ τὸ ὄργανον ᾧ
καταμανθάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως ἢ
ξὺν ὅλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους,
οὕτω ξὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιακτέον εἶναι,
ἕως ἂν εἰς τὸ ὂν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανώτατον δυνατὴ γένηται
ἀναστρέφεσθαι θεωμένη. τοῦτο δ' εἶναι φαμὲν τἀγαθόν. Ἦ γάρ; d.
Ναι. Τοῦτο τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, αὐτοῦ τέχνη ἂν εἴη τῆς περια-
γωγῆς, τίνα τρόπον ὡς ῥᾷστά τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστρα-
φήσεται· οὐ τοῦ ἐμποιῆσαι αὐτῷ τὸ ὁρᾶν, ἀλλ' ὡς ἔχοντι
μὲν αὐτό, οὐκ ὀρθῶς δὲ τετραμμένῳ, οὐδὲ βλέποντι οἷ ἔδει,
τοῦτο διαμηχανήσασθαι. Ἔοικε γάρ, ἔφη. Αἱ μὲν τοίνυν ἄλ-
λαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι
τῶν τοῦ σώματος· (τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνοῦσαι πρότερον, ὕστε-
ρον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσί τε καὶ ἀσκήσεσιν) ἡ δὲ τοῦ φρονῆσαι, e.

ſcientiam traditurus, quaſi oculis caecis viſum. Profitentur certe. Praeſens autem ratio nobis innuit, primum vim, quae eſt in animo cuiuſcunque, deinde inſtrumentum, quo rem diſcere quiſque poteſt: perinde ac ſi oculum impeſſibile eſſet aliter, quam una cum toto corpore, ad clarum obiectum ex obſcuro convertere: ita tota mente ab eo, quod fit, uſque ad id, quod ens dicitur, circumagere oportere, ut, quod clariſſimum eſt, poſſit ſpeculando ferre. hoc autem ipſum bonum eſſe dicimus. Nempe. Ad hoc igitur ipſum eruditio competens, erit facultas quaedam animi dirigendi. Quo modo? Ut ipſius oculus quam facillime & efficaciſſime convertatur. quae huic oculo aciem viſumque non dabit: ſed eum potius, cum viſum quidem habeat, neque tamen recte converſus ſit, neque, quo decet, aſpiciat, convertere omni machinatione contendet. Ita videtur. Ceterae igitur, quae virtutes animae nuncupantur, in hoc videntur virtutibus corporis ſimiles. nam, cum natura non inſint, paulatim conſuetudine & exercitatione comparari videntur. Sapientia vero maxime omnium divinior

παντὸς μᾶλλον, δειοτέρου τινὸς τυγχάνει, ὡς ἔοικεν, οὖσα, ὃ τὴν μὲν δυναμιν οὐδέποτε ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς περιαγωγῆς χρήσιμόν τε καὶ ὠφέλιμον, καὶ ὄχρηστον αὖ καὶ βλαβερὸν γίγνεται. ἢ οὔπω ἐνενόησας, τῶν λεγομένων πονηρῶν
P. 519 a. μὲν, σοφῶν δὲ, ὡς ἁρμὺ μὲν βλέπει τὸ ψυχάριον, καὶ ὀξέως διορᾷ πάντα ἐφ' ἃ τέτραπται, ὡς οὐ σμικρὴν ἔχον τὴν ὄψιν, κακὰ δ' ἠναγκασμένον ὑπηρετεῖν; ὥστε ὅσῳ ἂν ὀξύτερον βλέπῃ, τοσουτῳ πλεῖω κακὰ ἐργαζόμενον; Πάνυ μὲν οὖν, ἐφη. Τοῦτο μέντοι, ἦν δ' ἐγὼ, τὸ τῆς τοιαύτης φύσεως, εἰ ἐκ παιδὸς εὐθὺς κοπτόμενον, περικόπη τὰ τῆς γενέσεως ξυγ-
b. γενῆ, ὥσπερ μολυβδίδας, αἳ δὴ ἐδωδαίς τε καὶ τῶν τοιούτων ἡδοναίς τε καὶ λιχνείαις προσφυεῖς γιγνόμεναι, περὶ τὰ κάτω στρέφουσι τὴν τῆς ψυχῆς ὄψιν· ὧν εἰ ἀπαλλαγὴν περιστρέφοιτο εἰς τἀληθῆ, καὶ ἐκεῖνα ἂν τὸ αὐτὸ τοῦτο τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων ὀξύτατα ἔωρα, ὥσπερ καὶ ἃ νῦν τέτραπται. Εἰκός γ', ἔφη. Τί δέ; τόδε οὐκ εἰκὸς, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ ἀληθείας

quaedam virtus exſiſtit, quod vim quidem ſuam nunquam amittit, ab ipſa vero circumductione utile & conferens, ac inutile rurſus, noxiumque evadit. an nondum animadvertiſti, quam acute videt celeriterque diſcernit illorum animula, qui, licet mali ſint, tamen ſapientes habentur, ea, ad quae converſa eſt: tanquam aciem habeat nequaquam hebetem, ſed pravitati ſervire coacta ſit? atque ideirco, quo acutius inſpicit, eo plura peragit mala. Omnino quidem. Si ab hoc ingenio ſtatim a pueritia amputentur, quae ſunt generationis affinia, ceu plumbea pondera, quae comeſtionibus, & huiuſmodi voluptatibus & libidinibus, atque deliciis inhaerentia, mentis aciem ad inferiora detorquent: confeſtim expeditus eius intuitus, & ad ea, quae vera ſunt, converſus, ipſe ſilicet idem & in eiſdem hominibus tam acute illa diſcernet, quam haec, quibus in praeſentia eſt intentus. Probabile eſt. Quid iſtud? nonne probabile ac neceſſarium ex praedictis, neque rudes homines & veritatis ignaros rempublicam ſuſſi-

ἀπείρους ἱκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν
παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους; τοὺς μέν, ὅτι σκο- c.
πὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἕνα, οὗ ἕνεκα δεῖ ἅπαν-
τα πράττειν ἃ ἂν πράττωσιν, ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ τοὺς δὲ,
ὅτι ἑκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν, ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις
ζῶντες ἔτι ἀπῳκίσθαι. Ἀληθῆ, ἔφη. Ἡμέτερον δὴ ἔργον, ἦν
δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τὰς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφι-
κέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ ἐμπροσθεν ἔφαμεν εἶναι μέ- d.
γιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν, καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνά-
βασιν· καὶ ἐπειδὰν ἱκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν
αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται. Τὸ ποῖον δή; Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγὼ,
καταμένειν, καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν κατάβαινειν παρ' ἐκείνους
τοὺς δεσμώτας, μηδὲ μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ
τιμῶν, εἴτε ὀχλοτέρων, εἴτε σπουδαιοτέρων. Ἔπειτ', ἔφη, ἀδι-
κήσομεν αὐτοὺς, καὶ ποιήσομεν χεῖρον ζῆν, δυνατὸν αὐτοῖς
ὄντων; Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγὼ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νομοθέτῃ e.
οὐ τούτου μέλει ὅπως ἔν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ

cienter administrare; neque eos, qui semper in studiis literarum versati sunt? propterea quod illi quidem finem sibi certum non proposuerunt in vita, ad quem respicientes oportet omnia agere, quaecunque agant & privatim & publice: hi autem haud sponte tractabunt civilia, existimantes, se etiam hac in vita, a negotiis humanis semotos, in beatorum insulis habitare. Vera narras. Nostrum igitur, qui condidimus civitatem, erit officium, optimas hominum naturas impellere ad eam, quam supra diximus maximam, disciplinam, bonumque cognoscendum: adeo ut & sursum ascendant, & postquam ascenderint, ac satis inspexerint, ne ipsis, quod nunc conceditur, permittamus. Quid istud? Ut in eo videlicet studio permaneant, neque velint rursus ad homines istos carcere clausos descendere, neque laborum istorum honorumque, seu viliores, seu pretiosiores fuerint, participes esse. An ipsis iniuriam inferemus, cogemusque eos deteriorem vitam subire, cum sui meliore possint? Oblitus es, o amice, hoc legislatori curae non

πράξει· ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι,
ξυναρμόττων τοὺς πολίτας, πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ ποιῶν με-
ταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελείας ἣν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυ-
p. νατοὶ ὦσιν ὠφελεῖν· καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν
520 τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῇ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούληται,
a. ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν ξύνδεσμον τῆς
πόλεως. Ἀληθῆ, ἔφη. ἐπελαθόμην γάρ. Σκέψαι τοίνυν, εἶπον,
ὦ Γλαύκων, ὅτι οὐδ' ἀδικήσομεν τοὺς παρ' ἡμῖν γιγνομένους
φιλοσόφους, ἀλλὰ δικαία πρὸς αὐτοὺς ἐροῦμεν, προσαναγ-
κάζοντες τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖσθαί τε καὶ φυλάττειν. ἐροῦμεν
b. δὲ ὅτι οἱ μὲν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι τοιοῦτοι γιγνόμενοι, εἰκό-
τως οὐ μετέχουσι τῶν ἐν αὐταῖς πόνων· (αὐτόματοι γὰρ ἐμ-
φύονται, ἀκούσης τῆς ἐν ἑκάστῃ πολιτείας. δίκην δ' ἔχει, τό
γε αὐτοφυὲς, μηδενὶ τροφὴν ὀφεῖλον, μηδ' ἐκτίνειν τῷ προ-
θυμεῖσθαι τὰ τροφεῖα) ὑμᾶς δ' ἡμεῖς ὑμῖν τε αὐτοῖς τῇ τε
ἄλλῃ πόλει, ὥσπερ ἐν σμήνεσιν ἡγεμόνας τε καὶ βασιλέας,
ἐγεννήσαμεν, ἄμεινόν τε καὶ τελεώτερον ἐκείνων πεπαιδευ-

esse, ut unum quoddam genus in civitate inprimis sit beatum: sed ut tota civitas. profecto ad hoc cives ipsos persuasione & vi conciliat, facitque, ut mutuo sese adiuvent, communemque pro viribus utilitatem colant. nempe legislator civili coetu homines congregat, non ut permittat unumquemque quo lubet ferri, sed ut ipsis ad copulam civitatis utatur. Vera loqueris, id me fugerat. Considera itaque, Glauco, quemadmodum philosophos, qui apud nos reperiuntur, iniuria nulla afficiemus: sed, cum cogemus eos aliorum curam gerere, iure in hunc modum dicemus: quod videlicet quicunque in aliis civitatibus philosophi reperiuntur, ob hanc causam merito administrandae reipublicae labores refugiunt, quia in qualibet civitate ipsi per se nascuntur, republica non curante. par autem est, ut quod per se nascitur, cum nulli pro alimentis acceptis sit obnoxium, nulli exhibeat nutrimenti mercedem. Nos autem vos tam vobismet, quam reliquis civibus, tanquam in apum examine duces ac reges creavimus, melius perfectiusque, quam apum reges,

μένους, καὶ μᾶλλον δυνατοὺς ἀμφοτέρων μετέχειν. καταβατέον οὖν ἐν μέρει ἑκάστοις εἰς τὴν τῶν ἄλλων ξυνοίκησιν, c.
καὶ συνεθιστέον τὰ σκοτεινὰ θεάσασθαι. ξυνεθιζόμενοι γὰρ,
μυρίῳ βέλτιόν τε ὄψεσθε τῶν ἐκεῖ, καὶ γνώσεσθε ἕκαστα τὰ
εἰδώλα ἅττα ἐστι καὶ ὧν, διὰ τὸ τἀληθῆ ἑωρακέναι καλῶν τε
καὶ δικαίων καὶ ἀγαθῶν πέρι. καὶ οὕτως ὑπαρ ἡμῖν καὶ ὑμῖν
ἡ πόλις οἰκήσεται, ὄναρ· οὐκ ὀναρ, ὡς νῦν αἱ πολλαὶ ὑπὸ σκια-
μαχούντων τε πρὸς ἀλλήλους καὶ στασιαζόντων περὶ τοῦ ἄρ-
χειν οἰκοῦνται, ὡς μεγάλου τινὸς ἀγαθοῦ ὄντος. τὸ δέ που d.
ἀληθὲς ὧδ' ἔχει· ἐν πόλει ἧ ἂν μάλιστα πρόθυμοι ἄρχειν οἱ μέλλον-
τες ἄρξειν, ταύτην ἄριστα καὶ ἀστασιαστότατα ἀνάγκη οἰκεῖ-
σθαι· τὴν δ' ἐναντίους ἄρχοντας σχοῦσαν, ἐναντίως. Πάνυ
μὲν οὖν, ἔφη. Ἀπειθήσουσιν οὖν ἡμῖν, εἰπεῖν, οἱ τρόφιμοι,
ταῦτ' ἀκούοντες, καὶ οὐκ ἐθελήσουσι ξυμπονεῖν ἐν τῇ πόλει
ἕκαστοι ἐν μέρει, τὸν δὲ πολὺν χρόνον μετ' ἀλλήλων οἰκεῖν
ἐν τῷ καθαρῷ; Ἀδύνατον, ἔφη. δίκαια γὰρ δὴ δικαίοις ἐπι- e.

eruditos, aptioresque ad utramque curam suscipiendam. descendere ergo vicissim debetis singuli in aliorum hominum coetum, & ad obscura inspicienda assuescieri. nam cum assuefacti fueritis, multo acutius illa cernetis, quam qui in eis quotidie obversantur: & quaelibet simulacra, quae & quorum sint, agnoscetis: ut qui revera noveritis, quae honesta, iusta, bonave sint. atque ita nobis una ac vobis civitas, quasi vigilantibus rectequе sentientibus, coletur, non tanquam somniantibus: quemadmodum nunc plurimae habitantur, ab his videlicet, qui de umbris inter se decertant, deque principatu, tanquam maximo bono, contendunt. Veritas autem ita se habet. civitas profecto, in qua cives ad expetendos magistratus minime ambitiosi sunt, optime & procul a seditionibus permanet: contra vero, quae aliter affectos habet cives. Sic est prorsus. An renuent monitus nostros alumni, cum haec audiverint? nolentque vicissim singuli civitatis administrationem suscipere, sed in contemplationis otio diutius commorari? Minime. nam iusta viris iustis praecipiemus. Sed omnino, tanquam ad rem

τάξομεν. παντὸς μὴν μᾶλλον ὡς ἐπ' ἀναγκαῖον αὐτῶν ἕκαστος εἶσι τὸ ἄρχειν, τοὐναντίον τῶν νῦν ἐν ἑκάστῃ πόλει ἀρχόντων. Οὕτω γὰρ ἔχει, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἑταῖρε, εἰ μὲν βίον
p. ἐξευρήσεις ἀμείνω τοῦ ἄρχειν τοῖς μέλλουσιν ἄρξειν, ἐσί σοι
521 a. δυνατὴ γενέσθαι πόλις εὖ οἰκουμένη. ἐν μόνῃ γὰρ αὐτῇ ἄρξουσιν οἱ τῷ ὄντι πλουσιοι, οὐ χρυσιου, ἀλλ' οὗ δεῖ τὸν εὐδαίμονα πλουτειν, ζωῆς ἀγαθῆς τε καὶ ἔμφρονος. εἰ δὲ πτωχοὶ καὶ πεινῶντες ἀγαθῶν ἰδιων ἐπὶ τὰ δημόσια ἴασιν, ἐντεῦθεν οἰόμενοι τἀγαθὸν δεῖν ἁρπάζειν, οὐκ ἔστι. περιμάχητον γὰρ τὸ ἄρχειν ἡγησόμεθα, οἰκείας ὢν καὶ ἐνδον ὁ τοιοῦτος πόλεμος αὐτούς τε ἀπολλυσι καὶ τὴν ἄλλην πόλιν. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἔχεις οὖν, ἦν δ' ἐγώ, βίον ἄλλον τινὰ πολι-
b. τικῶν ἀρχῶν καταφρονοῦντα, ἢ τὸν ἀληθινὸν φιλοσοφίας; Οὔ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς. Ἀλλὰ μέντοι δεῖ γε μὴ ἐραστὰς τοῦ ἄρχειν εἶναι τῆς πόλεως· εἰ δὲ μή, σιγῇ ἀντεραστὰ μαχοῦνται. Πῶς δ' οὔ; Τίνας οὖν ἄλλους ἀναγκάσεις ἰέναι ἐπὶ φυλακὴν τῆς πόλεως, ἢ οἵτινες τούτων τε φρονιμώτατοι δι' ὧν ἀρίστη πό-

neceſſariam, ad magiſtratum accedet eorum quiſque: contra ac illi, qui nunc in ſingulis civitatibus dominantur. Nempe ſic ſe res habet, o amice: Si vitam inveneris eorum, qui magiſtratibus praefuturi ſunt, ipſis magiſtratibus meliorem, tunc primum tibi optime inſtituta civitas elucebit. in ea ſiquidem ſola vere divites dominabuntur: non auri dico, ſed cuius oportet virum beatum, divitem eſſe, vitae probae atque prudentis. Sin autem inopes, bonisque propriis vacui, ad rempublicam acceſſerint, bona illinc rapere cupientes, civitas illa felix eſſe non poterit. nam ubi de principatu contenditur, cum proprium hoc ſit & inteſtinum bellum: tum eos, qui ita pugnant, tum reliquam civitatem perdit. Vera narras. Habes aliquos, qui civiles honores ſpernant, praeter veros philoſophos? Non per Iovem. At enim magiſtratus dandi ſunt hominibus imperii minime cupidis: alioquin ſimultas inter aemulos orietur. Certe. Quoſnam igitur alios ad cuſtodiam civitatis induces, praeter eos, qui optime haec intelligant, per quae rite civitas colitur,

λις οἰκεῖται, ἔχουσί τε τιμὰς ἄλλας καὶ βίον ἀμείνω τοῦ πο-
λιτικοῦ; Οὐδένας ἄλλους, ἔφη. Βούλει οὖν τοῦτ' ἤδη σκο- c.
πῶμεν, τίνα τρόπον οἱ τοιοῦτοι ἐγγενήσονται, καὶ πῶς τις
ἀνάξει αὐτοὺς εἰς φῶς, ὥσπερ ἐξ ᾅδου λέγονταί δή τινες εἰς
θεοὺς ἀνελθεῖν; Πῶς γὰρ οὐ βούλομαι; ἔφη. Τοῦτο δή, ὡς
ἔοικεν, οὐκ ὄστρακον ἂν εἴη περιστροφή, ἀλλὰ ψυχῆς περιαγω-
γή, ἐκ νυκτεινῆς τινος ἡμέρας εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος ἰού-
σης ἐπάνοδον, ἣν δὴ φιλοσοφίαν ἀληθῆ φήσομεν εἶναι. Πάνυ
μὲν οὖν. Οὐκοῦν δεῖ σκοπεῖσθαι τί τῶν μαθημάτων ἔχει τοι-
αύτην δύναμιν. Πῶς γὰρ οὔ; Τί ἂν οὖν εἴη, ὦ Γλαύκων, d.
μάθημα ψυχῆς ὅλκὸν ἀπὸ τοῦ γιγνομένου ἐπὶ τὸ ὄν; τόδε
δ' ἐννοῶ λέγων· ἡμεῖς οὐκ ἀθλητὰς μέντοι πολέμου ἔφαμεν
τούτους ἀναγκαῖον εἶναι νέους ὄντας; Ἔφαμεν γάρ. Δεῖ
ἄρα καὶ τοῦτο προσεῖναι τὸ μάθημα ὃ ζητοῦμεν πρὸς ἐκεί-
νῳ. Τὸ ποῖον; Μὴ ἄχρηστον πολεμικοῖς ἀνδράσιν εἶναι. Δεῖ
μέντοι, ἔφη, εἴπερ οἷόντε. Γυμναστικῇ μέν που καὶ μουσικῇ ἐν

habentque & honores alios, & vitam civili praestantiorem? Nullos equidem alios. Vis ergo nunc inquiramus, quo pacto tales in civitate viri evadant? & qua ratione eos aliquis in lumen educat? quemadmodum ab inferis ad Deos ascendisse aliqui memorantur. Quidni velim? Haec, ut videtur, non erit testae revolutio, sed animae circumductio a nocturno quodam die, ad eius, quod vere est, contemplationem. quem quidem ascensum veram philosophiam esse dicemus. Omnino. An non investigandum est, quae disciplina potissimum hanc habeat facultatem? Quidni? Quaenam igitur erit, o Glauco, disciplina, per quam animus ex his, quae fluunt, ad ea, quae vere sunt, reducatur? Nunc interim, dum loquor, cogito. Nonne enim eos esse belli athletas diximus: sed necessarium, dum iuvenes sunt, tales esse? Diximus plane. Oportet ergo hanc praeterea superiori addere disciplinam, quam quaerimus. Quam potissimum? Quae scilicet non inutilis sit bellicosis hominibus. Oportet sane, si quidem est possibile. Gymnastica porro & musica in superioribus a nobis sunt eruditi. Ita prorsus est actum. Gym-

c. γε τῷ πρόσθεν ἐπαιδεύοντο ἡμῖν. Ἦν ταῦτα, ἔφη. Γυμναστικὴ μέν που περὶ γιγνόμενον καὶ ἀπολλύμενον τέτευχε. σώματος γὰρ αὔξης καὶ φθίσεως ἐπιστατεῖ. Φαίνεται. Τοῦτο μὲν
p. δὴ οὐκ ἂν εἴη ὃ ζητοῦμεν μάθημα. Οὐ γάρ. Ἀλλ' ἆρα μουσικὴ ὅσην τοτὲ πρότερον διήλθομεν; Ἀλλ' ἦν ἐκείνη γ', ἔφη, ἀντίροφος τῆς γυμναστικῆς, εἰ μέμνησαι, ἤθεσι παιδεύουσα τοὺς
522 a. φύλακας, κατά τε ἁρμονίαν, εὐαρμοστίαν τινά, οὐκ ἐπιστήμην, παραδιδοῦσα, καὶ κατὰ ῥυθμὸν εὐρυθμίαν· ἐν τε τοῖς λόγοις ἕτερα τούτων ἀδελφα, ἔφη, ἅττα ἔχουσα, καὶ ὅσοι μυθῳδεις τῶν λόγων καὶ ὅσοι ἀληθινώτεροι ἦσαν. μάθημα δὲ
b. πρὸς τοιοῦτόν τι ἀγαθὸν οἷον σὺ νῦν ζητεῖς, οὐδὲν ἦν ἐν αὐτῇ. Ἀκριβέστατα, ἦν δ' ἐγώ, ἀναμιμνήσεις με. τῷ γὰρ ὄντι τοιοῦτον οὐδὲν εἶχεν. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε Γλαύκων, τί ἂν εἴη τοιοῦτον; αἱ τε γὰρ τεχναι, βαναυσοι που ἅπασαι ἐδοξαν εἶναι. Πῶς δ' οὔ; Καὶ μὴν τι ἔτ' ἄλλο λείπεται μάθημα, μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς καὶ τῶν τεχνῶν κεχωρισμένον;

nastica quidem circa id, quod augescit & deficit, versari videtur. nam incrementum corporis & decrementum considerat. Apparet. Haec ergo non erit ea, quam quaerimus, disciplina. Non. An forte genus illud musicae, quod supra narravimus? At erat illa quidem, si tenes memoria, proportione quadam gymnasticae correspondens, consuetudine moribusque custodes erudiens, praebensque secundum harmoniam compositionem & concinnitatem quandam potius, quam scientiam: & secundum rhythmum modulationem numerosamque decentiam. Quin etiam in oratione alia quaedam generis eiusdem continet, tam quoad fabulosos sermones, quam quoad veros. cognitio vero talis cuiusdam boni, quale tu nunc investigas, in ea nulla prorsus exstitit. Diligenter admodum me commonuisti. nam revera tale nihil habere comperta est. Ceterum, o beate Glauco, quaenam talis erit facultas? etenim artes mechanicae illiberalesque omnes esse quodammodo visae sunt. Quidni? At vero, quaenam alia praeterea restat doctrina, a Musica, & Gymnastica, artibusque diversa? Age itaque, si nihil ab his

Φέρε, ἦν δ' ἐγώ, εἰ μηδὲν ἔτι ἐκτὸς τούτων ἔχομεν λαβεῖν, τῶν ἐπὶ πάντα τεινόντων τι λάβωμεν. Τὸ ποῖον; οἷον τοῦτο τὸ κοινὸν, ᾧ πᾶσαι προσχρῶνται τέχναι τε καὶ διάνοιαι καὶ c. ἐπιξύμαι· ὃ καὶ παντὶ ἐν πρώτοις ἀνάγκη μανθάνειν. Τὸ ποῖον; ἔφη. Τὸ φαῦλον τοῦτο, ἦν δ' ἐγὼ, τὸ ἓν τε καὶ τὰ δύο καὶ τὸ τρία διαγινώσκειν. Λέγω δὲ αὐτὸ ὡς ἐν κεφαλαίῳ ἀριθμόν τε καὶ λογισμόν. ἢ οὐχ οὕτω περὶ τούτων ἔχει, ὡς πᾶσα τέχνη τε καὶ ἐπιξύμη ἀναγκάζεται αὐτῶν μέτοχος γίγνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ ἡ πολεμική; Πολλὴ, ἔφη, ἀνάγκη. Παγκάλοιον γοῦν, ἔφην, στρατηγὸν Ἀγαμέμνονα ἐν ταῖς τραγῳδίαις Παλαμήδης d. ἑκάστοτε ἀποφαίνει. ἢ οὐκ ἐννενόηκας ὅτι φησὶν, ἀριθμὸν εὑρὼν, τάς τε τάξεις τῷ στρατοπέδῳ καταστῆσαι ἐν Ἰλίῳ, καὶ ἐξαριθμῆσαι ναῦς τε καὶ τἆλλα πάντα; ὡς πρότου ἀναριθμήτων ὄντων, καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὡς ἔοικεν, οὐδ' ὁπόσους πόδας εἶχεν εἰδότος, εἰπερ ἀριθμεῖν μὴ ἠπίστατο; καίτοι ποίόν τιν' αὐτὸν οἴει στρατηγὸν εἶναι; Ἄτοπόν τιν', ἔφη, ἐγώγε, εἰ ἦν τοῦτ' ἀληθές. Ἀλλό τι οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, μάθημα ἀναγ- e.

seorsum accipere possumus, aliquid saltem ex iis, quae per omnia discurrunt, accipiamus. Quidnam? Commune scilicet illud, quo omnes utuntur artes, cogitationes, atque scientiae: quod cuique inprimis necessario est discendum. Quale istud? Leve hoc & puerile, cognoscere scilicet unum, duo, tria: quod summatim numerum & computationem voco. an non ita natura comparatum est, ut omnis ars atque scientia cogatur horum particeps fieri? Et maxime quidem. Nonne res bellica etiam? Necessarium est omnino. Ridiculum ducem Palamedes Agamemnonem fuisse passim in tragoediis ostendit. an ignoras, quod se profitetur numeri inventorem, asseritque, apud Troiam belli acies ordinasse, navesque & reliqua omnia numerasse: quasi horum numerus ante fuisset incognitus, & Agamemnon, ut videtur, neque quot pedes haberet, agnoverit? siquidem erat computationis ignarus. qualem itaque tunc fuisse ducem existimas? Absurdum equidem, si vera haec erant. Necessariam ergo nu-

καῖον πολεμικῷ ἀνδρὶ θήσομεν μᾶλλον, ἢ λογίζεσθαί τε καὶ
ἀριθμεῖν δυνασθαι; Πάντων γ', ἔφη, μάλιστα, εἰ καὶ ὁτιοῦν
μέλλει τάξεων ἐπαΐειν, μᾶλλον δ' εἰ καὶ ἄνθρωπος ἔσεσθαι.
Ἐννοεῖς οὖν, εἶπον, περὶ τοῦτο τὸ μάθημα ὅπερ ἐγώ; Τὸ
p. ποῖον; Κινδυνεύει τῶν πρὸς τὴν νόησιν ἀγόντων φύσει εἶναι ὃ
522 a. ζητοῦμεν, χρῆσθαι δ' οὐδεὶς αὐτῷ ὀρθῶς, ἑλκτικῷ ὄντι παν-
τάπασι πρὸς οὐσίαν. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Ἐγὼ πειράσομαι,
ἦν δ' ἐγώ, τόγ' ἐμοὶ δοκοῦν δηλῶσαι. ἃ γὰρ διαιροῦμαι παρ'
ἐμαυτῷ ἀγωγά τε εἶναι οἷα λέγομεν, καὶ μὴ, ξυνθεατὴς
γενόμενος ξυμφάθι, ἢ ἀπείπε· ἵνα καὶ τοῦτο σαφέστερον ἴδω-
μεν εἰ ἔστιν οἷον μαντεύομαι. Δείκνυ, ἔφη. Δείκνυμι δὴ, εἶ-
πον, εἰ καθορᾷς τὰ μὲν ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν, οὐ παρακαλοῦν-
b. τα τὴν νόησιν εἰς ἐπισκέψιν, ὡς ἱκανῶς ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως
κρινόμενα· τὰ δὲ, παντάπασι διακελευόμενα ἐκείνην ἐπισκέ-
ψασθαι, ὡς τῆς αἰσθήσεως οὐδὲν ὑγιὲς ποιούσης. Τὰ πόῤῥω-
θεν, ἔφη, φαινόμενα δηλονότι λέγεις, καὶ τὰ ἐσκιαγραφη-

merorum cognitionem militi esse dicemus, ut & numerare & computare valeat. Maxime omnium: si modo ad ordinandas acies omnino rudis esse non debet: immo vero si homo futurus est. An tibi in hac disciplina, quod mihi, venit in mentem? Quid? Videtur natura ex eorum numero esse, quae ad intelligentiam homines elevant, qualia nos perquirimus: cumque talis sit, ut omnino mentem ad essentiam attollere possit, nemo, ut decet, hac uti cognitione videtur. Qua ratione id ais? Conabor equidem sententiam tibi meam explicare. Animadverte, obsecro, quemadmodum mecum ipse genera rerum ita distinguo, ut quaedam ad intelligentiam ducant, qualia nos dicimus, quaedam minime: &, quae dicam, confirma, vel nega; ut clarius dignoscamus, an hoc tale sit, quale vaticinor. Ostende iam. Ecce ostendo: si modo res, quae sensus movent, vides partim tales esse, ut ad considerandum intelligentiam minime provocent, utpote quae sufficienter sunt a sensibus iudicatae: partim tales, ut provocent, quasi sensus in eis nihil sincere diiudicet. Quae procul admodum prospiciuntur, di-

μένα. Οὐ πάνυ, ἦν δ' ἐγὼ, ἔτυχες οὗ λέγω. Ποῖα μὴν, ἔφη, λέγεις; Τὰ μὲν οὐ παρακαλοῦντα, ἦν δ' ἐγὼ, ὅσα μὴ ἐκβαίνει εἰς ἐναντίαν αἴσθησιν ἅμα· τὰ δ' ἐκβαίνοντα, ὡς παρακαλοῦντα τίθημι· ἐπειδὰν ἡ αἴσθησις μηδὲν μᾶλλον τοῦτο ἢ c. τὸ ἐναντίον δηλοῖ, εἴτ' ἐγγύθεν προσπίπτουσα, εἴτε πόῤῥωθεν. ὧδε δὲ ἃ λέγω, σαφέστερον εἴσῃ. οὗτοι, φαμὲν, τρεῖς ἂν εἶεν δάκτυλοι· ὅ, τε σμικρότατος, καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ μέσος. Πάνυ γ', ἔφη. Ὡς ἐγγύθεν τοίνυν ὁρωμένους λέγοντός μου διανοοῦ. ἀλλά μοι περὶ αὐτῶν τόδε σκόπει. Τὸ ποῖον; Δάκτυλος μὲν αὐτῶν φαίνεται ὁμοίως ἕκαστος· καὶ ταύτῃ γε οὐδὲν διαφέρει, ἐάν τε ἐν μέσῳ ὁρᾶται, ἐάν τ' ἐν ἐσχάτῳ· ἐάν d. τε λευκὸς, ἐάν τε μέλας· ἐάν τε παχὺς, ἐάν τε λεπτός· καὶ πᾶν ὅ, τι τοιοῦτον. ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις οὐκ ἀναγκάζεται τῶν πολλῶν ἡ ψυχὴ τὴν νόησιν ἐπερέσθαι τί ποτ' ἐστι δάκτυλος. οὐδαμοῦ γὰρ ἡ ὄψις αὕτη ἅμα ἐσήμαινε τὸν δάκτυλον τοὐναντίον ἢ δάκτυλον εἶναι. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, εἰκότως τό γε τοιοῦτον, νοήσεως οὐκ ἂν παρακλητικὸν

cis, & quae quodammodo adumbrata sunt. Haud satis, quaenam dixerim, coniecisti. Quaenam igitur? Ea porro, inquam, mentem minime provocant, quaecunque in contrarium simul sensum non incidunt: quae vero incidunt in contrarium, provocant, postquam sensus non hoc magis, quam contrarium, monstrat, sive eminus, seu cominus, intueatur. sic autem, quod dico, magis tibi patebit: Hos utique tres esse digitos dicimus, pollicem, indicem, ac medium. Plane. Ita me loqui existimato, quasi proxime videantur: atque id in ipsis considera. Quid? Digitus quidem esse similiter quisque eorum apparet: atque ad hoc nihil interest, sive medius offeratur, sive postremus, albus seu niger, crassus aut tenuis, & quidquid generis eiusdem. in omnibus siquidem huiuscemodi non cogitur animus intelligentiam ad disceptandum provocare, quid e multis sit digitus. neque enim aspectus ipse simul significavit digitum aliud esse, quam digitum. Non certe. Merito igitur, quod tale est, mentem nec movebit, nec excitabit. Merito. Ipsorum

c. οὐδ' ἐγκριτικὸν εἴη. Εἰκότως. Τι δὲ; τὸ μέγεθος αὐτῶν καὶ τὴν σμικρότητα ἡ ὄψις ἆρα ἱκανῶς ὁρᾷ; καὶ οὐδὲν αὐτῇ διαφέρει, ἐν μέσῳ τινὰ αὐτῶν κεισθαι, ἢ ἐπ' ἐσχάτων; καὶ ὡσαύτως πάχος καὶ λεπτότητα, ἢ μαλακότητα καὶ σκληρότητα, ἡ ἁφή; καὶ αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις ἆρ' οὐκ ἐνδεῶς τὰ τοιαῦτα δηλοῦσιν; ἢ ὧδε ποιεῖ ἑκάστη αὐτῶν; πρῶτον μὲν ἡ ἐπὶ
p. τῷ σκληρῷ τεταγμένη αἴσθησις, ἡνάγκασαι καὶ ἐπὶ τῷ μα-
524 a. λακῷ τετάχθαι, καὶ παραγγέλλει τῇ ψυχῇ ὡς ταυτὸν σκληρόν τε καὶ μαλακὸν αἰσθανομένῃ. Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν, ἣν δ' ἐγὼ, ἀνάγκαιον ἐν τοις τοιούτοις αὖ τὴν ψυχὴν ἀπορεῖν τί ποτε σημαίνει αὐτῇ ἡ αἴσθησις τὸ σκληρὸν, εἴπερ τὸ αὐτὸ καὶ μαλακὸν λέγει· καὶ ἡ τοῦ κούφου καὶ ἡ τοῦ βαρέος, τί τὸ κοῦφον καὶ βαρύ· εἰ τό, τε βαρὺ, κοῦφον, καὶ τὸ κοῦφον,
b. βαρὺ σημαίνει. Καὶ γὰρ, ἔφη, αὐτὰ γε ἅττοι τῇ ψυχῇ αἱ ἑρμηνεῖαι, καὶ ἐπισκέψεως δέονται. Εἰκότως ἄρ', ἦν δ' ἐγὼ. ἐν τοῖς τοιούτοις πρῶτον μὲν πειρᾶται λογισμόν τε καὶ νόησιν ψυχὴ παρακαλοῦσα ἐπισκοπεῖν, εἴτε ἓν εἴτε δύο ἐστὶν ἑκάστα τῶν εἰσαγγελλομένων. Πῶς δ' οὔ; Ο�κοῦν, ἐὰν δύο φαίνη-

vero magnitudinem & parvitatem numquid aſpectus ſatis cernit? nihilque ad eum refert, ſive in medio quaedam illorum iaceant, ſive in extremis? eodemque modo craſſum, tenue, vel mollitiem & duritiem, tactus ipſe? Atqui & alii ſenſus numquid non imperfecte talia quaedam declarant? vel ſic agit eorum quiſque? nam primum quidem ſenſus, qui ad durum attinet, cogitur & ad molle pertingere, animoque ita renuntiat, quaſi idem & molle & durum eſſe ſenſerit. Ita certe. An non neceſſarium eſt, in rebus huiuſmodi animum dubitare, quid ſignificet duri hic ſenſus, ſi quidem idem molle inſuper aſſerit? item ſenſus ipſius gravis & levis, quid grave & leve: ſi leve grave eſſe, & grave leve ſignificat? Abſurde profecto hae ad animum interpretationes deveniunt, & conſideratione indigent. Merito igitur in his rebus primo quidem animus nititur rationem & intelligentiam provocans conſiderare, numquid unum, aut duo ſint ſingula,

ται, ἑτερόν τε καὶ ἓν ἑκάτερον φαίνεται; Ναί. Εἰ ἄρα ἓν
ἑκάτερον, ἀμφότερα δὲ δύο, τά γε δύο κεχωρισμένα νοήσει.
οὐ γὰρ ἂν ἀχωριστά γε δύο ἐνόει, ἀλλ' ἕν. Ὀρθῶς. Μέγα μὴν c.
ἡ ὄψις καὶ σμικρὸν ἑώρα, φαμὲν, ἀλλ' οὐ κεχωρισμένον, ἀλ-
λὰ συγκεχυμένον τι. Ἦ γάρ; Ναί. Διὰ δὲ τὴν τούτου σαφή-
νειαν, μέγα αὖ καὶ σμικρὸν ἡ νόησις ἠναγκάσθη ἰδεῖν, οὐ
συγκεχυμένα, ἀλλὰ διωρισμένα, τοὐναντίον ἢ ἐκείνη. Ἀλη-
θῆ. Οὐκοῦν ἐντεῦθέν ποθεν πρῶτον μὲν ἐπέρχεται ἔρεσθαι
ἡμῖν τι οὖν ποτ' ἐστὶ τὸ μέγα αὖ καὶ τὸ σμικρόν. Παντάπα-
σι μὲν οὖν. Καὶ οὕτω δὴ τὸ μὲν, νοητὸν, τὸ δ', ὁρατὸν ἐκα-
λέσαμεν. Ὀρθότατ', ἔφη. Ταῦτα τοίνυν καὶ ἄρτι ἐπεχείρουν d.
λέγειν, ὡς τὰ μὲν παρακλητικὰ τῆς διανοίας ἐστὶ, τὰ δ' οὔ.
ἃ μὲν εἰς τὴν αἴσθησιν ἅμα τοῖς ἐναντίοις ἑαυτοῖς ἐμπίπτει,
παρακλητικὰ ὁριζόμενος· ὅσα δὲ μὴ, οὐκ ἐγερτικὰ τῆς νοή-
σεως. Μανθάνω τοίνυν ἤδη, ἔφη· καὶ δοκεῖ μοι οὕτω. Τί οὖν;
ἀριθμός τε καὶ τὸ ἕν, ποτέρων δοκεῖ εἶναι; Οὐ ξυννοῶ, ἔφη.
Ἀλλ' ἐκ τῶν προειρημένων, ἔφην, ἀναλογίζου. εἰ μὲν γὰρ

quae nuntiantur. Cur non? Nonne si duo apparent, alterum & unum apparet utrumque? Ita. Si ergo unum utrumque, ambo autem duo, separata duo intelliget animus. nam si indistincta perceperit, non duo, sed unum intelliget. Recte. Magnum quidem & parvum aspectum videre dicimus, non discretum aliquid, sed confusum. an non? Plane. Propter huius autem declarationem, magnum rursus & parvum intelligentia cogitur intueri, non confusa, sed distincta potius, contra ac sensus. Vera loqueris. Hinc ad sciscitandum protinus incitamur, quid magnum sit, quid parvum. Maxime vero. Atque ita aliud quidem intelligibile, visibile aliud nuncupavimus. Scite admodum. Haec sunt, quae nuper disserere aggressus sum, quod videlicet quaedam animum ad intelligentiam erigunt, quaedam minime: quodve ea erigunt, quae in sensus una cum suis contrariis incidunt: quae vero non ita, mentem non suscitant. Intelligo iam, atque ita mihi videtur. Quid vero numerus & unum, utro in genere tibi esse videntur. Haud intelligo. At ex su-

c. ἱκανῶς αὐτὸ καθ' αὑτὸ ὁρᾶται, ἢ ἄλλῃ τινὶ αἰσθήσει λαμβάνεται τὸ ἕν, οὐκ ἂν ἄλλου εἴη ἐπὶ τὴν οὐσιαν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ δακτύλου ἐλέγομεν· εἰ δ' ἀεί τι αὐτῷ ἅμα ὁρᾶται ἐναντίωμα, ὥστε μηδὲν μᾶλλον ἓν ἢ καὶ τοὐναντίον φαίνεσθαι, τοῦ ἐπικρινοῦντος δὴ δέοι ἂν ἤδη καὶ ἀναγκαίου ἐν ᾧ τοῦτο ἐνεστὶν ἤδη καὶ ἀναγκάζοιτ' ἂν ἐν αὐτῷ ψυχὴ ἀπορεῖν καὶ ζητεῖν, κινοῦσα ἐν ἑαυτῇ τὴν ἔννοιαν, καὶ
p. ἀνερωτᾷν τί ποτ' ἐστὶν αὐτὸ τὸ ἕν. καὶ οὕτω τῶν ἀγωγῶν ἂν
525 εἴη καὶ μεταστρεπτικῶν ἐπὶ τὴν τοῦ ὄντος θέαν ἡ περὶ τὸ ἕν
a. μάθησις. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη, τοῦτό γ' ἔχει οὐχ ἥκιστα ἡ περὶ τὸ αὐτὸ ὄψις. ἅμα γὰρ ταυτὸν ὡς ἓν τε ὁρῶμεν καὶ ὡς ἄπειρα τὸ πλῆθος. Οὐκοῦν, εἶπερ τὸ ἕν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ξύμπας ἀριθμὸς ταυτὸ πέπονθε τοῦτο; Πῶς δ' οὔ; Ἀλλὰ μὴν λογιστική τε καὶ ἀριθμητικὴ περὶ ἀριθμὸν πᾶσα. Καὶ μάλα. Ταῦτα δέ γε φαίνεται ἀγωγὰ πρὸς ἀλήθειαν. Ὑπερφυῶς μὲν
b. οὖν. Ὧν ζητοῦμεν ἄρα, ὡς ἔοικε, μαθημάτων ἂν εἴη. πολεμικῷ μὲν γὰρ διὰ τὰς τάξεις ἀναγκαῖον μαθεῖν ταῦτα· φι-

pra dictis animadverte. si enim sufficienter ipsum per se ipsum inspicitur, aut alio quopiam sensu unum comprehenditur, haud quaquam ad essentiam mentem deducit: quemadmodum de digito diximus. sin autem aliquid semper contrarium illi simul suboritur, adeo ut nihil magis unum quam contrarium videatur, disceptatoris ac iudicis iam indiget, cogiturque in ea animus dubitare atque perquirere, & movens in se ipso intelligentiam, scisscitari, quidnam unum ipsum est. atque hoc pacto unius disciplina & cognitio ex eorum numero erit, quae attollunt animum, convertuntque ad eius, quod vere est, contemplationem. At enim tale nonnihil habet unius inspectio. simul namque ipsum ut unum cernimus, & ut multitudinem infinitam. Si unum id patitur, idem omnis numerus patietur. Absque dubio. Enimvero computandi & numerandi scientia omnis circa numerum. Maxime. Haec autem ad veritatem conferre videntur. Mirum in modum. Haec itaque disciplina ex earum genere erit, quas quaerimus: militi quidem cognitu maxime necessaria ad acies ordinandas: philosopho

λοσόφῳ δὲ, διὰ τὸ τῆς οὐσίας ἅπτεσθαι εἶναι, γενέσεως ἐξαναδύντι, ἢ μηδέποτε λογιστικῶς γενέσθαι. Ἔστι ταῦτ', ἔφη. Ὁ δέ γε ἡμέτερος φύλαξ, πολεμικός τε καὶ φιλόσοφος τυγχάνει ὤν. Τί μήν; Πρόσῳκον δὴ τὸ μάθημα ἂν εἴη, ὦ Γλαύκων, νομοθετῆσαι καὶ πεῖσαι τοὺς μέλλοντας ἐν τῇ πόλει τῶν μεγίστων μεθέξειν, ἐπὶ λογιστικὴν ἰέναι, καὶ ἁπτέσθαι αὐτῆς, c. μὴ ἰδιωτικῶς, ἀλλ' ἕως ἂν ἐπὶ θέαν τῆς τῶν ἀριθμῶν οὐσίας ἀφίκωνται τῇ νοήσει αὐτῇ· οὐκ ὠνῆς οὐδὲ πράσεως χάριν, ὡς ἐμπόρους ἢ καπήλους, μελετῶντας, ἀλλ' ἕνεκα πολέμου τε καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς εὐκολίας, καὶ μεταστροφῆς ἀπὸ γενέσεως ἐπ' ἀλήθειάν τε καὶ οὐσίαν. Κάλλιστ', ἔφη, λέγεις. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, νῦν καὶ ἐννοῶ, ἡνίκα τοῦ περὶ τοὺς λογισμοὺς μαθήματος, ὡς κομψόν ἐστι καὶ πολλαχῇ χρήσιμον ἡμῖν πρὸς ὃ βουλόμεθα, ἐὰν τοῦ γναρίζειν ἕνεκα τις αὐτὸ d. ἐπιτηδεύῃ, ἀλλὰ μὴ τοῦ καπηλεύειν. Πῇ δή; ἔφη. Τοῦτό γε ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ὡς σφόδρα ἀνω ποι ἄγει τὴν ψυχὴν, καὶ περὶ αὐτῶν τῶν ἀριθμῶν ἀναγκάζει διαλέγεσθαι· οὐδαμῇ

autem, ut e fluctibus generationis emergat, essentiamque attingat: sine qua disciplina computare ratiocinarique non poterunt. Est ita. Custos autem noster, & miles est & philosophus. Nempe. Conveniens utique institutio erit, o Glauco, persuadere illis, qui maximis civitatis muneribus functuri sunt, ut se ad computandi scientiam conferant: neque leviter eam attingant, sed persequantur, quoad ipsa mente ad numerorum naturam contemplandam perveniant: non vendendi emendique gratia, tanquam mercatores, vel cauponcs; sed ut ad bellum instructi sint, facileque animum a generatione ad veritatem essentiamque convertant. Praeclare loqueris. Atqui his ita de ratiocinandi disciplina dictis, equidem mecum ipse cogito, quam numerorum cognitio decora sit, utilisque nobis passim ad id, quod volumus, si quis eam cognoscendi, non cauponandi gratia, sequitur. Qua ratione? Hoc ipso, inquam, quod modo diximus: quod videlicet vehementer sublevat animum, deque ipsis numeris differere cogit, nullo modo

ἀποδεχόμενον ἐάν τις αὐτῇ ὁρατὰ ἢ ἁπτὰ σώματα ἔχοντας
ἀριθμοὺς προτεινόμενος διαλέγηται. οἶσθα γάρ που τοὺς περὶ
ταῦτα δεινοὺς, ὡς ἐάν τις αὐτὸ τὸ ἓν ἐπιχειρῇ τῷ λόγῳ
e. τέμνειν, καταγελῶσί τε καὶ οὐκ ἀποδέχονται· ἀλλ', ἐὰν σὺ
κερματίζῃς αὐτὸ, ἐκεῖνοι πολλαπλασιοῦσιν, εὐλαβούμενοι μή
ποτε φανῇ τὸ ἓν, μὴ ἓν, ἀλλὰ πολλὰ μόρια. Ἀληθέστατα,
p. ἔφη, λέγεις. Τί οὖν οἴει, ὦ Γλαύκων, εἴ τις ἔροιτο αὐτοὺς,
526 a. ὦ θαυμάσιοι, περὶ ποίων ἀριθμῶν διαλέγεσθε, ἐν οἷς τὸ ἓν
οἷον ὑμεῖς ἀξιοῦτε, ἐστὶν, ἴσόν τε ἕκαστον πᾶν παντὶ, καὶ οὐδὲ
σμικρὸν διαφέρον; μόριόν τε ἔχον ἐν ἑαυτῷ οὐδέν; τί ἂν οἴει
αὐτοὺς ἀποκρίνασθαι; Τοῦτο ἔγωγε, ὅτι περὶ τούτων λέ-
γουσιν ὧν διανοηθῆναι μόνον ἐγχωρεῖ, ἄλλως δ' οὐδαμῶς
μεταχειρίζεσθαι δυνατόν. Ὁρᾷς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ὅτι
τῷ ὄντι ἀναγκαῖον ἡμῖν κινδυνεύει εἶναι τὸ μάθημα, ἐπειδὴ
b. φαίνεταί γε προσαναγκάζον αὐτῇ τῇ νοήσει χρῆσθαι τὴν
ψυχὴν ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν; Καὶ μὴν δὴ, ἔφη, σφόδρα

admittens, si quis disputando pro numeris corpora, quae & videntur & attrectantur, induxerit. nosti enim, quemadmodum qui in his periti sunt, quoties aliquis ipsum unum verbis dividere nititur, subrident protinus, neque hoc tolerant. verum si tu secas, ipsi multiplicant, caventes, ne quando ipsum unum non unum appareat, sed particulae plurimae. Vera loqueris. Quid igitur existimas, o Glauco, si quis eos ita percontetur, O mirifici viri, quibus de numeris disputatis, quibus unum tale inest, quale vos traditis, aequale scilicet unumquodque est, & omne penitus omni, neque minimo quovis discrepans, partem tamen nullam continens in se ipso? quid, inquam, eos ad haec existimas responsuros? Reor equidem responsuros illos, de ipsis se numeris loqui, qui cogitari dumtaxat possunt, aliter autem attrectari nequaquam. Cernis igitur, o amice, hanc revera peritiam huius disciplinae nobis necessariam esse? quandoquidem, ut apparet, animum ad hoc inducit, ut ipsa intelligentia utatur ad veritatem ipsam percipiendam. Vehementer id efficit. Quid autem? an & hoc ad-

γε ποιεῖ αὐτό. Τι δέ; τόδε ἆρ' ἐπισκέψα, ὡς οἵ τε φύσει λογιστικοὶ, εἰς πάντα τα μαθήματα, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, ὀξεῖς φαίνονται; οἵ τε βραδεῖς, ἂν ἐν τούτῳ παιδευθῶσι καὶ γυμνάσωνται, κἂν μηδὲν ἄλλο ὠφελῶσιν, ὅμως εἰς γε τὸ ὀξύτεροι αὐτοὶ αὑτῶν γίγνεσθαι, πάντες ἐπιδιδόασιν. Ἔστιν, ἔφη, οὕτω. Καὶ μήν, ὡς ἐγῷμαι, ἃ γε μικρῷ πόνῳ παρέχει μανθάνοντι καὶ μελετῶντι, οὐκ ἂν ῥᾳδίως οὐδὲ πολλὰ ἂν εὕροις ὡς τοῦτο. Οὐ γὰρ οὖν. Πάντων δὴ ἕνεκα τούτων, οὐκ ἀφετέον τὸ μάθημα, ἀλλ' οἱ ἄριστα τῆς φύσεως πεπεύτοι ἐν αὐτῷ. Ξύμφημι, ἦ δ' ὅς. Τοῦτο μὲν τοίνυν, εἶπον, ἓν ἡμῖν κείσθω· δεύτερον δὲ, τὸ ἑχόμενον τούτου, σκεψώμεθα ἆρα τί προσήκει ἡμῖν. Τὸ ποῖον; ἢ γεωμετρίαν, ἔφη, λέγεις; Αὐτὸ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ. Ὅσον μὲν, ἔφη, πρὸς τὰ πολεμικὰ αὐτὰ δῆλον ὅτι προσήκει. πρὸς γὰρ τὰς στρατοπεδεύσεις καὶ καταλήψεις χωρίων, καὶ συναγωγὰς καὶ ἐκτάσεις στρατιᾶς, καὶ ὅσα δὴ ἄλλα σχηματίζουσι τὰ στρατόπεδα ἐν αὐταῖς τε ταῖς μάχαις καὶ πορείαις, διαφέροι ἂν αὐτὸς ἑαυτοῦ, γεωμετρικός τε, καὶ μὴ, ὤν. Ἀλλ' οὖν δὴ, εἶπον, πρὸς μὲν τὰ

c.

d.

vertiſti, quod homines natura arithmetici, ad omnes doctrinas, ut ita diverſim, acuti videntur? quin etiam ſi qui ingenio tardiores huic ſe ſtudio dederint, ſi nullam utilitatem aliam intuiti ſint, tamen hoc aſſequuntur, ut acutiores, quam antea, ſint. Sic eſt. Sed enim haud facile multa reperies, ut exiſtimo, quae maiori cum difficultate, quam iſta, diſcantur. Non profecto. Propter omnes, quas adduximus, rationes, haudquaquam negligenda haec ſunt: ſed in his praecipue erudiendi, qui optimis ſunt ingeniis. Aſſentior equidem. Hoc itaque nobis ita poſitum ſit: poſt hoc, quod huic proximum eſt, conſideremus, numquid nobis conducat. Quid illud? num Geometriam dicis? Hanc ipſam, quatenus enim ad bellicam rem confert, eatenus certe nobis convenit. nam ad caſtra ponenda, regionem occupandam, colligendas turmas, vel etiam ſpargendas, & ad omnem digerendi exercitus rationem, qua tum in ipſa dimicatione, tum in itinere uti ſolent, permultum in-

τοιαῦτα καὶ βραχύ τι ἂν ἐξαρκοῖ γεωμετρίας τε καὶ λογισμοῦ μόριον· τὸ δὲ πολὺ αὐτῆς καὶ πορρωτέρω προϊὸν σκο-
c. πεῖσθαι δεῖ, εἴ τι πρὸς ἐκεῖνο τείνει πρὸς τὸ ποιεῖν κατιδεῖν βᾴον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν. τείνει δὲ, φαμὲν, πάντα αὐτόσε, ὅσα ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον μεταστρέφεσθαι ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ εὐδαιμονέστατον τοῦ ὄντος· ὃ δεῖ κὐτὴν παντὶ τρόπῳ ἰδεῖν. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν εἰ μὲν οὐσίαν ἀναγκάζει θεάσασθαι, προσήκει· εἰ δὲ γένεσιν, οὐ προσήκει.
p. Φαμέν γε δή. Οὐ τοινυν τοῦτό γε, ἦν δ' ἐγὼ, ἀμφισβητήσουσιν ἡμῖν ὅσοι καὶ σμικρὰ γεωμετρίας ἐμπεῖροι, ὅτι αὕτη
527 a. ἡ ἐπιστήμη πᾶν τοὐναντίον ἔχει τοῖς ἐν αὐτῇ λόγοις λεγομένοις ὑπὸ τῶν μεταχειριζομένων. Πῶς; ἔφη. Λέγουσι μέν που μάλα γελοίως τε καὶ ἀναγκαίως, ὡς γὰρ πράττοντες τε καὶ πράξεως ἕνεκα πάντας τοὺς λόγους ποιοῦμενοι λέγουσι, τετραγωνίζειν τε καὶ παρατείνειν καὶ προστιθέναι, καὶ πάντα οὕτω φθεγγόμενοι· τὸ δ' ἐστί που πᾶν τὸ μάθημα γνώ-
b. σεως ἕνεκα ἐπιτηδευόμενον. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν τοῦτο ἔτι διομολογητέον; Τὸ ποῖον; Ὡς τῆς τοῦ ἀεὶ ὄν-

tereſt, Geometricuſne aliquis ſit, an non. Ad haec utique exigua quaedam Geometriae Arithmeticaeque particula ſufficit. inquirendum eſt autem, utrum diuturnius ſtudium uberiorque perceptio conferat ad ideam boni facile dignoſcendam. conferunt vero ad hoc omnia, quae animum illuc convertunt, ubi eſt eſſentiae beatiſſimum, quod ipſi eſt penitus cognoſcendum. Recte. Ergo ſi eſſentiam intueri Geometriae ſtudium cogit, convenit quidem: ſin autem generationem, non convenit. Ita dicimus. Profecto nobis hoc non negabunt, quicunque vel paululum quid Geometriae guſtarunt, quin haec ſcientia contra omnino ſe habeat, quam de ea loquantur, qui in ipſa verſantur. Quonam pacto? Quippe ridicule admodum, & quaſi coacti, ſaepe loquuntur. nam velut operatores quidam operiſque gratia verba faciunt, dum & quadrare aiunt, & producere, atque addere, ceteraque ſimiliter. doctrina vero haec omnis cognitionis gratia quaeritur. Sic eſt omnino An

τος γνάσεως, ἀλλ' οὐ τοῦ ποτέ τι γιγνομένου καὶ ἀπολλυμένου. Εὐμαθέστατον, ἔφη. τοῦ γὰρ ἀεὶ ὄντος, ἡ γεωμετρικὴ, γνῶσις ἐστιν. Ἕλκον ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς ἀλήθειαν ψυχὴν εἴη ἂν καὶ ἀπεργάζοιτο φιλοσόφου διανοίας, πρὸς τὸ ἄνω σχεῖν, ἃ νῦν κάτω, οὐ δέον, ἔχομεν. Ὡς οἷόν τε μάλιστα, ἔφη. Ὡς οἷόν τ' ἄρα, ἦν δ' ἐγὼ, μάλιστα προστακτέον ἔπως c.
οἱ ἐν τῇ καλλίστῃ πόλει σου μηδενὶ τρόπῳ γεωμετρίας ἀφέξονται. καὶ γὰρ τὰ πάρεργα αὐτοῦ οὐ σμικρά. Ποῖα; ἦ δ' ὅς. Ἅτε δὴ σὺ εἶπες, ἦν δ' ἐγὼ, τὰ περὶ τὸν πόλεμον· καὶ δὴ καὶ πρὸς πάσας μαθήσεις, ὥστε κάλλιον ἀποδέχεσθαι, ἴσμεν που ὅτι τῷ ὅλῳ καὶ παντὶ διαισει ἡμμένος τε γεωμετρίας καὶ μή. Τῷ παντὶ μέντοι νὴ Δί', ἔφη. Δεύτερον δὴ τοῦτο τιθῶμεν μάθημα τοῖς νέοις. Τιθῶμεν, ἔφη. Τί δέ; τρίτον τῶμεν ἀστρονομίαν; ἢ οὐ δοκεῖ; Ἔμοιγ' οὖν, ἔφη. τὸ γὰρ περὶ ὥρας εὐναυ- d.
σβητοτέρως ἔχειν καὶ μηνῶν καὶ ἐνιαυτῶν, οὐ μόνον γεωργίᾳ οὐδὲ ναυτιλίᾳ προσήκει, ἀλλὰ καὶ στρατηγίᾳ οὐχ ἧττον. Ἡδὺς

non id quoque nobis est concedendum? Quid? Quod quaeritur cognoscendi illius gratia, quod semper est; non eius, quod & oritur quandoque, & interit. Concedendum plane. nam Geometria eius, quod est semper, cognitio est. Attollet igitur, o generose vir, ad veritatem animum: atque ita ad philosophandum praeparabit cogitationem, ut ad supera convertamus, quae nunc, contra quam decet, ad inferiora deiicimus. Quam maxime fieri potest. Quam maxime igitur praecipiendum est, ut qui praeclarissimam hanc habitant civitatem, nullo modo Geometriam spernant. nam & quae praeter ipsius propositum quodammodo esse videntur, haud exigua sunt. Qualia? Quae tu circa rem bellicam commemorabas. scimus quin etiam, ad disciplinas omnes facilius perdiscendas interesse omnino, attigerimne Geometriam aliquis, an non. Promis. Hanc ergo doctrinam secundo loco discendam iuventuti proponamus. Proponamus. An tertio in loco ponemus Astronomiam? quid censes? Ponendam equidem. nam opportunitates mensium & annorum sentire, non minus rei militari, quam agriculturae navigationique

εἶ, ἦν δ' ἐγὼ, ὅτι ἔοικας δεδιότι τοὺς πολλοὺς, μὴ δοκῇς ἄχρη-
στα μαθήματα προστάττειν. τὸ δ' ἐστὶν οὐ πάνυ φαῦλον, ἀλ-
λὰ χαλεπὸν πιστεῦσαι, ὅτι ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἑκάστοις
ὄργανόν τι ψυχῆς ἐκκαθαίρεταί τε καὶ ἀναζωπυρεῖται, ἀπολ-
e. λύμενον καὶ τυφλούμενον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων,
κρεῖττον ὂν σωθῆναι μυρίων ὀμμάτων. μόνῳ γὰρ αὐτῷ ἀλή-
θεια ὁρᾶται. οἷς μὲν οὖν ταῦτα ξυνδοκεῖ, ἀμηχάνως ὡς εὖ
δόξεις λέγειν· ὅσοι δὲ τούτου μηδαμῇ ἠσθημένοι εἰσὶν, εἰκό-
τως ἡγήσονταί σε λέγειν οὐδέν. ἄλλην γὰρ ἀπ' αὐτῶν οὐχ
ὁρῶσιν ἀξίαν λόγου ὠφέλειαν. σκόπει οὖν αὐτόθεν, πρὸς πο-
p. τέρους διαλέγῃ· ἢ οὐ πρὸς οὐδετέρους ἀλλὰ σαυτοῦ ἕνεκα τὸ
μέγιστον ποιῇ τοὺς λόγους. φθονοῖς μέντοι οὐδ' ἂν ἄλλῳ εἴτις
a. τὶ δύναιτο ἀπ' αὐτῶν ὀνασθαι. Οὕτω γ', ἔφη, αἱροῦμαι
ὁμαυτοῦ ἕνεκα τὸ πλεῖστον λέγειν τε καὶ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρί-
νεσθαι. Ἄναγε τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, εἰς τοὐπίσω. νῦν δὴ γὰρ
οὐκ ὀρθῶς τὸ ἑξῆς ἐλάβομεν τῇ γεωμετρίᾳ. Πῶς λαβόντες; ἔφη.
Μετὰ ἐπίπεδον, ἦν δ' ἐγὼ, ἐν περιφορᾷ ὂν ἤδη στερεὸν

convenit. Quam mihi gratus es! nempe vereri videris, ne multi te putent inutiles disciplinas inducere. est autem non leve istud, sed difficile admodum persuadere, quod ex huiusmodi disciplinis instrumentum quoddam cuiusque animi expurgatur reviviscitque, quod ante ex aliis studiis infectum occaecatumque fuerat: cum potius id servandum sit, quam oculorum corporis decem millia. solo enim hoc inspicitur veritas. Eis ergo, qui idem hoc sentiunt, mirum in modum bene loqui videberis: qui autem id nunquam excogitarunt, merito nihil te dicere arbitrabuntur. aliam enim ab ipsis utilitatem aestimatione dignam non cernunt. Hinc ergo tu videris, utris cum potissimum disseras. an forte cum neutris, verum tui gratia maxime, verba facis: neque tamen ulla detineris invidia, si quis aliquam ex his utilitatem capiat. Hoc potius eligo, mei scilicet gratia inprimis interrogando & respondendo disserere. Age igitur, inquam, retrogredere. nam nunc haud recte, quod Geometriam sequitur, accepimus. Quare? Quia

λαβόντες, πρὶν αὐτὸ καθ' αὑτὸ λαβεῖν. ἁρμόττει δὲ ἔχει ἕξῆς b.
μετὰ δευτέραν αὔξην τρίτην λαμβάνειν. ἐστι δέ που τοῦτο περὶ
τὴν τῶν κύβων αὔξην, καὶ τὸ βάθους μετέχον. Ἔστι γάρ,
ἔφη. ἀλλὰ ταῦτά γε, ὦ Σώκρατες, οὕπω δοκεῖ εὑρῆσθαι.
Διττὰ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, τὰ αἴτια· ὅτι τε οὐδεμιᾶ πόλις ἐντι-
μως αὐτὰ ἔχει, ἀσθενῶς τε ζητεῖται, χαλεπὰ ὄντα· ἐπιστά-
του τε δέονται οἱ ζητοῦντες, ἄνευ οὗ οὐκ ἂν εὕροιεν. ὃν πρῶ-
τον μὲν, γενέσθαι χαλεπόν· ἔπειτα καὶ γενομένου ὡς νῦν c.
ἔχει, οὐκ ἂν πείθοιντο οἱ περὶ ταῦτα ζητητικοὶ, μεγαλοφρο-
νούμενοι. εἰ δὲ πόλις ὅλη ξυνεπιστατοῖ, ἐντιμως ἂν οὖσα αὐτὰ,
οὗτοί τε ἂν πείθοιντο, καὶ ξυνεχῶς τε ἂν καὶ ἐντόνως ζη-
τοῦμενα ἐκφανῆ γένοιτ' ἂν ἔχει. ἔτι καὶ νῦν ὑπὸ μὲν τῶν
πολλῶν ἀτιμαζόμενα καὶ κολουόμενα, ὑπὸ δὲ τῶν ζητούντων
λόγου οὐκ ἐχόντων καθ' ὅ, τι χρήσιμα, ὅμως πρὸς ἅπαντα
ταῦτα βιᾷ ὑπὸ χάριτος αὔξάνεται, καὶ σὐδὲν θαυμαστὸν αὐ-
τὰ σαίνειν. Καὶ μὲν δὴ, ἔφη, τόγε ἐπίχαρι καὶ διαφερόν- d.

poſt planum, ſtatim ſolidum illud, quod circumfertur, accepi-
mus, antequam ipſum per ſe ipſum comprehenderemus. decet
autem ſtatim poſt augmentum ſecundum, tertium capere. eſt
autem hoc circa cuborum augmentum, atque id, quod profun-
ditatis eſt particeps. Eſt certe. Sed haec, o Socrates, non-
dum reperta videntur. Huius duae ſunt cauſae: quia videlicet
nulla in civitate haec honorantur: & cum inventu difficilia
ſint, haud ardenter quaeruntur: & qui iſta perquirunt, duce
indigent, ſine quo minime reperirent. quem eſſe primo dif-
ficile eſt: deinde, etiamſi ſit, ut nunc ſe res habet, qui haec
indagant, faſtu elati nequaquam parerent. Sin autem civitas
tota huic operi praeſideat, honorifice deducens, & iſti ob-
temperabunt quidem, & haec aſſidue ſummaque contentione
diſcuſſa clariora erunt. quippe etiam nunc, quanquam & vul-
gus haec contemnat & contaminet, & qui haec perſcrutan-
tur, qua ratione utilia ſint, ignorant: tamen vi gratiae cuiuſ-
dam valent. neque mirum, ſi haec ita apparuerint. Nempe
quod gratum eſt, id praecipuum. ſed mihi apertius, quae nunc

τως ἔχει. ἀλλά μοι σαφέστερον εἰπὲ ἃ νῦν δὴ ἔλεγες. τὴν μὲν γάρ που τοῦ ἐπιπέδου πραγματείαν, γεωμετρίαν ἐτίθεις. Ναί, ἦν δ' ἐγώ. Εἶτά γ', ἔφη, τὸ μὲν πρῶτον, ἀστρονομίαν μετ' αὐτήν· ὕστερον δ' ἀνεχώρησας. Σπεύδων γὰρ, ἔφην, ταχὺ πάντα διεξελθεῖν, μᾶλλον βραδύνω. ἑξῆς γὰρ οὖσαν τὴν βάθους αὔξης μέθοδον, ὅτι τῇ ζητήσει γελοίως ἔχει, ὑπερβὰς αὐτὴν, μετὰ γεωμετρίαν, ἀστρονομίαν ἔλεγον, φορὰν
e. οὖσαν βάθους. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Τέταρτον τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, τιθῶμεν μάθημα ἀστρονομίαν, ὡς ὑπαρχούσης τῆς νῦν παραλειπομένης, ἐὰν αὐτὴν πόλις μετιῇ. Εἰκὸς, ἦ δ' ὅς. Καὶ ὅ γε νῦν δή μοι, ὦ Σώκρατες, ἐπέπληξας περὶ ἀστρονομίας, ὡς φορτικῶς ἐπαινοῦντι, νῦν ᾗ συμμετέρχῃ, ἐπαινῶ. παντὶ
p. γάρ μοι δοκεῖ δῆλον ὅτι αὕτη γε ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς τὸ
a. ἄνω ὁρᾶν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐνθένδε ἐκεῖσε ἄγει. Ἴσως, ἦν δ' ἐγὼ, παντὶ δῆλον, πλὴν ἐμοί. ἐμοὶ γὰρ οὐ δοκεῖ οὕτω. Ἀλλὰ πῶς; ἔφη. Ὡς μὲν νῦν αὐτὴν μεταχειρίζονται οἱ εἰς φιλοσοφίαν

dicebas, explana. ſtudium, quod circa planum verſatur, Geometriam vocabas. Equidem. Poſt Geometriam continuo Aſtronomiam ponebas: ſed paulo poſt retro retuliſti pedem. Enimvero, quo magis propero, eo pervenio ſerius. nam cum mox illi ſuccederet facultas illa, quae de augmento in profundum agit, quia ridicula eius habetur inveſtigatio, eam tranſgreſſus, poſt Geometriam, Aſtronomiam protinus attigi, quae in profundi ipſius agitatione conſiſtit. Probe loqueris. Ergo quarto in loco ponamus Aſtronomiam, tanquam adſit ea facultas, quae nunc fuerat praetermiſſa, ſi modo in civitate ſuſcipiatur. Sic decet. Atqui eam Aſtronomiae laudationem, o Socrates, in qua tu me interpellaſti, quaſi importunius ipſam extollerem, nunc, quia mecum ſentis, proſequor. nam cuique patere exiſtimo, hanc animi oculos ad ſuperiora dirigere, & hinc illuc ipſum perducere. Forte hoc omnibus, praeterquam mihi, perſpicuum: quoniam mihi quidem non ita videtur. At quonam modo? Ut nunc quidem eam tractant, qui philoſophiae ipſam jungunt, ad inferiora delicere animi oculos

ἀναγόντες, πάνυ τοιεῖν κάτω βλέπειν. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὐκ ἀγεννῶς μοι δοκεῖς, ἦν δ' ἐγώ, τὴν περὶ τὰ ἄνω μαθήσιν λαμβάνειν παρὰ σαυτῷ ἢ ἐξι. κινδυνεύεις γὰρ καὶ εἴ τις ἐν ὀρόφῃ ποικίλματα θεώμενος, ἀνακύπτειν καταμανθάνοι b. τι, ἡγεῖσθαι ἂν αὐτὸν τοήσειν, ἀλλ' οὐκ ὄμμασιν θεωρεῖν. ἴσως οὖν καλῶς ἡγῇ, ἐγὼ δ' εὐηθικῶς. ἐγὼ γὰρ οὔ σοι δύναμαι ἄλλό τι νομίσαι ἄνω ποιοῦν ψυχὴν βλέπειν μάθημα, ἢ ἐκεῖνο ὃ ἂν περὶ τὸ ὄν τε ᾖ καὶ τὸ ἀόρατον· ἐάν τε τὶς ἄνω κεχηνὼς, ἢ κάτω συμμεμυκὼς, τῶν αἰσθητῶν τι ἐπιχειρῇ μανθάνειν· οὔτε μαθεῖν ἂν ποτε φημι αὐτόν. ἐπιστήμην γὰρ οὐδεν ἔχειν τῶν τοιούτων· οὔτε ἄνω, ἀλλὰ κάτω αὐτοῦ βλέπειν τὴν ψυχὴν, κἂν ἐξ ὑπτίας νέων ἐν γῇ ἢ ἐν θαλάττῃ c. μανθάνῃ. Δίκην, ἔφη, ἔχω. ὀρθῶς γάρ μοι ἐπέπληξας. ἀλλὰ πῶς δὴ ἔλεγες δεῖν ἀστρονομίαν μανθάνειν παρὰ ἃ νῦν μανθάνουσιν, εἰ μέλλοιεν ὠφελίμως πρὸς ἃ λέγομεν μαθήσεσθαι; Ὧδε, ἦν δ' ἐγώ. ταῦτα μὲν τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ποικίλματα, ἐπειπερ ἐν ὁρατῷ πεποίκιλται, κάλλιστα μὲν ἡγεῖσθαι

mihi videntur. Qua ratione id ais? Non ingenerose mihi videris tecum ipse supernorum intelligentiam definire. constat enim, quod, si quis laquearia variis coloribus depicta suspiciens quidquam perceperit, eum non oculis intueri, sed intelligere, arbitraberis. ac forte recte sentis, ego autem inepte. reor equidem, nullam aliam disciplinam ad supernam inspectionem animum excitare, nisi eam, quae circa essentiam, & id, quod videri non potest, versatur. Quod si quis sursum inhians, aut conversus deorsum, sensibile aliquid percipere studet, discere ipsum nequaquam affero. scientiam enim adipisci hunc nego, & eius animum non sursum, sed deorsum, aspicere censeo: etiamsi resupinus in terrae litore, vel maris aequore, iacens, quidquam perceperit. Haud iniuria me corripuisti. verum quae ratio discendae Astronomiae, praeter eam, quam isti sequuntur, si eius nobis cognitio sit ad ea, quae dicimus, profutura? Haec utique: Existimandum est, has, quae in coelo sunt, varietates, quandoquidem in loco visibili sunt, si cum ceteris eiusmodi

καὶ ἀκριβέστατα τῶν τοιούτων ἔχειν, τῶν δὲ ἀληθινῶν πολὺ
d. ἐνδεῖν, ἃς τὸ ὂν τάχος καὶ ἡ οὖσα βραδυτὴς ἐν τῷ ἀληθινῷ
ἀριθμῷ καὶ πᾶσι τοῖς ἀληθέσι σχήμασι φοράς τε πρὸς ἄλλη-
λα φέρεται καὶ τὰ ἐνόντα φέρει· ἃ δὴ λόγῳ μὲν καὶ διανοίᾳ
ληπτὰ, ὄψει δ' οὔ. ἢ σὺ οἴει; Οὐδαμῶς γ', ἔφη. Οὐκοῦν, εἶ-
πον, τῇ περὶ τὸν οὐρανὸν ποικιλίᾳ παραδείγματι χρηστέον τῆς
πρὸς ἐκεῖνα μαθήσεως ἕνεκα, ὁμοίως ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐντύχοι
ὑπὸ Δαιδάλου ἢ τινος ἄλλου δημιουργοῦ ἢ γραφέως διαφε-
e. ρόντως γεγραμμένοις καὶ ἐκπεπονημένοις διαγράμμασιν. ἡγή-
σαιτο γὰρ ἂν που τις ἔμπειρος γεωμετρίας, ἰδὼν τὰ τοιαῦ-
τα, κάλλιστα μὲν ἔχειν ἀπεργασίᾳ, γελοῖον μέντοι ἐπισκο-
πεῖν ταῦτα σπουδῇ, ὡς τὴν ἀληθείαν ἐν αὐτοῖς ληψόμενον
p. ἴσων ἢ διπλασίων, ἢ ἄλλης τινὸς συμμετρίας. Τί δ' οὐ μέλ-
5 λει γελοῖον εἶναι; ἔφη. Τῷ ὄντι δὴ ἀστρονομικὸν, ἦν δ' ἐγὼ,
a. ὄντα οὐκ οἴει ταὐτὸν πείσεσθαι, εἰς τὰς τῶν ἄστρων φορὰς
ἀποβλέποντα; νομιεῖν μὲν, ὡς οἷόν τε κάλλιστα τὰ τοιαῦτα
ἔργα συστήσασθαι, οὕτω ξυνεστάναι τῷ τοῦ οὐρανοῦ δημιουρ-

comparentur, optime integerrimeque dispositas: sin autem cum veris, longe deficere. veras inquam varietates & motiones, quibus ipsa, quae vere est velocitas, & ipsa, quae vere est tarditas, in vero numero, verisque figuris omnibus, & invicem feruntur, &, quae insunt, ferunt. quae quidem omnia ratione & cogitatione comprehendi possunt, visu vero nequaquam. idne existimas? Idem prorsus. Nonne igitur coelestium varietate utendum est, velut exemplo quodam ad supernarum rerum contemplationem? perinde ac si quis videat figuras a Daedalo, vel alio artifice, vel pictore, egregie compositas & elaboratas. Nempe si esset is, qui eas videt, Geometriae peritus, artificium ipsum laudaret, ridiculum tamen esse censeret, si quis attentius talia consideraret, tanquam in ipsis veritatem aequalium, vel duplorum, vel alicuius proportionis alterius, reperturus. Cur non absurdum id videatur? Idem quoque facturum puta verum Astronomum, quando motus siderum intuebitur: arbitraturum scilicet, quoad in operibus huiusmodi possibile est, quam pul-

γῷ αὐτόν τε καὶ τὰ ἐν αὐτῷ· τὴν δὲ νυκτὸς πρὸς ἡμέραν
ξυμμετρίαν, καὶ τούτων πρὸς μῆνα, καὶ μηνὸς πρὸς ἐνιαυ-
τὸν, καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων πρός τε ταῦτα καὶ πρὸς ἄλληλα, b.
οὐκ ἄτοπον, οἶμαι, ἡγεῖται τὸν νομίζοντα γιγνόμενα ταῦ-
τα ἀεὶ ὡσαύτως, καὶ οὐδαμῇ οὐδὲν παραλλάττειν, σώματά τε
ἔχοντα καὶ ὁρώμενα, καὶ ζητεῖν παντὶ τρόπῳ τὴν ἀλήθειαν
αὐτῶν λαβεῖν; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, σοῦ νῦν ἀκούοντι.
Προβλήματα γάρ, ἦν δ' ἐγώ, χρήμασι, ὥσπερ γεωμετρίαν,
οὕτω καὶ ἀστρονομίαν μέτιμεν· τὰ δ' ἐν τῷ οὐρανῷ ἐάσομεν,
εἰ μέλλομεν ὄντως ἀστρονομίας μεταλαμβάνοντες, χρήσιμον
τὸ φύσει ὁρώμενον ἐν τῇ ψυχῇ ἐξ ἀχρήστου τιθήσειν. Πολ- c.
λαπλασιον, ἔφη, τι ἔργον ἢ ὡς νῦν ἀστρονομεῖται, προστάτ-
τεις. Οἶμαι δέ γε, εἶπον, καὶ τἄλλα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον
προστάξειν ἡμῖν, ἂν τι ἡμῶν, ὡς νομοθετῶν, ὀφελος ᾖ. ἀλ-
λὰ γάρ τί ἔχεις ὑπομνῆσαι τῶν προσηκόντων μαθημάτων;
Οὐκ ἔχω γ', ἔφη, νῦν γ' οὐτωσί. Οὐ μὴν ἓν, ἀλλὰ πλείω,
ἦν δ' ἐγὼ, εἴδη παρέχεται ἡ φορὰ, ὡς ἐγῷμαι. τὰ μὲν οὖν

cherrime al- ipso coeli conditore & coelum ipsum, & quae in eo sunt, fabricata: absurdum tamen existimaturum, si quis noctis ad diem comparationem, horumque ad mensem, mensisque ad annum, & aliorum astrorum invicem & ad ista, semper similiter fieri censeat; neque unquam quoquo modo mutare tenorem, cum & corpus habeant, & videantur: quaerasque in his omni studio veritatem. Mihi certe in praesentia te audienti idem videtur. Itaque propositionibus utemur, ut in Geometria, ita & in ipsa Astronomia: & quae in coelo sunt, dimittemus, si modo ita percepturi sumus Astronomiam, ut quod in nobis sapientiae compos natura exsistit, utile ex inutili efficiatur. Quanto amplius laborum imponis Astronomo, quam hodie impenditur vulgo! arbitror autem, & alia nos praecipere eodem modo debere, si qua ex nobis, tanquam legum conditoribus, fit utilitas proventura. At quam nunc ex convenientibus disciplinis commemorabis? Nullam ad praesens habeo, quam commemorem, inquit. Attamen non unam tantum, inquam

d. πάντα ἴσως ὅστις σοφὸς, ἔξει εἰπεῖν· ἃ δὲ καὶ ἡμῖν προφανῆ, δύο. Ποῖα δή; Πρὸς τούτῳ, ἦν δ' ἐγὼ, ἀντίστροφον αὐτοῦ. Τὸ ποῖον; Κινδυνεύει, ἔφην, ὡς πρὸς ἀστρονομίαν ὄμματα πέπηγεν, ὡς πρὸς ἐναρμόνιον φορὰν ὦτα παγῆναι· καὶ αὖται ἀλλήλων ἀδελφαί τινες αἱ ἐπιῤῥμαι εἶναι, ὡς οἵ τε Πυθαγόρειοι φασι, καὶ ἡμεῖς, ὦ Γλαύκων, συγχωροῦμεν. ἢ πῶς ποιοῦμεν; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, ἐπειδὴ πολὺ τὸ ἔργον ἐκεί-
e. νων, πευσόμεθα πῶς λέγουσι περὶ αὐτῶν, καὶ εἴτι ἄλλο πρὸς τούτοις· ἡμεῖς δὲ παρὰ ταῦτα πάντα φυλάξομεν τὸ ἡμέτερον. Ποῖον; Μή ποτ' αὐτῶν τι ἀτελὲς ἐπιχειρῶσιν ἡμῖν μανθάνειν οὗ ἁψώμεθα, καὶ οὐκ ἐξῆκον ἐκεῖσε ἀεὶ οἷ πάντα δεῖ ἀφῖκεῖσθαι· οἷον ἄρτι περὶ τῆς ἀστρονομίας ἐλέγομεν. ἢ οὐκ οἶσθ'
P. ὅτι καὶ περὶ ἁρμονίας ἕτερον τοιοῦτον ποιοῦσι; τὰς γὰρ ἀκουο-
531 μένας αὖ συμφωνίας καὶ φθόγγους ἀλλήλοις ἀναμετροῦντες, ἀνήνυτα, ὥσπερ οἱ ἀστρονόμοι, πονοῦσι. Νὴ τοὺς θεούς, ἔφη, καὶ γελοίως γε, πυκνώματ' ἄττα ὀνομάζοντες, καὶ πα-

ego, sed plures species, motus nobis praebet. omnes quidem depromere, qui sapiens est, poterit: quae vero mihi occurrunt, duae sunt. Quales? Una quidem Astronomiae consimilis & aequipollens. Qualis? inquam. Quemadmodum ad Astronomiam oculi, sic ad harmonicum motum videntur aures fabricatae. unde & has invicem esse germanas scientias & Pythagorei putant, & nos, o Glauco, assentimur. vel quidnam agemus, inquam ego? Ita prorsus, inquit. Nonne, quia grande hoc opus est, eos percontabimur, quo pacto de ipsis loquuntur, & numquid aliud praeter ista: nos autem ad haec omnia nostrum illud servabimus? Quid? Ne quando dent operam, ut nostros alumnos quidquam ex his minus perfectum doceant, quod non illuc tendat semper, quo proficisci omnia debent: quemadmodum paulo ante de Astronomia narravimus. An ignoras, quod circa harmoniam tale aliquid agunt? nam dum concentus & sonos, qui percipiuntur auribus, metiuntur & comparant, irrito labore, quemadmodum Astronomi, tempus conterunt. Per deos ridicule admodum isti crebrius voces fre-

ραβάλλοντες τὰ ὦτα, οἷον ἐκ γειτόνων φωνὴν θηρευόμενοι, οἱ μὲν φασὶν ἔτι καταπυκνὸν ἐν μέσῳ τινὰ ἠχὴν, καὶ σμικρότατον εἶναι τοῦτο διάστημα ᾧ μετρητέον· οἱ δὲ, ἀμφισβητοῦντες, ὡς ὅμοιον ἤδη ᾠσθεγγομένων· ἀμφότεροι ὦτα τοῦ νοῦ προτιμήσαντες. Σὺ μὲν, ἦν δ' ἐγὼ, τοὺς χρηστοὺς λέγεις, b. τοὺς ταῖς χορδαῖς πράγματα παρέχοντας, καὶ βασανίζοντας, ἐπὶ τῶν κολλόπων ἐρεβλοῦντας. ἵνα δὲ μὴ μακροτέρα ἡ εἰκὼν γίγνηται, πλήκτρῳ τε πληγῶν γιγνομένων, καὶ κατηγορίας πέρι καὶ ἐξαρνήσεως καὶ ἀλαζονείας χορδῶν, παύομαι τῆς εἰκόνος. καὶ οὐ φημὶ τούτους λέγειν, ἀλλ' ἐκείνους οὓς ἔφαμεν δεῖν δὴ περὶ ἁρμονίας αἱρήσεσθαι. ταυτὸν γὰρ ποιοῦσι τοῖς ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ. τοὺς γὰρ ἐν ταύταις ταῖς συμφωνίαις ταῖς c. ἀκουομέναις ἀριθμοὺς ζητοῦσιν, ἀλλ' οὐκ εἰς προβλήματα ἀνιᾶσιν, ἐπισκοπεῖν τίνες ξύμφωνοι ἀριθμοὶ, καὶ τίνες οὔ· καὶ διὰ τί ἑκάτεροι. Δαιμόνιον γὰρ, ἔφη, πρᾶγμα λέγεις. Χρήσιμον μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, πρὸς τὴν τοῦ καλοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ ζήτησιν· ἄλλως δὲ μεταδιωκόμενον, ἄχρηστον. Εἰκός γ', ἔφη.

quentant ingeminantque, & aures propius admovent, velut e viciniore loco vocem ipsam venaturi. Atque eorum alii dicunt, in medio adhuc sonitum aliquem se audire, minimumque esse intervallum hoc, quo metiri quis debeat: alii vero ambigunt, quasi sonus iam similis audiatur: & utrique aures menti praeponunt. Tu vero, inquam ego, vilesne eos musicos vocas, qui chordas torquent, & vexant, & claviculis (tum intendendo, tum remittendo) violenter extendunt? Sed ne longius similitudo in pulsatione, quae plectro fit, & illa iactantia pervicaciaque chordarum accusanda provehatur, imagini huic finem imponam: aioque, non hos, sed illos potius, ut de harmonia dicant, rogandos. nam idem faciunt, quod & illi, qui in Astronomia versantur. nempe numeros eos sectantur, qui in concentibus ad aures pertinentibus insunt. sed ad investigandum inde non transeunt, qui consonantes numeri sint, qui non, & quam ob causam utrique sint tales. Rem egregiam narras. Adde & utilem ad boni ipsius pulchrique

Οἶμαι δέ γ', ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ τούτων πάντων ὧν διεληλύθαμεν
d. μέθοδος ἐὰν μὲν ἐπὶ τὴν ἀλλήλων κοινωνίαν ἀφικηται καὶ
ξυγγένειαν, καὶ συλλογισθῇ ταῦτα ἢ ἔστιν ἀλλήλοις οἰκεῖα,
φέρειν τι αὐτῶν εἰς ἃ βουλόμεθα τὴν πραγματείαν, καὶ οὐκ
ἀνόνητα πονεῖσθαι· εἰ δὲ μὴ ἀνόνητα. Καὶ ἐγώ, ἔφη, οὕτω
μαντεύομαι· ἀλλὰ πάμπολυ ἔργον λέγεις, ὦ Σώκρατες. Τοῦ
προοιμίου, ἦν δ' ἐγώ, ἢ τινος λέγεις; ἢ οὐκ ἴσμεν ὅτι πάντα
ταῦτα προοίμια ἔστιν αὐτοῦ τοῦ νόμου ὃν δεῖ μαθεῖν; οὐ γάρ που
e. δοκοῦσί γέ σοι ταῦτα δεινοὶ οἱ διαλεκτικοὶ εἶναι. Οὐ μὰ τὸν
Δία, ἔφη· εἰ μὴ μάλα γέ τινες ὀλίγοι ὧν ἐγὼ ἐντετύχηκα.
Ἀλλ' ἴθι, εἶπον, μὴ δυνατοί τινες δοῦναί τε καὶ ἀποδέξα-
σθαι λόγον, εἴσεσθαι ποτέ τι ὧν ζητεῖν δεῖν εἰδέναι; Οὐδ' αὖ,
p. ἔφη, τοῦτό γε. Οὐκοῦν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, οὗτος ἤδη αὐτός
532 ἐστιν ὁ νόμος ὁ τὸ διαλέγεσθαι περαίνων· ὃν καὶ ὄντα νοητὸν
a. μιμεῖτ' ἂν ἡ τῆς ὄψεως δύναμις, ἣν ἐλέγομεν πρὸς αὐτὰ ἤδη
τὰ ζῷα ἐπιχειρεῖν ἀποβλέπειν, καὶ πρὸς αὐτὰ ἄστρα τε, καὶ

indaginem: quae si aliter quaeratur, fit prorsus inutilis. Probabile istud quidem. Arbitror autem, supra dictorum omnium tractationem, si mutuam ipsorum communionem cognationemque attigerit, investigaveritque, qua secum ista invicem ratione cohaerent, ad ea quae expetimus conducturam: neque frustra in his homines, sed utiliter admodum, versaturos: inutiliter autem, si aliter actum fuerit. Atqui & ego ita vaticinor: sed magnum est, quod iubes, o Socrates. Quid? initium, inquis, an aliud quiddam? an ignoramus, haec omnia ipsius legis, quam discere decet, initium esse? nondum enim dialectici de his rebus differere tibi posse videntur. Non per iovem: nisi perpauci quidam omnium, quos unquam cognoverim. At enim, nisi quis, inquam, & accipere possit, & reddere rationem, nunquam sciet quidquam eorum, quae esse dicimus cognoscenda. Nunquam prorsus. Nonne haec iam lex est, o Glauco, inquam, quae per differendi artem ostenditur: quam rursus, intelligibilis cum sit, ea vis imitatur aspectus, quam supra diximus, ad ipsa iam animalia sese convertere,

τελευταῖον δὴ πρὸς αὐτὸν τὸν ἥλιον. οὕτω καὶ ὅταν τις τῷ διαλέγεσθαι ἐπιχειρῇ, ἄνευ πασῶν τῶν αἰσθήσεων, διὰ τοῦ λόγου ἐπ' αὐτὸ ὃ ἔστιν ἕκαστον ὁρμᾷ καὶ ἐὰν μὴ ἀπείρῃ πρὶν ἂν αὐτὸ ὃ ἔστιν ἀγαθὸν αὐτῇ νοήσει λαβεῖν, τότε ὃς ἐπ' αὐτῷ b. γίγνεται τῷ τοῦ νοητοῦ τέλει, ὥσπερ ἐκεῖνος τότε ἐπὶ τῷ τοῦ ὁρατοῦ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί οὖν οὐ διαλεκτικὴν ταύτην τὴν πορείαν καλεῖς; Τί μήν; Ἡ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, λύσις τε ἀπὸ τῶν δεσμῶν, καὶ μεταστροφὴ ἀπὸ τῶν σκιῶν ἐπὶ τὰ εἰδωλα καὶ τὸ φῶς, καὶ ἐκ τοῦ κατάγειου εἰς τὸν ἥλιον ἐπανοδος· καὶ ἐκεῖ, πρὸς μὲν τὰ ζῷά τε καὶ φυτὰ καὶ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ἐπ' ἀδυναμίᾳ βλέπειν, πρὸς δὲ τὰ ἐν ὕδασι φαντάσματα c. τὰ ἐνταῦθα δὲ, πρὸς φαντάσματα θεῖα, καὶ σκιὰς τῶν ὄντων, ἀλλ' οὐκ εἰδωλων σκιὰς, δι' ἑτέρου τοιούτου φωτὸς ὡς πρὸς ἥλιον κρινειν ἀπεσκιαζομένας. πᾶσα αὕτη ἡ πραγματεία τῶν τεχνῶν ἃς διήλθομεν, ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν, καὶ ἐπαναγωγὴν τοῦ βελτίστου ἐν ψυχῇ πρὸς τὴν τοῦ κρείττου ἐν τοῖς οὖσι θέαν, ὥσπερ τότε τοῦ σαφεστάτου ἐν σώματι πρὸς

& ad ſtellas, & ad ipſum denique ſolem? haud ſecus cum quis ad diſſerendum ſe confert abſque ſenſibus omnibus, ratione dumtaxat ad ipſum, quod eſt, quodlibet nititur: qui ſi non deſtiterit prius, quam ipſum, quod eſt bonum, intelligentia ipſa perceperit, tunc demum ad finem intelligibilis ipſius ita pervenit, ut ille alter ad viſibilis finem aſcendit. Omnino ſic accidit. Nonne dialecticam hanc progreſſionem vocas? Quid prohibet? Atqui quemadmodum ſolutio illa a vinculis, converſioque ab umbris ad ſimulacra ac lumen, & ex antro ad ſolis lumen exitus, ibique animalium & plantarum inſpectio, ſoliſque & ſiderum in aqua propter imbecillitatem oculorum intuitus, ipſum, quod in corporibus eſt clariſſimum, ad id convertunt, quod eſt in corporali & viſibili regione omnium fulgentiſſimum: ita omnium ſupra dictarum artium ſtudium deducit animum per umbras non ſimulacrorum, ſed eorum potius, quae vere ſunt: diiudicareque eas facit ad aliud quoddam lumen, tanquam ad ſolem; habetque vim quandam

d. τὴν τοῦ Φανωτάτου ἐν σωματοειδεῖ τε καὶ ὁρατῷ τόπῳ. Ἐγὼ μὲν, ἔφη, ἀποδέχομαι οὕτω. καίτοι παντάπασι γέ μοι δοκεῖ χαλεπὰ μὲν ἀποδέχεσθαι εἶναι, ἄλλον δ' αὖ τρόπον χαλεπὰ μὴ ἀποδέχεσθαι. ὅμως δὲ (οὐ γὰρ ἐν τῷ νῦν παρόντι μόνον ἀκουστέα, ἀλλὰ καὶ αὖθις πολλάκις ἐπανιτέον) ταῦτα θέντες ἔχειν ὡς νῦν λέγεται, ἐπ' αὐτὸν δὴ τὸν νόμον ἴωμεν, καὶ διέλθωμεν οὕτως ἅσπερ τὸ προοίμιον διήλθομεν. λέγε οὖν τίς e. ὁ τρόπος τῆς τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμεως, καὶ κατὰ ποῖα δὴ εἴδη διέϊκται, καὶ τίνες αὖ ὁδοί. αὗται γὰρ ἂν ἤδη, ὡς ἔοικεν, αἱ πρὸς αὐτὸ ἄγουσαι εἶεν, οἷ ἀφικομένῳ ὥσπερ ὁδοῦ ἀνάπαυλα ἂν εἴη, καὶ τέλος τῆς πορείας. Οὐκέτ', ἦν δ' ἐγὼ, ὦ Φιλε Γλαυκων, οἷός τ' ἔσῃ ἀκολουθεῖν· ἐπεὶ τό γ' ἐμὸν οὐδὲν 533 ἂν προθυμίας ἀπολείποι· οὐδ' εἰκόνα ἂν ἔτι οὗ λέγομεν ἴδοις, a. ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀληθὲς, ὅ γε δὴ ἐμοὶ φαίνεται. εἰ δ' ὄντως, ἡ μὴ, οὐκέτ' ἄξιον τοῦτο διϊσχυρίζεσθαι. ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ τοιοῦτόν τι, ἰσχυριστέον. ἢ γάρ; Τι μήν; Οὐκοῦν καὶ ὅτι ἡ τοῦ

extollendi id, quod eſt in animo praeſtantiſſimum, ad contemplationem eius, quod in ordine rerum eſt optimum. Equidem ſic accipio: quanquam mihi talia haec eſſe videntur, ut neque facile admitti poſſint, neque facile reiici. verumtamen cum non in praeſentia ſolum audienda, ſed deinceps ſaepius repetenda ſint, his ita poſitis, ut nunc traditum eſt, ad ipſam iam legem deveniamus, atque ita eam percurramus, ut prooemium iam tranſegimus. Quare dic, amabo, quis ſit potentiae diſſerendi modus, & quas in ſpecis diſtribuatur, & quae viae ſint. hae namque ſunt, ut videtur, quae illuc perducunt, quo quiſquis pervenerit, illic demum tanquam in itineris termino requieſcet. Nondum, o amice, Glauco, aſſequi poteris. profecto, quantum in me eſt, nihil tibi deerit ſtudii, quo voti compos efficiaris: neque imaginem amplius eius, quo de agimus, ſed rem ipſam veram, qualis mihi videtur, aſpicies. utrum autem revera talis ſit, necne, haudquaquam affirmare decet: ſed illud dumtaxat aſſeverandum, quod tale aliquid eſt cognoſcendum, nonne? Nihil prohibet. Quin etiam & iſtud, quod

διαλέγεσθαι δύναμις μόνη ἂν φήνειεν ἐμπείρῳ ὄντι ὧν νῦν
διήλθομεν, ἄλλη δὲ οὐδαμῆ δυνατόν, καὶ τοῦτ', ἔφη, ἄξιον
διισχυρίζεσθαι. Τόδε γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδεὶς ἡμῖν ἀμφισβη-
τήσει, λέγουσιν ὡς αὐτοῦ γε ἑκάστου πέρι, ὅ ἐστιν ἕκαστον, οὐκ b.
ἄλλη τις ἐπιχειρεῖ μέθοδος ὁδῷ περὶ παντὸς λαμβάνειν· ἀλλ'
αἱ μὲν ἄλλαι πᾶσαι τέχναι ἢ πρὸς δόξας ἀνθρώπων καὶ ἐπι-
θυμίας εἰσὶν, ἢ πρὸς γενέσεις τε καὶ συνθέσεις· ἢ καὶ πρὸς
θεραπείαν τῶν φυομένων τε καὶ συντιθεμένων ἅπασαι τετρά-
φαται· αἱ δὲ λοιπαὶ, ἃς τοῦ ὄντος τι ἐφάμεν ἐπιλαμβάνε-
σθαι, γεωμετρίαν τε καὶ τὰς ταύτῃ ἑπομένας ἐῶμεν, ὡς
ὀνειρώττουσι μὲν περὶ τὸ ὄν, ὕπαρ δὲ ἀδύνατον αὐταῖς ἰδεῖν, c.
ἕως ἂν ὑποθέσεσι χρώμεναι, ταύτας ἀκινήτους ἐῶσι, μὴ δυ-
νάμεναι λόγον διδόναι αὐτῶν. ᾧ γὰρ ἀρχὴ μὲν ὃ μὴ οἶδε,
τελευτὴ δὲ καὶ τὰ μεταξὺ ἐξ οὗ μὴ οἶδε συμπέπλεκται, τίς
μηχανὴ τὴν τοιαύτην ὁμολογίαν ποτὲ ἐπιστήμην γενέσθαι;
Οὐδεμία, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, ἡ διαλεκτικὴ μέθοδος
μόνη ταύτῃ πορεύεται, τὰς ὑποθέσεις ἀναιροῦσα ἐπ' αὐτὴν

sola differendi facultas homini in his, quae diximus, erudito id oſtendet: aliter vero cognoſci penitus impoſſibile. Hoc quoque aſſeverandum. Nemo autem adverſabitur nobis dicentibus, quod differendi facultas dumtaxat conatur ordine certo circa unumquodque, quid ipſum ſit, invenire. ſiquidem ceterae artes, aut ad opiniones hominum cupiditateſque reſpiciunt, vel ad generationes & compoſitiones, vel ad culturam eorum, quae generantur & componuntur: reliquae vero, quas diximus verarum rerum quoquo modo participes eſſe, Geometria ſcilicet, eiuſque comites, circa ipſam eſſentiam quodammodo ſomniant; ſincere autem quidquam ab illis cernere impoſſibile eſt tantiſper, dum ſuppoſitionibus utantur, eaſque ratas & immobiles adeo ſervent, ut illarum rationem reddere nequeant. nam ubi principium quidem ponitur id, quod eſt ignotum, finis autem & media ex ignoto tracta, invicem connectuntur: collectam inde aſſertionem quonam pacto ſcientiam vocemus? Nullo. Dialectica vero ſola ſublatis ſuppoſitio-

d. τὴν ἀρχὴν, ἵνα βεβαιώσηται, καὶ τῷ ὄντι ἐν βορβόρῳ βαρβαρικῷ τινὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα κατορωρυγμένον ῥέμα ἕλκει καὶ ἀνάγει ἄνω, συνεργοῖς καὶ συμπεριαγωγοῖς χρωμένη αἷς διηλθομεν τέχνας· ἃς ἐπιστήμας μὲν πολλάκις προσείπομεν, διὰ τὸ ἔθος, δέονται δὲ ὀνόματος ἄλλου· ἐναργεστέρου μὲν ἢ δόξης, ἀμυδροτέρου δὲ ἢ ἐπιστήμης. διάνοιαν δὲ αὐτὴν ἔν γε τῷ πρόσθεν που ὡρισάμεθα. ἐπὶ δ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ
c. περὶ ὀνόματος ἡ ὁμαλοβρήτησις, οἷς τοσούτων πέρι σκέψις ὅσων ἡμῖν πρόκειται. Οὐ γάρ οὖν, ἔφη. Ἀρέσκει οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, ὥσπερ τοπρότερον, τὴν μὲν πρώτην μοῖραν, ἐπιστήμην
p. καλεῖν· δευτέραν δὲ, διάνοιαν· τρίτην δὲ, πίστιν· καὶ εἰκασίαν,
534 a. τετάρτην. καὶ ξυναμφότερα μὲν ταῦτα, δόξαν· ξυναμφότερα δὲ ἐκεῖνα, νόησιν. καὶ δόξαν μὲν, περὶ γένεσιν· νόησιν δὲ, περὶ οὐσίαν. καὶ ὅ, τι οὐσίαν πρὸς γένεσιν, νόησιν πρὸς δόξαν, ἐπιστήμην πρὸς πίστιν, καὶ διάνοιαν πρὸς εἰκασίαν. τὴν

nibus omnibus, ad ipsum principium, ut compertum habeat, pergit, ac revera animi oculum, coeno barbarico obrutum, paulatim sursum trahit, ac ducit, tanquam adiutricibus ac ministris quibusdam utens his artibus, quas narravimus. eas porro nos saepe scientias propter consuetudinem nominavimus. indigent autem alio nomine, clariore quidem, quam sit opinio; obscuriore vero, quam scientia. cogitationem certe nos in superioribus earum notionem cognominavimus. Neque tamen est de nomine controversia inter eos, quibus de rebus tantis, quantis nobis ad praesens, est controversia. Non certe. nam solam exigunt ad rerum habitum interni conceptus expressionem. Placet igitur, quemadmodum supra, primam partem vocare scientiam, secundam cogitationem, tertiam fidem, postremam imaginationem vel assimilationem: & ambo illa simul intelligentiam, haec autem ambo simul opinionem: & opinionem quidem circa generationem, intelligentiam vero circa essentiam esse. Quod autem est ad generationem essentia, id ad opinionem intelligentia: quodve intelligentia est ad opinionem, id & ad fidem scientia, & ad imaginem denique cogi-

δ' ἐφ' οἷς ταῦτα ἀναλογίαν, καὶ διαίρεσιν διχῇ ἑκατέρου, δοξαστοῦ τε καὶ νοητοῦ, ἐῶμεν, ὦ Γλαύκων· ἵνα μὴ ἡμᾶς πολλαπλασίων λόγων ἐμπλήσῃ ἢ ὅσων οἱ παρεληλυθότες. Ἀλλὰ μὴν ἔμοιγ', ἔφη, τά γε ἄλλα καθόσον δυναμαι ἕπεσθαι b.
ξυνδοκεῖ. Ἦ καὶ διαλεκτικὸν καλεῖς τὸν λόγον ἑκάστου λαμβάνοντα τῆς οὐσίας; καὶ τὸν μὴ ἔχοντα, καθόσον ἂν μὴ ἔχῃ, λόγον αὐτῷ τε καὶ ἄλλῳ διδόναι, κατὰ τοσοῦτον νοῦν περὶ τουτου οὐ φήσεις ἔχειν; Πῶς γὰρ ἄν, ἦ δ' ὅς, οὐ φαίην; Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ὡσαύτως· ὃς ἂν μὴ ἔχῃ διορίσασθαι τῷ λόγῳ, ἀπὸ τῶν ἄλλων πάντων ἀφελὼν τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν, καὶ ὥσπερ ἐν μάχῃ διὰ πάντων ἐλέγχων διε- c.
ξιων, μὴ κατὰ δόξαν ἀλλὰ κατ' οὐσίαν προθυμούμενος ἐλέγχειν, ἐν πᾶσι τούτοις ἀπτῶτι τῷ λόγῳ διαπορευηται, οὔτε αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν οὐδὲν φήσεις εἰδέναι τὸν οὕτως ἔχοντα, οὔτε ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν; ἀλλ' εἴ πη εἰδωλου τινὸς ἐφάπτεται, δόξῃ οὐκ ἐπιστήμῃ ἐφάπτεσθαι; καὶ τὸν νῦν βιον ὀνειροπο-

tatio. Comparationem vero illorum, in quibus iſta verſantur, diviſionemque utriuſque geminam, opinabilis ſcilicet intelligibiliſque, o Glauco, omittamus, ne prolixior de his oratio, quam de ſuperioribus, habeatur. Equidem, quantum mea mens poteſt, reliqua conſequi libet. An non dialecticum vocas eum, qui rationem cuiuslibet capit eſſentiae? illum vero, qui hanc rationem non habet, quatenus nec ſibi, nec alteri poteſt reddere rationem, eatenus intelligentiam circa hoc habere negabis? Certe non aliter eſt dicendum. De bono etiam ſimiliter iudicandum. nam quicunque boni ideam ratione definire non poteſt, a ceteris omnibus eam diſtinguens, & tanquam in proelio, per omnia penetrando, cetera cuncta reiicere, non ſecundum opinionem, ſed ſecundum ſubſtantiam arguens & refellens, perque haec omnia ſtabili & inconcuſſa progredi ratione: hunc tu ita affectum, neque bonum ipſum dices cognoſcere, neque aliud quidquam bonum: verum, ſi quod forte ſimulacrum attigerit, opinione potius, quam ſcientia, illud attingere, atque hac in vita inſomniis dormitantem illudi, &, antequam exper-

λοῦντα καὶ ὑπνώττοντα, πρὶν ἐνθάδ' ἐξέγρεσθαι, εἰς ᾅδου
d. πρότερον ἀφικόμενον τελέως ἐπικαταδαρθάνειν; Νὴ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς, σφόδρα γε πάντα ταῦτα φήσω. Ἀλλὰ μὴν τούς γε σαυτοῦ παῖδας, οὓς τῷ λόγῳ τρέφεις τε καὶ παιδεύεις, εἴ ποτε ἔργῳ τρέφοις, οὐκ ἂν ἐάσαις, ὡς ἐγᾦμαι, ἀλόγους ὄντας ὥσπερ γραμμὰς, ἄρχοντας ἐν τῇ πόλει κυρίους τῶν μεγίστων εἶναι. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Νομοθετήσεις δὴ αὐτοῖς ταύτης μάλιστα τῆς παιδείας ἀντιλαμβάνεσθαι ἐξ ἧς ἐρωτᾷν τε
e. καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπιστημονέστατα οἷοίτ' ἔσονται; Νομοθετήσω, ἔφη, μετά γε σοῦ. Ἆρ' οὖν δοκεῖ σοι, ἔφην ἐγὼ, ὥσπερ θρίγκὸς τοῖς μαθήμασιν ἡ διαλεκτικὴ ἡμῖν ἐπάνω κεῖσθαι, καὶ οὐκέτ' ἄλλο τούτου μάθημα ἀνωτέρω ὀρθῶς ἂν ἐπιτίθε-
p. σθαι, ἀλλ' ἔχειν ἤδη τέλος τὰ τῶν μαθημάτων; Ἔμοιγ', 535
a. ἔφη. Διανομὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, τὸ λοιπόν σοι, τίσι ταῦτα τὰ μαθήματα δώσομεν, καὶ τίνα τρόπον. Δῆλον, ἔφη. Μέμνησαι οὖν τὴν προτέραν ἐκλογὴν τῶν ἀρχόντων, οἵους ἐξελέξαμεν; Πῶς γὰρ, ἦ δ' ὅς, οὔ; Τὰ μὲν ἄλλα τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, ἐκείνας τὰς φύσεις οἷον δεῖν ἐκλεκτέας εἶναι. τούς τε

giſcatur, ad inferos deſcendentem, extremo tandem occupari ſopore. Per Iovem, omnia haec prorſus aſſeverabo. ceterum liberos tuos, quos nunc oratione alis & inſtituis, ſi quando re ipſa erudires, ut arbitror, non permitteres maximarum rerum in civitate poteſtatem habere, dum linearum inſtar non poſſent cuiuſque reddere rationem. Non certe. Legem itaque feres, qua iubeantur eam potiſſimum diſciplinam capeſſere, ex qua ad interrogandum & reſpondendum, ut ſcientiam decet, aptiſſimi ſint. Tecum una iſtud praecipiam. An ergo videtur tibi doctrinis omnibus dialectica velut apex eſſe praepoſita: nec ulla doctrina ulterius ac eminentior reperiri; ſed hic iam doctrinarum omnium eſſe finis? Mihi quidem videtur. Reſtat ergo deinceps aperiendum, quibus diſtribuendae hae diſciplinae ſint, & quomodo. Videlicet. Recordaris, in primo illo delectu quales delegerimus principes? Quidni recorder? Quoad alia quidem naturas illas eligendas exiſtimato. nam & gra-

γὰρ βεβαιοτάτους καὶ τοὺς ἀνδρειοτάτους προαιρετέον, καὶ
κατὰ δύναμιν τοὺς εὐειδεστάτους. πρὸς δὲ τούτοις, ζητητέον
μὴ μόνον γενναίους τε καὶ βλοσυροὺς τὰ ἤθη, ἀλλὰ καὶ ὃ b.
τῇδε τῇ παιδείᾳ τῆς φύσεως πρόσφορα, ἐκτέον αὐτοῖς. Ποῖα
δὴ διαξέλλῃ; Δριμυτητα, ὦ μακάριε, ἔφην, δεῖ αὐτοῖς πρὸς
τὰ μαθήματα ὑπάρχειν, καὶ μὴ χαλεπῶς μανθάνειν. πολὺ
γάρ τοι μᾶλλον ἀποδειλιῶσι ψυχαὶ ἐν ἰσχυροῖς μαθήμασιν,
ἢ ἐν γυμνασίοις. οἰκειότερος γὰρ αὐταῖς ὁ πόνος, ἴδιος, ἀλλ'
οὐ κοινὸς ὢν μετὰ τοῦ σώματος. Ἀληθῆ, ἔφη. Καὶ μνήμονα
δὲ καὶ ἄκρατον καὶ πάντα φιλόπονον ζητητέον. ἢ τίνι τρό- c.
πῳ οἴει τά τε τοῦ σώματος ἐθελήσειν τινὰ διατονεῖν, καὶ τοσ-
αύτην μάθησίν τε καὶ μελέτην ἐτιτελεῖν; Οὐδένα, ἦ δ' ὅς,
ἐὰν μὴ παντάπασιν ᾖ εὐφυής. Τὸ γοῦν νῦν ἁμάρτημα, ἦν
δ' ἐγώ, καὶ ἡ ἀτιμια φιλοσοφίᾳ διὰ ταῦτα προσπέπτωκεν
(ὃ καὶ πρότερον εἴπομεν) ὅτι οὐ κατ' ἀξίαν αὐτῆς ἅπτον-
ται. οὐ γὰρ νόθους ἔδει ἅπτεσθαι, ἀλλὰ γνησίους. Πῶς; ἔφη.
Πρῶτον μέν, εἶπον, φιλοπονία οὐ χαλὸν δεῖ εἶναι τὸν ἀψό- d.

vissimos homines & fortissimos decet eligere, &, quoad fieri
potest, speciosissimos. neque solum quaerendi sunt homines ge-
nerosi, atque terribiles: sed qui insuper eas habeant naturae
dotes, quas disciplina haec exigit. Quas? Acumen, inquam,
facilitatemque ingenii oportere ad doctrinarum perceptionem
adesse. magis enim absterret animum disciplinarum, quam exer-
citationum corporis, difficultas. siquidem magis proprius illi
labor est, qui soli competit, quam qui corpori etiam est com-
munis. Vera loqueris. Quaerendus etiam vir est memoria va-
lens, integerrimus, tolerantissimus. nam quem alium cen-
ses libenter labores corporis subiturum, tamque arduum doctrinae
meditationisque studium ad finem usque prosecuturum? Ne-
minem prorsus, nisi qui optima natura sit praeditus. Ex eo quip-
pe errore, ut supra dicebam, adversus philosophiam oborta
est infamia, quod non pro dignitate ipsam attingunt. neque
enim a spuriis, sed legitimis, est attrectanda. Quo pacto?
Principio ad labores suscipiendos claudus esse non debet.

μενον· τὰ μὲν ἡμίσεα φιλόπονον ὄντα, τὰ δὲ ἡμίσεα, ἄπονον. ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν τις φιλογυμναστης μὲν καὶ φιλόθηρος ᾖ, καὶ πάντα τὰ διὰ τοῦ σώματος φιλόπονος· φιλομαθὴς δὲ μή, μηδὲ φιλήκοος, μηδὲ ζητητικός· ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις μισόπονος. χαλὸς δὲ καὶ ὁ τἀναντία τούτου μεταβεβληκὼς τὴν φιλοπονίαν. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν, καὶ πρὸς ἀλήθειαν, ἣν δ' ἐγὼ, ταυτὸν τοῦτο ἀνάπηρον ψυχὴν θήσομεν, ἣ ἂν τὸ μὲν ἑκούσιον ψεῦδος μισῇ, καὶ χαλεπῶς φέρῃ αὐτή τε, καὶ ἑτέραν ψευδομέναν ὑπεραγανακτῇ; τὸ δ' ἀκούσιον εὐκόλως προσδέχηται, καὶ ἀμαθαινουσά που ἁλισκομένη μὴ ἀγανακτῇ, ἀλλ' εὐχερῶς ὥσπερ θηρίον ὗειον ἐν ἀμαθίᾳ μολύνηται; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ πρὸς σωφροσύνην, ἣν δ' ἐγὼ, καὶ ἀνδρείαν, καὶ μεγαλοπρέπειαν, καὶ πάντα τὰ τῆς ἀρετῆς μέρη, οὐχ ἥκιστα δεῖ φυλάττειν τὸν νόθον τε καὶ τὸν γνήσιον. ὅταν γὰρ τις μὴ ἐπίσηται παντα τὰ τοιαῦτα σκοπεῖν καὶ ἰδιώτης καὶ πόλις, λανθάνουσι χαλοῖς τε καὶ νόθοις χρώμενοι πρὸς ὅ, τι ἂν τυχωσι τούτων, οἱ μὲν,

quisquis est philosophiae sacris initiandus, ut partim eos adeat, partim recuset. contingit autem hoc, quoties aliquis gymnasiis, & venationi, & reliquis corporis exercitationibus deditus, disciplinarum studium refugit: neque audiendo delectatur, nec inquirendo; sed omnem hanc odit curam. claudus praeterea & ille est, qui exercitationibus animi delectatus, contemnit alias. Vera narras. An non & quoad veritatem similiter mancum eum ponemus animum, qui voluntarium mendacium odit, & aegre fert ipse secum, & alios mentientibus indignatur; involuntarium vero mendacium facile tolerat: & si ignorare aliquid deprehendatur, haud graviter perfert, sed libenter, veluti sus, ignorantiae fordibus volutatur? Omnino quidem. Quin etiam circa temperantiam, fortitudinem, magnificentiamque, & reliquas virtutis partes, non minus observandum est, quinam legitimus sit, qui spurius. quando enim haec minus considerant, & privati, & civitas: ignari utuntur mancis & spuriis, ad quodcunque illorum contige-

φίλοις; οἱ δὲ, ἄρχουσι. Καὶ μάλα, ἔφη, οὕτως ἔχει. Ἡμῖν δ', ἔφην ἐγὼ, πάντα τὰ τοιαῦτα διευλαβητέον, ὡς ἐὰν ἀρτιμελεῖς τε καὶ ἀρτίφρονας ἐπὶ τοσαύτην μάθησιν καὶ τοσαύ- b.
την ἄσκησιν κομίσαντες παιδεύωμεν, ἥ τε δίκη ἡμῖν οὐ μέμψεται αὐτὴ, τήν τε πόλιν καὶ πολιτείαν σώσομεν. ἀλλοίους δὲ ἄγοντες ἐπὶ ταῦτα, τἀναντία πάντα πράξομεν, καὶ φιλοσοφίας ἔτι πλείω γέλωτα καταντλήσομεν. Αἰσχρὸν μέντ' ἂν εἴη, ἦ δ' ὅς. Πάνυ μὲν οὖν, εἶπον. γελοῖον δ' ἔγωγε καὶ ἐν τῷ παρόντι εἰκῇ παθεῖν. Τὸ ποῖον; ἔφη. Ἐπελαθόμην, ἦν δ' ἐγὼ, ὅτι ἐπαίζομεν, καὶ μᾶλλον ἐντεινάμενος εἶπον. λέγω γὰρ ἅμα ἐβλεψα πρὸς φιλοσοφίαν, καὶ ἰδὼν προπεπηλακισμένην ἀναξίως, ἀγανακτήσας μοὶ δοκῶ, καὶ ὥσπερ θυμωθεὶς τοῖς αἰτίοις, σπουδαιότερον εἰπεῖν ἃ εἶπον. Οὐ μὰ τὸν Δι', ἔφη, οὐκοῦν, ὡς γ' ἐμοὶ ἀκροατῇ. Ἀλλ' ὡς ἐμοὶ, ἦν δ' ἐγὼ, ῥήτορι. τόδε δὲ μὴ ἐπιλανθανώμεθα. ὅτι ἐν μὲν τῇ πρότερᾳ ἐκλογῇ πρεσβύτας ἐξελέγομεν· ἐν δὲ ταύτῃ οὐκ ἐγχωρήσει. Σόλωνι γὰρ οὐ πειστέον, ὡς γηράσκων τις, πολλὰ δυ- d.

rit; & privati quidem amicis, respublica vero principibus. Sic accidit prorsus. Nobis haec omnia praecavenda sunt. nam si homines, quoad corporis ac mentis habitum integerrimos, ad tantam doctrinam exercitationemque ducemus, atque eruditos, & Ius ipsum nobis minime succensebit, & civitatem remque publicam servabimus. sin aliter affectos homines ad ista ducemus, contraria faciemus omnia, & philosophiam multo etiam magis dedecorabimus. Turpe quidem id esset. Mirum in modum. ceterum nonnihil mihi in praesentia risu dignum contigisse videtur. Quid istud? Latuit me nimirum, quod iocabamur: quare acrius egi, quam decoret. quippe inter loquendum ad philosophiam ipsam conversus, eam dedecore indigne affectam aspexi. quod & graviter perpessus fuisse videor, & his, qui in culpa sunt, tanquam indignatus, severius haec dixisse. Non per Iovem, ut mihi audienti videtur. Mihi tamen dicenti sic apparet. Hoc autem ne nos fugiat, quod in priori electione senes elegimus: in hac vero ne-

νατὸς μανθάνειν, ἀλλ' ἧττον ἢ τρέχειν· νέων δὲ πάντες οἱ μεγάλοι καὶ οἱ πολλοὶ πόνοι. Ἀνάγκη, ἔφη. τὰ μὲν τοίνυν λογισμῶν τε καὶ γεωμετριῶν, καὶ πάσης τῆς προπαιδείας, ἣν τῆς διαλεκτικῆς δεῖ προπαιδευθῆναι, παισὶν οὖσι χρὴ προβάλλειν. οὐχ ὡς ἐπάναγκες μαθεῖν τὸ σχῆμα τῆς διδαχῆς ποιουμένους. Τί δή; Ὅτι, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲν μάθημα μετὰ δου-
e. λείας τὸν ἐλεύθερον χρὴ μανθάνειν. οἱ μὲν γὰρ τοῦ σώματος πόνοι, βίᾳ πονουμένοι, χεῖρον οὐδὲν τὸ σῶμα ἀπεργάζονται· ψυχῇ δὲ βίαιον οὐδὲν ἔμμονον μάθημα. Ἀληθῆ, ἔφη. Μὴ τοίνυν βίᾳ, εἶπον, ὦ ἄριστε, τοὺς παῖδας ἐν τοῖς μαθήμασιν,
p. ἀλλὰ παίζοντας τρέφε, ἵνα καὶ μᾶλλον οἷόστ' ᾖ καθορᾶν
a. ἐφ' ὃ ἕκαστος πέφυκεν. Ἔχει, ὃ λέγεις, ἔφη, λόγον. Οὐκοῦν μνημονεύεις, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ εἰς τὸν πόλεμον ἔφαμεν τοὺς παῖδας εἶναι ἀκτέον ἐπὶ τῶν ἵππων θεωρούς; καὶ ἐάν που ἀσφαλὲς ᾖ, προσακτέον ἐγγύς, καὶ γευστέον αἵματος, ὥσπερ τοὺς σκυλακας; Μέμνημαι, ἔφη. Ἐν πᾶσι δὴ τούτοις, ἦν

quaquam licebit. Neque Soloni credendum eſt, aienti, hominem ſeneſcentem poſſe in dies plurima diſcere: qui minus id poteſt, quam currere. iuvenibus enim conveniunt multi maximique labores. Neceſſe eſt. Illa igitur, quae ad Arithmeticam, & Geometriam, omnemque doctrinam eam pertinent, quae dialecticam antecedere debet, pueris tradenda ſunt: atque is docendi modus accipiendus eſt, quo minime coacti ad diſcendum eſſe videantur. Cur iſtud? Quoniam non decet liberum hominem, cum ſervitute diſciplinam aliquam diſcere. quippe ingentes labores corporis vi ſuſcepti, nihilo deterius corpus efficiunt: nulla vero animae violenta diſciplina eſt ſtabilis. Vera loqueris. Ergo non tanquam coactos pueros in diſciplinis, o vir optime, ſed quaſi ludentes, enutrias: ut & magis, ad quod quiſque natura ſit aptus, poſſis agnoſcere. Conſentaneum eſt, quod dicis. An non recordaris a nobis in ſuperioribus dictum, pueros eſſe in equis ſpectandi gratia in caſtra ducendos: &, ſi tuto id tentari poſſit, propius admovendos, ut catulorum inſtar ſanguinem incipiant deguſtare? Re-

ὁ ἐγὼ, τοῖς τε πόνοις καὶ μαθήμασι καὶ φόβοις ὃς ἂν ἐντρεχέστατος ἀεὶ φαίνηται, εἰς ἀριθμόν τινα ἐγκριτέον. Ἐν τίνι, ἔφη, ἡλικίᾳ; Ἡνίκα, ἦν δ' ἐγὼ, τῶν ἀναγκαίων γυμνασίων b. μεθίενται. οὗτος γὰρ ὁ χρόνος, ἐάν τε δυο, ἐάν τε τρία ἔτη γίγνηται, ἀδύνατός τι ἄλλο πρᾶξαι. κόποι γὰρ καὶ ὕπνοι, μαθήμασι πολέμιοι· καὶ ἅμα μία καὶ αὕτη τῶν βασάνων οὐκ ἐλαχίστη, τίς ἑκαστος ἐν τοῖς γυμνασιοις φανεῖται. Πῶς γὰρ οὔκ; ἔφη. Μετὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον, ἦν δ' ἐγὼ, ἐκ τῶν εἴκοσιν ἐτῶν οἱ προκριθέντες, τιμὰς τε μείζους τῶν ἄλλων εἴσονται, τά τε χυδὴν μαθήματα παισὶν ἐν τῇ παιδείᾳ γε- c. νόμενα, τούτοις συνακτέον εἰς σύνοψιν οἰκειότητος ἀλλήλων τῶν μαθημάτων, καὶ τῆς τοῦ ὄντος φύσεως. Μόνη γοῦν, εἶπεν, ἡ τοιαύτη μάθησις βέβαιος ἐν οἷς ἂν ἐγγένηται. Καὶ μεγίστη γε, ἦν δ' ἐγὼ, πεῖρα διαλεκτικῆς φύσεως καὶ μή. ὁ μὲν γὰρ συνοπτικὸς, διαλεκτικός· ὁ δὲ μὴ, οὔ. Ξυνοίσομαι, ἦ δ' ὅς. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, δεήσει σε ἐπισκοποῦντα, οἵ

cordor equidem. Quicunque vero ad hos labores, disciplinas, pericula, promtiores acrioresque apparent, in numerum aliquem seligendi sunt. Qua in aetate? Quando a necessariis negotiis exercitationibusque soluti sunt. in hoc siquidem tempore, sive biennium sit, seu triennium, facere aliud nequeunt. labor enim ac somnus disciplinis adversi sunt. & simul haec examinatio aliarum non minima esse videtur, qualis videlicet quisque in gymnasiis ipsis apparebit. Quidni? Post id tempus quicunque ex viginti annis, ut ceteris praestantiores electi fuerint, maioribus, quam ceteri, afficiantur honoribus: & quae disciplinae istis in pueritia sparsim ostensae sunt, una his iterum offerantur, ad ipsam disciplinarum inter se cognationem, & ipsius, quod vere est, naturam conspiciendam. Sola haec cognitio quibuscunque traditur, stabilis permanet. Atqui & hac experientia cognoscitur maxime, qui ad dialecticam optime a natura est institutus, qui non. nempe quisquis ad hoc dignoscendum est perspicax, dialecticus est: qui vero hebes, nequaquam. Teneo equidem. His igitur animadversis, oportebit eos,

d. ἂν μάλιστα τοιοῦτοι ἐν αὐτοῖς ὦσι, καὶ μόνιμοι μὲν ἐν μαθήμασι, μόνιμοι δ' ἐν πολέμῳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις νομίμοις, τούτους αὖ, ἐπειδὰν τὰ τριάκοντα ἔτη ἐκβαίνωσιν, ἐκ τῶν προκρίτων προκρινάμενον, εἰς μείζους τε τιμὰς καθιστάναι, καὶ σκοπεῖν, τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει βασανίζοντα, τίς ὀμμάτων τε καὶ τῆς ἄλλης αἰσθήσεως μεθιέμενος, δυνατὸς ἐπ' αὐτὸ τὸ ὂν μετ' ἀληθείας ἰέναι. καὶ ἐνταῦθα δὴ πολλῆς φυλακῆς ἔργον, ὦ ἑταῖρε. Τί μάλιστα; ἦ δ' ὅς. Οὐκ ἐννοεῖς, ἦν
e. δ' ἐγώ, τὸ νῦν περὶ τὸ διαλέγεσθαι κακὸν γιγνόμενον, ὅσον γίγνεται; Τὸ ποῖον; ἔφη. Παρανομίας που, ἔφην ἐγώ, ἐμπίπλαται. Καὶ μάλα, ἔφη. Θαυμαστὸν οὖν τι οἴει, εἶπον, πάσχειν αὐτοὺς, καὶ οὐ ξυγγινώσκεις; Πῇ μάλιστ'; ἔφη. Οἷον, ἦν δ' ἐγώ, εἴ τις ὑποβολιμαῖος τραφείη ἐν πολλοῖς μὲν χρή-
p. μασι, πολλῷ δὲ καὶ μεγάλῳ γένει, καὶ κόλαξι πολλοῖς· ἀνὴρ
538 δὲ γενόμενος αἴσθοιτο ὅτι οὐ τούτων ἐστὶ τῶν φασκόντων γο-
a. νέων, τοὺς δὲ τῷ ὄντι γεννήσαντας μὴ εὕροι· τοῦτον ἔχεις μαντεύσασθαι πῶς ἂν διατεθείη πρός τε τοὺς κολακας, καὶ πρὸς τοὺς ὑποβαλομένους, ἐν ἐκείνῳ τε τῷ χρόνῳ ἐν ᾧ οὐκ

qui apprime tales in ipsis reperientur, stabiles in disciplinis, constantes in bello, in aliis legitimis officiis perseverantes, postquam trigesimum annum impleverint, ex electis praeelectos in maioribus honoribus constituere, & ipsa differendi facultate diligenter examinare, quis eorum possit sine oculorum & aliorum sensuum ministerio ad ipsum, quod vere exsistit, cum veritate transcendere. in quo maxima, o amice, opus est cautione. Curnam? inquit. Non animadvertis, inquam, quantum nunc malum circa differendi peritiam contingat? Quale istud? inquit. Iniquitate prorsus abundat, inquam? Summopere, inquit Mirum aliquid perpeti ipsos existimas, nec ignoscis? Qua ratione maxime? Si quis supposititius puer multis in deliciis a nobili familia nutriatur, inter adulatores complurimos: adultus autem persentiat, quod ex eis, quos parentes existimat, natus non fuerit; veros tamen genitores nusquam reperiat: numquid vaticinari potes, qualis huic animi affectus futurus sit erga

ᾔδει τὰ περὶ τῆς ὑποβολῆς, καὶ ἐν ᾧ αὖ ᾔδει; ἢ βούλει ἐμοῦ μαντευομένου ἀκοῦσαι; Βούλομαι, ἔφη. Μαντεύομαι τοίνυν, εἶπον, μᾶλλον αὐτὸν τιμᾷν ἂν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ τοὺς ἄλλους, οἰκείους δοκοῦντας, ἢ τοὺς κολακεύοντας· b. καὶ ἧττον μὲν ἂν περιϊδεῖν ἐνδεεῖς τινὸς, ἧττον δὲ παράνομόν τι δράσαι ἢ εἰπεῖν εἰς αὐτούς· ἧττον δὲ ἀπειθεῖν τὰ μεγάλα ἐκείνοις, ἢ τοῖς κόλαξιν, ἐν ᾧ χρόνῳ τὸ ἀληθὲς μὴ εἰδείη. Εἰκὸς, ἔφη. Αἰσθόμενος τοίνυν τὸ ὂν, μαντεύομαι αὖ περὶ μὲν τούτους ἀνεῖναι ἂν τὸ τιμᾷν τε καὶ σπουδάζειν, περὶ δὲ τοὺς κόλακας ἐπιτεῖναι· καὶ πείθεσθαί τε αὐτοῖς διαφερόντως ἢ πρότερον, καὶ ζῆν ἂν ἤδη κατ' ἐκείνους, ξυνόντα αὐτοῖς c. ἀπαρακαλύπτως· πατρὸς δὲ ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων ποιουμένων οἰκείων, εἰ μὴ πάνυ εἴη φύσει ἐπιεικὴς, μέλειν τὸ μηδέν. Πάντ', ἔφη, λέγεις οἷά περ ἂν γένοιτο· ἀλλὰ πῇ προσάπτομεν οὓς τῶν λόγων αὕτη φέρει ἡ εἰκών; Τῇδε. ἔστι που ἡμῖν δόγματα ἐκ παίδων περὶ δικαίων καὶ καλῶν, ἐν οἷς ἐκτε-

adulatores, & erga eos, qui ipsum supposuerunt, tam eo tempore, quo nihil de suppositione suspicabatur, quam postquam rem ipsam agnovit? an vis praesagium meum audire? Volo equidem. Vaticinor itaque, illum, dum suppositionem penitus ignorabit, magis eos honoraturum, quos parentes & propinquos existimat, quam assentatores; minusque eos, si quando egeant, neglecturum: tardioremque fore ad iniuriam ipsis inferendam, vel convicium dicendum: magisque illis in rebus gravibus, quam adulatoribus, pariturum. Verisimile quidem. Sin persenserit, hos certe minus honorabit curabitque: assentatores vero magis, quam antea, colet, illis propensius obsequetur, ad eorum exemplum vitam instituet suam, cum illis palam ac libere conversabitur. de his vero, quos parentes & propinquos putaverat, nisi alioqui probo natura sit ingenio, nihil prorsus curabit. Omnia prorsus, ut narras, contingerent. sed quid haec similitudo ad eos, qui disputationes sectantur? Audies modo. Sunt nobis a pueritia opiniones de honestis iustisque officiis,

θράμμεθα, ὥσπερ ὑπὸ γονεῦσι, πειθαρχοῦντές τε καὶ τιμῶν-
d. τες αὐτά. Ἔστι γάρ. Οὐκοῦν καὶ ἄλλα ἐναντία τουτων ἐπι-
τηδεύματα, ἡδονὰς ἔχοντα, ἃ κολακεύει μὲν ἡμᾶν τὴν ψυ-
χήν, καὶ ἕλκει ἐφ' ἑαυτὰ, πείθει δ' οὔ, τοὺς καὶ ὑπηκοῦν με-
τρίους· ἀλλ' ἐκεῖνα τιμῶσι τὰ πάτρια, καὶ ἐκεινοις πειθαρ-
χοῦσιν. Ἔστι ταῦτα. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγὼ, ὅταν τὸν οὕτως ἔχον-
τα ἐλθὸν ἐρώτημα εἴρηται τί ἐστι τὸ καλόν· καὶ ἀποκρινά-
μενον ὃ τοῦ νομοθέτου ἤκουεν, ἐξελέγχῃ ὁ λόγος, καὶ πολ-
λάκις καὶ πολλαχῇ ἐλέγχων εἰς δόξαν καταβάλῃ, ὡς τοῦ-
e. το οὐδὲν μᾶλλον καλὸν ἢ αἰσχρόν· καὶ περὶ δικαίου ὡσαύτως
καὶ ἀγαθοῦ, καὶ ἃ μάλιστα ἔχεν ἐντιμῇ, μετὰ τοῦτο τι οἴει
ποιήσειν αὐτὸν πρὸς αὐτὰ, τιμῆς τε πέρι καὶ πειθαρχίας.
Ἀνάγκη, ἔφη, μήτε τιμᾶν ἔτι ὁμοίως, μήτε πείθεσθαι.
Ὅταν οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, μήτε ταῦτα ἡγῆται τίμια καὶ οἰκεῖα,
ὥσπερ πρότου, τά τε ἀληθῆ μὴ εὑρίσκῃ, ἔστι πρὸς ὁποῖον βιον
p. ἄλλον ἢ τὸν κολακεύοντα εἰκότως προσχωρήσεται; Οὐκ
539
a.

sub quibus tanquam parentibus educati sumus: his paremus, has prae ceteris honoramus. Sunt plane. Offerunt se nobis & voluptates, quae ad contraria nos alliciunt, &, dum animae blandiuntur, ad illa detorquent. non tamen ab his flectuntur, qui vel paulo quam ceteri moderatiores sunt: sed illa veluti paterna colunt, eisque obtemperant. Sic evenit. Si dialectica vis aggressa aliquem ita affectum interroget, quid honestum sit, ac respondentem id, quod ex legislatore perceperat, ratio confutet, crebrisque & variis redargutionibus eo deducat, ut opinetur illud non magis honestum esse, quam turpe, deque iusto ac bono similiter arguat, & de ceteris, quae summo in honore ante habebat: parine illa posthac honore & observantia prosecuturum putas? Necesse est, inquit, neque eo modo honorare, neque obtemperare. Quando igitur neque ista quis censet domestica ut antea vel honoranda, neque reperit vera; in vitam potius blandam, quam in aliam, ut consentaneum est, prolabitur. Verisimile id quidem. Ex iusto igitur fiet iniquus.

ἔσιν, ἔφη. Παράνομος δὴ, οἶμαι, δόξει γεγονέναι ἐκ νομικοῦ.
Ἀνάγκη. Οὐκοῦν, ἔφην, εἰκὸς τὸ πάθος τῶν οὕτω λόγων
ἁπτομένων, καὶ, ὃ ἄρτι ἔλεγον, πολλῆς συγγνώμης ἄξιον.
Καὶ ἐλέους γ', ἔφη. Οὐκοῦν, ἵνα μὴ γίγνηται ὁ ἔλεος οὗτος περὶ
τοὺς τριακοντούτεις σοὶ εὐλαβουμένῳ, παντὶ τρόπῳ τῶν λό-
γων ἁπτέον. Καὶ μάλ', ἦ δ' ὅς. Ἆρ' οὖν οὐ μία μὲν εὐλά-
βεια αὕτη συχνὴ, τὸ μὴ νέους ὄντας αὐτῶν γεύεσθαι; οἶμαι b
γάρ σε οὐ λελῆθέναι ὅτι οἱ μειρακίσκοι, ὅταν τοπρῶτον λόγων
γεύωνται, ὡς παιδιᾷ αὐτοῖς καταχρῶνται, ἀεὶ εἰς ἀντιλο-
γίαν χρώμενοι· καὶ μιμούμενοι τοὺς ἐξελέγχοντας, αὐτοὶ
ἄλλους ἐλέγχουσι, χαίροντες, ὥσπερ σκυλάκια, τῷ ἕλκειν
τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίον ἀεί. Ὑπερφυῶς μὲν
οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν ὅταν δὴ πολλοὺς μὲν αὐτοὶ ἐξελέγξωσιν,
ὑπὸ πολλῶν δὲ ἐξελεγχθῶσι, σφόδρα καὶ ταχὺ ἐμπίπτουσιν c
εἰς τὸ μηδὲν ἡγεῖσθαι ὧνπερ πρότερον· καὶ ἐκ τούτων δὴ αὐ-
τοί τε καὶ τὸ ἔλον, φιλοσοφίας πέρι, εἰς τοὺς ἄλλους διαβέ-
βληνται. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ὁ δὲ δὴ πρεσβύτερος, ἦν δ' ἐγὼ,

Neceſſe eſt. An non merito, ut nuper dicebam, affectio eorum, qui ita ſe ad differendum comparant, talis eſt, ut pluriman mereatur veniam? Et miſericordiam inſuper. Ut igitur miſerabilis hic eventus vitetur, triginta annos nati dumtaxat caute admodum dialecticas argumentationes deguſtent. Ita prorſus. An non haec prudens cautio eſt, ut eas videlicet iuniores homines non attingant? neque enim te latet, ut arbitror, quod, cum primum adoleſcentuli diſputationis artificium guſtant, eo protinus, quaſi ludo quodam, ad refellendum utuntur, eoſque, qui confutant alios, ſtudioſe ſectantes, & ipſi alios quoque redarguunt, ac diſtrahendis lacerandiſque proximis, catulorum more, aſſidue delectantur. Mirum in modum. Cum vero plures convicerint, & a pluribus ipſi victi fuerint, eo confeſtim deveniunt, ut ex priſtinis opinionibus ratam nullam habeant. atque ex his & ipſi, & omnis philoſophia, apud alios calumniam reportarunt. Vera refers. At vir

τῆς μὲν τοιαύτης μανίας οὐκ ἂν ἐθέλοι μετέχειν, τὸν δὲ διαλέγεσθαι ἐθέλοντα καὶ σκοπεῖν τἀληθὲς, μᾶλλον μιμήσεται ἢ τὸν παιδιᾶς χάριν παίζοντα καὶ ἀντιλέγοντα· καὶ αὐτός τε μετριώτερος ἔσται, καὶ τὸ ἐπιτήδευμα τιμιώτερον ἀντὶ ἀτι-
d. μοτέρου ποιήσει. Ὀρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὰ προειρημένα τούτου, ἐπ' εὐλαβείᾳ πάντα προείρηται, τὸ τὰς Φύσεις κοσμίους εἶναι καὶ σιμίους, εἷς τις μεταδώσει τῶν λόγων, καὶ μὴ, ὡς νῦν, ὁ τυχὼν καὶ οὐδὲν προσήκων ἔρχεται ἐπ' αὐτό. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀρκεῖ δὴ ἐπὶ λόγων μεταλήψει μεῖναι ἐνδελεχῶς καὶ ξυντόνως μηδὲν ἄλλο πράττοντι, ἀλλ' ἀντιστρόφως γυμναζομένῳ τοῖς περὶ τὸ σῶμα γυμνασίοις, ἔτη δι-
c. πλάσια ἢ τότε; Ἐξ, ἔφη, ἢ τέτταρα λέγεις; Ἀμέλει, εἶπον, πέντε θες. μετὰ γὰρ τοῦτο καταβιβαστέοι ἔσονται σοι εἰς τὸ σπήλαιον πάλιν ἐκεῖνο, καὶ ἀναγκαστέοι ἄρχειν τά τε περὶ τὸν πόλεμον, καὶ ὅσαι νέων ἀρχαὶ, ἵνα μηδ' ἐμπειρίᾳ ὑστεραῖσι τῶν ἄλλων. καὶ ἔτι καὶ ἐν τούτοις βασανιστέοι, εἰ ἐμμενοῦσιν

natu grandior ab hac insania diligentius declinabit, ac hominem investigandae veritatis gratia differentem imitabitur potius, quam eum, qui iocandi causa versutiis captiunculisque incumbit: quin & ipse modestius sese geret, & disputandi studium ex infami reddet illustrius. Scite. Ad eiusmodi praeterea cautionem superiora dicta sunt omnia, oportere videlicet moderatos & graves esse illos, qui ad disputationis studium asciscuntur: neque communicandum esse id ineptis hominibus, &, ut nunc fit, omnibus, quoscunque sors obtulerit. Summopere. Si quis vero disputationi diligenter assidueque det operam, nihilve agat aliud, nisi quod vicissim quandoque gymnasiis corpus exerceat, huic ad perceptionem huiusmodi anni duplices superiorum sufficient. Numquid sex dicis, an quatuor? Quinque adhibeas. deinde ad antrum illud erunt iterum deducendi, cogendique eos principatus assumere, qui ad bellum spectant, & si qui sunt iuvenum principatus, ne usu rerum ab aliis superentur. atque in his quoque examinandi sunt, utrum

ἑλκόμενοι παυταχόσε, ἤ τι καὶ παρακινήσουσι. Χρόνον δὲ, ἦ P.
δ' ὃς, πόσον τοῦτον τιθῆς; Πεντεκαιδεκα ἔτη, ἦν δ' ἐγώ. γε- 540
νομένων δὲ πεντηκοντούτων, τοὺς διασωθέντας καὶ ἀριστεύ- a.
σαντας πάντα πάντη ἐν ἔργοις τε καὶ ἐπιστήμαις, πρὸς τέλος
ἤδη ἀκτέον, καὶ ἀναγκαστέον ἀνακλίναντας τὴν τῆς ψυχῆς
ἀκτῖνα, εἰς αὐτὸ ἀποβλέψαι τὸ πᾶσι φῶς παρέχον· καὶ ἰδόν-
τας τὸ ἀγαθὸν αὐτὸ, παραδείγματι χρωμένους ἐκείνῳ, καὶ
πόλιν καὶ ἰδιώτας καὶ ἑαυτοὺς κατακοσμεῖν τὸν ἐπίλοιπον b.
βίον, ἐν μέρει ἑκάστους· τὸ μὲν πολὺ, πρὸς φιλοσοφίαν διατρί-
βοντας· ὅταν δὲ τὸ μέρος ἥκῃ, πρὸς πολιτικοῖς ἐπιταλαιπω-
ροῦντας, καὶ ἄρχοντας ἑκάστους τῆς πόλεως ἕνεκα· οὐχ ὡς
καλόν τι ἀλλ' ὡς ἀναγκαῖον πράττοντας· καὶ οὕτως ἄλλους
ἀεὶ παιδεύσαντας, τοιούτους ἀντικαταλιπόντας τῆς πόλεως
φύλακας, εἰς μακάρων νήσους ἀπιόντας οἰκεῖν. μνημεῖα δ'
αὐτοῖς καὶ θυσίας τὴν πόλιν δημοσίᾳ ποιεῖν (ἐὰν καὶ ἡ Πυ- c.
θία ξυναναιρῇ) ὡς δαιμοσιν· εἰ δὲ μή, ὡς εὐδαίμοσί τε καὶ

constantes permaneant, dum quoquoversus trahuntur, aut nutent. Quot autem annos istis adscribis? Quindecim. cum vero ad quinquagesimum annum pervenerint, quicunque integri inter eos, rebusque gestis & scientiis praecellentes, apparent, ad finem iam perducendi sunt, cogendique, ut animi radium ad supera dirigentes, ipsum, quod omnibus lumen praebet, iuspiciant: cumque ipsum bonum noverint, exemplo illius freti, civitatem, privatos, seque ipsos per omnem sequentem vitam, & singula vicissim exornent. ac plurimum quidem in philosophia versentur: cum vero magistratus accersentur, in civilibus negotiis invigilent, sigillatimque gubernent reipublicae gratia, ita ut non tanquam bonum aliquid & optandum ministerium, sed necessarium potius, exsequi videantur. Atque ita cum alios similiter ipsi instruxerint, eos vicissim reipublicae custodes relinquent: ipsi vero in beatorum insulas transmittentur. monumenta vero illis & sacra, tanquam daemonibus, si Pythia oraculo confirmaverit, publice dicabun-

θείοις. Παγκάλους, ἔφη, τοὺς ἄρχοντας, ὦ Σώκρατες, ὡσπερ ἀνδριαντοποιὸς, ἀπείργασαι. Καὶ τὰς ἀρχούσας γε, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ Γλαύκων. μηδὲν γάρ τι οἷου με περὶ ἀνδρῶν εἰρηκέναι μᾶλλον ἃ εἴρηκα, ἢ περὶ γυναικῶν, ὅσαι ἂν αὐτῶν ἱκαναὶ τὰς φύσεις ἐγγίγνωνται. Ὀρθῶς, ἔφη· εἴπερ ἴσά γε πάντα τοῖς ἀνδράσι κοινωνήσουσιν, ὡς διήλθομεν. Τί οὖν; ἔφην,
d. ξυγχωρεῖς περὶ τῆς πόλεώς τε καὶ πολιτείας μὴ παντάπασιν ἡμᾶς εὐχὰς εἰρηκέναι; ἀλλὰ χαλεπὰ μὲν, δυνατὰ δέ πη, καὶ οὐκ ἄλλῃ, εἴρηται; ὅταν οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι, δυνάξοι, ἢ πλείους, ἢ εἷς, ἐν πόλει γενόμενοι, τῶν μὲν νῦν τιμῶν καταφρονήσωσιν, ἡγησάμενοι ἀνελευθέρους εἶναι καὶ οὐδενὸς ἀξιας· τὸ δὲ ὀρθὸν περὶ πλείστου ποιησάμενοι, καὶ τὰς ἀπὸ τούτου τιμὰς· μέγιστον δὲ καὶ ἀναγκαιότατον τὸ δίκαιον· καὶ
e. τούτῳ δὴ ὑπηρετοῦντές τε καὶ αὔξοντες αὐτὸ, διασκευωρήσωνται τὴν ἑαυτῶν πόλιν. Πῶς; ἔφη. Ὅσοι μὲν ἂν, ἦν δ' ἐγὼ, πρεσβύτεροι τυγχάνωσι δεκετῶν ἐν τῇ πόλει, πάντας

tur: sin minus, saltem ut beatis atque divinis. Mirificos prorsus, o Socrates, principes, quasi sculptor, figurasse videris. Quod de viris dixi, idem & de mulieribus intelligendum. neque putes, o Glauco, magis me de viris, quam de mulieribus, fasse locutum, quaecunque videlicet natura aptae ad haec officia sunt. Recte se id habet. siquidem pariter in omnibus, ut narravimus, cum viris communicabunt. Num concedis, nos de republica omnia non quasi pro desiderio effinxisse, sed pro veritate locutos, difficilia quidem facta, possibilia tamen, ea dumtaxat ratione, qua diximus? quando scilicet homines revera philosophi, vel unus, vel plures, nacti in civitate potentiam, praesentes honores despicient, illiberalesque eos & nullius existimabunt: ipsum autem, quod rectum est, & honores, qui ab eo proficiscuntur, plurimi facient; maximum vero & summopere necessarium, quod iustum: & huic ministrantes, idque adaugentes, civitatem suam rite disponent. Quo pacto? Omnes, quicunque in urbe decem annos imple-

ἐκπέμψουσιν εἰς τοὺς ἀγροὺς· τοὺς δὲ παῖδας αὐτῶν παραλα- p.
βόντες, ἐκτὸς τῶν νῦν ἠθῶν ἃ καὶ οἰκογενεῖς ἔχουσι, θρέ- 541
ψονται ἐν τοῖς σφετέροις τρόποις καὶ νόμοις, οὕσιν οἵοις διε- a.
λήλυθαμεν τότε. Καὶ οὕτω τάχιστά τε καὶ ῥᾷστα πόλιν τε καὶ
πολιτείαν ἣν ἐλέγομεν καταστᾶσαν, αὐτήν τε εὐδαιμονήσειν,
καὶ τὸ ἔθνος, ἐν ᾧ ἂν ἐγγένηται, πλεῖστα ὠφήσειν. Πολύ γ', b.
ἔφη. Καὶ ὡς ἂν γένοιτο, εἰπέρ ποτε γίγνοιτο, δοκεῖς μοι, ὦ
Σώκρατες, εὖ εἰρηκέναι. Οὐκοῦν ἱκανὸν ἤδη, εἶπον ἐγώ, ἔχου-
σιν ἡμῖν οἱ λόγοι περί τε τῆς πόλεως ταύτης καὶ τοῦ ὁμοίου
ταύτῃ ἀνδρός. δῆλος γάρ που καὶ οὗτος οἷον φήσομεν δεῖν
αὐτὸν εἶναι. Δῆλος, ἔφη· καὶ ὅπερ ἐρωτᾷς, δοκεῖ μοι τέλος
ἔχειν.

verint, in agros transmittent: filios autem ipsorum suscipientes, procul ab his moribus, quibus hodie parentes utuntur, moribus legibusque suis educabunt: quales vero sint, enarravimus. Atque ita celerrime atque facillime ea civitas & respublica orietur, quam supra diximus, si quando exstiterit, beatam fore, & genus hominum, in quo condita fuerit, plurimum iuvaturam. Maxime quidem. Atque ut constitui possit eiusmodi civitas, si quando constituatur, o Socrates, adinvenisse videris. Nonne ergo abunde, tum de hac civitate, tum de homine eius persimili, iam nobis dictum? constat enim, qualem eius similem esse debere dicemus. Constat plane: & quod quaeris, finem mihi iam habere videtur.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ

Η

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΟΓΔΟΟΣ.

PLATONIS

DE REPUBLICA

SIVE

DE IUSTO

DIALOGUS OCTAVUS.

ARGUMENTUM.

Declarata reipublicae recta administratione, nunc consequenter agit de vitiosa, quam iniustitiae nomine hactenus designarat. Rectae gubernationis modos tres posuerat, monarchiam, aristocratiam, & politiam, quo ultimo nomine popularem gubernationem notabat, quae vulgo Democratia nominatur. Trium ergo illarum publicae administrationis formarum excessus & peccata explicat. Hanc doctrinam duobus proximis libris, octavo videlicet & nono, persequitur. Peccata autem illa sive excessus considerat tum in republica, tum in civium moribus, ex quibus videlicet conformantur civitatis mores. Quatuor no-

tat exceſſus: in Ariſtocratia oligarchiam: in Politia, democratiam: in Regno, timarchiam & tyrannidem. De quibus omnibus in hoc dialogo ſingulatim agit. tractationem de Tyrannide non abſolvit, ſed reiicit in ſequentem librum.

ΕΙΕΝ. ταῦτα μὲν δὴ ὡμολόγηται, ὦ Γλαύκων, τῇ μελ- pi.
λούσῃ ἄριστα οἰκεῖν πόλει κοινὰς μὲν δὴ γυναῖκας, κοινοὺς 543
δὲ παῖδας εἶναι, καὶ πᾶσαν παιδείαν ὡσαύτως δὲ τὰ ἐπιτη- a.
δεύματα κοινὰ ἐν πολέμῳ τε καὶ εἰρήνῃ. βασιλέας δὲ αὐτῶν
εἶναι τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ τε καὶ πρὸς τὸν πόλεμον γεγονότας
ἀρίστους. Ὡμολόγηται, ἔφη. Καὶ μὴν καὶ τάδε ξυνεχωρήσα-
μεν, ὡς ὅταν δὴ καταστῶσιν οἱ ἄρχοντες ἄγοντες τοὺς στρα- b.
τιώτας, κατοικιοῦσιν εἰς οἰκήσεις οἵας προείπομεν, ἰδίων μὲν
οὐδὲν οὐδενὶ ἐχούσας, κοινὰς δὲ πᾶσι. πρὸς δὲ ταῖς τοιαύταις
οἰκήσεσι, καὶ τὰς κτήσεις, εἰ μνημονεύεις, διωμολογησά-
μεθά που οἵαι ἔσονται αὐτοῖς. Ἀλλὰ μνημονεύω, ἔφη, ὅτι
γε οὐδὲν οὐδένα ᾠόμεθα δεῖν κεκτῆσθαι, ὡς νῦν οἱ ἄλλοι· ὥσ-
περ δὲ ἀθλητὰς τε πολέμου καὶ φυλακὰς, μισθὸν τῆς φυ-
λακῆς δεχομένους εἰς ἐνιαυτὸν τὴν εἰς ταῦτα τροφὴν παρὰ c.

ESTO, inquam. conſtitit equidem inter nos, o Glauco, in civitate optime inſtituta communes eſſe debere mulieres & filios, communem quoque omnem eruditionem: communia ſimiliter omnia, tum belli, tum pacis officia. Reges autem ipſorum eſſe homines debere, in philoſophiae & rei militaris ſtudio praeſtantiſſimos. Conſtitit plane. Quin & haec conceſſimus, quod ſcilicet, cum tales principes iam fuerint conſtituti, in expeditionem euntes, habitationes militibus, quales praediximus, aſſignabunt: communes ſcilicet omnibus, in quibus nihil cuiuſquam ſit proprium. neque de habitatione ſolum, verum etiam de ſupellectili & poſſeſſionibus, ſi recordaris, quales debeant eſſe, convenimus. Memini equidem, inquit, cenſuiſſe nos, nihil eorum, quae nunc poſſident alii, eſſe ab aliquo poſſidendum: ſed tanquam belli athletas atque cu-

τῶν ἄλλων, αὐτῶν τε δεῖν καὶ τῆς ἄλλης πόλεως ἐπιμελεῖσθαι. Ὀρθῶς, ἔφην, λέγεις. Ἀλλά γε, ἐπειδὴ τοῦτ' ἀτετελέσαμεν, ἀναμνησθῶμεν πόθεν δεῦρο ἐξετραπόμεθα, ἵνα πάλιν τὴν αὐτὴν ἴωμεν. Οὐ χαλεπὸν, ἔφη. σχεδὸν γὰρ, καθάπερ νῦν διελήλυθας, περὶ τῆς πόλεως τοὺς λόγους ἐποιοῦ· λέγων ὡς ἀγαθὴν μὲν τὴν τοιαύτην οἴαν τότε διῆλθες τὸν θεὸς
d. πόλιν, καὶ ἄνδρα τὸν ἐκείνῃ ὅμοιον· καὶ ταῦτα, ὡς ἔοικεν, καλλίω ἔτι ἔχων εἰπεῖν πόλιν τε καὶ ἄνδρα. ἀλλ' οὖν δὴ τὰς
p. ἄλλας ἡμαρτημένας ἐλέγες, εἰ αὕτη ὀρθή. τῶν δὲ λοιπῶν πο-
544 λιτειῶν ἐφησθα, ὡς μνημονεύω, τέτταρα εἴδη εἶναι, ὧν καὶ
a. περὶ λόγον ἄξιον εἴη ἔχειν, καὶ ἰδεῖν αὐτῶν τὰ ἁμαρτήματα, καὶ τοὺς ἐκείνας ἀνομίους· ἵνα πάντας αὐτοὺς ἰδόντες, καὶ ὁμολογησάμενοι τὸν ἄριστον καὶ τὸν κάκιστον ἄνδρα, ἐπισκεψαίμεθα εἰ ὁ ἄριστος, εὐδαιμονέστατος, καὶ ὁ κάκιστος, ἀθλιώτατος· ἢ ἄλλως ἔχει. καὶ ἐμοῦ ἐρομένου τίνας λέγεις
b. τὰς τέτταρας πολιτείας, ἐν τούτῳ ὑπέλαβε Πολέμαρχός τε καὶ Ἀδείμαντος· καὶ οὕτω δὴ σὺ ἀναλαβὼν τὸν λόγον, δεῦρο

stodes, in mercedem custodiae, annua ab aliis alimenta suscipientes, eos oportere & sese & civitatem tueri. Probe, inquam. Sed postquam haec absolvimus, repetamus iam, unde huc digressi sumus, ut per eadem rursus proficiscamur. Haudquaquam difficile istud. ferme enim, quemadmodum nunc dicebas, quasi de civitate satis egisses, adiecisti, quod talem civitatem bonam vocares, qualem descripseras, bonumque virum, quicunque illius foret persimilis: cum talem posses adhuc, ut apparuit, meliorem civitatem virumque referre. Dixisti praeterea, si haec recta sit respublica, ceteras aberrare. Reliquarum vero rerumpublicarum, ut memini, quatuor dixisti species esse, de quibus verba facere oporteret, earumque defectus inspicere, & homines ipsarum similes declarare: ut eos omnes intuiti, & quis optimus sit vir, quis pessimus, declarantes, consideremus, numquid vir optimus felicissimus, pessimus autem sit miserrimus, an se res aliter habeat. Cum vero abs te ipse quaererem, quas potissimum quatuor respublicas diceres, tunc sane Polemar-

ἀφῖξαι. Ὀρθότατα, εἶπον, ἐμνημόνευσας. Πάλιν τοίνυν, ὥσπερ παλαισὴς, τὴν αὐτὴν λαβὴν πάρεχε· καὶ τὸ αὐτὸ ἐμοῦ ἐρομένου, πειρῶ εἰπεῖν ἅτερ τότε ἤμελλες λέγειν. Ἐάν πες, ἦν δ' ἐγὼ, δύναμαι. Καὶ μὴν, ἦ δ' ὃς, ἐπιθυμῶ καὶ αὐτὸς ἀκοῦσαι τίνας ἔλεγες τὰς τέσσαρας πολιτείας. Οὐ χαλεπῶς, ἦν δ' ἐγὼ, ἀκούσῃ. εἰσὶ γὰρ ἃς λέγω, αἵπερ καὶ ὀνόματα c. ἔχουσιν, ἥ τε ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπαινουμένη, ἡ Κρητική τε, καὶ Λακωνικὴ αὖτε· καὶ δευτέρα καὶ δευτέρως ἐπαινουμένη, καλουμένη δ' ὀλιγαρχία, συχνῶν γέμουσα κακῶν πολιτεία· ἥ τε ταύτῃ διάφορος, καὶ ἐφεξῆς γιγνομένη, δημοκρατία· καὶ ἡ γενναία δὴ τυραννὶς, καὶ πασῶν τούτων διαφέρουσα, τέταρτόν τε καὶ ἔσχατον πόλεως νόσημα. ἢ τίνα ἄλλην ἔχεις ἰδέαν πολιτείας, ἥτις καὶ ἐν εἴδει διαφανεῖ τινι κεῖται; δυνάσεῖαι γὰρ καὶ ὠνῆται βασιλεῖαι, καὶ τοιαῦται τινες πολιτεῖαι d. μεταξύ τι τούτων που εἰσίν. εὑροι δ' ἂν τις αὐτὰς οὐκ ἐλάττους περὶ τοὺς βαρβάρους ἢ τοὺς Ἕλληνας. Πολλαὶ γοῦν

chus & Adimantus mihi sermonem interruperunt: unde tu orationem sumens huc demique perveniſti. Recte admodum meminiſti. Ergo rursus tanquam luctator eandem ansam praebe, &, me idem interrogante, conare nunc ea dicere, quae tunc eras declaraturus. Si quidem potero. Equidem audire percupio, quasnam respublicas quatuor supra dicebas. Haud difficile istud audies. Sunt enim, quas dico, illae, quae & nomina habent: ipsa videlicet, quae a multis laudatur, Crentensis & Laconica. Secunda vero, & secundo loco laudata, ea, quae paucorum potentia nominatur, plurimis plena malis respublica. item quae ab hac differt plurimum, eamque sequitur, gubernatio popularis. praeterea generosa tyrannis, ab his omnibus differens, quartus civitatis extremusque morbus. An aliam habes reipublicae formam, quae in perspicua & distincta quadam ratione sit sita? Nam & minores quidam principatus, & regna venalia, & tales quaedam civiles potentiae, inter haec quodammodo medium obtinent. quarum non pauciores inter barbaros, quam inter Graecos, reperiuntur. Multae cer-

καὶ ἄτοποι, ἔφη, λέγονται. Ὅσαι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ ἀνθρώπων εἰδῶν τοσαῦτα ἀνάγκη τρόπον τινὰ εἶναι, ὁσάπερ καὶ πολιτειῶν. ἢ οἰει ἐκ δρυὸς ποθὲν ἢ ἐκ πέτρας τὰς πολιτείας γίγνεσθαι, ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν ἠθῶν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν, οἳ
e. ἂν ὥσπερ ῥέυσαντα τἆλλα ἐφελκύσηται; Οὐδαμῶς ἔγωγ', ἔφη, ἄλλοθεν ἢ ἐντεῦθεν. Οὐκοῦν εἰ τὰ τῶν πόλεων, πέντε, καὶ αἱ τῶν ἰδιωτῶν κατασκευαὶ τῆς ψυχῆς, πέντε ἂν εἶεν. Τί μήν; Τὸν μὲν δὴ τῇ ἀριστοκρατίᾳ ὅμοιον διεληλύθαμεν ἤδη ὃν ἀγαθόν τε καὶ δίκαιον ὀρθῶς φαμεν εἶναι. Διεληλύθαμεν.
p. Ἆρ' οὖν τὸ μετὰ τοῦτο αἰτέον τοὺς χείρους τὸν φιλόνεικόν
545 τε καὶ φιλότιμον, κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἑξῆτα πολιτείαν
a. καὶ ὀλιγαρχικὸν αὖ, καὶ δημοκρατικὸν, καὶ τὸν τυραννικόν. ἵνα τὸν ἀδικώτατον ἰόντες, ἀντιβῶμεν τῷ δικαιοτάτῳ καὶ ἡμῖν τελέα ἡ σκέψις ᾖ, πῶς ποτε ἡ ἄκρατος δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν τὴν ἄκρατον ἔχει, εὐδαιμονίας τε πέρι τοῦ ἔχοντος καὶ ἀθλιότητος· ἵνα ἢ Θρασυμάχῳ πειθόμενοι διώκωμεν ἀδι-
b. κίαν, ἢ τῷ νῦν προφαινομένῳ λόγῳ, δικαιοσύνην. Παντάπασι

te, & absurdae memorantur. Totidem quoque sunt hominum quodammodo species atque mores. An ex quercu forte existimas, aut silice, respublicas fieri potius, quam ex civium moribus, qui quocunque fluxerint, cetera secum rapiunt? Ex moribus procul dubio. Quare si gubernationum species quinque sunt, privatorum quoque animorum affectus quinque erunt. Nil obstat. Virum certe similem optimatum gubernationi vidimus: quem bonum, & iustum recte asseruimus. Vidimus. Deteriores deinceps narrare decet, contentiosum ambitiosumque hominem, secundum Lacedaemoniorum rempublicam institutum: praeterea paucorum imperii cupidum, & popularem hominem, & tyrannicum: ut iniustissimum discernentes, cum iustissimo comparemus, perfecteque dignoscamus, quomodo summa meraque iustitia ad summam se ac meram iniustitiam habeat, quo ad hominis iusti, vel iniusti beatitudinem, vel miseriam pertinet: ut vel Thrasymacho obtemperantes, iniustitiam prosequamur, vel praesentibus rationibus persuasi,

μὲν οὖν, ἔφη, οὕτω ποιητέον. Ἆρ' οὖν, ὥσπερ ἠρξάμεθα ἐν ταῖς πολιτείαις πρότερον σκοπεῖν τὰ ἤθη ἢ ἐν τοῖς ἰδιώταις, ὡς ἐναργέστερον ὄν, καὶ νῦν οὕτω πρῶτον μὲν φιλότιμον σκεπτέον πολιτείαν; (ἄνομα γὰρ οὐκ ἔχω λεγόμενον ἄλλο· ἢ τιμοκρατίαν, ἢ τιμαρχίαν αὐτὴν κλητέον) πρὸς δὲ ταύτην τὸν τοιοῦτον ἄνδρα σκεψόμεθα. ἔπειτα ὀλιγαρχίαν καὶ ἄνδρα ὀλιγαρχικόν· κἄθις δὲ εἰς δημοκρατίαν ἀποβλέψαντες, θεασόμεθα ἄνδρα δημοκρατικόν· τὸ δὲ τέταρτον, εἰς τυραννουμένην πόλιν ἐλθόντες, καὶ ἰδόντες, πάλιν εἰς τυραννικὴν ψυχὴν βλέποντες, πειρασόμεθα περὶ ὧν προὐθέμεθα ἱκανοὶ κριταὶ γενέσθαι. Κατὰ λόγον γέ τοι ἂν, ἔφη, οὕτω γίγνοιτο ἥ τε θέα καὶ ἡ κρίσις. Φέρε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πειρώμεθα λέγειν τίνα τρόπον τιμοκρατία γένοιτ' ἂν ἐξ ἀριστοκρατίας. ἢ τόδε μὲν ἁπλοῦν, ὅτι πᾶσα πολιτεία μεταβάλλει ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔχοντος τὰς ἀρχάς, ὅταν ἐν αὐτῷ τούτῳ στάσις ἐγγένηται; ὁμονοοῦντος δὲ, κἂν πάνυ ὀλίγον ᾖ, ἀδύνατον κινηθῆναι; Ἔστι γὰρ οὕτω. Πῶς οὖν δὴ, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ἡ πόλις ἡμῖν κι-

iuſtitiam. Ita prorſus agendum. Num ſicuti coepimus ante in rebuſpublicis mores animadvertere, quam in privatis perſonis, quia illic magis pateant: ita & nunc inprimis conſideranda eſt ambitioſa reſpublica? (cuius nullum habeo nomen praeter ambitioſam potentiam, & principatum) poſt eam vero virum talem conſiderabimus: deinde paucorum potentiam, talemque virum: poſtea multitudinis gubernationem, & hominem popularem: demum tyrannide preſſam civitatem conſiderantes, & inde tyrannicum cognoſcentes animum, conabimur ea, quae propoſuimus, ſufficienter diiudicare? Recte in hunc modum inſpectio iudiciumque procedet. Age itaque, explicare conemur, quo pacto ambitioſum imperium ex optimatum gubernatione naſcatur. Quin hoc ſimpliciter verum eſt, omnem rempublicam ex eo, quod dominatur, mutari, quando in ipſo ſeditio oritur: dum vero ſecum ipſum conſentit, etiamſi valde exiguum ſit, mutari impoſſibile eſt. Eſt ita. At vero quoniam pacto, o Glauco, civitas haec no-

νηθήσεται, καὶ πῇ ςασιάσουσιν οἱ ἐπίκουροι καὶ οἱ ἄρχοντες
πρὸς ἀλλήλους τε καὶ πρὸς ἑαυτούς; ἢ βούλει, ὥσπερ Ὅμη-
ρος, εὐχώμεθα ταῖς Μούσαις εἰπεῖν ἡμῖν ὅπως δὴ πρῶτον
e. ςάσις ἔμπεσε, καὶ φῶμεν αὐτὰς τραγικῶς, ὡς πρὸς παῖδας
ἡμᾶς παιζούσας καὶ ἐρεσχελούσας, ὡς δὴ σπουδῇ λεγούσας,
ὑψηλολογουμένας λέγειν; Πῶς; Ὧδέ πως. Χαλεπὸν μὲν
p. κινηθῆναι πόλιν, οὕτω ξυςᾶσαν· ἀλλ' ἐπεὶ γενομένῳ παντὶ
546 φθορά ἐςιν, οὐδ' ἡ τοιαύτη ξύςασις τὸν ἅπαντα μενεῖ χρό-
a. νον, ἀλλὰ λυθήσεται. λύσις δὲ ἥδε· οὐ μόνον φυτοῖς ἐγγείοις
ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπιγείοις ζώοις φορὰ καὶ ἀφορία ψυχῆς τε καὶ
σωμάτων γίγνεται, ὅταν περιτροπαὶ ἑκάςης κύκλων περιφο-
ρᾶς ξυνάπτωσι, βραχυβίοις μὲν βραχυπόρους, ἐναντίοις δὲ
ἐναντίας. γένους δὲ ὑμετέρου εὐγονίας τε καὶ ἀφορίας, καί-
b. περ ὄντες σοφοί, οὓς ἡγεμόνας πόλεων ἐπαιδεύσασθε, οὐδὲν
μᾶλλον λογισμῷ μετ' αἰσθήσεως τεύξονται· ἀλλὰ πάρεισιν
αὐτοὺς, καὶ γεννήσουσι παῖδάς ποτε, οὐ δέον. ἔςι δὲ θείῳ

ſtra e ſuo ſtatu movebitur, & principes, & defenſores invicem, & inter ſe diſſidebunt? An vis imitantes Homerum Muſas oremus, ut nobis explicent, qua ratione ſeditio primum incidat? dicamuſque, ipſas Tragicorum ritu, nobiſcum veluti pueris iocantes nuganteſque ita loqui, ut, dum nugantur, ſerio agant, magnumque quiddam loquantur? Quonam pacto? Ita ferme. Difficile quidem eſt, ita conſtitutam civitatem e ſuo ſtatu moveri: verum cum omne, quod genitum eſt, corruptioni ſit obnoxium, talis etiam conſtitutio ſemper manere non poterit, ſed ſolvetur. ſolutio vero haec eſt: non ſolum circa plantas, ſed terrena etiam animalia, fertilitas, & ſterilitas animae corporumque contingit, quando revolutiones ſingulis circulorum coniunxerint ambitus: his quidem, quae brevis ſunt aevi, ambitus breviores, contrariis vero contrarios. Illi vero, quos ad civitatis gubernationem educaviſtis, quamvis ſapientes fuerint, nihilo magis veſtri generis vel ſoecundam vel ſterilem generationem ratione una cum ſenſu aſſequentur: ſed latebit eos opportunitas generandi, & plerumque cum non

μὲν γεννητῷ περίοδος, ἣν ἀριθμὸς περιλαμβάνει τέλειος· ἀν-
θρωπείῳ δὲ, ἐν ᾧ πρώτῳ αὐξήσεις, δυνάμεναί τε καὶ δυνα-
σευόμεναι τρεῖς ἀποκαταστάσεις, τέτταρας δὲ ὅρους λαβοῦσαι
ὁμοιούντων τε καὶ ἀνομοιούντων, καὶ αὐξόντων καὶ φθινόν-
των, πάντα προσήγορα καὶ ῥητὰ πρὸς ἄλληλα ἀπέφηναν· ὧν c.
ἐπίτριτος πυθμὴν πεμπάδι συζυγεὶς, δύο ἁρμονίας παρέχη-
ται, τρὶς αὐξηθεὶς, τὴν μὲν, ἴσην ἰσάκις, ἑκατὸν τοσαυτάκις·
τὴν δὲ ἰσομήκη μὲν, τῇ προμήκει δὲ, ἑκατὸν μὲν ἀριθμῶν ἀπὸ
διαμέτρων ῥητῶν πεμπάδων, δεομένων ἑνὸς ἑκάστων, ἀῤῥήτων
δὲ δυοῖν· ἑκατὸν δὲ κύβων τριάδος. ξύμπας δὲ οὗτος ἀριθμὸς
γεωμετρικὸς, τοιούτου κύριος, ἀμεινόνων τε καὶ χειρόνων
γενέσεων· ἃς ὅταν ἀγνοήσαντες ὑμῖν οἱ φύλακες συνοικίζω- d.
σιν νύμφας νυμφίοις παρὰ καιρὸν, οὐκ εὐφυεῖς οὐδ' εὐτυχεῖς
παῖδες ἔσονται· ὧν καταστήσονται μὲν τοὺς ἀρίστους οἱ προτε-
ροι, ὅμως δὲ ὄντες ἀνάξιοι, εἰς τὰς τῶν πατέρων αὖ δυνά-

opportunum fuerit, gignendis filiis operam dabunt. Est autem ei, quod divinitus generandum est, circuitus, quem numerus continet perfectus: humanae vero geniturae is utique, in quo primo augmentationes superantes, & superatae tres distantiae, atque quatuor terminos accipientes, similantium & dissimilantium, & crescentium & decrescentium, cuncta correspondentia & comparabilia invicem effecerunt: quorum sesquitertia radix quinario coniuncta duas harmonias praebet ter aucta: unam quidem aequalem aequaliter, centum centies: alteram vero aequalis quidem longitudinis, sed oblongioris, centum quidem numerorum, ex diametris comparabilibus invicem quinarii, indigentibus uno ex singulis; duobus vero, qui invicem dici nequeant; centum vero cuborum trinitatis ipsius. Universus autem hic numerus geometricus, talem auctoritatem habens, ad potiorem deterioremque generationem vim habet. quod si civitatis vestrae custodes ignoraverint, nec opportuno in tempore sponsas sponsis coniunxerint, haudquaquam ingenioſi felicesve pueri inde nascentur. Ac licet maiores ipsi eos constituant principes, qui inter illos praestantiores fuerint: tamen, quia indigni

μεις ἐλθόντες, ἡμῶν πρῶτον ἄρξονται ἀμελεῖν, φύλακες ὄντες, παρ' ἔλαττον τοῦ δέοντος ἡγησάμενοι τὰ μουσικῆς· δεύτερον δὲ, τὰ γυμναστικῆς· ὅθεν ἀμουσότεροι γενήσονται ὑμῖν
e. οἱ νέοι. ἐκ δὲ τούτων ἄρχοντες οὐ πάνυ φυλακικοὶ καταστήσονται πρὸς τὸ δοκιμάζειν τὰ Ησιόδου τε καὶ τὰ παρ' ἡμῖν
p. γένη, χρυσοῦν τε καὶ ἀργυροῦν, καὶ χαλκοῦν καὶ σιδηροῦν.
547 ὁμοῦ δὲ μιγέντος σιδήρου ἀργυρῷ, καὶ χαλκοῦ χρυσῷ, ἀνο-
a. μοιότης ἐγγενήσεται καὶ ἀναμαλια ἀνάρμοστος· ἃ γενόμενα, οὗ ἂν ἐγγένηται, ἀεὶ ἐντίκτει πόλεμον καὶ ἔχθραν. ταύτης τοι γενεᾶς χρὴ φάναι εἶναι φάσιν, ὅπου ἂν γίγνηται ἀεί. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη, αὐτὰς ἀποκρίνασθαι φήσομεν. Καὶ γὰρ, ἦν δ' ἐγὼ, ἀνάγκη, Μούσας γε οὔσας. Τί οὖν, ἦ δ' ὅς, τὸ
b. μετὰ τοῦτο λέγουσιν αἱ Μοῦσαι; Στάσεως, ἦν δ' ἐγὼ, γενομένης, εἰλικρινῆ ἀρα ἑκατέρῳ τῷ γένει, τὸ μὲν σιδηροῦν καὶ χαλκοῦν, ἐπὶ χρηματισμὸν καὶ γῆς κτῆσιν, καὶ οἰκίας, χρυσίου τε καὶ ἀργύρου· τὸ δ' αὖ χρυσοῦν τε καὶ ἀργυροῦν, ἅτε οὐ πενομένα, ἀλλὰ φύσει ὄντε πλουσίω, τὰς ψυχὰς ἐπὶ

erunt parentum succeſſione, in ipſis magiſtratibus ſubiectos negligent: neque muſicae curam, ut decet, habebunt, neque gymnaſticae: unde iuvenes nimis erunt a muſica alieni. Ex his autem principes conſtituentur negligentiores, quam decet, ad examinandum genera illa, quae apud Heſiodum, & quae apud nos referuntur, aureum ſcilicet genus, argenteum, & aeneum, atque ferreum. quoniam vero mixtum erit argento ferrum, & aes auro, diſſimilitudo & inaequalitas diſcors exorietur. quae, ubicunque naſcuntur, bellum ſemper & inimicitias pariunt. genus autem huiuſmodi hominum ubicunque adeſt, ſemper ſeditionibus agitatur. Recte admodum reſpondere illas dicemus. Neceſſe enim, cum Muſae ſint. Quid vero poſthac Muſae dicent? Poſtquam orta ſeditio fuerit, utraque genera ferentur, ferreum quidem & aeneum ad quaeſtum, agrorumque & domorum poſſeſſionem, aurique & argenti copiam: quod vero ineſt aureum, & argenteum, quaſi non inopi, ſed opulenta natura, ad virtutem ſtatumque priſtinum. pugnantia

τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀρχαίαν καὶ ἄσασιν ἠγέτην. βιαζομένων δὲ καὶ ἀντιτεινόντων ἀλλήλοις, εἰς μέσον ὁμολόγησαν γῆν μὲν καὶ οἰκίας καταγειμαμένους ἰδιάσασθαι· τοὺς δὲ πρὶν c.
Φυλαττομένους ὑπ' αὐτῶν, ὡς ἐλευθέρους, φίλους τε καὶ τροφέας, δουλωσάμενοι τότε, περιοίκους τε καὶ οἰκέτας ἔχοντες, αὐτοὶ πολέμου τε καὶ φυλακῆς αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι. Δοκεῖ μοι, ἔφη, αὕτη ἡ μετάβασις ἐντεῦθεν γίγνεσθαι. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν μέσῳ τις ἂν εἴη ἀριστοκρατίας τε καὶ ὀλιγαρχίας αὕτη ἡ πολιτεία. Πάνυ μὲν οὖν. Μεταβήσεται μὲν δὴ οὕτω. μεταβᾶσα δὲ πῶς οἰκήσει; ἢ φανερὸν ὅτι τὰ μὲν μιμήσεται τὴν προτέραν πολιτείαν, τὰ δὲ, τὴν ὀλιγαρχίαν, d.
ἅτ' ἐν μέσῳ οὖσα; τὸ δέ τι καὶ αὐτῆς ἕξει ἴδιον; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν τῷ μὲν τιμᾶν τοὺς ἄρχοντας, καὶ γεωργιῶν ἀπέχεσθαι τὸ πρεπέλεμον αὐτῆς, καὶ χειροτεχνιῶν, καὶ τοῦ ἄλλου χρηματισμοῦ· ξυσσίτια δὲ κατασκευάσασθαι, καὶ γυμναστικῆς τε καὶ τῆς τοῦ πολέμου ἀγωνίας ἐπιμελεῖσθαι· πᾶσι τοῖς τοιούτοις τὴν προτέραν μιμήσεται. Ναί. Τὸ δέ γε φοβεῖσθαι τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἄγειν, ἅτε οὐκέτι e.

vero invicem & in contraria retrahentia, in medium tandem convenient, ut, diviſis agris & domibus, privatim quaeque poſſideantur: illi vero, qui ante ab eis ſervabantur tanquam liberi, amici, & nutritores, in ſervitutem redigantur, & velut ſubditi atque ſervi, belli cuſtodiaeque ipſorum curam gerere compellantur. Hinc & mihi certe videtur mutatio haec accidere. Haec utique gubernatio inter optimates, & paucorum potentiam erit media. Erit certe. Mutabitur quidem ita. cum vero in id fuerit permutata, quem potiſſimum gubernationis modum ſervabit? Vel conſtat, quod partim priorem rempublicam imitabitur, partim paucorum potentiam, utpote quae in medio locata eſt, partim etiam quiddam ſui proprium obtinebit? Ita prorſus. Et priorem quidem imitabitur in eo, quod principes honorabuntur, & milites ab agricultura mechaniciſque artibus & aliis quaeſtibus abſtinebunt, & communia fient convivia, gymnaſticique ludi, & belli certamina frequentabuntur. Profecto. Sui autem ipſius propria,

κεκτημένη ἁπλοῦς τε καὶ ἀτενεῖς τοὺς τοιούτους ἄνδρας, ἀλλὰ μικτούς, ἐπὶ δὲ τοὺς δυμοειδεῖς τε καὶ ἁπλουστέρους ἀποκλίνειν τοὺς πρὸς πόλεμον μᾶλλον πεφυκότας ἢ πρὸς εἰρήνην, καὶ τοὺς περὶ ταῦτα δόλους τε καὶ μηχανὰς ἐντίμους ἕξειν, καὶ πολεμοῦσα τὸν ἀεὶ χρόνον διάγειν, αὐτὴ ἑαυτῆς αὐτὰ πολλὰ τῶν τοιούτων ἴδια ἕξει; Ναί. Ἐπιθυμηταὶ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, χρημάτων οἱ τοιοῦτοι ἔσονται, ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς ἄλλαις ἀρχούσαις, καὶ τιμῶντες ἀργύριόν τε καὶ χρυσὸν ὑπὸ σκότου, ἅτε κεκτημένοι ταμιεῖα, καὶ οἰκείους θησαυρούς, οἷ δέμενοι ἂν αὐτὰ κρύψειαν, καὶ οἷ περιβόλους οἰκήσεων, ἀτεχνῶς νεοττιὰς ἰδίας, ἐν αἷς ἀναλίσκοντες γυναιξί τε καὶ οἷς ἐθέλοιεν ἄλλοις, πολλὰ ἂν δαπανῷντο. Ἀληθέστατα, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ φειδωλοὶ χρημάτων, ἅτε τιμῶντες, καὶ οὐ φανερῶς κτάμενοι ἐπαναλωταὶ δὲ ἀλλοτρίων οἱ ἐπιθυμίαν, καὶ λάθρα τὰς ἡδονὰς καρπούμενοι, ὥσπερ παῖδες πατέρα τὸν νόμον ἀτειδράσκοντες· οὐχ ὑπὸ πειθοῦς, ἀλλ' ὑπὸ βίας πεπαιδευμένοι διὰ τὸ τῆς ἀληθινῆς Μούσης τῆς μετὰ λόγων

p. 548 a.

talia quaedam habebit, quod ſapientes metuet ad principatus admittere, quia non ſimplices, neque integerrimos huiuſmodi viros, ſed mixtos, poſſideat: & animoſiores potius ſimplicioreſque homines ad gubernandum aſciſcet, qui ad bellum potius, quam ad pacem, nati videantur: dolos quin etiam, & machinamenta belli plurimi faciet, ſemperque pugnabit. Certe. Atqui pecuniarum cupidi erunt iſti, quemadmodum qui in paucorum potentia vitam agunt: & tenebris obruti aurum & argentum ruſticius honorabunt, utpote qui aeraria proprioſque theſauros habeant, quibus iſta recondant; ac etiam circumſepta domorum, ceu proprios nidos, in quibus multa cum mulieribus & aliis pro libidine erogabunt. Vera loqueris. Nonne & in rebus propriis parci magis erunt, quam deceat: quippe qui magniſaciant pecunias, nec palam acquirant? in alienis autem propter libidinem profuſiores, & clanculum voluptatibus indulgebunt, haud ſecus legem paſſim refugientes, ac pueri patris aſpectum, non perſuaſione, ſed vi educti: ex eo, quod ve-

τε καὶ φιλοσοφίας ἠμελημένοι, καὶ πρεσβυτέρως γυμναστι- c.
κὴν μουσικῆς τετιμημένοι. Παντάπασιν, ἔφη, λέγεις με-
μιγμένην πολιτείαν ἐκ κακοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ. Μέμικται γὰρ,
ἦν δ' ἐγώ. διαφανέστατον δ' ἐν αὐτῇ ἐστὶν ἕν τι μόνον ὑπὸ τοῦ
θυμοειδοῦς κρατοῦντος, φιλονεικίαι καὶ φιλοτιμίαι. Σφόδρα
γε, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, αὕτη μὲν ἡ πολιτεία, οὕτω
γεγονυῖα καὶ τοιαύτη ἂν τις εἴη· ὡς λόγῳ σχῆμα πολιτείας
ὑπογράψαντα μὴ ἀκριβῶς ἀπεργάσασθαι· διὰ τὸ ἐξαρκεῖν δ
μὲν ἰδεῖν καὶ ἐκ τῆς ὑπογραφῆς τόν τε δικαιότατον καὶ τὸν
ἀδικώτατον· ἀμήχανον δὲ μήκει ἔργον εἶναι, πάσας μὲν πο-
λιτείας, πάντα δὲ ἤθη, μηδὲν παραλιπόντα, διελθεῖν. Καὶ
ὀρθῶς, ἔφη. Τίς οὖν ὁ κατὰ ταύτην τὴν πολιτείαν ἀνήρ; πῶς
τε γενόμενος; ποῖός τε τὶς ὢν; Οἶμαι μὲν, ἔφη ὁ Ἀδείμαν-
τος, ἐγγύς τι αὐτοῦ Γλαύκωνος τουτουΐ τείνειν, ἕνεκά γε
φιλονεικίας. Ἴσως, ἦν δ' ἐγὼ, τοῦτό γε· ἀλλά μοι δοκεῖ τάδε
οὐ κατὰ τοῦτον πεφυκέναι. Τὰ ποῖα; Αὐθαδέστερόν τε δεῖ αὐ- e.
τὸν, ἦν δ' ἐγὼ, εἶναι καὶ ὑποαμουσότερον· φιλόμουσον δὲ καὶ

ram muſicam, quae cum ſermonibus & philoſophia coniuncta eſt, neglexerint, multoque magis ac prius gymnaſticam, quam muſicam, honoraverint? Rempublicam ex malo bonoque mixtam refers. Mixta eſt profecto. prae ceteris autem in ipſa propter animoſitatis iracundiaeque imperium, contentionis ambitioniſque ſtudia invaleſcunt. Vehementer. An non haec reſpublica ita coaleſcet, taliſque erit, quantum licet ſermone reipublicae figuram non ſumma omnino diligentia deſcribere, quia ſufficiat ex ipſa deſcriptione virum inſtiſſimum iniuſtiſſimumve diſcernere, ſitque ferme opus inextricabile, ſi quis omnes reſpublicas omneſque mores, nullo penitus praetermiſſo, enarrare aggrediatur. Probe. Quis igitur ſecundum hanc rempublicam vir? quomodo efficitur? qualis exſiſtit? Reor equidem, inquit Adimantus, ſimilem eſſe Glauconis huius, contentionis gratia. Fortaſſis, inquam ego, in hoc eſt ſimilis. verum in his haud natura ſimilis eſſe videtur. In quibus? Contumaciorem ſane eſſe eum neceſſe eſt, & a muſica quodamme-

φιλήκοον μὲν, ῥητορικὸν δ' οὐδαμῶς. καὶ δούλοις μέν τισιν
p. ἄγριος εἴη ὁ τοιοῦτος, οὐ καταφρονῶν δούλων, ὥσπερ ὁ ἱκα-
54 a. νῶς πεπαιδευμένος· ἐλευθέρις δὲ ἥμερος· ἀρχόντων δὲ σφό-
δρα ὑπήκοος. Φιλαρχος δὲ καὶ φιλότιμος, οὐκ ἀπὸ τοῦ λέ-
γειν ἀξιῶν ἄρχειν, οὐδ' ἀπὸ τοιούτου οὐδενὸς, ἀλλὰ ἀπὸ ἔρ-
γων τῶν τε πολιτικῶν καὶ τῶν περὶ τὰ πολεμικά· φιλογυμνα-
στής τέ τις ἂν καὶ φιλόθηρος. Ἔσι γὰρ, ἔφη, τοῦτο τὸ ἦθος
ἐκείνης τῆς πολιτείας. Οὐκοῦν καὶ χρημάτων, ἦν δ' ἐγὼ, ὁ
b. τοιοῦτος, νέος μὲν ὢν, καταφρονεῖ ἄν; ὅσῳ δὲ πρεσβύτερος
γίγνοιτο, μᾶλλον ἀεὶ ἀσπάζοιτο ἄν, τῷ τε μετέχειν τῆς τοῦ
φιλοχρημάτου φύσεως, καὶ μὴ εἶναι εἰλικρινὴς πρὸς ἀρετὴν,
διὰ τὸ ἀπολειφθῆναι τοῦ ἀρίστου φύλακος; Τίνος; ἦ δ' ὃς ὁ
Ἀδείμαντος. Λόγου, ἦν δ' ἐγὼ, μουσικῇ κεκραμένου· ὃς μό-
νος ἐγγενόμενος σωτὴρ ἀρετῆς, διὰ βίου ἐνοικεῖ τῷ ἔχοντι.
Καλῶς, ἔφη, λέγεις. Καὶ ἔσι μέν γ', ἦν δ' ἐγὼ, τοιοῦτος ὁ τι-
c. μωρατικὸς νεανίας, τῇ τοιαύτῃ πόλει ἔοικώς. Πάνυ μὲν οὖν.
Γίγνεται δέ γ', εἶπον, οὗτος ἅδε πως· ἐνίοτε πατρὸς ἀγαθοῦ

do alieniorem, muſicae tamen cupidum: & audiendi quidem ſtudioſum, rhetoricum vero nequaquam. Atqui & adverſus ſervos agreſtis erit huiuſmodi vir, haud ſervos deſpiciens, quemadmodum vir mediocriter eruditus: erga liberos autem erit mitis: erga principes quidem obediens maxime, ſed & principatus & honorum avidior, oportere exiſtimans non arte dicendi, vel alia quavis ſimili facultate, ſed rebus bellicis, civilibuſque excellere, & ceteris praeeſſe, cum ſit & gymnaſticae & venationis admodum ſtudioſus. Eſt certe, inquit, mos hic illius reipublicae. Nonne & pecunias iſte in iuventute contemnet? quo vero ſeneſcet magis, eo magis pecunias diliget, ex eo quod avarae naturae ſit particeps, neque ſit integer ad virtutem, quia optimo cuſtode careat? Quonam? inquit Adimantus. Ratione & operatione, inquam, muſicae commixta, quae ſola cum adeſt, per omnem vitam virtutem in eo, qui praeeſt, ſervat. Praeclare loqueris, inquit. Eſt utique talis adoleſcens ambitioſi imperii cupidus, tali ſimilis civitati. Prorſus.

ἂν νέος υἱὸς, ἐν πόλει οἰκοῦντος οὐκ εὖ πολιτευομένῃ, Θεύ-
δοντος τάς τε τιμὰς καὶ ἀρχὰς καὶ δίκας, καὶ τὴν τοιαύτην
πᾶσαν ὀλιγοπραγμοσύνην, καὶ ἐθέλοντος ἐλαττοῦσθαι, ὥστε
πράγματα μὴ ἔχειν. Πῇ δὴ, ἔφη, γίγνεται; Ὅταν, ἦν δ' a
ἐγὼ, πρῶτον μὲν τῆς μητρὸς ἀκούῃ ἀχθομένης ὅτι οὐ τῶν
ἀρχόντων αὐτῇ ὁ ἀνὴρ ἐστι, καὶ ἐλαττουμένης διὰ ταῦτα ἐν
τοῖς ἄλλοις γυναιξίν· ἔπειτα ὁρώσης μὴ σφόδρα περὶ χρήμα-
τα σπουδάζοντα, μηδὲ μαχόμενον καὶ λοιδορούμενον ἰδίᾳ τε
ἐν δικαστηρίοις καὶ δημοσίᾳ, ἀλλὰ ῥᾳθύμως πάντα τὰ τοιαῦ-
τα ὁρῶντα· καὶ ἑαυτῷ μὲν τὸν νοῦν προσέχοντα ἀεὶ αἰ-
σθάνηται, ἑαυτὴν δὲ μήτε πάνυ τιμῶντα μήτε ἀτιμάζοντα·
ἐξ ἁπάντων τούτων ἀχθομένης τε, καὶ λεγούσης ὡς ἀναν-
δρός τε αὐτῷ ὁ πατὴρ καὶ λίαν ἀνειμένος, καὶ ἄλλα δὴ, ὅσα
καὶ οἷα οἰκοῦσιν αἱ γυναῖκες περὶ τῶν τοιούτων ὑμνεῖν. Καὶ c
μάλ', ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, πολλά τε καὶ ὅμοια ἑαυταῖς. Οἶ-
σθα οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, ὅτι καὶ οἱ οἰκέται τῶν τοιούτων ἐνίστε
λάθρα πρὸς τοὺς υἱεῖς τοιαῦτα λέγουσιν, οἱ δοκοῦντες εὖ-

Efficitur autem hic talis in hunc modum: interdum videlicet cum iuvenis aliquis filius eſt patris boni, in civitate non bene gubernata habitantis, honores, principatus, & iudicia fugientis, & reliquam huiuſcemodi negotiorum curam, libenterque ſe ſubiicientis, ut labores vitet. Quonam pacto efficitur? Quando ſcilicet matrem audit aegre ferentem, quod maritus magiſtratibus minime fungatur, & idcirco inter alias mulieres ſeſe contemtam haberi: tum indignantem, quoties virum aſpicit pecuniis cumulandis minime ſtudere, neque pro illis vel privatim vel in iudiciis & publice contendentem ſollicitumque: ſed ad haec omnia negligentiorem, talemque, ut ſecum ipſe vivat ut plurimum, uxorem vero nec aſpernetur quidem, neque admodum colat, ex quibus ſaepe filio mater praedicet ignavum eſſe patrem nimiſque remiſſum, & alia, quaecunque de talibus garrire mulieres conſueverunt. Multa profecto, inquit Adimantus, talia ſuique ſimilia obloqui mulieres ſolent. Neque te latet, quod & ſervi, & domeſtici, praeſertim qui

νοι εἶναι· καὶ ἐάν τινα ἴδωσιν ἢ ὀφείλοντα χρήματα, ᾧ μὴ ἐπεξέρχεται ὁ πατὴρ, ἢ τι ἄλλο ἀδικοῦντα, διακελεύονται ὅπως, ἐπειδὰν ἀνὴρ γένηται, τιμωρήσεται πάντας τοὺς τοι-
p. οὑτους, καὶ ἀνὴρ μᾶλλον ἔσαι τοῦ πατρός. καὶ ἐξιὼν ἕτερα
552 a. τοιαῦτα ἀκούει· καὶ ὁρᾷ, τοὺς μὲν τὰ αὑτῶν πράττοντας ἐν τῇ πόλει, ἠλιθίους τε καλουμένους καὶ ἐν σμικρῷ λόγῳ ὄντας· τοὺς δὲ μὴ τὰ αὑτῶν, τιμωμένους τε καὶ ἐπαινουμένους. τότε δὴ ὁ νέος πάντα τὰ τοιαῦτα ἀκούων τε καὶ ὁρῶν, καὶ αὖ τοὺς τοῦ πατρὸς λόγους ἀκούων τε, καὶ ὁρῶν τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἐγγυθεν παρὰ τὰ τῶν ἄλλων, ἑλκόμενος ὑπ' ἀμ-
b. φοτέρων τούτων, τοῦ μὲν πατρὸς, αὐτοῦ τὸ λογιστικὸν ἐν τῇ ψυχῇ ἄρδοντός τε καὶ αὔξοντος, τῶν δὲ ἄλλων τό, τε ἐπιθυμητικὸν καὶ τὸ θυμοειδὲς, διὰ τὸ μὴ κακοῦ ἀνδρὸς εἶναι τὴν φύσιν, ὁμιλίαις δὲ ταῖς τῶν ἄλλων κακαῖς κεχρῆσθαι, εἰς τὸ μέσον ἑλκόμενος ὑπ' ἀμφοτέρων τούτων, ἦλθε, καὶ τὴν ἐν αὑτῷ ἀρχὴν παρέδωκε τῷ μέσῳ τε καὶ φιλονείκῳ καὶ θυμοειδεῖ· καὶ ἐγένετο ὑψηλόφρων τε καὶ φιλότιμος ἀνήρ. Ko-

maxime videntur esse benevoli, talia quaedam auribus puerorum saepe insusurrant: & si quem viderint, vel pecunias patri debentem, quem ipse nequaquam in ius vocet, vel in alio quodam iniuria afficientem, edicunt puero, si quando vir evadat, omnes istiusmodi ulciscatur, virque magis sit, quam pater exstiterit. Idem ille filius domo egressus alia horum similia multa audit, videtque: homines scilicet, qui in civitate suarum rerum satagunt, stolidos vocari ac parvi pendi; horum vero dissimiles honorari laudarique. cum haec adolescentulus audit, videtque, rursusque patris sermones audit, & studia videt proxime praeter studia ceterorum, ab utrisque attractus: a patre quidem rationalis eius vis fovetur & augetur, ab aliis autem concupiscendi & irascendi natura. quapropter cum non malo sit ingenio natus, mala tamen ceterorum consuetudine usus, & in medium ab his tractus, mediae se cuidam potentiae contentiosae iracundaeque subiicit, fitque vir elato animo, gloriaeque cupidior. Naturam huius sufficienter enar-

μοι, ἔφη, δοκεῖς τὴν τούτου γένεσιν διεληλυθέναι. Ἔχομεν ἄρα, ἦν δ' ἐγὼ, τήν τε δευτέραν πολιτείαν καὶ τὸν δεύτερον ἄνδρα. Ἔχομεν, ἐφη. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, τὸ τοῦ Αἰσχύλου λέγωμεν, —ἄλλον ἄλλῃ πρὸς πόλει τεταγμένον; μᾶλλον δὲ, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, προτέραν τὴν πόλιν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Εἴη δέ γ' ἂν, ὡς ἐγῷμαι, ὀλιγαρχία, ἡ μετὰ τὴν τοιαύτην πολιτείαν. Λέγεις δὲ, ἦ δ' ὅς, τὴν ποίαν κατάστασιν, ὀλιγαρχίαν; Τὴν ἀπὸ τιμημάτων, ἦν δ' ἐγὼ, πολιτείαν, ἐν ᾗ οἱ μὲν πλούσιοι ἄρχουσι, πένησι δὲ οὐ μέτεσιν ἀρχῆς. Μανθάνω, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν ὡς μεταβαίνει πρῶτον ἐκ τῆς τιμαρχίας εἰς τὴν ὀλιγαρχίαν, ῥητέον; Ναί. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ τυφλῷ γε δῆλον ὡς μεταβαίνει. Πῶς; Τὸ ταμιεῖον, ἦν δ' ἐγὼ, ἐκεῖνο ἑκάστῳ χρυσίου πλησούμενον ἀπόλλυσι τὴν τοιαύτην πολιτείαν. πρῶτον μὲν γὰρ δαπάνας αὐτοῖς ἐξευρίσκουσι, καὶ τοὺς νόμους ἐπὶ τοῦτο παράγουσιν, ἀπειθοῦντες αὐτοί τε καὶ γυναῖκες αὐτῶν. Εἰκὸς, ἔφη. Ἔπειτά γε, οἶμαι, ἄλλος ἄλλον ὁρῶν, καὶ εἰς ζῆλον ἰὼν, τὸ πλῆ-

raſſe mihi videris. Habemus itaque ſecundam rempublicam, virumque ſecundum. Habemus profecto. An non poſt haec Aeſchyli illud dicimus, *Alterum hominem alteri civitati convenientem?* immo vero ſecundum ſuperiorem illam ſuppoſitionem, alteram civitatem alteri congruam? Ita prorſus. Quae vero huiuſcemodi rempublicam ſequitur, paucorum, ut arbitror, potentia eſt. Quam potiſſimum reipublicae inſtitutionem paucorum vocas potentiam? Eam, in qua magiſtratus a cenſus aeſtimatione civibus tribuuntur, & in qua divites dominantur, pauperibus vero nulla reipublicae eſt communio. Intelligo equidem. Nonne dicendum, quo pacto a gubernatione ambitioſa in hanc tranſgreſſio fiat? Dicendum certe. Vel caeco id quidem perſpicuum eſt, quo pacto tranſgreſſio fiat. Quonam pacto? Aerarium illud cuiuſque auro plenum, talem perdit rempublicam. nam primum quidem novos ſumtus reperiunt, & ad leges deducunt, quibus neque ipſi neque mulieres ipſorum obtemperant. Conſentaneum id quidem. Deinde alter alterius

ὅσος τοιοῦτον αὐτῶν ἀπειργάσαντο. Εἰκός. Τουντεῦθεν τοίνυν, εἶπον, προϊόντες εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ χρηματίζεσθαι, ὅσῳ ἂν τοῦτο τιμιώτερον ἡγῶνται, τοσούτῳ ἀρετὴν ἀτιμοτέραν. ἢ οὐχ οὕτω πλούτου ἀρετὴ διέστηκεν, ὥσπερ ἐν πλάστιγγι ζυγοῦ κειμένου, ἑκατέρου ἀεὶ εἰς τοὐναντίον ῥέποντος; Καὶ μάλ', ἔφη. Τιμαμένου δὴ πλούτου ἐν πόλει καὶ τῶν πλουσίων, ἀτιμοτέρα ἀρετή τε καὶ οἱ ἀγαθοί. Δῆλον. Ἀσκεῖται δὴ τὸ ἀεὶ τιμώμενον, ἀμελεῖται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον. Οὕτως. Ἀντὶ δὴ φιλονείκων καὶ φιλοτίμων ἀνδρῶν, φιλοχρηματισταὶ καὶ φιλοχρήματοι τελευτῶντες ἐγένοντο· καὶ τὸν μὲν πλούσιον ἐπαινοῦσί τε καὶ θαυμάζουσι, καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς ἄγουσι, τὸν δὲ πένητα ἀτιμάζουσι. Πάνυ γε. Οὐκοῦν τότε δὴ νόμους τίθενται ὁρον πολιτείας ὀλιγαρχικῆς, τάξάμενοι πλῆθος χρημάτων; οὗ μὲν μᾶλλον, ὀλιγαρχία πλέον· οὗ δ' ἧττον, ἔλαττον; προειπόντες ἀρχῶν μὴ μετέχειν ᾧ ἂν μὴ ἡ οὐσία εἰς τὸ τεταχθὲν τίμημα. ταῦτα δὲ ἢ βίᾳ μετ' ὅπλων διαπράττονται, ἢ καὶ πρὸ τούτου φοβήσαντες κατεσχήκασι τὴν τοιαύ-

p. 551 a. b.

exemplo & aemulatione perciti, multi tandem tales evadunt. Verisimile. Hinc igitur effusus ad pecunias cumulandas delapsi, quanto pretiosius aestimant, tanto virtutem existimant viliorem. An non ita virtus a divitiis discrepat, quasi utraque in lance staterae sint posita, semperque in contrariam partem declinent? Ita prorsus. Quando igitur in civitate divitiae ac divites honorantur, virtus probique viri despiciuntur. Constat. Incendunturque ad ea studia omnes, quae in honore sunt, eaque frequentant: quae vero nullo honore censentur, apud quosque iacere solent. Sic est. Ita ex victoriae honorisque cupidis, quaestus & pecuniarum avidi tandem efficiuntur. & divites quidem viros laudant, & admirantur, & ad magistratus evehunt, pauperes vero despiciunt. Omnino sic accidit. An non & lege statuunt principatus fines, dum statuunt, ubi maior est pecuniarum copia, ibi talem principatum esse maiorem: ubi minor, contra minorem: prohibentque aliquem imperare, qui non ad certum aliquem censum pervenerit? haec autem aut vi armisque efficiunt:

τὴν πολιτείαν. ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτω μὲν οὖν. Ἡ μὲν δὴ κατάστασις, ὡς ἔπος εἰπεῖν, αὕτη. Ναί, ἔφη. ἀλλὰ τίς δὴ ὁ τρόπος τῆς πολιτείας; καὶ ποῖά ἐστιν ἃ ἔφαμεν αὐτὴν ἁμαρτήματα ἔχειν; Πρῶτον μέν, ἔφην, τοῦτο αὐτό, ὁ ὅρος αὐ- c.
τῆς, οἷός ἐστιν. ἄθρει γάρ· εἰ νεῶν οὕτω τὶς ποιεῖτο κυβερνήτας ἀπὸ τιμημάτων, τῷ δὲ πένητι, εἰ καὶ κυβερνητικώτερος εἴη, μὴ ἐπιτρέποι. Πονηρὰν, ἢ δ' ὅς, τὴν ναυτιλίαν αὐτοὺς ναυτιλλεσθαι. Οὐκοῦν καὶ περὶ ἄλλου οὕτως ἐτουοῦν, ἢ τινὸς ἀρχῆς; Οἶμαι ἔγωγε. Πλὴν πόλεως; ἦν δ' ἐγὼ, ἢ καὶ πόλεως περί; Πολύ γ', ἔφη, μάλιστα, ὅσῳ χαλεπωτάτη καὶ μεγίστη ἡ ἀρχή. Ἐν μὲν δὴ τοῦτο τοσοῦτον δὶς ἁρχια ἂν ἔχοι d.
ἁμάρτημα. Φαίνεται. Τί δὲ; τόδε ἆρά τι τουτου ἔλαττον; Τὸ ποῖον; Τὸ μὴ μιαν ἀλλὰ δυο ἀναγκην εἶναι τὴν τοιαυτην πόλιν· τὴν μὲν, πενήτων· τὴν δὲ, πλουσίων· οἰκοῦντας ἐν τῷ αὐτῷ, ἀεὶ ἐπιβουλεύοντας ἀλλήλοις. Οὐδὲν μὰ Δι', ἔφη, ἔλαττον. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τόδε καλὸν, τὸ ἀδυνατους εἶνκι πό-

aut poſtquam metum incuſſerint, talem conſtituunt rempublicam. nonne ita? Ita prorſus. Conſtitutio quidem, ut ita dicam, haec eſt. Eſt certe. ſed quiſnam reipublicae modus, quive defectus ſint, quos habere eam rempublicam dicebamus? Principio, qualis ſit praeſcriptus hic in ea terminus, aſpice. Si quis in navis gubernatione, a cenſus aeſtimatione gubernatores eligat, pauperem vero, licet gubernandi peritiorem, haudquaquam admittat, quid ex hoc ſecuturum cenſes? Ut male navem ducant. An non eodem pacto in quovis alio principatu? Sic equidem arbitror. Sicne in omnibus, praeterquam in civitate? an & in civitate praeterea? Multo etiam magis, quoniam haec graviſſima eſt & maxima gubernatio. Unum quidem hunc & tantum paucorum potentia defectum patitur. Apparet. Quid autem hoc? numquid levius? Quale iſtud? Quod neceſſe eſt non unam hanc, ſed duas eſſe reſpublicas: unam quidem pauperum; divitum alteram: & homines intra moenia eadem habitantes ſibi invicem ſemper inſidiari. Certe non levius iſtud. Sed neque hoc pulchrum eſt, bellum gerere non poſſe: quia cogantur, ſive

λεμον τινὰ πολεμεῖν, διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι ἢ χρωμένους τῷ
e. πλήθει ὡπλισμένῳ, δεδιέναι μᾶλλον ἢ τοὺς πολεμίους· ἢ μὴ
χρωμένους, ὡς ἀληθῶς ὀλιγαρχικοὺς φανῆναι ἐν αὐτῷ τῷ
μάχεσθαι· καὶ ἅμα χρήματα μὴ ἐθέλειν εἰσφέρειν, ἅτε ὄν-
τας φιλοχρημάτους. Οὐ καλόν. Τί δέ; ὃ πάλαι ἐλοιδορού-
μεν, τὸ πολυπραγμονεῖν, γεωργοῦντας, καὶ χρηματιζο-
p. μένους καὶ πολεμοῦντας ἅμα τοὺς αὐτοὺς ἐν τῇ τοιαύτῃ
552 a. πολιτείᾳ, ἢ δοκεῖ ὀρθῶς ἔχειν; Οὐδ' ὁπωστισοῦν. Ὅρα δή,
τούτων πάντων τῶν κακῶν εἰ τόδε μέγιστον αὐτῇ πρώτῃ πα-
ραδέχεται. Τὸ ποῖον; Τὸ ἐξεῖναι πάντα τὰ αὑτοῦ ἀποδό-
σθαι, καὶ ἄλλῳ κτήσασθαι τὰ τούτου, καὶ ἀποδόμενον οἰ-
κεῖν ἐν τῇ πόλει μηδὲν ὄντα τῶν τῆς πόλεως μερῶν, μήτε
χρηματιστὴν, μήτε δημιουργὸν, μήτε ἵππεα, μήτε ὁπλίτην,
b. ἀλλὰ πένητα καὶ ἄπορον κεκλημένον. Πρώτη, ἔφη. Οὐκοῦν
διακωλύεταί γε ἐν ταῖς ὀλιγαρχουμέναις τὸ τοιοῦτον. οὐ
γὰρ ἂν οἱ μὲν, ὑπερπλουτοι ἦσαν, οἱ δὲ, παντάπασι πένητες.
Ὀρθῶς. Τόδε δὲ ἆρει ἆρα ὅτε πλουσιος ὢν ἀνηλισκεν ὁ τα-

populo utantur armato, eum formidare magis, quam hoſtes; ſive non utantur, revera in ipſo proelio, paucorum potentiae ſtudioſi videri: ac etiam pecunias in eum uſum erogare detrectabunt, utputa homines avari: iſthuc, inquam, an decorum eſt? Non certe. Numquid recte fieri illud exiſtimas, quod ſupra vituperavimus, ut in huiuſmodi civitate iidem homines diverſis ſimul officiis occupentur, terram colant, pecunias cumulent, militent? Nullo modo recte. Vide utique, ſi horum malorum omnium haec prima id graviſſimum patitur. Quale id? Ut liceat cuiquam ſua omnia alienare, alteri vero illius omnia comparare: atque ei, qui alienavit, habitare in civitate, cum nulla civitatis pars exiſtat: neque nummularius, neque opifex, neque eques, neque armiger, ſed pauper & egenus paſſim cognominetur. Prima haec certe. Hoc profecto in civitatibus, quae paucorum ſubiiciuntur imperio, minime prohibetur. neque enim alii opulentiores eſſent, quam decet, alii prorſus mendici. Recte loqueris. Hoc autem conſidera: numquid quando dives luxuſi-

οὗτος, μᾶλλόν τι τότ' ἦν ὄφελος τῇ πόλει εἰς ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν; ἢ ἐδόκει μὲν τῶν ἀρχόντων εἶναι, τῇ δὲ ἀληθείᾳ, οὔτε ἄρχων, οὔτε ὑπηρέτης ἦν αὐτῆς, ἀλλὰ τῶν ἑτοίμων ἀναλωτής; Οὕτως, ἔφη, ἐδόκει· ἦν δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀναλωτής. c. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ᾧμεν αὐτὸν, ὡς ἐν κηρίῳ κηφὴν ἐγγίνεται, σμήνους νόσημα, οὕτω καὶ τὸν τοιοῦτον ἐν οἰκίᾳ κηφῆνα ἐγγίνεσθαι, νόσημα πόλεως; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν, ὦ Ἀδείμαντε, τοὺς μὲν πτηνοὺς κηφῆνας πάντας, ἀκέντρους ὁ θεὸς πεποίηκε; τοὺς δὲ πεζοὺς τούτους, ἐνίους μὲν αὐτῶν, ἀκέντρους, ἐνίους δὲ, δεινὰ κέντρα ἔχοντας; καὶ ἐκ μὲν τῶν ἀκέντρων, πτωχοὶ πρὸς τὸ γῆρας τελευτῶσιν· ἐκ δὲ τῶν κεκεντρωμένων, πάντες ὅσοι κέκληνται d. κακοῦργοι. Ἀληθέστατα, ἔφη. Δῆλον ἄρα, ἦν δ' ἐγὼ, ἐν πόλει οὗ ἂν ἴδῃς πτωχοὺς, ὅτι εἰσί που ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ἀποκεκρυμμένοι κλέπται τε καὶ βαλαντιοτόμοι καὶ ἱερόσυλοι, καὶ πάντων τῶν τοιούτων κακῶν δημιουργοί. Δῆλον, ἔφη. Τί οὖν; ἐν ταῖς ὀλιγαρχουμέναις πόλεσι πτωχοὺς οὐχ ὁρᾷς ἐνόντας; Ὀλίγου γ', ἔφη, πάντας τοὺς ἐκτὸς τῶν ἀρχόν-

modi erogabat, conducebatne magis civitati ad ea, quae paulo ante dicebamus? an videbatur quidem e principum numero esse, revera autem neque princeps, neque minister erat, sed suarum facultatum consumtor? Sic utique visum est. erat autem nihil aliud, quam consumtor. An vis dicamus, quemadmodum in favo fucus ortus examinis apum morbus est, ita & hominem huiusce-modi domi natum, pestem reipublicae fore? Prorsus inquit, o Socrates. Nonne volatiles fucos omnes sine aculeis Deus fecit? hos autem terrestres partim sine aculeis, partim diris armatos aculeis cernimus. & ex his, qui aculeos non habent, inopes tandem in senectute fiunt: aculeis autem instructi sunt hi, qui vocantur malefici. Vera loqueris. Constat ergo, in civitate, ubi mendicos vides, & fures inesse clam, & crumenarum sectores, & sacrilegos, & horum omnium scelerum architectos. Constat certe. Nonne in civitatibus, quae reguntur a paucis, egenos inesse vides? Omnes ferme, exceptis principibus. An non

e. των. Μὴ οὖν οἰόμεθα, ἔφην ἐγὼ, καὶ κακούργους πολλοὺς ἐν αὐταῖς εἶναι κέντρα ἔχοντας, οὓς ἐπιμελείᾳ καὶ βίᾳ κατέχουσιν αἱ ἀρχαί; Οἰόμεθα μὲν οὖν, ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐ δι' ἀπαιδευσίαν καὶ κακὴν τροφὴν καὶ κατάστασιν τῆς πολιτείας φήσομεν τοὺς τοιούτους αὐτόθι ἐγγενέσθαι; Φήσομεν. Ἀλλ' οὖν δὴ τοιαύτη γέ τις ἂν εἴη ἡ ὀλιγαρχουμένη πόλις, καὶ τοσαῦτα κακὰ ἔχουσα· ἴσως δὲ καὶ πλείω. Σχεδόν τι, ἔφη.
p. Ἀπεργάσθω δὴ ἡμῖν καὶ αὕτη, ἦν δ' ἐγὼ, ἡ πολιτεία, ἣν
553 a. ὀλιγαρχίαν καλοῦσιν, ἐκ τιμημάτων ἔχουσα τοὺς ἄρχοντας. τὸν δὲ ταύτῃ ὅμοιον μετὰ ταῦτα σκοπῶμεν, ὡς τε γίγνεται, οἷός τε, γενόμενος, ἐστί. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἆρ' οὖν ὧδε μάλιστα εἰς ὀλιγαρχικὸν ἐκ τοῦ τιμοκρατικοῦ ἐκείνου μεταβάλλει; Πῶς; Ὅταν αὐτοῦ παῖς γενόμενος, τὸ μὲν πρῶτον ζηλοῖ τε τὸν πατέρα, καὶ τὰ ἐκείνου ἴχνη διάκῃ, ἔπειτα
b. αὐτὸν ἰδῇ ἐξαίφνης πταίσαντα, ὥσπερ πρὸς ἕρματι, πρὸς τῇ πόλει, καὶ ἐκχέαντα τά τε αὑτοῦ καὶ ἑαυτὸν, ἢ στρατηγήσαντα, ἢ τιν' ἄλλην μεγάλην ἀρχὴν ἄρξαντα· εἶτα εἰς δικα-

igitur arbitramur, maleficos in ea esse multos, aculeis ipsis armatos, quos diligenter ac vi principatus detinent? Arbitramur plane. Nonne ob pravam educationem, & disciplinae defectum, & iniquam reipublicae dispositionem, homines ibi tales evadere afferemus? Afferemus. Talis utique erit civitas paucis subiecta principibus, totaque premetur malis, forte etiam pluribus. Sic ferme. Constituta iam nobis sit ea respublica, quam paucorum potentiam vocant, a census aestimatione principes eligentem. post haec autem investigemus, quo pacto vir aliquis similis illius efficiatur, & postquam similis est effectus, qualis sit. Sic prorsus. Nonne hac ratione maxime ex ambitioso in paucorum imperii cupidum transit? Qua? Quando ibi adolescens aliquis primo quidem patrem imitatur suum, cuiusque vestigia sequitur: deinde ipsum aspicit, ut qui in civitatem tanquam in scopulum offenderit, subito ex culmine dignitatis prolapsum, se ipsum suaque omnia dispergentem, sive post imperatoris & ducis, sive alterius magistratus

ςήριον ἐμπεσόντα, βλαπτόμενον ὑπὸ συκοφαντῶν, ἢ ἀποθανόντα, ἢ ἐκπεσόντα, ἢ ἀτιμωθέντα, καὶ τὴν οὐσίαν ἅπασαν ἀποβαλόντα. Εἰκός γ', ἔφη. Ἰδὼν δέ γε, ὦ φίλε, ταῦτα, καὶ παθὼν, καὶ ἀπολέσας τὰ ὄντα, δείσας, οἶμαι, εὐθὺς ἐπὶ κεφαλὴν ὠθεῖ ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ ἐν τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ φιλοτιμίαν τε καὶ τὸ θυμοειδὲς ἐκεῖνο· καὶ ταπεινωθεὶς ὑπὸ πενίας, c.
πρὸς χρηματισμὸν τραπόμενος, γλισχρῶς καὶ κατὰ σμικρὸν φειδόμενος, καὶ ἐργαζόμενος, χρήματα ξυλλέγεται. ἆρ' οὐκ οἴει τον τοιοῦτον τότε εἰς μὲν τὸν θρόνον ἐκεῖνον τὸ ἐπιθυμητικόν τε καὶ φιλοχρήματον ἐγκαθίζειν, καὶ μέγαν βασιλέα ποιεῖν ἐν ἑαυτῷ, τιάρας τε καὶ ςρεπτοὺς καὶ ἀκινάκας παραζωννύντα; Ἔγωγε, ἔφη. Τὸ δέ γε, οἶμαι, λογιςικόν τε καὶ θυμοειδὲς χαμαὶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν παρακαθίσας ὑπ' ἐκείνῳ d.
καὶ καταδουλωσάμενος, τὸ μὲν οὐδὲν ἄλλο ἐᾷ λογίζεσθαι οὐδὲ σκοπεῖν ἀλλ' ἢ ὁπόθεν ἐξ ἐλαττόνων χρημάτων πλείω ἔςαι, τὸ δὲ αὖ θαυμάζειν τε καὶ τιμᾷν μηδὲν ἄλλο ἢ πλοῦτόν τε καὶ πλουσίους, καὶ φιλοτιμεῖσθαι μηδ' ἐφ' ἑνὶ ἄλλῳ ἢ

maximi dignitatem, in iudicium ab insidiatoribus tractum, a calumniatoribus circumventum, oppressum, electum, honoribus & patrimonio spoliatum. Consentaneum quidem. Ille, o amice, haec intuitus atque perpessus, amisso patrimonio, propter formidinem, confestim ex animi throno ambitionem illam & audaciam deiicit, & humilior propter paupertatem factus, sese ad quaestum convertit, & angusto admodum animo aride nimium & parce vivens, seque in obeundo negotio vexans, pecunias congregat. an non huiuscemodi hominem tunc existimas in ea animi sede avaritiam & lucri cupiditatem locare, atque in se magnum aliquem regem fingere, ornamentisque regiis exornare, coronis, balteis, fibulis, fimbriis, ense Persico? Equidem. Atque hic quidem rationalem vim & animositatis ardorem, humi hinc inde depositum, servire huic cogit, & nihil aliud inquirere & considerare permittit, quam unde ex paucioribus pecuniis plurimae congregentur: hunc autem nihil aliud mirari & colere,

ἐπὶ χρημάτων κτήσει, καὶ ἐάν τι ἄλλο εἰς τοῦτο φέρῃ. Οὐκ ἔξ' ἄλλης, ἔφη, μεταβολὴ οὕτω ταχεῖά τε καὶ ἰσχυρὰ ἐκ φι-
c. λοτίμου νέου εἰς φιλοχρήματον. Ἆρ' οὖν οὗτος, ἦν δ' ἐγώ, ὀλιγαρχικός ἐστιν; Ἢ γοῦν μεταβολὴ αὐτοῦ ἐξ ὁμοίου ἀν-
δρὸς ἔστι τῇ πολιτείᾳ, ἐξ ἧς ἡ ὀλιγαρχία μετέστη. Σκοπῶμεν
p. δὴ εἰ ὅμοιος ἂν εἴη. Σκοπῶμεν. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν τῷ χρή-
554 ματα περὶ πλείστου ποιεῖσθαι, ὁμοίως ἂν εἴη; Πῶς δ' οὔ; Καὶ
a. μὴν τῷ γε ῥᾳδιοὺς εἶναι καὶ ἐργασίας, τὰς ἀναγκαίας ἐπι-
θυμίας μόνον τῶν παρ' αὐτῷ ἀποπιμπλὰς, τὰ δὲ ἄλλα ἀνα-
λώματα μὴ παραδεχόμενος, ἀλλὰ δουλούμενος τὰς ἄλλας
ἐπιθυμίας, ὡς ματαίους. Πάνυ μὲν οὖν. Λύχνικός γέ τις,
ἦν δ' ἐγώ, ὢν, καὶ ἀπὸ παντὸς περιουσίαν ποιούμενος, θησαυ-
b. ροποιὸς ἀνήρ· οὓς δὴ καὶ ἐπαινεῖ τὸ πλῆθος. ἢ οὐχ οὗτος ἂν
εἴη ὁ τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ ὅμοιος; Ἔμοιγ' οὖν, ἔφη, δοκεῖ.
χρήματα γοῦν μάλιστα ἔντιμα τῇ τε πόλει καὶ παρὰ τῷ τοι-
οὗτῳ. Οὐ γὰρ, οἶμαι, ἦν δ' ἐγὼ, παιδείᾳ ὁ τοιοῦτος προσέσχη-
κεν. Οὐ δοκῶ, ἔφη. οὐ γὰρ ἂν τυφλὸν ἡγεμόνα τοῦ βίου ἐχέ-

quam divitias atque divites; neque dignitatem ex re alia, quam ex pecuniis, quaerere, & si quid aliud ad id conferat. Nulla certe alia mutatio est usque adeo velox & vehemens, ex iuvene ambitioso in pecuniae cupidum. Nonne igitur hic paucorum imperii studiosus est? Mutatio quidem ipsius ex homine similis est illius reipublicae, ex qua paucorum potentia exstitit. Consideremus utique, numquid similis sit. Consideremus. Principio in eo, quod pecunias multi facit, similis erit. Quidni? Quin etiam & in eo, quod parcior est, & operi intentior, solasque necessarias cupiditates explet, ceteris vero sumtibus nequaquam indulget, sed alias appetitiones tanquam supervacuas cohibet. Magnopere. Aridior itaque & squalidior vivit, undique summa parsimonia rem familiarem augens, coacervando intentus thesauro: quos quidem homines vulgus probat. an non hic erit vir talis reipublicae similis? Mihi quidem videtur. Pecuniae itaque maxime honorantur & ab omni civitate, & ab hoc. Neque enim hic, ut arbitror, disciplinae applicuit

σατο. Καὶ ἔτι μάλα εὖ, ἦν δ' ἐγώ, τόδε σκόπει. κηφηνώδεις
ἐπιθυμίας ἐν αὐτῷ, διὰ τὴν ἀπαιδευσίαν, μὴ ᾠμεν ἐγγίνε-
σθαι, τὰς μὲν, πτωχικὰς, τὰς δὲ, κακούργους; κατεχο- c.
μένας βίᾳ ὑπὸ τῆς ἄλλης ἐπιμελείας; Καὶ μάλ', ἔφη. Οἶσθ'
οὖν, εἶπον, οἷ ἀποβλέψας κατόψει αὐτῶν τὰς κακουργίας;
Ποῖ; ἔφη. Εἰς τὰς τῶν ὀρφανῶν ἐπιτροπεύσεις, καὶ εἶπου τὶ
αὐτοῖς τοιοῦτον ξυμβαίνει, ὥστε πολλῆς ἐξουσίας λαβέσθαι
τοῦ ἀδικεῖν. Ἀληθῆ. Ἆρ' οὖν οὐ τοῦτο δῆλον, ὅτι ἐν τοῖς ἄλ-
λοις ξυμβολαίοις ὁ τοιοῦτος ἐν οἷς εὐδοκιμεῖ, δοκῶν δίκαιος
εἶναι, ἐπιεικεῖ τινι ἑαυτοῦ βίῳ κατέχει ἄλλας κακὰς ἐπιθυ- d.
μίας ἐνούσας, οὐ πείθων ὅτι οὐκ ἄμεινον, οὐδ' ἡμέρῳ λόγῳ,
ἀλλ' ἀνάγκῃ καὶ φόβῳ, περὶ τῆς ἄλλης οὐσίας τρέμων;
Καὶ πάνυ γ', ἔφη. Καὶ νὴ Δια, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ φίλε, τοῖς πολ-
λοῖς γε αὐτῶν εὑρήσεις, ὅταν δέῃ τὰ ἀλλότρια ἀναλίσκειν,
τὰς τοῦ κηφῆνος ξυγγενεῖς ἐνούσας ἐπιθυμίας. Καὶ μάλα,
ἦ δ' ὅς, σφόδρα. Οὐκ ἄρα ἂν εἴη ἀστασιαστος ὁ τοιοῦτος ἐν ἑαυ-
τῷ οὐδὲ εἷς, ἀλλὰ διπλοῦς τις. ἐπιθυμίας δὲ ἐπιθυμιῶν ὡς τὸ

animum. Non, ut opinor. neque enim caecum sibi ducem praepoſuiſſet. Optime quidem: hoc autem animadverte. nonne fucorum naturae ſimiles cupiditates ob diſciplinae defectum ineſſe dicimus, partim mendicas, partim maleficas, vi quidem ab alia diligentia detentas? Et maxime quidem. Sciſne, quo inſpiciens, ipſorum maleficia cernes? Quonam? Ad orphanorum tutelas, & ſi quid ipſis tale contingit, quo licentiam plurimam ad iniuriam nanciſcantur. Vera narras. An non id conſtat, quod in aliis commerciis vir talis, in quibus probus habetur, cum iuſtus eſſe videatur, aequitate quadam vitae ceteras cupiditates pravas, quae in ipſo ſunt, cohibet: non idcirco obtemperans, quia non praeſtet, neque ratione manſuefaciens, ſed neceſſitate ac metu circa reliquam ſubſtantiam contremiſcens? Summopere. Enimvero, o amice, in multis reperies, quando aliena oportuerit inſumere, fuci perſimiles cupiditates. Maxime. Non igitur ſeditione inteſtina is carebit, neque unus quidam erit, ſed duplex: habebitque in

c. πολὺ κρατούσας ἂν ἔχοι βελτίους χειρόνων. Ἔστιν οὕτω. Διὰ ταῦτα δὴ, οἶμαι, εὐσχημονέστερος ἂν πολλῶν ὁ τοιοῦτος εἰη ἐμουσικῆς δὲ καὶ ἡρμοσμένης τῆς ψυχῆς ἀληθῆς ἀρετὴ πόρρω
p. ποι ἐκφεύγοι ἂν αὐτόν. Δοκεῖ μοι. Καὶ μὴν ἀνταγωνιστής γε ἰδίᾳ ἐν πόλει ὁ Ῥειδωλὸς Ῥαῦλος, ἢ τινος νίκης, ἢ ἄλλης φιλο-
555 τιμίας τῶν καλῶν· χρήματά τε οὐκ ἐθέλων εὐδοξίας ἕνεκα
a. καὶ τῶν τοιούτων ἀγώνων ἀναλίσκειν, δεδιὼς τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἀναλωτικὰς ἐγείραν, καὶ ξυμπαρακαλεῖν ἐπὶ ξυμμαχίαν τε καὶ ὁλονεικίαν, ὁλίγοις τισὶν ἑαυτοῦ πολεμῶν ὀλιγαρχικῶς, τὰ πολλὰ ἡττᾶται, καὶ πλουτεῖ. Καὶ μάλα, ἔφη. Ἐπὶ οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, ἀπεικάσωμεν μὴ κατὰ τὴν ὀλιγαρχουμένην πόλιν ὁμοιότατον τὸν Ῥειδωλόν τε καὶ χρηματιστὴν τετάχθαι; Οὐ-
b. δαμῶς, ἔφη. Δημοκρατίαν δή, ὡς ἔοικε, μετὰ τοῦτο σκεπτέον, τίνα τε γίνεται τρόπον, καὶ γενομένη, ποίόν τινα ἔχει· ἵνα αὖ τὸν τοῦ τοιούτου ἀνδρὸς τρόπον γνόντες, παραξησώμεθ' αὐτὸν εἰς κρίσιν. Ὀρθῶς γοῦν ἂν, ἔφη, ἡμῖν αὐτοῖς πορευσιμεθα. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, μεταβάλλει μὲν τρό-

se cupiditates ut plurimum cupiditatum dominatrices, meliores scilicet deteriorum. Est ita. Quamobrem modestior hic aliis multis erit: consentientis tamen & compositae mentis vera virtus longe hunc effugiet. Mihi quidem videtur. Quin etiam ad certamen erit tardior vir parcus, quoties privatim in civitate de victoria aliqua honesta & magnificentia erit certandum, cum pecunias erogare nolit decoris & contentionum huiusmodi gratia, metuens prodigas libidines suscitare, provocareque ad propugnandum contendendumque. cum paucis tamen eorum, qui circa sunt, optimatum ritu pugnans, ut plurimum vinci patitur, & divitias auget. Summopere. Numquid ultra diffidimus, ad civitatis eius exemplum, quae gubernatur a paucis, hominem parcum atque avarum institutum esse? Nullo modo. Post haec investigandum videtur, quo pacto popularis gubernatio constituatur, & quae sit eius conditio, ut eandem in tali homine conditionem recognoscentes, eum in iudicium deducamus. Ita sane iter nobis inceptum similiter per-

που τινὰ τοιοῦτον ἐξ ὀλιγαρχίας εἰς δημοκρατίαν, δι' ἀπλη-
σίαν τοῦ προκειμένου ἀγαθοῦ, τοῦ ὡς πλουσιώτατον δεῖν γί-
γνεσθαι. Πῶς δή; Ἅτε δή, οἶμαι, ἄρχοντες ἐν αὐτῇ οἱ ἄρ- c.
χοντες διὰ τὸ πολλὰ κεκτῆσθαι, οὐκ ἐθέλουσιν εἴργειν νόμῳ
τῶν νέων ὅσοι ἂν ἀκόλαστοι γίγνωνται, μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς
ἀναλίσκειν τε καὶ ἀπολλύναι τὰ αὑτῶν· ἵνα ἀγοράσαντες τὰ
τῶν τοιούτων καὶ εἰσδανείζοντες, ἔτι πλουσιώτεροί τε καὶ ἐν-
τιμότεροι γίγνωνται. Παντός γε μᾶλλον. Οὐκοῦν ὅῆλον ἠδη
τοῦτο ἐν πόλει, ὅτι πλοῦτον τιμᾷν καὶ σωφροσύνην ἅμα ἐκα-
νῶς ἔπεσθαι ἐν τοῖς πολίταις, ἀδύνατον, ἀλλ' ἀνάγκη ἢ τοῦ d.
ἑτέρου ἀμελεῖν ἢ τοῦ ἑτέρου. Ἐπεικῶς, ἔφη, ὅῆλον. Παραμε-
λοῦντες δὴ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις, καὶ ἐφιέντες ἀκολάστοις,
οὐκ ἀγενεῖς ἐνίοτε ἀνθρώπους, πένητας ἠνάγκασαν γενέ-
σθαι. Μάλα γε. Κάθηνται δή, οἶμαι, οὗτοι ἐν τῇ πόλει κε-
κεντρωμένοι τε καὶ ἐξωπλισμένοι, οἱ μὲν, ὀφείλοντες χρέα·
οἱ δὲ, ἄτιμοι γεγονότες· οἱ δὲ, ἀμφότερα, μισοῦντές τε καὶ
ἐπιβουλεύοντες τοῖς κτησαμένοις τὰ αὑτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις,

agemus. Nonne hunc in modum ex paucorum potentia in popularem gubernationem civitas permutatur, ex eo quod cives optimum esse proposuerunt, ut quam ditissimi sint? Quo pacto? Quia principes in ea propter divitias dominantes, prodigalitatem & perniciem dissolutorum iuvenum lege prohibere negligunt, ut emtionibus & foenoribus eorum usurpantes bona, opulentiores etiam honoratioresque evadant. Maxime omnium. Constat itaque, impossibile esse in civitate divitias honorare simul, & temperantiam possidere: sed necessarium est, ad alterius aestimationem alterum semper istorum negligi. Constat plane. Dum igitur in paucorum potentia iuventutis educationem negligunt, permittuntque ad libidinem vivere, cogunt saepenumero homines non ingeneroſos ad paupertatem redigi. Maxime. Sedent, ut arbitror, isti in civitate aculeis armati, partim alieno aere gravati, partim ignominia afflicti, partim utrisque malis oppressi, insidiantes illis, quos sua noverunt possedisse, atque aliis: atque idcirco res

c. νεωτερισμοῦ ἐρῶντες. Ἐστι ταῦτα. Οἱ δὲ δὴ χρηματισταὶ ἐγκύψαντες, οὐδὲ δοκοῦντες τούτους ὁρᾶν, τῶν δὲ λοιπῶν τὸν ἀεὶ ὑπείκοντα ἐνιέντες ἀργύριον καὶ τιτρώσκοντες, καὶ τοῦ πατρὸς ἐκγόνους τόκους πολλαπλασίους κομιζόμενοι, πολὺν
p. τὸν κηφῆνα καὶ πτωχὸν ἐμποιοῦσι τῇ πόλει. Πῶς γὰρ, ἔφη,
556 οὐ πολύν. Καὶ οὔτε γ' ἐκεῖνοι, ἦν δ' ἐγὼ, τὸ τοιοῦτον κακὸν
a. ἐκκαόμενον ἐθέλουσιν ἀποσβεννύναι, εἴργοντες τὰ αὐτοῦ ὅπῃ τις βούλεται τρέπειν, οὔτε τῇδε ᾗ αὖ κατὰ ἕτερον νόμον τὰ τοιαῦτα λύεται. Κατὰ δὴ τίνα; Ὃς μετ' ἐκεῖνον ἐσὶ δεύτερος, καὶ ἀναγκάζων ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι τοὺς πολίτας. ἐὰν γὰρ ἐπὶ τῷ αὐτοῦ κινδύνῳ τὰ πολλά τις τῶν ἑκουσίων ξυμ-
b. βολαίων προστάττῃ ξυμβάλλειν, χρηματιζοιντο μέντ' ἂν ἧττον ἀναιδῶς ἐν τῇ πόλει, ἐλάττω δ' ἐν αὐτῇ φύοιντο τῶν τοιούτων κακῶν οἷαν νῦν δὴ εἴπομεν. Καὶ πολύ γε, ἦ δ' ὅς. Νῦν δέ γε, ἔφην ἐγὼ, διὰ πάντα τὰ τοιαῦτα, τοὺς μὲν ἀρχομένους οὕτω διατιθέασιν ἐν τῇ πόλει οἱ ἄρχοντες· σφᾶς δὲ αὐτοὺς καὶ τοὺς αὐτῶν, ἆρ' οὐ τρυφῶντας μὲν τοὺς νέους καὶ ἀπόνους καὶ πρὸς τὰ τοῦ σώματος καὶ πρὸς τὰ τῆς ψυχῆς,

novas quotidie moliuntur. Est ita. Homines autem avari, dum lucro incumbunt, hosque non animadvertere videntur, & reliquorum insuper ut quisque maxime cedit, maxime argento immisso vulnerantes, & patri natos foenusque plurimum reportantes, ita fucis egenisque hominibus civitatem replent. Maxime. Neque volunt tanti mali incendium ita exstinguere, ut non permittant quemque res suas pro arbitrio agere: neque ita rursus & secundum alteram legem talia quaedam prohibentur. Secundum quam potissimum? Secundum eam, quae post illam proxime sequitur, cogitque cives virtutis curam suscipere. si quis enim multa ex voluntariis commerciis suo periculo tractare iubeat, non usque adeo impudenter pecunias congregabunt, paucioraque in civitate mala nascentur talia, qualia diximus. Sic omnino. Nunc autem his de causis principes subditos sic in civitate disponunt: se ipsos vero, & suos, & inniores, delicatos, & molles, & socordes reddunt, nullum

μαλακοὺς δὲ καρτερεῖν πρὸς ἡδονάς τε καὶ λύπας, καὶ ἀρ- c.
γους; Τί μήν; Αὐτοὺς δὲ, πλὴν χρηματισμοῦ, τῶν ἄλλων
ἀμελητότας, καὶ οὐδὲν πλεῖω ἐπιμέλειαν πεποιημένους ἀρε-
τῆς, ἢ τοὺς πέλητας. Οὐ γὰρ οὖν. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι,
ὅταν παραβάλωσιν ἀλλήλοις οἵ τε ἄρχοντες καὶ οἱ ἀρχό-
μενοι, ἢ ἐν ὁδῶν πορείαις, ἢ ἐν ἄλλαις τισὶ κοινωνίαις, ἢ κατὰ
θεωρίας, ἢ κατὰ στρατείας, ἢ ξύμπλοι γιγνόμενοι, ἢ ξυστρα-
τιῶται, ἢ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς κινδύνοις ἀλλήλους θεώμενοι, d.
μηδαμῇ ταύτῃ καταφρονῶνται οἱ πένητες ὑπὸ τῶν πλουσίων·
ἀλλὰ πολλάκις ἰσχνὸς ἀνὴρ, πένης, ἡλιωμένος, παρατα-
χθεὶς ἐν μάχῃ πλουσίῳ ἐσκιατραφηκότι, πολλὰς ἔχοντι σάρ-
κας ἀλλοτρίας, ἰδὼν ἀσθματός τε καὶ ἀπορίας μεστῷ, ἆρ' οἴει
αὐτὸν οὐχ ἡγεῖσθαι καλῷ τῷ σφετέρᾳ πλουτεῖν τοὺς τοιού-
τους, καὶ ἄλλον ἄλλῳ παραγγέλλειν, ὅταν ἰδίᾳ ξυγγίγνων-
ται, ὅτι ἄνδρες οἱ ἡμέτεροι πλουσιοι εἰσὶν οὐδέν; Εὖ οἶδα μὲν e.
οὖν, ἔφη, ἐγωγε ὅτι οὕτω ποιοῦσιν. Οὐκοῦν ὥσπερ σῶμα νο-
σῶδες μικρᾶς ῥοπῆς ἔξωθεν δεῖται προσλαβέσθαι πρὸς τὸ κά-

aut animi, aut corporis laborem tolerantes, voluptatibusque & doloribus succumbentes. Prorsus. Et ipsi quidem tales evadunt, ut nihil aliud praeter quaestum aestiment, neque maiorem virtutis curam habeant, quam mendici. Sic certe. Ita igitur instituti, quoties congrediuntur invicem principes ac subditi, sive in itineribus, sive in alio quopiam communi commercio atque opere, aut circa spectacula ad exercitum, vel navigantes una, vel militantes, vel etiam in ipsis periculis sese invicem spectantes: nullo modo in his pauperes a divitibus despiciuntur, sed frequenter homo pauper, macer, cutimque sole duratus, cum in acie ad opulentum collatus est, in umbra molliter enutritum, atque obeso corpore oneratum, eumque inspicit anhelantem & anxium, nonne censebit ignavia ceterorum, viros huiusmodi divites fieri: alterque alteri, ubi privatim convenere, narrabunt, locupletes illos suos crassosque homines pretii nullius esse? Novi certe, ita eos solere. Nonne igitur, quemadmodum debile & valetudinarium corpus, vel

μειν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω σασιάζει αὐτὸ αὑτῷ, οὕτω δὴ καὶ ἡ κατὰ ταυτὰ ἐκείνῳ διακειμένη πόλις, ἀπὸ σμικρᾶς πρόφασεως ἐξωθεν ἐπαγομένων, ἢ τῶν ἑτέρων ἐξ ὀλιγαρχουμένης πόλεως ξυμμαχίαν, ἢ τῶν ἑτέρων ἐκ δημοκρατουμένης, νοσεῖ τε καὶ αὐτὴ αὑτῇ μάχεται, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω σασιάζει; Καὶ σφόδρα γε. Δημοκρατία δή, οἶμαι, γίγνεται ὅταν οἱ πένητες νικήσαντες, τοὺς μὲν ἀποκτείνωσι τῶν ἑτέρων, τοὺς δὲ ἐκβάλωσι, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐξ ἴσου μεταδῶσι πολιτείας τε καὶ ἀρχῶν. καὶ ὡς τὸ πολὺ ἀτυχήμασι αἱ ἀρχαὶ ἐν αὐτῇ γίγνονται. Ἔστι γάρ, ἔφη, αὕτη ἡ κατάστασις δημοκρατίας, ἄν τε καὶ δι' ὅπλων γένηται, ἐάν τε καὶ διὰ φόβου ὑπεξελθόντων τῶν ἑτέρων. Τίνα δὴ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὕτοι τρόπον οἰκοῦσι; καὶ ποία τις ἡ τοιαύτη αὖ πολιτεία; δῆλον γὰρ ὅτι ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ, δημοκρατικός τις ἀναφανήσεται. Δῆλον, ἔφη. Οὐκοῦν, πρῶτον μὲν δὴ ἐλεύθεροι, καὶ ἐλευθερίας ἡ πόλις μεστὴ καὶ παῤῥησίας γίγνεται καὶ ἐξουσία ἐν αὐτῇ ποιεῖν ὅ, τι τις βούλεται. Λέγεταί γε δὴ, ἔφη. Ὅπου

minima mutatione extrinsecus iniecta in morbos incidit, saepe etiam nulla extrinsecus re nocente, ipsum intra se dissidet: ita & civitas malis iisdem affecta, parva occasione, aliunde sibi vel his ex optimatum, vel illis ex populari republica auxilium adiungentibus, aegrotat, & secum ipsa dissentit: saepe etiam absque externorum opera, seditionibus agitatur? Prorsus. Popularis utique gubernatio fit, ut arbitror, quando pauperes superantes, divites partim necant, partim in exsilium pellant: reliquos autem aequis reipublicae honoribus muneribusque afficiunt, atque ut plurimum in ea sorte magistratus obtinguntur. Huiusmodi certe est popularis civitatis constitutio, sive armis fiat, seu metu discedentibus aliis. Quaenam erit igitur horum civium vita? & qualis gubernatio? constat enim, quod vir talis popularis aliquis apparebit. Perspicuum. An non primum quidem liberi erunt omnes, civitasque libertatis plena, summaque licentia pro libidine omnia omnes audebunt? Fertur equidem. Ubi autem licentia, ibi quisque arbi-

δέ γε ἐξουσία, δῆλον ὅτι ἰδίαν ἕκαστος ἂν κατασκευὴν τοῦ αὑτοῦ βίου κατασκευάζοιτο ἐν αὐτῇ, ἥτις ἕκαστον ἀρέσκοι. Δῆλον. Παντοδαποὶ δὴ ἄν, οἶμαι, ἐν ταύτῃ τῇ πολιτείᾳ μάλιστα ἐγγίγνοιντο ἄνθρωποι. Πῶς γὰρ οὔ; Κινδυνεύει, ἦν δ' ἐγὼ, καλλίστη αὐτὴ τῶν πολιτειῶν εἶναι· ὥσπερ ἱμάτιον ποικίλον, πᾶσιν ἄνθεσι πεποικιλμένον, οὕτω καὶ αὕτη πᾶσιν ἤθεσι πεποικιλμένη, καλλίστη ἂν φαίνοιτο. Τί μήν; ἔφη. Καὶ ἴσως μὲν, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ ταύτην, ὥσπερ οἱ παῖδές τε καὶ αἱ γυναῖκες τὸ ποικίλα θεώμενοι, καλλίστην ἂν πολλοὶ κρίνειαν. Καὶ μάλ', ἔφη. Καὶ ἔστι γε, ὦ μακάριε, ἦν δ' ἐγὼ, ἐπιτήδειον ζητεῖν ἐν αὐτῇ πολιτείαν. Τί δή; Ὅτι πάντα γένη πολιτειῶν ἔχει, διὰ τὴν ἐξουσίαν, καὶ κινδυνεύει τῷ βουλομένῳ πόλιν κατασκευάζειν (ὅ νῦν δὴ ἡμεῖς ἐτοιοῦμεν) ἀναγκαῖον εἶναι, εἰς δημοκρατουμένην ἐλθόντι πόλιν, ὡς ἂν αὐτὸν ἀρέσκοι τρόπος, τοῦτον ἐκλέξασθαι, ὥσπερ εἰς παντοπώλιον ἀφικομένῳ πολιτειῶν καὶ ἐκλεξαμένῳ, οὕτω κατοικίζειν. Ἴσως γοῦν, ἔφη, οὐκ ἂν ἀποροῖ παραδειγμάτων. Τὸ δὲ μηδεμίαν ἀνάγκην,

tratu ſuo vitam inſtituet. Patet. Omniformes igitur in hac civitate naſcentur homines. Valde. Videtur utique haec omnium eſſe rerumpublicarum pulcherrima: atque ut pallium variis depictum coloribus, ſpecioſiſſimum eſſe videtur, ita civitas iſta, diverſis ex moribus varia, pulcherrima prorſus apparet: ac perinde ut pueri & mulieres varietate diſtinctis opificiis & ſpectaculis delectantur; ſic multi propter hanc varietatem pulcherrimam arbitrantur. Et maxime quidem. Atqui facile eſt, o beate, in hac civitate rempublicam quaerere. Quamobrem? Quoniam omnia rerumpublicarum genera propter licentiam habet: ac videtur neceſſarium, illum, qui rempublicam inſtituere cupit, quod modo nos fecimus, popularem civitatem ingreſſum, eam reipublicae conſtitutionem, quae magis placeat ſibi, deligere, quaſi rerumpublicarum nundinas adeuntem: atque ita eligentem, civitatis modum ſtatuere. Forte exempla huic nequaquam deerunt. Quid vero? an non dulcis haec prima fronte, atque divina videtur vita, ut ne-

e. ἧττον, εἶναι ἀρχειν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, μηδ' ἂν ᾖς ἱκανὸς ἄρχειν, μηδὲ αὖ ἄρχεσθαι, ἐὰν μὴ βούλῃ· μηδὲ πολεμεῖν, πολεμούντων· μηδὲ εἰρήνην ἄγειν, τῶν ἄλλων ἀγόντων, ἐὰν μὴ ἐπιθυμῇς εἰρήνης· μηδ' αὖ, ἐάν τις ἄρχειν νόμος σὲ διακωλυῃ ἢ δικάζειν, μηδὲν ἧττον καὶ ἄρχειν καὶ δικάζειν, ἐὰν
p. αὐτῷ σοι ἐπιῇ· ἆρ' οὐ δεσποσία καὶ ἡδεῖα ἡ τοιαύτη διαγωγὴ
316 ἐν τῷ παραυτίκα; Ἴσως, ἔφη, ἔν γε τούτῳ. Τί δέ; ἡ πραότης ἐνίων τῶν δικασθέντων, οὐ κομψή; ἢ οὐπω εἶδες ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἀνθρώπων καταψηφισθέντων θανάτου ἢ φυγῆς, οὐδὲν ἧττον αὐτῶν μενόντων τε καὶ ἀναστρεφομένων ἐν μέσῳ; καὶ, ὡς οὔτε ὁρουντίζοντος οὔτε ὁρῶντος οὐδενὸς, περιοσεῖ ὁ καταψηφισθεὶς, ὥσπερ ἥρως. Καὶ πολλούς γ',
b. ἐφη. Ἡ δὲ συγγνώμη εὖ γε ἐννοια, καὶ οὐδ' ὁπωστιοῦν σμικρολογία αὐτῆς, ἀλλὰ καταφρόνησις ὧν ἡμεῖς ἐλέγομεν σεμνυνοντες, ὅτε τὴν πόλιν ᾠκιζομεν· ὡς εἰ μή τις ὑπερβεβλημένην φυσιν ἔχοι, οὔποτ' ἂν γένοιτο ἀνὴρ ἀγαθὸς· εἰ μὴ παις ἂν εὐθυς παιζοι ἐν καλοις, καὶ ἐπιτηδευοι τα τοιαῦτα

que cogaris in hac civitate magiſtratibus fungi, nec etiam ſi ad id ſufficias; neque parere, ſi nolis; neque bellum gerere, aliis bellum gerentibus, neque pacem agere, agentibus aliis, niſi id placeat? vel etiam ſi qua te lex imperare vetet, & ſententias ferre, nihilominus & imperes, & ſententias feras in iudicio, modo tibi hoc viſum fuerit? Forte ſic primum videtur. Quid autem manſuetudo damnatorum quorundam, nonne decora? an nondum hac in civitate vidiſti homines morte, vel exſilio condemnatos, nihilominus urbem incolere, ac prodire in medium, & ſaepe, quaſi nemo id videat, aut curet, inſtar heroum quorundam per urbem incedere? Vidi equidem multos. Indulgentia vero ipſius nimia, & ſine ulla obſervatione negligentia eorum, quae nos dicebamus, rem ipſam honeſtantes, quando civitatem conſtituebamus, quod videlicet, niſi forte quis excellenti ſit ingenio praeditus, nunquam vir praeclarus evadet, niſi a prima pueritia ſtatim honeſtis ſese exerceat ludis, & eiuſcemodi omnia frequenter

πάντα, ὡς μεγαλοπρεπῶς καταπατήσας ἅπαντα ταῦτα. οὐδὲ φροντίζει, ἐξ ὁποίων ἄν τις ἐπιτηδευμάτων ἐπὶ τὰ πολιτικὰ ἰὼν πράττῃ, ἀλλὰ τιμᾷ, ἐὰν φῇ μόνον εὔνους εἶναι τῷ πλήθει. Πάνυ γ', ἔφη, γενναία. Ταῦτα δὴ, ἔφην, ἔχοι c.
ἂν καὶ τούτων ἄλλα ἀδελφὰ δημοκρατία. καὶ εἴη ἄν, ὡς ἔοικεν, ἡδεῖα πολιτεία, καὶ ἄναρχος καὶ ποικίλη, ἰσότητα τινὰ ὁμοίως ἴσοις τε καὶ ἀνίσοις διανέμουσα. Καὶ μάλ', ἔφη, γνώριμα λέγεις. Ἄθρει δὴ, ἦν δ' ἐγὼ, τις ὁ τοιοῦτος ἰδιᾷ, ἢ πρῶτον σκεπτέον, ὥσπερ τὴν πολιτείαν ἐσκεψάμεθα, τίνα τρόπον γιγνεται; Ναί, ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐχ ὧδε τοῦ φειδωλοῦ ἐκείνου καὶ ὀλιγαρχικοῦ γένοιτ' ἄν, οἶμαι, υἱὸς ὑπὸ τῷ πα- d.
τρι τεθραμμένος ἐν τοῖς ἐκείνου ἤθεσιν; Τί γὰρ οὔ; Βίᾳ δὴ καὶ οὗτος ἄρχων τῶν ἐν αὐτῷ ἡδονῶν, ὅσαι ἀναλωτικαὶ μὲν, χρηματιστικαὶ δὲ μή· αἳ δὴ οὐκ ἀναγκαῖαι κέκληνται. Δῆλον, ἔφη. Βουλει οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, ἵνα μὴ σκοτεινῶς διαλεγώμεθα, πρῶτον ὁρισώμεθα τάς τε ἀναγκαίας ἐπιθυμίας καὶ τὰς μή; Βουλομαι, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν, ἅς τε οὐκ ἂν οἷοιτ' εἶμεν ἀπο-

exerceat, tanquam quae alto animo haec pessundat omnia: ea, inquam, negligentia nihil pensi habet, ex quibus studiis aliquis se ad civilia conferat, sed honorat, si quis dumtaxat ametur a vulgo. Valde admodum generosa. Haec utique habebit & horum similia gubernatio popularis: eritque, ut apparet, dulcis respublica, & sine duce, ac varia, aequalitatem quandam similiter aequalibus inaequalibusque distribuens. Manifesta admodum narras. Contemplare, quisnam vir talis privatim sit: an forte primo investigandum est, quemadmodum in republica fecimus, quonam pacto talis efficiatur? Ita prorsus. Nonne ita maxime accidit, ut avari patris & paucorum potentiae cupidi filius aliquis sub parentis moribus nutriatur? Quidni? Hic vi voluptates suas coercet, quaecunque ad sumtus alliciunt, non ad lucrum: quae quidem voluptates non necessariae appellantur. Manifestum est. Num lubet, ne in ambiguitate versemur, ut inprimis quidem, quae necessariae sint cupiditates, quae non necessariae, discernamus? Lubet equi-

c. φρέψαι, δικαίως ἀναγκαῖαι καλοῖντο, καὶ ὅσαι ἀποτελοῦμεναι ὠφελοῦσιν ἡμᾶς; τούτων γὰρ ἀμφοτέρων ἐφίεσθαι ἡμῶν τῇ φύσει ἀναγκη. ἢ οὔ; Καὶ μάλα. Δικαίως δὴ τοῦτο
p. ἐπ' αὐταῖς ἐροῦμεν τὸ ἀναγκαῖον. Δικαίως. Τί δέ; ἂς γέ
559 a. τις ἀπαλλάξειεν ἄν, εἰ μελέτῃ ἐκ νέου, καὶ πρὸς οὐδὲν ἀγαθὸν ἐνοῦσαι ὁρῶσιν, αἱ δὲ καὶ τοὐναντίον πᾶσι πάντας, εἰ μὴ ἀναγκαίους φαίμεν εἶναι, ἆρ' οὐ καλῶς ἂν λέγοιμεν; Καλῶς μὲν οὖν. Προλάβωμεν δή τι παράδειγμα ἑκατέρων, αἵ εἰσιν, ἵνα τύπῳ λαβόντες αὐτὰς. Οὐκοῦν χρή. Ἆρ' οὖν οὐχ ἡ τοῦ φαγεῖν μέχρι ὑγιείας τε καὶ εὐεξίας καὶ αὐτοῦ
b. σιτου τε καὶ ὄψου, ἀναγκαίως ἂν εἴη; Οἶμαι. Ἡ μὲν γέ που τοῦ σιτου, κατ' ἀμφότερα ἀναγκαία· ἥ τε ὠφέλιμος, ἥ τε παῦσαι ζῶντα δυνατή. Ναί. Ἡ δὲ ὄψου, εἴ πη τινὰ ὠφέλειαν πρὸς εὐεξίαν παρέχεται. Ἔστιν μὲν οὖν. Τί δέ; ἡ πέρα τούτων καὶ ἄλλοσε ἐδέσματων ἢ τουτων ἐπιθυμία, δυνατὴ δὲ, κολαζομένη ἐκ νέων καὶ παιδευομένη ἐκ τῶν πολλῶν ἀπαλλάττεσθαι, καὶ βλαβερὰ μὲν σώματι, βλαβερὰ δὲ ψυχῇ

dem. Neceſſariae quidem iliae merito vocarentur, quas amovere non poſſumus, & quae, cum percipiuntur, nos iuvant: has enim ambas quaerere naturam noſtram neceſſarium eſt. nonne? Maxime. Iure igitur eas neceſſarias appellabimus. Iure. An non recte eas neceſſarias eſſe negabimus, quae removeri poſſunt, ſi quis aſſuefcat a teneris: quaeve, cum adſunt, nihil afferunt boni, immo plerumque nocent? Praeclare quidem. Accipiamus earum exemplar, ut, quae utraeque ſint, cognoſcamus, & figura quadam eas inſpiciamus. Sic oportet. Cupiditas utique comedendi, cibique, & obſonii, uſque ad ſalubritatem, & bonam corporis valetudinem, neceſſaria eſt. Arbitror. Certe cibi uſus duplici de cauſa neceſſarius, & quia ſine ipſo vita non ſuſſicit, & quia utilis. Ita eſt. Aliorum vero condimentorum, quatenus ad bonam corporis habitudinem confert. Prorſus. Sin autem nihil conſert vel horum vel aliorum appetentia ſupervacua, tum etiam coerceri a teneris poteſt, obſtat autem & corpori & menti ad prudentiam tempe-

πρός τε φρόνησιν καὶ τὸ σωφρονεῖν, ἄρά γε ὀρθῶς οὐκ ἀναγ- c.
καια ἂν καλοῖτο; Ὀρθότατα μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ ἀναλωτι-
κὰς φῶμεν εἶναι ταύτας, ἐκείνας δὲ, χρηματιστικὰς, διὰ τὸ
χρησίμους πρὸς τὰ ἔργα εἶναι; Τί μήν; Οὕτω δὴ καὶ περὶ
ἀφροδισίων καὶ τῶν ἄλλων φήσομεν. Οὕτω. Ἆρ' οὖν καὶ ὃν
δὴ νῦν κηφῆνα ὠνομάζομεν, τοῦτον ἐλέγομεν τῶν τοιούτων
ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν γέμοντα, καὶ ἀρχόμενον ὑπὸ τῶν μὴ
ἀναγκαίων· τὸν δὲ ὑπὸ τῶν ἀναγκαίων, φειδωλόν τε καὶ
ὀλιγαρχικόν. Ἀλλὰ τί μήν; Πάλιν τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, λέγω- d.
μεν ὡς ἐξ ὀλιγαρχικοῦ δημοκρατικὸς γίνεται. Φαίνεται δέ
μοι τά γε πολλὰ ὧδε γίγνεσθαι. Πῶς; Ὅταν νέος τεθραμ-
μένος (ὡς νῦν δὴ ἐλέγομεν) ἀπαιδεύτως τε καὶ φειδωλῶς,
γεύσηται κηφήνων μέλιτος, καὶ συγγένηται αἴθωσι θηρσὶ
καὶ δεινοῖς, παντοδαπὰς ἡδονὰς καὶ ποικίλας καὶ παντοίως
ἐχούσας δυναμένοις σκευάζειν, ἐνταῦθά που οἴου εἶναι ἀρχὴν
αὐτῷ μεταβολῆς ὀλιγαρχικῆς τῆς ἐν ἑαυτῷ εἰς δημοκρατι- e.
κήν. Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη. Ἆρ' οὖν, ὥσπερ ἡ πόλις μετέβα-
λε, βοηθησάσης τῷ ἑτέρῳ μέρει ξυμμαχίας ἔξωθεν, ὁμοίας

rantiamque, merito non necessaria nominabitur. Merito. Has igitur sumtuosas cupiditates, illas vero quaestui deditas, quia conferant ad agendum, vocabimus. Quidni? Idemque de venereis aliisque dicemus. Idem. Profecto, quem fucum paulo ante nominavimus, hunc esse dicebamus, quod talibus voluptatibus & cupiditatibus non necessariis est mancipatus: eum vero, qui necessariis, parcum, & paucorum potentiae cupidum. Procul dubio. Rursus dicamus, quemadmodum ex paucorum potentiae cupido popularis efficitur. videtur autem mihi hoc pacto ut plurimum fieri. Quonam? Quando iuvenis, ut modo diximus, nutritus ruditer & aride nimium, fucorum mel gustat, adhaeretque ardentibus vehementibusque animalibus, quae possunt omniformes & varias voluptates undique comparare: hinc utique existima eam oriri mutationem, qua iste ex paucorum potentia, quae in eo est, transit in popularem. Necessarium est. Numquid, quemadmodum civitas mu-

ὁμοίῳ, οὕτω καὶ ὁ νεανίας μεταβάλλει, βοηθοῦντος αὖ εἴδους ἐπιθυμιῶν ἔξωθεν τῷ ἑτέρῳ τῶν παρ' ἐκείνῳ, ξυγγενοῦς τε καὶ ὁμοίου; Παντάπασι μὲν οὖν. Καὶ ἐὰν μέν γε, οἶμαι, ἀντιβοηθήσῃ τὶς τῷ ἐν ἑαυτῷ ὀλιγαρχικῷ ξυμμαχία, ἢ ποθὲν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἢ καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων, νουθετούντων τε καὶ κακιζόντων, ςάσις δὴ καὶ ἀντίςασις καὶ μάχη ἐν αὐτῷ πρὸς αὑτὸν τότε γίγνεται. Τί μήν; Καὶ ποτὲ μὲν, οἶμαι, τὸ δημοκρατικὸν ὑπεχώρησε τῷ ὀλιγαρχικῷ· καί τινες τῶν ἐπιθυμιῶν, αἱ μὲν διεφθαρησαν, αἱ δὲ καὶ ἐξέπεσον. αἰδοῦς τινος ἐγγενομένης ἐν τῇ τοῦ νέου ψυχῇ· καὶ κατεκοσμήθη πάλιν. Γιγνεται γὰρ ἐνίοτε, ἔφη. Αὖθις δὲ, οἶμαι, τῶν ἐκπεσουσῶν ἐπιθυμιῶν ἄλλαι ἐπιτρεφόμεναι ξυγγενεῖς, δι' ἀνεπιςημοσύνην τροφῆς πατρὸς πολλαί τε καὶ ἰσχυραὶ ἐγένοντο. Φιλεῖ γοῦν, ἔφη, οὕτω γίγνεσθαι. Οὐκοῦν εἵλκυσάν τε πρὸς τὰς αὐτὰς ὁμιλίας, καὶ λάθρα συγγιγνόμεναι, πλῆθος ἐνέτεκον. Τί μήν; Τελευτῶσαι δὲ, οἶμαι, κατέλαβον τὴν τοῦ νέου τῆς ψυχῆς ἀκρόπολιν, αἰσθόμεναι κενὴν μαθημάτων τε καὶ ἐπι-

p. 560 a.

b.

tabatur, dum extrinſecus praeſidium alterutri partium praeſtaretur a ſimili ſimile: ita adoleſcentis mutatur ingenium, dum rurſus externarum cupiditatum ſpecies cognata & ſimilis, alteri cupiditatum ſpeciei earum, quae in eo ſunt, ſuffragatur? Prorſus quidem. Quod ſi quae ſuppetiae ingenio eius, paucorum imperii ſtudioſo, ſive a patre, ſeu a domeſticis aliis ferantur, admonentibus, increpantibuſque: ſeditio, & reluctatio, & pugna in ipſo ad ſe ipſum tunc naſcatur. Quidni? Et quandoque, ut arbitror, popularis conditio paucorum ſtatui cedit, & nonnullae cupiditates partim intereunt, partim excidunt, pudore aliquo in animo iuvenili exorto, unde rurſus excolitur. Fit nonnunquam. Rurſus praeter eas, quae exciderunt, cupiditates, aliae coaleſcentes cognatae, propter inſcitiam paternae educationis multae vehementeſque fiunt. Sic certe fieri conſuevit. Trahunt porro ad ſe familiaritates & conſuetudines, ac, dum clam ſerpunt, magnum excreſcunt in numerum. Quid prohibet? Tandem iuvenilis animi arcem occu-

τηδευμάτων καλῶν, καὶ λόγων ἀληθῶν· οἳ δὴ ἄριστοι φρουροί τε καὶ φύλακες ἐν ἀνδρῶν θεοφιλῶν εἰσὶ διανοίαις. Καὶ πολύ γ', ἔφη. Ψευδεῖς δὴ καὶ ἀλαζόνες, οἶμαι, λόγοι τε καὶ δόξαι c.
ἀντ' ἐκείνων ἀναδραμόντες κατέσχον τὸν αὐτὸν τόπον τοῦ τοιούτου. Σφόδρα γ', ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐ πάλιν τε εἰς ἐκείνους τοὺς Λωτοφάγους ἐλθὼν, φανερῶς κατοικεῖ; καὶ ἐὰν παρ' οἰκείων τὶς βοήθεια τῷ φειδωλῷ αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ἀφικνῆται, κλείσαντες οἱ ἀλαζόνες λόγοι ἐκεῖνοι τὰς τοῦ βασιλικοῦ τείχους ἐν αὐτῷ πύλας, οὔτε αὐτὴν τὴν ξυμμαχίαν παριᾶσιν, οὔτε πρέσβεις πρεσβυτέρων λόγους ἰδιωτῶν εἰσδέχονται, d.
αὐτοί τε κρατοῦσι μαχόμενοι· καὶ τὴν μὲν αἰδῶ, ἠλιθιότητα ὀνομάζοντες, ὠθοῦσιν ἔξω ἀτίμως φυγάδα· σωφροσύνην δὲ ἀνανδρίαν καλοῦντές τε καὶ προπηλακίζοντες, ἐκβάλλουσι. μετριότητα δὲ καὶ κοσμίαν δαπάνην, ὡς ἀγροικίαν καὶ ἀνελευθερίαν οὖσαν πείθοντες, ὑπεροριζουσι μετὰ πολλῶν καὶ ἀνωφελῶν ἐπιθυμιῶν. Σφόδρα γε. Τούτων δέ γέ που κενωσαν-

pant, praesentientes, vacuam esse doctrinarum, honestorumque officiorum, & verarum insuper rationum: qui sane optimi omnium custodes servatoresque in hominum piorum mentibus exstant. Summopere. Falsae vero, & superbae petulantesque rationes & opiniones, eorum in locum succedentes, eundem talis hominis locum obtinent. Maxime. Nonne iterum ad Lotophagos illos accedens, manifeste isthic habitat? ac si ab amicis subsidium aliquod laboranti meliori animi eius parti submittatur, superbae petulantesque rationes, claudentes regii in eo muri portas, neque subsidium ipsum admittunt, neque legatos, privatorum senum monitus, excipiunt, sed ipsae proelio superant: & pudorem quidem appellantes stoliditatem, in exsilium turpiter expellunt: temperantiam vero ignaviam vocantes, convitiantesque, eiiciunt: modestiam quoque in moribus, & in sumtibus moderationem, tanquam rusticitatem & illiberalitatem, penitus detestantur & fugant: & ipsae una cum multis futilibusque cupiditatibus invalescunt? Magnopere. Cum haec depulerunt ex eius animo, quem occuparunt, & purga-

c. τες καὶ καθῄραντες τὴν τοῦ κατεχομένου τε ὑπ' αὐτῶν καὶ τελουμένου ψυχὴν μεγάλοις τέλεσι, τὸ μετὰ τοῦτο ἤδη ὕβριν καὶ ἀναρχίαν καὶ ἀσωτίαν καὶ ἀναιδείαν λαμπρὰς μετὰ πολλοῦ χοροῦ κατάγουσιν ἐστεφανωμένας, ἐγκωμιάζοντες καὶ ὑποκοριζόμενοι· ὕβριν μὲν, παιδευσιν καλοῦντες· ἀναρχίαν δὲ, ἐλευθερίαν· ἀσωτίαν δὲ, μεγαλοπρέπειαν· ἀναι-
p. δείαν δὲ, ἀνδρίαν. ἆρ' οὐχ οὕτω πως, ἦν δ' ἐγὼ, νέος ὢν με-
501 a. ταβάλλει ἐκ τοῦ ἀναγκαίοις ἐπιθυμίαις τρεφομένου, εἰς τὴν τῶν μὴ ἀναγκαίων καὶ ἀνωφελῶν ἡδονῶν ἐλευθέρωσίν τε καὶ ἄνεσιν; Καὶ μάλιστά γ', ἦ δ' ὅς, ἐναργῶς. Ζῇ δὴ, οἶμαι, μετὰ ταῦτα ὁ τοιοῦτος οὐδὲν μᾶλλον εἰς ἀναγκαίους ἢ μὴ ἀναγκαίους ἡδονὰς ἀναλίσκων καὶ χρήματα καὶ πόνους καὶ διατριβάς· ἀλλ' ἐὰν εὐτυχὴς ᾖ, καὶ μὴ πέρα ἐκβακχευθῇ, ἀλλά τι καὶ πρεσβύτερος γενόμενος τοῦ πολλοῦ θορύβου
b. παρελθόντος, μέρη τε καταδέξηται τῶν ἐκπεσόντων, καὶ τοῖς ἐπεισελθοῦσι μὴ ὅλον ἑαυτὸν ἐκδῷ, εἰς ἴσον δή τι καταστήσας τὰς ἡδονὰς διάγει, τῇ παραπιπτούσῃ ἀεὶ, ὥσπερ λαχούσῃ,

runt, magnis impensis iam initiato: post haec petulantiam, licentiam, prodigalitatem, impudentiam, splendidas & ingenti caterva coronatas deducunt, extollentes applaudentesque: dum petulantiam quidem, ingenuam educationem; licentiam vero, libertatem; prodigalitatem, magnificentiam; impudentiam, fortitudinem vocant. an non ita quodammodo iuvenis transit ex innutrita necessariarum cupiditatum affectione, in dissolutam licentiam non necessariarum futiliumque voluptatum? Plane id constat, inquit ille. Vivit deinceps talis, ut arbitror, nihilo magis necessariarum, quam supervacuarum, voluptatum gratia erogans pecunias, labores, exercitationes. Verum si ita fortunatus est, ut neque ultra modum debacchetur, sed senior factus, & ingenti voluptatum turba adveniente, non omnes, sed aliquas admittit, exclusis interim ceteris, nec ingressis illis totum se dat, sed ita vivit, ut aequaliter singulis impertiat se: ei, quae forte tum incidit, velut magistratui summo imperium sui committent, dum exigua expleatur; &

τὴν ἑαυτοῦ ἀρχὴν παραδιδοὺς, ἕως ἂν πληρωθῇ· καὶ αὖθις
ἄλλῃ· οὐδεμίαν ἀτιμάζων, ἀλλ' ἐξ ἴσου τρέφων. Πάνυ μὲν
οὖν. Καὶ λόγον γ', ἦν δ' ἐγὼ, ἀληθῆ οὐ προσδεχόμενος οὐδὲ
παριεὶς εἰς τὸ φρούριον, ἐάν τις λέγῃ ὡς αἱ μέν εἰσι τῶν κα-
λῶν τε καὶ ἀγαθῶν ἐπιθυμιῶν ἡδοναὶ, αἱ δὲ, τῶν πονηρῶν· c.
καὶ τὰς μὲν χρὴ ἐπιτηδεύειν καὶ τιμᾶν, τὰς δὲ κολάζειν τε
καὶ δουλοῦσθαι· ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις ἀνανεύει τε, καὶ ὁμοίας
φησὶν ἁπάσας εἶναι, καὶ τιμητέας ἐξ ἴσου. Σφόδρα γὰρ, ἔφη,
οὕτω διακείμενος τοῦτο δρᾷ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ διαζῇ
τὸ καθ' ἡμέραν, οὕτω χαριζόμενος τῇ προσπιπτούσῃ ἐπιθυμίᾳ·
τοτὲ μὲν μεθυων καὶ καταυλούμενος, αὖθις δὲ ὑδροποτῶν καὶ
κατισχναινόμενος, τοτὲ δ' αὖ γυμναζόμενος· ἔστι δ' ὅτε ἀργῶν, d.
καὶ πάντων ἀμελῶν, τοτὲ δ' ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίβων.
πολλάκις δὲ πολιτεύεται· καὶ ἀναπηδῶν ὅ, τι ἂν τύχῃ λέγει
τε καὶ πράττει. κἂν ποτε τινὰς πολεμικοὺς ζηλώσῃ, ταύτῃ
φέρεται· ἢ χρηματιστικοὺς, ἐπὶ τοῦτ' αὖ· καὶ οὔτέ τις τάξις
οὔτε ἀνάγκη ἔπεστιν αὐτοῦ τῷ βίῳ, ἀλλ' ἡδύν τε δὴ καὶ ἐλευ-

rurſus alteri, nulla neglecta, dum unamquamque aequabiliter apud ſe alat. Sic accidit. Hic quidem rationem veram non accipit, neque in cuſtodiae ſuae arcem admittit, ſi quis dixerit, voluptates partim eſſe bonarum honeſtarumque cupiditatum, partim vero malarum, & illas exercendas eſſe & honorandas; has contra, moderandas & cohibendas: verum omnibus his annuit, affirmatque ſimiles omnes eſſe, & pariter honorandas. Profecto, quiſquis ita affectus eſt, id agit. Nonne ita in dies vivit, ut incidentibus praeſentibuſque ſemper cupiditatibus obſequatur? dum videlicet alias ebrietati modulationibuſque indulget, alias aquae potu contentus eſt inedia: interdum vero gymnaſticae ſtudiis ſe exercet, nonnunquam remiſſo & ſocordi animo torpet: quandoque philoſophiae attingit ſtudia: ſaepe etiam ſe ad rempublicam confert, proditque in medium, quidquid obtulit ſors, & dicens, & faciens: ac ſi quandoque milites admiratur, ad eos fertur: ſin mercatores, ad hos rurſum adventat: neque ordine ullo aut neceſ-

ἥδιον καὶ μακάριον καλῶν τὸν βίον τοῦτον, χρῆται αὐτῷ
c. διαπαντός. Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς, ἠλήλυθας βίον ἰσονομικοῦ
τινος ἀνδρός. Οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ παντοδαπόν τε καὶ
πλείστων ἠθῶν μεστόν, καὶ καλόν τε καὶ ποικίλον ὥσπερ ἐκεινην
τὴν πόλιν τοῦτον τὸν ἄνδρα εἶναι· ἐν πολλοὶ ἂν καὶ πολλαὶ
ζηλώσειαν τοῦ βίου, παραδείγματα πολιτειῶν τε καὶ τρόπων
πλείστα ἐν αὑτῷ ἔχοντα. Οὕτω γάρ, ἔφη, ἔχει. Τί οὖν; τε-
p. τάχθω ἡμῖν κατὰ δημοκρατίαν ὁ τοιοῦτος ἀνήρ, ὡς δημοκρα-
502 τικὸς ὀρθῶς ἂν προσαγορευόμενος. Τετάχθω, ἔφη. Ἡ καλ-
a. λίστη δή, ἦν δ' ἐγώ, πολιτεία τε καὶ ὁ κάλλιστος ἀνὴρ, λοιπὰ
ἂν ἡμῖν εἴη διελθεῖν, τυραννίς τε καὶ τύραννος. Κομιδῇ γ',
ἔφη. Φέρε δή, τίς τρόπος τυραννίδος, ὦ φίλε ἑταῖρε, γίγνε-
ται; ὅτι μὲν γὰρ ἐκ δημοκρατίας μεταβάλλει, σχεδὸν δῆλον.
Δῆλον. Ἆρ' οὖν τρόπον τινὰ τὸν αὐτὸν ἔκ τε ὀλιγαρ-
χίας δημοκρατία γίγνεται καὶ ἐκ δημοκρατίας τυραννίς;
b. Πῶς; Ὃ προὔβετο, ἦν δ' ἐγώ, ἀγαθὸν, καὶ δι' οὗ ἡ ὀλιγαρ-
χία καθίστατο· τοῦτο δ' ἦν, γίγνεσθαι ὑπερπλουτος. ἦ γάρ;

sitate vitam suam dirigit; sed iucundam, & liberalem, & beatam hanc vitam appellans, hanc assidue colit. Scite vitam popularis hominis, nullum delectum vivendi habentis, narrasti. Arbitror equidem, plenum hunc diversis plurimisque moribus esse, pulchrumque & varium, quemadmodum civitatem illam, videri: quem fere multi atque multae feliciter vivere arbitrarentur, cum rerumpublicarum atque morum in se multa exempla contineat. Ita est nimirum. Esto nobis vir talis populari reipublicae similis, utpote qui popularis merito nominetur. Esto. Reliquum est, ut de praeclara illa republica viroque praeclaro dicamus, tyrannide atque tyranno. Omnino. Age, videamus, o dulcis amice, quisnam tyrannidis ipsius sit modus. principio, quod ex populari oritur, ferme est perspicuum. Manifestum. Eadem igitur ratione ex populari tyrannis oritur, qua ex paucorum potentia, popularis? Qua? Quod sibi cives in paucorum potentia tanquam bonum proposuerunt, per quod & paucorum potentia inolevit, id erat divitiarum

Ναί. Ἡ πλούτου τοίνυν ἀπληξία καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια
διὰ χρηματισμὸν αὐτὴν ἀπόλλυσιν. Ἀληθῆ, ἔφη. Ἆρ' οὖν
καὶ ὁ δημοκρατικὸς ὁρίζεται ἀγαθὸν, ἡ τούτου ἀπληξία καὶ
ταύτην καταλύει. Λέγεις δ' αὐτὴν τί ὁρίζεσθαι; Την ἐλευ-
θερίαν, εἶπον. τοῦτο γὰρ που ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει ἀκού-
σαις ἂν ὡς ἔχει τε κάλλιστον, καὶ διὰ ταύτην ἐν μόνῃ ταύτῃ c.
ἄξιον οἰκεῖν ἐστὶν ὃς ἂν φύσει ἐλεύθερος. Λέγεται γὰρ δὴ, ἔφη,
καὶ πολὺ τοῦτο τὸ ῥῆμα. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, ὅπερ ἄρτι νῦν
δὴ ἐρᾶν, ἡ τοῦ τοιούτου ἀπληξία καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια,
καὶ ταύτην τὴν πολιτείαν μεθίεσι τε καὶ παρασκευάζει τυ-
ραννίδος δεῖσθαι; Πῶς; ἔφη. Ὅταν, οἶμαι, δημοκρατου-
μένη πόλις, ἐλευθερίας διψήσασα, κακῶν οἰνοχόων προστα-
τούντων τυχῇ, καὶ πορρωτέρω τοῦ δέοντος ἀκράτου αὐτῆς d.
μεθυσθῇ, τοὺς ἄρχοντας ὑπ, ἂν μὴ πάνυ πρῷοι ὦσι, καὶ πολ-
λὴν παρέχωσι τὴν ἐλευθερίαν, κολάζει, αἰτιωμένη ὡς μιαρούς τε καὶ ὀλιγαρχικούς. Δρῶσι γάρ, ἔφη, τοῦτο. Τοὺς δέ γε, εἶπον, τῶν ἀρχόντων κατηκόους προπηλακίζει, ὡς ἑθελο-

copia. nonne? Istuc ipsum. Inexplebilis divitiarum sitis, ceterorumque officiorum negligentia, propter ipsum quaestum eam perdunt. Verum id quidem. Quin etiam eius, quod in populari bonum censetur, cupiditas inexplebilis, ipsam quoque pervertit. Quid in ea potissimum censeri bonum dicis? Libertatem. nam istud in populari civitate censeri praeclarissimum audies: ideoque in hac sola habitare par est eum virum, qui natura sit liber. Certe nomen istud libertatis, in hac civitate frequentius praedicatur. Nonne, quod dicturus eram, huius ipsius cupido insatiabilis, ceterorumque negligentia, hanc mutat rempublicam, cogitque tyrannide indigere? Quo pacto? Quando videlicet popularis civitas, sitiens libertatem, malos pincernas praesidentes nanciscitur, & ea profusius, quam decet, sese ingurgitans debacchatur: & principes, velut rigidiores, & paucorum dominatum appetentes, accusans punit, nisi mites admodum sint, plurimumque licentiae concedant. Sic prorsus accidit. Atqui & eos, qui principibus parent, ob-

δούλους τε καὶ οὐδὲν ὄντας· τοὺς δὲ ἄρχοντας μὲν ἀρχο-
μένοις, ἀρχομένους δὲ ἀρχοντιν ὁμοίους ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ
ἐπαινεῖ τε καὶ τιμᾷ. ἆρ' οὐκ ἀναγκη ἐν τοιαύτῃ πόλει ἐπὶ πᾶν
c. τὸ τῆς ἐλευθερίας ἰέναι; Πῶς γὰρ οὔ; καὶ καταδυεσθαί γε,
ἦν δ' ἐγὼ, ὦ φίλε, εἰς τε τὰς ἰδίας οἰκίας καὶ τελευτῶν
μέχρι τῶν θηρίων τὴν ἀναρχιαν ἐμφυομένην. Πῶς, ἦ δ' ὃς,
τὰ τοιαῦτα λέγομεν; Οἷον, ἔφην, πατέρα μὲν ἐθίζεσθαι παισὶ
ὁμοιον γίγνεσθαι, καὶ φοβεῖσθαι τοὺς υἱεῖς, υἱὸν δὲ πατρὶ
καὶ μήτε αἰσχύνεσθαι μήτε δεδιέναι τοὺς γονέας, ἵνα δὴ
d. ἐλεύθερος ᾖ. μέτοικον δὲ ἀστῷ καὶ ἀστὸν μετοίκῳ ἐξισοῦσθαι,
καὶ ξένον ὡσαύτως. Γίγνεται γάρ οὕτως, ἔφη. Ταῦτά τε, ἦν
δ' ἐγὼ, καὶ σμικρὰ τοιάδε ἄλλα γίγνεται. διδάσκαλός τε ἐν
τῷ τοιούτῳ φοιτητὰς φοβεῖται καὶ θωπεύει, φοιτηταὶ τε δι-
δασκάλων ὀλιγωροῦσιν, οὕτω δὲ καὶ παιδαγωγῶν· καὶ ὅλως
οἱ μὲν νέοι πρεσβυτέροις ἀπεικάζονται, καὶ διαμιλλῶνται καὶ
ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις· οἱ δὲ γέροντες, συγκαθιζοντες τοῖς
e. νέοις, εὐτραπελίας τε καὶ χαριεντισμοῦ ἐμπίπλανται, μιμού-

iurgat, tanquam feruiles & pretii nullius homines: principes autem subditis pares, & subditos pares principibus, priuatim & publice laudat atque honorat. an non neceſſe eſt, hac in ciuitate ad ſummam libertatem homines peruenire? Procul dubio. Atque hanc inſitam obedientiae impatientem licentiam, o amice, priuatas irrepere in domos, ſeque uſque ad bruta protendere? Quo pacto hoc dicimus? Quale uidelicet, ſi pater filio ſit ſimilis, filioſque metuat, & filius patri ſit par, neque uereatur parentes, neque metuat, ut ſit maxime liber: inquilinus praeterea ciui, & inquilino ciuis aequetur, peregrinusque ſimiliter. Sic accidit. Haec utique, & alia nonnulla minora ſimilia his, euenunt. nempe ea in urbe praeceptor diſcipulos timet, eiſque blanditur: diſcipuli praeceptores ſpernunt, & ſimiliter paedagogos: atque, ut ſummatim dicam, iuniores ſenioribus ſe aequant. ſeniores autem, una cum iunioribus & pari loco confidentes, uerbiſque & operibus aduerſantur, & tanquam ſcurrae facetis eos delectant, ne ſeueri imperioſique

μενοι τοὺς νέους, ἵνα δὴ μὴ δικαίως ἀχθεσθῶσιν εἶναι, μηδὲ δεσποτικοί. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, ἰσχατον, ὦ φίλε, τῆς ἐλευθερίας τοῦ πλήθους, ὅταν γίγνεται ἐν τῇ τοιαύτῃ πόλει, ὅταν δὴ οἱ ἐωνημένοι καὶ αἱ ἐωνημέναι μηδὲν ἧττον ἐλεύθεροι ὦσι τῶν πριαμένων. ἐν γυναιξὶ δὲ πρὸς ἄνδρας καὶ ἀνδράσι πρὸς γυναῖκας ὅση ἡ ἰσονομία καὶ ἐλευθερία γίγνεται, ὀλίγου ἐπελαθόμεθ' εἰπεῖν. Οὐκοῦν, κατ' Αἰσχύλον, ἔφη, ἐροῦμεν ὅ, τι νῦν ἦλθ' ἐπὶ στόμα; Πάνυ γε, εἶπον· καὶ c.
ἔγωγε οὕτω λέγω. τὸ μὲν γὰρ τῶν θηρίων τῶν ὑπὸ τοῖς ἀνθρώποις ὅσῳ ἐλευθεριώτερά ἐστιν ἐν ταύτῃ ἢ ἐν ἄλλῃ, οὐκ ἄν τις πεισοιτο ἄπειρος. ἀτεχνῶς γὰρ αἱ τε κύνες, κατὰ τὴν παροιμίαν, εἶναι περ αἱ δέσποιναι γιγνόμεναί τε δὴ, καὶ ἵπποι καὶ ὄνοι πάνυ ἐλευθέρως καὶ σεμνῶς εἰθισμένοι πορεύεσθαι, κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐμβάλλοντες τῷ αἰεὶ ἀπαντῶντι, ἐὰν μὴ ἐξίσχηται· καὶ τἆλλα πάντα οὕτω μεστὰ ἐλευθερίας γίγνεται. d.
Τὸ ἐμόν γ', ἔφη, ἐμοὶ λέγεις ὄναρ. αὐτὸς γὰρ εἰς ἀγρὸν πορευόμενος, ταμιὰ αὐτὸ πάσχω. Τὸ δὲ δὴ κεφάλαιον, ἦν δ' ἐγώ, πάντων τούτων ξυνηθροισμένων ἐννοεῖς; ὡς ἀπαλὴν τὴν

videantur. Maxime. Vulgi autem libertas extrema, o amice, tali in civitate quanta, quandoquidem emta mancipia, nihilominus libera sunt, quam emtores: & quanta mulieribus erga viros, virisque erga mulieres, aequalitas libertasque sit, ferme dicere obliti sumus. An non secundum Aeschylum dicemus, quod nunc nobis in buccam venit? Sic prorsus, inquam. atque ego quidem ita dico: profecto bestiae, quae ab hominibus nutriuntur, quanto liberiores hac in civitate sint, quam alibi, nemo nisi expertus crediderit. nam & catellae, ut habet proverbium, tales, quales herae, sunt: & equi, & asini tales redduntur, qui assuefacti fuerint admodum libere fastuoseque per vias ingredi, ut in obvium quemque impetum faciant, nisi cesserit: ceteraque omnia summa aguntur licentia. Meum certe mihi narras insomnium. nam mihi rus proficiscenti frequenter ista contingunt. Vides, quo tandem omnium supra dictorum summa contendat? ita siquidem hinc de-

ψυχὴν τῶν πολιτῶν ποιεῖ, ὥστε κἂν ὁτιοῦν δουλείας τις προσφέρηται, ἀγανακτεῖν καὶ μὴ ἀνέχεσθαι; τελευτῶντες γὰρ
c. που οἶσθ' ὅτι οὐδὲ τῶν νόμων φροντίζουσι γεγραμμένων ἢ ἀγράφων, ἵνα δὴ μηδαμῇ μηδεὶς αὐτοῖς ᾖ δεσπότης. Καὶ μάλα, ἔφη, οἶδα. Αὕτη μέν τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ φίλε, ἡ ἀρχὴ οὕτως καλὴ, καὶ νεανική, ὅθεν τυραννὶς φύεται, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. Νεανικὴ δῆτα, ἔφη· ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο; Ταὐτὸν, ἦν δ' ἐγὼ, ὅπερ ἐν τῇ ὅλῃ ἀρχῇ νόσημα ἐγγενόμενον ἀπώλεσεν αὐτὴν, τοῦτο καὶ ἐν ταύτῃ πλέον τε καὶ ἰσχυρότερον ἐκ τῆς ἐξουσίας ἐγγενόμενον καταδουλοῦται δημοκρατίαν. καὶ τῷ ὄντι τὸ ἄγαν τι ποιεῖν, μεγάλην φιλεῖ εἰς τοὐναντίον μεταβολὴν ἀναπιδιδόναι, ἐν ὥραις τε καὶ ἐν
p. οὐσίαις καὶ ἐν σώμασι, καὶ δὴ καὶ ἐν πολιτείαις οὐχ ἧκιστα.
5 a. Εἰκὸς, ἔφη. Ἡ γὰρ ἄγαν ἐλευθερία ἔοικεν οὐκ εἰς ἄλλό τι ἢ εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλειν καὶ ἰδιώτῃ καὶ πόλει. Εἰκὸς γάρ. Εἰκότως τοίνυν, εἶπον, οὐκ ἐξ ἄλλης πολιτείας τυραννὶς καθίσταται ἢ ἐκ δημοκρατίας, ἐξ, οἶμαι, τῆς ἀκροτάτης ἐλευθερίας, δουλεία πλείστη τε καὶ ἀγριωτάτη. Ἔχει γὰρ,

licatus civium animus redditur, ut si quis paulum quid servitutis afferat, aegre ferant, neque tolerent. demum vero leges omnes, tam scriptas, quam non scriptas, contemnunt, ne quis illis praesit dominus. Manifestum id quidem. Haec, o amice, egregia illa & elegans respublica est, ex qua, ut mihi videtur, tyrannis nascitur. Elegans certe: sed quorsum haec? Morbus porro, qui in pascorum potentia serpens, eam labefactavit, idem & in hac pullulans excrescensque nimia ex licentia, popularem civitatem iugo servitutis subegit. Ac summatim excessus omnis verti penitus in contrarium consuevit, in temporibus, in arboribus, in animalibus, & in rebuspublicis maxime. Haud iniuria. Nimia enim libertas haud in aliud videtur, quam nimiam in servitutem, converti, & privatum, & publicum. Certe id consentaneum. Quare non ab re dicebam, non ex alia republica, quam populari, tyrannidem surgere: extremam ex libertate, gravissimam & maxime agrestem servitu-

ἔφη, λόγον. Ἀλλ' οὐ τοῦτ', οἶμαι, ἦν δ' ἐγὼ, ἠρώτας· ἀλλὰ
ποῖον νόσημα ἐν ὀλιγαρχίᾳ τε φυόμενον ταυτὸν καὶ ἐν δημο- b.
κρατίᾳ δουλοῦται αὐτήν. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Ἐκεῖνο τοί-
νυν, ἔφην, ἔλεγον τὸ τῶν ἀργῶν τε καὶ δαπανηρῶν ἀνδρῶν
γένος, τὸ μὲν ἀνδρειότατον, ἡγούμενον αὐτῶν· τὸ δ' ἀναν-
δρότατον, ἑπόμενον· οὓς δὴ ἀφωμοιοῦμεν κηφῆσι, τοὺς μὲν,
κέντρα ἔχουσι· τοὺς δὲ, ἀκέντροις. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Τού-
τω τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, ταράττετον ἐν πάσῃ πολιτείᾳ ἐγγινο-
μένω, οἷον περὶ σῶμα φλέγμα τε καὶ χολή. ὣ δὴ καὶ δεῖ τὸν
ἀγαθὸν ἰατρόν τε καὶ νομοθέτην πόλεως, μὴ ἧττον ἢ σοφὸν c.
μελιτουργὸν, πόῤῥωθεν εὐλαβεῖσθαι· μάλιστα μὲν, ὅπως μὴ
ἐγγένησθον· ἂν δὲ ἐγγένησθον, ὅπως ὅτι τάχιστα σὺν αὐτοῖς
τοῖς κηρίοις ἐκτετμῆσθον. Ναὶ μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, παντάπασί
γε. Ὧδε τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, λάβωμεν, ἵν' εὐκρινέστερον ἴδωμεν
ὃ βουλόμεθα. Πῶς; Τριχῇ διαστησώμεθα τῷ λόγῳ δημοκρα-
τουμένην πόλιν, ὥσπερ οὖν καὶ ἔχει. ἓν μὲν γάρ που τὸ τοιοῦ-
τον γένος ἐν αὐτῇ ἐμφύεται δι' ἐξουσίαν, οὐκ ἔλαττον ἢ ἐν τῇ d.

tem. Sic oſtendit ratio. At non hoc, ut arbitror, ipſe quae-
rebas, ſed quinam morbus idem in paucorum potentia popu-
larique gubernatione innatus, eam in ſervitutem redigat. Vera
narras. Dicebam utique, otioſorum & prodigorum hominum
genus partim fortius & virilius eſſe, partim ignavius: & illud
quidem ducere, hoc autem ſequi. quos quidem homines fucis
in ſuperioribus comparavimus: illos quidem fucis aculeatis, hos
autem aculeis carentibus fucis. Et merito. Iſti quidem, in qua-
cunque fuerint civitate, eam turbant: quemadmodum pituita
ac bilis corpus. quos oportet bonum medicum & legum fun-
datorem, non minus quam ſolertem apum cultorem, eminus
praecavere, primum quidem ne oriantur in civitate: ac ſi
oriantur, ut cum ipſis favis protinus excidantur. Ita prorſus
agendum. Sic igitur accipiamus, ut perſpicacius, quod quae-
rimus, cognoſcatur. Quo pacto? Trifariam popularem civi-
tatem, ut re ipſa eſt, partiamur. unum quidem hoc genus
in ea propter licentiam naſcitur, non minus quam in pauco-

ὀλιγαρχουμένῃ. Ἔστιν οὕτω. Πολὺ δέ γε δριμύτερον ἐν ταύτῃ ἢ ἐν ἐκείνῃ. Πῶς; Ἐκεῖ μὲν, διὰ τὸ μὴ ἐντιμον εἶναι, ἀλλ' ἀπελαύνεσθαι τῶν ἀρχῶν, ἀγύμναστον καὶ οὐκ ἐρρωμένον γίγνεται· ἐν δημοκρατίᾳ δὲ, τοῦτό που τὸ πρόσωθεν αὐτῆς, ἐκτὸς ὀλίγων. καὶ τὸ μὲν δριμύτατον αὐτοῦ λέγει τε καὶ πράττει, τὸ δ' ἀλλὸ περὶ τὰ βήματα προσίζον, βομβεῖ τε καὶ
e. οὐκ ἀνέχεται τοῦ ἄλλα λέγοντος. ὥστε πάντα ὑπὸ τοῦ τοιούτου δίκεῖται ἐν τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ, χωρὶς τινῶν ὀλίγων. Μάλα γε, ἦ δ' ὅς. Ἄλλο τοίνυν τοιόνδε ἀεὶ ἀποκρίνεται ἐκ τοῦ πλήθους. Τὸ ποῖον; Χρηματιζομένων που πάντων, οἱ κοσμιώτατοι φύσει, ὡς τὸ πολὺ πλουσιώτατοι γίγνονται. Εἰκός. Πλεῖστον δὴ, οἶμαι, τοῖς κηφῆσι μέλι καὶ εὐπορώτατον ἐντεῦθεν βλύττει. Πῶς γὰρ ἄν, ἔφη, παρά γε τῶν σμικρὸν ἐχόντων τις βλύσει; Πλουσιοι δὴ, οἶμαι, οἱ τοιοῦτοι καλοῦν-
p. ται, κηφήνων βοτάνη. Σχεδόν τι, ἐφη. Δῆμος δ' ἂν εἴη τρί-
5 a. τον γένος, ὅσοι αὐτουργοί τε καὶ ἀπράγμονες, οὐ πάνυ πολλὰ κεκτημένοι· ὁ δὴ πλεῖστόν τε καὶ κυριώτατον ἐν δημοκρα-

rum potentia. Est ita. Longe autem acrius in hac, quam in illa. Qua ratione? Ibi, quia contemtui est, & a magistratibus repellitur, imbelle propter desidiam fit. in populari autem id genus omne, exceptis paucis, praesidet, & quod in eo acerrimum est, dicit & agit: aliud autem iuxta tribunalia inhaerens susurrat, nec tolerat, si quis alia dixerit. Quapropter omnia ab hoc genere, paucis exceptis, in civitate huiusmodi administrantur. Et maxime quidem. Aliud igitur tale semper ex multitudine excernitur. Quale? Omnibus enim quaestum consectantibus, qui natura elegantissimi sunt, ut plurimum ditissimi efficiuntur. Consentaneum. Hinc utique mellis copia & uberior & facilior fucis exprimitur. Quomodo enim ex his, qui pauca possident, copia mellis exprimeretur? Divites, ut arbitror, tales fucorum herba vocantur. Sic ferme. Populus autem tertium erit genus, quotcunque ipsi sua dumtaxat curant, nec alienis se implicant, haud multum pecuniosi. quod quidem genus & plurimum est, & in populari civitate prin-

τία, ὅταν περ ἀθροισθῇ. Ἔστι γὰρ, ἔφη. ἀλλ' οὐ θαμὰ ἐθέλει ποιεῖν τοῦτο, ἐὰν μὴ μέλιτός τι μεταλαμβάνῃ. Οὐκοῦν μεταλαμβάνει, ἦν δ' ἐγὼ, ἀεὶ, καθόσον δύνανται οἱ προεστῶτες, τοὺς ἔχοντας τὴν οὐσίαν ἀφαιρούμενοι, διανέμοντες τῷ δήμῳ, τὸ πλεῖστον αὐτοὶ ἔχειν. Μεταλαμβάνει γὰρ οὖν, ἦ δ' ὅς, οὕτως. Ἀναγκάζονται δὴ, οἶμαι, ἀμύνεσθαι, λέγοντές τε ἐν b3 τῷ δήμῳ καὶ πράττοντες ὅπῃ δύνανται οὗτοι ὧν ἀφαιροῦνται. Πῶς γὰρ οὔ; Αἰτίαν δὴ ἔσχον ὑπὸ τῶν ἑτέρων, κἂν μὴ ἐπιθυμῶσι νεωτερίζειν, ὡς ἐπιβουλεύουσι τῷ δήμῳ, καί εἰσιν ὀλιγαρχικοί. Τί μήν; Οὐκοῦν καὶ τελευτῶντες, ἐπειδὰν ὁρῶσι τὸν δῆμον οὐχ ἑκόντα, ἀλλ' ἀγνοήσαντά τε καὶ ἐξαπατηθέντα ὑπὸ τῶν διαβαλλόντων, ἐπιχειροῦντα σφᾶς ἀδικεῖν, τότ' ἤδη, εἴτε βούλονται, εἴτε μὴ, ὡς ἀληθῶς ὀλιγαρχικοὶ c8 γίγνονται· οὐχ ἑκόντες, ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὸ κακὸν ἐκείνης ὁ κηφὴν ἐντίκτει, κεντῶν αὐτούς. Κομιδῇ μὲν οὖν. Εἰσαγγελίαι δὴ καὶ κρίσεις καὶ ἀγῶνες περὶ ἀλλήλων γίγνονται. Καὶ μάλα. Οὐκοῦν ἕνα τινὰ ἀεὶ ὁ δῆμος εἴωθε διαφερόντως

cipaliſſimum, quoties congregatur. Eſt certe. at non frequenter id facere vult, niſi particeps mellis efficiatur. Nonne ſemper eſt particeps, quatenus hi, qui praeſident, exſpoliant divites, diſpertiuntque populo, ſibi vero ut plurimum uſurpant? Profecto ita fit particeps. Coguntur itaque repugnare hi, qui ſpoliati ſunt, pro viribus apud populum tum dicendo, tum agendo. Quidni? Occaſionem itaque ab aliis acceperunt, cum ipſi non cuperent, rerum innovandarum, nempe ut inſidientur populo, & ad paucorum imperium intendant animum. Cur non? Tandem vero, poſtquam populum viderunt non ſponte, ſed per inſcitiam a calumniatoribus ſeductum, conari ipſis iniuram inferre, tunc ſane, velint nolint, revera paucorum potentiae ſtudioſi evadunt, haud ultro volenteſque, ſed quod illis hoc malum ingerat fucus ſtimulans ac pungens. Valde quidem. Accuſationes igitur, litigia, contentioneſque mutuae oriuntur. Et maxime. Ideoque populus conſuevit unum aliquem ſui defenſorem creare, eumque nutrire, &, uti magnum

προΐσασθαι ἑαυτοῦ, καὶ τοῦτον τρέφειν τε καὶ αὔξειν μέγαν.
Ἔοικε γάρ. Τοῦτο μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δῆλον, ὅτι ὅταν περ
d. φυήται τύραννος, ἐκ προστατικῆς ῥίζης καὶ οὐκ ἄλλοθεν ἐκ-
βλαστάνει. Καὶ μάλα δῆλον. Τις ἀρχὴ οὖν μεταβολῆς ἐκ
προστάτου ἐπὶ τύραννον; ἢ δῆλον ὅτι ἐπειδὰν ταυτὸν ἄρξη-
ται δρᾶν ὁ προστάτης τῷ ἐν τῷ μύθῳ, ὃς περὶ τὸ ἐν Ἀρκα-
δίᾳ τὸ τοῦ Διὸς τοῦ Λυκαίου ἱερὸν λέγεται; Τίς; ἔφη. Ὡς
ἄρα ὁ γευσάμενος τοῦ ἀνθρωπίνου σπλάγχνου, ἐν ἄλλοις ἄλ-
λων ἱερείων ἑνὸς ἐγκαταμεμιγμένου, ἀνάγκη δὴ τούτῳ λύ-
e. κῳ γενέσθαι. ἢ οὐκ ἀκήκοας τὸν λόγον; Ἔγωγε. Ἆρ' οὖν
οὕτω, καὶ ὃς ἂν δήμου προεστὼς, λαβὼν σφόδρα πειθόμενον
ὄχλον, μὴ ἀποσχήται ἐμφύλιον αἵματος, ἀλλ' ἀδίκως ἐπι-
τιθεμενος (οἷα δὴ φιλοῦσιν) εἰς δικαστήρια ἄγων μιαιφονῇ,
βίον ἀνδρὸς ἀφανίζων, γλώττῃ τε καὶ στόματι ἀνοσίῳ γευσά-
μενος φόνου ξυγγενοῦς, καὶ ἀνδρηλατῇ, καὶ ἀποκτιννύῃ,
p. καὶ ὑποσημαίνῃ χρεῶν τε ἀποκοπὰς καὶ γῆς ἀναδασμόν·
566 ἆρα τῷ τοιούτῳ ἀναγκὴ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο καὶ εἱμαρται ἢ
a. ἀπολωλέναι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, ἢ τυραννεῖν, καὶ λύκῳ ἐξ ἀν-

efficiat, confovere. Confuevit certe. Ex quo patet, tyrannum ex radice praetoria enafci, neque aliunde pullulare. Certum id quidem. Quaenam origo mutationis ex praetore, id eft, eo, qui praeeft, in tyrannum? an videlicet poftquam coepit, qui praeeft, id agere, quod circa templum Lycaei Iovis in Arcadia fabula refert? Quidnam? Quod quifquis humana vifcera cum aliarum victimarum inciſa vifceribus forte guftarit, lupus fieri cogitur. nonne fabulam audiviſti? Equidem. Eodem modo & hic, cuius imperio vulgus omnino obtemperat, cognato non abſtinet ſanguine: ſed falſis, ut ſolent, confictis criminibus in iudicium trahit eos, a quibus timet, & iniuſta ſe caede cruentat, viri vitam exſtinguens, guſtanſque lingua impura & profano ore generis proximi ſanguinem: ac nonnullos pellit, necat alios, ſuaſorem ſe aeris alieni decidendi, agros diſtribuendi praebens. Quare neceſſe eſt, eiuſmodi hominem vel ab inimicis interfici, vel tyrannidem exer-

θρώπου γενέσθαι. Πολλὴ, ἔφη. Οὗτος δὴ, ἔφην, ὁ ϛασιάζων γίγνεται πρὸς τοὺς ἔχοντας τὰς οὐσίας. οὗτος ἆρ' οὖν ἐκπεσὼν μὲν, καὶ κατελθὼν βίᾳ τῶν ἐχθρῶν, τύραννος ἀπειργασμένος κατέρχεται. Δῆλον. Ἐὰν δὲ ἀδύνατοι ἐκβάλλειν αὐτὸν ὦσιν, ἢ ἀποκτεῖναι διαβάλλοντες τῇ πόλει, βιαίῳ δὴ θανάτῳ ἐπιβουλεύουσιν ἀποκτιννυναι λαθρα. Φιλεῖ γοῦν, ἦ δ' ὅς, οὕτω γίγνεσθαι. Τὸ δὴ τυραννικὸν αἴτημα τὸ πολυθρύλλητον ἐπὶ τουτῳ πάντες οἱ εἰς τοῦτο προβεβηκότες ἐξευρίσκουσιν, αἰτεῖν τὸν δῆμον φυλακάς τινας τοῦ σώματος, ἵνα σῶς αὐτοῖς ᾖ ὁ τοῦ δήμου βοηθός. Καὶ μάλ', ἔφη. Διόϊασι δὴ, οἶμαι, δεισαντες μὲν ὑπὲρ ἐκείνου, θαῤῥήσαντες δὲ ὑπὲρ ἑαυτῶν. Καὶ μάλα. Οὐκοῦν τοῦτο ὅταν ἴδῃ ἀνὴρ χρήματα ἔχων, καὶ μετὰ τῶν χρημάτων αἰτίαν μισόδημος εἶναι, τότε δὴ οὗτος, ὦ ἑταῖρε, κατὰ τὸν Κροίσῳ γενόμενον χρησμὸν -- πολυψηφίδα παρ' Ἕρμον φεύγει, Οὐδὲ μένει, οὐδ' αἰδεῖται κακὸς εἶναι. Οὐ γὰρ ἂν, ἔφη, δεύτερον αὖθις αἰδεσθείη. Ὁ δέ γε, οἶμαι, ἦν δ' ἐγὼ, καταληφθεὶς θανάτῳ δίδοται. Ἀνάγκη. Ὁ δὲ δὴ προστάτης ἐκεῖνος αὐτὸς τῆς πό-

cere, lupumque ex homine fieri. Neceſſe eſt omnino. Hic quidem adverſus opulentos homines ſeditioſus. Certe. Nonne ab inimicorum vi huic periculum imminet, qui, ſi expulſus, invitis redierit inimicis, tyrannus effectus revertitur? Conſtat. Ac ſi eum calumniis publicis expellere nequeunt, vel occidere, violentam illi mortem intentant, clamque inſidiantur. Ita certe fieri conſuevit. Hinc illa ſolita tyrannis poſtulatio ſequitur. nempe omnes, qui huc aſcenderunt, cuſtodes aliquos corpori, ut auxiliator populi ſalvus ſit, ſolent a plebe perquirere. Maxime. Dat itaque eos plebs, de illo nimis ſollicita, de ſe autem nimis ſecura. Magnopere. Cum haec vir pecunioſus animadvertit, qui ob pecunias plebi hoſtis eſt, tunc certe iuxta oraculum Croeſo datum calculoſum ad Hermum fugit, neque moratur, neque timidus dici veretur. Haudquaquam ſecundo iterum vereretur. Sane, quiſquis comprehenſus fuerit, ultimo ſupplicio afficitur. Neceſſe. At praetor ille ci-

d. λεως δῆλον δὴ ὅτι μέγας μεγαλωστὶ οὐ κεῖται, ἀλλὰ καταβαλὼν ἄλλους πολλοὺς, ἔσηκεν ἐν τῷ δίφρῳ, τῆς πόλεως τύραννος ἀντὶ προστάτου ἀποτετελεσμένος. Τί δ' οὐ μέλλει; ἔφη. Διέλθωμεν δὴ τὴν εὐδαιμονίαν, ἣν δ' ἐγὼ, τοῦ τε ἀνδρὸς, καὶ τῆς πόλεως ἐν ᾗ ἂν ὁ τοιοῦτος βροτὸς ἐγγένηται. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, διέλθωμεν. Ἆρ' οὖν, εἶπον, οὐ ταῖς μὲν πρώταις ἡμέραις τε καὶ χρόνῳ προσγελᾷ τε καὶ ἀσπάζεται πάντας, ὧ ἂν περιτυγχάνῃ; καὶ οὔτε τύραννος φησὶν εἶναι,
e. ὑπισχνεῖταί τε πολλὰ καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ; χρεῶν τε ἠλευθέρωσε, καὶ γῆν διένειμε δήμῳ τε καὶ τοῖς περὶ ἑαυτόν; καὶ πᾶσιν ἵλεώς τε καὶ πατρῷος εἶναι προσποιεῖται; Ἀνάγκη, ἔφη. Ὅταν δέ γε, οἶμαι, πρὸς τοὺς ἔξω ἐχθροὺς τοῖς μὲν καταλλαγῇ, τοὺς δὲ καὶ διαφθείρῃ, καὶ ἡσυχία ἐκείνων γένηται, πρῶτον μὲν πολέμους τινὰς ἀεὶ κινεῖ, ἵν' ἐν χρείᾳ
p. ἡγεμόνος ὁ δῆμος ᾖ. Εἰκός γε. Οὐκοῦν καὶ ἵνα χρήματα
567 a. εἰσφέροντες, πένητες γιγνόμενοι, πρὸς τὸ καθ' ἡμέραν ἀναγκάζωνται εἶναι, καὶ ἧττον αὐτῷ ἐπιβουλεύωσι. Δῆλον. Καὶ ἂν γέ τινας, οἶμαι, ὑποπτεύῃ, ἐλευθέρα φρονήματα ἔχον-

vitatis magnus magnifice haudquaquam ſeſe gerit, ſed alios proſternit plurimos, ipſe in curru civitatis conſiſtit, tyrannus ex praetore & curatore effectus. Quid prohibet? An vis enarremus beatitudinem viri huius, & civitatis, in qua vir talis innaſcitur? Prorſus quidem. Principio quidem omnes ſalutat, arridens quibuſcunque obvius fuerit, & nomen tyranni recuſat, pollicetur multa, & privatim, & publice, aere liberat alieno, agroſque diſtribuit populoque & familiaribus ſuis, ac denique omnibus manſuetus & mitis eſſe ſimulat. Neceſſe eſt. At cum primum externos hoſtes partim ſibi conciliavit, partim exſtinxit, rebus iam pacatis, ſtatim, ut populus duce indigeat, bellum aliquod ſemper excitat. Conſentaneum eſt. In quo illud inſuper efficit, ut qui ſub eo ſunt, plurimis exhauſti ſumtibus, ad quotidianum victum converti cogantur, minuſque adverſus tyrannum inſidias meditentur. Patet. Quin etiam ſi quos agnoverit liberali eſſe ingenio praeditos, taleſque, ut

τας, μὴ ἐπιτρέψειν αὐτῷ ἄρχειν, ὅπως ἂν τούτους μετὰ προφάσεως ἀπολλύῃ, ἐνδοὺς τοῖς πολεμίοις. τούτων πάντων ἕνεκα τυράννῳ αἰεὶ ἀνάγκη πόλεμον ταράττειν. Ἀνάγκη. Ταῦτα δὴ ποιοῦντα, ἕτοιμον μᾶλλον ἀπεχθάνεσθαι τοῖς πολίταις. Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν καὶ τινας τῶν ξυγκατασπάν- b.
των καὶ τῶν ἐν δυνάμει ὄντων, παῤῥησιάζεσθαι καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους, ἐπιπλήττοντας τοῖς γιγνομένοις, οἳ ἂν τυγχάνωσιν ἀνδρικώτατοι ὄντες. Εἰκός γε. Ὑπεξαιρεῖν δὴ τούτους πάντας δεῖ τὸν τυραννον, εἰ μέλλει ἄρξειν ἕως ἂν μήτε φίλων μήτ' ἐχθρῶν λίπῃ μηδένα, ὅτου τι ὄφελος. Δῆλον. Ὀξέως ἄρα δεῖ ὁρᾶν αὐτὸν, τις ἀνδρεῖος, τίς μεγαλόφρων, τις ὀρόνιμος, τίς πλούσιος· καὶ οὕτως εὐδαίμων ἐστὶν c.
ὥστε τούτοις ἅπασιν ἀνάγκη αὐτῷ, εἴτε βούλεται εἴτε μὴ, πολεμίῳ εἶναι, καὶ ἐπιβουλεύειν, ἕως ἂν καθήρῃ τὴν πόλιν. Καλόν γε, ἔφη, καθαρμόν. Ναι, ἦν δ' ἐγὼ, τὸν ἐναντίον ἢ εἰ ἰατροὶ τὰ σώματα. οἱ μὲν γὰρ τὸ χειρίζον ἀφαιροῦντες, λείπουσι τὸ βέλτιζον· ὁ δὲ, τοὐναντίον. Ὡς ἔοικε γὰρ, αὐτῷ,

imperium eius recuſaturi videantur: ut ad eos exſtinguendos occaſionem habeat, hoſtibus obiicit. His de cauſis neceſſe eſt, tyrannum ſemper nova bella movere. Neceſſe. Qua de re cives ſibi infenſos reddit. Summopere. Veriſimile eſt, ut nonnulli eorum, qui tyrannidi ſuffragati ſunt, & apud tyrannum plurimum poſſiunt, audacter tam inter ſe, quam cum eo, quae geruntur, improbent, praeſertim ſi qui altiori animo ſint. Veriſimile. Conſentaneum eſt, ut hoſce omnes tyrannus e medio tollat, ſi modo ſit dominaturus: quouſque neminem relinquat amicorum vel hoſtium, qui alicuius momenti ſit. Manifeſtum id quidem. Acute igitur inſpicere illum oportet, quis fortis, quis magnanimus, quis prudens, aut dives ſit. nempe uſque adeo beatus eſt, ut, ſeu velit, ſeu nolit, his inimicus futurus ſit, eiſque inſidietur, quouſque civitatem purgaverit. Egregiam ſane purgationem narras. Contrariam plane medicorum purgationi. ſiquidem medici a corpore, quod deterrimum eſt, abſtergunt: quod vero optimum eſt, relinquunt.

ἔφη, ἀνάγκη, εἴπερ ἄρξει. Ἐν μακαρίᾳ ἄρα, εἶπον ἐγὼ,
d. ἀνάγκῃ δέδεται, ἢ προστάττει αὐτῷ ἢ μετὰ φαύλων τῶν πολλῶν οἰκεῖν, καὶ ὑπὸ τούτων μισούμενον, ἢ μὴ ζῆν. Ἐν τοιαύτῃ, ἦ δ' ὅς. Ἆρ' οὖν οὐχὶ ὅσῳ ἂν μᾶλλον τοῖς πολίταις ἀπεχθάνηται ταῦτα δρῶν, τοσούτῳ πλειόνων καὶ πιστοτέρων δορυφόρων δεήσεται; Πῶς γὰρ οὔ; Τίνες οὖν οἱ πιστοί; καὶ πόθεν αὐτοὺς μεταπέμψεται; Αὐτόματοι, ἔφη, πολλοὶ ἥξουσι πετόμενοι, ἐὰν τὸν μισθὸν διδῷ. Κυφῆνας, ἦν δ' ἐγὼ, νὴ τὸν Κύνα, δοκεῖς αὖ τινὰς μοι λέγειν ξενικούς τε καὶ πανε. τοδαπούς. Ἀληθῆ γὰρ, ἔφη, δοκῶ σοι. Τοὺς δὲ αὐτόθεν ἆρ' οὐκ ἂν ἐθελήσειε; Πῶς; Τοὺς δούλους ἀφελόμενος τοὺς πολίτας, ἐλευθερώσας, τῶν περὶ ἑαυτὸν δορυφόρων ποιήσασθαι. Σφόδρά γε, ἔφη· ἐπεί τοι καὶ πιστότατοι αὐτῷ οὗτοι εἰσίν. Ἡ μακάριον, ἦν δ' ἐγὼ, λέγεις τυράννου χρῆμα, εἰ
p. τοιούτοις φίλοις τε καὶ πιστοῖς ἀνδράσι χρῆται, τοὺς προτέ-
568 ρους ἐκείνους ἀπολέσας. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, τοιούτοις γε χρῆ-
a. ται. Καὶ θαυμάζουσι δὴ, εἶπον, οὗτοι οἱ ἑταῖροι αὐτὸν, καὶ

contra tyrannus efficit. Ille quidem sic facere cogitur, si modo sit dominaturus. Beata nimirum necessitate adstrictus est, quae illi praecipit, ut vel cum plurimis improbis vitam agat, & ab iis etiam odio habeatur, vel omnino non vivat. Talis profecto eius conditio est. Nonne, quo infensiores habet cives, dum haec agit, eo pluribus & fidelioribus satellitibus indiget? Quid prohibet? Quinam igitur huic fideles maxime? & unde illos accerset? Ultro advolabunt undique multi mercede pellecti. Fucos iterum mihi videris per Canem quosdam dicere, externis & variis ex gentibus confluentes. Vere tibi videor. Quis autem ex indigenis? nonne aliqui, si voluerit? Quo pacto? Scilicet si civibus de medio sublatis, servos suos libertate donet, & in satellitum suorum numerum ascisca. Maxime quidem, quoniam fidelissimi sibi hi sunt. Quam praeclaram narras tyranni possessionem, si quidem talibus amicis fidisque hominibus utitur, cum priores illos perdiderit. Attamen talibus utitur. Atqui mirantur eum amici tales, conver-

ξύνεισιν οἱ νέοι πολῖται· οἱ δ' ἐπιεικεῖς μισοῦσί τε καὶ φεύγουσι. Τί δ' οὐ μέλλουσιν; Οὐκ ἐτὸς, ἦν δ' ἐγὼ, ἡ τε τραγῳδία ὅλως σοφὸν δοκεῖ εἶναι, καὶ ὁ Εὐριπίδης διαφέρων ἐν αὐτῇ. Τί δή; Ὅτι καὶ τοῦτο πυκνῆς διανοίας ἐχόμενον ἐφθέγξατο, ὡς ἄρα σοφοὶ τύραννοί εἰσι τῇ σοφῶν συνουσίᾳ. b. καὶ ἐλεγε δηλονότι τούτους εἶναι τοὺς σοφοὺς οἷς ξύνεσι. Καὶ ὡς ἰσθεόν γ', ἔφη, τὴν τυραννίδα ἐγκωμιάζει, καὶ ἕτερα πολλὰ, καὶ οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί. Τοιγάρτοι, ἔφην, ἅτε σοφοὶ ὄντες οἱ τῆς τραγῳδίας ποιηταὶ, συγγινώσκουσιν ἡμῖν τε καὶ ἐκεινοις ὅσοι ἡμῶν ἐγγὺς πολιτεύονται ὅτι αὐτοὺς εἰς τὴν πολιτείαν οὐ παραδεξόμεθα, ἅτε τυραννικοὺς ὑμνητάς. Οἶμαι ἔγωγ', ἔφη, συγγινώσκουσιν ὅσοι πέρ γε αὐτῶν κομψοὶ εἰς δέ γε, οἶμαι, τὰς ἄλλας περιϊόντες πόλεις, c. ξυλλέγοντες τοὺς ὄχλους, καλὰς φωνὰς καὶ μεγάλας καὶ πιθανὰς μισθωσάμενοι, εἰς τυραννίδας τε καὶ δημοκρατίας ἕλκουσι τὰς πολιτείας. Μάλα γε. Οὐκοῦν καὶ προσέτι τούτων μισθοὺς λαμβάνουσι, καὶ τιμῶνται, μάλιστα μὲν, ὡσ-

fanturque cum eo novi cives: boni autem viri oderunt ac fugiunt. Quid vetat? Non temere igitur tragoedia fapiens artificium eſſe, atque in ea Euripides excellere videtur. Quamobrem? Quod & hoc profunda mente cecinit, Sapientes tyrannos eſſe fapientum conſuetudine: dixitque, hos fapientes eſſe, qui cum his converſantur. quin etiam tyrannidem, tanquam rem divinam, extollit: aliaque permulta hic aliique poetae. Enimvero poetae tragici, utpote fapientes, nobis ignoſcent, puto, & illis, qui perinde, ac nos, rempublicam adminiſtrant, ſi eos in noſtram rempublicam non admittamus, tyrannidis ſcilicet laudatores. Ignoſcent, ut arbitror, quicunque inter eos viri elegantiores ſunt. Ceteras vero circumeunt civitates, turbam congregantes egregiis grandibuſque & probabilibus vocibus, quibus pretium non deeſt, & reſpublicas in tyrannidem trahunt & popularem ſtatum. Vehementer. Nonne pro his pretium capiunt, honoranturque inprimis quidem, ut veriſimile

περ τὸ εἰκὸς, ὑπὸ τυράννων, δεύτερον δὲ, ὑπὸ δημοκρατίας. ὅσῳ δ' ἂν ἀνωτέρω ἴωσι πρὸς τὸ ἄναντες τῶν πολιτειῶν,
d. μᾶλλον ἀπαγορεύει αὐτῶν ἡ τιμὴ, ὥσπερ ὑπὸ ἄσθματος ἀδυνατοῦσα πορεύεσθαι. Πάνυ μὲν οὖν. Ἀλλὰ δὴ, εἶπον, ἐνταῦθα μὲν ἐξέβημεν· λέγωμεν δὲ πάλιν ἐκεῖνο τὸ τοῦ τυράννου κρατόπεδον, τὸ καλόν τε καὶ πολὺ καὶ ποικίλον, καὶ οὐδέποτε ταυτὸν, πόθεν θρέψεται. Δῆλον, ἔφη, ὅτι ἐάν τε ἱερὰ χρήματα ᾖ ἐν τῇ πόλει, ταῦτα ἀναλώσει, ὁποι ποτὲ ἂν ἀεὶ ἐξαρκῇ τὰ τῶν ἀποδομένων, ἐλάττους εἰσφορᾶς ἀναγκάζων
e. τὸν δῆμον εἰσφέρειν. Τί δ' ὅταν δὴ ταῦτα ἐπιλίπῃ; Δῆλον, ἔφη, ὅτι ἐκ τῶν πατρῴων θρέψεται αὐτός τε, καὶ οἱ συμπόται τε, καὶ ἑταῖροι καὶ ἑταῖραι. Μανθάνω, ἦν δ' ἐγὼ, ὅτι ὁ δῆμος ὁ γεννήσας τὸν τύραννον, θρέψει αὐτόν τε καὶ ἑταίρους. Πολλὴ, ἔφη, αὐτῷ ἀνάγκη. Πῶς λέγεις; εἶπον· ἐάν τε ἀγανακτῇ τε καὶ λέγῃ ὁ δῆμος ὅτι οὔτε δίκαιον τρέφεσθαι
p. 569 ὑπὸ πατρὸς υἱὸν ἤβῶντα, ἀλλὰ τοὐναντίον ὑπὸ υἱέος πατέρα, οὔτε τούτου αὐτὸν ἕνεκα ἐγέννησέ τε καὶ κατέστησεν, ἵνα
a.

eſt, a tyrannis, deinde etiam a populari illa republica? at vero quo altius aſcendunt in arduum rerumpublicarum verticem, eo magis eorum deficit honor, ut qui defeſſus crebriore anhelitu progredi non valeat. Ita nimirum. Sed ne, poſtquam huc digreſſi ſumus, longius progrediamur, dicamus, unde tyrannus exercitum illum ſuum praeclarum, numeroſum, & varium ſemperque diverſum, alat. Conſtat inprimis, quod ſi quae ſunt ſacrae opes in civitate, eas furripiet, conſumetque, quouſque illa ſufficient, quae venduntur, dum leviora exigit a plebe tributa. Quid ſi opes hae defecerint? Patet, quod ex paternis aletur & ipſe, & collegae ipſius contubernaleſque, & ſcorta, tum pueri, tum mulieres. Intelligo equidem, quod populus, qui tyrannum genuit, ipſum amicoſque eius nutriet. Ita cogitur. Quid vero, ſi ſuccenſeat populus, dicatque, haud aequum eſſe, ut adultus filius a patre amplius enutriatur, ſed contra a filio pater: neque ſe ad hoc eum creaſſe, ut adulto

ἐπειδὴ μέγας γένοιτο, τότε αὐτὸς δουλεύων τοῖς αὑτοῦ δούλοις, τρέφοι ἐκεῖνόν τε καὶ τοὺς δούλους μετὰ ξυγκλύδων ἄλλων· ἀλλ' ἵνα ὑπὸ τῶν πλουσίων τε καὶ καλῶν κἀγαθῶν λεγομένων ἐν τῇ πόλει ἐλευθερωθείη ἐκείνου προστάντος. καὶ νῦν κελεύει ἀπιέναι ἐκ τῆς πόλεως αὐτόν τε καὶ τοὺς ἑταίρους, ὥσπερ πατὴρ υἱὸν ἐξ οἰκίας μετὰ ὀχληρῶν συμποτῶν ἐξελαύνων. Γνώσεταί γε νὴ Δία, ἦ δ' ὅς, τότ' ἤδη ὁ δῆμος οἷος οἷον θρέμμα γεννῶν, ἠσπάζετό τε καὶ ἠῦξε· καὶ ὅτι ἀσθενέ- b.
ςερος ὢν, ἰσχυροτέρους ἐξελαύνει. Πῶς, ἦν δ' ἐγὼ, λέγεις; τολμήσει τὸν πατέρα βιάζεσθαι, κἂν μὴ πείθηται, τύπτειν, ὁ τύραννος; Ναὶ, ἔφη, ἀφελόμενός γε τὰ ὅπλα. Πατραλοίαν, ἦν δ' ἐγὼ, λέγεις τύραννον, καὶ χαλεπὸν γηροτρόφον· καὶ, ὡς ἔοικε, τοῦτο δὴ ὁμολογουμένη ἂν ἤδη τυραννὶς εἴη, καὶ, τὸ λεγόμενον, ὁ δῆμος φεύγων ἂν καπνὸν δουλείας ἐλευθέρων, εἰς πῦρ δοῦλον δεσποτείας ἂν ἐμπεπτωκὼς εἴη, ἀντὶ c.
τῆς πολλῆς ἐκείνης καὶ ἀκαίρου ἐλευθερίας τὴν χαλεπωτάτην τε καὶ πικροτάτην δουλων δουλείαν μεταμπισχόμενος. Καὶ

iam filio, pater ipse, servis eius serviens, & ipsum nutriat, & ipsius servos, & alios praeterea omnes undique confluentes eius adstipulatores: verum ut a divitibus his, qui praeclari & boni existimantur in civitate, hoc praeside liberetur: atque ita iubeat populus abire illum e civitate, eiusque amicos, perinde ac pater filium domo una cum debacchantium turba depellens? Agnoscet per Iovem tunc demum populus, qualis ipse, & quali bestia delectatus sit, dum eam generaret atque educaret: tum, quanto ipso debilior potentiorem eiicere tentet. Quid ais? audebit tyrannus patri vim inferre, &, si non obtemperet, verberare? Immo vero: nam auferet arma. Parricidam ergo dicis esse tyrannum, durumque senectutis educatorem. atque, ut videtur, haec proprie est tyrannis: utque fertur, populus servitutis liberorum hominum fugiens fumum, in flammam servilis dominationis incidit, loco ingentis illius & importunae libertatis durissimam acerbissimamque servorum

μάλα, ἔφη, ταῦτα οὕτω γίγνεται. Τί οὖν, εἶπον, οὐκ ἐμμελῶς ἡμῖν εἰρήσεται, ἐὰν φῶμεν ἱκανῶς διειληλυθέναι ὡς μεταβαίνει τυραννὶς ἐκ δημοκρατίας, γενομένη τε, οἵα ἐστί; Πάνυ μὲν οὖν ἱκανῶς, ἔφη.

ſubiens ſervitutem. Ita nimirum accidit. An non igitur probe a nobis dictum fuerit, ſi ſufficienter pertractatum dicamus, quo pacto tyrannis ex populari gubernatione naſcatur, &, nata cum eſt, qualis ſit? Valde quidem ſufficienter.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ
Η
ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΕΝΑΤΟΣ.

PLATONIS
DE REPUBLICA
SIVE
DE IUSTO
DIALOGUS NONUS.

ARGUMENTUM.

Tractationem de Tyrannide superiori dialogo inchoatam, hic absolvit: cuius ortum ex populari licentia, πάλιν denique omnia diligenter persequitur. Et sicuti docuerat, felicissimum esse rectae politiae statum, & hominis in illa assueti conditionem felicissimam: ita & vitiosae politiae, & hominis in ea assueti, Tyrannidis vero maxime & tyrannici ingenii, infelicissimam conditionem graphice repraesentat. Agit autem de facultatibus animi, & cupiditatibus ac voluptatibus iis, quae in eas varie & multipliciter cadunt: quibus domandis opportunum affert remedium, nempe rationis imperium.

p. 571 a. ΑΥΤΟΣ δὴ λοιπὸς, ἦν δ' ἐγὼ, ὁ τυραννικὸς ἀνὴρ, σκέψασθαι πῶς τε μεθίσταται ἐκ δημοκρατικοῦ, γενόμενός τε, ποῖός τις ἐστὶ, καὶ τίνα τρόπον ζῇ, ἀθλιον, ἢ μακάριον. Λοιπὸς γὰρ οὖν ἔτι οὗτος, ἔφη. Οἶσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, ὃ ποθῶ ἔτι; Τὸ ποῖον; Τὸ τῶν ἐπιθυμιῶν, οἵαί τε καὶ ὅσαι εἰσὶν, οὗ μοι δοκοῦμεν ἱκανῶς διῃρῆσθαι. τούτου δὲ ἐνδεῶς ἔχοντος, ἀσαφέστερα ἴσαι ἡ ζήτησις οὗ ζητοῦμεν. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, ἔτι ἐν καλῷ. Πάνυ μὲν οὖν· καὶ σκόπει γ' ὃ ἐν αὐταῖς βούλομαι ἰδεῖν. ἴσι δὲ τόδε· τῶν μὴ ἀναγκαίων ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν δοκοῦσί τινες μοι εἶναι παράνομοι· αἳ κινδυνεύουσι μὲν ἐγγίνεσθαι παντὶ, κολαζόμεναι δὲ ὑπό τε τῶν νόμων καὶ τῶν βελτιόνων ἐπιθυμιῶν μετὰ λόγου, ἐνίων μὲν ἀνθρώπων ἢ παντάπασιν ἀπαλλάττεσθαι, ἢ ὀλίγαι λειπέσθαι καὶ ἀσθενεῖς· c. τῶν δὲ, ἰσχυρότεραι καὶ πλείους. Λέγεις δὲ τίνας, ἔφη, ταύτας; Τὰς περὶ τὸν ὕπνον, ἦν δ' ἐγὼ, ἐγειρομένας· ὅταν τὸ μὲν ἄλλο τῆς ψυχῆς εἶδος, ὅσον λογιστικὸν καὶ ἥμερον, καὶ

DEINCEPS considerandum reſtat, inquam ego, qua ratione vir tyrannicus ex populari fiat, qualiſque ſit, & numquid vitam ducat miſeram, an beatam. Certe id reliquum eſt, inquit ille. Scis, quid adhuc deſiderem? Quid? Nondum ſufficienter diſtinxiſſe videmur; quot ſint & quales cupiditates. ac niſi id conſtet, obſcurior erit eius, quod quaerimus, inquiſitio. Opportunum vero adhuc erit. Prorſus quidem. ac vide, quid in eis noſſe velim. eſt autem tale. Earum voluptatum cupiditatumque, quae non neceſſariae ſunt, videntur mihi quaedam legibus repugnantes, omnibus ineſſe quidem: legibus autem & melioribus cupiditatibus pariter cum ratione caſtigatae, in quibuſdam hominibus vel omnino obſoleſcere, vel adeo reprimi, ut rarae admodum exileſque reddantur: in aliis autem vehementiores frequentioreſque evadere. Quas potiſſimum iſtas vocas? Quae in ſomnis ſaepius excitantur, cum dormientibus ea pars animi, quae mentis & rationis particeps

ἄρχον ἐκείνου· τὸ δὲ θηριῶδές τε καὶ ἄγριον, ἢ σίτων ἢ μέθης πλησθὲν, σκιρτᾷ τε, καὶ ἀπωσάμενον τὸν ὕπνον, ζητῇ ἰέναι καὶ ἀποπιμπλάναι τὰ αὑτοῦ ἤθη. οἴσθ' ὅτι πάντα ἐν τῷ τοιούτῳ τολμᾷ ποιεῖν, ὡς ἀπὸ πάσης λελυμένον τε καὶ ἀπηλλαγμένον αἰσχύνης καὶ φρονήσεως. μητρί τε γὰρ ἐπιχειρεῖν μίγνυσθαι, ὡς οἴεται, οὐδὲν ὀκνεῖ, ἄλλῳ τε ὁτῳοῦν ἀνθρώ- d.
πων καὶ θεῶν καὶ θηρίων· μιαιφονεῖν τε ὁτιοῦν· βρώματός τε ἀπέχεσθαι μηδενός. καὶ ἐνὶ λόγῳ, οὔτε ἀνοίας οὐδὲν ἐλλείπει, οὔτε ἀναισχυντίας. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Ὅταν δέ γε, οἶμαι, ὑγιεινῶς τις ἔχῃ αὐτὸς αὑτοῦ καὶ σωφρόνως, καὶ εἰς τὸν ὕπνον ἴῃ, τὸ λογιστικὸν μὲν ἐγείρας ἑαυτοῦ, καὶ ἐτάσας λόγων καλῶν καὶ σκέψεων, εἰς σύννοιαν αὐτὸς αὐτῷ ἀφικόμενος· τὸ ἐπιθυμητικὸν δὲ μήτε ἐνδεᾶ δοὺς, μήτε πλησμονῇ, e.
ὅπως ἂν κοιμηθῇ, καὶ μὴ παρέχῃ θόρυβον τῷ βελτίστῳ, χαίρον ἢ λυπούμενον, ἀλλ' ἐῶν αὐτὸ καθ' αὑτὸ μόνον καθαρὸν p.
σκοπεῖν καὶ ὀρέγεσθαι τοῦ αἰσθάνεσθαι ὃ μὴ οἶδεν, ἤ τι τῶν 572
γεγονότων, ἢ ὄντων, ἢ καὶ μελλόντων· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ a.
θυμοειδὲς πραΰνας, καὶ μή τισιν εἰς ὀργὰς ἐλθὰν, κεκινημένῳ

sit, sopita langueat: illa autem, in qua feritas quaedam sit atque agrestis immanitas, cum sit immoderato obstupefacta potu atque pastu, exsultare eam in somno, immoderateque iactari. itaque huic omnia visa obiiciuntur a mente ac ratione vacua: ut aut cum matre corpus miscere videatur, aut cum quovis alio, vel homine, vel Deo, saepe bellua; atque etiam trucidare aliquem, & impie cruentari, multaque facere impure atque taetre, cum temeritate atque impudentia. at qui salubri & moderato cultu atque victu quieri se tradiderit, & ea parte animi, quae mentis & consilii est, agitata, & erecta, saturataque bonarum cogitationum epulis; eaque parte animi, quae voluptate alitur, nec inopia erecta, nec satietate affluenti, (quorum utrumque praestringere aciem mentis solet, sive deest naturae quippiam, sive abunda atque affluit;) illa etiam tertia parte animi, in qua irarum exsistit ardor, sedata atque restincta: tum eveniet, duabus animi temerariis partibus

τῷ ἀυμῷ καθεύδῃ· ἀλλ' ἡσυχάσας μὲν τὼ δύο εἴδη, τὸ τρίτον δὲ κινήσας ἐν ᾧ τὸ φρονεῖν ἐγγίγνεται, οὕτω ἀναπαύηται· οἶσθ' ὅτι τῆς τ' ἀληθείας ἐν τῷ τοιούτῳ μάλιστα ἅπτεται, καὶ
b. ἥκιστα παράνομοι τότε αἱ ὄψεις φαντάζονται τῶν ἐνυπνίων. Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη, εἶμαι οὕτω. Ταῦτα μὲν τοίνυν ἐπιπλέον ἐξήχθημεν εἰπεῖν· ὃ δὲ βουλόμεθα γνῶναι, τόδ' ἐστίν, ὡς ἄρα δεινόν τι καὶ ἄγριον καὶ ἄνομον ἐπιθυμιῶν εἶδος ἑκάστῳ ἔνεστι, καὶ πάνυ δοκοῦσιν ἡμῶν ἐνίοις μετρίοις εἶναι. τοῦτο δὲ ἄρα ἐν τοῖς ὕπνοις γίγνεται ἔνδηλον. εἰ οὖν τι δοκῶ λέγειν, καὶ συγχωρεῖς, ἄθρει. Ἀλλὰ ξυγχωρῶ. Τὸν τοίνυν δημο-
c. τικὸν ἀναμνήσθητι οἷον ἔφαμεν εἶναι. ἦν δέ που γεγονὼς ἐκ νέου ὑπὸ φειδωλῷ πατρὶ τεθραμμένος, τὰς χρηματικὰς ἐπιθυμίας τιμῶντι μόνας, τὰς δὲ μὴ ἀναγκαίους, ἀλλὰ παιδιᾶς τε καὶ καλλωπισμοῦ ἕνεκα γιγνομένας, ἀτιμάζοντι. ἢ γάρ; Ναί. Συγγενόμενος δὲ κομψοτέροις ἀνδράσι, καὶ μεῖζοις ὧν ἄρτι διήλθομεν ἐπιθυμιῶν, ὁρμήσας εἰς ὕβριν τε πᾶσαν καὶ τὸ ἐκείνων εἶδος, μισεῖ τῆς τοῦ πατρὸς φειδωλίας, οὖσιν δὲ τῶν διαφθειρόντων βέλτιω ἔχων, ἀγόμενος ἀμφοτέρωσε,

compreſſis, ut illa tertia pars rationis & mentis eluceat, & ſe vegetem ad ſomniandum acremque praebeat: tum & viſa quietis occurrent tranquilla atque veracia. Sic prorſus exiſtimo. Quid plura? id ſummatim cognoſcere volumus, Unicuique ineſſe ſpeciem quandam cupiditatum, diram, agreſtem, atque iniquam: atque etiam in his, qui inter homines maxime moderati videntur. quod in ſomnis ſit manifeſtum. Num quid igitur dicam, & utrum conſentias, tu videris. Conſentio equidem. Recordare, qualem virum eſſe diximus popularem. erat autem is, qui ab ineunte aetate ſub parco nutritus eſt patre, qui lucri cupiditati indulſit ſolum: ceteras vero, non neceſſarias, ſed ludi ornatuſque comites, ſprevit. nonne ita? Ita prorſus. Converſatus deinde cum elatioribus viris pleniſque libidinibus his, quas modo narravimus, declinare coepit ad petulantiam omnem, eorumque mores, paternae parſimoniae odio. cum vero ingenio meliore eſſet, quam corruptores,

κατέχη εἰς μέσον ἀμφοῖν τοῖν τρόποιν· καὶ μετρίως δὴ, ὡς d.
ᾠετο, ἑκάτερα ἀπολαύων, οὔτε ἀνελεύθερον οὔτε παράνομον
βίον ζῇ, δημοτικὸς ἐξ ὀλιγαρχικοῦ γεγονώς. Ἦν γὰρ, ἔφη,
καὶ ἔσιν αὕτη ἡ δόξα περὶ τὸν τοιοῦτον. Θὲς τοίνυν, ἦν δ'
ἐγὼ, πάλιν τοῦ τοιούτου ἤδη πρεσβυτέρου γεγονότος νέον
υἱὸν ἐν τοῖς τούτου αὖ ἤθεσι τεθραμμένον. Τίθημι. Τίθει τοί-
νυν καὶ τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα περὶ αὐτὸν γιγνόμενα ἅπερ καὶ περὶ
τὸν πατέρα αὐτοῦ· ἀγόμενόν τε εἰς πᾶσαν παρανομίαν, ὀνο- e.
μαζομένην δ' ὑπὸ τῶν ἀγόντων ἐλευθερίαν ἅπασαν· βοηθοῦν-
τά τε ταῖς ἐν μέσῳ ταύταις ἐπιθυμίαις πατέρα τε καὶ τοὺς
ἄλλους οἰκείους, τοὺς δ' αὖ παραβοηθοῦντας· ὅταν δ' ἐλπί-
σωσιν οἱ δεινοὶ μάγοι τε καὶ τυραννοποιοὶ οὗτοι μὴ ἄλλως
τὸν νέον καθέξειν, ἐρωτά τινα αὐτῷ μηχανωμένους ἐμποιῆ-
σαι, προστάτην τῶν ἀργῶν καὶ τὰ ἑτοῖμα διανεμομένων ἐπι-
θυμιῶν, ὑπόπτερον καὶ μέγαν κηφῆνα τινά. ἢ τί ἄλλο εἶει p.
εἶναι τὸν τῶν τοιούτων ἔρωτα; Οὐδὲν ἔγωγε, ἦ δ' ὅς, ἀλλ' ἢ
τοῦτο. Οὐκοῦν ὅταν δὴ περὶ αὐτὸν βομβῶσαι καὶ αἱ ἄλλαι

utrinque distractus, mediam nactus est utriusque amoris affectionem: moderate utrumque affecutus, ut ipse putat, neque illiberalem neque dissolutam vitam agens, ex paucorum potentiae cupido mutatus in popularem. Erat utique & est circa huiusce modi virum haec opinio. Pone rursus huius iam natu grandis filium, primis ab annis paternis moribus imbutum. Pono. Ponas iterum, eadem huic accidere, quae patri contigerant, ut ad omne trahatur flagitium, & lascivientis vitae licentiam, quam tamen hi, qui eam degunt, integram nominent libertatem: pater autem aliique domestici istis cupiditatibus, quas in medio quodam esse diximus, suffragentur: alii item opem suggerant. Ubi vero iam sperave.int vehementes illi incantatores, nutritoresque tyrannidis, adolescentem se non aliter continere posse, amorem in eo aliquem quibusdam machinationibus excitent, praesidem tutoremque odiosorum & ad libidinem illi subministrantium desideriorum, alatum certe, & ingentem fucum. numquid aliud amorem talium esse putas?

ἐπιθυμίαι, θυμιαμάτων τε γέμουσαι καὶ μύρων καὶ στεφάνων καὶ οἴνων, καὶ τῶν ἐν ταῖς τοιαύταις συνουσίαις ἡδονῶν, ἀνειμέναν ἐπὶ τὸ ἔσχατον, αὐξουσαί τε καὶ τρέφουσαι, πόθου κέντρον ἐμπαίσωσι τῷ κηφῆνι, τότε δὴ δορυφορεῖται τε
b. ὑπὸ μανίας καὶ εἰσρᾷ εἴτις ὁ τροφάτης τῆς ψυχῆς· καὶ ἐάν τινας ἐν αὐτῷ δόξας ἢ ἐπιθυμίας λάβῃ ποιουμένας χρηστάς, καὶ ἔτι ἐπαισχυνομένας, ἀποκτείνει τε καὶ ἐξω ὠθεῖ παρ' αὐτοῦ, ἕως ἂν καθάρῃ σωφροσύνης, μανίας δὲ πληρώσῃ ἐπακτοῦ. Παντελῶς, ἔφη, τυραννικοῦ ἀνδρὸς λέγεις γένεσιν. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ πάλαι διὰ τὸ τοιοῦτον τύραννος ὁ Ἔρως λέγεται; Κινδυνεύει, ἔφη. Οὐκοῦν, ὦ φίλε, εἶπον, καὶ μεθυ-
c. σθεὶς ἀνὴρ, τυραννικόν τι σύστημα ἴσχει; Ἴσχει γάρ. Καὶ μὴν ὀργᾶ μαινόμενος καὶ ὑποπεπτωκὼς οὐ μόνον ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ θεῶν ἐπιχαρεῖ τε καὶ ἐλπίζει δυνατὸς εἶναι ἄρχειν. Καὶ μάλ', ἔφη. Τυραννικὸς δὲ, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ δαιμόνιε ἀνὴρ, ἀκριβῶς γίγνεται, ὅταν ἢ φύσει, ἢ ἐπιτηδεύμασιν, ἢ ἀμφοτέροις, μεθυσικός τε καὶ ἐρωτικὸς καὶ μελαγχολικὸς γένηται. Παντελῶς μὲν οὖν. Γίγνεται μὲν, ὡς ἔοικε, οὕτω ὁ τοιοῦ-

Nihil aliud. Quando vero circa ipsum susurrantes cupiditates aliae, refertae nidore, unguentis, coronis, ac mero, resolutisque consuetudinum talium voluptatibus, coangent prorsus aluntque desiderium illud, atque ita fuco aculeum addunt: tunc iam hic animi praeses furit omnino, dementiaque fervet; atque stipatus inde satellitibus, stimuloque percitus, si quas intra se frugales & verecundas opiniones cupiditatesque offenderit, protinus exstirpat expellitque, quousque temperantiam omnem animo ciiciat, seque nova insania repleat. Egregie tyrannici viri refers originem. Nonne & olim hanc ob causam Amor tyrannus est dictus? Videtur plane. Et ebrius vir, o amice, nonne tyrannicum gerit animum? Sane. Quin etiam furiosus & extra se positus, non solum hominibus, sed & Diis, imperare contendit, speratque se id consecuturum. Vehementer. Tyrannicus autem, o beate vir, revera fit, quando vel natura, vel studiis, vel ambobus, temulentus, amori obnoxius, furiosus eva-

τος ἀνήρ· ζῇ δὲ δὴ πῶς; Τὸ τῶν παιζόντων, ἔφη, τοῦτο σὺ καὶ ἐμοὶ ἐρεῖς. Λέγω δή, ἔφην. οἶμαι γὰρ, τὸ μετὰ τοῦτο d ἑορταὶ γίγνονται παρ' αὐτοῖς, καὶ κῶμοι, καὶ θαλίαι, καὶ ἑταῖραι, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ἃν ἀν' Ἔρως τύραννος ἔνδον οἰκῶν διακυβερνᾷ τὰ τῆς ψυχῆς ἅπαντα. Ἀνάγκη, ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐ πολλαὶ καὶ δειναὶ παραβλαστάνουσιν ἐπιθυμίαι ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ἑκάστης, πολλῶν δεόμεναι; Πολλαὶ μέντοι. Ταχὺ ἄρα ἀναλίσκονται ἐάν τινες ὦσι πρόσοδοι. Πῶς δ' οὔ; Καὶ μετὰ τοῦτο δὴ δανεισμοὶ καὶ τῆς οὐσίας παραι- e ρέσεις. Τί μήν. Ὅταν δὲ δὴ πάντ' ἐπιλίπῃ, ἆρα οὐκ ἀνάγκη μὲν τὰς ἐπιθυμίας βοᾶν πυκνάς τε καὶ σφοδρὰς ἐγγενεσταμένας, τοὺς δ' ὥσπερ ὑπὸ κέντρων ἐλαυνομένους, τῶν τε ἄλλων ἐπιθυμιῶν, καὶ διαφερόντως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἔρωτος, πάσαις ταῖς ἄλλαις, ὥσπερ δορυφόροις, ἡγουμένου, οἰστρᾶν, καὶ σκοπεῖν τίς τι ἔχει, ὃν δυνατὸν ἀφελέσθαι ἀπατήσαντα, ἢ βιασάμενον. Σφόδρά γ', ἔφη. Ἀναγκαῖον δὴ παντα χόθεν P. 573 a.

dit. Prorſus ita ſe res habet. Ita igitur talis vir, ut apparet, efficitur. vivit autem quo pacto? Id vero, ut aiunt, qui iocantur, mihi tu dices. Dico equidem. poſt haec, ut arbitror, feſtis indulgent, comeſſationibus, circulis atque congreſſibus, ſcortis, ceteriſque huiuſcemodi omnibus, hi quorum tyrannus Amor, intus animi incolens penetralia, regit omnia. Neceſſe eſt. Itaque multae profecto dieſque noctesque vehementes cupiditates, multorum indigae, pullulant. Multae quidem. Cito igitur, ſi qui proventus exſtiterint, conſumuntur. Quidni? Poſt haec utique foenora, & patrimonii diſſipatio. Procul dubio. Quando vero deficiunt omnia, neceſſe eſt cupiditates vociferari atque conqueri, quae quidem frequentes ardenteſque in nido animi deliteſcunt: eos autem, veluti ſtimulis quibuſdam perculſos, libidinibus ſcilicet aliis, praeſertimque amore, aliarum omnium tanquam ſatellitum duce, iactari efferrique ad explorandum, ſi quis quidquam poſſideat, quod vel fraude ſurripi, vel vi eripi poſſit. Maxime. Quapropter coguntur vel undique uſurpare, vel ingentibus ſtimu-

φέρειν, ἢ μεγάλαις ἀθῖσί τε καὶ δύναις ξυνέχεσθαι. Ἀναγκαῖον. Ἆρ' οὖν, ὥσπερ αἱ ἐν αὐτῷ ἡδοναὶ ἐπιγιγνόμεναι τῶν ἀρχαίων πλεῖον εἶχον, καὶ τὰ ἐκείνων ἀφῃροῦντο, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀξιώσει, νεώτερος ὤν, πατρός τε καὶ μητρὸς πλέον ἔχειν, καὶ ἀφαιρεῖσθαι, ἐὰν τὸ αὐτοῦ μέρος ἀναλώσῃ, ἀπεινεμάμενος τῶν πατρῴων; Ἀλλὰ τί μήν; ἔφη. Ἐὰν δὲ δὴ
b. αὐτῷ μὴ ἐπιτρέπωσιν, ἆρα οὐ τὸ μὲν πρῶτον ἐπιχειροῖ ἂν κλέπτειν καὶ ἀπατᾶν τοὺς γονέας; Παντως. Ὁπότε δὲ μὴ δύναιτο, ἁρπάζοι ἂν καὶ βιάζοιτο μετὰ τοῦτο; Οἶμαι, ἔφη. Ἀντεχομένων δὴ καὶ μαχομένων, ὦ θαυμάσιε, γέροντός τε καὶ γραὸς, ἆρ' εὐλαβηθείη ἄν καὶ φείσαιτο μή τι δρᾶσαι τυραννικόν; Οὐ πάνυ, ἦ δ' ὅς, ἐγὼ γε θαρρῶ περὶ τῶν γονέων τοῦ τοιούτου. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, Ἀδείμαντε, πρὸς Διὸς, ἕνεκα νεωστὶ φίλης καὶ οὐκ ἀναγκαίας ἑταίρας γεγενημένης, τὴν πάλαι
c. φίλην καὶ ἀναγκαίαν μητέρα, ἢ ἕνεκα ὡραίου νεωστὶ φίλου γεγονότος, οὐκ ἀναγκαίου, τὸν ὥρων τε καὶ ἀναγκαίων πρεσβύτην πατέρα, καὶ τῶν φίλων ἀρχαιότατον, δοκεῖ ἄν σοι

lis & doloribus cruciari. Coguntur plane. Num, quemadmodum novae voluptates ipsius adultae, pristinas exsuperarunt, &, quae illarum erant, usurpavere: ita & ipse iustum esse censebit, ut ipse iunior plus habeat, quam parentes, & ab iis auferat, &, si portionem suam consumserit, paterna insuper eroget? Cur non? Quod si parentes illi nequaquam permiserint, principio furari, eosque decipere aggredietur. Omnino. Sin istud non poterit, rapiet iam, vimque parentibus inferet. Sic arbitror. Ac si pater materque senes, o mirifice vir, resistant repugnentque, numquid eos verebitur, atque ita se continebit, ut nihil agat tyrannicum? Patri equidem ac matri sic affecti hominis timeo. Per Iovem, o Adimante, inquam ego, numquid gratia nuper amatae cuiusdam concubinae non necessariae, amicam iam olim necessariamque matrem, aut gratia speciosi alicuius nuper amati adolescentis non necessarii, deformem & necessarium senem patrem, & amicorum omnium antiquissimum, tibi vir talis videtur ver-

ὁ τοιοῦτος πληγαῖς τε δοῦναι καὶ καταδουλώσασθαι ἂν αὐτους ὑπ' ἐκεινοις, εἰ εἰς τὴν αὐτὴν οἰκιαν ἀφίκοιτο; Ναὶ μὰ Δι', ἦ δ' ὅς. Σφόδρα γε μακάριον, ἦν δ' ἐγὼ, ἔοικεν εἶναι τὸ τυραννικὸν υἱὸν τεκεῖν. Οὐ πάνυ γε, ἔφη. Τί δ', ὅταν δὴ τὰ πατρὸς καὶ μητρὸς ἐπιλειποι τὸν τοιοῦτον, πο- d.
λὺ δὲ ἤδη ξυνειλεγμένον ἐν αὐτῷ ἢ τὸ τῶν ἡδονῶν σμῆνος, οὐ πρῶτον μὲν οἰκιας τινὸς ἐφάψεται τυχοῦ, ἢ τινος ὀψὲ νυκτως ἰόντος τοῦ ἱματίου, μετὰ δὲ ταῦτα ἱερόν τι νεωκορήσει; καὶ ἐν τούτοις δὴ πᾶσιν, ἃς πάλαι εἶχε δόξας ἐκ παιδὸς, περὶ καλῶν τε καὶ αἰσχρῶν τὰς δικας ποιουμένας, αἱ νεωστὶ ἐκ δουλειας λελυμέναι, δορυφοροῦσαι τὸν Ἔρωτα, κρατήσουσι μετ' ἐκεινου; αἱ πρότερον μὲν ὀναρ ἐλυοντο ἐν ὕπνῳ, ὅτε ἦν αὐτὸς ἔτι ὑπὸ νόμοις τε καὶ πατρὶ δημοκρατουμενος ἐν e.
ἑαυτῷ· τυραννευθεις δὲ ὑπὸ Ἔρωτος, ὃς ὅλη ἀκὶς ἐγιγνετο ὀναρ, ὑπαρ τοιοῦτος ἀεὶ γιγνόμενος, οὔτε τινὸς φόνου δεινοῦ ἀφέξεται, οὔτε βρώματος, οὔτ' ἔργου· ἀλλὰ τυραννικὸς ἐν αὐτῷ ὁ Ἔρως ἐν πασῃ ἀναρχίᾳ καὶ ἀνομια ζῶν, ἅτε αὐτὸς p.
575
d.

beribus obiecturus, eosque illis subiecturus, si eandem in domum induxerit? Per Iovem, omnino. Quam beatum esse videtur tyrannicum filium genuisse! Non multum. Quid vero? cum parentum facultates ipsum deficient, in eoque iam erit examen confertissimum voluptatum, an non primo parietem alicuius perfodiet domus, vel nocte serius euntis pallium rapiet? deinde etiam templum aliquod exspoliabit? atque in his omnibus eas, quas olim a pueritia de honestis & turpibus, quasi iura quaedam, quibus iudicabatur, opiniones habuerat, illae, quae nuper servitutem exierunt, tanquam satellites stipantes Amorem, una cum eo iam superabunt: quae quondam dormiente illo per insomnia tantum solvebantur, cum adhuc sub legibus paternisque praeceptis populari in se ipso institutus esset conditione? tandem vero Amoris tyrannide irretitus, qualis raro erat in somnis, talis semper erit vigilans? nam caede impia nulla abstinebit, nec ingluvie, nec facinore: sed tyrannice in ipso Amor omni cum licen-

ὢν μόναρχος, τὸν ἔχοντά τε αὐτὸν, ὥσπερ πόλιν, ἕξει ἐν πᾶσαν τόλμαν ὄθεν αὐτόν τε καὶ τὸν περὶ αὐτὸν θόρυβον θρέψει· τὸν μὲν ἔξωθεν εἰσελκυσθέντα, ἀπὸ κακῆς ὁμιλίας· τὸν δ' ἐνόσθεν, ὑπὸ τῶν αὐτῶν τρόπων καὶ ἑαυτοῦ ἀνεθέντα καὶ ἐλευθερωθέντα. Ἢ οὐχ οὗτος ὁ βίος τοῦ τοιούτου; Οὗτος μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ ἂν μέν γε, ἦν δ' ἐγὼ, ὀλίγοι οἱ τοιοῦτοι
b. ἐν πόλει ὦσι, καὶ τὸ ἄλλο πλῆθος σωφρονῇ, ἐξελθόντες ἄλλον τινὰ δορυφοροῦσι τύραννον, ἢ μισθοῦ ἐπικουροῦσιν, ἐάν που πόλεμος ᾖ· ἐὰν δ' ἐν εἰρήνῃ τε καὶ ἡσυχίᾳ γένωνται, αὐτοῦ δὴ ἐν τῇ πόλει κακὰ δρᾶσι σμικρὰ πολλά. Τὰ ποῖα δὴ λέγεις; Οἷα, κλέπτουσι, τοιχωρυχοῦσι, βαλαντιστομοῦσιν, λωποδυτοῦσιν, ἱεροσυλοῦσιν, ἀνδραποδίζονται· ἢν δ' ὅτε συκοφαντοῦσιν, ἐὰν δυνατοὶ ὦσι λέγειν, καὶ ψευδομαρτυροῦσι καὶ δωρο-
c. δοκοῦσι. Σμικρά γ', ἔφη, καὶ ταῦτα λέγεις, ἐὰν ὀλίγοι ὦσιν οἱ τοιοῦτοι. Τὰ δὲ σμικρὰ, ἦν δ' ἐγὼ, πρὸς τὰ μεγάλα, σμικρὰ ἐστι· καὶ ταῦτα δὴ πάντα, πρὸς τύραννον πονηρίᾳ τε καὶ

& transgreſſione vivens, utpote qui ſolus ſit dominus, ſubiectum ſibi hominem, tanquam civitatem, impudenter ad omnia rapiet: unde & ſe ipſum & turbam ſuorum ſatellitum nutriet, partim extrinſecus ingreſſam ex improba quadam conſuetudine, partim intrinſecus ex iiſdem moribus ab ipſo ſolutam & manumiſſam. nonne haec talis hominis vita? Haec prorſus. Ac ſi pauculi tales in civitate ſint, reliqua vero multitudo omnis modeſta, quia iſtic locus non ſit, profecti, tyrannum alium ſtipabunt; acceptaque mercede, ſicubi ei bellum eſt, iuvabunt. ſi vero pacate & quiete eſſe poſſint, in eadem iſtic civitate mala multa minuta committent. Qualia? Furabuntur, parietes perfodient, marſupia incident, exſpoliabunt praedabunturque, ſacra rapient, captos homines ſervire cogent: nec non calumniabuntur quandoque, ſi dicendo valent, falſaque teſtimonia dicent, & muneribus corrumpentur iudices. Minuta haec dicis mala, ſi pauci tales ſint? Haec quidem, ſi ad maiora comparentur, dicuntur exigua. atque haec omnia ad tyrannum comparata, malitia miſeriaque civi-

ἀβλιότητι πόλεως παραβαλλόμενα, τὸ λεγόμενον, οὐδ' ἴκταρ
βάλλει. ὅταν γὰρ δὴ πολλοὶ ἐν πόλει γένωνται οἱ τοιοῦτοι,
καὶ ἄλλοι οἱ ξυνεπόμενοι αὐτοῖς, καὶ αἴσθωνται ἑαυτῶν τὸ
πλῆθος, τότε οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν τύραννον γεννῶντες, μετὰ
δήμου ἀνοίας, ἐκεῖνον ὃς ἂν αὐτῶν μάλιστα αὐτὸς ἐν αὑτῷ
μέγιστον καὶ πλεῖστον ἐν τῇ ψυχῇ τύραννον ἔχῃ. Εἰκότως γ', d.
ἔφη. τυραννικώτατος γὰρ ἂν εἴη. Οὐκοῦν ἐὰν μὲν ἑκόντες
ὑπείκωσιν· ἐὰν δὲ μὴ ἐπιτρέπῃ ἡ πόλις, ὥσπερ τότε μητέρα
καὶ πατέρα ἐκόλαζεν, οὕτω πάλιν τὴν πατρίδα, ἐὰν οἷόστ' ᾖ,
κολάσεται, ἐπεισαγόμενος νέους ἑταίρους, καὶ ὑπὸ τούτοις δὴ
δουλεύουσαν τὴν πάλαι φίλην μητρίδα τε, Κρῆτες φασὶ, καὶ
πατρίδα ἕξει τε καὶ θρέψει. καὶ τοῦτο δὴ τὸ τέλος ἂν εἴη τῆς
ἐπιθυμίας τοῦ τοιούτου ἀνδρός. Τοῦτο, ἦ δ' ὅς, παντάπασί e.
γε. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτοί γε τοιοίδε γίγνονται ἰδίᾳ, καὶ
τρὶν ἄρχειν; πρῶτον μὲν οἷς ἂν ξυνῶσιν, ἢ κόλαξιν ἑαυτῶν
ξυνόντες καὶ πᾶν ἑτοίμοις ὑπηρετεῖν, ἢ ἐάν που τὶ δέωνται,
αὐτοὶ ὑποπεσόντες, πάντα τὰ σχήματα τολμῶντες ποιεῖν p. 570 a.

tatis haudquaquam, ut proverbio dici solet, ad scopum accedunt. quoties enim in civitate tales multi reperiuntur, eosque alii sequuntur multi, sentiuntque ingentem suorum copiam, tyrannum procreant inscitia plebis, eum prae ceteris, qui inter illos ita est affectus, ut in animo suo tyrannum habeat potentissimum. Consentaneum id quidem. quippe is erit potentissimus. Nonne facile id sit, si cesserint omnes? sin autem civitas tyranno huic obstiterit, tunc sane is, quemadmodum in superioribus patrem matremque violavit, sic rursus & patriam pro viribus violabit, alios inducens iuvenes: hisque servire coget olim sibi caram patriam matriamque, ut more Cretensium loquar, tam educatione, quam habitu: atque is erit cupiditatis eius hominis finis. Sic prorsus. Nonne isti tales privatim fiunt, antequam dominentur? Principio cum his conversantur ut plurimum, qui blandiuntur atque assentantur illis, & in omnibus obsequuntur, atque inserviunt: ac si qua re indigeant, idem & ipsi agunt, submit-

ὡς οἰκεῖοι διαπραξάμενοι δὲ, ἀλλότριοι. Καὶ σφόδρα γε. Ἐν παντὶ ἄρα τῷ βίῳ ζῶσι, φίλοι μὲν οὐδέποτε οὐδενὶ, ἀεὶ δὲ τοῦ δεσπόζοντες, ἢ δουλεύοντες ἄλλῳ. ἐλευθερίας δὲ καὶ φιλίας ἀληθοῦς τυραννικὴ φύσις ἀεὶ ἄγευστος. Πάνυ μὲν οὖν. Ἆρ' οὖν οὐκ ὀρθῶς ἂν τοὺς τοιούτους ἀπίστους καλοῖμεν; Πῶς δ' οὔ; Καὶ μὴν ἀδίκους γε ὡς οἷόντε μάλιστα, εἴπερ ὀρθῶς ἐν
b. τοῖς πρόσθεν ὡμολογήσαμεν περὶ δικαιοσύνης, οἷόν ἐστιν. Ἀλλὰ μὴν, ἦ δ' ὅς, ὀρθῶς γε. Κεφαλαιωσώμεθα τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, τὸν κάκιστον. ἔστι δέ που, οἷον ὄναρ διήλθομεν, ὃς ἂν ὑπαρ τοιοῦτος ᾖ. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν οὗτος γιγνεται ὃς ἂν τυραννικώτατος φύσει ὢν μοναρχήσῃ· καὶ ὅσῳ ἂν πλείω χρόνον ἐν τυραννίδι βιῷ, τοσουτῳ μᾶλλον τοιοῦτος. Ἀνάγκη, ἔφη δεξάμενος τὸν λόγον ὁ Γλαύκων. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, ὃς ἂν
c. φαίνηται πονηρότατος, καὶ ἀθλιώτατος φανήσεται; καὶ ὃς ἂν πλείστον χρόνον καὶ μάλιστα τυραννεύσῃ, μάλιστά τε καὶ πλείστον χρόνον τοιοῦτος γιγνόμενος τῷ ἀληθείᾳ; τοῖς δὲ πολλοὶς πολλὰ δοκεῖ. Ἀνάγκη, ἔφη, ταῦτα γοῦν οὕτως ἔχειν.

tunt se, & quamcunque gerunt personam, tanquam domestici: voti vero compotes cum facti sunt, extraneos se esse declarant. Et maxime quidem omnem ita aetatem agunt, amici quidem nemini unquam, semper autem dominantes alicui, vel alicui servientes. libertatem vero & amicitiam veram nunquam ingenium tyrannicum gustat. Maxime. Nonne huiusmodi homines iure infidos nominabimus? Iure. Quin etiam iniustos, quam maxime fieri potest, si modo in superioribus recte, quale quid iustitia sit, inter nos concessimus. Recte quidem. Concludamus igitur, qui sit vir pessimus. est autem is, qui talis est vigilans, qualem supra figuravimus somniantem. Omnino. Talis utique fit, quisquis cum natura tyrannicus maxime fit, ut solus dominetur, assequitur: & quo diutius in tyrannide vivit, eo magis est talis. Ita necesse est, inquit Glauco, partibus respondendi susceptis. Quisquis iniquissimus apparet, & miserrimus apparebit: & qui diutissime maximeque potitur tyrannide, maxime & diutissime iniquissimus revera est &

Ἄλλοτι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅγε τυραννικὸς κατὰ τὴν τυραννουμένην πόλιν ἂν εἴη ὁμοιότητι, δημοκρατικὸς δὲ, κατὰ τὴν δημοκρατουμένην, καὶ οἱ ἄλλοι οὕτω. Τί μήν; Οὐκοῦν, ὁ, τι πόλις πρὸς πόλιν ἀρετῇ καὶ εὐδαιμονίᾳ, τοῦτο ἀνὴρ πρὸς ἄνδρα; Πῶς γὰρ οὔ; Τί οὖν; ἆρα ἡ τυραννουμένη πόλις πρὸς d. βασιλευομένην οἵαν τοπρῶτον διήλθομεν; Πάνυ τοὐναντίον, ἔφη· ἡ μὲν γὰρ, ἀρίστη· ἡ δὲ, κακίστη. Οὐκ ἐρήσομαι, εἶπον, ὁποτέραν λέγεις· δῆλον γάρ. ἀλλ' εὐδαιμονίας αὖ καὶ ἀθλιότητος πέρι ὡσαύτως ἢ ἄλλως κρινεῖς; καὶ μὴ ἐκπλαττώμεθα, πρὸς τὸν τύραννον ἕνα ὄντα βλέποντες, μηδ' εἴ τινες ὀλίγοι περὶ ἐκεῖνον, ἀλλ' ὡς χρὴ ὅλην τὴν πόλιν εἰσελθόντας δεήσασθαι, καταδύντες εἰς ἅπασαν, καὶ ἰδόντες, οὕτω δόξαν e. ἀποφαινώμεθα. Ἀλλ' ὀρθῶς, ἔφη, προκαλῇ καὶ ἄθλιον παντὶ ἔστι τυραννουμένης μὲν οὐκ ἔξιν ἀθλιωτέρα, βασιλευομένης δὲ οὐκ εὐδαιμονεστέρα. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ περὶ τῶν ἀνδρῶν τὰ αὐτὰ ταῦτα προκαλούμενος, ὀρθῶς ἂν προκαλοίμην; p. 577 ἀξιῶν κρίνειν περὶ αὐτῶν ἐκεῖνον ὃς ἂν δύνηται τῇ διανοίᾳ a.

miſerrimus. multis autem multa videbuntur. Ita ſe haec habere neceſſe eſt. Tyrannicus vir civitati tyrannide oppreſſae ſimillimus: popularis vir populari, ceterique ſimiliter. Quidni? Sicut ſe habet ad civitatem civitas virtute & felicitate, ita vir quoque ſe habet ad virum. Nihil prohibet. Quomodo ſe habet tyranno ſubiecta civitas ad eam, quae regi paret, qualem primo deſcripſimus? Contra omnino. nam una quidem optima: altera peſſima. Haud interrogabo, quam dicas. conſtat enim. Verum de beatitudine atque miſeria eodem modo, an alio, iudicas? neque vero tyrannicae civitatis ſpeciem admiremur, ad ſolum tyrannum reſpicientes, aut ad eos paucos, qui cum eo rerum potiuntur: ſed, ut decet, omnem penitus civitatem ingreſſi, luſtremus ſingula, & ad cuncta converſis oculis feramus ſententiam. Probe admones. & ſane inter omnes conſtat, nullam civitatem tyrannide preſſa eſſe miſeriorem: nullamque, rege gubernata, beatiorem eſſe. Si idem circa viros obſervari iuberem, num recte praeciperem? videlicet ſi cen-

εἰς ἀνδρὸς ἦθος ἐνδυς δῦναι, καὶ μὴ, καθάπερ παῖς, ἔξωθεν ὁρῶν, ἐκπλήττηται ὑπὸ τῆς τῶν τυραννικῶν προσάσεως, ἣν πρὸς τοὺς ἔξω σχηματίζεται· ἀλλ' ἱκανῶς διορᾷ. εἰ οὖν οἷόν μην δεῖν ἐκείνου πάντας ἡμᾶς ἀκούειν, τοῦ δυνατοῦ μὲν κρῖναι, ξυνῳκηκότος δὲ ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ παραγεγονότος ἔν τε ταῖς κατ' οἰκίαν τράξεσιν, ὡς πρὸς ἕκαστους τοὺς οἰκείους
b. ἔχει (ἐν οἷς μάλιστα τις γυμνὸς ἂν ὀφθείη τῆς τραγικῆς σκευῆς) καὶ ἐν αὐτοῖς δημοσίοις κινδύνοις καὶ ταῦτα πάντα ἱκανὸς, κελευσιμὲν ἐξαγγέλλειν πῶς ἔχει εὐδαιμονίας καὶ ἀθλιότητος ὁ τύραννος, πρὸς τοὺς ἄλλους. Ὀρθότατ' ἂν, ἔφη, καὶ ταῦτα προσαιτοῖς. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγω, προσποιησώμεθα ἡμεῖς εἶναι τῶν δυνατῶν ἂν κρῖναι, καὶ ἡδὺ ἐντυχόντων τοιούτοις, ἵνα ἐχωμεν ὅστις ἀποκρινεῖται ἃ ἐρωτῶμεν; Πάνυ
c. γε. Ἴθι δὴ μοι, ἔφην, ὡδε σκόπει τὴν ὁμοιότητα ἀναμιμνησκόμενος τῆς τε πόλεως καὶ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτω καθ' ἕκαστον ἐν μέρει ἀθρῶν, τὰ παθήματα ἑκατέρου λέγε. Τὰ ποῖα; ἔφη.

ſeam, ei iudicium permittendum, qui cogitatione poſſit tyranni mentem irrepere, ac mores penitus intuſpicere: neque, ut pueri ſolent, exteriora intuens obſtupeſcat, dum tyrannicam illam aſpicit pompam & ſpeciem, ad quam illi ſeſe apud eos, qui externa ſpectant, effingunt; ſed perſpicaciter iudicet: ſi, inquam, eum nobis audiendum cenſeam, qui diſcernere valeat, quique una & habitaverit, & domeſticis actionibus interfuerit, tum qui noverit, quo pacto erga familiares ſingulos ille ſit affectus: nam in his maxime quis omni tragico apparatu nudatus perſpicitur: rurſuſque popularibus in periculis: haec omnia dignoſcentem ſi iubeam declarare, quo pacto ſe ad alios tyrannus habeat, quod ad beatitudinem miſeriamque pertinet, numquid recte iuberem? Recte admodum & iſta iubere. Viſne fingamus & nos ex eorum numero eſſe, qui iudicare poſſint, atque illis adhaeſerint, ut aliquem habeamus, qui ad ea, quae interrogamus, reſpondeat? Volo equidem. Age itaque, ſic conſidera ſimilitudinem, memoriam repetens & civitatis, & viri: atque ita ſigillatim viciſſimque utriuſque affe-

Πρῶτον μὲν, ἦν δ' ἐγὼ, ὡς πόλιν εἰπεῖν, ἐλευθέραν ἢ δούλην
την τυραννουμένην ἐρεῖς; Ὡς οἷόντ', ἔφη, μάλιστα δούλην.
Καὶ μὴν ὁρᾷς γε ἐν αὐτῇ δεσπότας καὶ ἐλευθέρους. Ὁρῶ,
ἔφη, σμικρόν γέ τι τοῦτο· τὸ δὲ ὅλον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐν αὐ-
τῇ, καὶ τὸ ἐπιεικέστατον, ἀτίμως τε καὶ ἀθλίως δοῦλον. Εἰ
οὖν, εἶπον, ὁμοιος ἀνὴρ τῇ πόλει, οὐ καὶ ἐν ἐκείνῳ ἀνάγκη d.
τὴν αὐτὴν τάξιν ἐνεῖναι, καὶ πολλῆς μὲν δουλείας τε καὶ
ἀνελευθερίας γέμειν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; καὶ ταῦτα αὐτῆς
τὰ μέρη δουλεύειν ἅπερ ἦν ἐπιεικέστατα, σμικρὸν δὲ καὶ τὸ
μοχθηρότατον καὶ μανικώτατον δεσπόζειν; Ἀνάγκη, ἔφη.
Τί οὖν; δούλην ἢ ἐλευθέραν τὴν τοιαύτην φήσεις εἶναι ψυχήν;
Δούλην δή που ἔγωγε. Οὐκοῦν ἥ γε αὖ δουλὴ καὶ τυραννου-
μένη πόλις, ἥκιστα ποιεῖ ἃ βούλεται. Πολύ γε. Καὶ ἡ τυραν- e.
νουμένη ἄρα ψυχὴ ἥκιστα ποιήσει ἃ ἂν βουληθῇ, ὡς περὶ ὅλης
εἰπεῖν ψυχῆς· ὑπὸ δὲ σίτου ἀεὶ ἐλκομένη βίᾳ, ταραχῆς καὶ
μεταμελείας μεστὴ ἔσται. Πῶς γὰρ οὔ; Πλουσίαν δὲ ἢ πενο-
μένην ἀνάγκη τὴν τυραννουμένην πόλιν εἶναι; Πενομένην. p. 578
Καὶ ψυχὴν ἄρα τυραννικὴν, πενιχρὰν καὶ ἄπληστον ἀνάγκη a.

ctus animadverte. Dic, quales. Principio, liberam civitatem tyrannicam dices, an ſervam? Maxime omnium ſervam. Attamen in ea dominos ac liberos inſpicis. Plane: ſed exiguum quidem iſtud: univerſum vero, ut ita dicam, in ipſa & praeſtantiſſimum genus, turpiter ac miſere ſervum. Si igitur civitati vir ſimilis, neceſſe eſt, in illo eundem eſſe ordinem, multaque illiberalitate & ſervitute eius animum opprimi, eaſque animi partes ſervire, quae praeſtantiſſimae ſunt: exilem vero partem, ignaviſſimam, & dementiſſimam dominari. Neceſſarium. Quid porro? ſervum an liberum huiuſmodi animum appellabis? Servum. Atqui ſerva & tyranno ſubdita civitas, minime, quae vult, agit. Nimirum. Tyrannicus igitur animus minime, quae vult, efficiet, ut ſic de toto animo dicam: ſed ſtimulo ſemper percitus violento, perturbatione poenitentiaque redundabit. Quidni? Tyrannicam civitatem, divitemne, an pauperem eſſe neceſſe eſt? Pauperem. Animum quoque

ἀεὶ εἶναι. Οὕτως, ἦ δ' ὅς. Τί δέ; φόβου γέμειν ἆρ' οὐκ ἀνάγκη τήν γε τοιαύτην πόλιν, τόν τε τοιοῦτον ἄνδρα; Πολύ γε. Ὀδυρμοὺς δὲ καὶ στεναγμοὺς καὶ θρήνους καὶ ἀλγηδόνας οἴει ἔν τινι ἄλλῃ πλείους εὑρήσειν; Οὐδαμῶς. Ἐν ἀνδρὶ δὲ ἡγῇ τὰ τοιαῦτα ἐν ἄλλῳ τινὶ πλείω εἶναι, ἢ ἐν τῷ μαινομένῳ ὑπὸ ἐπιθυμιῶν τε καὶ ἐρώτων τούτῳ τῷ τυραννικῷ; Πῶς γὰρ ἄν;
b. ἔφη. Εἰς πάντα δή, οἶμαι, ταῦτά τε καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀποβλέψας, τήν γε πόλιν τῶν πόλεων ἀθλιωτάτην ἔκρινας. Οὐκοῦν ὀρθῶς; ἔφη. Καὶ μάλα, ἦν δ' ἐγώ. Ἀλλὰ περὶ τοῦ ἀνδρὸς αὖ τοῦ τυραννικοῦ τί λέγεις, εἰς ταῦτα ἀποβλέπων; Μακρῷ, ἔφη, ἀθλιώτατον εἶναι τῶν ἄλλων ἁπάντων. Τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, οὐκέτ' ὀρθῶς λέγεις. Πῶς, ἦ δ' ὅς. Οὔπω, ἔφην, οἶμαι, οὗτός ἐστιν ὁ τοιοῦτος μάλιστα. Ἀλλά τις μήν; Ὅδε ἴσως σοι ἔτι δόξει εἶναι τούτου ἀθλιώτερος. Ποῖος; Ὃς
c. ἄν, ἦν δ' ἐγώ, τυραννικὸς ὤν, μὴ ἰδιώτην βίον καταβιῷ, ἀλλὰ δυστυχὴς ᾖ, καὶ αὐτῷ ὑπό τινος συμφορᾶς ἐκπορισθῇ ὥστε τυράννῳ γενέσθαι. Τεκμαίρομαί σε, ἔφη, ἐκ τῶν προ-

tyrannicum, mendicum semper & inexplebilem necesse est esse. Est, ut dicis. Metu vero sollicitari an non necessarium est civitatem talem, talemque virum? Valde. Lamentationes praeterea, suspiria, fletus, angustias, censes in alia civitate frequentiores te reperturum? Nullo pacto. In homine insuper alio talia quaedam plura inesse putas, quam in tyrannico isto, qui cupiditatibus amoribusque insanit? Quonam pacto? Profecto ad haec respiciens omnia, ceteraque generis eiusdem, civitatem tyrannicam civitatum omnium esse miserrimam iudicasti. An non recte? Summopere. Verum de viro rursus tyrannico quid ais, quoties eadem haec animadvertis? Longe cunctorum dico hunc esse miserrimum. Hoc non recte dicis. Quamobrem? Nondum hic est, ut arbitror, talis maxime. Quis ergo? Iste forsitan tibi hoc miserior esse videbitur. Quis? inquam. Qui, cum natura tyrannicus sit, vitam non agit privatam, sed est infelix, & sorte quadam eo deducitur, ut tyrannide potiatur. Ex his, quae dicta sunt, vera te loqui con-

ειρημένων ἀληθῆ λέγειν. Ναὶ, ἦν δ' ἐγώ. Ἀλλὰ οὐκ εἴεσθαι χρὴ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' εὖ μάλα τῷ τοιούτῳ λόγῳ σκοπεῖν. περὶ γάρ τοι τοῦ μεγίστου ἡ σκέψις, ἀγαθοῦ τε βίου καὶ κακοῦ. Ὀρθότατα, ἦ δ' ὅς. Σκόπει δὴ εἰ ἄρα τι λέγω. δοκεῖ γάρ μοι δεῖν ἐννοῆσαι ἐκ τῶνδε, περὶ αὐτοῦ σκοποῦντας. Ἐκ d.
τίνων; Ἐξ ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἰδιωτῶν, ὅσοι πλούσιοι ἐν πόλεσιν ἀνδράποδα πολλὰ κέκτηνται. οὗτοι γὰρ τοῦτό γε προσόμοιον ἔχουσι τοῖς τυράννοις, τὸ πολλῶν ἄρχειν. διαφέρει δὲ τὸ ἐκείνου πλῆθος. Διαφέρει γάρ. Οἶσθα οὖν ὅτι οὗτοι ἀδεῶς ἔχουσι, καὶ οὐ δεδοίκασι τοὺς οἰκέτας. Τί γὰρ ἂν δείσαιντο; Οὐδέν, εἶπον· ἀλλὰ τὸ αἴτιον ἐννοεῖς; Ναί. Ὅτι γε πᾶσα c.
ἡ πόλις ἐνὶ ἑκάστῳ βοηθεῖ τῶν ἰδιωτῶν. Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. Τί δέ; εἴτις θεῶν ἄνδρα ἕνα, ὅτῳ ἔξεστιν ἀνδράποδα πεντήκοντα, ἢ καὶ πλείω, ἄρας ἐκ τῆς πόλεως αὐτόν τε καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας, ἔπειτα εἰς ἐρημίαν μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας τε καὶ τῶν οἰκετῶν, ὅπου αὐτῷ μηδεὶς τῶν ἐλευθέρων μέλλοι βοηθήσειν, ἐν ποίῳ ἂν τινι καὶ ὁπόσῳ φόβῳ οἴει ἂν

iecto. Ita eſt. Verum talia quaedam non opinari oportet, immo vero diligentiſſime ratione tali inveſtigare. de maximo enim quodam nobis diſceptatio eſt, bona ſcilicet vita, ac mala. Scite. Attende itaque, ſi quid dicam. videtur enim mihi ex his de hoc eſſe conſiderandum. Ex quibus? Ex unoquoque ſcilicet privatorum, quotcunque ita divitiis abundant, ut multa habeant mancipia. iſti namque id tyrannis habent ſimile, quod multis imperant: intereſt autem, quod tyrannus pluribus dominatur. Intereſt utique. Noſti, quod hi ſecuri cum familia vivunt, neque famulos metuunt? Quid enim metuerent? Nihil. ſed numquid cauſam tenes? Equidem. quoniam videlicet civitas univerſa ſingulis privatorum ſuccurrit. Praeclare loqueris. Quid ſi quis Deorum virum unum, cui quinquaginta vel plura mancipia ſint, educat e civitate una cum uxore ac liberis, conſtituatque in ſolitudine, cum rebus ſuis omnibus atque mancipiis, ubi liberorum hominum nullus ferre huic auxilium poſſit, quali eum & quanta formidine vexatum iri exi-

γενέσθαι αὐτὸν περί τε αὐτοῦ καὶ παίδων καὶ γυναικὸς, μὴ
ἀπόλοιντο ὑπὸ τῶν οἰκετῶν; Ἐν παντὶ, ἦ δ' ὅς, ἔργῳ. Οὐκ-
p. οὖν ἀναγκάζοιτο ἂν τινας ἤδη θωπεύειν αὐτῶν τῶν δούλων,
579 καὶ ὑπισχνεῖσθαι πολλὰ, καὶ ἐλευθεροῦν, οὐδὲν δεόμενος; καὶ
a. κόλαξ αὐτὸς ἀνθεραπόντων ἀναφανείη; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη,
αὐτῷ, ἢ ἀπολωλέναι. Τί δ' εἰ καὶ ἄλλους, ἦν δ' ἐγὼ, ὁ θεὸς
κύκλῳ κατοικίσειε γείτονας πολλοὺς αὐτῷ, οἳ ἂν μὴ ἀνέχοιν-
το εἴτις ἄλλος ἄλλου δεσπόζειν ἀξιοῖ, ἀλλ' εἴ που τινὰ τοι-
οῦτον λαμβάνοιεν, ταῖς ἐσχάταις τιμωροῖντο τιμωρίαις; Ἔτι
b. ἂν, ἔφη, οἶμαι μᾶλλον ἐν παντὶ κακῷ εἴη, κύκλῳ φρουρού-
μενος ὑπὸ πάντων πολεμίων. Ἆρ' οὖν οὐκ ἐν τοιούτῳ μὲν
δεσμωτηρίῳ δέδεται ὁ τύραννος, φύσει ὢν οἷον διεληλύθαμεν,
πολλῶν καὶ παντοδαπῶν φόβων καὶ ἐρώτων μεστός; λίχνῳ δὲ
ὄντι αὐτῷ τὴν ψυχὴν, μόνῳ τῶν ἐν τῇ πόλει οὔτε ἀποδη-
μῆσαι ἔξεστιν οὐδαμόσε, οὔτε θεωρῆσαι ὅσων δὴ καὶ οἱ ἄλλοι
ἐλεύθεροι ἐπιθυμηταί εἰσι; καταδεδυκὼς δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ ταπολ-
c. λὰ ὡς γυνὴ ζῇ, ὀφθονῶν καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις, ἐάν τις
ἔξω ἀποδημῇ, καί τι ἀγαθὸν ὁρᾷ. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

stimas, ne forte mancipia ipsum & filios & uxorem interimant? Summa, ut arbitror. An non cogetur servis quibusdam blandiri, pollicerique multa, & manumittere, cum sibi nihil opus sit? unde & ad ministros suos ipse adulator erit. Cogetur penitus vel ita facere, vel perire. Quid si alios adhuc Deus in ea regione disposuerit proximos illi complurimos, qui nequaquam sustineant, ut alter alteri dominetur, ac si quem deprehenderint sibi dominium vindicantem, suppliciis extremis afficiant? Deteriorem admodum eius conditionem fore censeo, si hostium vallo includatur. An non tali quodam carcere clausus est tyrannus, natura talis exsistens, qualem in superioribus explicuimus, multis videlicet diversisque timoribus & amoribus agitatum? Cum vero ingenio sit apprime avido, huic soli neque egredi usquam licet, neque inspicere, quae liberis hominibus lubitum est: sed intra aedium parietes formidolosus, veluti mulier, commoratur, invidens civibus aliis, si quis

Οὐκοῦν τοῖς τοιούτοις κακοῖς πλείω καρποῦται ὁ ἀνὴρ, ὃς ἂν κακῶς ἐν ἑαυτῷ πολιτευόμενος, (ὃν νῦν δὴ σὺ ἀθλιώτατον ἔφησθα τὸν τυραννικὸν) ὡς μὴ ἰδιώτης καταβιῷ, ἀλλ' ἀναγκασθῇ ὑπό τινος τύχης τυραννεῦσαι, καὶ ἑαυτοῦ ὢν ἀκράτωρ, ἄλλων ἐπιχειρήσῃ ἄρχειν; ὥσπερ εἴ τις κάμνοντι σώματι καὶ ἀκράτορι ἑαυτοῦ, μὴ ἰδιωτεύειν, ἀλλ' ἀγωνιζόμενος πρὸς ἄλλα σώματα καὶ μαχόμενος ἀναγκάζοιτο διάγειν τὸν βίον. Παντάπασιν, ἔφη, ὁμοιοτατά τε καὶ ἀληθέστατα λέγεις, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἄ Ολιε Γλαύκων, παντελῶς τὸ πάθος ἄθλιον, καὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ κριθέντος χαλεπώτατα ζῆν χαλεπώτερον ἔτι ζῇ ὁ τυραννῶν; Κομιδῇ γ', ἔφη. Ἔστιν ἄρα τῇ ἀληθείᾳ, κἂν εἰ μὴ τῷ δοκῇ, ὁ τῷ ὄντι τύραννος, τῷ ὄντι δοῦλος, τὰς μεγίστας κολακείας καὶ δουλείας, καὶ κόλαξ τῶν πονηροτάτων καὶ τὰς ἐπιθυμίας οὐδ' ὁπωστιοῦν ἀποπιμπλὰς, ἀλλὰ πλείστων ἐπιδεέστατος· καὶ πένης τῇ ἀληθείᾳ σκινεται, ἐάν τις ὅλην ψυχὴν ἐπίσηται θεάσασθαι, καὶ φόβου

extra moenia spatiatur, & boni quidquam spectat. Sic prorsus. An non ob huiusmodi plura insuper incurrit vir ille, qui male se ipsum gubernans, quem & tu modo miserrimum iudicabas tyrannicum, haudquaquam privatus vivit, sed fortunae vi quadam, ut tyrannidem exerceat, cogitur: cumque sibi ipsi imperare non possit, aliis imperare contendit? perinde ac si quis imbecillo corpore, & suis se viribus non sustinente, cogatur, ut quietem agat secum ipse nunquam, sed adversus alia corpora certet ac pugnet. Simillima inducis, o Socrates, atque verissima. Nonne igitur, o amice Glauco, miserabilis omnino haec est conditio, duriorque vita est hominis nacti tyrannidem, ea vita, quam tu supra durissimam iudicabas? Valde. Est autem re ipsa, quamvis alicui non videatur, vere tyrannus vere servus, extremae adulationi servitutique adstrictus, nequissimorum hominum adulator: qui appetitus suos explet nunquam, sed plurimis indiget semper, atque inops revera esse apparet, si quis penetralia animi ipsius inspexerit: pavore quin etiam perpetuo territus, & sollicitudine

ἡμῶν διὰ παντὸς τοῦ βίου, σφαδασμῶν τε καὶ ὀδυνῶν πλήρης· εἴπερ τῇ τῆς πόλεως διαθέσει ἧς ἄρχει ἔοικεν. ἔοικε δέ. ἦ γάρ; Καὶ μάλα; ἔφη. Οὐκοῦν καὶ πρὸς τούτοις ἔτι ἀποδώσομεν τῷ ἀνδρὶ καὶ ἃ τοπρότερον εἴπομεν, ὅτι ἀνάγκη καὶ εἶναι καὶ ἔτι μᾶλλον γίγνεσθαι αὐτῷ ἢ πρότερον, διὰ τὴν ἀρχὴν, φθονερῷ, ἀπίστῳ, ἀδίκῳ, ἀφίλῳ, ἀνοσίῳ, καὶ πάσης κακίας παιδαγωγεῖ τε καὶ τροφεῖ· καὶ ἐξ ἁπάντων τούτων, μάλιστα μὲν αὐτῷ δυστυχεῖ εἶναι, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς πλησίον αὐτῷ τοιούτους ἀπεργάζεσθαι. Οὐδείς σοι, ἔφη, τῶν νοῦν ἐχόντων ἀντερεῖ. Ἴθι δή μοι, ἔφην ἐγώ, νῦν ἤδη ὥσπερ ὁ διὰ πάντων κριτὴς ἀποφαίνεται, καὶ σὺ οὕτω, τίς πρῶτος κατὰ τὴν σὴν δόξαν εὐδαιμονίᾳ, τίς δεύτερος· καὶ τοὺς ἄλλους ἑξῆς πέντε ὄντας κρῖναι, βασιλικὸν, τιμοκρατικὸν, ὀλιγαρχικὸν, δημοκρατικὸν, τυραννικόν. Ἀλλὰ ῥᾴδια, ἔφη, ἡ κρίσις. καθάπερ γὰρ εἰσῆλθον ἐγὼ ἅμα ὥσπερ χοροὺς κρινῶ, ἀρετῇ καὶ κακίᾳ, καὶ εὐδαιμονίᾳ, καὶ τῷ ἐναντίῳ. Μισθωσώμεθα οὖν

p. 580 a.

b.

angustiaque vexatus, si modo civitatis eius statui, cui praeest, ipse est similis. similis autem exsistit. an non? Et maxime quidem. Praeter haec viro huic illa etiam tribuemus, quae antea memoravimus, quod necesse sit, eum & esse prius, & postea multo magis, cum tyrannidem est adeptus, invidum, infidum, iniustum, expertem benevolentiae, impium, omnisque nequitiae sentinam ac fomitem fieri: ex hisque cunctis esse miserrimum, atque alios etiam, qui adhaerent ipsi, similes reddere. Nullus mentis compos his contradixerit. Age, quemadmodum iudex omnia circumspiciens de singulis iudicat, ita tu in praesentia proferas, qui tuo iudicio primus beatitudine, qui secundus: ceterosque gradatim, qui in numero quinque sint, enarra, Regium, Lipublicae, in qua ex censu magistratus creatur, studiosum, paucorum potentiae cupidum, popularem, atque tyrannicum. Ac facile iudicium istud. nam velut sim ingressus, istos, quasi choros, virtute & pravitate, beatitudine, & huic contrario, inter se comparo atque iudico. Num praeconem conducemus? an ego haec potius pronuntiabo,

κήρυκα, ἦν δ' ἐγώ· ἢ αὐτὸς ἂν εἴποι, ὅτι ὁ Ἀρίφρονος υἱὸς τὸν ἄριστόν τε καὶ δικαιότατον, εὐδαιμονέστατον ἔκρινε· (τοῦτον δ' εἶναι τὸν βασιλικώτατον, καὶ βασιλεύοντα αὐτοῦ) τὸν δὲ κάκιστόν τε καὶ ἀδικώτατον, ἀθλιώτατον. ταῦτον δὲ αὖ τυγχάνειν ὄντα, ὃς ἂν τυραννικώτατος ᾖ, ἑαυτοῦ τε ὅτι μάλιστα τύραννος, καὶ τῆς πόλεως. Ἀνειρήσθω σοί, ἔφη. Ἦ οὖν προσαγορεύω, εἶπον, ἐάν τε λανθάνωσι τοιοῦτοι ὄντες, ἐάν τε μή, πάντας ἀνθρώπους τε καὶ θεούς; Προσαγόρευε, ἔφη. Εἶεν δή, εἶπον· αὕτη μὲν ἡμῖν ἡ ἀπόδειξις μία ἂν εἴη. δευτέραν δὲ δεῖ τήνδε, ἐάν τι ὀλίγῳ, εἶναι. Τίς αὕτη; Ἐπειδή, ὥσπερ πόλις, ἦν δ' ἐγώ, διήρηται κατὰ τρία εἴδη, οὕτω καὶ ψυχὴ ἑνὸς ἑκάστου τριχῇ, δέξεται, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ἑτέραν ἀπόδειξιν. Τίνα ταύτην; Τήνδε. Τριῶν ὄντων τριτταὶ καὶ ἡδοναί μοι φαίνονται, ἑνὸς ἑκάστου μία ἰδίᾳ· ἐπιθυμίαι τε αὖ αὐτῶς καὶ ἀρχαί. Πῶς λέγεις; ἔφη. Τὸ μὲν, φαμὲν, ἦν, ᾧ μανθάνει ἄνθρωπος· τὸ δὲ, ᾧ θυμοῦται· τὸ δὲ τρίτον, διὰ πολυειδίαν, ἐπεὶ οὐκ ἔχομεν ὀνόματι προσειπεῖν ἰδίῳ αὐτοῦ. ἀλ-

Ariſtonis filium iudicaſſe virum optimum & iuſtiſſimum, eſſe beatiſſimum? eumque eſſe dixiſſe hominem maxime omnium regium, ſeque ipſum regentem: peſſimum vero & iniquiſſimum, eſſe miſerrimum: talemque eum eſſe, qui maxime tyrannus ſit, ſeque ipſum & civitatem tyrannide premat? Ita ſit promulgatum. Numquid adiiciam, ſive lateant ſic affecti homines, ſive non lateant homines pariter atque Deos? Adiice. Eſto igitur. etenim una haec demonſtratio ſit: ſecundam vero, ſi videtur, hanc convenit intueri. Quaenam iſta? Poſtquam ſicuti civitas tres in ſpecies diviſa eſt, ita & cuiuſque anima triſariam dividetur, ut arbitror: atque hinc demonſtratio ſecunda naſcetur. Quaenam? Haec. Cum tres animae partes ſint, tres quoque voluptates eſſe videntur, ſua cuiuſque partis propria. cupiditates quoque totidem & principatus. Quo pacto? Partem unam dicimus, qua homo diſcit: alteram, qua iraſcitur: tertiam vero propter varietatem uno non poſſumus proprio ipſius vocabulo nominare, ſed ex eo, quod in ſe continet maximum

λὰ ὃ μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον εἶχεν ἐν αὑτῷ, τούτῳ ἐπωνομάσαμεν. ἐπιθυμητικὸν γὰρ αὐτὸ κεκλήκαμεν, διὰ σφοδρότητα τῶν τε περὶ ἐδωδὴν ἐπιθυμιῶν καὶ πόσιν, καὶ ἀφροδίσια, καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἀκόλουθα. καὶ φιλοχρήματον δή·
p. ὅτι διὰ χρημάτων μάλιστα ἀποτελοῦνται αἱ τοιαῦται ἐπιθυ-
581 μίαι. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Ἆρ' οὖν καὶ τὴν ἡδονὴν αὐτοῦ καὶ
a. φιλίαν εἰ θαῖμεν εἶναι τοῦ κέρδους, μάλιστ' ἂν εἰς ἓν κεφάλαιον ἀπερειδοίμεθα τῷ λόγῳ, ὥστε τι ἡμῖν αὐτοῖς ὀνομάζειν, ὁτότε τοῦτο τῆς ψυχῆς τὸ μέρος λέγοιμεν; καὶ καλοῦντες αὐτὸ φιλοχρήματον καὶ φιλοκερδές, ὀρθῶς ἂν καλοῖμεν; Ἔμοιγ' οὖν δοκεῖ, ἔφη. Τί δέ; τὸ θυμοειδὲς οὐ πρὸς τὸ κρατεῖν μέν τι φαμὲν καὶ νικᾶν καὶ εὐδοκιμεῖν δεῖν ὅλον ὁρμᾶ-
b. σθαι; Καὶ μάλα. Εἰ οὖν φιλόνεικον αὐτὸ καὶ φιλότιμον προσαγορεύοιμεν, ἆ ἐμμελῶς ἂν ἔχοι; Ἐμμελέστατα μὲν οὖν. Ἀλλὰ μὴν, ὦ γε μανθάνομεν, παντὶ δῆλον ὅτι πρὸς τὸ εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν ὅτι ἔχει, πᾶν ἀεὶ τέτακται, καὶ χρημάτων τε καὶ δόξης ἧκιστα τούτων τούτῳ μέλει. Πολύ γε. Φιλομαθὲς δὴ καὶ φιλόσοφον καλοῦντες αὐτὸ, κατὰ τρόπον

vehementissimumque, concupiscibile appellavimus, propter vehementiam earum cupiditatum, quae ad cibum potumque & venerea rapiunt, & ea quae ista sequuntur: nec non avarum cognominavimus, quoniam pecuniis maxime huiusmodi cupiditates explentur. Recte. Ac si voluptatem affectumque eius lucri dixerimus esse, in unam maxime summam reducemus orationem, ut aliquid nobis certum ipsi significemus, quoties id ipsum partem hanc animae dicimus. atque si totum hoc pecuniarum & lucri cupidum nominemus, recte admodum appellabimus. Mihi quidem ita videtur. Quid vero? irascendi natura nonne ad potentiam, victoriam, gloriam, trahit tota? Magnopere. Si igitur eam contentiosam ambitiosamque appellabimus, numquid recte? Rectissime. At vero partem illam, qua discimus, constat cuique omnem ad veritatem investigandam semper animi, pecuniarumque & gloriae minimam curam habere. Omnino. Si tertium hoc discendi cupidum &

ἂν καλοῖμεν. Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ ἄρχει ἐν ταῖς ψυχαῖς, τῶν μὲν τοῦτο, τῶν δὲ τὸ ἕτερον ἐκείνων, c. ὁπότερον ἂν τύχῃ. Οὕτως, ἔφη. Διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἀνθρώπων λέγομεν τὰ πρῶτα τρίττὰ γένη εἶναι, φιλόσοφον, φιλόνεικον, φιλοκερδές. Κομιδῇ γε. Καὶ ἡδονὰν δὴ τρία εἴδη, ὑποκείμενον ἓν ἑκάστῳ τούτων. Πάνυ γε. Οἶσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, ὅτι εἰ ἔθελοις τρεῖς τοιούτους ἀνθρώπους ἓν μέρει ἕκαστον ἐρωτᾶν τίς τούτων τῶν βίων ἡδίστος, τὸν ἑαυτοῦ ἕκαστος μάλιστα ἐγκωμιάσεται ὅ, τε χρηματιστικὸς, πρὸς τὸ κερδαίνειν, τὴν τοῦ τι- d. μᾶσθαι ἡδονὴν, ἡ τὴν τοῦ μανθάνειν, οὐδενὸς ἀξίαν φήσει εἶναι, εἰ μὴ εἴτις αὐτῶν ἀργύριον ποιεῖ. Ἀληθῆ, ἔφη. Τί δὲ ὁ φιλότιμος; ἦν δ' ἐγὼ, οὐ τὴν μὲν ἀπὸ τῶν χρημάτων ἡδονὴν, φορτικήν τινα ἡγεῖται, καὶ αὖ τὴν ἀπὸ τοῦ μανθάνειν; ὅτι μὴ μάθημα τιμὴν φέρει, καπνὸν δὴ καὶ φλυαρίαν οἰόμενος; Οὕτως, ἔφη, ἔχει. Τὸν δὲ φιλόσοφον, ἦν δ' ἐγὼ, ποιώμεθα τὰς ἄλλας ἡδονὰς νομίζειν οὐδὲν πρὸς τὴν τοῦ εἰδέναι τἀληθὲς ὅπῃ ἔχει· καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ τινὶ ἀεὶ εἶναι μανθάνοντα, τῆς ἡδονῆς οὐ πάνυ πόρρω· τὰς δ' ἄλλας καλεῖν e.

philoſophum nominabimus, haud ab re erit nomen impoſitum. Eſt, ut ais. Nonne dicimus, in animis quorundam unam illarum partium dominari, in aliis aliam, quaecunque contigerit? Dicimus. Propterea dicimus tria hominum prima genera eſſe, philoſophum, contentioſum, avarum. Prorſus. Voluptatum quoque ſpecies tres hiſce ſubiectas, cuique ſuam. Omnino. Si unumquemque iſtorum ſeorſum interroges, quae vita iſtarum ſit dulciſſima, ſuam quiſque ceteris anteponet. avarus quidem, lucri ipſius comparatione, honorum vel diſciplinarum oblectamenta nullius exiſtimabit, niſi quid forſan ad argentum conferant. Vera loqueris. Ambitioſus autem voluptatem, quae percipitur ex pecunia, gravem & moleſtam putat: rurſuſque eam, quae diſcendo percipitur, quia doctrina honorem non affert, fumum & nugas exiſtimat. Ita res ſe habet. Philoſophum quoque ponamus ceteras voluptates flocci pendentem, dum eas ad iuge diſcendi gaudium, quo ipſe fruitur inveſtiganda

τῷ ὄντι ἀναγκαίας, ὡς οὐδὲν τῶν ἄλλων δεόμενον, εἰ μὴ ἀνάγκη ἦν. Εὖ, ἔφη, δεῖ εἰδέναι. Ὅτε δὴ οὖν, εἶπον, ἀμφισβητοῦνται ἑκάστου τοῦ εἴδους αἱ ἡδοναὶ, καὶ αὐτὸς ὁ βίος, μὴ ὅτι πρὸς τὸ κάλλιον καὶ αἰσχιον ζῇν, μηδὲ τὸ χεῖρον καὶ ἄμεινον, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸ τὸ ἡδιον καὶ ἀλυπότερον, πῶς ἂν
p. εἰδείμεν τίς αὐτῶν ἀληθέστατα λέγει; Οὐ πάνυ, ἔφη, ἔγωγε
582 a. ἔχω εἰπεῖν. Ἀλλ' ὧδε σκόπει. τίνι χρὴ κρίνεσθαι τὰ μέλλοντα καλῶς κριθήσεσθαι; ἆρ' οὐκ ἐμπειρίᾳ τε καὶ φρονήσει καὶ λόγῳ; ἢ τούτων ἔχοι ἂν τις βέλτιον κριτήριον; Καὶ πῶς ἄν; ἔφη. Σκόπει δή. τριῶν ὄντων τῶν ἀνδρῶν, τίς ἐμπειρότατος πασῶν ὧν εἴπομεν ἡδονῶν; πότερον ὁ φιλοκερδὴς, μανθάνων αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν οἷόν ἐστιν, ἐμπειρότερος δοκεῖ σοι εἶναι
b. τῆς ἀπὸ τοῦ εἰδέναι ἡδονῆς, ἢ ὁ φιλόσοφος, τῆς ἀπὸ τοῦ κερδαίνειν; Πολύ, ἔφη, διαφέρει. τῷ μὲν γὰρ ἀνάγκη γεύεσθαι τῶν ἑτέρων, ἐκ παιδὸς ἀρξαμένῳ· τῷ δὲ φιλοκερδεῖ, ὅπη πέφυκε τὰ ὄντα μανθάνοντι, τῆς ἡδονῆς ταύτης, ὡς γλυκεῖά ἐστιν, οὐκ ἀνάγκη γεύεσθαι, οὐδ' ἐμπειρῳ γίγνεσθαι· μᾶλλον δὲ καὶ

veritate, comparat: ceteras autem non neceſſarias vocantem, quia illas ſecuturus non ſit, niſi neceſſitas cogat. Bene id noſſe oportet. Quando igitur cuiuſque vitae voluptates ipſaque vita in contentionem venient, non de hoc. quod eſt honeſtius aut turpius vivere, vel melius, aut deterius, ſed de ſuaviori pacatiorique vitae ſtatu: qua ratione diſcernemus, cuius ſit ſententia verior? Haud ſatis habeo, quod reſpondeam. Sic autem animadverte: Quanam re iudicare oportet, quaecunque recte diiudicanda ſunt? nonne peritia, prudentia, ratione? an habet quiſquam alia, quibus melius iudicet? Nullo modo. Attende igitur. cum tres ſint, quiſnam horum maxime expertus eſt omnes, quas narravimus, voluptates? utrum avarus diſcendo, qualis ſit veritas, magis tibi videtur expertus diſcendi iucunditatem, quam philoſophus lucri? an potius contra? Permultum intereſt. philoſophum namque neceſſe eſt voluptatem alterius a pueritia deguſtaſſe. avarum autem haudquaquam neceſſe eſt in veritatis inveſtigatione, quanta inſit oblectatio,

προθυμουμένῳ οὐ ῥᾴδιον. Πολὺ ἄρ', ἦν δ' ἐγώ, διαφέρει τοῦ γε φιλοκερδοῦς ὁ φιλόσοφος, ἐμπειρίᾳ ἀμφοτέρων τῶν ἡδονῶν. Πολὺ μέντοι. Τί δὲ τοῦ φιλοτίμου; ἆρα μᾶλλον ἔμπειρός ἐστι c. τῆς ἀπὸ τοῦ τιμᾶσθαι ἡδονῆς, ἢ ἐκεῖνος τῆς ἀπὸ τοῦ φρονεῖν; Ἀλλὰ τιμή, ἔφη, ἐάν περ ἐξεργάζωνται ἐπὶ ὃ ἕκαστος ὥρμηκε, πᾶσιν αὐτοῖς ἕπεται. καὶ γὰρ ὁ πλούσιος ὑπὸ πολλῶν τιμᾶται, καὶ ὁ ἀνδρεῖος, καὶ ὁ σοφός· ὥστε ἀπό γε τοῦ τιμᾶσθαι, οἷόν ἐστι, πάντες τῆς ἡδονῆς ἔμπειροι τῆς δὲ τοῦ ὄντος θεᾶς, οἵαν ἡδονὴν ἔχει, ἀδύνατον ἄλλῳ γεγεῦσθαι πλὴν τῷ φιλοσόφῳ. Ἐμπειρίας μὲν ἄρα, εἶπον, ἕνεκα κάλλιστα d. τῶν ἀνδρῶν κρίνει οὗτος. Πολύ γε. Καὶ μὴν μετά γε φρονήσεως μόνος ἐμπειρος γεγονως ἐσται. Τι μήν; Ἀλλὰ μὴν καὶ δι' οὗ γε δεῖ ὀργάνου κρίνεσθαι, οὐ τοῦ φιλοκερδοῦς τοῦτο τὸ ὄργανον, οὐδὲ τοῦ φιλοτίμου, ἀλλὰ τοῦ φιλοσόφου. Τὸ ποῖον; Διὰ λόγων που ἐφαμεν δεῖν κρίνεσθαι. ἦ γαρ; Ναί. Λόγοι δὲ, τουτου μάλιστα ὄργανον. Πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν εἰ μὲν πλούτῳ καὶ κέρδει ἄριστα ἐκρίνετο τὰ κρινόμενα, ἃ ἐπήνει

percepiſſe, expertumque fuiſſe: immo vero, ſi nitatur, non facile iſtud aſſequitur. Longe igitur avaro philoſophus, utrarumque voluptatum experientia praeſtat. Longe. Ambitioſus vero numquid magis imperitus eſt voluptatis, quae ex honore percipitur, quam philoſophus eius, quae ex prudentia? Honor quidem omnes eos ſequitur, ſi propoſitum ſibi officium exſequantur. Etenim dives a multitudine honoratur, & fortis, & ſapiens. quapropter omnes, quanta perveniat ex honore voluptas, uſu ipſo intelligunt. quanta vero ſit in veritatis contemplatione ſuavitas, ſolus philoſophus ſentit. Igitur quantum ad experientiam attinet, optime philoſophus prae ceteris iudicat. Valde. Quin etiam una cum prudentia ſolus erit expertus. Nihil prohibet. Praeterea organum illud, per quod iudicandum eſt, non avari aut ambitioſi hominis, ſed philoſophi eſt inſtrumentum. Quale iſtud? Per rationes enim eſſe diximus iudicandum. Diximus. Rationes autem praecipue philoſophi ſunt inſtrumenta. Patet. Si divitiis lucroque optime

e. ὁ Φιλοκερδὴς καὶ ἔψεγεν, ἀνάγκη ἂν ἦν ταῦτα ἀληθέστατα
εἶναι. Πολλή γε. Εἰ δὲ τιμή τε καὶ νίκη καὶ ἀνδρεία, ἆρ'
οὐχ ἃ ὁ Φιλότιμός τε καὶ Φιλόνικος; Δῆλον. Ἐπειδὴ δ' ἐμ-
πειρία καὶ φρονήσει καὶ λόγῳ, ἀνάγκη, ἔφη, ἃ ὁ Φιλόσοφός
τε καὶ ὁ Φιλολόγος ἐπαι ει, ἀληθέστατα εἶναι. Τριῶν ἄρα οὐ-
P 583 σῶν τῶν ἡδονῶν, ἡ τουτου τοῦ μέρους τῆς ψυχῆς ᾧ μαν-
a. θάνομεν, ἡδίστη ἂν εἴη καὶ ἐν ᾧ ἡμῶν τοῦτο ἄρχει, ὁ τού-
του βιος ἥδιστος. Πῶς δ' οὐ μέλλει; ἔφη. κυριος γοῦν ἐπαινέ-
της ὢν, ἐπαινεῖ τὸν ἑαυτου βιον ὁ Φρόνιμος. Τίνα δὲ δευτέ-
ραν, εἶπον, βιον καὶ τίνα δευτέραν ἡδονὴν φησὶν ὁ κριτὴς
εἶναι; δῆλον ὅτι τὴν τοῦ πολεμικοῦ τε καὶ Φιλοτίμου. ἐγγυ-
τέρω γὰρ αὐτοῦ ἐστιν ἢ ἡ τοῦ χρηματιστοῦ. ὑστάτην δὲ τὴν
τοῦ Φιλοκερδοῦς, ὡς ἔοικε. Τι μήν; ἦ δ' ὅς. Ταῦτα μὲν τοί-
b. νυν ῥῶτω δὶ' ἐφεξῆς ἂν εἴη καὶ δὶς νενικηκὼς ὁ δίκαιος τὸν
ἄδικον· τὸ δὲ τριτον ὀλυμπικῶς τῷ σωτῆρί τε καὶ τῷ Ὀλυμ-
πίῳ Διΐ, ἄθρει ὅτι οὐδὲ παναληθής ἐστιν ἡ τῶν ἄλλων ἡδονὴ,
πλὴν τῆς τοῦ Φρονίμου, οὐδὲ καθαρὰ, ἀλλ' ἐσκιαγραφημένη

unumquodque iudicaretur, quae laudaret vel improbaret vir qui ſtui deditus, neceſſe eſſet haec eſſe veriſſima. Penitus. Sin autem honore, victoria, fortitudine, quae ambitioſus & ad victoriam ardentiſſimus iudicaret? Liquet. Poſtquam vero experientia, prudentia, ratione: neceſſe eſt, quae philoſophus & rationum vir ſtudioſus laudat, eſſe veriſſima. Quare cum tres voluptates ſint, voluptas partis eius, qua diſcimus, erit utique ſuaviſſima: eiuſque dulciſſima vita, in quo haec pars dominatur. Nihil obſtat. nempe philoſophus, apud quem vere iudicandi eſt auctoritas, ſuam laudat vitam. Quam vero ſecundam eſſe vitam, aut quam ſecundam voluptatem arbiter ille ponat? at conſtat, quod bellicoſi ambitioſique hominis, propinquior enim iſti haec, quam avari. poſtremam igitur lucri cupidi vitam locare videtur. Quidni? Duo haec itaque ſibi invicem ita ſuccedunt, biſque iuſtus iam vicit iniuſtum. Tertium vero, Olympicorum ritu, ſervatori & Olympio Iovi tribuens, contemplare, nullius, praeterquam prudentis, voluptа-

τις, ὡς ἐγὼ δοκῶ μοι τῶν σοφῶν τινος ἀκηκοέναι. Καίτοι τοῦτ' ἂν εἴη μέγιστόν τε καὶ κυριώτατον τῶν παντάπασιν. Πολύ γε. ἀλλὰ πῶς λέγεις; Ὧδ', εἶπον, ἐξερήσω. σοῦ ἀποκρινομένου ζητῶν ἅμα. Ἐρώτα δή, ἔφη. Λέγε δή, ἦν c. δ' ἐγώ· σὺκ ἐναντίον φαμὲν λύπην ἡδονῇ; Καὶ μάλα. Οὐκοῦν καὶ τὸ μήτε χαίρειν μήτε λυπεῖσθαι, εἶναί τι; Εἶναι μέντοι. Μεταξὺ τοῦτοιν ἀμφοῖν ἐν μέσῳ ἴν, ἡσυχίαν τινὰ περὶ ταῦτα τῆς ψυχῆς. ἢ οὐχ οὕτως αὐτὸ λέγεις; Οὕτως, ἢ δ' ὅς. Ἆρα οὐ μνημονεύεις, ἦν δ' ἐγὼ, τοὺς τῶν καμόντων λόγους, οὓς λέγουσιν ὅταν κάμνωσι; Ποίους; Ὡς ἡδὺ ἄρα ἐστὶν ἡδὺ τοῦ ὑγιαίνειν· ἀλλὰ σφᾶς ἐλελήθει, πρὶν κά- d. μνειν, ἡδὺ ὄν. Μέμνημαι, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τῶν περιωδυνίᾳ τινὶ ἐχομένων ἀκούεις λεγόντων ὡς οὐδὲν ἡδὺ τοῦ παύσασθαι δυνάμενον; Ἀκούω. Καὶ ἐν ἄλλοις γε, οἶμαι, πολλοῖς τοιούτοις αἰσθάνῃ γιγνομένους τοὺς ἀνθρώπους· ἐν οἷς ὅταν λυπῶνται, τὸ μὴ λυπεῖσθαι καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ τοιου-

tem, veram prorsus exsistere neque sinceram, sed umbratilem atque inanem, ut ego ex sapientum aliquo audisse mihi videor: atque hic erit gravissimus iniusti casus atque ruina. Mirum in modum. verum quo pacto istud ais? Ita certe inveniam, te respondente perquirens. Quaere. Dic, obsecro, nonne dolori contrariam dicimus voluptatem? Dicimus. Medium quin etiam quoddam ponimus, quod neque laetari est, neque dolere? Ponimus. Et cum medium sit, quietem vacationemque animi ab utroque? nonne ita hoc dicis? Ita plane. Meministi, qualia esse solent aegrotantium verba, dum morbo laborant? Qualia dicis? Nihil esse dulcius sanitate: sed eos latuisse aiunt, quam dulce id sit, antequam aegrotarent. Recordor equidem. Nec non acerbissimis doloribus vexatos homines exclamantes audis, nihil esse dulcius, quam ea afflictione vacare? Audio. Quin etiam aliis permultis huiusmodi afflictionibus cruciatos homines audis, dum cruciantur, vociferantes, asserentesque, dulcissimum esse nullo dolore affici, praesentique molestia esse liberum: non autem dicunt, dulcissimum esse laetari.

του ἐγκωμιάζουσιν, ὡς ἡδιξον ὄν, οὐ τὸ χαίρειν. Τοῦτο γὰρ,
ἔφη, τότε ἡδὺ ἴσως καὶ ἀγαπητὸν γίνεται, ἡσυχία. Καὶ ὅταν
e. παύσηται ἄρα, εἶπον, χαίρων τὶς, ἡ τῆς ἡδονῆς ἡσυχία λυ-
πηρὸν ἕξει. Ἴσως, ἔφη. Ὃ μεταξὺ ἄρα νῦν δὴ ἀμφοτέρων
ἐφαμεν εἶναι, την ἡσυχιαν, τοῦτό ποτε ἀμφότερα ἕξει, λυ-
πή τε καὶ ἡδονή. Ἔοικεν. Ἢ καὶ δυνατὸν, τὸ μηδέτερα ὂν,
ἀμφότερα γίγνεσθαι; Οὔ μοι δοκεῖ. Καὶ μὴν τό γε ἡδὺ ἐν
ψυχῇ γιγνόμενον καὶ τὸ λυπηρὸν, κίνησίς τις ἀμφοτέρω ἐσόν·
p. ἢ οὔ; Ναί. Τὸ δὲ μήτε λυπηρὸν, μήτε ἡδὺ, σὐχὶ ἡσυχία
584 a. μέντοι καὶ ἐν μέσῳ τούτοιν ἐφάνη ἄρτι; Ἐφάνη γάρ. Πῶς
οὖν ὀρθῶς ἐχει τὸ μὴ ἀλγεῖν, ἡδὺ ἡγεῖσθαι; ἢ, τὸ μὴ χαίρειν,
ἀνιαρόν; Οὐδαμῶς. Οὐκ ἔστιν ἄρα τοῦτο, ἀλλὰ φαίνεται,
ἦν δ' ἐγὼ, παρὰ τὸ ἀλγεινὸν, ἡδὺ, καὶ παρὰ τὸ ἡδὺ, ἀλγει-
νόν. τότε ἡ ἡσυχία· καὶ οὐδεν ὑγιὲς τουτων τῶν φανταςμά-
των πρὸς ἡδονῆς ἀλήθειαν, ἀλλὰ γοητεία τις. Ὡς γοῦν ὁ λό-
b. γος, ἔφη, σημαινει. Ἰδε τοίνυν, ἐφην δ' ἐγὼ, ἡδονὰς, αἳ οὐκ
ἐκ λυπῶν εἰσιν· ἵνα μη πολλάκις σιγῆς ἐν τῷ παρόντι σύτῳ

Nempe haec illis quies tunc forte gratiſſima. At vero cum laetari quis deſinit, voluptatis ceſſationem illam moleſtam exiſtimabit? Forte. Quies igitur illa, quam paulo ante utrorumque mediam eſſe diximus, quandoque utraque erit, tum dolor ſcilicet, tum voluptas. Videtur. Num fieri poteſt, ut quod neutrum eſt, ſit utraque? Non, ut arbitror. Atqui quando in animo voluptas eſt, aut dolor, ambo motus quidam inſunt? Utique. Tertium vero illud, quod neque dolor eſt, neque voluptas, nonne quies aliqua & iſtorum medium eſſe nuper apparuit? Plane. Quo pacto igitur recte putabimus, non dolere quidem ſuave, non laetari vero acerbum eſſe? Nullo. Iſtud igitur non eſt, ſed apparet, ſi ad moleſtum quidem conferas, iucundum, ſi ad iucundum vero, moleſtum: idque tunc medium eſt, & quies. neque viſa huiuſmodi veri quidquam de voluptate nobis offerunt, ſed praeſtigiis quibuſdam proveniunt. Sic monſtrat ratio. Vide igitur voluptates, quae dolorem nullum ſequuntur, ne ſaepius id in praeſenti diſputatione

τοῦτο πεφυκέναι, ἡδονὴν μὲν, παύλαν λύπης εἶναι· λύπην δὲ, ἡδονῆς. Ποῦ δή, ἔφη, καὶ ποίας λέγεις; Πολλαὶ μὲν, εἶπον, καὶ ἄλλαι, μάλιστα δ' εἰ θέλεις ἐνθῦσαι τὰς περὶ τὰς ὀσμὰς ἡδονάς. αὗται γὰρ οὐ προλυπηθέντι ἐξαίφνης ἀμύχανοι τὸ μέγεθος γίγνονται· παυσάμεναί τε, λύπην οὐδεμίαν καταλείπουσιν. Ἀληθέστατα, ἔφη. Μὴ οὖν πειθώμεθα καθαρὰν ἡδονὴν εἶναι τὴν λύπης ἀπαλλαγήν, μηδὲ λύπην, τὴν c. ἡδονῆς. Μὴ γάρ. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον, αἱ γε διὰ τοῦ σώματος ἐπὶ τὴν ψυχὴν τεινουσαι, καὶ λεγόμεναι ἡδοναί, σχεδὸν αἱ πλεῖσταί τε καὶ μέγιστα, τούτου τοῦ εἴδους εἰσὶ, λυπῶν τινες ἀπαλλαγαί. Εἰσὶ γὰρ. Οὐκοῦν καὶ αἱ περὶ μελλούσας τούτων ἐκ προσδοκίας γιγνόμεναι προαισθήσεις τε καὶ προλυπήσεις κατὰ ταὐτὰ ἔχουσι; Κατὰ ταὐτὰ. Οἴσθ' οὖν, ἣν δ' ἐγὼ, οἷαί εἰσι, καὶ ᾧ μάλιστα ἐοίκασι; Τῷ; ἔφη. Νομίζειν d. τι, εἶπον, ἐν τῇ Φύσει εἶναι, τὸ μὲν, ἄνω, τὸ δὲ, κάτω, τὸ δὲ, μέσον; Ἔγωγε. Οἴει οὖν ἄν τινα ἐκ τοῦ κάτω φερόμενον πρὸς τὸ μέσον, ἄλλο τι οἴεσθαι ἢ ἄνω φέρεσθαι; καὶ ἐν μέσῳ

ita natura comparatum exiſtimes, ut voluptas quidem doloris, dolor vero voluptatis privatio ſit. Quorſum, inquit, & quas voluptates dicis? Multae quidem & aliae ſunt, ſed praeſertim, ſi animadvertere vis, voluptates, quae circa olfactum fiunt. hae namque nullo prius antecedente dolore, repente ingentes proveniunt: & cum ceſſant, dolor eas nullus ſequitur. Veriſſima narras. Ne credamus igitur, doloris ceſſationem, puram voluptatem eſſe: neque dolorem, voluptatis abſentiam. Non. At vero earum, quae per corpus ingrediuntur in animum, voluptateſque dicuntur, ferme maximae quaeque ac plurimae tales ſunt, ut dolorum liberationes ſint. Sunt profecto. Et quae circa haec futura exſpectatione naſcuntur, praeguſtationes quaedam voluptatis, atque doloris, eodem modo ſe habent. Eodem. Scis, quales hae voluptates ſunt, & cui maxime ſimiles? Cui? Putas, aliquid in natura eſſe ſupremum, infimum, medium? Equidem. Cenſes, aliquem, cum ab infimo ad medium fertur, aliud arbitrari, quam ad ſummum aſcendere? & dum

πάντα, ἀφορῶντα ὅθεν ἐνήνεκται, ἄλλοθί που ἂν ἡγεῖσθαι εἶναι, ἢ ἐν τῷ ἄνω, μὴ ἑωρακότα τὸ ὡς ἀληθῶς ἄνω; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε, ἔφη, ἄλλως οἶμαι οἰηθῆναι ἂν τὸν τοιοῦτον.
c. Ἀλλ' εἰ πάλιν γ', ἔφην, Ὀρθοῖτο κάτω, κάτω τ' ἂν εἴσοιτο φέρεσθαι, καὶ ἀληθῆ οἴσοιτο; Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν ταῦτα πάσχοι ἂν πάντα, διὰ τὸ μὴ ἔμπειρος εἶναι τοῦ ἀληθινῶς ἄνω τε ὄντος καὶ ἐν μέσῳ καὶ κάτω; Δῆλον δή. Θαυμάζοις ἂν οὖν εἰ καὶ ἄπειροι ἀληθείας περὶ πολλῶν τε ἄλλων μὴ ὑγιεῖς δόξας ἔχουσι, πρός τε ἡδονὴν καὶ λύπην, καὶ τὸ μεταξὺ τούτων, οὕτω διακεινται, ὥστε ὅταν μὲν ἐπὶ τὸ λυπηρὸν
d. φέρωνται, ἀληθῆ τε οἴωνται καὶ τῷ ὄντι λυποῦνται; ὅταν
e. δὲ ἀπὸ λύπης ἐπὶ τὸ μεταξύ, σφόδρα μὲν οἴωνται πρὸς πλησμονήν τε καὶ ἡδονὴν γίγνεσθαι, ὥσπερ πρὸς μέλαν, φαιὸν ἀποσκοποῦντες, ἀπείρᾳ λευκοῦ, καὶ πρὸς τὸ ἄλυπον οὕτω λύπην ἀφορῶντες, ἀπείρᾳ ἡδονῆς, ἀπατῶνται; Μὰ Δί', ἦ δ' ὅς, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον εἰ μὴ οὕτως ἔχει. Ὧδέ

stat in medio, deflectitque oculos illuc, unde venerat, alibi esse opinari, quam in supremo, cum id, quod revera est summum, non cernat? Per Iovem, non aliter hominem talem opinaturum, existimo. Si iterum deferatur, deorsum ferri opinabitur, ac vere putabit? Quidni? Nonne haec illi eam ob causam contingunt omnia, quia nondum expertus est, quid vere suprenum sit, quid medium, quidve infimum? Manifestum est quidem. Numquid ergo miraberis, si veritatis imperiti homines, tum de multis aliis non recte sentiunt, tum etiam circa voluptatem & dolorem, horumque medium, sic afficiuntur, ut quoties in dolorem incidunt, vere iudicent, doleantque revera? quoties vero a dolore surgunt in medium, & repletionem & voluptatem sequi arbitrentur? & quemadmodum qui iuxta nigrum, solum aspiciunt fuscum, quoniam non vident album, clarissimum illud existimant: ita & qui doloris vacuitatem comparant cum dolore, veram autem experti non sunt voluptatem, iudicando decipiantur? Per Iovem, non istud mirabor equidem. immo vero, si contra eveni-

γε οὖν, εἶπον, ἐνιδεῖν οὐχὶ πεῖνα καὶ λιμὸν καὶ τὰ τοιαῦτα κενώσεις τινὲς εἰσὶ τῆς περὶ τὸ σῶμα ἕξεως; Τί μήν; Ἄγνοια b.
δὲ καὶ ἀφροσύνη ἆρ' οὐ κενότης ἐστὶ τῆς περὶ ψυχὴν ἕξεως;
Μάλα γε. Οὐκοῦν καὶ πλησιτ' ἄν τις, τὸ τροφῆς μεταλαμβάνων, καὶ ἐνοῦν ἴσχων; Πῶς δ' οὔ; Πλήρωσις δὲ ἀληθεστέρα
τοῦ ἧττον ἢ τοῦ μᾶλλον ὄντος; Δῆλον ὅτι τοῦ μᾶλλον. Πότερα οὖν ἡ ἢ τὰ γένη μᾶλλον καθαρᾶς οὐσίας μετέχειν; τὰ
οἷον σίτου τε καὶ ποτοῦ καὶ ὄψου καὶ ξυμπάσης τροφῆς, ἢ τὸ δόξης τε ἀληθοῦς εἶδος, καὶ ἐπιστήμης καὶ νοῦ, καὶ ξυλλήβδην
ἁπάσης ἀρετῆς; ὧδε δὲ κρῖναι τὸ τοῦ ἀεὶ ὁμοίου ἐχόμενον καὶ c.
ἀθανάτου, καὶ ἀληθείας, καὶ αὐτὸ τοιοῦτον. ἂν καὶ ἐν τοιούτῳ γιγνόμενον, μᾶλλον εἶναι σοι δοκεῖ, ἢ τὸ μηδέποτε ὁμοίου
καὶ θνητοῦ, καὶ αὐτὸ τοιοῦτον καὶ ἐν τοιούτῳ γιγνόμενον;
Πολύ, ἔφη, διαφέρει τὸ τοῦ ἀεὶ ὁμοίου. Ἡ οὖν ἀεὶ ὁμοίου
οὐσία οὐσίας τί μᾶλλον ἢ ἐπιστήμης μετέχει; Οὐδαμῶς. Τί
δ' ἀληθείας; Οὐδὲ τοῦτο. Εἰ δὲ ἀληθείας ἧττον, οὐ καὶ τῆ-

ret, potius mirarer. Sic autem considera: nonne fames ac sitis, & cetera generis eiusdem, vacuitates quaedam sunt corporis ipsius habitudinis? Quidni? Ignorantia vero & imprudentia vacuitas quaedam est habitus animi. Maxime. Impletur autem & illud, dum alimenta capit, & hic, dum intelligentiam. Quidni? Quaenam repletio verior? utrum quae per ea fit, quae magis veriusque sunt, an quae per alia? Quae per ea, quae magis sunt. Quaenam censes purioris esse substantiae? numquid cibi, potus, obsonii, alimentorumque quorumque generum? an verae opinionis species, scientiaeque & mentis, summatimque universae virtutis? In hunc autem modum iudica. Quod inhaeret semper simili, immortalique, & veritati, ac etiam tale exsistit, & in tali quodam fit, magis esse tibi videtur: an illud potius, quod re nunquam simili, atque mortali, nec non est tale, & in tali quodam efficitur? Longe praestat, quod semper simili est cognatum. Essentia utique rei semper similis, numquid essentiae magis est, quam scientiae, particeps? Non. An veritatis? Neque hoc. Sin autem veritatis minus, nonne

d. σίας; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ὅλως τὰ περὶ τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν γένη τῶν γενῶν αὖ τῶν περὶ τὴν τῆς ψυχῆς θεραπείαν, ἧττον ἀληθείας τε καὶ οὐσίας μετέχει; Πολύ γε. Σῶμα δὲ αὐτὸ ψυχῆς οὐκ οἴει οὕτως; Ἔγωγε. Οὐκοῦν τὸ τῶν μᾶλλον ὄντων πληρούμενον, καὶ αὐτὸ μᾶλλον ὄν, ὄντως μᾶλλον πλησθῆναι, ἢ τὸ τῶν ἧττον ὄντων, καὶ αὐτὸ ἧττον ὄν; Πῶς γὰρ οὔ; Εἰ ἄρα τὸ πλησθῆναι τῶν Φύσει προσηκόντων ἡδὺ ἐστι, τὸ τῷ ὄντι καὶ τῶν μᾶλλον ὄντων πληρούμενον,
e. μᾶλλον ὄντως τε καὶ ἀληθέστερον χαίρειν ἂν ποιοῖ ἡδονῇ ἀληθεῖ· τὸ δὲ τῶν ἧττον ὄντων μεταλαμβάνον, ἧττόν τε ἂν ἀληθῶς καὶ βεβαίως πλήροιτο, καὶ ἀπιστοτέρας ἂν ἡδονῆς καὶ ἧττον ἀληθοῦς μεταλαμβάνοι. Ἀνάγκη καιίστατα, ἔφη. Οἱ ἄρα
P. Φρονήσεως καὶ ἀρετῆς ἄπειροι, εὐωχίαις δὲ καὶ τοῖς τοιούτοις
5 a. ἀεὶ ξυνόντες, κάτω, ὡς ἔοικε, καὶ μέχρι πάλιν πρὸς τὸ μεταξὺ Φέρονται τε, καὶ ταύτῃ πλανῶνται διὰ βίου· ὑπερβάντες δὲ τοῦτο, πρὸς τὸ ἀληθὲς ἄνω οὔτε ἀνέβλεψαν πώποτε,

& essentiae? Necessarium est. Nonne communitur omnia circa corporis cultum genera minus veritatem essentiamque participant generibus his, quae circa animi cultum versantur? Minus. Numquid & corpus similiter minus, quam animus? Et corpus. Nonne quod repletur his rebus, quae magis veriusque exsistunt, quodve magis veriusque exsistit, magis quoque repletur, quam quod his rebus impletur, quae minus sunt, ipsumque est minus? Quid prohibet? Si ergo repleri rebus naturae consentaneis, est iucundum; ipsum utique, quod revera veroribusque rebus impletur, naturalius ac verius vera afficit voluptate: quod autem ea, quae & minus sunt, & minus vera sunt, accipit, minus vere firmiterve repletur, fallacioriſque & falsioris voluptatis fit particeps. Necesse est omnino. Homines igitur prudentiae virtutisque expertes, & epulis rebusque similibus dediti, deorsum feruntur, rursusque ad medium usque perveniunt, & circa haec per omnem vitam oberrant: super haec vero emergant nunquam, & quod vere summum est, nequaquam suspiciunt, neque ad supera evehuntur, neque vera

οὔτε ἠνέχθησαν· οὐδὲ τοῦ ὄντος τῷ ὄντι ἐπλησθήσαν, οὐδὲ βεβαίου τε καὶ καθαρᾶς ἡδονῆς ἐγεύσαντο· ἀλλὰ βοσκημάτων δίκην κάτω ἀεὶ βλέποντες, καὶ κεκυφότες εἰς γῆν καὶ εἰς τραπέζας, βόσκονται χορταζόμενοι καὶ ὀχεύοντες, καὶ ἕνεκα τῆς τούτων πλεονεξίας λακτίζοντες καὶ κυρίττοντες b. ἀλλήλους σιδήρεις κέρασί τε καὶ ὁπλαῖς, ἀποκτιννύασι δι' ἀπληξίαν· ἅτε οὐχι τοῖς οὖσιν οὐδὲ τὸ ὂν οὔτε τὸ σέβειν ἑαυτῶν πιμπλάντες. Παντελῶς, ἔφη ὁ Γλαυκων, τὸν τῶν πολλῶν, ὦ Σώκρατες, χρησμῳδεῖς βίον. Ἆρ' οὖν οὐκ ἀνάγκη καὶ ἡδοναῖς ξυνεῖναι μεμιγμένας λύπας, εἰδώλοις τῆς ἀληθοῦς ἡδονῆς, καὶ ἐσκιαγραφημένας, ὑπὸ της παρ' ἀλλήλας δέσεως ἀποχραινομένας; ὥστε σφοδρούς ἑκατέρας φαίνεσθαι, c. καὶ ἔρωτας ἑαυτῶν λυττῶντας τοῖς ἄφροσιν ἐντίκτειν· καὶ περιμαχήτους εἶναι, ὥσπερ τὸ τῆς Ἑλένης εἴδωλον ὑπὸ τῶν ἐν Τροίᾳ Στησίχορος φησὶ γενέσθαι περιμάχητον, ἀγνοίᾳ τοῦ ἀληθοῦς. Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, τοιοῦτόν τι αὐτὸ εἶναι. Τί δὲ περὶ τὸ θυμοειδές; οὐχ ἑτέρα τοιαῦτα ἀνάγκη γίγνε-

ulla re quandoque fruuntur, neque ſtabilem puramque guſtant voluptatem: ſed veluti pecora humum proni ſpectant, ventrique obedientes paſcendo coeundoque aetatem conterunt: proque his rebus uberius potiundis calcibus inter ſe, & cornibus ferreis, unguibuſque decertant, ſeſe invicem ob inexplebilem libidinem trucidantes, utpote qui neque veram & firmam ſui partem, neque pabulis veris implent. Omnino, reſpondit Glauco, o Socrates, vulgi vitam quaſi quodam pandis oraculo. Hos neceſſe eſt voluptates doloribus mixtas perſequi, quae ſimulacra voluptatis verae & umbrae ſunt, uſque adeo invicem doloris comparatione mutua inquinatae, ut & voluptates & dolores ex ea comparatione vehementiores appareant, amoreſque ipſarum huiuſmodi voluptates rabidos inſipientibus pariant, inflammentque ad pugnam: quemadmodum Steſichorus, Troianos, inquit, verae ignaros Helenae, de imagine ipſius invicem decertaſſe. Neceſſarium eſt omnino, ita id ſe habere. Quid vero circa iraſcendi naturam? nonne

σθαι, ὃς ἂν αὐτὸ τοῦτο διαπράττηται, ἢ φθόνῳ, διὰ φιλοτι-
μίαν, ἢ βίᾳ, διὰ φιλονεικίαν, ἢ θυμῷ, διὰ δυσκολίαν, πλη-
d. φονὴν τιμῆς τε καὶ νίκης καὶ θυμοῦ δώκων ἄνευ λογισμοῦ
τε καὶ νοῦ; Τοιαῦτα, ἦ δ' ὅς, ἀνάγκη καὶ περὶ τοῦτο εἶναι.
Τι οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, θαρροῦντες λέγωμεν ὅτι καὶ περὶ τὸ φιλο-
κερδὲς καὶ τὸ φιλόνεικον ὅσαι ἐπιθυμίαι εἰσὶν, αἱ μὲν, ἂν τῇ
ἐπιστήμῃ καὶ λόγῳ ἕπωμεναι, καὶ μετὰ τούτων τὰς ἡδονὰς
διώκουσαι ἃς ἂν τὸ φρόνιμον ἐξηγῆται, λαμβάνωσι, τὰς
ἀληθεστάτας τε λήψονται ὡς οἷόν τε αὐταῖς ἀληθεῖς λαβεῖν,
e. ἅτε ἀληθείᾳ ἑπόμεναι, καὶ τὰς ἑαυτῶν οἰκείας; εἴπερ τὸ βέλ-
τιστον ἑκάστῳ, τοῦτο καὶ οἰκειότατον. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, οἰκειό-
τατόν γε. Τῷ φιλοσόφῳ ἄρα ἑπομένης ἁπάσης τῆς ψυχῆς,
καὶ μὴ ἐκστασιαζούσης, ἑκάστῳ τῷ μέρει ὑπάρχει εἰς τε τἄλλα
τὰ ἑαυτοῦ πράττειν καὶ δικαίῳ εἶναι, καὶ δὴ καὶ τὰς ἡδονὰς
τὰς ἑαυτοῦ ἑκάστου, καὶ τὰς βελτίστας, καὶ εἰς τὸ δυνατὸν τὰς
D. 587 ἀληθεστάτας καρπώσασθαι. Κομιδῇ μὲν οὖν. Ὅταν δὲ ἄρα τῶν
a.

& alia quaedam horum similia contingant necesse est, quando
quis id ipsum peragit, vel invidia propter ambitionem, ve
violentia propter contentionis cupiditatem, vel ira propte
morum difficultatem, absque ratione ac mente sequens hono
ris, victoriae, iraeque expletionem? Talia necesse est & hic
fieri. Asserere igitur audeamus, quod & circa partem quae
stus avidam, & aliam victoriae studiosam, quaecunque appe
titiones tales sunt, ut scientiae rationique obtemperent, easque
voluptates sequantur & capiant, quas ratio ipsa concedit, ve
rissimas utique voluptates, quoad earum natura verarum vo
luptatum est capax, adipiscentur: quippe cum pareant verita
ti, ac insuper sibi proprias voluptates percipiant: si quidem
quod cuique optimum, id & maxime proprium. Proprium
maxime. Quando igitur totus animus cum ea parte, in qua est
philosophia, procul ab omni seditione conspirat, tunc evenit,
ut quaeque pars officio suo fungatur, & iusta sit, & proprias
sibi voluptates atque optimas, adde, quoad fieri potest, veriss
mas, consequatur. Valde. At vero cum partium reliquarum

ἑτέρων τὶ κρατήσῃ, ὑπάρχει αὐτῷ μήτε τὴν ἑαυτοῦ ἡδονὴν ἐξευρίσκειν, τό τε ἄλλα ἀναγκάζειν ἀλλοτρίαν καὶ μὴ ἀληθῆ ἡδονὴν διώκειν. Οὕτως, ἔφη. Οἰκοῦν ἃ πλεῖστον φιλοσοφίας τε καὶ λόγου ἀφέστηκε, μάλιστα ἂν τοιαῦτα ἐξεργάζοιτο; Πολύ γε. Πλεῖστον δὲ λόγου ἀφίσταται οὐχ ὑπερ νόμου τε καὶ τάξεως; Δῆλον δή. Ἐφάνησαν δὲ πλεῖστον ἀφεστῶσαι οὐχ αἱ ἐρωτικαί τε καὶ τυραννικαὶ ἐπιθυμίαι; Πολύ γε. Ἐλάχιστον b. δὲ αἱ βασιλικαί τε καὶ κόσμιαι; Ναι. Πλεῖστον δή, εἶμαι, ἀληθοῦς ἡδονῆς καὶ εἰκείας ὁ τυραννος ἀφεστήξει· ὁ δὲ, ὀλιγιστον. Ἀνάγκη. Καὶ ἀηδέστατα ἄρα, εἶπον, ὁ τυραννος βιώσεται· ὁ δὲ βασιλεὺς, ἡδιστα. Πολλὴ ἀνάγκη. Οἶσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, ὅσῳ ἀηδέστερον ζῇ τύραννος βασιλέως; Ἂν εἴπῃς, ἔφη. Τριῶν ἡδονῶν, ὡς ἔοικεν, οὐσῶν· μιᾶς μὲν, γνησίας, δυοῖν δὲ, νόθοιν· τὸ νόθον εἰς τὸ ἐπέκεινα ὑπερβὰς ὁ τύραννος, φυ- c. γὼν νόμον τε καὶ λόγον, δούλαις τισὶ ξυνοικεῖ, καὶ ὁπόσα ἐλαττοῦται, οὐδὲ πάνυ ῥᾴδιον εἰπεῖν,

aliqua ſuperat, id protinus evenit, ut neque ipſa ſui propriam reperiat voluptatem, & partes alias cogat alienam minimeque veram voluptatem ſequi. Sic accidit. Nonne quae longiſſime a philoſophia rationeque diſtant, maxime talia quaedam efficiunt? Prorſus. Longiſſime autem diſtat a ratione, quod & a lege & ordine. Videlicet. Longiſſimo autem intervallo ſeiunctae eſſe viſae cupiditates illae amore ardentes atque tyrannicae. Omnino. Minimo autem diſcrepare apparuerunt regiae appetitiones & moderatae. Ita. Tyrannus igitur a vera & propria voluptate procul admodum erit: rex autem illi quam proximus. Neceſſe. Amariſſimam ergo tyrannus vitam aget: rex vero dulciſſimam. Neceſſe id prorſus. Sciſne, quanto vivit triſtior rege tyrannus? Sciam certe, ſi dixeris. Cum tres cupiditates ſint, & una quidem legitima ſit, adulterinae ac ſpuriae duae: adulterinarum tyrannus ſuprema fortitus faſtigia, dum legem fugit & rationem, & ſervis quibuſdam & ſatellitibus voluptatibus ſe commiſcet: & quam longiſſimo intervallo a voluptate legitima ſit ſeiunctus, haud facile aliter.

πλὴν ἴσως ὧδε. Πῶς; ἔφη. Ἀπὸ τοῦ ὀλιγαρχικοῦ τρίτος πα
ὁ τυραννος ἀφεστήκει. ἐν μέσῳ γὰρ αὐτῷ ὁ δημοτικὸς ἦν
Ναί. Οὐκοῦν καὶ ἡδονῆς τριτῷ εἰδώλῳ πρὸς ἀληθειαν ἀπ
ἐκείνου ξυνοικοῖ ἄν, εἰ τὰ πρόσθεν ἀληθῆ. Οὕτω. Ὁ δὲ γ
ὀλιγαρχικὸς, ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ αὖ τρίτος, ἐὰν εἰς ταυτὸ
d. ἀριστοκρατικὸν καὶ βασιλικὸν τιθῶμεν. Τρίτος γάρ. Τριπλα
σιον ἄρα, ἦν δ' ἐγὼ, τριπλάσιον ἀριθμῷ ἀληθοῦς ἡδονῆ
ἀφέστηκε τύραννος. Φαίνεται. Ἐπίπεδον δή, ἔφην, ὡς ἔοικε τ
εἴδωλον κατὰ τὸν τοῦ μήκους ἀριθμὸν ἡδονῆς τυραννικῆς ἀ
εἴη. Κομιδῇ γε. Κατὰ δὲ δύναμιν καὶ τὴν τριτην αὔξην, δῆ
λον δὴ ἀπόφασιν ὅσην ἀφεστήκασι γιγνεται. Δῆλον, ἔφη, τῷ
γε λογισμῷ. Οὐκοῦν ἐάν τις μεταστρέψας, ἀληθείᾳ ἡδονῇ
e. τὸν βασιλέα τοῦ τυράννου ἀφεστηκότα λέγῃ, ὅσον ἀφέστηκε
ἐννέα καὶ εἴκοσι καὶ ἑπτακοσιοπλασιάκις, ἡδὺν αὐτὸν ζῶντα
εὑρήσει τελεσθείσῃ τῇ πολλαπλασιώσει τὸν δὲ τύραννον
ἀνιαράτερον τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἀποφάσει. Ἀμήχανον, ἔφη, λο
γισμὸν κατατεφάγκας τῆς διαφορότητος τοῖν ἀνδροῖν, τοῦ

nisi forsitan hunc in modum, exprimi potest. Quemadmodum
Ab homine paucorum imperii cupido, tertius apparuit ess
tyrannus. medius namque istorum vir popularis erat. Ita est
Cum tertio itaque voluptatis, quod ad veritatem quidem atti
net, simulacro post illum congreditur, si vera in superioribus
diximus. Sic est dicendum. Quin etiam paucorum potentiae de
ditus tertius a rege est, si in eodem optimatem ac regem lo
camus. Tertius utique. Tripli igitur triplum numero quidem
a vera voluptate tyrannus distat. Apparet. Planum itaque simu
lacrum secundum longitudinis numerum tyrannicae voluptati
est. Prorsus. Secundum potentiam vero & tertium augmen
tum, manifestum est, quanto discrepet intervallo. Manifestum
quidem computatori. Si quis converso ordine, quanto voluptа
tis veritate superat rex tyrannum, quaesiverit, peracta multi
plicatione inveniet, regem vitae dulcedine superare tyrannum,
& tyrannum vitae amaritudine regem, gradibus viginti no
vem & septingentis. Mirabile nimium intervallum hoc inter

τε δικαίου καὶ τοῦ ἀδίκου πρὸς ἡδονήν τε καὶ λύπην. Καὶ μέντοι καὶ ἀληθῆ καὶ προσήκοντά γε, ἦν δ' ἐγώ, βίοις ἀριθμὸν εἶπερ αὐτοῖς προσήκουσιν ἡμέραι καὶ νύκτες, καὶ μῆνες καὶ ἐνιαυτοί. Ἀλλὰ μήν, ἔφη, προσήκουσιν. Οὐκοῦν, εἰ τοσοῦτον ἡδονῆ νικᾷ ὁ ἀγαθός τε καὶ δικαίως τὸν κακόν τε καὶ ἄδικον, ἀμηχάνῳ δὴ ὅσῳ πλεῖον νικήσει εὐσχημοσύνῃ τε βίου καὶ καλλει καὶ ἀρετῇ. Ἀμηχάνῳ μέντοι νη Δία, ἔφη. Εἶεν δή, εἶπον· ἐπειδὴ ἐντεῦθεν λόγου γεγενήμεθα, ἀναλάβωμεν τὰ πρῶτα λεχθέντα, δι' ἃ δεῦρ' ἥκομεν. ἦν δέ που λεγόμενον, λυσιτελεῖν ἄδικον τῷ τελέως μὲν ἀδίκῳ, δοξαζομένῳ δὲ δικαίῳ. ἢ οὐχ οὕτως ἐλέχθη; Οὕτω μὲν οὖν. Νῦν δή, ἔφην, κρῖναι ἡμᾶς, ἐπειδὴ διωμολογησάμεθα, τό, τε ἀδικεῖν καὶ τὸ δίκαια πράττειν, ἣν ἑκάτερον ἔχει δύναμιν. Ἴσως; ἔφη. Εἰκόνα πλάσαντες τῆς ψυχῆς λόγῳ· ἵνα εἰδῇ ὃ ἐκεῖνα λέγων εἶπε. Ποίαν τινα; ἦ δ' ὅς. Τῶν τοιούτων τινά, ἦν δ' ἐγώ, οἷαι μυθολογοῦνται παλαιαὶ γενέσθαι φύσεις, ἥ τε Χιμαίρας, καὶ ἡ Σκύλλης, καὶ Κερβέρου, καὶ ἄλλαι τινες συχναὶ λέγονται συμπεφυκυῖαι ἰδέαι πολλαὶ εἰς ἓν p. 588 a. b. c.

iuſti & iniuſti viri vitam, quoad voluptatem atque dolorem, cumulaviſti. Verus hic certe & conveniens vitis hominum numerus: ſi quidem ipſis conveniunt dies, noctes, menſeſque, & anni. Conveniunt quidem. Atqui ſi in tantum voluptate bonus iuſtuſque vir malum & iniuſtum exſuperat, mirum certe eſt, quanto etiam magis ornamento, decore, virtuteque exſuperabit. Mirum certe. At enim poſtquam huc diſputando devenimus, repetamus, quae a principio dicta ſunt, ex quibus ad iſta delati ſumus. Dictum quandoque fuit, iniuſte agere illi prodeſſe, qui, cum omnino iniuſtus ſit, iuſtus tamen exiſtimatur. an non ita dictum? Ita. Ad haec igitur in praeſentia differamus, poſtquam id inter nos convenit, quam vim & iuſta & iniuſta habeat operatio. Quo pacto? Imaginem animae verbis figuremus, ut, qui illa dixit, qualia dixerit, recognoſcat. Qualem? Talem aliquam, quales quondam memorantur fuiſſe naturae Chimerae ipſius, Scyllae, & Cerberi, & aliae mul-

ἢ ενέσθαι. Λέγονται γάρ, ἔφη. Πλάττε τοίνυν μίαν μὲν ἰδέαν θηρίου ποικίλου καὶ πολυκεφάλου, ἡμέρων δὲ θηρίων ἐχόντος κεφαλὰς κύκλῳ καὶ ἀγρίων· καὶ δυνατοῦ μεταβάλλειν καὶ φύειν ἐξ αὑτοῦ ταῦτα πάντα. Δεινοῦ πλάσου, ἔφη, τὸ ἔργον·
d. ὅμως δὲ, ἐπειδὴ εὐπλαστότερον κηροῦ καὶ τῶν τοιούτων λόγος, πεπλάσθω. Μίαν δὴ τοίνυν ἄλλην ἰδέαν λέοντος, μίαν δὲ ἀνθρώπου· πολὺ δὲ μέγιστον ἔστω τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον· δεύτερον, τὸ δεύτερον. Ταῦτα, ἔφη, ῥᾴω· καὶ πέπλασται. Σύναπτε τοίνυν αὐτὰ εἰς ἓν τρία ὄντα, ὥστε πη ξυμπεφυκέναι ἀλλήλοις. Συνῆπται, ἔφη. Περίπλασον δὴ αὐτοῖς ἔξωθεν ἑνὸς εἰκόνα, τὴν τοῦ ἀνθρώπου· ὥστε τῷ μὴ δυναμένῳ τὰ ἐντὸς
e. ὁρᾶν, ἀλλὰ τὸ ἔξω μόνον ἑλυτρον ὁρῶντι, ἐν ζῴου φαίνεσθαι ἀνθρώπου. Περιπέπλασται, ἔφη. Λέγωμεν δὴ, τῷ λέγοντι ὡς λυσιτελεῖ τοῦτῳ ἀδικεῖν τῷ ἀνθρώπῳ, δίκαια δὲ πράττειν οὐ ξυμφέρει, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φησὶν, ἢ λυσιτελεῖν αὐτῷ, τὸ παντοδαπὸν θηρίον εὐωχοῦντι, ποιεῖν ἰσχυρὸν καὶ τὸν λέοντα καὶ

tae, in quibus feruntur variae in eodem formae congenitae. Feruntur quidem. Finge itaque figuram unam beſtiae variae admodum, & capita in orbem multa habentis, capita, inquam, partim beſtiarum domeſticarum, partim agreſtium, quae & permutare, & producere ex ſe haec omnia poſſit. Novi pictoris artificium narras: tamen cum ad fingendum ſermo, quam cera facilior ſit, fingatur. Unam praeterea his adiunge ſuperne leonis formam: huic unam inſuper hominis. & ampliſſimum quidem primum ſit, anguſtius vero ſecundum atque tertium. Facilia quidem iſta, quare & formata ſint. Coniunge igitur haec tria, ut ad unum conficiendum invicem cohaereſcant. Iuncta ſunt. Circumpone extrinſecus ipſis hominis unius imaginem, ut illi, qui nequeat interiora inſpicere, ſed exterius dumtaxat cernat operimentum, unum animal, homo ſcilicet, videatur. Circumdedi. Dicamus itaque illi, qui aſſerit prodeſſe homini huic iniuſte agere, iuſte vero vivere nequaquam prodeſſe, cum nihil aliud aſſerere, niſi prodeſſe illi, ut beſtiam illam multiplicem paſcat & leonem, & fortiorem illam

τὰ περὶ τὸν λέοντα τὸν δὲ ἄνθρωπον λιμοκτονεῖν καὶ ποιεῖν p.
ἀσθενῆ, ὥστε ἕλκεσθαι ὅπη ἂν ἑκείνων ὁπότερον ἄγοι καὶ 589
μηδὲν ἕτερον ἑτέρῳ ξυνεθίζειν μηδὲ φίλον ποιεῖν, ἀλλ' ἐᾶν αὐ- a.
τὰ ἐν αὐτοῖς δάκνεσθαί τε καὶ μάχεσθαι ἐσθίειν ἄλληλα.
Παντάπασι γὰρ, ἔφη, ταῦτ' ἂν λέγοι ὁ τὸ ἀδικεῖν ἐπαινῶν.
Οὐκοῦν αὖ ὁ τὰ δίκαια λέγων λυσιτελεῖν, οἷα ἂν δεῖ ταῦ-
τα πράττειν καὶ ταῦτα λέγειν, ὅθεν τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐντὸς ἄν- b.
θρωπος ἐξαι ἐγκρατέστατος· καὶ τοῦ πολυκεφάλου θρέμματος
ἐπιμελήσεται, ὥσπερ γεωργὸς, τὰ μὲν ἥμερα τρέφων καὶ τι-
θασσεύων, τὰ δὲ ἄγρια ἀποκωλύων φύεσθαι, ξύμμαχον
ποιησάμενος τὴν τοῦ λέοντος φύσιν, καὶ κοινῇ πάντων κηδό-
μενος, φίλα ποιησάμενος ἀλλήλοις τε καὶ αὐτῷ, οὕτω θρέ-
ψει. Κομιδῇ γὰρ αὖ λέγει ταῦτα ὁ τὸ δικαιον ἐπαινῶν. Κα-
τὰ παντα τρόπον δή, ὁ τὰ μὲν δίκαια ἐγκωμιάζων, ἀληθῆ
ἂν λέγοι· ὁ δὲ τὰ ἄδικα, ψεύδοιτο. πρός τε γὰρ ἡδονὴν καὶ c.
πρὸς εὐδοξίαν καὶ ὠφέλειαν σκοπουμένῳ, ὁ μὲν ἐπαινέτης τοῦ
δικαίου ἀληθεύει, ὁ δὲ ψέκτης οὐδὲν ὑγιές· οὐδ' εἰδὼς ψέγει

leonemque efficiat; hominem vero perire fame permittat, atque enervet, usque adeo ut propter imbecillitatem trahatur, quocunque cetera illa rapiunt; neque alterum cum altero mansuefaciat, invicemve conciliet, immo sinat singula se invicem morsibus lacerare, ac pugnantia se mutuo devorare. Omnino haec diceret, quisquis laudaret iniuriam. Ergo si quis dicat, officia iusta prodesse, haec agenda dicendaque monebit, ex quibus homo ille huiusmodi animalis interior, summam potentiam consequatur, feraeque illius pluribus capitibus redimitae, tanquam colonus, curam habeat, domestica quidem capita fovens, irrigans ac nutriens, agrestia protinus amputans, dum leonis naturam ad hoc adiutricem accipit, communiterque curat omnia, & invicem mutua benevolentia sibique conciliat. Profecto haec ait, qui iustum laudat. Omni itaque ratione, qui iusta laudat, vera loquitur: qui vero iniusta, mentitur. nam & quoad voluptatem, & quoad decus, & quoad emolumentum, iusti laudator vera pronuntiat: vituperator

ὁ, τι ψέγοι. Οὔ μοι δοκεῖ, ἦ δ' ὅς, οὐδαμῇ γε. Πείθωμεν τοίνυν αὐτὸν πρᾴως (οὐ γὰρ ἑκὼν ἁμαρτάνει) ἐρωτῶντες, Ὦ μακάριε, οὐ καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ νόμιμα διὰ τα-
d. τοιαῦτ' ἂν φαῖμεν γεγονέναι; τὰ μὲν καλὰ, τὰ ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ, μᾶλλον δὲ ἴσως τὰ ὑπὸ τῷ θείῳ τὰ θηριώδη ποιοῦντα τῆς φύσεως; αἰσχρὰ δὲ, τὰ ὑπὸ τῷ ἀγρίῳ τὸ ἥμερον δουλούμενα; ξυμφήσει; ἢ πῶς; Ἐάν μοι, ἔφη, πείθηται. Ἔστιν οὖν, εἶπον, ὅτῳ λυσιτελεῖ ἐκ τούτου τοῦ λόγου χρυσίον λαμβάνειν ἀδίκως, εἴπερ τοιόνδέ τι γίγνεται, λαμβάνων τὸ χρυσίον, ἅμα καταδουλοῦται τὸ βέλτιστον ἑαυτοῦ τῷ μοχθηρο-
e. τάτῳ; ἢ, εἰ μὲν λαβὼν χρυσίον, υἱὸν ἢ θυγατέρα ἐδουλοῦτο, καὶ ταῦτ' εἰς ἀγρίων τε καὶ κακῶν ἀνδρῶν, οὐκ ἂν αὐτῷ ἐλυσιτέλει, οὐδ' ἂν πάμπολυ ἐπὶ τούτῳ λαμβάνοι; εἰ δὲ τὸ ἑαυτοῦ θειότατον ὑπὸ τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ μιαρωτάτῳ δουλοῦται, καὶ μηδὲν ἐλεεῖ, οὐκ ἄρα ἀθλιός ἐστι, καὶ πολὺ ἔτι
P. δεινοτέρῳ ὀλέθρῳ χρυσὸν δωροδοκεῖ, ἢ Ἐριφύλη, ἐπὶ τῇ τοῦ
55
a.

autem neque veri quidquam affert, neque novit, quod improbat. Nullo modo, ut mihi quidem videtur. Mitibus itaque verbis illi persuadeamus (neque enim sponte delinquit) sic interrogantes: O beate vir, nonne & honesta vitae instituta & turpia, ob talia quaedam esse dicimus? honesta quidem, quae partem naturae ferinam homini, immo fortassis Deo subiiciunt? turpia vero, quae agresti domino mancipant mansueta? consentiet, necne? Consentiet, si mihi crediderit. Estne aliquis, cui prosit ex hac ratione iniuste aurum usurpare: si quidem accidit, ut, dum accipit aurum, praestantissimam sui partem ignobilissimae servire compellat? Etenim si accipiens aurum, filium suum, vel filiam, mancipium efficeret agrestium & improborum hominum, haud quaquam accepisse prodesset, neque etiamsi multum caperet. sin autem partem sui divinissimam, parti profanissimae sceleratissimaeque servire cogit, neque misericordia tangitur, nonne erit miser, ac multo cum graviori sui pernicie, auri muneribus est corruptus, quam Eriphyle, quae, ut salutem viri proderet, monile illud accepit?

ψυχῇ τὸν ὁρμον δεξαμένῃ; Πολυ μέντοι, ἢ δ' ὃς· ἡ
Ἀκρασία ἐφὼ γάρ σοι ὑπὲρ ἐκείνου ἀποκρινοῦμαι. Οὐκοῦν
καὶ τὸ ἀπολαῦσαι νεν οἴει διὰ τοιαῦτα πάλαι ψέγεσθαι, ὅτι
ἀνίστατ ἐν τῷ τοιουτῳ τὸ δεινὸν καὶ τὸ μέγα ἐκείνο καὶ πο-
λυειδὲς θρέμμα πέρα τοῦ δέοντος; Δῆλον, ἔφη. Ἡ δ' αὐθάδεια
καὶ δυσκολία ψέγεται, οὐχ ὅταν τὸ λεοντῶδές τε καὶ ὄφεω-
δὲς αὔξηται καὶ συντεινηται ἀναρμόστως; Πάνυ μὲν οὖν. Τρυ- b.
φὴ δὲ καὶ μαλθακια οὐκ ἐπὶ τῇ τοῦ αὐτοῦ τουτου χαλάσει
τε καὶ ἀνέσει ψέγεται, ὅταν ἐν αὐτῷ δειλίαν ἐμποιῇ; Τι
μήν; Κολακεία δὲ καὶ ἀνελευθερια, οὐχ ὅταν τις τὸ αὐτὸ
τοῦτο τὸ θυμοειδὲς ὑπὸ τῷ ὀχλωδει θηριῳ ποιῇ, καὶ ἕνεκα
χρημάτων καὶ τῆς ἐκείνου ἀπληξιας προπηλακιζόμενον ἐθίζῃ
ἐν βρου ἀντι λέοντος πιθηκον γιγνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. c.
Βαναυσία δὲ καὶ χειροτεχνία διὰ τι, οἴει, ὀνειδος φέρει; ἢ δι'
ἄλλό τι ὁήσομεν, ἢ ὅταν τις ἀσθενὲς φυσει ἔχῃ τὸ τοῦ βελ-
τιστου εἶδος, ὥστε μὴ ἂν δύνασθαι ἄρχειν τῶν ἐν αὐτῷ θρεμ-
μάτων, ἀλλὰ θεραπευειν ἐκεῖνα, καὶ τα θωπεύματα αὐτῶν

Valde quidem, ut ego tibi pro illo reſpondeam. Nonne & intemperantiam olim appellatam tali quadam de cauſa putas, quoniam in ea, dira illa ingenſque & multiplex fera ultra, quam deceat, vagatur? Patet. Contumacia vero & inſolentia improbatur, quando leoninum & ſerpentinum illud genus ita ſuperat, ut praeter omnem modeſtiam invaleſcat? Prorſus. Delicata vero mollities in huius ipſius libera nimium relaxatione, quando in ipſo timiditatem & ignaviam procreat, reprehenditur? Quidni? Aſſentatio inſuper illiberalitaſque, cum aliquis hunc ipſum animoſitatis vigorem turbulentae multiplicique beſtiae ſubmittit, ac propter quaeſtum, eiuſque inexplebilem cupiditatem, deiicit, atque ita a primis annis aſſuefacit, ut ex leone in ſimiam vertatur? Magnopere. Mechanica vero mercenariaque ars cur infamis habetur? tunc certe haec in nobis infamia ſunt, quando quis partis optimae ſpeciem natura ſortitus eſt imbecillam, adeo ut beſtiis, quae in eo ſunt, dominari non poſſit: colere vero tantum & poſſit,

μόνον δύνηται μανθάνειν; Ἔοικεν, ἔφη. Οὐκοῦν, ἵνα καὶ ὁ
τοιοῦτος ὑπὸ ὁμοίου ἄρχηται οἵουπερ ὁ βέλτιστος, δοῦλον αὐ-
d. τὸν φαμὲν εἶναι δεῖν ἐκείνου τοῦ βελτίστου καὶ ἔχοντος ἐν αὑ-
τῷ τὸ θεῖον ἄρχον; οὐκ ἐπὶ βλάβῃ τῇ τοῦ δούλου οἰόμεθα δ
δεῖν ἄρχεσθαι αὐτὸν (ὥσπερ Θρασυμαχος ᾤετο τοὺς ἀρχο-
μένους) ἀλλ' ὡς ἄμεινον ὂν παντὶ ὑπὸ θείου καὶ φρονίμου ἄρ-
χεσθαι μάλιστα μὲν, οἰκεῖον ἔχοντος ἐν αὑτῷ, εἰ δὲ μή, ἔξω-
θεν ἐφεστῶτος· ἵνα εἰς δυναμιν πάντες ὅμοιοι ὦμεν καὶ φίλοι,
τῷ αὐτῷ κυβερνώμενοι. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Δηλοῖ δέ γε, ἡν
e. δ' ἐγω, καὶ ὁ νόμος ὅτι τοιοῦτον βουλεύεται, πᾶσι τοῖς ἐν τῇ
πόλει ξυμμαχος ὤν· καὶ ἡ τῶν παιδων ἀρχὴ, τὸ μὴ ἐᾶν
ἐλευθέρους εἶναι, ἕως ἂν ἐν αὐτοῖς ὥσπερ ἐν πόλει πολιτειαν
καταστήσωμεν, καὶ τὸ βελτιστον θεραπεύσαντες, τῷ παρ' ἡμῖν
p. τοιούτῳ, ἀντικαταστήσωμεν φύλακα ὁμοίον καὶ ἄρχοντα ἐν
591 αὐτῷ· καὶ τότε δὴ ἐλεύθερον ἀφιεμεν. Δῆλοι γάρ, ἦ δ' ὅς. Ἦ
a.

& ſtudeat, & earum blanditias ſolum noſſe. Videtur. Nonne ut huiuſmodi vir a tali quodam duce regatur, a quali & optimus quiſque regitur, ſervum ipſum eſſe debere dicimus optimi viri, divinumque in ſe ipſo imperatorem habentis? neque ad ſubiecti iacturam parere illum debere ſuperiori cenſemus, quemadmodum de ſubditis omnibus Thraſymachus exiſtimabat: ſed quia praeſtat cuique, divino ſapientique principi ſubiici, maxime quidem, ſi talem in ſe ipſo principem habeat: ſi non habeat, principi huic ſaltem exteriori: ut omnes ſimus, quoad fieri poteſt, conſimiles & amici, eidem principi ſubiecti? Recte nimium. Perſpicuum quidem ex lege fit, quod tale quiddam ipſius eſt conſilium, cum omnibus civibus aeque proſpiciat. tum illud etiam in pueros imperium idem oſtendit, quo prohibentur ſui iuris eſſe tantiſper, dum & in ipſis, quemadmodum in civitate, rempublicam conſtituamus, optimamque ipſorum partem colentes, ex optima noſtri parte exterioris huius principis loco ſimilem quendam in ipſis cuſtodem ſibi ipſi imperantem creemus, ac tunc demum liberos eſſe permittamus. Conſtat plane. Qua igitur ratione, o Glau-

δὴ οὖν φήσομεν, ὦ Γλαύκων, καὶ κατὰ τινα λόγον λυσιτελεῖν ἀδικεῖν, ἢ ἀκολαζαίνειν, ἢ τι αἰσχρὸν ποιεῖν; ἐξ ὧν πονηρότερος μὲν ἔσται, πλείω δὲ χρήματα ἢ ἄλλην τινὰ δύναμιν κεκτήσεται; Οὐδαμῇ, ἦ δ' ὅς. Πῇ δ' ἀδικοῦντα λανθάνειν, καὶ μὴ διδόναι δίκην λυσιτελεῖν; ἢ οὐχὶ ὁ μὲν λανθάνων, ἔτι πονηρότερος γίγνεται; τοῦ δὲ μὴ λανθάνοντος καὶ κολαζο- b
μένου τὸ μὲν θηριῶδες κομίζεται καὶ ἡμεροῦται, τὸ δὲ ἥμερον ἐλευθεροῦται; καὶ ὅλη ἡ ψυχὴ εἰς τὴν βελτίστην φύσιν καθισταμένη, τιμιωτέραν ἕξιν λαμβάνει, σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως κτωμένη, ἢ σῶμα ἰσχύν τε καὶ κάλλος μετὰ ὑγείας λαμβάνον; τοσουτῳ ὅσῳ περ ψυχὴ σώματος τιμιωτέρα; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν ὅ γε νοῦν ἔχων, πάντα τὰ αὐτοῦ εἰς τοῦτο συντείνας, βιώσεται, c
πρῶτον μὲν τὰ μαθήματα τιμῶν, ἃ τοιαύτην αὐτῷ τὴν ψυχὴν ἀπεργάσεται, τὰ δὲ ἄλλα ἀτιμάζων. Δῆλον, ἔφη. Ἐπειτά γ', εἶπον, τὴν τοῦ σώματος ἕξιν καὶ τροφὴν οὐχ ὅπως τῇ θηριώδει καὶ ἀλόγῳ ἡδονῇ ἐπιτρέψας, ἐντακῦδα τετραμμένος ζήσει, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ὑγίειαν βλέπων, οὐδὲ τοῦτο πρεσβεύων,

co, prodeſſe alicui afferemus iniuſte vel intemperanter vel turpiter aliquid facere? ex quibus operibus deterior erit, dum pecunias ampliores, aut aliam quamvis potentiam, conſequetur? Nulla. Quo pacto iniurianti prodeſſe dicemus, ut & lateat omnes, & non det pœnas? nonne qui latet, etiam fit deterior? hominis autem deprehenſi caſtigatique, pars illa ferina ſedatur & manſuefcit, manſueta vero pars liberatur? & animus totus in naturam optimam reſtitutus, eo pretioſiorem ſumit habitum, temperantiam & iuſtitiam cum prudentia adipiſcens, quam corpus, cum robur & formam cum ſanitate conſequitur, quo anima eſt corpore pretioſior? Sic eſt omnino. Quamobrem quicunque mentis eſt compos, huc omnem inſtituet vitam. nempe inprimis eas diſciplinas plurimi faciet, quae talem animum ipſius efficiunt: ceteras autem ſpernet. Manifeſtum. Atqui neque corpus colet & nutriet, ut ferinae irrationalique voluptati indulgeat: neque ad ſanitatem

ὅπως ἰσχυρὸς, ἢ ὑγιὴς, ἢ καλὸς ἔσται, ἐὰν μὴ καὶ σωφρονή-
d. σειν μέλλῃ ἀπ' αὐτῶν· ἀλλ' ἀεὶ τὴν ἐν τῷ σώματι ἁρμονίαν
τῆς ἐν τῇ ψυχῇ ἕνεκα ξυμφωνίας ἁρμοττόμενος φαίνηται.
Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη· ἐάν περ μέλλῃ τῇ ἀληθείᾳ μουσι-
κὸς εἶναι. Οὐκοῦν, εἶπον, καὶ τὴν ἐν τῇ τῶν χρημάτων κτή-
σει ξύνταξίν τε καὶ ξυμφωνίαν, καὶ τὸν ὄγκον τοῦ πλήθους,
οὐκ ἐκπληττόμενος ὑπὸ τοῦ τῶν πολλῶν μακαρισμοῦ, ἄπει-
ρον αὐξήσει, ἀπέραντα κακὰ ἔχων. Οὐκ εἰκός, ἔφη. Ἀλλ'
e. ἀποβλέπων γε, εἶπον, πρὸς τὴν ἐν αὐτῷ πολιτείαν, καὶ φυ-
λάττων μή τι παρακινῇ αὐτοῦ τῶν ἐκεῖ ὑπὸ πλήθους οὐσίας,
ἢ διὰ ὀλιγότητα, οὕτω κυβερνῶν προσθήσει καὶ ἀφαιρήσει τῆς
οὐσίας καθόσον ἂν εἷς᾽ ἢ. Κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀλλὰ
P. μὴν καὶ τιμάς γε, εἰς ταυτὸν ἀποβλέπων, τῶν μὲν μαθήσει
592 a. καὶ γεύσεται ἐκών ἃς ἂν ἡγῆται ἀμείνω αὐτὸν ποιήσειν· ἃς
δ' ἂν λύσειν τὴν ὑπάρχουσαν ἕξιν, φεύξεται ἰδίᾳ καὶ δημο-
σίᾳ. Οὐκ ἄρα, ἔφη, τά γε πολιτικὰ ἐθελήσει πράττειν, ἐὰν
περ τοῦτον κήδηται; Νὴ τὸν Κύνα, ἦν δ' ἐγώ, ἐν γε τῇ ἑαυ-

id referet: neque ſtudioſe id quaeret, ut robuſtus, vel ſanus ſit, vel formoſus; niſi una cum his colat & temperantiam, ita ut corporis harmoniam propter animi conſonantiam moderetur. Ita prorſus, ſi quidem revera futurus ſit muſicus. Sed neque vulgi aeſtimatione commotus, ordinem concordiamque in pecuniis poſſidendis cumulandiſque mirabitur, in infinitumve augebit, infinitis malis obnoxius. Non certe, ut arbitror. Verum ad interiorem ſui rempublicam ſemper reſpiciens cavebit, ne quid in ea loco ſui moveat propter vel indigentiam, vel copiam pecuniarum. atque ita gubernans, tum in augendis, tum in erogandis pecuniis, pro viribus aget. Summopere. Quin & honores eodem referet. nam eos dumtaxat guſtabit, ex quibus meliorem evaſurum ſe ſperat: eos autem & privatim & publice fugiet, quibus deturbari poſſe quandoque praeſentem animi ſui ſtatum veretur. Nunquam rem ergo volet publicam adminiſtrare, ſi id curaverit. Immo per Canem, inquam, ſed in ipſa ſui ipſius civitate, & maxi-

τοῦ πόλει, καὶ μάλα· οὐ μέντοι ἴσως ἔν γε τῇ πατρίδι, ἐὰν μὴ θεία τις ξυμβῇ τύχη. Μανθάνω· ἔφη, ἐν ᾗ νῦν διήλθομεν οἰκίζοντες πόλει λόγους, τῇ ἐν λόγοις κειμένῃ. ἐπεὶ γῆς γε οὐδαμοῦ οἶμαι αὐτὴν εἶναι. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, ἐν οὐρανῷ ἴσως b.
παράδειγμα ἀνάκειται τῷ βουλομένῳ ὁρᾶν, καὶ ὁρῶντι, ἑαυτὸν κατοικίζειν. διαφέρει δὲ οὐδὲν εἴτέ που ἔστιν, εἴτε ἔσται. τὰ γὰρ ταύτης μόνης ἂν πράξειεν, ἄλλης δὲ οὐδεμιᾶς. Εἰκός γ', ἔφη.

me quidem: non tamen in patria forsitan, nisi fors quaedam divina contigerit. Intelligo equidem, quod ea in civitate dicis, quam nos condidimus in praesentia: quae verbis solum, in terris vero nusquam, ut arbitror, exstat. At forte in coelo illius exstat exemplar, conspicuum ei, qui & intueri voluerit, & se ipsum ad illud, cum intuitus est, instituere. nihil autem refert, sive uspiam sit, sive erit. quae enim illius officia sunt, aget solum: quae alterius sunt, nequaquam. Consentaneum est.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ
Η
ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ.

PLATONIS
DE REPUBLICA
SIVE
DE IUSTO
DIALOGUS DECIMUS.

ARGUMENTUM.

Plato, impositurus finem nobilissimae huic disputationi, duo faci in hoc decimo libro. Primum luculentius docet, quo consili hactenus poëticam e suae reipublicae communitate extermi- nasset. Novi autem istius decreti causam ideireo tam sollicit reddit, quod suo tempore & apud suos homines poëtica era in maximo precio: ut quidem gravissima ei necessitas impone retur declinandae invidiae. Cassae tamen poëticae quendam locum tribuit in republica, ad Deorum videlicet hymnos, & ad illustrium virorum laudes celebrandas. Deinde pulcherri-

mum colophonem pulcherrimo fermoni imponit, De praemiis, quae iuſtitiam tum in hac, tum in altera, vita comitantur: &, De ſuppliciis, quae iniuſtitiam conſequuntur: quorum horribilem quandam ὑποτύπωσιν, repraeſentat: ut contra illius felicitatis, qua iuſti in ſecunda vita perfruentur, iucundiſſimam optatiſſimamque deſcriptionem.

ΚΑΙ μὴν, ἦν δ' ἐγὼ, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα περὶ αὐτῆς ἐννοῶ, ὡς παντὸς ἄρα μᾶλλον ὀρθῶς ὡκίζομεν τὴν πόλιν· οὐχ ἥκιστα δὲ ἐνθυμηθεὶς περὶ ποιήσεως λέγω. Τὸ ποῖον; ἔφη. Τὸ μηδαμῆ παραδέχεσθαι αὐτῆς ὅση μιμητική. παντὸς γὰρ μᾶλλον οὐ παραδεκτέα νῦν καὶ ἐναργέστερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, φαίνεται, ἐπειδὴ χωρὶς ἕκαστα διῄρηται τὰ τῆς ψυχῆς εἴδη. Πῶς λέγεις; Ὡς μὲν πρὸς ὑμᾶς εἰρῆσθαι (εὖ γὰρ μου κατ- ἐρεῖτε πρὸς τοὺς τῆς τραγῳδίας ποιητὰς, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς μιμητικοὺς) λῷόν μοι δοκεῖ εἶναι ταῦτα τὰ τοιαῦτα τῆς τῶν ἀκουόντων διανοίας, ὅσοι μὴ ἔχουσι φάρμακον τὸ εἰδέναι αὐτὰ οἷά τυγχάνει ὄντα. Ἦ δή, ἔφη, διανοούμενος λέγεις; Ῥητέον, ἦν δ' ἐγὼ, καίτοι φίλα γέ τις με

p. 595 a.

b.

EQUIDEM cogitanti mihi, inquam ego, de hac, quam nuper verbis condidimus, civitate, cum alia permulta recte admodum ſtatuiſſe videmur, tum vel maxime, quae de poëſi ſunt lata. Quaenam iſta? inquit. Ne videlicet ulla poëſis pars, quae in imitatione conſiſtit, recipiatur. prae ceteris enim nunc eſt perſpicuum, ut mihi videtur, nihil tale a nobis eſſe recipiendum, poſtquam ſingulae ſeorſum animi diſtinctae ſunt ſpecies. Quomodo iſtud ais? Ut apud vos dicam, quod ſentio, (neque enim vos me coram tragicis imitatoribuſque poëtis aliis accuſabitis) corruptela quaedam mentis omnia haec eſſe videntur eorum, qui, cum imitationes iſtas audiunt, medelam illam mentis non habent, qua potiſſimum, quales hae fabulae ſint, diſcernant. Quorſum iſta? Dicendum quidem: etſi ami-

καὶ αἰδὼς ἐκ παιδὼς ἔχουσα περὶ Ὁμήρου ἀποκωλύει λέγειν
c. ἔοικε μὲν γὰρ τῶν καλῶν ἁπάντων τούτων τῶν τραγικῶν
πρῶτος διδασκαλός τε καὶ ἡγεμὼν γενέσθαι. ἀλλ' οὐ γὰρ
πρό γε τῆς ἀληθείας τιμητέος ἀνήρ· ἀλλ' ὃ λέγω, ῥητέον. Πά-
νυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἄκουε δὴ, μᾶλλον δὲ ἀποκρίνου. Ἐρώτα
Μίμησιν ὅλως ἔχοις ἄν μοι εἰπεῖν ὅ, τι ποτ' ἐστίν; οὐδὲ γὰρ
τοι αὐτὸς πάνυ τι ξυννοῶ τι βούλεται εἶναι. Ἦ που ἄρ', ἔφη
ἐγὼ ξυννοήσω; Οὐδέν γε, ἦν δ' ἐγὼ, ἄτοπον. ἐπεὶ πολλὰ τοῦ
p. ὀξύτερον βλεπόντων, ἀμβλύτερον ὁρῶντες πρότερον εἶδον
596 a. Ἔστιν, ἔφη, οὕτως· ἀλλὰ σοῦ παρόντος οὐδ' ἂν προθυμηθῆναι
οἷόστε εἴην εἰπεῖν εἴτι μοὶ καταφαίνεται. ἀλλ' αὐτὸς ὅρα
Βούλει οὖν ἐνθένδε ἀρξώμεθα ἐπισκοποῦντες ἐκ τῆς εἰωθυίας
μεθόδου; εἶδος γάρ που τι ἓν ἕκαστον εἰώθαμεν τίθεσθαι περὶ
ἕκαστα τὰ πολλὰ, οἷς ταὐτὸν ὄνομα ἐπιφέρομεν. ἢ οὐ μανθά-
νεις; Μανθάνω. Θῶμεν δὴ καὶ νῦν ὅ, τι βούλει τῶν πολλῶν
b. οἷον, εἰ θέλεις, πολλαί που εἰσι κλῖναι καὶ τράπεζαι. Πῶς δ'
οὔ; Ἀλλὰ ἰδέαι γέ που περὶ ταῦτα τὰ σκεύη δύο· μία μὲν

citia quaedam & reverentia, a pueritia mihi erga Homerum
contracta, me detinet. etenim insignium istorum omnium tra-
gicorum dux & magister primus exstitisse videtur. at veritas
virum non censeo praeponendum. quare, quod institui, di-
cendum est. Omnino. Audi igitur, immo vero responde. In-
terroga. Numquid explicare mihi potes omnino, quid imitatio
sit? neque enim ego satis, quid sit, intelligo. An igitur ego
intelligam? Nihil id mihi mirum esset. nam saepe contingit
ut qui hebetiore sunt acie, nonnulla prius intueantur, quam
qui acutius cernunt. Est, ut dicis. ceterum te praesente nun-
quam auderem, quod mihi videtur, exprimere. sed ipse vide-
ris. Vis hinc exordiamur, solita illa nostra ratione conside-
rantes? Speciem unamquamque ponere solemus de quibuslibe
pluribus, quibus idem nomen imponimus. an non intelligis
Intelligo equidem. Ponamus utique nunc quodvis e multis. u
ecce, plures lecti sunt, atque mensae. Quidni? Ideae tamen
harum rerum duae sunt. una lecti, mensae est altera. Ita est

κλίνης, μία δὲ, τραπέζης. Ναι. Οὐκοῦν καὶ εἰώθαμεν λέγειν ὅτι ὁ δημιουργὸς ἑκατέρου τοῦ σκεύους πρὸς τὴν ἰδέαν βλέπων, οὕτω ποιεῖ, ὁ μὲν, τὰς κλίνας, ὁ δὲ, τὰς τραπέζας, αἷς ἡμεῖς χρώμεθα· καὶ τἄλλα κατὰ ταυτά. οὐ γὰρ που τήν γε ἰδέαν αὐτὴν δημιουργεῖ οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν. πῶς γὰρ; Οὐδαμῶς. Ἀλλ' ἄρα δὴ καὶ τόνδε τινα καλεῖς τὸν δημιουργόν. Τὸν ποῖον; Ὃς πάντα ποιεῖ ὅσα περ ἕκαστος τῶν χειροτεχνῶν. Δεινόν τινα λέγεις καὶ θαυμαστὸν ἄνδρα. Οὔπω γε. Ἀλλὰ τάχα μᾶλλον ἐρεῖς. ὁ αὐτὸς γὰρ οὗτος χειροτέχνης, οὐ μόνον πάντα σκεύη ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς φύόμενα πάντα ποιεῖ, καὶ ζῶα πάντα ἐργάζεται, τά τε ἄλλα καὶ ἑαυτόν· καὶ πρὸς τούτοις, γῆν καὶ οὐρανὸν, καὶ θεοὺς, καὶ πάντα τὰ ἐν οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν ᾅδου ὑπὸ γῆς ἅπαντα ἐργάζεται. Παγκάλους θαυμαστὸν, ἔφη, λέγεις σοφιστήν. Ἀπιστεῖς, ἦν δ' ἐγώ. καὶ μοι εἰπὲ, τοταράπαν οὐκ ἄν σοι δοκεῖ εἶναι τοιοῦτος δημιουργός; ἢ τινὶ μὲν τρόπῳ γενέσθαι ἂν τούτων ἁπάντων ποιητὴς, τινὶ δὲ οὐκ ἄν; ἢ οὐκ αἰ-

Solemus autem dicere, ſupellectilis utriuſque artificem ſic opus ſuum abſolvere, ſi in ideam illam intueatur: unum quidem lectos, menſas alterum, quibus ipſi utimur: ceteraque ſimiliter. nullus enim artifex ideam ipſam fabricat. quo enim pacto? Nullo. Vide praeterea, numquid talem aliquem voces artificem. Qualem? Qui facit omnia, quotcunque unuſquiſque artifex eorum, qui manibus operantur. Potentem narras virum, atque mirabilem. Nondum integram eius vim expreſſi. forte vero multo magis miraberis, ſi expreſſero. nempe idem iſte artifex non ſolum omnia poteſt ſupellectilia fabricare, ſed etiam, quaecunque ex terra naſcuntur, efficit, & animalia omnia, atque ſe ipſum. terram quoque, coelum, ac Deos, & quaecunque in coelo ſunt, & ſub terris apud inferos, peragit. Sophiſtam narras mirabilem. Diffidis? dic, obſecro, numquid nullo modo huiuſmodi artifex eſſe tibi videtur? vel quodam modo iſtorum omnium faber eſſe, quodam modo vero non eſſe? an non advertis, haec omnia te quodam modo effi-

σθάνῃ ὅτι κἂν αὐτὸς οἷόστε εἴης πάντα ταῦτα ποιῆσαι τρόπῳ γέ τινι; Καὶ τις, ἔφη, ὁ τρόπος οὗτος; Οὐ χαλεπὸς, ἦν δ' ἐγὼ, ἀλλὰ πολλαχῇ καὶ ταχὺ δημιουργούμενος. τάχιστα δέ που, εἰ θέλεις λαβὼν κάτοπτρον περιφέρειν πανταχῇ, ταχὺ μὲν ἥλιον ποιήσεις καὶ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ· ταχὺ δὲ γῆν, ταχὺ δὲ σαυτόν τε καὶ τἄλλα ζῶα, καὶ σκεύη καὶ φυτὰ, καὶ πάντα ὅσα νῦν δὴ ἐλέγετο. Ναὶ, ἔφη, φαινόμενα, οὐ μέντοι ὄντα γέ που τῇ ἀληθείᾳ. Καλῶς, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ εἰς δέον ἔρχῃ τῷ λόγῳ. τῶν τοιούτων γὰρ, οἶμαι, δημιουργῶν καὶ ὁ ζωγράφος ἐστίν. ἦ γάρ; Πῶς γὰρ οὔ; Ἀλλὰ φήσεις οὐκ ἀληθῆ, οἶμαι, αὐτὸν ποιεῖν ἃ ποιεῖ. καίτοι τρόπῳ γέ τινι καὶ ὁ ζωγράφος κλίνην ποιεῖ. ἢ οὔ; Ναὶ, ἔφη, φαινομένην γε καὶ οὗτος. Τι δὲ ὁ κλινοποιός; οὐκ ἄρτι μέντοι ἔλεγες ὅτι οὐ τὸ εἶδος ποιεῖ ὃ δὴ φαμὲν εἶναι, ὅ ἐστι κλίνη, ἀλλὰ κλίνην τινά; Ἔλεγον γάρ. Οὐκοῦν, εἰ μὴ ὅ ἐστι ποιεῖ, οὐκ ἂν τὸ ὂν ποιοῖ; ἀλλά τι τοιοῦτο οἷον τὸ ὂν, ὂν δὲ οὔ; τελέως δὲ εἶναι ὂν τὸ τοῦ κλινουργοῦ ἔργον, ἢ ἄλλου τινὸς χειροτέχνου, εἴ τις φαίη, κινδυνεύει οὐκ ἂν ἀληθῆ λέγειν; Οὔκουν, ἔφη, ὥς

cere posse? Quisnam hic modus? Haud difficile. potes enim passim & celeriter omnia facere. Speculum accipe, passimque circumferas. solem protinus facies, & quae in coelo sunt, terram quamprimum, ocissime te ipsum, & cetera pariter animalia, supellectilia, plantas, & quaecunque nuper commemoravimus. Imagines istorum quidem, res ipsas minime. Opportune, inquam ego, nimium respondisti. talis utique faber est & ipse pictor. nonne? Est. At ipsum dices haudquaquam facere vera, quae facit, quanquam & aliquo pacto pictor quoque lectum facit. an non? Facit quidem & iste, sed apparentem. Nonne dicebas, quod lecti faber speciem quidem ipsam, quam esse dicimus id, quod lectus est, non facit, sed lectum aliquem? Dicebam equidem. Si id, quod est, non facit, haud sane, quod vere est, facit, sed tale aliquid, quale quod vere est, non tamen ipsum, quod est revera. perfecte autem esse fabri, aut lectorum, aut aliorum artificiorum opus, si quis dixerit, aber-

γ' ἂν δόξειεν τοῖς περὶ τοὺς τοιούσδε λόγους διατρίβουσι. Μηδὲν ἄρα θαυμάζωμεν εἰ καὶ τοῦτο ἀμυδρόν τι τυγχάνει ὂν πρὸς ἀλήθειαν. Μὴ γάρ. Βούλει οὖν, ἔφην, ἐπ' αὐτῶν τούτων ζητήσωμεν τὸν μιμητὴν τούτου τίς ποτ' ἐστίν; Εἰ βούλει, ἔφη. Οὐκοῦν τρίτται τινες κλῖναι αὗται γίγνονται; μία μὲν, ἡ ἐν τῇ Φύσει οὖσα, ἣν Θαῖμεν ἄν, ὡς ἐγῷμαι, θεὸν ἐργάσασθαι. ἢ τίνα ἄλλον; Οὐδένα, οἶμαι. Μία δέ γε, ἣν ὁ τέκτων. Ναι, ἔφη. Μία δὲ, ἣν ὁ ζωγράφος. ἦ γάρ; Ἔστω. Ζωγράφος δὴ, κλινοποιὸς, θεὸς, τρεῖς οὗτοι ἐπιστάται τρισὶν εἴδεσι κλινῶν. Ναὶ τρεῖς. Ὁ μὲν δὴ θεὸς, εἴτε οὐκ ἐβούλετο, εἴτέ τις ἀνάγκη ἐπῆν, μὴ πλέον ἢ μίαν ἐν τῇ Φύσει ἀπεργάσασθαι αὐτὸν κλίνην, οὕτως ἐποίησε μίαν μόνην αὐτὴν ἐκείνην, ὃ ἔστι κλίνη. δύο δὲ τοιαῦται, ἢ πλείους, οὔτε ἐφυτεύθησαν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, οὔτε μὴ φυῶσι. Πῶς δή; ἔφη. Ὅτι, ἦν δ' ἐγὼ, εἰ δύο μόνας ποιήσειε, πάλιν ἂν μία ἀναφανείη, ἧς ἐκεῖναι ἂν αὖ ἀμφότεραι τὸ εἶδος ἔχοιεν· καὶ εἴη ἂν ὃ ἔστι κλίνη, ἐκείνη, ἀλλ' οὐχ αἱ δύο. Ὀρθῶς, ἔφη. Ταῦτα δὴ, οἶμαι, εἰδὼς ὁ θεὸς, βουλόμενος εἶναι ὄντως κλίνης ποιητὴς,

rabit? Non, ut videtur his, qui in disputationibus hisce versantur. Nihil mirum igitur, si & hoc ad veritatem est tenue. Non certe. Vis, in istis quoque investigemus, qui imitator iste sit? Si placet. Nonne tres hi lecti sunt? unus quidem in natura ipsa exsistens, quem Deum dicemus, ut arbitror, effeciisse. num alium quenquam? Nullum. Alter, quem faber conficit. Plane. Tertius vero, quem pictor. nonne? Est. Pictor itaque, lecti faber, & Deus, tres sunt, tribus lectorum speciebus praesidentes. Tres utique. Deus igitur, sive quia nolebat, sive quia aliqua necessitas inerat, non plures, sed unum in natura ab ipso lectum fieri, ita solum ipsum unum fecit lectum, qui sane est id, quod est lectus. duo autem tales, aut plures, a Deo neque tum geniti sunt, neque gignentur. Qua ratione? Quia si duos faceret solos, unus iterum, cuius ambo haberent speciem, appareret: ipseque esset id, quod lectus est, non autem duo illi id essent. Scite. Haec cum intelligeret Deus,

ἔντως οὔσης, ἀλλὰ μὴ κλίνης τινὸς, μηδὲ κλινοποιός τις, μία
φύσει αὐτὴν ἔφυσεν. Ἔοικε. Βούλει οὖν τοῦτον μὲν φυτουρ-
γὸν τούτου προσαγορεύωμεν; ἢ τι τοιοῦτον; Δίκαιον γοῦν,
ἔφη· ἐπειδήπερ φύσει γε καὶ τοῦτο καὶ τἆλλα πάντα πε-
ποίηκε. Τί δὲ; τὸν τέκτονα, ἆρ' οὐ δημιουργὸν κλίνης; Ναί.
Ἦ καὶ τὸν ζωγράφον, δημιουργὸν καὶ ποιητὴν τοῦ τοιούτου;
Οὐδαμῶς. Ἀλλὰ τί αὐτὸν κλίνης φήσεις εἶναι; Τοῦτο, ἢ δ'
ὅς, ἔμοιγε δοκεῖ μετριώτατ' ἂν προσαγορεύεσθαι, μιμητὴν
οὗ ἐκεῖνοι δημιουργοί. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, τὸν τοῦ τρίτου ἄρα
γεννήματος ἀπὸ τῆς φύσεως, μιμητὴν καλεῖς; Πάνυ μὲν
οὖν, ἔφη. Ταῦτ' ἄρα ἔσται καὶ ὁ τραγῳδιοποιὸς εἴπερ μιμητής
ἐστι, τρίτος τις ἀπὸ βασιλέως καὶ τῆς ἀληθείας πεφυκὼς· καὶ
πάντες οἱ ἄλλοι μιμηταί. Κινδυνεύει. Τὸν μὲν δὴ μιμητὴν
ὡμολογήκαμεν· εἰπὲ δέ μοι περὶ τοῦ ζωγράφου τόδε, πότερα
ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ ἐν τῇ φύσει ἕκαστον δοκεῖ σοι ἐπιχειρεῖν μιμεῖ-
σθαι, ἢ τὰ τῶν δημιουργῶν ἔργα. Τὰ τῶν δημιουργῶν, ἔφη.
Ἆρα οἷά ἐστιν, ἢ οἷα φαίνεται; τοῦτο γὰρ ἔτι διόρισον. Πῶς
λέγεις; ἔφη. Ὧδε. κλίνη, ἐάν τε ἐκ πλαγίου αὐτὴν ἔχῃ, ἐάν

velletque verus esse auctor veri lecti, non autem lecti cuiusdam auctor quidam, unum dumtaxat natura progenuit. Videtur. Vis ergo hunc, huius plantatorem, vel tale aliquid, appellemus? Par est: quandoquidem natura & hoc & alia omnia fecit. Fabrum vero, nonne lecti opificem? Et hoc. Num & pictorem quoque factorem huius operis & opificem? Nullo modo. At quomodo ad lectum habere hunc dices? Aptissime mihi dici posse videtur imitator eius, cuius opifices illi dicuntur. Ergo imitatorem vocas eum, qui tertium a natura facit? Valde. Talis utique erit & tragicus: siquidem est imitator, tertius quidam a rege & veritate: similiterque alii omnes imitatores. Apparet. De imitatore quidem consensimus. sed de pictore mihi dicas velim, utrum ipsum unumquodque, quod est in natura, imitari contendat, vel artificum opera. Artificum opera. Utrum qualia sunt? vel qualia nobis apparent? hoc praeterea mihi discernas. Quomodo id ais? Sic. Lect...

τε καταντικρὺ, ἢ ἐπιρροῦν, μή τι διαφέρει αὐτὴ ἑαυτῆς; ἢ διαφέρει μὲν οὐδὲν, φαίνεται δὲ ἄλλοια; καὶ τἆλλα ὡσαύτως; Οὕτως, ἔφη, φαίνεται διαφέρει δ' οὐδέν. Τοῦτο δὴ αὐτὸ σκόπει· πρὸς πότερον ἡ γραφικὴ πεποίηται περὶ ἕκαστον; b. πότερα πρὸς τὸ ὄν, ὡς ἔχει, μιμήσασθαι, ἢ πρὸς τὸ φαινόμενον, ὡς φαίνεται; φαντάσματος, ἢ ἀληθείας, οὖσα μίμησις; Φαντάσματος, ἔφη. Πόρρω που ἄρα τοῦ ἀληθοῦς ἡ μιμητικὴ ἐστὶ καὶ, ὡς ἔοικε, διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπεργάζεται ὅτι σμικρόν τι ἑκάστου ἐφάπτεται, καὶ τοῦτο εἰδωλον. οἷον ὁ ζωγράφος, φαμὲν, ζωγραφήσει ἡμῖν σκυτοτόμον, τέκτονα, τοὺς ἄλλους δημιουργοὺς· περὶ οὐδενὸς τούτων ἐπαΐων τῶν c. τεχνῶν· ἀλλ' ὅμως παῖδάς τε καὶ ἄφρονας ἀνθρώπους, εἰ ἀγαθὸς εἴη ζωγράφος, γράψας ἂν τέκτονα καὶ πόρρωθεν ἐπιδεικνὺς, ἐξαπατᾷη ἂν, τῷ δοκεῖν ὡς ἀληθῶς τέκτονα εἶναι. Τι δ' οὔ; Ἀλλὰ γάρ, οἶμαι, ὦ φίλε, τόδε δεῖ περὶ πάντων τῶν τοιούτων διανοεῖσθαι, ἐπειδάν τις ἡμῖν ἀπαγγέλλῃ περὶ τούτου, ὡς ἐνέτυχεν ἀνθρώπῳ πάσας ἐπιστημένῳ τὰς δη-

quidem, ſive ex obliquo, ſeu e regione cernatur, ſeu quovis alio modo, numquid a ſe ipſo differt? vel nihil differt, aliter vero videtur diſpoſitus aliter intuentibus: ceteraque ſimiliter? Sic apparet quidem: nihil autem differt. Animadverte & iſtud: quid in ſingulis intendit pictoris induſtria? utrum, ut ſe habent, res ſingulas imitari? an quod apparet potius, ut apparet? imaginis apparentis, vel veritatis potius, imitatio? Apparentis imaginis. Procul igitur a vero eſt imitatio: atque, ut videtur, propterea omnia poteſt facere, quia exiguum quiddam cuiuſque attingit, nimirum ſimulacrum. quemadmodum pictor pinget nobis coriarium, fabrum, & opifices alios, cum nihil in artibus his intelligat: verumtamen, his ſi peritus ſit pictor, expreſſeritque fabri ipſius imaginem, quam procul oſtendat, pueros dementeſque homines ita decipiet, ut verus eſſe faber illis appareat. Quidni? Ceterum, o amice, hoc in huiuſcemodi omnibus cogitandum. quoties aliquis nobis de hoc ipſo nuntiat, ſe videlicet homini occurriſſe in omnibus artibus erudi-

μισυργίας, καὶ τἄλλα πάντα ὅσα εἷς ἕκαστος οἶδεν, οὐδὲν ὅ,
d. τι οὐχὶ ἀκριβέστερον ὁτουοῦν ἐπισταμένῳ ὑπολαμβάνειν δεῖ τῷ
τοιούτῳ, ὅτι εὐήθης τις ἄνθρωπος, καὶ, ὡς ἔοικεν, ἐντυχὼν
γόητι τινὶ καὶ μιμητῇ, ἐξηπατήθη. ὥστε ἐδόξεν αὐτῷ πάν-
σοφος εἶναι, διὰ τὸ αὐτὸς μὴ οἷός τ' εἶναι ἐπιστήμην καὶ ἀνεπι-
στημοσύνην καὶ μίμησιν ἐξετάσαι. Ἀληθέστατα, ἔφη. Οὐκοῦν,
ἦν δ' ἐγώ, μετὰ τοῦτο ἐπισκεπτέον τήν τε τραγῳδίαν καὶ τὸν
ἡγεμόνα αὐτῆς Ὅμηρον. ἐπειδή τινῶν ἀκούομεν ὅτι οὗτοι πά-
e. σας μὲν τέχνας ἐπίστανται, πάντα δὲ τὰ ἀνθρώπεια τὰ πρὸς
ἀρετὴν καὶ κακίαν, καὶ τὰ θεῖα. ἀνάγκη γὰρ τὸν ἀγαθὸν
ποιητήν, εἰ μέλλει, περὶ ὧν ἂν ποιῇ, καλῶς ποιήσειν, εἰδότα
ἃ ποιεῖ· ἢ μὴ οἷόντε εἶναι ποιεῖν. δεῖ δὴ ἐπισκέψασθαι πό-
τερον μιμηταῖς τούτοις οὗτοι ἐντυχόντες ἐξηπατήνται, καὶ
γ. τὰ ἔργα αὐτῶν ὁρῶντες, οὐκ αἰσθάνονται τριττὰ ἀπέχοντα
599 τοῦ ὄντος, καὶ ῥᾴδια ποιεῖν μὴ εἰδότι τὴν ἀλήθειαν· (φαν-
a. τάσματα γὰρ ἀλλ' οὐκ ὄντα ποιοῦσιν) ἢ τι καὶ λέγουσι καὶ
τῷ ὄντι οἱ ἀγαθοὶ ποιηταὶ ἴσασι, περὶ ὧν δοκοῦσι τοῖς πολ-

to, perfectiſſimeque prae ceteris intelligenti, quaecunque alius quivis intelligat: huic protinus reſpondendum, quod fatuus ſit, & in magnum quendam praeſtigiatiorem inciderit, cuius imitationibus ſit deceptus. idcirco enim illum viſum ſapientiſſimum, quod ipſe nequiverit ſcientiam ab inſcitia, & imitationem ab ipſa re diſcernere. Veriſſima loqueris. Nonne poſthac tragoediam diſcutere decet, ducemque ipſius Homerum? poſtquam a nonnullis accepimus, tragicos poëtas artes omnes intelligere, humanaque omnia, tam ad virtutem, quam ad vitium pertinentia, nec non & divina: etenim poëtam bonum oportere, ſi recte, quae componit, ſit tractaturus, eorum habere ſcientiam, aut nihil poſſe componere. Quare perpendere debemus, utrum, qui eos laudant, imitatoria poëtarum induſtria decepti ſint, eorumque opera dum aſpiciunt, haud plane perſentiant, tertio gradu diſtare a veritate, faciliaque facto eſſe vel homini veritatis ignaro: (umbras quippe, non res veras facium:) an forte nonnihil dicant, ac revera poëtae boni

πάλιν εὖ λέγειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἐξεταστέον. Ὅδε οὖν, εἴ-
τις ἀμφότερα δύναιτο ποιεῖν, τό, τε μιμηθησόμενον καὶ τὸ
εἴδωλον, ἐπὶ τῇ τῶν εἰδώλων δημιουργίᾳ ἑαυτὸν ἀφεῖναι ἂν
σπουδάζειν, καὶ τοῦτο προστήσασθαι τοῦ ἑαυτοῦ βίου ὡς
βέλτιστον ἔχοντα; Οὐκ ἔγωγε. Ἀλλ' εἰπέρ γε, οἶμαι, ἐπιξή- b.
μων εἴη τῇ ἀληθείᾳ τούτων πέρι ἅπερ καὶ μιμεῖται, πολὺ πρό-
τερον ἐν τοῖς ἔργοις ἂν σπουδάσειεν ἢ ἐπὶ τοῖς μιμήμασι· καὶ
πειρῷτο ἂν πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα ἑαυτοῦ καταλιπεῖν μνή-
μεια, καὶ εἶναι προθυμοῖτ' ἂν μᾶλλον ὁ ἐγκωμιαζόμενος ἢ ὁ
ἐγκωμιάζων. Οἶμαι, ἔφη. οὐ γὰρ ἐξ ἴσου ἥ τε τιμὴ καὶ ἡ
ὠφέλεια. Τῶν μὲν δὴ ἄλλων πέρι μὴ ἀπαιτῶμεν λόγον
Ὁμήρου ἢ ἄλλου ὁτουοῦν τῶν ποιητῶν, ἐρωτῶντες εἰ ἰατρικός c.
τις ἦν τις αὐτῶν, ἀλλὰ μὴ μιμητὴς μόνου ἰατρικῶν λόγων.
τίνας γὰρ ὑγιεῖς ποιητής τις τῶν παλαιῶν ἢ τῶν νέων λέγε-
ται πεποιηκέναι, ὥσπερ Ἀσκληπιός; ἢ τίνας μαθητὰς ἰατρι-
κῆς κατελίπετο, ὥσπερ ἐκεῖνος τοὺς ἐκγόνους; μηδ' αὖ περὶ
τὰς ἄλλας τέχνας αὐτοὺς ἐρωτῶμεν, ἀλλ' ἐῶμεν· περὶ δὲ

intelligant ea, de quibus vulgo bene loqui videntur? Discernendum omnino. Si quis possit ambo perficere, & id, quod in imitationem cadit, & eius simulacrum, numquid eum putas in simulacris fingendis immoraturum, idque opus sibi in vita, tanquam optimum, propositurum? Minime. Nempe si veram eorum, quae imitatur, peritiam habeat, multo magis operibus ipsis, quam eorum imitationibus, incumbet: conabiturque multa & praeclara opera sui monumenta posteritati relinquere: satiusque censebit, ut ipse ab aliis laudetur, quam ut semper alienorum operum sit laudator. Ita equidem arbitror. neque enim par honor, aut par emolumentum. Ceterum de aliis quidem rationem minime exigamus, Homerum aut alium quemvis poëtarum interrogantes, si quis eorum medicus revera fuerit, non solum verborum ad medicum spectantium imitator: quosnam vel veterum, vel recentium sanos poëta reddiderit, quemadmodum Aesculapius; aut quos reliquerit artis medicinae discipulos, quemadmodum ille posteros. Sed ne-

ὧν μεγίστων τε καὶ καλλίστων ἐπιχειρεῖ λέγειν Ὅμηρος πολέ-
μων τε πέρι καὶ στρατηγιῶν, καὶ διοικήσεων πόλεων, καὶ παι-
d. δείας πέρι ἀνθρώπου, δικαίου που ἐρωτᾷν αὐτὸν, πυνθανο-
μένους, Ὦ σιλε Ὅμηρε, εἴπερ μὴ τρίτος ἀπὸ τῆς ἀληθείας
εἶ ἀρετῆς πέρι εἰδώλου δημιουργὸς (ὃν δὴ μιμητὴν ὡρισάμε-
θα) ἀλλὰ καὶ δεύτερος, καὶ ῥᾴστε ἦσθα γιγνώσκειν ποῖα
ἐπιτηδεύματα βελτίους ἢ χείρους ἀνθρώπους ποιεῖ ἰδίᾳ καὶ
δημοσίᾳ, λέγε ἡμῖν, τις τῶν πόλεων διά σε βέλτιον ᾤκησεν,
ὥσπερ διὰ Λυκοῦργον Λακεδαίμων, καὶ δι' ἄλλους πολλοὺς
e. πολλαὶ μεγάλαι τε καὶ σμικραί; σὲ δὲ τίς αἰτιᾶται πόλις
νομοθέτην ἀγαθὸν γεγονέναι, καὶ σφᾶς ὠφεληκέναι; Χα-
ρώνδαν μὲν γὰρ Ἰταλιῶται καὶ Σικελιῶται, καὶ ἡμεῖς Σόλωνα· σὲ
δὲ τίς ἔξει τινὰ εἰπεῖν; Οὐκ οἶμαι, ἔφη ὁ Γλαύκων. Οὐκοῦν
λέγεται γε οὐδ' ὑπ' αὐτῶν Ὁμηριδῶν. Ἀλλὰ δή τις πόλεμος
p. ἐπὶ Ὁμήρου, ὑπ' ἐκείνου ἄρχοντος ἢ ξυμβουλεύοντος εὖ πε-
a. πραγμένος μνημονεύεται; Οὐδείς. Ἀλλ' εἶα δὴ εἰς τὰ ἔργα

que ab eis de aliis artibus ſciſcitemur : mittamus enim reliqua
at vero de maximis illis praeclariſſimiſque rebus, quas tentat
Homerus, bellis, imperiis, rebuſpublicis, & hominum diſci-
plinis, par eſt ita eum interrogare: O amice Homere, ſi non
es a veritate tertius, fingiſve virtutis imaginem, (quem imitato-
rem in ſuperioribus definivimus) ſed es ſecundus, poteſque
narrare, quae ſtudia homines vel meliores, vel deteriores pri-
vatim publiceque efficiant; dic, obſecro, quaenam civitas per
te rectius diſpoſita eſt? ſicuti Lacedaemon per Lycurgum,
perque alios multos multae & parvae civitates & amplae. Cu-
ius potiſſimum urbis homines legum te optimum praedicant
conditorem, & beneficia in ſe tua commemorant? Charon-
dam quidem Italia & Sicilia celebrant, nos Solonem : te
vero quis praedicabit, & qualem? Nullus, ut arbitror, in-
quit Glauco, beneficia eius commemorat. Quin neque ipſi
Homerici teſtari hoc audent. Quod praecipue bellum Homeri
temporibus ipſo conſiltore vel duce feliciter expeditum com-
memoratur? Nullum. Praeterea quae viri huius, tanquam in his

σοφοῦ ἀνδρὸς πολλαὶ ἐπίνοιαι καὶ εὐμήχανοι εἰς τέχνας ἢ τινας ἄλλας πράξεις λέγονται, ὥσπερ αὖ Θάλεώ τε πέρι τοῦ Μιλησίου, καὶ Ἀναχάρσιος τοῦ Σκύθου; Οὐδαμῶς τοιοῦτον οὐδέν. Ἀλλὰ δὴ εἰ μὴ δημοσίᾳ, ἰδίᾳ τισὶν ἡγεμὼν παιδείας αὐτὸς ζῶν λέγεται Ὅμηρος γενέσθαι· οἳ ἐκεῖνον ἠγάπων ἐπὶ συνουσίᾳ, καὶ τοῖς ὑστέροις ὁδόν τινα παρέδοσαν βίου Ὁμηρικήν. ὥσπερ Πυθαγόρας αὐτὸς διαφερόντως ἐπὶ τούτῳ b.
ἠγαπήθη, καὶ οἱ ὕστεροι, ἔτι καὶ νῦν Πυθαγόρειον τρόπον ἐπονομάζοντες τοῦ βίου, διαφανεῖς που δοκοῦσιν εἶναι ἐν τοῖς ἄλλοις. Οὐδ' αὖ, ἔφη, τοιοῦτον οὐδὲν λέγεται. ὁ γὰρ Κρεώφιλος, ὦ Σώκρατες, ἴσως, ὁ τοῦ Ὁμήρου ἑταῖρος, τοῦ ὀνόματος ἂν γελοιότερος ἔτι πρὸς παιδείαν φανείη, εἰ τὰ λεγόμενα περὶ Ὁμήρου ἀληθῆ. λέγεται γὰρ ὡς πολλή τις ἀμέλεια περὶ αὐτὸν ἦν ἐπ' αὐτοῦ ἐκείνου ὅτε ἔζη. Λέγεται γὰρ οὖν, ἦν c.
δ' ἐγώ. Ἀλλ' οἴει, ὦ Γλαύκων, εἰ τῷ ὄντι οἷόστ' ἦν παιδεύειν ἀνθρώπους καὶ βελτίους ἀπεργάζεσθαι Ὅμηρος, ἅτε περὶ τούτων οὐ μιμεῖσθαι ἀλλὰ γινώσκειν δυνάμενος, οὐκ ἄρα ἂν πολλοὺς ἑταίρους ἐποιήσατο, καὶ ἐτιμᾶτο καὶ ἠγαπᾶτο

rebus ſapientis, inventa ad officia vitae & artis aptiſſima referuntur, ut Thaletis Mileſii, & Anacharſis Scythae? Nihil tale. Si minus publice, at ſaltem privatim, quibuſnam Homerus ipſe, dum viveret, diſciplinae dux dicitur exſtitiſſe, qui & eius conſuetudine delectati ſint, & poſteris Homericam aliquam rationem vitae tradiderint? quemadmodum & Pythagoras in hoc ſumma cum auctoritate vixit, & poſteri etiam, his temporibus vitam Pythagoream celebrantes, inter ceteros illuſtres habentur. Neque tale quid rurſus de Homero narratur. Creophilus enim, o Socrates, forſitan, Homeri familiaris, diſciplina etiam magis, quam nomine, ridiculus apparebit, ſi quidem vera ſunt, quae de Homero narrantur. dicitur enim negligentior in eum fuiſſe, dum ſub hoc ipſo viveret. Dicitur ſane. At enim, o Glauco, ſi revera poterat Homerus inſtruere homines, ac reddere meliores, utpote qui in his rebus non imitationis tantum eſſet, verum etiam intelligentiae

ὑπ' αὐτῶν; ἀλλὰ Πρωταγόρας μὲν ἄρα ὁ Ἀβδηρίτης, καὶ
Πρόδικος ὁ Κιος, καὶ ἄλλοι πάμπολλοι δύνανται τοῖς ἐφ' ἑαυ-
d. τῶν παριστάναι, ἰδίᾳ ξυγγιγνόμενοι, ὡς οὔτε οἰκίαν οὔτε
πόλιν τὴν αὑτῶν διοικεῖν οἷοί τ' ἔσονται, ἐὰν μὴ σφεῖς ἐπιστα-
τήσουσιν αὐτῶν τῆς παιδείας, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ σοφίᾳ οὕτω
σφόδρα φιλοῦνται, ὥστε μονονοὺκ ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς περι-
φέρουσιν αὐτοὺς οἱ ἑταῖροι· Ὅμηρον δ' ἄρα οἱ ἐπ' ἐκείνου,
εἴπερ οἷόστ' ἦν πρὸς ἀρετὴν ὀνίναι ἀνθρώπους, ἢ Ἡσίοδον,
ῥᾳψῳδεῖν ἂν περιϊόντας εἴων, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἂν αὐτῶν
ἀντείχοντο ἢ τοῦ χρυσοῦ, καὶ ἠνάγκαζον παρὰ σφίσιν οἴκοι
e. εἶναι; ἢ, εἰ μὴ ἐπείθον, αὐτοὶ ἂν ἐπαιδαγώγουν ὅπῃ ᾔεσαν, ἕως
ἱκανῶς παιδείας μεταλάβοιεν; Παντάπασιν, ἔφη, δοκεῖς μοι,
ὦ Σώκρατες, ἀληθῆ λέγειν. Οὐκοῦν τιθῶμεν, ἀπὸ Ὁμήρου
ἀρξάμενοι, πάντας τοὺς ποιητικοὺς, μιμητὰς εἰδώλων ἀρε-
τῆς εἶναι, καὶ τῶν ἄλλων περὶ ὧν ποιοῦσι, τῆς δὲ ἀληθείας
οὐχ ἅπτεσθαι· ἀλλ', ὥσπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ὁ ζωγράφος

compos: cur non multos sibi comparavit amicos? cur non vivens honoratus est? cur non amatus? Profecto Abderites Protagoras, & Prodicus Chius, aliique permulti, possunt hominibus sui temporis suadere, privatim singulos adeuntes, nunquam eos rem familiarem & publicam recte gubernaturos, nisi ipsi eos erudiant: & ob hanc sapientiam tam ardenter amantur, ut vix sectatores eorum se contineant, quin capite eos circumferant. Homerum autem, vel Hesiodum, illorum temporum homines, si quidem poëtae illi quidquam iuvare eos ad virtutem potuerunt, numquid permisissent oberrare tam diu carmina passim decantantes?. quin potius magis hos, quam aurum, complexi fuissent, induxissentque ad domesticum familiaremque convictum. quod si non persuasissent, secuti fuissent passim, dum, quantum satis erat, iisdem studiis imbuti fuissent. Vera prorsus mihi loqui videris, o Socrates. Ponamus igitur omnes, ab Homero incipientes, poëticos homines, virtutis imaginum imitatores esse, ceterorumque similiter, quaecunque canunt: veritatem vero nequaquam attingere. Sed,

σκυτοτόμον ποιήσει δοκοῦντα εἶναι, αὐτός τε σὺκ ἐπαίων περὶ p.
τῆς σκυτοτομίας, καὶ τοῖς μὴ ἐπαίουσιν, ἐκ τῶν χρωμάτων 601
δὲ καὶ σχημάτων θεαροῦσι. Πάνυ μὲν οὖν. Οὕτω δή, εἶμαι, a.
καὶ τὸν ποιητικὸν ὀνόμασι καὶ ῥήμασιν ἐπιχρωματίζειν, αὐτὸν σὺκ
ἐπαίοντα, ἀλλ' ἢ μιμεῖσθαι, ὥστε ἑτέροις τοιούτοις ἐκ τῶν
λόγων θεαροῦσι δοκεῖν· ἐάν τε περὶ σκυτοτομικῆς τι λέγῃ ἐν
μέτρῳ καὶ ῥυθμῷ καὶ ἁρμονίᾳ, πάνυ εὖ δοκεῖν λέγεσθαι, ἐάν
τε περὶ στρατηγίας, ἐάν τε περὶ ἄλλου ὁτουοῦν. οὕτω φύσει h.
αὐτὰ ταῦτα μεγάλην τινὰ κήλησιν ἔχει. ἐπεὶ γοῦν ἀφέλῃς
γε τῶν τῆς μουσικῆς χρωμάτων τὰ τῶν ποιητῶν, αὐτὰ ἐφ'
αὑτῶν λεγόμενα, οἶμαί σε εἰδέναι οἷα φαίνεται. τετύχασαι
γάρ που. Ἔγωγ', ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἔοικε τοῖς τῶν
ὡραίων προσώποις, καλῶν δὲ μή, οἷα γίγνεται ἰδεῖν, ὅταν
αὐτὰ τὸ ἄνθος προλίπῃ; Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς. Ἴθι δὴ τόδε
ἀθρεῖ· ὁ τοῦ εἰδώλου ποιητής, ὁ μιμητὴς φαμέν, τοῦ μὲν ὄν-
τος σὐδὲν ἐπαΐει, τοῦ δὲ φαινομένου. σὺχ οὕτω; Ναί. Μὴ e.

ut paulo ante diximus, pictor visibilem coriarii pinget imaginem, cum & ipse de coriaria nihil intelligat, & imago illa coriarius ipse appareat illis, qui rem ipsam nequaquam intelligunt, sed ex coloribus figuraque spectant. Prorsus. Haud secus poëtam dicemus colores quosdam artium singularum nominibus verbisque exprimere, cum ipse horum nihil intelligat, sed imitetur dumtaxat, adeo ut his, qui haec a verbis iudicant, bene dicere videatur, sive de coriaria versu rhythmoque & harmonia, sive de re militari, aut de quibuslibet aliis, dicat. usque adeo natura quadam aures poëtica ista demulcent. Arbitror autem nosse te, qualia videantur haec opera poëtarum, cum musicae coloribus spoliata considerantur. animadvertistine unquam? Animadverti. Nonne perinde se habent, ac facies eorum, qui propter adolescentiam formosi potius sunt, quam pulchri: quales aspectu sunt, postquam ipsos flos ipse destituit? Omnino. Age igitur & hoc animadverte, imitator, simulacri auctor, rem ipsam haudquaquam intelligit,

τοίνυν ἡμίσεως αὐτὸ καταλίπωμεν ἡθὲν, ἀλλ' ἱκανῶς ἱκανῶ-
μεν. Λέγε, ἔφη. Ζωγράφος, ἆμεν, ἡνίας τε γράψει καὶ
χαλινόν; Ναί. Ποιήσει δέ γε σκυτοτόμος καὶ χαλκεύς; Πά-
νυ γε. Ἆρ' οὖν ἐπαΐει οἵας δεῖ τὰς ἡνίας εἶναι καὶ τὸν χα-
λινὸν ὁ γραφεύς; ἢ οὐδ' ὁ ποιήσας, ὅ, τε χαλκεὺς καὶ ὁ σκυ-
τεύς; ἀλλ' ἐκεῖνος ὅσπερ τούτοις ἐπίσταται χρῆσθαι; μόνος ὁ
ἱππικός; Ἀληθέστατα. Ἆρ' οὖν οὐ περὶ πάντα οὕτω φήσομεν
d. ἔχειν; Πῶς; Περὶ ἕκαστον τούτων τινὰς τρεῖς τέχνας εἶναι,
χρησομένην, ποιήσουσαν, μιμησομένην; Ναί. Οὐκοῦν ἀρετὴ
καὶ κάλλος καὶ ὀρθότης ἑκάστου σκεύους καὶ ζώου καὶ πρά-
ξεως, οὐ πρὸς ἄλλό τι ἢ τὴν χρείαν ἓξι, πρὸς ἣν ἂν ἕκαστον
ᾖ πεποιημένον, ἢ πεφυκός; Οὕτω. Πολλὴ ἄρα ἀνάγκη τὸν
χρώμενον ἑκάστῳ ἐμπειρότατόν τε εἶναι, καὶ ἄγγελον τῷ ποιητῇ
σῆμαι τῷ ποιητῇ οἷα ἀγαθὰ ἢ κακὰ ποιεῖ ἐν τῇ χρείᾳ ᾧ χρῆ-
ται. οἷον, αὐλητής που αὐλοποιῷ ἐξαγγέλλει περὶ τῶν αὐλῶν
e. οἷα ἂν ὑπηρετῶσιν ἐν τῷ αὐλεῖν, καὶ ἐπιτάξει οἵους δεῖ ποι-
εῖν· ὁ δ' ὑπηρέτης οὗ. Πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν ὁ μὲν εἰδὼς ἐξαγ-

sed apparentem rei ipsius imaginem. Ita est. Ne igitur imperfectum id relinquamus: sed, quantum satis est, contemplemur. Dicas. Pictor habenas pinget ac frenum? Plane. Faciet autem coriarius, aerariusque faber. Valde. Numquid intelliget pictor, quales esse debent habenae, quale frenum? vel neque ipse quidem factor, sive aerarius faber, sive coriarius, sed solus ille, qui his uti scit, eques? Vera loqueris. An non circa omnia sic esse dicemus? Quomodo? Circa quodcunque has esse tres artes, utentem, facientem, & imitantem? Certe. Virtus igitur, pulchritudo, rectitudo cuiusque instrumenti, animalis, & actionis, non ad aliud refertur, quam ad usum, cuius gratia unumquodque est & factum, & genitum. Ita est. Necesse igitur, eum, qui utitur aliquo, peritissimum esse, & operis factori significare, qualia bona vel mala faciat in usu eius, quo utitur: quemadmodum tibicen tibiarum fabro ostendit, quae tibiae ad usum aptissimae sint, ordinatque, quales oporteat facere: ille autem ministrum se praebet, neque id

ἢ ἄλλει περὶ χρηστῶν καὶ πονηρῶν αὐλῶν, ὁ δὲ, πιστεύων πεί-
σει; Ναι. Τοῦ αὐτοῦ ἄρα σκεύους ὁ μὲν πειστὴς πίστιν ὀρθὴν
ἕξει περὶ κάλλους τε καὶ πονηρίας, ξυνὰν τῷ εἰδότι, καὶ
ἀναγκαζόμενος ἀκούειν παρὰ τοῦ εἰδότος· ὁ δὲ χρώμενος, p. 2
ἐπιστήμην. Πάνυ γε. Ὁ δὲ μιμητὴς πότερον ἐκ τοῦ χρῆσθαι a.
ἐπιστήμην ἕξει ὧν ἂν γράφῃ, εἴτε καλὰ καὶ ὀρθὰ, εἴτε μή; ἢ
δόξαν ὀρθὴν, διὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης συνεῖναι τῷ εἰδότι, καὶ ἐπι-
τάττεσθαι οἷα χρὴ γράφειν; Οὐδέτερα. Οὔτε ἄρα εἰσεται
εὖτε ὀρθὰ δοξάσει ὁ μιμητὴς περὶ ὧν ἂν μιμῆται, πρὸς κάλ-
λος ἢ πονηρίαν. Οὐκ ἔοικε. Χαρίεις ἂν εἴη ὁ ἐν τῇ μιμήσει
μιμητικὸς πρὸς σοφίαν περὶ ὧν ἂν ποιῇ. Οὐ πάνυ. Ἀλλ' οὖν
δὴ ὅμως γε μιμήσεται, οὐκ εἰδὼς περὶ ἑκάστου ὅπη πονηρὸν ἢ b.
χρηστόν· ἀλλ', ὡς ἔοικεν, οἷον φαίνεται καλὸν εἶναι τοῖς πολ-
λοῖς τε καὶ μηδὲν εἰδόσι, τοῦτο μιμήσεται. Τί γὰρ ἄλλο;
Ταῦτα μὲν δὴ, ὡς γε φαίνεται, ἐπιεικῶς ἡμῖν διωμολόγη-
ται τόν τε μιμητικὸν μηδὲν εἰδέναι ἄξιον λόγου περὶ ὧν μι-

praecipit. Quidni? Nonne hic intelligens, de aptis & inaptis tibiis pronuntiat alteri? ille vero credens efficit? Plane. Circa idem igitur instrumentum factor quidem rectam habet fidem de pulchritudine & pravitate, adhaerens intelligenti, coactusque ab intelligente audire: utens autem, scientiam. Prorsus. Imitator autem num habebit scientiam ex usu eorum, quae pingit, utrum pulchra sint & recta, vel contra? vel opinionem rectam, ex eo, quod necessario intelligenti adhaereat, instruaturque ab eo, qualia quaeque pingenda sint? Neutrum. Ergo neque intelliget, neque recte opinabitur imitator, circa eorum, quae imitatur, pulchritudinem, contrariumve? Non videtur. Bellus erit in effictione imitator, quod ad sapientiam attinet, in iis, quae facit? Non multum. Verumtamen imitabitur, haud intelligens, quo pacto unumquodque vel recte habeat, vel contra: sed, ut apparet, quod credat multis ignarisque esse pulchrum, hoc imitabitur. Quid enim aliud? Haec sufficienter nobis confessa videntur, imitatores scilicet nihil aestimatione dignum intelligere de his rebus, quas imitantur: sed esse iocum quen-

μεῖται, ἀλλ' εἶναι παιδιάν τινα καὶ οὐ σπουδὴν τὴν μίμησιν. τοὺς τε τῆς τραγικῆς ποιήσεως ἅπτομένους ἐν ἰαμβείοις καὶ ἐν ἔπεσι, πάντας εἶναι μιμητικοὺς ὡς οἷόντε μάλιστα. Πάνυ
c. μὲν οὖν. Πρὸς Διὸς, ἦν δ' ἐγὼ, τὸ δὲ μιμεῖσθαι τοῦτο, οὐ περὶ τριτον μέν τι ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἀληθείας; ἢ γάρ; Ναί. Πρὸς δὲ δὴ ποῖόν τι ἐστὶ τῶν τοῦ ἀνθρώπου ἔχον τὴν δύναμιν ἣν ἔχει; Τοῦ ποιου τινος πέρι λέγεις; Τοῦ τοιοῦδε. Ταυτόν που ἡμῖν μέγεθος ἐγγύθεν τε καὶ πόρρωθεν διὰ τῆς ὄψεως οὐκ ἴσον φαίνεται. Οὐ γάρ. Καὶ τὰ καμπυλα τε καὶ εὐθέα ἐν ὕδατι τε θεωμένοις καὶ ἐξω, καὶ κοιλά τε δὴ καὶ ἐξέχοντα, διὰ την περὶ τὰ χρώματα αὖ πλάνην τῆς ὄψεως καὶ πᾶσά τις τα-
d. ραχὴ δήλη ἡμῖν ἐνοῦσα αὐτη ἐν τῇ ψυχῇ, ᾧ δὴ ἡμῶν τῷ παθήματι τῆς σκιαγραφίας ἐπιθεμένη, γοητείας οὐδὲν ἀτολμᾷ, καὶ ἡ θαυματοποιία, καὶ ἄλλαι πολλαὶ τοιαῦται μηχαναί. Ἀληθῆ. Ἆρ' οὖν οὐ τὸ μετρεῖν, καὶ ἀριθμεῖν, καὶ ἱστάναι, βοήθειαι χαριέσταται πρὸς αὐτὰ ἐφάνησαν; ὡς γε μὴ ἄρχειν ἐν ἡμῖν τὸ φαινόμενον μεῖζον, ἢ ἔλαττον, ἢ

dam imitationem potius, quam rem seriam: omnesque eos, qui tragicam poëtim iambis, heroicisque carminibus tractant, imitatores vel prae ceteris esse. Et maxime quidem. Per Iovem, inquam ego: imitatio autem haec tertio gradu distat a veritate. nonne? Est, ut dicis. Ad quale igitur eorum, quae in homine sunt, pertinet, quatenus vim habet eiusmodi? De quonam interrogas? De tali quodam. Magnitudo eadem eminus atque cominus conspecta non aequa videtur. Non. Eadem quoque obliqua & recta in aqua nobis & extra aquam aspicientibus, cavaque iterum & prominentia propter visus circa colores errorem, videntur: omnisque huiusmodi in anima nostra turbatio comperta est. quam quidem naturae nostrae debilitatem adumbrationis facultas, & praestigiorum ingeniositas, reliquaque machinatio aggressa, nihil magicae seductionis intentatum relinquunt. Vera loqueris. An non metiendi, numerandi, librandi disciplinae adversus haec opportuna sunt homini adiumenta, ne id in nobis praevaleat, quod apparet

πλέον, ἢ βαρύτερον, ἀλλὰ τὸ λογισάμενον, καὶ μετρῆσαν, ἢ καὶ σῆσαν; Πῶς γὰρ οὔ; Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε τοῦ λογι- c.
στικοῦ ἂν εἴη τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ ἔργον. Τοῦτου γὰρ οὖν. Τούτῳ δὴ πολλάκις μετρησαντι, καὶ σημαίνοντι μεῖζα ἅττα εἶναι ἢ ἐλάττω ἕτερα ἑτέρων, ἢ ἴσα, τἀναντία φαίνεται ἅμα περὶ ταυτά. Ναί. Οὐκοῦν ἐφαμεν τῷ αὐτῷ ἅμα περὶ ταυτὰ ἐναντία δοξάζειν ἀδύνατον εἶναι; Καὶ ὀρθῶς γ' ἐφαμεν. Τὸ παρὰ τὰ μέτρα ἄρα δοξάζον τῆς ψυχῆς, τῷ κατὰ τὰ μέτρα οὐκ p.
ἂν εἴη ταυτόν. Οὐ γὰρ οὖν. Ἀλλὰ μὴν τὸ μέτρῳ γε καὶ λο- 603
γισμῷ πιστεῦον, βέλτιστον ἂν εἴη τῆς ψυχῆς. Τί μήν; Τὸ ἄρα τούτῳ ἐναντιούμενον, τῶν φαύλων ἄν τι εἴη ἐν ἡμῖν. Ἀνάγκη. Τοῦτο τοίνυν διομολογησασθαι βουλόμενος, ἔλεγον ὅτι ἡ γραφικὴ καὶ ὅλως ἡ μιμητικὴ, πόρρω μὲν τῆς ἀληθείας οὖσα, τὰ αὐτῆς ἔργον ἀσπάζεται, πόρρω δ' αὖ φρονήσεως ὄντι τῷ ἐν ἡμῖν προσομιλεῖ τε καὶ ἑταίρα καὶ φίλη ἐξ ἀρχῆς, ἐπ' οὐδενὶ b.
ὑγιεῖ οὐδ' ἀληθεῖ. Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς. Φαύλη ἄρα φαύλῳ ξυγγιγνομένη φαῦλα γεννᾷ ἡ μιμητική. Ἔοικε. Πότερον,

maius, vel minus, aut plus, aut gravius; ſed numero, metro, lance deprehenſum? Quidni? Atqui hoc rationalis animi partis eſt officium. Huius ipſius. Hoc autem ſaepenumero metiente, indicanteque maiora eſſe nonnulla vel minora aliis alia, vel aequalia, contraria ſimul circa eadem haec nobis apparent. Sic accidit. An non alias diximus, fieri non poſſe, ut eadem vi animae ſimul & circa eadem contraria opinemur? Ac merito diximus. Vis igitur animae, quae praeter menſuram opinatur, haud eadem erit, atque illa, quae cum menſura. Non certe. Sed enim quod menſurae ratiocinationiſque credit computationi, animi pars optima eſt. Nihil obſtat. Quod ergo repugnat iſti, ignobilis aliqua noſtri pars erit. Neceſſe. Iſtam confeſſionem exprimere volens, ſupra dicebam, quod pictura & omnis imitandi facultas procul veritate poſita ſuum opus exerceat: rurſuſque cum aliqua noſtri parte, prudentiae prorſus experte, congrediatur, & amicitiam contrahat, ad ſincerum verumque nihil. Maxime. Vilis ergo imitandi facultas,

ἦν δ' ἐγὼ, ἡ κατὰ τὴν ὄψιν μόνην; ἢ καὶ ἡ κατὰ τὴν ἀκοὴν, ἣν δὴ ποίησιν ὀνομάζομεν; Εἰκός γ', ἔφη, καὶ ταύτην. Μὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, τῷ εἰκότι μόνον πιστεύσωμεν ἐκ τῆς γραφικῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτὸ οὗ ἔλθωμεν τῆς διανοίας τοῦτο ᾧ
c. προσομιλεῖ ἡ διὰ τῆς ποιήσεως μιμητική, καὶ ἴδωμεν, φαῦλον ἢ σπουδαῖον ἔστιν. Ἀλλὰ χρή. Ὧδε δὴ προβώμεθα. πράττοντας, ὀμεν, ἀνθρώπους μιμεῖται ἡ μιμητικὴ βιαίους ἢ ἑκουσίας πράξεις· καὶ ἐκ τοῦ πράττειν ἢ εὖ οἰομένους ἢ κακῶς πεπραγμέναι· καὶ ἐν τούτοις δὴ πᾶσιν ἢ λυπουμένους ἢ χαίροντας. μή τι ἄλλο ἢ παρὰ ταῦτα; Οὐδέν. Ἆρ' οὖν ἐν ἅπασι τούτοις ὁμονοητικῶς ἄνθρωπος διάκειται; ἢ, ὥσπερ κατὰ τὴν
d. ὄψιν ἐρασιάζε, καὶ ἐναντίας εἶχεν ἐν ἑαυτῷ δόξας ἅμα περὶ τῶν αὐτῶν, οὕτω καὶ ἐν ταῖς πράξεσι ταραττόμενός τε καὶ μάχεται αὐτὸς αὑτῷ; ἀναμιμνήσκομαι δὲ ὅτι τοῦτό γε νῦν οὐδὲν δεῖ ἡμᾶς διομολογεῖσθαι· ἐν γὰρ τοῖς ἄνω λόγοις ἱκανῶς ταῦτα πάντα διωμολογησάμεθα, ὅτι μυρίων τοιούτων ἀνω-

vili cuidam ſe commiſcens, vilia procreat. Apparet. Utrum talis eſt ea dumtaxat, quae ad viſum ſpectat? an ea etiam, quae ad auditum, quam poëſim vocamus? Probabile eſt, hanc inſuper eſſe talem. Ne igitur ei ſoli credamus, quod ex pictura verisimile nobis apparet: ſed ad eam ipſam cogitationis naturam, cui ſeſe accommodat poëtica imitatio, veniamus, videamuſque, num vile quiddam ſit, an pretioſum. Sic oportet. Hunc ergo in modum proponamus. Imitatur quidem poëſis homines, aut vi aliquid, aut ſponte agentes, exiſtimanteſque ex actionibus vel bonum ſibi aliquod eſſe, vel malum; ideoque vel dolore affectos, vel voluptate. an aliud quidquam? Nihil aliud. Numquid in his omnibus homo ſecum ipſe conſentit? vel potius, quemadmodum ſecundum viſum diſſidet, ut narravimus, deque eiſdem contrarias in ſe ipſo ſimul habet opiniones, ita & in agendo ſecum ipſe diſſidet atque pugnat? at nunc mihi in mentem venit, nihil eſſe de hoc nobis in praeſentia diſceptandum. nam in ſuperiori diſputatione de his ſatis una convenimus, animum videlicet

τιωμάτων γιγνομένων ἡ ψυχὴ γέμει ἡμῶν. Ὀρθῶς, ἔφη. Ὀρθῶς γὰρ, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὃ τότε ἀπελιπομεν, νῦν μοι δοκεῖ ἀναγκαῖον εἶναι διεξελθεῖν. Τὸ ποῖον; ἔφη. Ἀνὴρ, ἦν δ' e.
ἐγὼ, ἐπιεικὴς, τοιᾶσδε τύχης μετασχων, υἱὸν ἀπολέσας, ἤ τι ἄλλο ὧν περὶ πλειστου ποιεῖται, ἐλέγομέν που καὶ τότε ὅτι ῥᾷστα οἴσει τῶν ἄλλων. Πάνυ γε. Νῦν δέ γε τόδε ἐπισκεψώμεθα, πότερον οὐδὲν ἀχθεσθήσεται ἢ τοῦτο μὲν ἀδύνατον, μετριάσει δέ πως πρὸς λύπην. Οὕτω μᾶλλον, ἔφη, τόγε ἀληθές. Τὸ δὲ νῦν μοὶ περὶ αὐτοῦ εἰπέ· πότερον μᾶλλον αὐτὸν p.
οἴει τῇ λύπῃ μαχεῖσθαί τε καὶ ἀντιτείνειν ὅταν ὁρᾶται ὑπὸ 604
τῶν ὁμοίων, ἢ ὅταν ἐν ἐρημίᾳ μόνος αὐτὸς καθ' αὑτὸν γίγνηται; Πολύ που, ἔφη, διοίσει ὅταν ὁρᾶται. Μονωθεὶς δέ γε, οἶμαι, πολλὰ μὲν τολμήσει φθέγξασθαι, ἃ εἴτις αὐτοῦ ἀκούοι, αἰσχύνοιτ' ἄν· πολλὰ δὲ ποιήσει ἃ οὐκ ἂν δέξαιτο τινὰ ἰδεῖν δρῶντα. Οὕτως, ἔφη, ἔχει. Οὐκοῦν τὸ μὲν ἀντιτείνειν διακελευόμενον, λόγος καὶ νόμος ἐστί· τὸ δὲ ἕλκον ἐπὶ τὰς λύπας, αὐτὸ τὸ πάθος. Ἀληθῆ. Ἐναντίας δὲ ἀγωγῆς b.

nostrum confessi multis & variis huiuscemodi contentionibus sibi eodem tempore adversantibus agitari. Probe. Probe id quidem. verum, quod tunc a nobis est praetermissum, nunc mihi videtur necessario expediendum. Quale istud? Vir probus, menteque praeditus tali, si filium amiserit, aut aliquid aliud sibi carissimum, facilius, quam ceteri, feret, ut diximus. Plane. Nunc autem & id consideremus, utrum omnino non dolebit. vel hoc quidem impossibile: dolorem vero quodammodo moderabitur. Hoc certe est verius. Hoc mihi de ipso in praesentia dicas, utrum hunc censeas dolori magis repugnaturum, quando a similibus spectatur hominibus, vel quando solus est, aliorum consortio destitutus. Permultum interest, si in aliorum conspectu sit. Porro cum solus erit, multa dicere audebit, quae emittere coram aliis erubesceret: multa faciet, quae conspici ab aliis nunquam vellet. Est ita. Quod obstare iubet, ratio est & lex: quod autem ad dolores rapit, perturbatio. Vera loqueris. Cum homo circa idem simul con-

γιγνομένης ἐν τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὸ αὐτὸ, ἅμα δύο ταμὲν αὐτῷ ἀναγκαῖον εἶναι. Πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν, τὸ μὲν ἕτερον, τῷ νόμῳ ἕτοιμον πειθεσθαι, ἢ ὁ νόμος ἔχῃ εἶναι. Πῶς; Λέγει που ὁ νόμος ὅτι κάλλιστον ὅτι μαλιστα ἡσυχιαν ἄγειν ἐν ταις ξυμφοραῖς, καὶ μὴ ἀγανακτεῖν ὡς οὔτε ὄφλου ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ τῶν τοιούτων, οὔτε εἰς τὸ πρόσθεν οὐδὲν προβαῖνον τῷ χαλεπῶς φέροντι, οὔτέ τι τῶν ἀνθρωπίνων ἄξιον ὂν μεγάλης σπουδῆς· ὃ, τε δεῖ ἐν αὐτοις ὅτι τάχιστα παραγενέσθαι ἡμῖν, τοῦτο ἐμποδὼν γιγνόμενον τὸ λυπεῖσθαι. Τί, ἦ δ' ὅς, λέγεις; Τῷ βουλευσασθαι, ἦν δ' ἐγὼ, περὶ τὸ γεγονὸς, καὶ ὥσπερ ἐν πτώσει κύβων, πρὸς τὰ πεπτωκότα τίθεσθαι τὰ αὐτοῦ πράγματα, ὅπη ὁ λόγος ἐρεῖ βέλτιστ' ἂν ἔχειν· ἀλλὰ μὴ προσταισαντας, καθάπερ παῖδας, ἐχομένους τοῦ πληγέντος, ἐν τῷ βοᾶν δι.τριβειν· ἀλλ' ἀεὶ ἐθίζειν τὴν ψυχὴν ὅτι ταχιστα γιγνεσθαι πρὸς τὸ ἰᾶσθαί τε καὶ ἐπανορθοῦν τὸ πεσὸν τε καὶ νοσῆσαν, ἐπῳδὰν ἀφαιροῦντα. Ὀρθότατα γοῦν ἂν τις, ἔφη, πρὸς τὰς τύχας οὕτω

tuitis motibus agitetur, neceſſario duo quaedam illa eſſe dicemus. Procul dubio. Alterum quidem legi obtemperare paratum eſt, utcunque iniunxerit. Quo pacto? Lex utique dicat, optimum eſſe in adverſis, quam maxime fieri poteſt, quietem agere, neque conqueri: quod incertum ſit, bonumne id ſit, an malum, quod accidit: tum quod nihil dolor ad ſequentia conferat: neque ulla humanarum rerum magni pendenda ſit: eique, quod ſubito praeſidio eſſe poteſt, dolor impedimento ſit. Cui inquis? Conſultare, inquam, circa ea, quae acciderunt, in primis oportet, & tanquam in talorum iactu, prout cecidit, quomodocunque ratio melius rem habere dicat, negotia diſponere. neque vero, ſi quid adverſi inciderit, proſternere nos debemus, atque, ut pueri ſolent, cum offendunt in lapidem, procidentes circa id, quod laeſit, eiulando moram trahere: ſed animum aſſuefacere, ut ad ſanandum praeſto adſit, &, quidquid aegrotat, dimiſſis lamentationibus corrigat. Opportunum hoc quidem eſt adverſus fortunae ictus

προσφέροιτο. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ μὲν βέλτιστον τούτῳ τῷ λογισμῷ ἐθέλει ἕπεσθαι. Δῆλον δή. Τὸ δὲ πρὸς τὰς ἀναμνήσεις τε τοῦ πάθους καὶ πρὸς τοὺς ὀλοφυρμοὺς ἄγον, καὶ ἁπλήστως ἔχον αὐτῶν, ἆρ' οὐκ ἀλόγιστόν τε εἶναι φήσομεν καὶ ἀργόν, καὶ δειλίας φίλον; Φήσομεν μὲν οὖν. Οὐκοῦν τὸ μὲν πολλὴν μιμησιν καὶ ποικίλην ἔχει, τὸ δὲ ἀγανακτικὸν τὸ δὲ φρόνιμόν τε καὶ ἡσυχίαν ἦθος, παραπλήσιον ὂν ἀεὶ αὐτὸ αὑτῷ, οὔτε ῥᾴδιον μιμήσασθαι, οὔτε μιμούμενον, εὐπετὲς καταμαθεῖν, ἄλλως τε καὶ πανηγύρει καὶ παντοδαποῖς ἀνθρώποις εἰς θέατρα ξυλλεγομένοις. ἀλλοτρίου γὰρ που πάθους ἡ μίμησις αὐτοῖς γίγνεται. Παντάπασι μὲν οὖν. Ὁ δὴ μιμητικὸς ποιητὴς δῆλον ὅτι οὐ πρὸς τὸ τοιοῦτον τῆς ψυχῆς πέφυκέ γε καὶ ἡ σοφία αὐτοῦ τούτῳ ἀρέσκειν πέπηγεν, εἰ μέλλει εὐδοκιμήσειν ἐν τοῖς πολλοῖς· ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀγανακτικόν τε καὶ ποικίλον ἦθος, διὰ τὸ εὐμίμητον εἶναι. Δῆλον. Οὐκοῦν δικαίως ἂν αὐτοῦ ἤδη ἐπιλαμβανοίμεθα, καὶ τιθείμεν ἀντίστροφον αὐτὸν τῷ ζωγράφῳ. καὶ γὰρ τῷ ὅμοιὰ ποιεῖν πρὸς ἀλήθειαν, ἔοικεν αὐτῷ· καὶ τῷ πρὸς ἕτερον τοιοῦτον ὁμιλεῖν τῆς

c.

p. 605 a.

remedium. Quod sane optimum est, rationi huic libenter obtemperat. Constat. Quod vero ad perturbationis recordationem luctumque rapit, in eisque diutius detinet, irrationale est, languidum, formidolosum. Ita dicendum. Quod querelum est, imitationem plurimam ac variam suscipit: prudentem vero pacatumque morem, semper sibi ipsi similem, neque facile possumus imitari; neque si imitemur, facile percipietur, praesertim a turba in theatrum variis ex gentibus confluente. alieni namque affectus ipsis imitatio fit. Sic est omnino. Imitatio vero poëtae haud ad hoc intendit, ut huic animi naturae sua sapientia placeat, si vulgo sit placitura: sed querulum animi morem variumque observat, qui imitatione facile possit effingi. Patet. Merito igitur imitationem poëticam reprehendemus, pictorisque imitationi e regione respondere dicemus: primo quidem, quod utraeque, si veritatem spectes, vilia operantur: deinde etiam, quod parti animae rationis experti similiter sus-

b. ψυχῆς, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸ βέλτιστον, καὶ ταύτῃ ὡμοίωται· καὶ οὕτως ἤδη ἂν ἐν δίκῃ οὐ παραδεχοίμεθα εἰς μέλλουσαν εὐνομεῖσθαι πόλιν· ὅτι τοῦτ' ἐγείρει τῆς ψυχῆς καὶ στρέφει· καὶ ἰσχυρὸν ποιοῦν, ἀπόλλυσι τὸ λογιστικόν· ὥσπερ ἐν πόλει ὅταν τὶς μοχθηροὺς ἐγκρατεῖς ποιῶν, παραδιδῷ τὴν πόλιν, τοὺς δὲ χαριεστέρους φθείροι· ταυτὸν καὶ τὸν μιμητικὸν ποιητὴν φήσομεν κακὴν πολιτείαν ἰδίᾳ ἑκάστου τῇ ψυχῇ ἐμποιεῖν, τῷ ἀνοήτῳ αὐτῆς χαριζόμενον· καὶ οὔτε τὰ μείζω οὔτε τὰ ἐλάτ-
c. τω διαγινώσκοντι, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ τοτὲ μὲν μεγάλα ἡγουμένῳ, τοτὲ δὲ σμικρὰ εἴδωλα εἰδωλοποιοῦντι· τοῦ δὲ ἀληθοῦς πόῤῥω πάνυ ἀφεστῶτι. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐ μέντοι πω τόγε μέγιστον κατηγορήκαμεν αὐτῆς. τὸ γὰρ καὶ τοὺς ἐπιεικεῖς ἱκανὴν εἶναι λωβᾶσθαι, ἐκτὸς πάνυ τινῶν ὀλίγων, πάνδεινόν που. Τι δ' οὐ μέλλει, εἴπέρ γε δρᾷ αὐτό; Ἀκούων σκόπει. οἱ γάρ που βέλτιστοι ἡμῶν, ἀκροώμενοι Ὁμήρου, ἢ καὶ ἄλλου
d. τινὸς τῶν τραγῳδιοποιῶν, μιμουμένου τινὰς τῶν ἡρώων ἐν πένθει ὄντας, καὶ μακρὰν ῥῆσιν ἀποτείνοντας ἐν τοῖς ὀδυρ-

fragantur, & optimam deserunt. Atque idcirco iure eam in civitate legitime gubernanda nequaquam recipiemus, quoniam hanc animi partem suscitat atque alit: quam dum corroborat, rationis compotem vim disperdit. atque ut ille, qui in civitate eos, qui plurimum possunt, improbos reddens, proderet civitatem, probos destrueret: ita & imitator poëta perversam in animum cuiusque rempublicam inducit, dum illi animi parti blanditur, quae sine mente est, neque maiora minorave discernit, sed eadem tum parva, tum magna existimat, huicque simulacra fingit, a veritate vehementer alienus. Longe quidem. Nondum, quod maximum ex ea malum proveniat, enarravimus. maximum quidem hoc existimandum est detrimentum, quod probos quoque viros, paucis admodum exceptis, corrumpere possit. Cur non possit, si quidem id facit? Ausculta, inquam, ac vide. nonne & optimi quique nostrum, cum audimus Homerum, aut alium quemvis tragicum, qui heroum aliquem in luctu versantem, vociferantem,

μεῖς, ἢ καὶ ἄδοντάς τε καὶ κοπτομένους, οἶσθ' ὅτι χαίρομέν τε, καὶ ἐνδόντες ἡμᾶς αὐτοὺς, ἑπόμεθα· συμπάσχοντές τε καὶ σπουδάζοντες ἐπαινοῦμεν ὡς ἀγαθὸν ποιητὴν ὃς ἂν ἡμᾶς ὅτι μάλιστα οὕτω διαθῇ. Οἶδα. πῶς δ' οὔ; Ὅταν δὲ οἰκεῖόν τινι ἡμῶν κῆδος γένηται, ἐννοεῖς αὖ ὅτι ἐπὶ τῷ ἐναντίῳ καλλωπιζόμεθα, ἂν δυνώμεθα ἡσυχίαν ἄγειν καὶ καρτερεῖν· ὡς τοῦτο μὲν, ἀνδρὸς ὄν, ἐκεῖνο δὲ, γυναικὸς, ὃ τότε ἐπῃνοῦμεν. Ἔγνωκα, ἔφη. Ἡ καλῶς οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, οὗτος ὁ ἔπαινος ἔχει, τὸ, ἑρῶντα τοιοῦτον ἄνδρα οἷον ἑαυτὸν τὶς μὴ ἀξιοῖ, εἶναι, ἀλλ' αἰσχύνοιτο ἄν, μὴ βδελύττεσθαι, ἀλλὰ χαίρειν τε καὶ ἐπαινεῖν; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐκ εὐλόγῳ ἔοικε. Ναὶ, ἦν δ' ἐγὼ, εἰ κείνῃ γ' αὐτὸ σκοποίης. Πῇ; Εἰ ἐνθυμοῖο ὅτι τὸ βίᾳ κατεχόμενον τότε ἐν ταῖς οἰκείαις ξυμφοραῖς, καὶ πεπεινηκὸς τοῦ δακρῦσαί τε καὶ ἀποδυρασθαι ἱκανῶς, καὶ ἀποπλησθῆναι, φύσει ὂν τοιοῦτον οἷον τούτων ἐπιθυμεῖν, τότ' ἐστὶ τοῦτο τὸ ὑπὸ τῶν ποιητῶν πιμπλάμενον, καὶ χαῖρον· τὸ δὲ φύσει βέλτιστον ἡμῶν, ἅτε οὐχ ἱκανῶς πεπαιδευμένον λόγῳ P. 606 a.

& querulis fortunam ſuam modulis deflentem, & pectora pugnis percutientem, imitetur, delectamur quodammodo, inhianteſque ad illa ſequimur ea, unaque afficimur, ac ſerio ſtudioſeque illum, ut poëtam bonum, laudamus, qui adeo nos vehementer moveat? Animadverti. Quoties autem aliquem noſtrum domeſticus veruſque invadit moeror, ſcis, ut de contrario gloriemur: nempe, ſi quo pacto quietem agere, & tolerare dolorem valeamus: quaſi hoc quidem viri ſit, mulieris illud, quod antea laudabamus. Plane. Quam praeclara haec laus! quin abſurdum eſt, ut qui talem ſpectat virum, qualem eſſe ſe minime vellet, puderetque maxime, non abominetur, ſed delectetur, & laudet. Abſurdum prorſus. Certe, ſi & hoc modo iſtud animadverteris. Quo modo? Quod videlicet id, quod in propriis calamitatibus vi cohibetur, prohibeturque in lacrimas fletuſque erumpere, & naturae ſuae lacrimarum avidae indulgere, illud ipſum eſt, quod poëtae explent, cui penitus blandiuntur. Tunc certe, & quod natura in nobis eſt

οὐδὲ ἔθει, ἀνιῆσι τὴν Φυλακὴν τοῦ θρηνώδους τούτου, ἅτε
b. ἀλλότρια παθὴ θεωροῦν, καὶ ἑαυτῷ οὐδὲν αἰσχρὸν ὄν, εἰ ἄλ-
λος, ἀνὴρ ἀγαθὸς φάσκων εἶναι, ἀκαίρως πενθῇ, τοῦτον
ἐπαινεῖ καὶ ἐλεεῖ· ἀλλ' ἐκεῖνο κερδαίνειν ἡγεῖται, τὴν ἡδο-
νήν, καὶ οὐκ ἂν δέξαιτο αὐτῆς στερηθῆναι, καταφρονήσας
ὅλου τοῦ ποιήματος. λογίζεσθαι γὰρ, οἶμαι, ὀλίγοις τισὶ μέτ-
εξιν, ὅτι ἀπολαύειν ἀνάγκη ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων εἰς τὰ οἰκεῖα.
θρέψαντα γὰρ ἐν ἐκείνοις ἰσχυρὸν τὸ ἐλεεινὸν, οὐ ῥᾴδιον ἐν
c. τοῖς αὑτοῦ πάθεσι κατέχειν. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἆρ' οὖν οὐχ
ἡ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ γελοίου; ὅ, τι ἂν αὐτὸς αἰσχυνῇ
γελωτοποιῶν, ἐν μιμήσει δὲ κωμῳδικῇ ἢ καὶ ἰδίᾳ ἀκούων,
σφόδρα χαρᾷς καὶ μιμήσῃ, ταυτὸν ποιεῖς ὅπερ ἐν τοῖς ἐλέοις.
ὃ γὰρ τῷ λόγῳ αὖ κατεῖχες ἐν σαυτῷ, βουλόμενον γελωτο-
ποιεῖν, σοβοῦμενος δύξαν βωμολοχίας, τότ' αὖ ἀνίης, καὶ
ἐκεῖ ποιητὸν ποιήσας, ἐλάθες πολλάκις ἐν τοῖς οἰκείοις ἐξενε-

optimum, utpote nec ratione, nec usu sufficienter instructum, querulum istud desinit custodire, quasi alienas spectet perturbationes, nihilque sibi dedecori sit, si, dum vir alius, qui virtute praestare se praedicat, immoderatius defleat, ipse eum laudet & misereatur. quin oblectationem illam lucrari se putat, neque ulla ratione ex contemtu poëtis illa carere se vellet. pauci sane animadvertunt, ut arbitror, quod ex alienis in propria transferre aliquid necesse est. nempe si in alienis aerumnis flebile illud ingenium nutriveris, vehementiusque reddideris, in propriis haud facile sistes. Vera nimium loqueris. Nonne eadem de risu est ratio? quod enim te maxime puderet risus commovendi causa facere, id, cum in comoedia vel privata imitatione audis, tanquam ridiculum libentissime auscultas, idemque hic facis, quod in imitatione flebili fieri diximus. nam ingenium illud tuum ad risum pronius, quod ipse in te a risu, veritus scurrilitatis crimen, continebas, hic iam resolvis in iocos, vehementioremque sensim reddis risus ipsius affectum, ut & propriis in gestibus in risus, ultra quam deceat, differri incipias, & scurra ridiculus comoediae iocis excitus

χθεὶς ὥστε κωμῳδιοποιὸς γενέσθαι. Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ
περὶ ἀφροδισίων δὴ καὶ θυμοῦ, καὶ περὶ πάντων τῶν ἐπιθυμη- d.
τικῶν τε καὶ λυπηρῶν καὶ ἡδέων ἐν τῇ ψυχῇ, ἃ δὴ φαμὲν
πάσῃ πράξει ἡμῖν ἕπεσθαι, ὅτι τοιαῦτα ἡμᾶς ἡ ποιητικὴ μί-
μησις ἐργάζεται. τρέφει γὰρ ταῦτα ἄρδουσα, δέον αὐχμεῖν·
καὶ ἄρχοντα ἡμῖν καθίστησι, δέον ἄρχεσθαι αὐτὰ, ἵνα βελ-
τίους τε καὶ εὐδαιμονέστεροι ἀντὶ χειρόνων καὶ ἀθλιωτέρων
γιγνώμεθα. Οὐκ ἔχω ἄλλως φάναι, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν, εἶπον,
ὦ Γλαύκων, ὅταν Ὁμήρου ἐπαινέταις ἐντυχῇς, λέγουσιν ὡς c.
τὴν Ἑλλάδα πεπαιδευκεν οὗτος ὁ ποιητὴς, καὶ πρὸς διοικησίν
τε καὶ παιδείαν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἄξιον ἀναλα-
βόντι μανθάνειν τε καὶ κατὰ τοῦτον τὸν ποιητὴν πάντα τὸν
αὑτοῦ βίον κατασκευασάμενον ζῆν, φιλεῖν μὲν χρὴ καὶ p.
ἀσπάζεσθαι, ὡς ὄντας βελτίστους εἰς ὅσον δυνανται· καὶ ξυγ- 607 a.
χωρεῖν Ὅμηρον ποιητικώτατον εἶναι, καὶ πρῶτον τῶν τραγ-
ῳδιοποιῶν· εἰδέναι δὲ ὅτι ὅσον μόνον ὕμνους θεοῖς καὶ ἐγκώ-
μια τῆς ἀγαθῆς ποιήσεως παραδεκτέον εἰς πόλιν· εἰ δὲ τὴν

evadas. Vehementer quidem. Idem quoque de rebus venereis & iracundia dicimus, deque omnibus animi cupiditatibus affectibusque, tristibus & iucundis, quos in omni actione insequi nos in superioribus diximus, & talia quaedam poëticam imitationem in nobis effingere. nutrit enim ista, dum fovet atque irrigat, quae potius ariditate extenuanda sint: efficitque, ut haec dominentur in nobis, quae subesse potius deceat, ut meliores beatioresque ex deterioribus & miserioribus evadamus. Haud aliter dicere possum. Si quando itaque, Glauco, Homeri laudatores offenderis, audierisque dicentes, Homerum omnem Graeciam erudisse, proque rerum humanarum gubernatione & disciplina poëtam hunc asciscendum, & ad eius instituta omnem vitam instruendam: memento, ferendos & amandos esse, tanquam pro facultate sua optimos viros; concedendumque, Homerum apprime poëticum esse, tragicorumque praecipuum. Scito autem, hymnos in Deos, & in optimos viros laudationes, dumtaxat ex poësi in civitate ad-

ἡδυσμένην μοῦσαν παραδέξῃ ἐν μέλεσιν, ἢ ἔπεσιν, ἡδονή σοι καὶ λύπη ἐν τῇ πόλει βασιλεύσετον, ἀντὶ νόμου τε καὶ τοῦ κοινῇ δόξαντος ἀεὶ εἶναι βελτίστου λόγου. Ἀληθέστατα, ἔφη.
b. Ταῦτα δή, ἔφην, ἀπολελογήσθω ἡμῖν, ἀναμνησθεῖσι περὶ ποιήσεως, ὅτι εἰκότως ἄρα τότε αὐτὴν ἐκ τῆς πόλεως ἀπεστέλλομεν τοιαύτην οὖσαν. ὁ γὰρ λόγος ἡμᾶς ἦρει. προσεπωμεν δὲ αὐτῇ, μὴ καί τινα σκληρότητα ἡμῶν καὶ ἀγροικίαν καταγνῷ, ὅτι παλαιὰ μέν τις διαφορὰ φιλοσοφίᾳ τε καὶ ποιητικῇ. καὶ γὰρ ἡ λακέρυζα πρὸς δεσπότην κυῶν ἐκείνη κρανγάζουσα καὶ, μέγας ἐν ἀφρόνων κενεαγορίαισι καὶ, ὃ
c. τῶν δὶ σοφῶν ὄχλος κρατῶν καὶ, οἱ λεπτῶς μεριμνῶντες, ὅτι ἄρα πένονται καὶ ἄλλα μυρία, σημεῖα παλαιᾶς ἐναντιώσεως τούτων· ὅμως δὲ εἰρήσθω ὅτι ἡμεῖς γε, εἴ τινα ἔχει λόγον εἰπεῖν ἡ πρὸς ἡδονὴν ποιητικὴ καὶ ἡ μιμησις, ὡς χρὴ αὐτὴν εἶναι ἐν πόλει εὐνομουμένῃ, ἄσμενοι ἂν καταδεχοίμεθα, ὡς ξύνισμέν γε ἡμῖν αὐτοῖς κηλουμένοις ὑπ' αὐτῆς. ἀλ-

mittere oportere. ſi autem voluptuoſam Muſam in canticis & carminibus acceptaveris, voluptas in civitate ac dolor, pro lege & pro illo, quod ſemper optimum viſum eſt, ratione ſcilicet, dominabuntur. Vera loqueris. Haec itaque in eam ſententiam dicta ſint nobis, quod merito e civitate poëſim, quae talis ſit, expulimus. ſic enim ratio cogebat. Id quoque adiiciamus, ne rigiditatis nos ruſticitatiſque accuſet, quia vetus quaedam exſtat inter poëſim philoſophiamque diſſenſio. (cuius certe contentionis argumentum dicta haec eſſe poſſunt, quae ſubiiciam, aliaque permulta.) nempe, canis illa garrula ad aures domini latrans: &, magnus ille in dementium vaniloquiis: &, turba ſuperſtitioſorum ſapientum exſuperans: item, qui minuta & tenuia meditantur, paupertate premuntur: atque alia innumerabilia ſimultatis eius veteris ſigna. verumtamen id dicatur, quod voluptatis miniſtra poëſis imitatioque, ſi quidquam ad eam rationem afferre poſſit, ut in civitate recte inſtituta accipi debeat, libenter accipiemus, ut eius oblectamentis fruamur: ita enim nobis ipſi conſcii ſumus. enim-

λὰ γὰρ τὸ δοκοῦν ἀληθὲς, οὐχ ὅσιον προδιδόναι. ἦ γὰρ, ὦ φίλε, οὐ κηλῇ ὑπ' αὐτῆς καὶ σὺ, καὶ μάλιστα ὅταν δι' Ὁμή- d.
ρου θεωρῇς αὐτήν; Πολύ γε. Οὐκοῦν δίκαια ἐστιν οὕτω κατιέναι ἀπολογησομένη ἢ ἐν μέλει ἤ τινι ἄλλῳ μέτρῳ; Πάνυ μὲν οὖν. Δοῖμεν δέ γέ που ἂν καὶ τοῖς προστάταις αὐτῆς, ὅσοι μὴ ποιητικοὶ, φιλοποιηταὶ δὲ, ἄνευ μέτρου λόγον ὑπὲρ αὐτῆς εἰπεῖν, ὡς οὐ μόνον ἡδεῖα ἀλλὰ καὶ ὠφελίμη πρὸς τὰς πολιτείας καὶ τὸν βίον τὸν ἀνθρώπινον ἐστί· καὶ εὐμενῶς ἀκουσόμεθα. κερδανοῦμεν γάρ που, ἐὰν μὴ μόνον ἡδεῖα φανῇ, ἀλλὰ καὶ ὠφελίμη. Πῶς δ' οὐ μέλλομεν, ἔφη, κερδαίνειν; Εἰ δέ γε c.
μὴ, ὦ φίλε ἑταῖρε, ὥσπερ οἱ ποτέ που ἐρασθέντες, ἐὰν ἡγήσωνται μὴ ὠφέλιμον εἶναι τὸν ἔρωτα, βίᾳ μὲν, ὅμως δὲ ἀπέχονται, καὶ ἡμεῖς οὕτω, διὰ τὸν ἐγγεγονότα μὲν ἔρωτα τῆς τοιαυτῆς ποιήσεως, ὑπὸ τῆς τῶν καλῶν πολιτειῶν τροφῆς, εὖνοι μὲν ἐσόμεθα, φανῆναι αὐτὴν ὡς βέλτιστην καὶ p.
ἀληθεστάτην· ἕως δ' ἂν μὴ οἷα τ' ᾖ ἀπολογήσασθαι, ἀκροασό- a.

vero, quod verum videtur, prodere nefas eſt. Nam & tu, o amice, nonne ab ea mulceris, praeſertim Homerica? Valde. An non aequum eſt, eam prodire in medium, ſeſe defendentem, vel cantilena, vel metro quovis alio? Omnino. Concedamus utique ipſius defenſoribus, quicunque poëtae quidem non ſunt, ſed poëtarum amici, ut abſque carmine eam defendant, aſſerentes, eam non modo iucundam, ſed utilem eſſe ad rempublicam & hominum vitam inſtituendam. quam quidem defenſionem aequo animo auſcultabimus. lucro enim id nobis fore exiſtimamus, ſi non ſuavis tantum, verum etiam utilis nobis appareat. Quid obſtat, quin lucro id futurum ſit? Alioquin, o dulcis amice, quemadmodum qui quandoque aliquid amaverunt, ſi deinde cenſeant amorem ſibi illum inutilem fore, licet aegre amare deſiſtant, deſinunt tamen: ita & nos, propter ingenitum nobis talis poëſis amorem ex pulchrarum rerumpublicarum educatione, benigne quidem ſpectabimus, ut optima veriſſimaque appareat. quouſque tamen defenſionem pro ſe ipſa afferre non poterit, ita eam audie-

μεθ' αὑτῆς ἐπάδοντες ἡμῖν αὐτοῖς τοῦτον τὸν λόγον ὃν ἐλέγομεν, καὶ ταύτην τὴν ἐπῳδὴν εὐλαβούμενοι πάλιν ἐμπεσεῖν εἰς τὸν παιδικόν τε καὶ τὸν τῶν πολλῶν ἔρωτα. αἰσθάμεθα δ' οὖν ὡς οὐ σπουδαίου ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ποιήσει, ὡς ἀληθείας τε ἀπτομένῃ καὶ σπουδαίᾳ· ἀλλ' εὐλαβητέον αὐτὴν ὃν τῷ
b. ἀκροωμένῳ, περὶ τῆς ἐν αὐτῷ πολιτείας δεδιότι καὶ νομιζέσι ἅπερ εἰρήκαμεν περὶ ποιήσεως. Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς, ξύμφημι. Μέγας γὰρ, ἔφην, ὁ ἀγὼν, ὦ φίλε Γλαύκων, μέγας, οὐχ ὅτος δοκεῖ, τὸ χρηστὸν ἢ κακὸν γενέσθαι. ὥστε οὔτε τιμῇ ἐπαρθέντα, οὔτε χρήμασιν, οὔτε ἀρχῇ οὐδεμιᾷ, οὐδέ γε ποιητικῇ, ἄξιον ἀμελῆσαι δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς. Ξυμφημί σοι, ἔφη, ἐξ ὧν διεληλύθαμεν· οἶμαι δὲ καὶ ἄλλον
c. ἐντινοῦν. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγὼ, τά γε μέγιστα ἐτύγχανεν ἀρετῆς καὶ προκείμενα ἆθλα οὐ διεληλύθαμεν. Ἀμήχανόν τι, ἔφη, λέγεις μέγεθος, εἰ τῶν εἰρημένων μείζω ἐστὶν ἄλλα. Τί δ' ἄν, ἦν δ' ἐγὼ, ἐν γε ὀλίγῳ χρόνῳ μέγα γένοιτο; πᾶς γὰρ οὗτος γε ὁ ἐκ παιδὸς μέχρι πρεσβύτου χρόνος πρὸς ταῦτα ὀλίγος

mus, ut oratione supra a nobis expositа nosmetipsos, velut quadam incantatione adversus pericula imminentia, muniamus, caventes, ne deliciis amatoriis vulgique amoribus rursus irretiamur. Illud quoque sentiemus, non ita esse huiusmodi poësi studendum, quasi vera sit aut seria: sed cavendum ab ea audienti cuique esse, interiorique animi sui reipublicae metuenti: & quae de poësi narravimus, de ea prorsus existimanda. Consentio equidem. Ingens porro, o amice Glauco, ingens, neque quantum videtur, est certamen, bonum efficiat, aut malum. quamobrem neque pecuniarum gratia, neque honoris, neque potentiae, neque poëtici ullius oblectamenti, iustitiam ceteraque virtutes negligere decet. Assentior ex his rationibus, quae narravimus. arbitror autem, & quemvis alium eadem confessurum. Atqui ingentia virtutis praemia, mercedesque illi propositas, nequaquam narravimus. Immensa dicis praemia, si qua maiora sunt his, quae retulimus. Quid magnum brevi in tempore esse potest? nempe omne hoc tem-

του τις ἂν εἴη. Οὐδὲν μὲν οὖν, ἔφη. Τί γοῦν; οἴει ἀθανάτῳ πράγματι ὑπὲρ τοσούτου δεῖν χρόνου ἐσπουδακέναι, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ τοῦ παντός, Οἶμαι ἔγωγ', ἔφη. ἀλλὰ τί τοῦτο λέγεις; d. Οὐκ ἤσθησαι, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἀθάνατος ἡμῶν ἡ ψυχὴ, καὶ οὐδέποτε ἀπόλλυται; Καὶ ὃς, ἐμβλέψας μοι καὶ θαυμάσας, εἶπε, Μὰ Δι' οὐκ ἔγωγε· σὺ δὲ τοῦτ' ἔχεις λέγειν; Εἰ μὴ ἀδικῶ γ', ἔφη. οἶμαι δὲ καὶ σύ. οὐδὲν γὰρ χαλεπόν. Ἐμοιγ', ἔφη. σοῦ δ' ἂν ἡδέως ἀκούσαιμι τὸ εὐ χαλεπὸν τοῦτο. Ἀκούσοις ἄν, ἢν δ' ἐγώ. Λέγε μόνον, ἔφη. Ἀγαθόν τι, εἶπον, κα. κακὸν καλεῖς; Ἔγωγε. Ἆρ' οὖν ὥσπερ ἐγὼ περὶ αὐτῶν διανοῇ; e. Τὸ ποῖον; Τὸ μὲν ἀπολλύον καὶ διαφθεῖρον πᾶν, τὸ κακὸν εἶ αι· τὸ δὲ σῴζον καὶ ὠφελοῦν, τὸ ἀγαθόν. Ἔγωγ', ἔφη. Τί δέ; κακὸν ἑκάστῳ τί καὶ ἀγαθὸν λέγεις; οἷον ἐφθαλμοῖς ὀφθαλμίαν, καὶ ξυμπαντι τῷ σώματι νόσον· σίτῳ τε ἐρυσί- P. 609
βην, σηπεδόνα τε ξύλοις χαλκῷ δὲ καὶ σιδήρῳ ἰὸν καὶ, ὅπερ a. λέγω, σχεδὸν πᾶσι ξύμφυτον ἑκάστῳ κακόν τε καὶ νόσημα.

pus a pueritia ad senectutis extremum, exiguum quiddam est ad universum. Immo vero nihil. Immortalem vero rem censes brevi hoc pro tempore quidem, pro universo vero nequaquam, debere esse sollicitam? Pro omni certe. sed quorsum haec? An ignoras, immortalem esse hominis animam, & ab interitu liberam? Tum repente conversus in me Glauco, admiratusque intulit, Per Iovem, ignoro equidem: tu vero numquid offendere potes? Certe, nisi iniurius esse velim. puto autem, & te id posse: neque id difficile. Mihi quidem difficile istud. te vero libenter audirem, id, quod negas esse difficile, declarantem. Audies iam. Dic. Bonum aliquid vocas, & malum aliquid? Voco. Numquid de his idem tibi, quod & mihi, videtur? Quid? Malum puto omne, quod dissolvit atque corrumpit: quod vero servat & iuvat, bonum. Et ego. Bonumne cuique aliquod, & aliquod malum esse dicis? veluti oculis, lippitudinem: & toti corpori, morbum: frugibus cibisque, aeruginem: lignis, cariem & putredinem: aeri ferroque, rubiginem: atque, ut dico, ferme in omnibus secundum naturam

Ἔγωγ', ἔφη. Οὐκοῦν, ὅταν τῳ τὶ τούτων προσγένηται, πονηρόν τε ποιεῖ ᾧ προσεγένετο, καὶ τελευτῶν ὅλον διέλυσε καὶ ἀπώλεσε; Πῶς γὰρ οὔ; Τὸ ξύμφυτον ἄρα κακὸν ἑκάστου καὶ ἡ πονηρία ἕκαστον ἀπόλλυσιν. ἤ, εἰ μὴ τοῦτο ἀπολεῖ, οὐκ ἂν
b. ἄλλο γε αὐτὸ ἔτι διαφθείρειεν. οὐ γὰρ τό γε ἀγαθὸν μή ποτέ τι ἀπολέσῃ, οὐδὲ αὖ τὸ μήτε κακὸν μήτε ἀγαθόν. Πῶς γὰρ ἄν; ἔφη. Ἐὰν ἄρα τι τῶν ὄντων εὑρίσκωμεν ᾧ ἔστι μέν τι κακὸν ὃ ποιεῖ αὐτὸ μοχθηρόν, τοῦτο μέντοι οὐχ οἷόν τε αὐτὸ λυειν ἀπολλυον, οὐκ ἤδη εἰσόμεθα ὅτι τοῦ πεφυκότος οὕτως ὀλέθρος οὐκ ἦν; Οὕτως, ἔφη, εἰκός. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ, ψυχῇ ἆρ' οὐκ ἔστιν ὃ ποιεῖ αὐτὴν κακήν; Καὶ μάλ', ἔφη· ἃ
c. νῦν δὴ διῆμεν πάντα, ἀδικία τε καὶ ἀκολασία, καὶ δειλία, καὶ ἀμαθία. Ἆρ' οὖν τι τούτων αὐτὴν διαλύει τε καὶ ἀπόλλυσι; καὶ ἐννόει μὴ ἐξαπατηθῶμεν, οἰηθέντες τὸν ἄδικον ἄνθρωπον καὶ ἀνόητον, ὅταν λῃφθῇ ἀδικῶν, τότε ἀπολωλέναι ὑπὸ τῆς ἀδικίας, πονηρίας οὔσης ψυχῆς. ἀλλ' ὧδε ποιεῖ· ὥσπερ σῶμα ἡ σώματος πονηρία νόσος οὖσα τήκει καὶ διόλλυσι καὶ

proprium cuique malum ac morbum. Equidem. Quoties huiusmodi quidquam alicui accidit, deterius illud, cui contigit, efficit, ac denique totum dissolvit & perdit? Quidni? Proprium igitur cuiusque malum, suaque pravitas, quodlibet corrumpit: ac, nisi id corruperit, nihil aliud unquam corrumperet. neque enim quod bonum est, aliquid destruit: neque rursus id, quod nec bonum, nec malum. Quo enim pacto? Si quid igitur tale est, ut ei malum aliquod sit, quod ipsum deterius efficit, dissolvere tamen ipsum non valet, certe ita naturaliter affectae rei nullus esse potest interitus. Consentaneum est. Estne aliquid, quod animam pravam faciat? Et max me quidem, quae commemoravimus, iniustitia, intemperantia, timiditas, & insitia. An quidquam ex his animam perdit? atqui animadverte, ne decipiamur, existimantes, iniquum & insanum hominem, cum in flagitio deprehensus est, tunc ab iniustitia, quae animae vitium est, corrumpi. Dic, age. Nonne corpus proprium eius vitium morbus liquefaçit, re-

ἄγει εἰς τὸ μηδὲ σῶμα εἶναι, καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν ἅπαντα, ὑπὸ τῆς οἰκείας κακίας τῷ προσκαθῆσθαι καὶ ἐνεῖναι διαφθειρούσης, εἰς τὸ μὲν εἶναι ἀφικνεῖται. οὐχ οὕτω; Ναί. Ἰό. d.
δή, καὶ ψυχὴν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον σκέψει ἆρα ἐνοῦσα ἐν αὐτῇ ἀδικία καὶ ἡ ἄλλη κακία, τῷ ἐνεῖναι καὶ προσκαθῆσθαι, ὀδηγεῖ αὐτὴν καὶ μαραίνει, ἕως ἂν εἰς θάνατον ἀγαγοῦσα, τοῦ σώματος χωρίσῃ; Οὐδαμῶς, ἔφη, τοῦτό γε. Ἀλλὰ μήτοι ἐκεινό γε ἄλογον, ἦν δ' ἐγώ, τὴν μὲν ἄλλου πονηρίαν ἀπολλύναι τι, τὴν δὲ αὐτοῦ, μή. Ἄλογον. Ἐνόει γὰρ, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ Γλαύκων, ὅτι οὐδ' ὑπὸ τῆς τῶν σιτίων e.
πονηρίας, ἢ ἂν ᾖ αὐτῶν ἐκείνων εἴτε παλαιότης, εἴτε σαπρότης, εἴτε ὑτιοῦν οὖσα, οὐκ οἰόμεθα δεῖν σῶμα ἀπόλλυσθαι· ἀλλ' ἐὰν μὲν ἐμποιῇ ἡ αὐτῶν πονηρία τῷ σώματι σώματος μοχθηρίαν, ὀφόμεν αὐτὸ δι' ἐκεινα ὑπὸ τῆς αὐτοῦ κακίας νόσου οὔσης ἀπολωλέναι· ὑπὸ δὲ σιτίων πονηρίας ἄλλων ὄντων ἄλλο δὲ τὸ σῶμα, ὑπ' ἀλλοτρίου κακοῦ μὴ ἐμποιοῦντος τοῦ τὸ p.
ἐμφυτον κακὸν, οὐδέποτε ἀξιώσομεν διαφθείρεσθαι. Ὀρθότατ' ἄν, ἔφη, λέγεις. Κατὰ τὸν αὐτὸν τοίνυν λόγον, ἦν δ' a.

solvit, eoque deducit, ut non ſit corpus? & quae paulo ante diximus omnia, proprio malo, quatenus i haeret, inquinante, eſſe deſinunt? nonne? Ita prorſus. Numquid & animum eodem pacto iniuſtitia, & reliqua pravitas, cum ineſt, ſua ipſa praeſentia diſſipat & tabefacit, quouſque in mortem trahens a corpore ſeparet? Nullo modo iſtud. At vero abſurdum illud eſt, ut alienum vitium interimat aliquid, cui proprium vitium non praebet interitum. Praeter rationem profecto. Attende, inquam ego, o Glauco. ex ipſa ciborum propria pravitate, qua vel vetuſtate corrupti, vel putridi, vel quovis alio pacto comparati dicuntur, corpus perire poſſe non arbitramur: verum ſi ciborum vitium corpori proprium ipſius vitium intulerit, dicemus, per illos corpus ab eius vitio, morbo ſcilicet, perdi: corpus vero ipſum, cum aliud ſit, ciborum, quorum alia natura eſt, alieno defectu, niſi proprium defectum induxerit, diſſipari poſſe nunquam exiſtimabimus.

ἐγὼ, ἐὰν μὴ σώματος πονηρία ψυχῆς πονηρίαν ἐμποιῇ, μή
ποτε ἀξιῶμεν ὑπ' ἀλλοτρίου κακοῦ ἄνευ τῆς ἰδίας πονηρίας
ψυχὴν ἀπόλλυσθαι. τῷ ἑτέρου κακῷ ἕτερον. Ἔχει γὰρ, ἔφη,
λόγον. Ἢ τοίνυν ταῦτα ἐξελέγξωμεν ὅτι οὐ καλῶς λέγομεν,
b. ἢ, ἕως ἂν ᾖ ἀνέλεγκτα, μή ποτε φῶμεν, ὑπὸ πυρετοῦ, μηδ'
αὖ ὑπ' ἄλλης νόσου, μηδ' αὖ ὑπὸ σφαγῆς, μηδ' εἴτις ὅτι σμι-
κρότατα ὅλον τὸ σῶμα κατατέμοι, ἕνεκα τούτων μηδὲν μάλ-
λον ποτὲ ψυχὴν ἀπόλλυσθαι, πρὶν ἄν τις ἀποδείξῃ ὡς διὰ
ταῦτα τὰ παθήματα τὰ τοῦ σώματος αὐτὴ ἐκείνη ἀδικω-
τέρα καὶ ἀνοσιωτέρα γίγνεται. ἀλλοτρίου δὲ κακοῦ ἐν ἄλλῳ
γιγνομένου, τοῦ δὲ ἰδίου ἑκάστου μὴ ἐγγιγνομένου, μήτε ψυ-
c. χὴν μήτε ἄλλο μηδὲν ἐῶμεν φάναι τινὰ ἀπόλλυσθαι. Ἀλλὰ
μέντοι, ἔφη, τοῦτό γε οὐδεὶς ποτὲ δείξει, ὡς τῶν ἀποθνησκόν-
των ἀδικωτέραι αἱ ψυχαὶ διὰ τὸν θάνατον γίγνονται. Ἐὰν
δέ γέ τις, ἔφην ἐγὼ, ὀμόσε τῷ λόγῳ τολμᾷ ἰέναι, καὶ λέ-
γειν ὡς πονηρότερος καὶ ἀδικώτερος γίγνεται ὁ ἀποθνήσκων,
ἵνα δὴ μὴ ἀναγκάζηται ἀθανάτους τὰς ψυχὰς ὁμολογεῖν,
ἀξιώσομέν που, εἰ ἀληθῆ λέγει ὁ ταῦτα λέγων, τὴν ἀδικίαν

Recte nimirum loqueris. Eadem ratione, nisi corporis detrimentum ipsi animae intulerit detrimentum, haudquaquam existimare debemus, ex alieno malo, absque propria pravitate, animam interire, neque alterius malo alterum dissipari. Ita ratio monet. Aut igitur haec redarguamus, quasi non recte dicantur: aut, quoad haec integra permanent, neque ex febre, aut alio quovis morbo, neque iugulatione, neque etiam si quis corpus in minutissima quaeque concidat, dissipari animam concedamus, priusquam ostenderit aliquis, propter has corporis passiones animam ipsam iniquiorem profanioremque fieri quatenus autem alienum malum adest alteri, nec proprium cuiquam malum adhaeret, corrumpi quidquam posse, minime concedamus. At enim, inquit, nemo id unquam ostendet, morientium animas propter mortem iniustiores effici. Si quis autem, inquam, obiicere nobis audeat, quod deterior & iniustior sit, qui moritur, ne cogatur immortales esse animas confiteri, oportere

εἶναι θανάσιμον τῷ ἔχοντι, ὥσπερ νόσον, καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ
ἀποκτιννύντος τῇ ἑαυτοῦ φύσει, ἀποθνήσκειν τοὺς λαμβάνον- d.
τας αὐτό· τοὺς μὲν μάλιστα, θᾶττον· τοὺς δὲ ἧττον, σχολαί-
τερον· ἀλλὰ μὴ, ὥσπερ νῦν, διὰ τούτου ὑπ' ἄλλων δικην ἐπι-
θέντων ἀποθνήσκουσιν οἱ ἄδικοι. Μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, οὐκ ἄρα
πάνδεινον φανεῖται ἡ ἀδικία, εἰ θανάσιμον ἔσται τῷ λαμβά-
νοντι (ἀπαλλαγὴ γὰρ ἂν εἴη κακῶν) ἀλλὰ μᾶλλον οἶμαι
αὐτὴν φανήσεσθαι, πᾶν τοὐναντίον, τοὺς ἄλλους ἀποκτιννῦ-
σαν, εἴπερ οἷόν τε· τὸν δ' ἔχοντα καὶ μάλα ζωτικὸν παρέχου- e.
σαν, καὶ πρός γέ τι τῷ ζωτικῷ, ἄγρυπνον. οὕτω πόῤῥω που,
ὡς ἔοικεν, ἐσκήνωται τοῦ θανάσιμος εἶναι. Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ,
λέγεις. ὁπότε γὰρ δὴ μὴ ἱκανὴ ἥ γε οἰκεία πονηρία καὶ τὸ
οἰκεῖον κακὸν ἀποκτεῖναι καὶ ἀπολέσαι ψυχὴν, σχολῇ τόγε
ἐπ' ἄλλου ὀλέθρῳ τεταγμένον κακὸν ψυχὴν ἤ τι ἄλλο ἀπολεῖ,
πλὴν ἐφ' ᾧ τέτακται. Σχολῇ γ', ἔφη, ὥς γε τὸ εἰκός. Οὐκ-
οῦν, ὁπότε μηδ' ὑφ' ἑνὸς ἀπόλλυται κακοῦ, μήτε οἰκείου μήτε
ἀλλοτρίου, δῆλον ὅτι ἀναγκη αὐτὸ ἀεὶ ὂν εἶναι· εἰ δ' ἀεὶ ὄν, p. 611 a.

dicemus, ſi vera is dixerit, viro iniuſto letiferam iniuſtitiam eſſe, ſicuti morbum, & ab hoc ipſo perimente, ſua quadam natura, eos, qui ſuſcipiant, perimi: ocius quidem illos, qui maxime, ſerius contra, qui minus: neque fieri dumtaxat, quod nunc fit, ut iniuſti propter iniuſtitiam tunc demum moriantur, cum eos alii poenis afficiunt. Per Iovem, haud graviſſimum quiddam malum iniuſtitia eſſe videbitur, ſi erit viro iniquo letifera: malorum ſiquidem liberatio erit. arbitror autem, contra eſſe omnino, ut & alios pro viribus interficiat, & hominem ſui participem, vivacem maxime faciat, & apprime pervigilem: uſque adeo longe abeſt, ut ea ſit letifera. Scite loqueris. quando enim ſua cuique pravitas, & ſuum cuique malum, animam perdere nequit; nunquam malum ex alterius pernicie atque ad aliud inſtitutum, ultra id, cui proprie accidit, vel animam, vel aliud quidquam diſſolvet. Nunquam, ut probabile eſt. Cum a nullo prorſus malo, ſive proprio, ſive alieno, interimatur, patet, eam ſemper eſſe, neceſſarium eſſe: quod ſi ſemper eſſe, & immortalem exſiſtere,

ἀθάνατον. Ἀνάγκη, ἔφη. Τοῦτο μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, οὕτως ἐχέτω. εἰ δ' ἔχοι, ἐννοεῖς ὅτι ἀεὶ ἂν εἶεν αἱ αὐταί. οὔτε γὰρ ἄν που ἐλάττους γένοιντο, μηδεμιᾶς ἀπολλυμένης, οὔτε αὖ πλείους. εἰ γὰρ ὁτιοῦν τῶν ἀθανάτων πλέον γίγνοιτο, οἶσθ' ὅτι ἐκ τοῦ θνητοῦ ἂν γιγνοιτο, καὶ πάντα ἂν εἴη τελευτῶντα ἀθάνατα. Ἀληθῆ λέγεις. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγὼ, μήτε τοῦ
b. το εἰόμεθα (ὁ γὰρ λόγος οὐκ ἐάσει) μήτέ γε αὖ τῇ ἀληθεστάτῃ οὔσει τοιοῦτον εἶναι ψυχὴν, ὥστε πολλῆς ποικιλίας καὶ ἀνομοιότητός τε καὶ διαφορᾶς γέμειν αὐτὸ πρὸς αὑτό. Πῶς λέγεις; ἔφη. Οὐ ῥᾴδιον, ἦν δ' ἐγὼ, ἀΐδιον εἶναι, συνθετόν τε ἐκ πολλῶν, καὶ μὴ τῇ καλλίστῃ κεκραμένον συνθέσει, ὡς νῦν ἡμῖν ἐφάνη ἡ ψυχή. Οὔκουν εἰκός γε. Ὅτι μὲν τοίνυν ἀθάνατον ψυχὴ, καὶ ὁ ἄρτι λόγος καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκάσειαν ἄν. οἷον δ' ἐστὶ τῇ ἀληθείᾳ, οὐ λελωβημένον δεῖ αὐτὸ θεάσασθαι
c. ὑπό τε τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας καὶ ἄλλων κακῶν, ὥσπερ νῦν ἡμεῖς θεώμεθα· ἀλλ' οἷόν ἐστι καθαρὸν γιγνόμενον, τοιοῦτον ἱκανῶς λογισμῷ διαθεατέον· καὶ πολύ γε κάλλιον αὐτὸ

Neceſſe. Hoc igitur ita ſe habeat: ac, ſi ita ſe habet, animadvertas, eaſdem ſemper animas fore. neque enim pauciores unquam erunt, cum nulla prorſus intereat, neque rurſus plures. Si enim immortalium quidquam plus efficiatur, ex mortali efficietur, eruntque demum immortalia omnia. Vera loqueris. At vero id nequaquam exiſtimamus: ratio namque prohibet. neque iterum arbitramur, animam veriſſima ſui natura talem eſſe, ut varia, diſſimilis, atque differens in ſe ipſa ſit. Quomodo iſtud ais? Haud facile eſt, ſempiternum eſſe, quod ex pluribus conſtitutum eſt, neque optimam compoſitionem eſt ſortitum: ut nobis de anima nunc apparuit. Conſentaneum eſt. Animam igitur immortalem eſſe, & ratio praeſens, & aliae praeterea convincere poſſunt. Si quis vero, qualis ipſa revera ſit, inſpicere cupit, haudquaquam intueri eam debet, quemadmodum communione corporis maliſque aliis inquinatam ipſi nunc intuemur: ſed qualis, cum pura fuerit, diligenter ratione diſcernere, ubi certe & multo pulchrior

εὑρήσει, καὶ ἐναργεστέρον δικαιοσύνας τε καὶ ἀδικίας διόψε-
ται, καὶ πάντα ἃ νῦν διήλθομεν. νῦν δὲ εἴπομεν μὲν ἀληθῆ
περὶ αὐτοῦ, οἷον ἐν τῷ παρόντι φαίνεται· τεθεάμεθα μέντοι
διακειμένον αὐτὸ ὥσπερ οἱ τὸν θαλάττιον Γλαῦκον ὁρῶντες,
οὐκ ἂν ἔτι ῥᾳδίως ἴδοιεν αὐτοῦ τὴν ἀρχαίαν φύσιν, ὑπὸ τοῦ d.
τά τε παλαιὰ τοῦ σώματος μέρη, τὰ μὲν ἐκκεκλάσθαι, τὰ
δὲ συντετρίφθαι, καὶ πάντως λελωβῆσθαι ὑπὸ τῶν κυμά-
των· ἀλλὰ δὲ προσπεφυκέναι, ὄστρεα τε καὶ φυκία καὶ πέτρας·
ὥστε παντὶ μᾶλλον θηρίῳ ἐοικέναι ἢ οἷος ἦν φύσει. οὕτω καὶ
τὴν ψυχὴν ἡμεῖς θεώμεθα διακειμένην ὑπὸ μυρίων κακῶν,
ἀλλὰ δεῖ, ὦ Γλαύκων, ἐκεῖσε βλέπειν. Ποῖ; ἦ δ' ὅς. Εἰς τὴν
φιλοσοφίαν αὐτῆς, καὶ ἐννοεῖν ὧν ἅπτεται καὶ οἵων ἐφίεται e.
ὁμιλιῶν, ὡς ξυγγενὴς οὖσα τῷ τε θείῳ καὶ ἀθανάτῳ, καὶ
ἀεὶ ὄντι, καὶ οἷα ἂν γένοιτο τῷ τοιούτῳ πᾶσα ἐπισπομένη·
καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς ὁρμῆς ἐκκομισθεῖσα ἐκ τοῦ πόντου ἐν ᾧ
νῦν ἐστι, καὶ περικρουσθεῖσα πέτρας τε καὶ ὄστρεα· ἃ νῦν αὐτῇ,

apparebit: & clarius, cum talis erit, quid iustum sit, quid non, & reliqua, quae supra diximus, iudicabit. Nunc quidem vera de ipsa, qualis videtur in praesentia, diximus. non aliter vero eam spectavimus, quam multi marinum inspiciant Glaucum. illi siquidem non facile possunt Glauci antiquam considerare naturam, eo quod antiquae corporis partes partim fractae, partim contritae sint, & ab undis penitus dissipatae, aliaque illi rursus inhaereant, conchylia, alga, lapides, ex quibus multo magis ferae prae se fert imaginem, quam naturae prioris vultum. ita & animam nos semper aspicimus malis innumeris inquinatam. Sed enim illuc oculos convertere decet, o Glauco. Quonam? Ad ipsius, inquam, philosophiam: & circa illam oportet animadvertere, quae attingit animus, & quibuscum consuetudinem inire affectat & nititur, utpote qui cognatus sit divino, immortali, & sempiterno: qualisque praeterea futurus est, si quando eiusmodi totus naturam sequatur, per hunc affectum nixumque eductus ex pelago, quo ad praesens mergitur, nudusque emergens, excusso tabulo &

p. 612 a. ἅτε γῆν ἑστιωμένη, γεηρὰ καὶ πετρώδη πολλὰ καὶ ἄγρια περιπέφυκεν ὑπὸ τῶν εὐδαιμόνων λεγομένων ἑστιάσεων. καὶ τότ' ἄν τις ἴδῃ αὐτῆς τὴν ἀληθῆ φυσιν, εἴτε πολυειδὴς, εἴτε μονοειδὴς, εἴτε ὅτη ἔχει καὶ ὅπως. νῦν δὲ τὰ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ πάθη τε καὶ εἴδη, ὡς ἐγῷμαι, ἐπιεικῶς αὐτῆς διεληλυθαμεν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, τά τε ἄλλα ἀπεδυσάμεθα ἐν τῷ λόγῳ, καὶ οὐ τοὺς μισθοὺς οὐδὲ τὰς δόξας δικαιοσύνης ἐπηνέγκαμεν, (ὥσπερ Ἡσιοδόν τε καὶ Ὅμηρον ὑμεῖς ἔφατε) ἀλλ' αὐτὴν δικαιοσύνην αὐτῇ ψυχῇ ἄριστον εὕρομεν; καὶ ποιητέον εἶναι αὐτῇ τὰ δίκαια, ἐάν τ' ἔχῃ τὸν Γύγου δακτύλιον, ἐάν τε μὴ, καὶ πρὸς τοιούτῳ δακτυλίῳ τὴν Ἀΐδος κυνῆν. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ Γλαύκων, νῦν ἤδη ἀνεπιφθονόν ἐστι, πρὸς ἐκείνοις καὶ τοὺς μισθοὺς τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ ἀποδοῦναι, ὅσους τε καὶ οἵους τῇ ψυχῇ παρέχει παρ' ἀνθρώπων τε καὶ θεῶν, ζῶντός τε ἔτι τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπειδὰν τελευτήσῃ. Παντάπασι μὲν οὖν, ἦ δ' ὅς. Ἆρ' οὖν ἀποδώσετέ μοι ἃ ἐδα-

ostreis, quae ei nunc, tanquam ex terra nutrito, terrena, lapidosa, & agrestia plurima inhaerescunt, propter eam utique alimoniam, quam plerique beatam existimant. Tunc demum veram naturam ipsius animi contemplabimur, agnoscemusque, utrum varia sit, an simplex, qualisve sit omnis eius conditio. Nunc autem animi humana in vita affectus ac formas satis, ut arbitror, declaravimus. Prorsus quidem. Nonne cetera quidem in hac disputatione exposuimus? praemia vero & honores iustitiae nequaquam attulimus, quemadmodum Homerum vos & Hesiodum adduxisse dicebatis: sed iustitiam ipsam ipsi animae optimum praemium esse comperimus, iusteque agendum esse monstravimus, sive Gygis habeat annulum, sive etiam Plutonis galeam? Vera loqueris. Ceterum nunc quoque praeter haec nulla invidia prohibet, quo minus iustitiae & universae virtuti ea praemia tribuamus, quae ipsa animae tam apud homines, quam apud Deos comparat, homini tam viventi, quam defuncto. Magnopere. Numquid ergo re-

νείσασθε ἐν τῷ λόγῳ; Τί μάλιστα; Ἔδωκα ὑμῖν, τὸν δίκαιον δοκεῖν ἄδικον εἶναι, καὶ τὸν ἄδικον, δίκαιον. ὑμεῖς γὰρ ἡγεῖσθε, κἂν εἰ μὴ δυνατὸν εἴη ταῦτα λανθάνειν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, ὅμως δοτέον εἶναι, τοῦ λόγου ἕνεκα· ἵνα αὐτὴ δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν αὐτὴν κριθείη. ἢ οὐ μνημονεύεις; Ἀδι- d.
κοίην μέντ' ἄν, ἔφη, εἰ μή. Ἐπειδὴ τοίνυν κεκριμέναι εἰσὶν, ἐγὼ πάλιν ἀπαιτῶ ὑπὲρ δικαιοσύνης, ὥσπερ ἔχει δόξης καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρὰ ἀνθρώπων, καὶ ὑμᾶς ὁμολογεῖν περὶ αὐτῆς δοκεῖσθαι οὕτω· ἵνα καὶ τὰ νικητήρια κομίσηται, ἃ ἀπὸ τοῦ δοκεῖν κτωμένη, διδωσι τοῖς ἔχουσιν αὐτήν· ἐπειδὴ καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ εἶναι ἀγαθὰ διδοῦσα ἐφάνη, καὶ οὐκ ἐξαπατῶσα τοὺς τῷ ὄντι λαμβάνοντας αὐτήν. Δίκαια, ἔφη, αἰτῇ. e.
Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, πρῶτον μὲν τοῦτο ἀποδώσετε, ὅτι θεοὺς γε οὐ λανθάνει ἑκατέρος αὐτῶν οἷός ἐστιν. Ἀποδώσομεν, ἔφη. Εἰ δὲ μὴ λανθάνετον, ὁ μὲν, θεοφιλὴς ἂν εἴη, ὁ δὲ, θεόμισης, ὥσπερ καὶ κατ' ἀρχὰς ὡμολογοῦμεν. Ἔστι ταῦτα. Τῷ δὲ θεοφιλεῖ οὐχ ὁμολογήσομεν, ὅσα γε ἀπὸ θεῶν γίγνεται,

ſtituitis mihi, quae in ſermone mutuati eſtis? Quid maxime? Dedi equidem vobis, iuſtum virum videri iniuſtum, iniuſtumque iuſtum. vos enim petieratis. licet enim fieri non poſſet, ut ~~ista~~ homines Deoſque laterent: tamen concedi hoc diſputationis gratia placuit, ut iuſtitia ipſa ad iniuſtitiam ipſam comparata iudicaretur. non recordaris? Iniurius eſſem, niſi recordarer. Poſtquam iudicium peractum eſt, iam iterum poſtulo, ut exponatis, quam iuſtitia mercedem a Diis & hominibus referat, ut & palmam ab opinione, & manifeſta exiſtimatione, reportet, qua cultores ſuos ipſa quoque decorat, poſtquam aperte viſa eſt etiam ipſa ſui praeſentia beneficia nobis conferre, neque eos decipere, qui vere poſſident. Aequa poſtulas. Primum quidem hoc mihi reddetis, quod, qualis uterque eorum ſit, & iuſtus, & iniuſtus, Deos non latet. Reddemus, Si Deos id non latet, hic quidem a Deo amabitur, ille odio habebitur, id quod principio confeſſi ſumus. Eſt ita. Deorum autem amico omnia, quoad fieri poteſt, a Diis optima tribuun-

p. πάντα γίγνεσθαι ὡς οἵόντε ἄριστα; εἰ μή τι ἀναγκαῖον αὐτῷ
613 κακὸν ἐκ προτέρας ἁμαρτίας ὑπῆρχε; Πάνυ μὲν οὖν. Οὕτως
a. ἄρα ὑπολητέον περὶ τοῦ δικαίου ἀνδρὸς, ἐάν τ' ἐν πενίᾳ
γίγνηται ἐάν τε ἐν νόσοις, ἤ τινι ἄλλῳ τῶν δοκούντων κα-
κῶν, ὡς τούτῳ ταῦτα εἰς ἀγαθόν τι τελευτήσει ζῶντι ἢ καὶ
ἀποθανόντι. οὐ γὰρ δὴ ὑπό γε θεῶν ποτὲ ἀμελεῖται ὃς ἂν προ-
θυμεῖσθαι ἐθέλῃ δίκαιος γίγνεσθαι, καὶ ἐπιτηδεύων ἀρετὴν,
b. εἰς ὅσον δυνατὸν ἀνθρώπῳ ὁμοιοῦσθαι θεῷ. Εἰκός γ', ἔφη,
τὸν τοιοῦτον μὴ ἀμελεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ὁμοίου. Οὐκοῦν περὶ τοῦ
ἀδίκου τἀναντία τούτων δεῖ διανοεῖσθαι; Σφόδρα γε. Τὰ μὲν
δὴ παρὰ θεῶν, τοιαῦτ' ἄττ' ἂν εἴη νικητήρια τῷ δικαίῳ. Κα-
τὰ γοῦν ἐμὴν δόξαν, ἔφη. Τί δὲ, ἦν δ' ἐγὼ, παρ' ἀνθρώπων;
ἆρ' οὐχ ὧδε ἔχει; (εἰ δεῖ τὸ ὂν τιθέναι) οὐχ οἱ μὲν δεινοί τε
καὶ ἀδικοι ὁρῶσιν ὅπερ οἱ ὀρμεῖς, ὅσοι ἂν θέωσιν εὖ ἀπὸ τῶν
κάτω, ἀπὸ δὲ τῶν ἄνω, μή; τὸ μὲν πρῶτον δόξαις ἀποπηδῶσι,
c. τελευτῶντες δὲ, καταγέλαστοι γίγνονται, τὰ ὦτα ἐπὶ τῶν
ὤμων ἔχοντες, καὶ ἀχεφάνωτοι ἀποτρέχοντες. οἱ δὲ τῇ ἀλη-
θείᾳ ὁρμικοὶ, εἰς τέλος ἐλθόντες, τά τε ἄθλα λαμβάνουσι

tur: nisi quid mali, ex priori delicto, ei necessitate quadam immineat. Omnino. Sic itaque de iusto viro existimandum, sive paupertati, seu morbis, sive quibusvis aliis eorum, quae mala videntur, obnoxius sit, huic demum vel viventi vel mortuo ad bonum aliquod ista conducere. neque enim a Diis unquam negligitur, quicunque iustus evadere virtutisque officiis, quoad homini licet, Deo similis fieri conabitur. Decens est, talem virum a simili non contemni. De iniusto autem contra omnino est sentiendum. Vehementer. Apud Deos igitur iusto viro haec dabitur palma. Sic arbitror. Apud homines autem nonne sic evenit, si vera fateri debemus? Callidi quidem homines & iniqui perinde faciunt, ac cursores illi, qui ab inferioribus currunt bene, a superioribus minime. nam primo celeriter exsiliunt: tandem vero risum reportant, auribus demissis, & sine corona discedentes. veri autem cursores ad finem perveniunt, adeptique praemium coronantur;

καὶ τεφανοῦνται. οὐχ οὕτω καὶ περὶ τῶν δικαίων τοπολὺ συμβαίνει; πρὸς τὸ τέλος ἑκάστης πράξεως καὶ ὁμιλίας καὶ τοῦ βίου εὐδοκιμοῦσί τε καὶ τὰ ἆθλα παρὰ τῶν ἀνθρώπων φέρονται; Καὶ μάλα. Ἀνέξῃ ἄρα λέγοντος ἐμοῦ περὶ τούτων ἅπερ αὐτὸς ἔλεγες περὶ τῶν ἀδίκων. ἐρῶ γὰρ δὴ ὅτι οἱ μὲν δίκαιοι, ἐπειδὰν πρεσβύτεροι γένωνται, ἐν τῇ αὑτῶν πόλει ἄρχουσί τε ἂν βούλωνται τὰς ἀρχὰς, γαμοῦσί τε ὁπόθεν ἂν βούλωνται, ἐκδιδόασί τε εἰς οὓς ἂν ἐθέλωσι· καὶ πάντα ἃ σὺ περὶ ἐκείνων, ἐγὼ νῦν λέγω περὶ τῶνδε. καὶ αὖ καὶ περὶ τῶν ἀδίκων, ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτῶν, καὶ ἐὰν νέοι ὄντες λάθωσιν, ἐπὶ τέλους τοῦ δρόμου αἱρεθέντες, κατηγέλαστοι εἰσὶ, καὶ γέροντες γιγνόμενοι, ἄθλιοι προπηλακίζονται, ὑπὸ ξένων τε καὶ ἀστῶν μαστιγούμενοι, καὶ ἃ ἄρρητα ἔφησθα σὺ εἶναι, ἀληθῆ λέγω, εἶτα σφριβλωσονται καὶ ἐκκαυθήσονται· πάντα ἐκεῖνα οἶου καὶ ἐμοῦ ἀκηκοέναι ὡς πάσχουσιν. ἀλλ' ὃ λέγω ὅρα εἰ ἀνέξῃ. Καὶ πάνυ, ἔφη· δίκαια γὰρ λέγεις. Ἃ μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, ζῶντι τῷ δικαίῳ παρὰ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων ἆθλα

viris iuſtis ſimiliter idem ut plurimum accidit. nempe in fine cuiuſque actionis conſuetudiniſque & vitae probantur, muneraque ab hominibus referunt. Magnopere. Suſtinebiſne, ut ego de his, quae tu de iniuſtis, adducam? dicam enim, quod iuſti, cum ad maturam aetatem pervenerint, civitatis muneribus pro arbitrio funguntur, matrimonia, quibuſcum voluerint, & dando, & accipiendo, viciſſim ineunt: ac ſummatim, quaecunque de illis tu, ego nunc de his affirmo: rurſuſque de iniuſtis hominibus affero. plerique enim ipſorum, quamvis ad tempus ſua vitia celent, tandem in curriculi calce, quales ſint deprehenduntur, ridiculi prorſus evadunt, & in ſenio miſeri a peregrinis & civibus obiurgantur, verberantur, omnia patiuntur, quae tu aſpera eſſe revera dicebas. torquebuntur enim & inurentur. Porro, quaecunque ipſe commemorabas, audire iterum ex me putato. ſed, ut dicebam, vide, an ſis haec toleraturus. Perferam equidem. dicis enim, quae decent. Haec itaque ſunt praemia, mercedes, & munera, quae iuſto viro

p. τε καὶ μισθοὶ καὶ δῶρα γίγνεται πρὸς ἐκείνοις τοῖς ἀγαθοῖς
614 οἷς αὐτὴ παρείχετο ἡ δικαιοσύνη, τοιαῦτ' ἂν εἴη. Καὶ μάλ',
a. ἔφη, καλά τε καὶ βέβαια. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲν
ἐξι πλήθει οὐδὲ μεγέθει πρὸς ἐκεῖνα ἃ τελευτήσαντα ἑκάτερον περιμένει. χρὴ δ' αὐτὰ ἀκοῦσαι, ἵνα τελέως ἑκάτερος αὐτῶν ἀπειληφὼς ᾖ τὰ ὑπὸ τοῦ λόγου ὀφειλόμενα ἀκοῦσαι. Λέ-
b. γοις ἄν, ἔφη ὡς οὐ πολλά· ἀλλ' ἡδέων ἀκούσοντι. Ἀλλ' οὐ μέντοι σοί, ἦν δ' ἐγώ, Ἀλκίνου γε ἀπόλογον ἐρῶ, ἀλλ' Ἀλκίμου μὲν ἀνδρὸς, Ἥρος τοῦ Ἀρμενίου, τὸ γένος Παμφύλου· ὃς ποτε ἐν πολέμῳ τελευτήσας, ἀναιρεθέντων δεκαταίων τῶν νεκρῶν, ἤδη διεφθαρμένων, ὑγιὴς μὲν ἀνῃρέθη, κομισθεὶς δὲ οἴκαδε, μέλλων θάπτεσθαι, δωδεκαταίος ἐπὶ τῇ πυρᾷ κείμενος ἀνεβίω. ἀναβιοὺς δ' ἔλεγεν ἃ ἐκεῖ ἴδοι. ἔφη δέ· ἐπειδὴ οὖ ἐκβῆναι τὴν ψυχὴν, πορεύεσθαι μετὰ πολλῶν, καὶ ἀφικνεῖ-
c. σθαι σφᾶς εἰς τόπον τινὰ δαιμόνιον, ἐν ᾧ τῆς γε γῆς δύο εἶναι χάσματα ἐχομένω ἀλλήλοιν, καὶ τοῦ οὐρανοῦ αὖ ἐν τῷ ἄνω ἄλλα καταντικρύ. δικαστὰς δὲ μεταξὺ τούτων καθῆ-

praeter ea bona, quae ipsa in se iustitia continet, a Diis & hominibus tribuuntur. Egregia valde haec sunt & certa. At enim haec & numero & magnitudine nihil sunt, si ad ea comparentur, quae utrumque defunctum manent. Audienda vero & ista sunt, ut omnia sufficienter, quae utrique conveniunt, comprehendantur. Dicas vero, non quidem ut iam nimis multa, sed tanquam libentissime audituro. Equidem tibi non Alcini apologum, sed praestantissimi viri Eris Armenii, genere Pamphylii, referabo. qui cum occubuisset in proelio, sublatis decimo die cadaveribus ceteris iam corruptis, integer quidem, incorrupto corpore, repertus fuit: domumque delatus, ut sepeliretur, duodecima iam ab obitu die, dum pyrae impositus esset, revixit: &, quae interim viderat, retulit. Inquit ergo, postquam anima fuisset a corpore separata, una cum pluribus quendam in locum daemonum perveniisse. in quo terrae duos proximos vidit hiatus: duos item alios, e conspectu superne in coeli regione, conspexit. inter hos vero hiatus iudices sede-

σθαι· οὓς ἐπειδὴ διαδικάσειαν, τοὺς μὲν δικαίους κελεύειν πορεύεσθαι τὴν εἰς δεξιάν τε καὶ ἄνω διὰ τοῦ οὐρανοῦ, σημεῖα περιάψαντας τῶν δεδικασμένων ἐν τῷ πρόσθεν· τοὺς δὲ ἀδίκους, τὴν εἰς ἀριστερά τε καὶ κάτω, ἔχοντας καὶ τούτους ἐν τῷ ὄπισθεν σημεῖα πάντων ὧν ἔπραξαν. ἑαυτοῦ δὲ προσελθόντος εἰπεῖν ὅτι δέοι αὐτὸν ἄγγελον ἀνθρώποις γενέσθαι τῶν ἐκεῖ, καὶ διακελεύσαιντό οἱ ἀκούειν τε καὶ θεᾶσθαι πάντα τὰ ἐν τῷ τόπῳ. ὁρᾶν δὴ ταύτῃ μὲν καθ' ἑκάτερον τὸ χάσμα τοῦ οὐρανοῦ τε καὶ τῆς γῆς ἀπιούσας τὰς ψυχάς, ἐπειδὴ αὐτοῦ δικασθεῖεν· κατὰ δὲ τὸ ἕτερον, ἐκ μὲν τοῦ ἀνιέναι ἐκ τῆς γῆς μελὰς αὐχμοῦ τε καὶ κόνεως· ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου, καταβαίνειν ἑτέρας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καθαράς· καὶ τὰς ἀεὶ ἀφικνουμένας, ὡς ὥσπερ ἐκ πολλῆς πορείας φαινέσθαι ἥκειν, καὶ ἀσμένως εἰς τὸν λειμῶνα ἀπιούσας οἷον ἐν πανηγύρει κατασκηνᾶσθαι, καὶ ἀσπάζεσθαί τε ἀλλήλας, ὅσαι γνώριμαι, καὶ πυνθάνεσθαι τάς τε ἐκ τῆς γῆς ἡκούσας παρὰ τῶν ἑτέρων τὰ ἐκεῖ, καὶ τὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, τὰ παρ' ἐκείναις. διηγεῖσθαι δὲ ἀλλήλ-

re: qui, postquam animos iudicarunt, iustos quidem ad dexteram supra per coelum ascendere iubent, in adversa ipsorum parte signa eorum, quae iudicaverint, suspendentes: iniustos contra, ad sinistram infra, omnium, quae fecerant in vita, post tergum signa ferentes. Cum vero ad iudices ipse quoque accessisset, illos aiebat respondisse, redire eum hominibus nuntium de his, quae illic viderat, oportere: iussisseque illum audire & intueri, quaecunque eis in locis fierent, diligenter. Viderat igitur illic per utramque coeli terraeque portam animas lata sententia abeuntes: per alias item duas, ex terra quidem ascendentes animas, pulvere, squalore, macieque confectas: e coelo autem alias nitidas descendentes. viderique, inquit, animas undique venientes, tanquam longa peregrinatione fatigatas, libenter in prato, quod ibi est, tanquam celebri in conventu, recumbere: ac se invicem, quaecunque mutuam notitiam habuerint, salutare: easque omnes, tam quae ex terra, quam quae e coelo convenissent, sese ultro ci-

λαις, τὰς μὲν, ὀδυρομένας τε καὶ κλαιούσας, ἀναμιμνησκο-
p. μένας ὅσά τε καὶ οἷα παθοιεν καὶ ἴδοιεν ἐν τῇ ὑπὸ γῆς πορείᾳ·
615 (εἶναι δὲ τὴν πορειαν χιλιετῆ) τὰς δ' αὖ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εὐ-
a. παθείας διηγεῖσθαι καὶ θέας ἀμηχάνους τὸ κάλλος. τὰ μὲν
οὖν πολλὰ, ὦ Γλαύκων, πολλοῦ χρόνου διηγήσασθαι· τὸ δ'
οὖν κεφάλαιον ἔφη τόδε εἶναι, ὅσα πώποτε τινὰ ἠδίκησαν,
καὶ ὅσους ἕκαστοι, ὑπὲρ ἁπάντων δικην δεδωκέναι ἐν μέρει,
ὑπὲρ ἑκάστου δεκακις. τοῦτο δ' εἶναι κατὰ ἑκατονταετηρίδα
b. ἑκάστην, ὡς βίου ὄντος τοσούτου τοῦ ἀνθρωπίνου· ἵνα δεκα-
πλάσιον τὸ ἐκτισμα τοῦ ἀδικήματος ἐκτίνοιεν· καὶ οἷον εἴ-
τινες πολλῶν θανάτων ἦσαν αἴτιοι, ἢ τέλειος προδόντες ἢ στρα-
τόπεδα, καὶ εἰς δουλειας ἐμβεβληκοτες, ἢ τινος ἄλλης κα-
κουχίας μετεσχηκοτες, πάντων τούτων δεκαπλασιας ἀλγηδόνας
ὑπὲρ ἑκάστου κομισαιντο· καὶ αὖ εἴ τινας εὐεργεσιας εὐεργε-
τηκότες, καὶ δικαιοι καὶ ὁσιοι γεγονότες εἶεν, κατὰ ταυτὰ
c. τὴν ἀξιαν κομιζοιντο. τῶν δὲ εὐθὺς γενομένων, καὶ ὀλίγον

troque de his, quae suis in locis viderint, percontari, sibique vicissim ad singula respondere: has quidem dolentes ac flentes memoria malorum, quae in praeterito sub terris itinere & perpessae sunt & viderunt. esse autem iter illud mille annorum. illas vero, quae de coelo descenderant, narrare delicias, pulchritudinisque ingentis spectacula. Multa quidem illa referre, quae longo ordine recitabat, prolixae nimium narrationis, o Glauco. summam vero hanc esse dixit: Quoscunque aliis iniurias intulisse constaret, poenas singulatim pro quolibet decies reddidisse, id est, spatio annorum centum: quasi haec vitae humanae sit meta, ut animae decuplam iniuriae darent poenam. Itaque, si qui caedis multorum causa fuerint, civitatesque & exercitus prodiderint, vel homines in servitutem egerint, vel alicuius alterius flagitii & sceleris conscii fuerint, in his omnibus pro quolibet facinore poenas decuplas pendere. Atque iterum, si qui beneficia quaedam contulerint, iustitiamque & pietatem coluerint, eadem ratione praemia reportare. De his vero, qui statim, ac nati sunt, decessere, aut breve tem-

χρόνον βιούντων περὶ ἄλλα ἔλεγεν οὐκ ἄξια μνήμης. εἰς δὲ θεοὺς ἀσεβείας τε καὶ εὐσεβείας, καὶ γονέας, καὶ αὐτόχειρας φόνου, μείζους ἔτι τοὺς μισθοὺς ἀπῄγειτο. ἐφη γὰρ δὴ παραγενέσθαι ἐρωτωμένῳ ἑτέρῳ ὑπὸ ἑτέρου ὅπου ἂν εἴη Ἀρδιαῖος ὁ μέγας. ὁ δὲ Ἀρδιαῖος οὗτος τῆς Παμφυλίας ἔν τινι πόλει τυραννος ἐγεγόνει, ἤδη χιλιοστὸν ἔτος εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον· γέροντά τε πατέρα ἀπεκτείνας, καὶ πρεσβύτερον ἀδελφὸν, καὶ ἄλλα δὴ πολλά τε καὶ ἀνόσια εἰργασμένος, d. ὡς ἐλέγετο. ἔφη οὖν τὸν ἐρωτώμενον εἰπεῖν, Οὐχ ἥκει, φάναι, οὐδ' ἂν ἥξει δεῦρο. ἐθεασάμεθα γὰρ οὖν δὴ καὶ τοῦτο τῶν δεινῶν θεαμάτων. ἐπειδὴ ἐγγὺς τοῦ στόμιου ἦμεν μέλλοντες ἀνιέναι, καὶ τἄλλα πάντα πεπονθότες, ἐκεῖνόν τε κατείδομεν ἐξαίφνης, καὶ ἄλλους σχεδόν τι αὐτῶν τοὺς πλείστους τυράννους. ἦσαν δὲ καὶ ἰδιῶται τινες τῶν μεγάλα ἡμαρτηκότων· οὓς οἰομένους ἤδη ἀναβήσεσθαι οὐκ ἐδέχετο τὸ στόμιον, e. ἀλλ' ἐμυκᾶτο, ὁπότε τις τῶν οὕτως ἀνιάτως ἐχόντων εἰς πονηρίαν, ἢ μὴ ἱκανῶς δεδικαὼς δίκην, ἐπιχειροῖ ἀνιέναι. ἐν-

pus vixere, quaedam parum digna memoria recenſebat. Erga Deos aut & parentes pios, vel impios, & homicidas, qui caede manus proprias polluerunt, maioribus & praemiis & poenis affectos eſſe narrabat. Inquit enim, ſe interfuiſſe, cum alium interrogaret quiſpiam, ubinam Ardiaeus magnus eſſet. hic autem in quadam Pamphyliae civitate tyrannus fuerat, annis iam mille ab iſto tempore exactis: qui ſenem patrem & maiorem natu fratrem occiderat, aliaque plura impia ſcelera perpetraverat. Interrogatumque illum aiebat reſpondiſſe: Non venit Ardiaeus, neque huc veniet. Vidimus igitur inter alia dira hoc ſpectaculum. dum enim egreſſuri hiatum peteremus, cetera omnia perpeſſi, illum protinus vidimus, alioſque cum eo, omnes ferme tyrannos: inter quos & privatos nonnullos, qui magna ſcelera perpetraverant: quos aſcendere iam propemodum auſos hiatus ille minime permittebat; ſed horride mugiebat, quoties aliquis eorum, qui vel inſanabiles eſſent, vel nondum purgati, egredi niteretur. Aderant igitur illic feroces

ταῦθα δὴ ἄνδρες, ἔφη, ἄγριοι, καὶ διάπυροι ἰδεῖν, παρεξῶντες καὶ καταμανθάνοντες τὸ φθέγμα, τοὺς μὲν ἰδιᾳ λαβόντες ἦγον, τὸν δὲ Ἀρδιαῖον καὶ ἄλλους συμπολίσαντες χεῖράς τε
p. καὶ πόδας καὶ κεφαλὴν, καταβαλόντες καὶ ἐκδείραντες, εἷλκον
616 παρὰ τὴν ὁδὸν ἐκτὸς ἐπ' ἀσπαλάθων κνάμπτοντες, καὶ τοῖς
a. ἀεὶ παριοῦσι σημαίνοντες ὧν ἕνεκά τε ταῦτα ὑπομένοιεν, καὶ ὅτι εἰς τὸν τάρταρον ἐμπεσούμενοι ἄγοιντο. ἔνθα δὴ φόβων, ἔφη, πολλῶν καὶ παντοδαπῶν σφίσι γεγονότων τοῦτον ὑπερβάλλειν τὸν φόβον, εἰ μυκήσαιτο τὸ ξύμπαν· καὶ ἀσμενέστατα ἕκαστον σιγήσαντος ἀναβῆναι. καὶ τὰς μὲν δὴ δίκας τε
b. καὶ τιμωρίας, τοιαύτας τινὰς εἶναι· καὶ αὖ τὰς εὐεργεσίας ταύταις ἀντιστρόφους. ἐπειδὴ δὲ τοῖς ἐν τῷ λειμῶνι ἑκάστοις ἑπτὰ ἡμέραι γένοιντο, ἀναζῶντας ἐντεῦθεν, δεῖν τῇ ὀγδόῃ πορεύεσθαι, καὶ ἀφικνεῖσθαι τεταρταίους. ὅθεν καθορᾶν ἄνωθεν διὰ παντὸς τεῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς τεταμένον φῶς εὐθύ, οἷον κίονα, μάλιστα τῇ Ἰριδι προσφερὲς, λαμπρότερον δὲ καὶ καθαρώτερον. εἰς ὃ ἀφικέσθαι προελθόντας ἡμερησίαν ὁδόν·

quidam viri, aſpectu ignei: qui, cum mugitum ſubito perpendiſſent, hos ſeorſum rapiebant, Ardiaeum ſcilicet eiuſque perſimiles: manibuſque & pedibus & cervice devinctis, proſternebant eos, excarnificabantque, & ſecus viam quandam ad exteriorem partem raptatos, tribulis lacerabant: praetereuntibus indicantes, quam illi ob cauſam talia paterentur, quodque in Tartarum proiiciendi agitarentur. Ubi cum multa variaque eos terrerent, hic pavor vehementiſſime vexabat, cum in aſcenſu mugitus excitabatur: quo ſilente quiſque libentiſſime aſcendere videbatur. Ac poenas quidem & ſupplicia huiuſmodi recenſebat: contra vero beneficia eiuſmodi. Cum vero animae illae, quibus de ſupra diximus, in prato dies ſeptem requieverint, oportere eas dicebat, octavo ſurgentes die, illinc recedere: & quarto demum die ad locum aliquem pervenire, unde ſuperne per totum coelum atque terram extenſam videatur lumen, tanquam columna erectum, Iridi ſimillimum, clarius tamen ac purius. In id unius diei itinere ve-

καὶ ἰδεῖν αὐτόθι κατὰ μέσον τὸ φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰ ἄκρα c.
τῶν δεσμῶν αὐτοῦ τεταμένα. εἶναι γὰρ τοῦτο τὸ φῶς ξύν-
δεσμον τοῦ οὐρανοῦ, οἷον τὰ ὑποζώματα τῶν τριήρων, οὕτω
πᾶσαν συνέχον τὴν περιφοράν. ἐκ δὲ τῶν ἄκρων τεταμένον
Ἀνάγκης ἄτρακτον, δι' οὗ πάσας ἐπιστρέφεσθαι τὰς περιφο-
ράς· οὗ τὴν μὲν ἠλακάτην τε καὶ τὸ ἄγκιστρον εἶναι ἐξ ἀδά-
μαντος, τὸν δὲ σφόνδυλον, μικτὸν ἔκ τε τούτου καὶ ἄλλων
γενῶν. τὴν δὲ τοῦ σφονδύλου φύσιν εἶναι τοιάνδε, τὸ μὲν d.
σχῆμα, οἷαπερ ἡ τοῦ ἐνθάδε. νοῆσαι δὲ δεῖ, ἐξ ὧν ἔλεγε,
τοιόνδε αὐτὸν εἶναι, ὥσπερ ἂν εἰ ἐν ἑνὶ μεγάλῳ σφονδύλῳ
κοίλῳ καὶ ἐξεγλυμμένῳ διαμπερὲς ἄλλος τοιοῦτος ἐλάττων
ἐγκείοιτο, ἁρμόττων, καθάπερ οἱ κάδδοι οἱ εἰς ἀλλήλους ἁρ-
μόττοντες· καὶ οὕτω δὴ τρίτον ἄλλον καὶ τέταρτον, καὶ ἄλ-
λους τέτταρας. ὀκτὼ γὰρ εἶναι τοὺς ξύμπαντας σφονδύλους,
ἐν ἀλλήλοις ἐγκειμένους κύκλους, ἄνωθεν τὰ χείλη φαίνον-
τας, νῶτον συνεχὲς ἑνὸς σφονδύλου ἀπεργαζομένους περὶ τὴν e.
ἠλακάτην. ἐκείνην δὲ διὰ μέσου τοῦ ὀγδόου διαμπερὲς ἐλη-
λάσθαι. τὸν μὲν οὖν πρῶτόν τε καὶ ἐξωτάτω σφόνδυλον, πλα-

niſſe: vidiſſeque ibi medio in lumine extrema coeleſtium liga-
minum a coelo tenſa. eſſe enim lumen iſtud coeli vinculum,
quemadmodum triremium ſuccinturae, atque ita circumferen-
tiam omnem eſſe contentam. Ex apicibus vero ſuſpenſum
Neceſſitatis Deae penſum, per quod omnes circuitus peragan-
tur. cuius fuſus quidem & cuſpis ex adamante; verticulum
vero ex hoc aliiſque generibus mixtum: cuius natura huiuſ-
modi ſit ſecundum figuram quidem, qualis apud nos cerni-
tur. Animadvertendum tamen ex illius ſermone, perinde ſe
habere, ac ſi uno quodam amplo concavoque verticulo, &
per totum ſculpto, aliud minus ſimileque inſertum iaceat, ita
congruens, ut plerumque cadi, qui invicem inſeruntur: atque
ita tertium & quartum, & alia quatuor. octo enim illa verti-
cula eſſe, inſertos invicem circulos, labia ſuperne oſtenden-
tia, dorſum vero unius verticuli continuum circa fuſium effi-
cientia: fuſum vero illum per medium octavum, perque to-

τύτατον τὸν τοῦ χείλους κύκλον ἔχειν· τὸν δὲ τοῦ ἕκτου, δεύτερον· τρίτον δὲ, τὸν τοῦ τετάρτου· τέταρτον δὲ, τὸν τοῦ ὀγδόου· πέμπτον δὲ, τὸν τοῦ ἕβδόμου· ἕκτον δὲ, τὸν τοῦ πέμπτου· ἕβδομον δὲ, τὸν τοῦ τρίτου· ὄγδοον δὲ, τὸν τοῦ δευτέρου. καὶ τὸν μὲν τοῦ μεγίστου, ποικίλον· τὸν δὲ τοῦ ἑβδόμου, λαμπρότατον· τὸν δὲ τοῦ ὀγδόου, τὸ χρῶμα ἀπὸ τοῦ ἑβδόμου ἔχειν προσλάμποντος· τὸν δὲ τοῦ δευτέρου καὶ πέμπτου, παραπλήσια ἀλλήλοις, ξανθότερα ἐκείνων· τρίτον δὲ, λευκότατον χρῶμα ἔχειν· τέταρτον δὲ, ὑπερέρυθρον· δεύτερον δὲ, λευκότητι τὸν ἕκτον ὑπερβάλλειν. κυκλεῖσθαι δὲ δεῖ φερόμενον τὸν ἄτρακτον, ὅλον μὲν τὴν αὐτὴν ὁρᾶν· ἐν δὲ τῷ ὅλῳ περιφερομένῳ, τοὺς μὲν ἐντὸς ἑπτὰ κύκλους, τὴν ἐναντίαν τῷ ὅλῳ ἠρέμα περιφέρεσθαι. αὐτῶν δὲ τούτων τάχιστα μὲν ἰέναι τὸν ὀγδοον, δευτέρους δὲ καὶ ἅμα ἀλλήλοις, τόν τε ἕβδομον καὶ ἕκτον καὶ πέμπτον· τὸν τρίτον δὲ, ὁρᾷ ἰέναι ὡς σφισι φαίνεσθαι ἐπανακυκλούμενον τὸν τέταρτον· τέταρτον δὲ, τὸν τρίτον· καὶ πέμπτον, τὸν δεύτερον. φέρεσθαι δὲ αὐτὸν ἐν τοῖς τῆς Ἀνάγκης γόνασιν. ἐπὶ δὲ τῶν κύκλων αὐτοῦ ἄνω-

p. 617 a.

tum esse traiectum. Primum igitur extimumque verticulum labii circulum habere latissimum: sexti autem secundum: tertium quarti: quartum octavi: quintum septimi: quinti sextum: tertii septimum: octavum vero secundi: primi item atque maximi circulum varium esse: septimi lucidissimum: octavi autem verticuli circulum colorem a septimo irradiante suscipere: secundi vero ac quinti, similes invicem, illis aliquantulo flaviores: tertium sane colorem candidissimum possidere: quartum, subrubeum: secundum vero, sextum albedine superare. Ac fusum quidem totum volutione circumferri: cum vero totum volvatur, septem interiores circulos motu totius contrario tardius circumverti. Ex his plane octavum motu rapidissimo agitari: secundos vero, alterum alteri consequenter, septimum, sextum & quintum. Tali vero tertium motu ferri, ut quartum circumvolvere videatur: quartum autem tertium: & quintum, secundum. fusum vero in Necessita-

ἕκαστον βεβηκέναι Σειρῆνα συμπεριφερομένην, φωνὴν μίαν ἱεῖσαν ἁρμονίαν· ἐκ πασῶν δὲ ἑκτὼ οὐσῶν μίαν ἁρμονίαν ξυμφωνεῖν. ἄλλας δὲ καθημένους τρεῖς ἐπὶ ἴσου τρεῖς, ἐν θρόνῳ ἑκάστην, θυγατέρας τῆς Ἀνάγκης, Μοίρας, λευχειμονούσας, στέμματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἐχούσας, Λάχεσίν τε καὶ Κλωθὼ καὶ Ἄτροπον, ὑμνεῖν πρὸς τὴν τῶν Σειρήνων ἁρμονίαν, Λάχεσιν μὲν, τὰ γενόμενα· Κλωθὼ δὲ, τὰ ὄντα· Ἄτροπον δὲ, τὰ μέλλοντα καὶ τὴν μὲν Κλωθὼ τῇ δεξιᾷ χειρὶ ἁπτομένην συνεπιστρέφειν τοῦ ἀτράκτου τὴν ἔξω περιφοράν, διαλειπουσαν χρόνον τὴν δὲ Ἄτροπον, τῇ ἀριστερᾷ τὰς ἐντὸς αὖ ὡσαύτως· τὴν δὲ Λάχεσιν ἐν μέρει ἑκατέρᾳ ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἁπτεσθαι. σφᾶς οὖν, ἐπειδὴ ἀφικέσθαι, εἰς κλῆρος δεῖν ἰέναι πρὸς τὴν Λάχεσιν. προφήτην οὖν τινα σφᾶς πρῶτον μὲν ἐν τάξει διαθεῖσαι· ἔπειτα λαβόντα ἐκ τῶν τῆς Λαχέσεως γονάτων κλήρους τε καὶ βίων παραδείγματα, ἀναβάντα ἐπί τι βῆμα ὑψηλὸν, εἰπεῖν, Ἀνάγκης θυγατρὸς κόρης Λαχέσεως λόγος. Ψυχαὶ ἐφήμεροι, ἀρχὴ ἄλλης περιόδου

tis genibus circumverti. Superne praeterea cuilibet circulo haerere Sirenem una cum globo delatam, vocem unam, tonum unum videlicet, emittentem: unam tamen harmoniam ex omnibus octo concinere. Alias autem tres Neceſſitatis filias aequali invicem intervallo in throno ſedere: Parcas veſtibus albis, capite coronato, Lacheſin, Clotho, Atropon: quae ad Sirenum harmoniam canant. Lacheſis quidem praeterita, praeſentia Clotho, Atropos vero futura. Et Clotho equidem cum matre ſimul, intermiſſione quadam temporis, dextra manu tangentem fuſi extimam circumferentiam circumagere: Atropon vero ſiniſtra iterum interiores ſimiliter: Lacheſin denique viciſſim utraque manu utrinque tangere. Illuc ergo animas, cum venerint, ſtatim oportere ad Lacheſin accedere. ubi illico propheta aliquis primum ſingulas diſponit in ordinem: poſtea, cum ex genibus Lacheſis ſortes, & vitarum exempla ſuſceperit, aliquod ſublime tribunal aſcendens ſic fatur: Oratio Lacheſis puellae formoſiſſimae, Neceſſitatis filiae. O ani-

e. θνητοῦ γένους θανατηφόρου· οὐχ ὑμᾶς δαίμων λήξεται, ἀλλ' ὑμεῖς δαίμονα αἱρήσεσθε. πρῶτος δ' ὁ λαχὼν, πρῶτος αἱρείσθω βιον, ᾧ συνέσται ἐξ ἀνάγκης. ἀρετὴ δὲ ἀδέσποτον, ἣν τιμῶν καὶ ἀτιμάζων, πλέον καὶ ἔλαττον αὐτῆς ἕκαστος ἕξει. αἰτία ἑλομένου· θεὸς ἀναίτιος. Ταῦτα εἰπόντα, ῥῖψαι ἐπὶ πάντας τοὺς κλήρους. τὸν δὲ παρ' αὐτὸν πεσόντα, ἕκαστον ἀναιρεῖσθαι, πλὴν οὗ· ἐ δὲ οὐκ ἐᾷν. τῷ δὲ ἀνελομένῳ δῆλον
p. εἶναι ὁπόσος εἴληχε. μετὰ δὲ τοῦτο κῦβις τὰ τῶν βιων παρα-
618 δείγματα εἰς τὸ πρόσθεν σφῶν θεῖναι ἐπὶ τὴν γῆν, πολὺ πλείω
a. τῶν παρόντων. εἶναι δὲ παντοδαπὰ ζώων τε γὰρ πάντων βιους καὶ δὴ καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους ἅπαντας. τυραννίδας τε γὰρ ἐν αὐτοῖς εἶναι, τὰς μὲν, διατελεῖς, τὰς δὲ, καὶ μεταξὺ διαφθειρομένας, καὶ εἰς πενίας τε καὶ φυγὰς καὶ εἰς πτωχειας τελευτώσας. εἶναι δὲ καὶ ἀσκίμων ἀνδρῶν βίους· τοὺς μὲν, ἐπ εἴδεσι καὶ κατα κάλλη, καὶ τὴν ἀλλην ἰσχὺν τε καὶ
b. ἀγωνίαν, τοὺς δ' ἐπ γένεσι καὶ προγόνων ἀρεταῖς, καὶ εὐδο-

mae unius diei, circuitus alterius initium, mortalis ac letiferi generis, non vos daemon ſortietur, ſed vos daemonem eligetis. qui prior ſortem ceperit, prior eligat vitam, cui neceſſario inhaerebit. Virtus inviolabilis, ac libera: quam prout honorabit quis, aut negliget, ita plus aut minus ex ea poſſidebit. eligentis quidem culpa eſt omnis: Deus autem extra culpam. Haec fatus, ſortes ſuper omnes fundit: ex quibus quilibet eam rapit, quae ſuper ipſum ceciderit: neque licet cuiquam, quotus ordine ſit, agnoſcere, niſi cum ceperit. tunc enim dumtaxat, quotus ſit, ſortitus intelligit. Poſt haec item exempla vitarum coram ipſis in pavimento diſponit, multo plura, quam quae hic ad praeſens apparent. Eſſe vero hominum atque omnium animalium vitas omniformes aſſerebat. Tyrannides enim in illis exſtare, partim perpetuas, partim ad tempus, quae medio in ſpatio corruant, in paupertatem delapſas, exſilium, & inopiam. Exſtare & praeclarorum virorum vitas, partim ſpecie, decore, viribus, certaminibuſque praeſtantium: partim maiorum proſapia &

κίμων κατὰ ταῦτα· ὡσαύτως δὲ καὶ γυναικῶν. ψυχῆς δὲ
τάξιν οὐκ ἐνεῖναι, διὰ τὸ ἀναγκαίως ἔχειν, ἄλλον ἑλομένην
βίον, ἀλλοίαν γίνεσθαι· τὰ δ' ἄλλα ἀλλήλοις τε καὶ πλούτοις
καὶ πενίαις, τὰ δὲ, νόσοις, τὰ δὲ, ὑγιείαις μεμίχθαι· τὰ δὲ,
καὶ μέσον τούτων. ἔνθα δὴ, ὡς ἔοικεν, ὦ φίλε Γλαύκων, ὁ
πᾶς κίνδυνος ἀνθρώπῳ· καὶ διὰ ταῦτα μάλιστα ἐπιμελητέον
ὅπως ἕκαστος ἡμῶν, τῶν ἄλλων μαθημάτων ἀμελήσας, τού- c.
του τοῦ μαθήματος καὶ ζητητὴς καὶ μαθητὴς ἔσται· ἐάν πο-
θεν οἷός τ' ᾖ μαθεῖν καὶ ἐξευρεῖν τις αὐτὸν ποιήσει δυνατὸν
καὶ ἐπιστήμονα, βίον καὶ χρηστὸν καὶ πονηρὸν διαγιγνώσκοντα,
τὸν βέλτιω ἐκ τῶν δυνατῶν ἀεὶ παταχοῦ αἱρήσεται· ἀναλο-
γιζόμενον πάντα τὰ νῦν δὴ ῥηθέντα, καὶ ξυντιθέμενα ἀλλή-
λοις καὶ διαιρούμενα, πρὸς ἀρετὴν βίου πῶς ἔχει· καὶ εἰδέναι
τί κάλλος πενίᾳ ἢ πλούτῳ κραθὲν, καὶ μετὰ ποίας τινὸς ψυ- d.
χῆς ἕξεως, κακὸν ἢ ἀγαθὸν ἐργάζεται· καὶ τί εὐγένειαι καὶ
δυσγένειαι, καὶ ἰδιωτεῖαι καὶ ἀρχαὶ, καὶ ἰσχύες καὶ ἀσθένειαι,
καὶ εὐμαθίαι καὶ δυσμαθίαι, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τῶν φύ-

virtute nobilium. & mulierum vitas eodem modo. Animae vero ordinem & conditionem non ineſſe, eo quod neceſſe ſit, ut aliam vitam eligens conditionis alterius efficiatur. cetera vero invicem, partim divitiis & paupertatibus eſſe commixta, partim morbis & ſanitate: partim iſtorum medium obtinere. Ubi profecto, o Glauco, omne hominis conſiſtit periculum. quamobrem omni ſtudio danda opera eſt, ut quiſque noſtrum, omiſſis ceteris diſciplinis, hanc quaerat aſſequaturque pro viribus diſciplinam, per quam & poſſit & ſciat vitam bonam a mala diſcernere, & quoad fieri poteſt, ex omnibus eligere meliorem: animadvertens, quae nunc diximus, omnia, quid coniuncta invicem, vel diſiuncta, ad virtutem vitae conducant. nec non intelligat, quid pulchritudo cum paupertate vel divitiis iuncta, & quali cum habitu animae, malum operatur vel bonum: quidve nobilitas, ignobilitaſve; vita privata, & imperium; robur, & imbecillitas; velox ingenium, & tardum; ceteraque huiuſmodi, quae natura circa ani-

σει περὶ ψυχὴν ὄντων, καὶ τῶν ἐπικτήτων, τί ξυγκεραννύμενα πρὸς ἄλληλα ἐργάζεται. ὥστε ἐξ ἁπάντων αὐτῶν δυνατὸν εἶναι συλλογισάμενον, αἱρεῖσθαι, πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς φύσιν ἀποβλέποντα, τὸν τε χείρω καὶ τὸν ἀμείνω βίον. χείρω μὲν καλοῦντα, ὃς αὐτὴν ἐκεῖσε ἄξει εἰς τὸ ἀδικωτέραν γίγνεσθαι· ἀμείνω δὲ, ὅστις εἰς τὸ δικαιοτέραν. τὰ δὲ ἄλλα πάντα χαίρειν ἐᾶν. ἑωράκαμεν γὰρ ὅτι ζῶντί τε καὶ τελευτήσαντι αὐτῇ κρατίστη αἵρεσις. ἀλαμαντίνως δεῖ δὴ ταύτην τὴν δόξαν ἔχοντα, εἰς Ἅιδου ἰέναι, ὅπως ἂν ἧ καὶ ἐκεῖ ἀνέκπληκτος ὑπὸ πλούτων τε καὶ τῶν τοιούτων κακῶν· καὶ μὴ, ἐμπεσὼν εἰς τυραννίδας καὶ ἄλλας τοιαύτας πράξεις, πολλὰ μὲν ἐργάσηται καὶ ἀνήκεστα κακὰ, ἔτι δὲ αὐτὸς μείζω πάθῃ· ἀλλὰ γνῶ τὸν μέσον ἀεὶ τῶν τοιούτων βίον αἱρεῖσθαι, καὶ φεύγειν τὰ ὑπερβάλλοντα ἑκατέρωσε, καὶ ἐν τῷδε τῷ βίῳ, κατὰ τὸ δυνατὸν, καὶ ἐν παντὶ τῷ ἔπειτα. οὕτω γὰρ εὐδαιμονέστατος γίγνεται ἄνθρωπος. καὶ δὴ οὖν καὶ τότε ὁ ἐκείνου ἄγγελος ἔφη ἐλθεῖν τὸν μὲν πρόφητην οὕτως εἰπεῖν, Καὶ τελευτήσαντι ἐπάρτι, σὺν νῷ ἐλομένῳ, συντόνως ζῶντι, κεῖται

mam sunt, & quae acquiruntur, invicem copulata faciunt: ut ex his omnibus singulorum naturam valeat considerare, ad animae naturam respiciens, & meliorem vitam a deteriori discernere: deteriorem eam appellans, quae iniustiorem animam efficit; potiorem autem, quae iustiorem: reliqua vero contemnat. vidimus enim, & viventi & mortuo electionem hanc optimam esse. Cum hac igitur opinione, instar adamantis firma atque rata, oportet ad inferos proficisci: ne quis illic divitias malaque huiusmodi admiretur; neve in tyrannides, & alias huiusmodi actiones, incidens, multa & insanabilia scelera perpetret, ipseque rursus deteriora perpetiatur. immo vero sciat mediam semper istorum omnium, missis extremis, vitam eligere, & in hac vita, & in futura: ita enim quisque fit beatissimus. Enimvero, qui tunc rediit illinc nuntius, ostendebat hoc patto prophetam in edicto adiecisse: Si quis postremus etiam accedit, eligat modo prudenter, constanter vivat, vita

βίος ἀγαπητὸς, οὐ κακός. μήτε ὁ ἄρχων αἱρέσεως ἀμελείτω, μήτε ὁ τελευτῶν ἀθυμείτω. Εἰπόντος δὲ ταῦτα, τὸν πρῶτον λαχόντα ἔφη εὐθὺς ἐπιόντα τὴν μεγίστην τυραννίδα ἐλέσθαι, καὶ ὑπὸ ἀφροσύνης τε καὶ λαιμαργίας, οὐ πάντα ἱκανῶς ἀνασκεψάμενον ἑλέσθαι· ἀλλ' αὐτὸν λαθεῖν ἐνοῦσαν εἱ- c
μαρμένην, παιδῶν αὐτοῦ βρώσεις, καὶ ἄλλα κακά· ἐπειδὴ δὲ κατὰ σχολὴν σκέψασθαι, κόπτεσθαί τε καὶ ὀδύρεσθαι τὴν αἵρεσιν, οὐκ ἐμμένοντα τοῖς προῤῥηθεῖσιν ὑπὸ τοῦ προφήτου. οὐ γὰρ ἑαυτὸν αἰτιᾶσθαι τῶν κακῶν, ἀλλὰ τύχην τε καὶ δαίμονας, καὶ πάντα μᾶλλον ἀνὴ ἑαυτοῦ. εἶναι δὲ αὐτὸν τῶν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡκόντων, ἐν τεταγμένῃ πολιτείᾳ ἐν τῷ προτέρῳ βίῳ βεβιωκότα, ἔθει, ἄνευ φιλοσοφίας, ἀρετῆς μετ- d
ειληφότα. ὡς δὲ καὶ εἰπεῖν, οὐκ ἐλάττους εἶναι ἐν τοῖς τοιούτοις ἁλισκομένους τοὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἥκοντας, ἅτε πόνων ἀγυμνάστους· τῶν δ' ἐκ τῆς γῆς τοὺς πολλοὺς, ἅτε αὐτούς τε πεπονηκότας, ἄλλους τε ἑωρακότας, οὐκ ἐξ ἐπιῤῥο-

occurret expetenda, non mala. primus ne oscitanter eligat, ultimus ne desperet. Cum haec dixisset, eum, cui primo sors obvenerat, illico, inquit, properantem tyrannidem maximam elegisse: ac propter insciti am aviditatemque haud satis singula prius examinasse, & idcirco ignoravisse, quod in ea vita fato decretum erat, ut filios suos voraret, aliaque mala plurima sustineret. postea vero, ubi per otium electam vitam considerasset, eiulasse, electionem noxiam deplorantem, quod non cavisset, quae propheta praedixerat; neque se ipsum, tanquam malorum causam, damnantem, sed fortunam daemonesque, & reliqua omnia potius, quam se ipsum. Fuisse vero illum ex his, qui de coelo descenderant, qui sane in superiori vita in civitate aliqua moderata vixerat, virtutemque usu quodam, absque philosophiae tamen studiis, exercuerat. Neque pauciores ex his, qui ex alto cadunt, quam ex aliis, utpote malorum ignaros, decipi eligendo. Eorum vero, qui e terra venerunt, plurimos, quia & ipsi calamitatibus laboraverint, & la-

μῆς τὰς αἱρέσεις ποιεῖσθαι. διὸ δὴ καὶ μεταβολὴν τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ταῖς πολλαῖς τῶν ψυχῶν γίγνεσθαι, καὶ διὰ τὴν τοῦ κλήρου τύχην. ἐπεὶ, εἴτις ἀεὶ, ὁπότε εἰς τὸν ἐν-
e. θάδε βίον ἀφικνοῖτο, ὑγιῶς φιλοσοφοῖ, καὶ ὁ κλῆρος αὐτῷ τῆς αἱρέσεως μὴ τελευταῖος πίπτοι, κινδυνεύει, ἐκ τῶν ἐκεῖθεν ἀπαγγελλομένων, οὐ μόνον ἐνθάδε εὐδαιμονεῖν ἂν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε καὶ δεῦρο πάλιν πορείαν οὐκ ἂν χθονίαν καὶ τραχεῖαν πορεύεσθαι, ἀλλὰ λείαν τε καὶ οὐρανίαν. ταύτην γὰρ δὴ, ἔφη, τὴν θέαν ἀξίαν εἶναι ἰδεῖν, ὡς ἕκασται
p. αἱ ψυχαὶ ᾑροῦντο τοὺς βίους. ἐλεεινήν τε γὰρ ἰδεῖν εἶναι καὶ
620 γελοίαν καὶ θαυμασίαν. κατὰ συνήθειαν γὰρ τοῦ προτέρου
a. βίου τὰ πολλὰ αἱρεῖσθαι. ἰδεῖν μὲν γὰρ ψυχὴν, ἔφη, τὴν ποτὲ Ὀρφέως γενομένην, κύκνου βίον αἱρουμένην, μίσει τοῦ γυναικείου γένους, διὰ τὸν ὑπ' ἐκείνων θάνατον οὐκ ἐθέλουσαν ἐν γυναικὶ γεννηθεῖσαν γενέσθαι. ἰδεῖν δὲ τὴν Θαμύρου, ἀηδόνος ἑλομένην. ἰδεῖν δὲ καὶ κύκνον μεταβάλλοντα εἰς ἀνθρωπείου βίου αἵρεσιν· καὶ ἄλλα ζῶα μουσικὰ ὡσαύτως, ὡς

borantes alios viderint, haud temere vitam eligere. Quam ob causam, ac etiam propter sortis fortunam, bonorum malorumque multis animis mutationem contingere. Porro, si quis semper, cum in hanc vitam venerit, sincere philosophetur, neque electionis sors ultima ei contingat: eum ex his, quae illinc nuntiantur, apparet, non solum felicem fore, sed & profectionem hinc illuc, regressionemque huc iterum, haud sane terrenam & asperam subiturum, sed lenem atque coelestem. Hoc quoque consideratione dignum spectaculum esse dicebat, quomodo singulae animae vitas singulas eligebant. miserabile quippe istud, ridiculum, visuque mirum, electionem scilicet secundum vitae prioris consuetudinem ut plurimum facientes. Animam enim, inquit, quae olim Orphei fuerat, vidisse cygni vitam odio muliebris generis eligentem: nolentem videlicet ex mulieribus, a quibus occisus fuerat, nasci: Thamyris vero, philomelae. Cygnum etiam conspexisse ad humanae vitae ele-

τὸ εἰκός. τὴν δὲ λαχοῦσαν ψυχὴν ἐλέσθαι λέοντος βίον· εἶναι b
δὲ τὴν Αἴαντος τοῦ Τελαμωνίου, φεύγουσαν ἄνθρωπον γενέσθαι, μεμνημένην τῆς τῶν ὅπλων κρίσεως. τὴν δ' ἐπὶ τούτῳ, Ἀγαμέμνονος. ἐχθρὰν δὲ καὶ ταύτην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, διὰ τὰ πάθη, ἀετοῦ διαλλάξαι βίον. ἐν μέσοις δὲ λαχοῦσαν τὴν Ἀταλάντης ψυχήν, κατιδοῦσαν μεγάλας τιμὰς ἀθλητοῦ ἀνδρὸς, οὐ δυνασθαι παρελθεῖν, ἀλλὰ λαβεῖν. μετὰ δὲ ταύτην ἰδεῖν τὴν Ἐπειοῦ τοῦ Πανοπέως εἰς τεχνι- c
κῆς γυναικὸς ἰοῦσαν φύσιν. πόρρω δ' ἐν ὑστάτοις ἰδεῖν τὴν τοῦ γελωτοποιοῦ Θερσίτου, πίθηκον ἐνδυσμένην. κατὰ τύχην δὲ, τὴν Ὀδυσσέως, λαχοῦσαν πασῶν ὑστάτην, αἱρησομένην ἰέναι· μνήμη δὲ τῶν προτέρων πόνων. φιλοτιμίας λελωφηκυῖαν, ζητεῖν περιοῦσαν χρόνον πολὺν, βίον ἀνδρὸς ἰδιώτου ἀπράγμονος, καὶ μόλις εὑρεῖν κείμενόν που καὶ παρημελημένον ὑπὸ τῶν ἄλλων· καὶ εἰπεῖν ἰδοῦσαν, ὅτι τὰ αὐτὰ ἂν ἔπραξε d

ctionem converſum, aliaque muſica animalia, ut conſentaneum eſt, ſimiliter. Quandam etiam animam, cum oblatae ſortes eſſent, leonis elegiſſe vitam. hanc vero Aiacis Telamonii fuiſſe dicebat, deteſtantem hominum naturam, quoties iudicii illius, ubi pro armis cum Ulyſſe contendit, in mentem veniſſet. Poſt hunc Agamemnonis animam propter aerumnas, odio humani generis, vitam aquilae aſciviſſe. Atalantes autem animam, cui media quaedam ſors contigerat, intuitam, dixit, quam maximis honoribus vir athleta afficiatur, continere ſe non potuiſſe, quin vitam athletae eligeret. Animam deinde Epei Panopeenſis ad artificioſae mulieris naturam protinus migraſſe. Longe vero inter noviſſimas ridiculoſi Therſitis animam ſimiam induiſſe. Caſu vero, Ulyſſis animae ſortem ultimam adveniſſe, dicebat. praeteritorum autem laborum memoria, ab ambitione ceſſantem, diuque, prius quam eligeret, circumeuntem, quaeſiſſe privati hominis, maximeque a rebus regendis alieni, vitam. eamque vix tandem alicubi iacentem, & ab aliis neglectam, reperiſſe: dixiſſeque, non aliam ſe vitam

καὶ πρώτη λαχοῦσα· καὶ ἀσμένην ἑλέσθαι. καὶ ἐκ τῶν ἄλλων δὴ ζῳρίων ὡσαυτως εἰς ἀνθρωπους ἰέναι καὶ εἰς ἄλληλα· τὰ μὲν ἀδικα, εἰς τὰ ἄγρια· τὰ δὲ δίκαια, εἰς τὰ ἥμερα μεταβάλλοντα, καὶ πάσας μίξεις μιγνυσθαι. ἐπειδὴ δ' οὖν πάσας τὰς ψυχὰς τοὺς βίους ἡρῆσθαι, ὥσπερ ἔλαχον, ἐν τάξει προσιέναι πρὸς τὴν Λάχεσιν. ἐκείνην δ' ἑκάστῳ ὃν εἵλετο δαίμονα, τοῦτον φύλακα ξυμπέμπειν τοῦ βίου, καὶ ἀτοπληρωτὴν τῶν αἱρεθέντων. ὃν πρῶτον μὲν ἄγειν αὐτὴν πρὸς τὴν Κλωθὼ, ὑπὸ τὴν ἐκείνης χεῖρά τε καὶ ἐπιστροφὴν τῆς τοῦ ἀτράκτου δίνης, κυροῦντα ἣν λαχὼν εἵλετο μοῖραν. ταύτης δ' ἁφαψάμενον, αὖθις ἐπὶ τὴν τῆς Ἀτρόπου ἄγειν νῆσιν, ἀμεταστρεφα τὰ ἐπικλωθέντα ποιοῦντα. ἐντεῦθεν δὲ δὴ ἀμεταστρεπτὶ ὑπὸ τὸν τῆς Ἀνάγκης ἰέναι θρόνον· καὶ δι' ἐκείνου διελθόντα, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄλλοι διῆλθον, πορευεσθαι ἅπαντας εἰς τὸ τῆς Λήθης πεδίον διὰ καυματός τε καὶ πνιγους δεινοῦ. καὶ γὰρ εἶναι αὐτὸ κενὸν δενδρων τε καὶ ὅσα γῆ φυει.

electuram fuiſſe, etiamſi ſortem primam nacta eſſet: quare vitam illam libenter fuiſſe complexam. Ex feris item aliis in homines tranſire animas aſſerebat, & invicem commutari: iniuſtas quidem, in feras agreſtes: iuſtas autem manſuetorum animalium vitam capeſſere: atque omnes hunc in modum confici mixtiones. Cum vitas omnes animae gradatim, ut ſors dederat, elegiſſent, longo ordine ad Lacheſin acceſſiſſe narrabat. Lacheſin vero cuique daemonem, quem ceperat quaeque, ipſius vitae cuſtodem perſcripſiſſe, electorumque operum exſecutorem. Hunc in primis ad Clotho animam ducere, & ſub illius manu, revolutioneque & vertigine fuſi, approbare, quam ſortitus fortunam elegerat. hanc ubi tetigit, mox hinc ad Atropon nentem, quae immutabilia ſtamina reddat. Illinc poſtea propere Neceſſitatis thronum adire, per quem cum tranſierint omnes, ſub vehementi calore & aeſtu in campum Lethaeum proficiſci, arboribus & omnibus, quaecunque terra naſcuntur, penitus deſtitutum. Recumbere igitur ipſas adven-

P. 621 a.

σκηνᾶσθαι οὖν σφᾶς ἤδη ἑσπέρας γιγνομένης παρὰ τὸν Ἀμέλητα ποταμὸν, οὗ τὸ ὕδωρ ἀγγεῖον οὐδὲν σῴζει. μέτρου μὲν οὖν τί τοῦ ὕδατος πιεῖν ἀναγκαῖον εἶναι πιεῖν· τοὺς δὲ φρονήσει μὴ σωζομένους, πλέον πίνειν τοῦ μέτρου. τὸν δὲ ἀεὶ πίνοντα, πάντων ἐπιλανθάνεσθαι. ἐπειδὴ δὲ κοιμηθῆναι καὶ b. μέσας νύκτας γενέσθαι, βροντήν τε καὶ σεισμὸν γενέσθαι, καὶ ἐντεῦθεν ἐξαπίνης ἄλλον ἄλλῃ σέρεσθαι ἄνω, εἰς τὴν γένεσιν ἄττοντας, ὥσπερ ἀστέρας. αὐτὸν δὲ τοῦ μὲν ὕδατος κωλυθῆναι πιεῖν· ὁπῃ μέντοι καὶ ὁπως εἰς τὸ σῶμα ἀφίκοιτο, οὐδὲν εἰδέναι, ἀλλ' ἐξαίφνης ἀναβλέψαι ἰδοῦ ἕωθεν αὐτὸν ἤδη κείμενον ἐπὶ τῇ πυρᾷ. Καὶ οὕτως, ὦ Γλαύκων, μῦθος ἐσώθη, καὶ οὐκ ἀπολεῖ· καὶ ἡμᾶς ἂν σώσειεν, ἂν πειθώμεθα c. αὐτῷ· καὶ τὸν τῆς Λήθης ποταμὸν εὖ διαβησόμεθα, καὶ τὴν ψυχὴν οὐ μιανθησόμεθα. Ἀλλ' ἂν ἡμῖν πειθώμεθα, νομίζοντες ἀθάνατον τὴν ψυχὴν, καὶ δυνατὴν πάντα μὲν κακὰ ἀνέχεσθαι, πάντα δὲ μὴ πάσχειν, τῆς ἄνω ὁδοῦ ἀεὶ ἐξόμεθα· καὶ

tante nocte iuxta Amelitem flumen dicebat, cuius aquam vas nullum contineat. Atque ipsius aquae bibere aliquantum cuique necessarium. eos autem, qui prudentiam ducem non habent, ultra quam deceat bibere. semper vero bibentem omnium oblivisci. Ubi vero ad mediam noctem dormierint, subito tonitru & terrae motu excitos repente alium alio sursum ad generationem consurgere, stellarum instar prosilientes. Se vero flumine ex illo potare prohibitum fuisse, narrabat: quomodo autem in corpus redierit, ignorare: sed cum diluculo subito circumspiceret, se ipsum pyrae impositum animadvertisse. Atque ita, o Glauco, servata est fabula, neque periit: nosque servabit pariter, si ipsi parebimus, & Lethaeum, id est, oblivionis fluvium, bene traducimus, nullaque macula animam inficiemus. Quamobrem si sermonibus meis obtemperabimus, immortalem fore animam arbitrantes, talemque, ut & mala possit & bona omnia sustinere, viam semper ad superiora ducentem sequemur, iustitiamque cum prudentia omni

δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως παντὶ τρόπῳ ἐπιτηδεύσομεν,
ἵνα καὶ ἡμῖν αὐτοῖς φίλοι ὦμεν καὶ τοῖς θεοῖς, αὐτοῦ τε
d. μένοντες ἐνθάδε, καὶ ἐπειδὰν τὰ ἆθλα αὐτῆς κομιζώμεθα,
ὥσπερ οἱ νικηφόροι περιαγειρόμενοι, καὶ ἐνθάδε, καὶ ἐν τῇ
χιλιετεῖ πορείᾳ, ἣν διεληλύθαμεν, εὖ πράττωμεν.

ratione colemus: ut & nobis ipsis simus, & Diis amici, dum hanc ducimus vitam, & postquam virtutis praemia reportaverimus, tanquam potiti victoria & triumphis, & hic, & in millenario annorum itinere, quo de diximus, feliciter habeamus.

VARIAE LECTIONES

DE
CODICE REGIO
PARISIENSI.*

CODEX Regius N°. 1642. eſt chartaceus, ſeculi XV, eleganter & nitide ſcriptus, & egregie ſervatus. Continentur eo:

INDEX Graecus librorum & opuſculorum hoc volumine comprehenſorum.

XENOPHONTIS Hellenica ſ. Graecae Hiſtoriae L. VII.

Eiuſd. *Socratica Apomnemoneumata.*

Eiuſd. *Ageſilaus.*

Eiuſd. *Hieron.*

PLATONIS de Republ. L. X.

Eiuſd. *Sympoſium ſ. Convivium.*

Eiuſd. *Minos ſ. de Legibus.* (In Indice Graeco pro Minoë nominatur Rhadamanthus.)

Eiuſd. *Definitiones.*

HERONIS Stereometrica.

QUAEDAM ad Providentiae Divinae cognitionem pertinentia ex Ariſtotelis doctrina.

CLAUDIUS Ptolemaeus de Criterio &c.

Idem *de coeleſtium orbium motu.*

* vid. Praefatio noſtra ad T. III Opp. Plat.

Eiusd. περὶ προχείρων κανόνων *s.* *de promtis regulis Cap. 23.*

EXCERPTUM ex Appiani Libro, Romanae quidem Historiae XV, Civilis autem belli II. Est autem Excerptum illud comparatio Alexandri & Caesaris.

APPIANI Lib. IVtus de Bello Civili.

DIODORUS de sepultura Alexandri.

MANUELIS Phile Ephesii Iambi de Alexandro M.

Eiusd. *alii Iambi in tabellam, quae nuptias Alexandri pictas exhibebat.* Argumentum ex Luciani Dialogo sumtum, prosa scilicet in metrum conversa.

FRAGMENTUM de variis Animalium generibus, eodem, ut videtur, auctore.

VARIAE LECTIONES.

IN POLITICUM.

Vol. VI, p. 3. Πολιτικὸς, ἢ περὶ βασιλείας, λογικός. Petita haecce dialogi huius inscriptio e Diogene Laert. III, 58. cum Grammatici simpliciter dicatur ὁ Πολιτικὸς, vel etiam Πολιτικά. vid. Fisch.

p. 6. *l.* 3. τεύς τε συγγενεῖς) Steph. coni. τους γε, probante Fisch.

p. 9. *l.* 4. σμικρ' ἄττα) Ald. Bas. 1. 2. ἄττα. sed ἄττα dicitur pro τινα.

ead. l. 11. μετὰ ταῦτα τὴν γνωστικὴν διοριζοίμεθα) Ficinus vertit: *Atqui ordine ad sequentia pergemus, maxime si speculatricem scientiam distinguemus.* Unde Stephanus existimabat, Ficinum partic. εἰ ante μετὰ ταῦτα legisse: quae sane non ineptum ibi locum obtinet.

ead. l. 16. Γνούσῃ δὴ λογιστικὴ) Totum hunc locum aliter legisse Ficinum, videbatur Fisch. Vertit enim: *Cognoscet profecto computandi facultas differentiam numerorum. Num aliud huic opus attribuimus* — utque adeo in suis libris invenerit: Γνώσει (ita & Baf. 2.) δὴ λογιστικὴ — διαφοράν. Μῶν τι — δώσομεν —. Cum tamen sic aspera fiat oratio, vulgatam retinendam censet Fisch.

p. 11. *l.* 17. τότ' ἐπιτάττειν) Steph. emendat τό γ' ἐπιτάττειν. Verissime.

p. 12. *l.* 12. Καὶ μὴν τά τε γιγνόμενα) Steph. & hic legendum τά γε recte contendit.

p. 13. *l.* 11. εὑρήσομεν ἰδιότροπον) Stephanus in Marg. admonet haec: 'Ἰδιοτρόπον *legisse potius videtur Ficinus: quod convenit etiam cum eo, quod modo vocavit* μονοτροπίαν *perinde ac si dictum ibi esset* ἰδιοτροπία*, & hic* μονοτρόπον. Quam observationem quin Stephanus e Cornar. Edll. petierit, Fischero dubium non est. Ficinus vertit: *Civilis autem vir non* privatim unicique curam gerit, *quemadmodum qui bovem agitat.* Et sane res ipsa hanc requirere videtur lectionem.

p. 14. *l.* 1. διακελεύῃ) Fisch. retrahendam censet lectionem Ald. Baf. 1. 2. διακελεύει, quae sit forma vetus Attica, quam recentiores Grammatici & librarii mutarint saepius in formam alteram.

ead. l. 3. τὰ νῦν) Ald. Baf. 1. 2. ἢ τὰ νῦν. Sed iam Cornar. in Edll. recte iussit tolli particulam, quam nec Ficinus agnoscat.

p. 16. *l.* 6. ὃς οὐ ταυτόν ἐστιν) ταυτόν ἐστον Baf. 2. unde & Steph. hanc lectionis varietatem in margine allevit.

ead. l. 14. ἕτερον ἀλλήλων εἶναι) ἀλλήλοιν coni. Steph. ut paulo ante.

ead. l. 15. ὅτου ἢ του) Male in prioribus edit. (Ald. Baf. 1. puta) ἤτον pro ἢ του (quae est Baf. 2. lectio) i. e. ἢ τινος. Ita quoque Cornar. iam legendum monuit.

p. 17. *l.* 12. ἢ κατὰ ταυτὰ) Steph. putabat, Ficinum hic secutum esse magis integram lectionem, & κατὰ ταυτὰ inter alia legisse. En versionem Ficini: *Hoc, o omnium fortissime Socrates, perinde videtur esse, ac si quod aliud animal, ut* [illegible]

aut aliud tale, prudentiae particeps, eodem quo tu pacto grues rationales vocet, sibi ex eo placens.

p. 19. *l.* 10. Τοῦδ' ἕνεκά τι πάντα --) Stephanus malebat ἕνεκα τοι, Fischero non improbante.

ead. l. 11. ἔστι δὲ καὶ ξηροβατικόν.) ξηροβοτικὸν scribendum putat Steph. sed bene vulgatam defendit Fisch. ex Athen. III, 21. qui hunc ipsum locum Platonis respicit, & inde ζῶα ξηροβατικὰ laudat.

ead. l. 13. δεῖν διχάζειν) Steph. auctor est legi quoque δίχα σχίζειν. nimirum sic exhibet Bas. 2. quod tamen recte reiecit Steph. tanquam e margine illatum.

p. 20. *l.* 3. καθάπερ ἄρτιον ἀριθμὸν) pro ἄρτιον Cornar. emendat ἄρτι, h. e. *modo, paulo ante.*

ead. l. 12. Τί δὲ ἀμφοτέρας ἀδύνατον;) Steph. interpungere malebat: Τί δέ; ἀμφοτέρας ἀδύνατον;

ead. l. 15. καὶ μεσοῦσιν ἅμα τῆς πορείας) Quidam reposuit μησούσης. sed Aristides constructionem illam (& quidem cum eodem genitivo) imitatione sua comprobat. *Steph.* Aristidis locum excitavit idem Steph. in Th. L. C. Num vero Ficinus, quem omnino Steph. notare videtur, μεσούσης legerit, dubitare possis, cum sententiam Platonis magis, quam verba, exprimere allaboraverit.

p. 21. l. 3. φύσει. ΣΩ. Τί δή;) Post φύσει quidam vet. habet δίχα. deinde Socrates in iisdem interrogat Τίνι; non Τι δη; *Steph.* Est ille vet. liber Bas. 2. ubi legitur: φύσει; ΣΩ. Δίχα τίνι;

ead. l. 14. τὸ γινόμενον αὐτῷ πειρώμεθα ἀποδοῦναι.) Ald. κινούμενον exhibet pro γινόμενον, & Bas. 1. 2. κοινούμενον, quod recte Cornarius mutavit in γινόμενον, cum supra hospes dixisset: ἆρ' οὐχ εὑρήσομεν γενέσεως τινὸς ἕνεκα προστάττοντας· addicente Ficino, qui vertit: *quod ab ipso agitur, exhibere conemur.* Pravo igitur more notavit Steph. in marg. ita exhibere quendam vet. Cod. Cornario emendationis laudem, ut semper fere, praeripiens.

p. 22. *l.* 1. Ὅτι τὸ μὲν τῶν ἵππων) Steph. coni. ὅ, τι.

ead. l. 4. Τί δ' ὁ πολιτικὸς ἆρ' ἐπιμ. ε. φ., ποτέρα) Steph. scribendum putabat, Τι δ' ὁ πολιτικὸς; (quam interpunctionem innuit iam Bas. 2.) Eidem Steph. videbatur adverb. ποτέρα πλεονάζειν, cum praecedat ἆρα· aut bimembris haec esse oratio, & prius membrum claudi verbo φαίνεται. Quam posteriorem rationem probavit Fisch.

p. 24. *l.* 3. μὴ μέμφῃς) Ficinus vertit: *Post hoc ne me prae-*

venias. Unde haud dubie (quamvis e suo ingenio prognatam iactitet) coniecturam hausit Steph. leg. μὴ με φθῇς· quae sine controversia in textum admitti debet.

p. 25. *l.* 8. γενέσεως οὐ μικτοῦ) Videri posset, nomen γενέσεως mutandum in γένους, nisi talis usus nominis alibi exstaret: sed μικτοῦ pro μικτῆς suspectum non immerito fortasse fuerit. *Steph.* Enimvero Attici dicunt ὁ & ἡ μικτός.

p. 26. *l.* 17. οὐδεὶς ἀμφισβητεῖται) Marg. Steph. *Alias* (est Bas. 2.) ἀμφισβητήσει· *quod malo: aut certe* ἀμφισβητεῖ· quod haustum videtur e Ficino vertente, *certat*.

p. 27. *l.* 8. καὶ ἀκέραιος) Bas. 2. καὶ ἀκριβής. Sed ἀκέραιος est exquisitius. Timaeus: ἀκέραιοι· οἱ ἔξω κηρός. Legit ita quoque Ficin.

ead. l. 9. καὶ τροφὸν α. α. φῶμεν) Est & alia lectio θῶμεν (in Bas. 2.) quam sequitur Ficin (vertens *ponimus*) eodem manente sensu. Sic autem dixit θήσομεν p. 8. *Steph.*

ead. l. 13. ὁ πειρ. γε ἦμέν πω) Steph. reponit εἶμεν, quod sit per syncopen dictum pro εἰήμεν, & conveniat cum τυγχάνοιμεν· probante Fisch.

p. 28. *l.* 9. πάντως οὐ π. ε. παιδιᾶς ἔτη.) Ficinus vertit: *neque enim a puerilibus annis procul abes*. Unde partic. γὰρ post πάντως inferi volebat Steph. quamvis & absque hac oratio ferri possit. Pro παιδιᾶς vero, quae est lectio Ald. Bas. 1. 2. vere coniecit Steph. legendum παιδίας, cum παιδιὰ *ludus* sit, παιδία vero *pueritia*, de qua hic sermo est.

p. 29. *l.* 4. καὶ μὴ ἐξ ἀλλήλων γεννᾶσθαι) ἀλλήλων est ex emendatione Cornarii, cum Ald. Bas. 1. 2. ἀδήλων obtineant, quod recte reiecit Steph.

p. 30. *l.* 14. μήτ' αὖ ὅλον) Ald. Bas. 1. μήτ' αὖ ὅσον. Sed ex Bas. 2. ὅλον rescribendum esse docuit Cornar. qui praeterea ait, in aliquibus libris exstare ἄλλον, quos cum Fischero ignoro.

p. 31. *l.* 14. Ἔοικε γοῦν. ΞΕΝ. μεγίστας) Ante μεγίστας in exemplo Steph. operarum lapsu excidit nomen Ξένου.

p. 32. *l.* 12. ἕκαστον καθέστασαν) Vel ἑκάστου reponendum videbatur Steph. vel καθίστασαν legendum, ut sit activa significatio. Posterius probabat Fisch.

p. 33. *l.* 1. διὰ τέλους) Bas. 2. exhibet διὰ τάχους, cum Ficino, qui vertit *subito*: prob. Fisch.

ead. l. ult. καὶ τὸν λόγον) Steph. coni. κατὰ τὸν λόγον. pro λόγον Euseb. qui haec excerpsit, habet τρόπον· rectius forsan.

p. 34. *l.* 1. *εἰς ἄλλην μοῖραν ἐκόσμησε*) Quidam vetus (Baſ. 2.) *ἐκόμισε*. Ficini interpretatio utramque lectionem complectitur. Vertit enim: *non tranſtulit exornavitque. Steph.* Alterutram lect. e margine, inſerto *καὶ*, in textum immigraſſe in promtu eſt videre.

ead. l. 3. *ἐπὶ τῆς Κρόνου φ. ε. δυνάμεως*) Baſ. 2. *δυναστείας*. Ficinus quoque: *ſub Saturni regno*. Vulgatam tamen, tanquam exquiſitiorem, praeferendam cenſeo.

ead. l. 10. *ταυτὸν τοῦτο*) *κατὰ ταυτὸν τοῦτο* legendum putabat Steph. aut dicendum *ταυτὸν* intruſiſſe pro alio verbo.

p. 35. *l.* 4. *τολιτεῖαί τε*) Steph. coni. *τολιτεῖαί γε*. Recte.

p. 36. *l.* 4. *παρὰ πάσης φύσεως*) Baſ. 2. *παρὰ πάσης τῆς φύσεως*.

p. 37. *l.* 1. *τοσαῦτα εἰς γῆν σπέρματα πεσούσης*) Ficinus vertit: *ſemina proiecisſet*, tanquam legens, *σπέρματα βαλούσης*. Sic videbatur Steph. qui *πεσούσης* nullo modo hic fieri poſſe contendebat. Cornarus volebat *διδούσης*. Sed *δίδωσι* minus accommodatum eſt huic rei. Bene Fiſch. ita defendit vulgatam, ut verbum neutrum activa ſignificatione ſumendum diceret. Quae ſane loquendi ratio ſatis frequentata eſt ſcriptoribus, maxime vero poëtis.

p. 38. *l.* 8. *τῆς ἀφέσεως*) Exſtat & alia lectio *φύσεως* pro *ἀφέσεως*. *Steph.* Nimirum in Baſ. 2. ſed male.

p. 40. *l.* 8. *αὐτοὶ δὲ ἀσθενεῖς*) Steph. vocula *δὲ* vel expungenda, vel in *δὴ* mutanda videbatur; quae poſterior ratio placebat Fiſch.

p. 41. *l.* 5. *τότε δὴ ἐκεῖνος*) Steph. coni. *τοτὲ δὲ ἐκεῖνος*. Fiſcherus vero *τότε δὲ δὴ ἐκεῖνος*.

p. 42. *l.* 16. *οὐδὲν ἂν εἰ ἦσαν*) Ante *εἰ* deeſſe putabat Steph. verbum *εἴη*. Recte.

ead. l. 17. *Τῷδε δὴ πάλιν*) Ita reſcripſit Steph. e Ficino, cum Ald. Baſ. 1. 2. male *Τί δὲ δὴ* exhibeant.

p. 43. *l.* 8. *δέοντι τῶν κοινῶν*) Steph. ſcribendum videbatur *δέον* abſque *τι*, aut *δέον τι*, ita tamen, ut paulo poſt ante *σύμτασι τὸ τι* expungatur. Fiſcherus contra *δέον δή*.

ead. l. 10. *μηδὲν διορισθ.*) Steph. corr. *μηδέ*. Sed *μηδὲν* eleganter pro *μὴ* ponitur.

ead. l. 11. *ſq. καὶ ἄλλην δέ τινα ἀγελ.*) Particulae *καὶ δὲ* deſunt in Ald. Baſ. 1. 2. additae a Steph. e Ficino, *immo atque adeo aliam*. Idem iam voluit Cornar.

ead. l. 17. *Κατὰ ταῦτα κελεύει*) Steph. commodius ſcribi putabat *καθ' ἅπερ*, ut reſponderent illis *κατὰ ταῦτα*.

ead. l. 18. *καὶ ἀπτῆσι*) Pro *ἀπτῆσι* reponitur (in marg. Baſ. 1.) *πτηνοῖς*, ſicut Ficinus interpretatur, *volatilium. Steph.*

p. 44. *l.* 11. *μᾶλλον ἑτέρα*) *μᾶλλον ἑταῖρα* coni. Cornar. quae verba ſaepiſſime flagitio librariorum confuſa reperire licet. Quod probabat Fiſch. Vulgata certe ſenſu idoneo deſtituitur.

p. 46. *l.* 5. *κατά γε τὴν ἐμὴν οὕτω φαίνεται*) Margg. Steph. *Poſt ἐμὴν invenitur ac. ſic. δόξαν in quibuſdam veti.* (tantum in Baſ. 2. quod pro gloſſemate Grammaticorum habendum eſt, cum *κατὰ τὴν ἐμὴν* abſolute dicatur pro *κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν*. Hinc concidunt omnia, quae ſubinnuit Steph.) *ſed cum φαίνεται nihil his verbis κατα γε τὴν ἐμὴν δόξαν, aliiſque huiuſmodi, opus eſſe puto; ac videndum potius eſſe, an non cum ἐμὴν ſubaudire oporteat ἀπόδειξιν, ex praecedentibus repetitam.* Sed & Latini, *mea quidem ſententia, videtur.*

p. 47. *l.* 7. *ἐοίκαμεν ἐν τῷ παρόντι*) Egregie ita perſanavit hunc locum Cornar. in Eclogis, cum antea ſine ſenſu commodo legeretur: *ἐοίκαμεν ἕκαστον, ἐν ταῖς ἐξῆς βραχυτάταις γε ἐν τῷ παρόντι κ. λ.* Sic Ald. Baſ. 1. At Baſ. 2. *ἔοικά γε ἕκαστον, ἐν τῷ παριόντι κινήσας, τὸ περὶ τῆς ἐπιστήμης, ἐν ταῖς τῷ ἐξῆς βραχυτάταις γε παθος ἐν ἡμῖν.* Verba *ἕκαστον, ἐν τ. ε. βραχ. γε* e ſeqq. huc translata, delenda eſſe, & *παριόντι* in *παρόντι* mutandum eſſe, recte animadvertit Cornar. Cuius quidem emendationem ſecutus eſt Steph. ita tamen, ut ipſe illius auctor videri voluerit.

ead. l. 11. *ἀκολουθεῖν*) Ficinus legiſſe videbatur Steph. *ἀκούειν*, quia vertat, *audire paratus.* Sed *ἀκολουθεῖν* h. l. nihil aliud ſignificat, quam *ἀκούειν*.

p. 48. *l.* 15. *περὶ ἑκάτερον*) Marg. Steph. *Legitur etiam ἕτερον pro ἑκάτερον, & fortaſſe melius.* Nimirum ſic corrigebat Cornar. in Ecll.

ead. l. 17. *Θαυμάζοιμ' ἄν*) Cornar. corr. *Μὴ θαυμάζοιμ' ἄν*. Sed ſi vulgatam interrogative ſumas, idem erit ſenſus, iam notante Steph.

p. 49. *l.* 12. *μετὰ δὲ ταῦτα μεταβάλλοντες*) Ald. Baſ. 1. 2. *μέλλοντες*, ſine ſenſu. Iam Cornarius, Ficini verſionem, *aggreſſi regis exemplum*, ſecutus, ita veriſſime coniecerat, uti nunc in Stephaniano exemplo legitur.

p. 52. *l.* 14. *τὴν τ' αὖ πιλητικὴν*) Ald. Baſ. 1. 2. *πολιτικὴν*, quod primus monuit mutandum Cornar. in *πιλητικήν*. In marg. Baſ. 1. legitur *κολλητικήν*.

p. 53. *l.* 9. *καὶ τὴν μαγευτικὴν*) Ficinus vertit *coquinariam*, quasi legerit *μαγειρικήν*. Male.

p. 57. *l.* 11. *Ἆρ' οὖν μανθάνω ;*) Steph. coni. *Ἆρ' οὐ μανθάνω*; minus bene.

p. 61. *l.* 15. *ἔτι δὲ — δείκνυσθαι*) Ald. Baf. 1. 2. *ὅτι — δείκνυσθαι*, quod bene in *ἔτι* mutatum a Cornario, quem secutus est Steph. Idem Steph. *πρὸς τὸ τὰ ἰῦν*, & mox *εἶναι καὶ μεῖζόν τι*, insertis particc. *τὸ* & *καὶ* legere malebat. sine causa idonea.

p. 62. *l.* 3. *ἔστι καὶ τοῦτο*) Sic emendavit Cornar. cum in Ald. Baf. 1. 2. legere sit *ταῦτα*.

ead. l. 5. *Δηλονότι*) Steph. divisim *Δῆλον ὅτι*.

ead. l. 9. *καὶ ταχυτῆτας*) Steph. notat in margine, scribi quoque *τ' ἀχυτῆτας*· quam lectionis varietatem exsculpsit e Baf. 2. ubi operarum errore legitur *παχύτητος*.

p. 63. *l.* 9 *περιβάλληται*) Legitur etiam, teste Steph. *περιβάλλῃ*. In Baf. 2. exstat *περιβάλλῃ*.

ead. l. 12. *αὐτ' εἶναι μεμιγμένα*) Cornar. *αὐτ' εἶναι*, h. e. *ipsa esse*, corrigit. Vere.

p. 64. *l.* 12. *αἰσθηταί τινες ὁμοιότητες*) *αἰσθητικαὶ* Ald. Baf. 1. 2. quod primus corr. Cornar.

p. 65. *l.* 8. *τούτων μνησθῶμεν*) Ald. Baf. 1. *ἐμνήσθημεν*. unde in Baf. 2. *ἐμνησθῶμεν*. Sed *μνησθῶμεν* verum esse comprobat quoque Ficini versio *recordemur*.

p. 66. *l.* 2. *τὸ τῆς μετρητικῆς μέρος*) Ald. Baf. 1. 2. *μετρικῆς*. Recte tamen secutus est Steph. emendationem Cornarii, *μετρητικῆς* scribi iubentis.

ead. l. 9. *ταύτην τιμᾶν*) Ita corr. Cornar. cum Ald. Baf. utraque teneant *αὐτήν*.

ead. l. ubi. ὡς βραχύτερα ἂν ᾖ εἰρημένα) Ald. Baf. 1. *ᾖ εἰρημένα*. Baf. 2. *ᾖ εἰρημένα·* quod Cornar. quoque reponendum censuit.

p. 67. *l.* 6. *αὐτὸ φέροντες τὸ παρ.*) Legitur etiam *αὐτῷ*, quod referatur ad *τελικόν*. Steph. Ita vero coni. Cornar. quod adiuvare videtur Ficini versio: *textoris exemplum, quod supra posuimus*, conferentes.

p. 68. *l.* 7. *ὅτι ᾖ ἀρ — δοκεῖν*) Stephanus notabat in margine, non videri ita debere legi h. l. & in notis corr. *ὅτι ᾖ ἀρ — δοκεῖν*. Sed huiusmodi negligentiam in consectione particularum deprehendas vel apud diligentissimos scriptores.

ead. l. 9. *ἕτερα οὖν*) Marg. Steph. *In Germanica editione scriptum est ἕτερα οὖν*. Immo est in Baf. utraque. Idem Steph.

ait, exstare & aliam lectionem, ὅμως δεύτερον τῶν ἐν πόλει κτημ. quae est ipsa Cornarii coniectura. In notis deinde Steph. proposuit ἕτερον ὄν, aut certe ἕτερον οὖν.

eod. l. 12. ἕνεκα τοῦ δημιουργηθέντος) Steph. non male, τῆς τοῦ δημιουργηθέντος.

p. 70. l. 8 *sq.* καὶ καυρὰ ξύμπαντα τ. π. τ. καὶ πλεκτικὴ καὶ ἔτι φλοιστικὴ) Pro ξύμπαντα legitur etiam teste Steph. ξύμπασα· immo σύμπασα in Bas. 2. Idem deinde scribendum putabat πλεκτικὴν καὶ ἔτι φλοιστικὴν, in nominandi casu, & paulo post οὖσαι τέχναι. Neutra tamen emendatione opus esse videbatur Fisch. Idem Steph. recte animadvertit, Ficinum male legisse τεκτονικὴ, cum hoc vocabulum cum τῷ παρέχει cohaereat.

p. 73. *l.* 7. ἑτοίμους) Steph. malebat ἑτοίμως. Sed ἑτοίμους est & exquisitius & elegantius.

p. 74. *l.* 11. οἷον γέ τινος ἴχνους) Legitur etiam οἷον γε τινος ἴχνους (in Bas. 2.) quae lectio non displicet, licet Ficinus alteram sequatur. *Steph.* Ficinus vertit: *Iam igitur vestigium* quoddam — *attingere videmur.*

p. 75. *l.* 13. μεταβαλλουσι — εἰς ἀλλήλους) Marg. Steph. *Al.* (Bas. 2.) μεταλλαττουσι· quod praeferebat Steph. Vix tamen recte dicitur μεταλλάσσουσιν εἰς ἀλληλα.

p. 76. *l.* 7. Οὔκουν δὴ, κατά γε) Ald. Bas. 1. 2. Οὐκοῦν sed οὔκουν referibendum esse vidit ante Steph. Cornar. Ficinus quoque: *Non certe, ut arbitror.*

p. 77. *l.* 1 *sq.* τὸ μὲν, τυραννίδι) τὸ μὲν desunt in Ald. & Bas. utraque, appositа a Cornar. Recte.

p. 80. *l* 6. οἱ θεραπεύοντες) Ald. Bas. 1. 2. θεράποντες· quod recte mutavit Steph. in θεραπεύοντες, praeeunte Ficino, qui vertit, *qui curant.*

p. 81. *l.* 12. ταυτα. πότερον ἀποδ.) Stephanus malebat ταυτα iungere sequentibus. Ita vero Ald. & Ficin. qui vertit, *utrum haec admittas omnia.*

p. 83. *l.* 5. ἐν ταις τοιαυταις ἀρχαῖς) Marg. Steph. *In quodam vet. cod.* (Haffisteniano apud Cornar.) μαχαις, *non* ἀρχοῖς. *Affertur alioqui & dativus* ἀσκήσεσι *post* τοιαύταις. Ἀσκήσεσι coniecerat Cornarius, qui tamen μάχαις verissimam esse lectionem contendebat, ita ut μαχαι sint illae exercitationes, quas contentionis gratia fieri Hospes ante dixerat. probante Fisch. At Ficinus ἐν τ. τ. ἀρχαῖς coniungit cum verbis τῶν τέχνῃ γυμναζόντων.

eod. l. ult. Τὸ γοῦν εἰκός.) Steph. malebat τοῦτο γοῦν, nisi dicendum sit, τὸ hic valere idem, quod τοῦτο. Recte.

ibid. Ἀλλὰ τὸ —— ᾄσεσιν) Expungendum censebat artic. τὸ, & pro ᾄσεσιν reponi volebat Steph. ᾄσει. Quod probabat Fisch. cum Ficinus quoque sic legerit. At artic. τὸ pertinere ad προσῆκον recte ait Fisch.

p. 84. l. 11. εἰπομεν γὰρ δὴ) Steph. coni. εἴπωμεν, probante Fisch.

p. 86. l. 3. Ἀλλὰ μὴν εὐτρεπὴς.) Legitur etiam (in Bas. 2.) καὶ μὴν εὐπρεπὴς. Steph.

eod. l. 6. Τί οὖν οὐκ ὀρθῶς;) Steph. malebat Τί οὖν; οὐκ ὀρθῶς; Recte.

eod. l. 13. παρὰ τὴν τέχνην λεγόμενον) Steph. coni. λέγωμεν, & interpungit post τέχνην. Idem pro ἁμάρτημα τὸ legit ἁμάρτημά τι.

p. 87. l. 10 sq. δρᾷ τὰ ξύμφορα, τοῦτον δεῖ) Ald. Bas. 1. 2. δρᾷ μὴ ξύμφορα, ἢ ἀξύμφορα, τοῦτον δή. Pessime. E Ficini versione, *modo utilia inducat, dicendum est* —— emendavit hunc locum Cornar. ita, uti exhibuit illum Steph. suppresso Cornarii nomine.

eod. l. 13. ὥσπερ ὁ κυβ.) καὶ ὥστερ ὁ κ. volebat Steph.

p. 88. l. 6. οὐδὲ ἀντιβεπτέον) Steph. malebat οὐδέν.

eod. l. 13. Πῶς τί τοῦτ' εἰρηκας;) Steph. divisim volebat Πῶς; τί τ. κ. λ. Sed saepius duae interrogationes sic coniunctae reperiuntur.

ibid. κατεμαθον περὶ τῶν μιμ.) Sic Ald. Bas. 1. Rectius tamen Bas. 2. κατ. τὸ περὶ τῶν μιμ. inserto artic. τὸ, quem res ipsa & leges Grammaticae inseri iubent. Retraxit eum quoque Fisch.

p. 90. l. 12. βουλήν τινα, τούτων τῶν τεχνῶν —— μηδετέρᾳ) Bene animadvertit Steph. incisi notam ponendam esse post βουλήν τινα, & τούτων τῶν τεχνῶν referenda ad μηδετέρᾳ.

p. 91. l. 15. ἀρχειν κατὰ τὰ γράμματα, κυβ.) Verba κατὰ τὰ γρ. melius iungi sequentibus idem vidit Steph.

p. 92. l. 14 sq. μετεωρολόγον ἀδολεσχην) Aut καὶ inserendum cum Ficino inter haec verba, aut saltem interpungendum esse post μετεωρολόγον censebat Steph. Posteriorem rationem probabat Fisch.

p. 95. l. 16. ἐπιχειροῖμεν) Ald. Bas. 1. 2. ἐπιχειροῖεν. Ficinus quoque: *anniterentur.* Quod cum ipsa orationis series efflagitet, reduxit Fisch.

p. 97. *l.* 2. δι' ἃ δη) Post haec verba interpungit Steph. cui nemo intercedet.

ead. l. 8. τὸν τοιοῦτον) Stephano magis placeret τῶν τοιούτων.

ead. l. 11. τὸν ἕνα ἕκαστον) Pro ἕκαστον legitur etiam ἐκεῖνον, quod malebat Steph. Nimirum in Baſ. 2.

p. 98. *l.* 11. ἑτέρα προσχρωμένη) Ficinus vertit, *quo ſi alia quædam gubernatio, vel civitas utatur.* Unde Steph. veroſimile erat, illum legiſſe, ἢ ἑτέρα πρ. quod referretur ad κρηπῖδι. Recte.

p. 100. *l.* 11. Ἔοικε τούτου νῦν ῥηθέντος τοῦ λόγου) Ficinus vertit, *ex eo, qui nunc eſt dictus, ſermone ita videtur.* Unde Steph. pr. poſt ἐκ ante τούτου deeſſe videbatur, conſebatque legi quoque poſſe, ἐκ τοῦ νυν ῥ. λόγου. Neutro opus eſſe videtur.

p. 102. *l.* 11. ἀδάμας. μετὰ βασάνων) Steph. volebat inſeri ἃ ante μετὰ β. Certe Ficinus in ſuis libris invenit. Idem Steph. paulo poſt legendum cenſebat καὶ ὅση βασιλικῇ addito καί.

p. 105. *l.* 1. ἑπομένοισιν) Suſpecta erat haec ſcriptura Steph. pro ἑπομένοις. Sine cauſa. Τοιούτοισιν pariter ſupra p. 75.

p. 106. *l.* 15. ὀρθότητα τοῦ κοινοῦ τῇ κλήσει περιλ.) Baſ. 1. 2. inciſi notam ponunt poſt ὀρθότητα, ut τοῦ κοινοῦ cohaereat cum κλήσει, ut vertit Ficinus, *communi appellatione*: ſed Ald. interpungit poſt περιλαβόντες.

p. 107. *l.* 12. Καὶ μὲν σωφρ.) Καὶ μὴν legendum eſſe poſt Steph. vidit Fiſch. quamvis altera lectio exemplo non deſtituta ſit.

p. 108. *l.* 7. Λέγε τὶ σαφέστερον) Ficin. vertit, *dic apertius.* Unde Stephano veroſimile erat, illum legiſſe, ἔτι σαφ. Malim tamen cum Fiſch. Λέγε δὴ σαφ.

ead. l. 15. Τί δ' οὐ;) Ficinus, *quid prohibet?* unde Fiſchero legiſſe videbatur, Τί δ' οὔ;

p. 109. *l.* 7. ἐπινεσαμεν) Ald. Baſ. 1. 2. ἐπινέσαμεν. Sed Stephan. recte repoſuit ἐπηνεσαμεν, praeeunte Ficino, *laudamus.*

ead. l. 14. οὐ τὸ τῆς ἀνδρίας) Steph. part. καὶ inſertam volebat ante οὐ· quam Ficinus quoque expreſſit.

ead. l. 17. ταῦτα ἡμῖν ακαιρα) Male in Ald. Baſ. utraque ἀκέραια. Iam Ficinus: At quoties *opportunitatem* iſta non ſervant.

p. 110. l. 11. ὡς οἰκεῖα σφέτερα) Steph. coni. ὡς οἰκεῖα καὶ σφέτερα· quod & ipsum debetur Ficino, *proprias suasque.* Fischero tamen alterutrum glossema sapit.

p. 111. *l.* 2. αὐτοὶ καθ' αὑτοὺς μόνοι) Valquenar. ad Eurip. Phoenn. deleri iubebat μόνοι, tanquam glossema του αὐτοί. Sed αὐτὸς cum v. μόνος coniunctum ab optimis scriptoribus inveniri docet Abresch. Auctar. Thucyd. p. 224. vid. & Fisch. ad h. l.

ead. l. 17. ἀμφότερα τὰ γένη) Marg. Steph. γραι. ἀμφότ. ταῦτα τὰ γένη. Quae est Bas. 2. lectio, quam & Ficinus agnoscit, qui vertit, *in his* haec *utraque.*

p. 113. *l.* 5. αὕτη δύναμιν ἔχ.) Steph. malebat αὐτὴ, probante Fisch.

p. 114. *l.* 2. διανήματι) Ald. Bas. 1. 2. διανθήματι· quod in διανήματι mutandum iam Cornarius censuerat. Addicit Ficini versio, *subtemini crocei coloris.* Paulo post Steph. ante ἐναντία inseri volebat εἰς· sed ἀλλήλαις ἐναντία iungenda sunt.

p. 115. *l.* 13. ἐμφύεσθαι) Steph. magis convenire cum sequentibus videbatur ἐμφύεται. (quia Ficinus vertit, *inditur*) Fatetur tamen, infinitivum pendere posse a praeced. φῶμεν. Idem partic. καὶ non satis aptum locum hic habere putabat, nisi praecederet particula aliqua, cuiusmodi fuerit ὥστε. Sed seq. δὴ hanc ipsam vim habet, iudice Fischero.

ead. l. 15. φύσεως ὀνομάζειν) *Legitur*, inquit Stephanus in Not. *dativus* φύσει *pro genit.* φύσεως, *qui certe procul ablegandus esse videtur.* Quam lectionem e Ficino, qui vertit, *partium* natura *contrariarum* — haustam esse videbat iam Fisch.

p. 117. *l.* 2. ἐν πολλοῖς γένεσιν) Marg. Steph. *Legitur etiam* ἐν πολλαῖς γενέσεσιν· quae est lectio Bas. 2. & Ficini vertentis, *per multas successiones.*

p. 118. *l.* 10 *sq.* τέλος ὑφάσματος εὐθυπ. ξυμπλακὲν) Stephanus auctor est, inveniri quoque ξυμπλακέντος, quod aptius dictum eidem videtur. Nimirum sic emendabat Cornar. in Eclogis. In vulgata conspirant cum Ficino vertente, *finem contextum*, omnes editiones veteres.

IN MINOEM.

p. 123. Μίνως ἢ περὶ Νόμου) Laudatur sic hic dialogus Diog. Laert. III. 60. unde in libros Platonis immigravit.

p. 124. Personae interloquentes non indicantur in Cod. Reg.

ead. l. 2. Τί δέ ἐστιν ὁ, τι διαφέρει νόμος) Stephanus interpungere malebat: Τί δέ; ἔστιν ὁ, τι διαφ. νόμος —— sensu plane eodem.

ead. l. 11. εἰ οὖν σοι πρόχειρον εἰπεῖν) Cod. Reg. εἰ οὖν σοι πρόχειρον, εἰτέ. Quam lectionem etiam Ficinum secutum esse, iam annotavit Stephanus. Vertit enim: *quod si in promtu nunc habes*, explica. In Bas. 2. quoque distinctionem positam videas post πρόχειρον, retento infinit. εἰπεῖν. Sed Stephano vacare videbatur οὖν, si retineatur εἰπεῖν. Quae tamen partic. commode stabit, si cum Bas. 2. ante εἰ maius punctum ponas.

p. 125. *l.* 2. ἄλλα δὲ, τὰ λεγόμενα) Legitur etiam, teste Steph. ἄλλο δὲ, τὰ λεγ. Ficinus habet, *aliud pronuntiata.*

ead. l. 5 *sq.* Ἄλλ' ὅμοιον νῦν ἐφάνη) Ἄλλο μοὶ νῦν ἐφάνη est fortasse vera lectio, inquit Steph. Orationis sane seriei quam maxime convenit. In vulgata conspirant vett. libri.

ead. l. 7 *sq.* ἐπισκεψώμεθα αὐτὸ) Cod. Reg. ἐπισκεψώμεθα δὲ αὐτό.

ead. l. 11 *sqq.* δηλούσῃ ἡμῖν τὰ χρώματα —— ἀπεκρινάμεθ' ἄν) Cod. Reg. δηλοῦσι τὰ πράγματα. εἰ δ' αὖ ἤροντο ἡμᾶς ἐπειδὴ ἀκοὴ τὰ ἀκουόμενα ἀκούεται, τίνι ὄντι τῇ ἀκοῇ, ἀπεκρινάμεθ' ἄν.

p. 126. *l.* 10. Οὐκοῦν οἱ σοφοὶ, εἰσὶ σοφίᾳ σοφοί;) Cod. Reg. οὐκοῦν εἰ σοφοί εἰσι, σοφίᾳ εἰσὶ σοφοί;

ead. l. 12 *sq.* Οἱ δὲ ἀνόμιμοι, ἀνομίᾳ ἀνόμιμοι) Cod. Reg. εἰ δὲ ἄνομοι ἀνομίᾳ ἄνομοι.

ead. l. 14. ἀνόμιμοι) Cod. Reg. ἄνομοι.

p. 127. *l.* 10. καὶ αὐτό μοι κατας.) Vel αὐτός μοι, vel potius αὐτῷ μοι scribendum esse contendebat Stephanus, qui totum locum sic interpretatur: *Atqui lex mihi quoque ipsi opinio quaedam esse videtur. Cum autem mala opinio non sit, nonne bonam esse perspicuum est? si quidem lex sit opinio?*

ead. l. 15. *sq.* Ὁ νόμος οὖν —— Πῶς) Cod. Reg. ὁ νόμος ἄρα βούλεται τοῦ ὄντος εἶναι ἐξεύρεσις. ἔστι γάρ. πῶς. Sic & Ficinus: *Lex itaque veritatis inventio esse vult.*

p. 128. *l.* 2. νόμοις χρώμενοι ἀνδρ.) Cod. Reg. νόμοις χρῶνται ἀνδρ.

ead. l. 8. οἵ τε ἄλλοι γε ἀλλοις) Marg. Steph. *Male mutatur οὔτε in οὔτε, sensu contrario alteri, & repugnante sententiae ipsius Platonis. intelligit enim, & eosdem non iisdem semper legibus, & alios aliis uti, pro regionum diversitate.* Verissime. Οὔτε exhibet cum Bas. 2. Ficini versio: *nec alii sem-*

per aliis legibus vivunt. Videndum tamen, an non hic rectius legatur, οὔτε ἄλλοι γε ἀλλήλοις sc. τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἀεὶ χρῶνται. vid. paulo inferius pag. 129.

ead. l. 12. βάρβαροι ἄνθρωποι) Cod. Reg. ἄνθρωποι βάρβαροι.

p. 129. *l.* 9. τυθόμενός τι) Cod. Reg. τυνθανόμενός τι.

ead. l. 16. Οὐκοῦν καὶ ἐν Πέρσαις) Cod. Reg. οὐκοῦν καὶ ἐν πέρσαις. καὶ ἀεὶ δήπου.

ead. l. ult. τὰ πλείονα ἕλκοντα) Steph. hic & paulo post malebat πλεῖον, quod conveniat cum τῷ ἔλαττον.

p. 130. *l.* 7. ὡς κατὰ πάντα εἰπεῖν) κατὰ πάντων potius scribendum videbatur Steph.

ead. l. 10. ἁμάρτῃ) Cod. Reg. ἁμάρτοι.

p. 131. *l.* 10 *sq.* εἶναι; M. Τί μήν; Σ. Ἰατρικὰ) Cod. Reg. εἶναι; ναί· ἰατρικά.

ead. l. 13. τὰ γεωμετρικὰ συγγράμματα, γεωμετρικοὶ) Cod. Reg. τὰ γεωγινὰ συγγράμματα, γεωγικοί.

ead. l. 16. νόμοι εἰσὶν) Cod. Reg. νόμοι ἡμῖν εἰσιν.

p. 132. *l.* 6. ἀρχειν πόλεων) Cod. Reg. πόλεων ἀρχειν.

ead. l. 7. ἄλλοι τινὲς ἢ οἱ πολιτ.) Ante ἢ non interpungi debere (uti in Bas. 2. factum) censebat Steph. cum sensus sit, *noruntne alii, quam civiles & regii?*

p. 133. *l.* 15. καὶ εἰτινες νόμοι) Cod. Reg. καὶ οἵ τινος νόμοι, ut vere coni. Steph. Nam cum hac interrogatione convenit responsum. Eandem lectionem secutus Ficinus vertit, *& cuius leges rectae?*

p. 135. *l.* 15. Οὐ ταῦτα δέ τι λέγεται περὶ Μίνω) Scriptura haec mendosa esse videbatur Steph.

p. 136. *l.* 4. οὐδ' οὕτω χρὴ) Steph. scribendum putabat οὐδ' ὅ, τι χρή.

ead. l. 8. ἓξει ἢ ἐταινέται) Cod. Reg. ἓξειν ἢ ἐταινέσειν.

ead. l. 11. ἐστι δ' οὗτος ὁ ἀγαθός.) Marg. Steph. γρ. ἔστι δ' ὁμοιος ὁ ἀγαθός. Ficinus: *Dei vero similis est vir bonus.*

ead. l. 15. περὶ Μίνωος, αὐτὸν) Steph. coni. περὶ Μίνω, ὡς αὐτόν· praeeunte Ficino: *quemadmodum* Homerus Hesiodusque Minoëm *ipsum* extollunt.

ead. l. 16. ἀνθρωπος ὢν, ἀνθρ.) Cod. Reg. ἄνθρωπος ὢν εἰς ἀνθρ.

p. 137. *l.* 11. ἄλλῳ ἢ μίνῳ) Steph. ingeniose coni. ἄλλῳ ἢ Μίνῳ, pro Μίνωϊ. Sed vulgata recte habet, si subaudias ἐκείνῳ.

ead. l. 15. ἐγκωμιάζεσθαι) Cod. Reg. ἐγκεκωμιάσθαι.

p. 138. *l.* 5. ἃ τῇ προτέρᾳ ἐνναετηρίδι παρὰ τοῦ Διός.) Post haec verba deesse verbum aliquod, tanquam ἐμεμαθήκει s. μεμαθήνει, vel παρειλήφει, censebat Steph. In Cod. Reg. legitur, ἃ τῇ προτ. ἐνναετηρίδι μεμαθήκεις παρὰ &c.

p. 139. *l.* 6. ἀλλ' ὑπηρεσίᾳ τῇ βασιλικῇ) ἀλλ' ὑπηρεσιαν τὴν βασιλικὴν volebat Steph. sine idonea causa.

ead. l. 14. ὃς βασιλεύτατος) Cod. Reg. ὃς ἀνδρώτατος βασιλεύτατος.

p. 140. *l.* 2. Διὸ καὶ σὺ) Steph. divisim δι' ὃ, ut apte respondeatur ad Διὰ τί. &c δι' ὃ dictum esse pro δι' ἐκεῖνο δι' ὅ.

ead. l. 9. ἔστι παλαιὸν) Cod. Reg. ἔστι παλαιά.

ead. l. 16. σὺ ὁ ἐρωτᾷς) Stephanus malebat ὃ σὺ ἐρωτᾷς' eaque verba parenthesios notis includenda putabat.

ead. l. ult. ὅτερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν) *Ante* ὅπερ deesse videtur vocula καί. *Per parenthesin autem posita sunt haec verba. Alioqui ante* νομεὺς illam copulam desiderari dicendum esset. Steph.

p. 141. *l.* 10. ἔροιτο ὁ τῷ σώματι νομεὺς θέτης) Bene vidit Steph. post ἔροιτο interpungendum esse, & verba traiecta esse.

ead. l. 14. τὸ σῶμα αὐτῶν) Cod. Reg. τὸ σῶμα αὐτό.

ead. l. 16. ἃ ὁ ἀγαθὸς) Cod. Reg. ὃ ὁ ἀγαθός.

IN LIB. I DE REPUBLICA.

p. 145. Πλάτωνος Πολιτειῶν, ἢ περὶ δικαίου) Apud Diogenem Laërtium, unde haec inscriptio defumta, exstat paulo plenius III, 60. Πολιτεία, ἢ περὶ δικαίου, πολιτικός.

p. 146. *l.* 4. καλὴ μὲν οὖν μοι) Cod. Reg. καλῇ μὲν οὖν, omisso μοι.

ead. l. 5. ἐσαίνετο πρέτειν) Cod. Reg. ἐσαίνετο πέμτειν.

p. 147. *l.* 8. ἄλλοι τινες, ὡς ἀπὸ τῆς πομπῆς) Cod. Reg. ἄλλοί τινες ἀπὸ τῆς πομπ. omisso ὡς.

ead. l. 13. ὡς χρὴ ἡμᾶς) Cod. Reg. εἰ χρὴ ἡμᾶς.

p. 148. *l.* 8. Ἦμεν οὖν) Ita legendum pro ἦ μὲν οὖν, quod operarum incuria in nostram ed. irreplit. Cod. Reg. exhibet ἤειμεν οὖν.

p. 149. *l.* 4 *sq.* ἀλλ' ἡμεῖς — δεῦρο ἰέναι) Haec non leguntur in Cod. Reg.

ead. l. 8. τοῖς δέ τε τοῖς νεανίαις) Cod. Reg. τοῖς δὲ τοῖς νεανίσκοις.

cad. l. 10. χαίρω διαλεγόμενος) Cod. Reg. χαίρω γε διαλεγόμενος.

p. 150. *l.* 3. ξυνιόντες) Cod. Reg. συνιόντες.

cad. l. 4. περὶ πότους καὶ) Cod. Reg. περὶ πότους τὲ καί.

cad. l. 10. οὗτοι οὐ τὸ) Cod. Reg. οἱ τοιοῦτοι, οὐ τό.

ibid. τοῦτο αἴτιον) Cod. Reg. τοῦτ' αἴτιον.

cad. l. 12. δ' ἐγὼ ἤδη) Cod. Reg. δ' ἔγωγε ἤδη.

cad. l. 16. γυναικὶ συγγίγνεσθαι) Cod. Reg. γυναικὶ συμμίγνυσθαι.

cad. l. ult. τότε ἐδοξεν ἐκεῖνος) Cod. Reg. τότ' ἔδοξεν ἐκεῖνο.

p. 151. *l.* 5. πολλῶν ἐστὶ καὶ μαινομένων ἀπηλλ.) Cod. Reg. πολλῶν καὶ μαινομένων ἐστὶν ἀπηλλ.

cad. l. 10. ἐγὼ ἀγασθεὶς) Cod. Reg. ἔγωγε ἀγασθεὶς.

p. 152. *l.* 2. εὐδοκιμεῖ) Cod. Reg. εὐδοκιμεῖ, superimposito *οι*.

cad. l. 4 *sq.* ὁ ἐπιεικὴς — τιμωντήσας) Quae inter haec verba in Stephani editione leguntur, in Cod. Reg. desunt.

cad. l. 12. ἐγὼ δὲ ἀγαπῶ) Cod. Reg. ἐγὼ δ' ἀγαπῶ.

cad. l. 14. Τούτου ἕνεκα) Cod. Reg. οὗτοι ἕνεκα.

cad. l. ult. ἢ οἱ ἄλλοι) Cod. Reg. ἢ ἄλλοι.

p. 153. *l.* 2. ταύτῃ τε δὴ) Steph. coni. ταύτῃ γε δὴ, adstipulante Codice Regio.

cad. l. 3 *sq.* καὶ κατὰ τὴν χρείαν) Ficinus vertit, *non ad usum necessitatemque, ut alii.* Hinc Stephano verosimile erat, Ficinum particulam οὐ posse καὶ vel pro καὶ legisse, aut legendam censuisse. Quae tamen particula eidem viro docto minime necessaria videbatur, cum ii, quibus est res parta labore, non relicta, illam utraque de causa amare dici possint: ipsumque, quod praecedit adverbium δικαίως pro hac sententia facere opinabatur. Eodem autem sensu, pergit Stephanus, dici potuisset καὶ οὐ μόνον κατὰ τὴν χρείαν, vel posito adverbio μόνον post χρείαν. Illius enim adverbii subauditio durior hic fuisset.

cad. l. 8. πολλοὺς πείσαιμι) Cod. Reg. πείσαιμι πολλούς.

cad. l. 9. ἐφη, ὦ Σώκρατες) Cod. Reg. ὦ σώκρατες, ἐφη.

p. 154. *l.* 5. γὰρ τοι, ὦ Σωκρ.) Cod. Reg. γὰρ, ὦ σωκρ.

cad. l. 7. ἀπαλλοισα γιγνεσθαι) Pro ἀπάλλοισα legitur quoque, teste Stephano, ἀπιοῦσα, aeque bene. Post hoc verbum vero in Bas. 2. insertum legitur ἢ, (forte pro ἤ) improbante iure Steph.

cad. l. 13. ἀπιέναι ἐκεῖσε) Cod. Reg. ἐκεῖσε ἀπιέναι.

cad. l. 14. χρείας πολλὰς) Cod. Reg. χρείας τινάς.

p. 155. *l.* 1 *fq.* αὐτὸ φήσομεν εἶναι ἁπλῶς οὕτω) Cod. Reg. εἶναι αὐτὸ φήσομεν ἁπλῶς οὕτως.

ead. l. 4. οἷον τοιονδὲ λέγω· τὰς ἀν του) Cod. Reg. οἷον δὴ λέγω. πᾶς ἄν ποι.

ead. l. 11. εἰπερ γέ τι χρὴ Σιμωνίδῃ πείθεσθαι) Cod. Reg. εἴπερ γέ τι χρήσιμον ἤδη πείθεσθαι.

ead. l. 13. Οὐκοῦν, ἔφην ἐγὼ) Cod. Reg. οὐκοῦν ἔφη ἐγώ.

ead. l. 14. ἦει πρὸς τὰ ἱερὰ) Cod. Reg. ἦει πρὸς τὸ ἱέναι.

ead. l. 15. Λέγε δὴ, εἶπον ἐγὼ, σὺ ὁ τοῦ λ.) Cod. Reg. λέγε δὴ σὺ εἶπον ἐγὼ ὁ τοῦ λ.

ead. l. ult. καλῶς λέγειν) Cod. Reg. καλὰ λέγειν.

p. 156. *l.* 1. σοφὸς γὰρ καὶ θεῖ ς) Cod. Reg. σοφὸς καὶ θεῖος.

ead. l. 2. λέγοι) Cod. Reg. λέγει.

ead. l. 3. ὅτι οὐ τοῦτο) Cod. Reg. οὐ τοῦτο, omisso ὅτι.

ead. l. 6. ὀφειλόμενόν του τοῦτό ἐστιν) Cod. Reg. ὀφειλόμενόν του ἐστὶ τοῦτο.

ead. l. 10. μέν τι, νὴ Δία) Cod. Reg. μέντοι νὴ δία.

ead. l. 14. γίνηται) Cod. Reg. γ ίγνηται.

ead. l. 16. ὅ, τι ἂν τύχῃ) Cod. Reg. ὅτι ἂν τύχοι.

ead. l. ult. ὀφείλεται δὲ) Cod. Reg. ὀφείλεται δέ γε.

p. 157. *l.* 3. δικαιον, τὸ προσῆκον) Cod. Reg. δικαιον τὸ, τὸ προσῆκον.

ead. l. 6. ἢ τίσιν οὖν τί ἀποδ.) Hic, & in sequentibus etiam locis huic similibus, scribi τι potest: quam lectionem & Ficinus agnoscit. *Steph.*

ead. l. 12. ἔμπροσθεν εἰρημένοις) Cod. Reg. εἰρημένοις ἔμπροσθεν.

ead. l. ult. καὶ ὑγίειαν) Cod. Reg. καὶ ὑγείαν.

p. 158. *l.* 3. Ἐν τῷ προσπολεμεῖν καὶ ξυμμαχεῖν) Cod. Reg. ἐν τῷ προπολεμεῖν καὶ ἐν τῷ ξυμμαχειν. Illud προπολεμεῖν etiam malebat Steph.

ead. l. ult. κοινωνὸς τοῦ κιθαριστικοῦ) Cod. Reg. κοινωνὸς τοῦ οἰκοδομικοῦ τε καὶ κιθαριστικοῦ.

p. 159. *l.* 4. ἐγὼ οἶμαι) Cod. Reg. ἐγ'ὦμαι.

p. 160. *l.* 1. Οὔκουν, ὦ φίλε) Pro οὔκουν in praeced. edit. legi οὐκοῦν, ait Steph. quod sane repugnaret huic disputationi. Sed optime Bas. 2. Οὐκ ἂν οὖν, ὦ φίλε.

ead. l. 3. ὁ πατάξαι) Cod. Reg. ἃ πατάξας.

ead. l. 12. κινδυνεύεις) Cod. Reg. κινδυνεύει.

ead. l. 15. ὑπερ παντας) Cod. Reg. εἰς παντας.

p. 161. *l.* 4. βλάπτειν δὲ) Cod. Reg. βλάπτει δέ.

cad. l. 14. τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας) Cod. Reg. τοὺς μὲν ἀδικοῦντας.

cad. l. 16. Τοὺς ἀδίκους) Cod. Reg. τοὺς ἀδικοῦντας.

p. 162. *l.* 3. αὐτὸ τοὐναντίον) Cod. Reg. αὐτοὶ τοὐναντίον.

cad. l. 12 *sq.* προσθεῖναι τῷ δικαίῳ, ἢ ὡς τοπρῶτον ἑλ.) Steph. cenſebat, ſcribendum fortaſſe, προσθεῖναί τι τῷ δικαίῳ, ἄλλως ἢ ὡς τοπρῶτον ἑλ. praeeunte haud dubie Ficino, qui vertit: *Iubes nos addere iniuſto* (prave pro *iuſto*) *aliquid praeter ea, quae diecbamus?* Qui tamen ſenſum magis, quam verba, ſecutus eſſe videtur. Stephanus tamen vel hac emendatione aptiorem lectionem deſiderat.

p. 163. *l.* 1. Ἔστιν ἄρα) Cod. Reg. ἔστιν οὖν ἄρα.

cad. l. 2. ἀνθρώπων) ανθρωπον alii.

cad. l. 4 *sq.* τῶν κυνῶν ἀρετὴν, ἢ εἰς τὴν τῶν ἵππων) Cod. Reg. τῶν κυνῶν, ἢ εἰς τὴν τῶν ἵππων ἀρετήν;

cad. l. 11. γίνεσθαι) Cod. Reg. γίγνεσθαι.

cad. l. 15. ἀρετῇ οἱ ἀγαθοὶ κακούς;) Cod. Reg. ἀρετὴν ἀγαθοὺς κακούς;

p. 164. *l.* 2. ἔργον βλάπτειν) Cod. Reg. βλάπτειν ἔργον.

cad. l. 7. ὁ τουτο εἰπὼν) Cod. Reg. ὁ ταῦτα εἰπών.

cad. l. 9 *sq.* Μαχούμεθα ἄρα, ἦν) Cod. Reg. μαχούμεθ' ἄρ' ἦν.

cad. l. 14. τὸ φάναι) Cod. Reg. τὸ φάμενον.

cad. l. 18 *sq.* ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ τοῦτο ἐφάνη) Cod. Reg. ἐπειδὴ δ' οὐ τοῦτ' ἐφάνη.

p. 165. *l.* 15. ὅπως μοι μὴ ἐρεῖς ὅτι τὸ δέον ἐστὶ) Cod. Reg. ὅπως μὴ ἐρεῖς ὅ τι τὸ δίκαιον ἐστί.

cad. l. 16. το ὠφελιμον) Cod. Reg. τὸ συμφέρον, omiſſo ὠφέλιμον.

p. 166. *l.* 1. τοιούτους λέγῃς) Cod. Reg. τοιούτους μοι λέγῃς.

cad. l. 5. ἐξαγριαίνεσθαι) Cod. Reg. ἀγριαίνεσθαι.

cad. l. 6. ἀποκρίνεσθαι) Cod. Reg. ἀποκρίνασθαι.

cad. l. 7. εἰ γὰρ ἐξαμαρτανόμεν) Cod. Reg. εἰ γάρ τι ἐξαμαρτάνομεν.

cad. l. 8. ἴσῃ ὅτι ἀκοντες) Cod. Reg. ἴσῃ, ἄκοντες· omiſſo ὅτι.

cad. l. 13. καὶ οὐ) Cod. Reg. καὶ μή.

cad. l 14. αὐτὸ οἷόν γε ἔστιν, ὦ φιλε) Cod. Reg. αὐτό. μὴ οἷον σὺ, ὦ φίλε.

cad. l. ult. Ἡράκλεις, εφη, αὖτη) Verbum ἐφη abeſt a Cod. Reg.

p. 167. *l.* 2. ἐθελήσοις) Cod. Reg. ἐθελήσεις, sed pro lect. var. annotatum habet ἐθελήσοις.

ead. l. 3. ἀποκρίνοιο) Cod. Reg. ἀποκρίναιο.

ead. l. 5. ᾔδησθα) Cod. Reg. ἤδεισθα, & pro var. lect. ἤδησθα.

ead. l. 7. μηδ' ὅτι τρὶς τέτταρα) Cod. Reg. μὴ δὲ ὅτι τρὶς τέσσαρα.

ead. l. 12. τούτων τυγχάνει) Cod. R. τούτων τί τυγχάνει.

p. 168. *l.* 1. ὧν ἐγὼ ἀπεῖπον) Ficinus: *& aliquid eorum, quae interdixeram.* Sed partic. καὶ ante ὧν necessaria omnino non videtur.

ead. l. 9. ἕνεκα ἀργυρίου) γραι. ἕνεκά γε ἀργυρίου. Steph.

ead. l. ult. καὶ ἔχειν εἰπεῖν) Cod. Reg. καὶ ἔχεις εἰπεῖν.

p. 169. *l.* 1. ἔμοιγε) Cod. Reg. ἐμοί τε.

ead. l. 2. φθονήσης καὶ Γλαύκωνα) Cod. Reg. φθονήσης γλαύκωνα, omisso καί.

ead. l. 12. ψεύδη) Aut ψευδῆ scribendum, ut conveniat cum praecedente ἀληθῆ· aut ψεύδῃ, ut sit verbum, videbatur Steph. Neutro opus esse videtur.

ead. l. 15. οἶμαι γάρ σε εὖ ἐρεῖν) Cod. Reg. οἶμαι γάρ σε εὑρεῖν.

p. 170. *l.* 11 *sq.* ἑκάστη ἡ ἀρχὴ) Cod. Reg. ἑκάστη ἀρχὴ, absque intermedio articulo.

ead. l. 13. καὶ ἄλλαι οὕτω) Cod. Reg. καὶ ἄλλαι οὕτως.

ead. l. 15. τὸν τοῦτο ἐκβαίνοντα) Cod. Reg. τὸν τούτου ἐκβαίνοντα.

p. 171. *l.* 3. συμφέρον) Cod. Reg. ξυμφέρον.

ead. l. 6. πρόσεστι δὲ δὴ αὐτόθι) Cod. Reg. πρόσεστι δὲ αὐτόθι, omisso δή.

ead. l. 7. ἴσως ἔφη) Cod. Reg. ἔφη ἴσως.

ead. l. 13. φὴς δίκαιον εἶναι) Cod. Reg. δίκαιον φὴς εἶναι.

ead. l. 15. οἷοί τε) Cod. Reg. οἷοί τι.

ibid. Πάντως που, ἔφη) Cod. Reg. Πάντως που ἔφη οἷοί τι καὶ ἁμαρτεῖν;

p. 172. *l.* 6. Τί λέγεις; ἔφη) Cod. Reg. τί λέγεις σὺ ἔφη.

ead. l. 7. σκοπῶμεν δὴ) Cod. Reg. σκοπῶμεν δέ.

ead. l. 12. τὸ ἀξύμφορα) Cod. Reg. τὸ ἀξύμφορόν τε.

ead. l. 13 *sq.* ἄρχοντες κακὰ) Cod. Reg. ἄρχοντες, ἄκοντες κακά.

p. 173. *l.* 5. κακὰ προστάττειν) Cod. Reg. κακὰ πράττειν.

p. 174. *l.* 9. αὐτίκα ἰατρὸν) Cod. Reg. αὐτίκα καὶ ἰατρόν.

ead. l. 11. ἐν λογισμῷ ἁμαρτάνῃ) Post ἁμαρτάνῃ suspen-

dendam censebat orationem Steph. ideoque apte positum iri interrogationis notam, ut intelligatur, Tunc, inquam, vocas, cum peccat?

cad. l. 13. ὅτι ὁ ἰατρὸς) Cod. Reg. ὅτι ἰατρός.

p. 175. *l.* 4. τοιοῦτον οὖν δή σοι) Cod. Reg. τοιοῦτον δή σοι, omisso οὖν.

ibid. νῦν γε ἀποκρ.) Cod. Reg. νῦν δὴ ἀποκρ.

cad. l. 13. οὔτε, μὴ λαβὼν) Steph. scribendum putabat οὔτε μὴν λαβών· non male omnino, neque tamen necessario, cum negandi particulae non raro sic iteratae virtutem pristinam retineant.

cad. l. ult. τὸν κρείττονα· τὸν) Cod. Reg. τὸν κρείττονα· ἢ τόν.

ibid. τὸν ἀκριβεῖ) Cod. Reg. τὸν ἀκριβῆ, superimposito εἰ.

p. 176. *l.* 6. Νῦν γοῦν, ἔφη, ἐπεχείρησας) Cod. Reg νῦν γοῦν ἐπεχείρησας, omisso ἔφη.

p. 177. *l.* 2. ξυμφέρον ἄλλο) Cod. Reg. ξυμφέρον ἄλλω.

cad. l. 9. αὐτὴ ἡ ἰατρικὴ) Cod. Reg. αὐτὴ ἰατρική.

cad. l. 10. ἀλλὰ τὶς τέχνη, ἐσθ' ὅ, τι προσδεῖται) Post τέχνη interrogationis notam poni, voculamque καὶ ante ἐσθ' ὅ, τι inseri debere Steph. iudicabat: quod cur malit, nullam equidem causam idoneam video. Vulgata est multo concinnior, expressa quoque Ficino.

cad. l. 12. ταῦτα ἐπ' αὐτοῖς) Cod. Reg. ταῦτ' ἐπ' αὐτοῖς.

ibid. εἰς ταῦτα) Cod. Reg. εἰς αὐτὰ ταῦτα.

cad. l. 17 *sq.* σκέψεται; ἢ οὔτε αὐτῆς οὔτε ἄλλης προσδεῖται ἐπὶ τὴν αὑτῆς πονηρίαν) Cod. Reg. σκέψεται, καὶ τὴν σκεπομένη, οὔτε ἄλλης προσδεῖται ἐπὶ τὴν αὐτὴν πονηριαν.

p. 178. *l.* 14. ὑπὸ ἑαυτῆς) Cod. Reg. ὑπὸ ἑαυτοῦ.

cad. l. 17. οὐδὲ ἰατρὸς) Cod. Reg. ὁ δὲ ἰατρος.

p. 179. *l.* 5. σκέψεται τε καὶ) Cod. Reg. σκέψεται καὶ. omisso τε.

p. 180. *l.* 8. ὠφελησόμενοι) Cod. Reg. ὠφελήσονται.

cad. l. 15. ἐκεῖνον ποιοῦσιν) Cod. Reg. ἐκεῖνοι τοιοῦντες.

cad. l. 16. ἑαυτοὺς δὲ οὐδ') Cod. Reg. ἑαυτοὺς δ' οὐ δ'.

cad. l. ult. ταυταχοῦ ἔλαττον) Cod. Reg. ταυτελῶς ἐλ.

p. 181. *l.* 2. οὐδαμοῦ ἂν εὑροις ἐν) Cod. Reg. οὐδαμοῦ ἂν, εὕρης ἐν.

cad. l. 4. ὅταν τινὲς) Cod. Reg. ὅταν τέ τινες.

cad. l. 7. ὑπάρχει κἀκεῖ εἰ μηδεμία) Cod. Reg. ὑπάρχει. καὶ εἰ μηδεμία.

ead. l. 10. ἀπέχεσθαι τοῖς οἰκείοις) Cod. Reg. ἀπεχθάνεσθαι τοῖς τε οἰκείοις.

ead. l. 12. Λέγω γὰρ ὄντερ) Cod. Reg. λέγω δὲ ὄν.

ead. l. 13. τοῦτον οὖν σκόπει) Cod. Reg. τοῦτον σκόπει, omisso οὖν.

ead. l. 14. ὅσῳ μᾶλλον) Cod. Reg. πόσῳ μᾶλλον.

ibid. αὐτῷ ἄδικον εἶναι, ἢ τὸ δίκαιον) Cod. Reg. αὐτὸν ἄδικον εἶναι, ἢ δίκαιον.

p. 182. *l.* 4. ζημιοῦται τε καὶ) Cod. Reg. ζημιοῦται καὶ, omisso τε.

p. 183. *l.* 11. ἡμῶν οὐδὲν) Cod. Reg. ἡμῶν γε οὐδέν.

ead. l. 13. ἀγνοοῦντε) Cod. Reg. ἀγνοοῦντες.

ead. l. ult. οὐδ' ἂν ἑᾷ τις) Cod. Reg. οὐδὲ ἐὰν ἑᾷ τις.

p. 184. *l.* 3. ἕτερος ἴσως τὶς) Cod. Reg. ἑτερός τις ἴσως.

ead. l. 9. ἐὰν μετατιθῇ) Cod. Reg. ἐὰν μεταπίπτει.

p. 185. *l.* 8. τοὺς ὡς ἀληθῶς ἄρχοντας) Cod. Reg. τοὺς ἀληθῶς ἄρχοντας, omisso ὡς.

ead. l. 16. ἤφη, ἑτέρα) Cod. Reg. ἔφη ἑτέραν.

p. 186. *l.* 2. καὶ αἱ ἄλλαι) Cod. Reg. καὶ ἄλλαι, absque articulo.

ead. l. 9. Τί δέ; τὴν ἰατρικὴν) Cod. Reg. τί δὲ ἰατρικὴν, omisso articulo.

ead. l. 11. ἑκάστης τῆς τέχνης) Cod. Reg. ἑκάστης τέχνης, sine articulo τῆς.

ead. l. 14. Φαμὲν δέ γε τον) Cod. Reg. φαμὲν δὲ τὸν, absque γε.

ead. l. ult. προσγίγνεσθαι αὐτοῖς) Cod. Reg. γίγνεσθαι αὐτοῖς.

p. 187. *l.* 3. οἰκοδομητικὴ) Cod. Reg. οἰκοδομική.

ead. l. 11 *sq.* παρασκευάζει· ἀλλ' ὅτερ — παρασκευάζει καὶ ἐπιτάττει) Cod. Reg. παρασκευάζει καὶ ἐπιτάττει, omissis intermediis ἀλλ' ὅπερ &c.

ead. l. ult. πράττει κατὰ τὴν τέχνην) Cod. Reg. πράττει οὐδ' ἐπιτάττει κατὰ τὴν τέχνην.

p. 188. *l.* 2. μισθὸν δεῖ ὑπάρχειν) Cod. Reg. μισθὸν δεῖν ὑπάρχειν.

ead. l. 3. ἐὰν μὴ ἄρχωσι) Cod. Reg. ἐὰν μὴ ἄρχῃ.

ead. l. 6. ξυνήκα. Τὸν τῶν βελτίστων ἄρα μισθόν) Cod. Reg. ξυνήκά πω. τὸν βέλτιστον ἄρα μισθόν.

ead. l. 13. λάθρα αὐτοὶ ἑκ) Cod. Reg. λάθρα αὐτὸ ἑκ.

ead. l. ult. ἀνάγκη, αἰσχρὸν) Cod. Reg. ἀνάγκην περιμένειν, αἰσχρόν.

p. 189. *l.* 5. ἐπιτρέψαι τὴν ἀρχὴν, οὐδὲ ὁμοίοις) Cod. Reg. ἐπιτρέψαι· οὐδὲ ὁμοίοις, omissis τὴν ἀρχήν.

ead. l. 8. ὅτι ὁ τῷ ὄντι) Cod. Reg. ὅτι τῷ ὄντι, omisso ὁ.

p. 190. *l.* 6 *sq.* λόγον παράλογον — καὶ ἄλλον ἡμεῖς) Steph. malebat divisim, λόγον παρὰ λόγον, ac si diceretur ῥῆμα παρὰ ῥῆμα. Ingeniose emmendat Ficinus: *orationem contrariam orationi*. Eidem Steph. ἡμεῖς mutandum videbatur in ἡμῖν, sublata interpunctione.

ead. l. 12. Ὁποτέρως οὖν σοὶ, ἦν δ' ἐγὼ) Cod. Reg. ὁποτέρως ἦν δ' ἐγὼ οὖν σοι.

ead. l. 14. ἐξ ἀρχῆς. τὴν τελέαν ἀδικίαν) Cod. Reg. ἐξαρχῆς. τελέαν ἀδικίαν.

p. 191. *l.* 9 *sq.* ὑφ' ἑαυτοὺς ποιεῖσθαι) Cod. Reg. ὑφ' ἑαυτοῖς ποιεῖσθαι.

ead. l. 13. μέντοι, ἔφη, οὐκ ἀγνοῶ ὅ, τι βούλει) Cod. Reg. οὖν ἔφη οὐκ ἀγνοῶ ὃ βούλει.

ead. l. 17. εἰ γὰρ λυσιτελεῖν μέν) Cod. Reg. εἰ γὰρ λυσιτελῆ μέν.

ead. l. 18. μέντοι ἢ αἰσχρὸν) Cod. Reg. μέντοι αἰσχρὸν, omisso intermedio ἤ.

p. 193. *l.* 3. μηδὲ βούλοιτο) Cod. Reg. μὴ δὲ βούλεται.

ead. l. 4. Τί δὲ δὴ ὁ ἀδικος) Cod. Reg. τί δὲ δὴ ἀδικος, absque ὁ.

ead. l. 7. πλεονεκτήσει, καὶ) Cod. Reg. πλεονεκτήσει τε καί.

ead. l. 8. λέγομεν) Cod. Reg. λέγωμεν.

ead. l. 17. ὁ δὲ μὴ, μὴ ἐοικέναι) Cod. Reg. ὁ δὲ, μὴ ἐοικέναι.

ibid. Τοιοῦτος ἄρα ἐστὶν ἑκάτερος) Cod. Reg. τοιοῦτος ἄρα ἑκάτερος, omisso ἐστίν.

p. 194. *l.* 3. ἃ δὲ ἄφρονα) Cod. Reg. ὃν δὲ ἄφρονα.

ead. l. 8. ἐθέλειν ἂν τι) Cod. Reg. ἐθέλει ἂν τι.

ead. l. 10. Περὶ πάσης δὲ ὁρᾷ ἐπιστήμης) Cod. Reg. περὶ πάσης δὲ ἄρα ἐπιστήμης.

ead. l. 11. πλείω ἂν ἐθέλειν αἱρεῖσθαι) Cod. Reg. πλείω ἂν, ἐθέλοι αἱρεῖσθαι.

ead. l. 14. ἀνάγκη δὲ τοῦτό γε οὕτως) Cod. Reg. ἀνάγκη δὲ τουτο οὕτως. *Ibid.* in margine scriptum κείμενον. Nescio, quo referatur.

ead. l. 16 *sq.* Ὁ δὲ σοφὸς, ἀγαθός; Φημί.) Haec verba non leguntur in textu, sed in Codicis margine scripta reperiuntur.

p. 195. *l.* 2 *sq.* ἀναιτίου. Ἔοικεν — Φαίνεται. Οὐκοῦν &c.) Cod. Reg. ἀναιτίου. φαίνεται. ὁ δὲ ἀν κακός τε καὶ ἀμαθὴς, τοῦ ἀνομοίου καὶ τοῦ ἀναιτίου; ἔοικεν ἔφη. οὐκοῦν &c.

p. 196. *l.* 4. δημιουργεῖν) Cum Steph. in Aldin. δημουργεῖν, cum *n* in secunda syllaba, deprehendisset, ex hac mendosa alioqui scriptura veram lectionem egregie eruit, nimirum δημιογερεῖν, quam exhibet etiam Cod. Reg. Eandem lect. secutus Ficinus vertit, *certe novi te esse ditissimum, me* concionari.

ead. l. 6. παῖς γραυσὶ) Cod. Reg. παῖς γραυσί.

ead. l. 12. τυγχάνει ὂν δικαιοσύνη) Cod. Reg. τυγχάνει ὄν ἡ δικαιοσύνη.

ead. l. 14. σοφία τε καὶ ἀρετὴ) Cod. Reg. σοφία καὶ ἀρετὴ, omisso τε.

p. 197. *l.* 1. ἀλλ' οὔτι οὕτως) Cod. Reg. ἀλλ' οὔτοι οὕτως.

ead. l. 2. τῇδε τῃ σκέψασθαι) Cod. Reg. τῇ δέ τῃ ἐπισκέψασθαι.

ead. l. 6. Μανθάνω, ἔφην) Cod. Reg. μανθάνω ἔφη.

ead. l. 9. ἀνάγκη αὐτῇ μετὰ) Cod. Reg. ἀνάγκη αὐτὴν μετὰ.

ead. l. 10. ὃ σὺ ἄρτι ἔλεγες, ἔστιν ἡ δικ.) Cod. Reg. ὡς σὺ ἄρτι ἔλεγες ἔχει ἡ δικ.

p. 198. *l.* 1. στάσεις γάρ του) Cod. Reg. στάσις γάρ που.

ead. l. 8. Τί δέ; ἂν) Cod. Reg. τί δὲ ἐάν.

ead. l. 12. ἧττον ἕξει; Μηδέν) Cod. Reg. ἧττον; μηδέν, omisso ἕξει.

ead. l. ult. δ' ἐχθρὸν εἶναι) Cod. Reg. δ' ἐχθρῷ εἶναι.

p. 199. *l.* 4. καὶ ἑαυτῷ) Cod. Reg. καὶ ἑαυτόν.

ead. l. 5. Δίκαιοι δέ γ' εἰσὶν) Cod. Reg. δίκαιοι γ' εἰσὶν, omisso δέ.

ead. l. 6. ἐχθροὺς ἔσται) Cod. Reg. ἐχθρός ἐστιν.

ead. l. 8. ἐγωγε σοὶ) Cod. Reg. ἐγώ σοι, omisso γε.

ead. l. 10. ἀποπλήρωσον) Ita Cod. Reg. Ed. Steph. ἀποπλήρωσιν.

ibid. ὅτι μὲν γὰρ καὶ σοφώτεροι) Si standum sit ab ὅτι, quod vulgatur, cum Stephano supplebis post σοφώτεροι verb. εἰσί.

ead. l. 13. ἀλλὰ δὴ καὶ) Cod. Reg. ἀλλὰ καὶ, omisso δή.

p. 200. *l.* 1. ὥρμησαν δὲ ἐτὶ) Cod. Reg. ὥρμησαν γὰρ ἐτί.

ead. l. 4. οὖν ὅτι οὕτως ἔχει) Cod. Reg. οὖν οὕτως ἔχει, omisso ὅτι.

ead. l. 8. ὅμως δέ τι βέλτιον) Steph. reponit ὅμως δ' ἔτι βέλτιον.

ead. l. 15. δικαίως ἂν ταῦτα τούτων φαῖμεν ἔργα εἶναι) Cod. Reg. δικαίως ἄν, φαμὲν ταυτα τούτων ἐργα εἶναι.

p. 201. *l.* 2 *fq.* ἐργασθέντι. Ἆρ' οὖν) Cod. Reg. ἐργασθέντι. ἀληθῆ. ἆρ' οὖν.

ead. l. 3. Θήσομεν μὲν οὖν) Cod. Reg. θήσομεν οὖν, omisso μέν.

ead. l. 4. ὃ ἄρτι) Cod. Reg. ὅτι ἄρτι.

ead. l. 6. μανθάνω τε) Cod. Reg. μανθάνω γε.

ead. l. 10. ἔργον; Ἔστιν.) Cod. Reg. ἔργον; ναί.

ead. l. 12. οὐχ οὕτω;) Cod. Reg. οὐχ οὕτως;

ead. l. 13. τὸ αὐτῶν ἔργον) Cod. Reg. αὐτῶν τὸ ἔργον.

p. 202. *l.* 1. τοῦτό γε λέγεις) Cod. Reg. τοῦτο λέγεις, absque intermedio γε.

ead. l. 8. ἐκείνου εἶναι) Cod. Reg. ἐκείνης εἶναι.

p. 203. *l.* 4. Οὐδέποτ' ἄρα, ὦ μακάριε) Cod. Reg. οὐδέποτ' ὦ μακάριε.

ead. l. 7. ἐπειδή μοι) Cod. Reg. ἐπειδὴ γέ μοι.

ead. l. 11. πρὶν ἢ τοπρῶτον) Cod. Reg. πρὶν ἢ τοπρῶτον.

ead. l. 12. ὁρμῶσαι ἐπὶ) Cod. Reg. ὥρμημαι ἐπί.

ead. l. 13. περὶ αὐτοῦ) Cod. Reg. περὶ αὐτῆς.

ead. l. 15. ἀπεσχόμην τοῦ μὴ) Cod. Reg. ἀπεσχόμην τὸ μή.

IN LIB. II DE REPUBLICA.

p. 206. *l.* 1. ὁμην λόγου) Cod. Reg. ὅμην τοῦ λόγου.

p. 207. *l.* 7. ὁ ἄλλος) Sic & Cod. Reg. sed superimposito ἄλλως.

p. 208. *l.* 8. ἀπ' αὐτῶν ἑώσαι) Cod. Reg. ἀπ' αὐτῆς ἑᾶσαι.

ead. l. 14. οὐ δοκεῖ οὕτως) Cod. Reg. οὕτοι δοκεῖ οὕτως.

ead. l. ult. ὡς ἀμείνω) Cod. Reg. pro varia lectione superscriptum habet ἀμείνω.

p. 209. *l.* 5. εἰ σοι βουλομένῳ εἴη ἃ λέγω) Cod. Reg. εἰ σοι βουλομένῳ ἃ λέγω.

ead. l. 8 *fq.* ἄκουε, τι τε ὂν τυγχάνει καὶ) Cod. Reg. ἄκουε. τι οἷον τε. καὶ.

ead. l. 14. ξυνιέσθαι ἀλλήλοις) Cod. Reg. ξυντιθεσθαι ἀλλήλοις.

ead. l. ult. ταύτην γένεσίν τε) Cod. Reg. ταύτην τε γένεσίν τε.

p. 210. *l.* 6. ἐνί ποτε ξυνιέσθαι) Cod. Reg. ἐνί πω ξυνιέσθαι.

ead. l. 7. ἣ μὲν γ' οὖν) Cod. Reg. ἡ μὲν οὖν.

ead. l. ult. νόμῳ δὲ βίᾳ) Cod. Reg. νόμω δὲ καὶ βίᾳ.

p. 211. *l.* 10. ἄλλο μὲν οὐδὲν) Cod. Reg. ἄλλο μὲν ἔχειν οὐδέν.

ead. l. 11. δακτύλιον φέρειν·) τὸ φέρειν abest a Cod. Reg.

p. 212. *l.* 4. καὶ αὐτῷ οὕτω συμβαίνειν) Cod. Reg. καὶ αὐτῷ οὕτω καὶ οὕτω συμβαίνειν.

ead. l. 6. τῶν περὶ τὸν βασιλέα) Cod. Reg. τὸν παρὰ τὸν βασιλέα.

ead. l. 10. ὁ δίκαιος περιθεῖτο) Cod. R. ὁ δίκαιος περιθοῖτο.

ead. l. 13. ἐξὸν αὐτῷ καὶ ἐκ τῆς ἀγορᾶς) In Codice Regio non legitur τὸ καί.

p. 213. *l.* 1. ἐπὶ ταυτὸν ἴοιεν) Cod. Reg. ἐπὶ ταῦτ' ἂν ἴοιεν.

ead. l. 6. ὥς φησιν ὁ) Cod. Reg. ὡς φήσει ὁ.

ibid. λόγου λέγων) Cod. Reg. λόγος λέγων.

ead. l. 7. μηδὲν ποτε ἐθέλοι) Cod. Reg. μηδέποτε ἐθέλοι.

ead. l. 14. τίς οὖν δὴ ἡ) Cod. Reg. τί οὖν ἡ.

p. 214. *l.* 9. αὐτῷ παρεσκευακέναι) Cod. Reg. αὐτῷ παρεσκευάσθαι.

ead. l. 10. ἐὰν ἄρα σφαλῇ καί τι) Cod. Reg. ἐὰν ἄρα σφάλληταί τι.

ead. l. 16. ἀγαθὸν ἐθέλοντα) Cod. Reg. ἀγαθὸν θέλοντα.

p. 215. *l.* 2. γυμνωτέος δὴ πάντων) Cod. Reg. γυμνωτέον δὴ πάντων.

ead. l. 9. ὁπότερος αὐτοῖν) Cod. Reg. ὁπότερος αὐτῶν.

ead. l. 14. βίος ἐπιμένει) Cod. Reg. βίος περιμένει, superscripta varia lectione ἐπιμένει.

p. 216. *l.* 1. ἐκκαυθήσεται τὼ ὀφθαλμὼ) Cod. Reg. ἐκκοπήσεται τὼ ὀφθαλμώ.

ead. l. 2. παθὼν, ἀνασχινδιλευθήσεται) Cod. Reg. παθὼν, ἀνασκολοπισθήσεται.

ead. l. 9. ἂν βούλοιτο) Cod. Reg. ἂν βούληται.

ead. l. 10. ἂν ἐθέλοι) Cod. Reg. ἂν ἐθέλῃ, & pro varia lectione οι.

p. 217. *l.* 6. Οὔτι πω οἴει) Cod. Reg. οὔτι που οἴει.

ead. l. 10. ἐπάμυνε. καίτοι ἐμέ τε ἱκανὰ) Cod. Reg. ἐπάμυναι· καί τοι ἐμε γε ἱκανα.

ead. l. ult. οὐκ αὐτὸ) Ita etiam Cod. Reg. sed superimposito ήν.

p. 218. *l.* 4. τῷ δικαίῳ. ἐπιπλέον δὲ οὗτοι) Cod. Reg. τῷ ἐπιπλέον δ' οὗτοι, omisso δικαίῳ.

ead. l. 6. ἄφθονα ἔχουσι λέγειν ἀγαθὰ) Cod. Reg. ἄφθονα λέγουσιν ἔχειν ἀγαθά.

ead. l. 9. μέσσας δὲ μελίσσας) Cod. R. μέσας δὲ μελίσσας.

cad. l. 13. *βρίζησι δὲ δένδρεα*) Cod. Reg. *βρίζουσι δὲ δένδρεα.*

p. 220. *l.* 3. *ἀτιμάζειν τε καὶ*) Cod. Reg. *ἀτιμάζειν καὶ*, omisso *τε.*

cad. l. 5. *εἶναι τῶν ἑτέρων*) Cod. Reg. *εἶναι ἑτέρων*, fine artic. *τῶν.*

ibid. τούτων δὴ πάντων) Cod. Reg. *τούτων δὲ πάντων.*

ibid. περὶ θεῶν τε λόγοι) Cod. Reg. *περὶ θεῶν λόγοι*, absque intermedio *τε.*

cad. l. 11. *ἀκεῖσθαι*) Literae *κ* in Cod. fere impositа est litera *ν*, ita ut possit esse vel *ἀνεῖσθαι*, vel *ἀκεῖν.*

cad. l. 12. *ἑορτῶν· καὶ ἐάν τιν'*) Cod. Reg. *ἑορτῶν· ἐάν τιν'*, omisso *καὶ.*

cad. l. 13. *δίκαιον ἀδίκῳ βλάψει*) Cod. Reg. *δίκαιον ἀδίκως βλάψει.*

p. 221. *l.* 4. *στρεπτοὶ δέ γε*) Cod. Reg. *στρεπτοί δέ τε.*

cad. l. 5. *εὐχωλαῖς ἀγαυῆσι*) Cod. R. *εὐχωλαῖς ἀγαναῖσι.*

cad. l. 7. *ὁμαδεῖν*) Cod. Reg. superimpositum habet *θ.*

cad. l. 10. *ἀδικημάτων, διὰ θυσιῶν*) Cod. Reg. *ἀδικημάτων, καὶ θυσιῶν.*

cad. l. 17. *ἅστις ἐπιστρέφεται*) Cod. Reg. *ὥσπερ ἐπιστρόμενοι*, & pro varia lect. *ἐπίπτομενοι.*

cad. l. ult. δὲ καὶ σῦ) Cod. Reg. *δὲ καὶ σοῖ.*

p. 222. *l.* 2 *sq. τὸ, πότερον δίκας τεῖχος ὕψιον, ἢ σκολιὰς ἀπάτας*) Cod. Reg. *τὸ πότερον δίκαι τεῖχος ὕψιον ἢ σκολιαῖς ἀπάταις.*

cad. l. 3. *ἀναβὰς, καὶ ἐμαυτὸν*) Cod. Reg. *ἀναβὰς ἐμαυτὸν*, omisso *καί.*

cad. l. 5. *φασὶν οὐδὲν εἶναι*) Cod. Reg. *οὐδέν φασιν εἶναι.*

cad. l. 9. *τρεπτέον ὅλως; τρίψυρα μέν*) Post *ὅλως* in Ald. interrogationis nota non comparet. Ante *τρίψυρα* vero addendum *καὶ*, & interpungendum post *σχῆμα* confutat Steph.

p. 223. *l.* 1. *καὶ δικανικὴν διδόντες*) Cod. Reg. *καὶ μηχανικὴν διδόντες.*

cad. l. 4. *δυνατέν. Οὐκοῦν*) In Ald. est interrogationis nota post *δυνατὸν* sicut paulo post in altera objectione, *ἀλλὰ γὰρ ἐν ᾠδαῖς* &c. post *παιδῶν* posita est. *Steph.*

cad. l. 5. *καὶ ἡμῖν οὐ μελητέον*) Cod. Reg. *καὶ ἡμῖν μελητέον*, omisso *οὐ.*

cad. l. 12. *ἀζήμιοι ὑπὸ θεῶν*) Cod. Reg. *ἀζήμιοι μόνον ὑπὸ θεῶν.*

ead. l. 15. ἀζήμιοι ἀπαλλάξεμεν) Cod. Reg. ἀζήμιοι ἀπαλλάξωμεν.

ead. l. 16. ἀδικήσωμεν) Cod. Reg. ἀδικήσαιμεν.

p. 224. *l.* 6. ὡς ὁ τῶν πολλῶν τε) ὁ abeſt a Cod. Reg.

ead. l. 9. ὑπάρχει τύχης) Cod. Reg. ὑπάρχει ψυχῆς.

ead. l. 11. ἃ εἰρήκαμεν) Cod. Reg. ἃ εἴρηκεν.

ead. l. 12. συγγνώμην ἔχει) Cod. Reg. συγγνώμην ἔχοι.

p. 225. *l.* 4. οὗτος ὥρμησε) Cod. Reg. οὗτος ὥρμηται, ſed ſuperſcripto σε.

ibid. καὶ ἐμοὶ πρός σε, ὦ Ξωκρ.) Cod. Reg. καὶ ἐμοὶ ὦ σώκρατες, omiſſis poſt ἐμοὶ, πρός σε.

ead. l. 10. τῇ αὐτοῦ δυνάμει) Cod. Reg. τῇ αὐτῇ δυνάμει.

p. 226. *l.* 1. ξυνοικοίη) Baſ. 2. ξύνοικος ᾖ. Aeque bene.

ead. l. 4. οὐδέν γάρ σε δεομαι) Cod. Reg. οὐδέν γάρ σου δέομαι.

ead. l. 7. κρείττων) Cod. Reg. pro varia lect. habet ον, i. e. κρεῖττον.

ead. l. 10 ſq. τὰς ψευδεῖς, τὰς δὲ ἀληθεῖς) Cod. Reg. τὰς ἀληθεῖς, τὰς δὲ ψευδεῖς. Quam verborum tranſpoſitionem cum Baſ. 2. agnoſcit & Ficinus, qui vertit: *Si enim non abſtuleris utrinque* veras, falſas *autem appoſueris.*

ead. l. 15. τὸ δὲ ἄδικον) Cod. Reg. τὸ δ' ἄδικον.

p. 227. *l.* 4. καὶ ἀδικίαν, ὃ βλάπτει) Cod. Reg. καὶ ἀδικία βλάπτει.

ead. l. 6. ἀνασχοίμεν ἂν) Cod. Reg. ἀποδεχοίμεν ἄν.

ead. l. 8. εἰ μὴ σὺ κελεύεις) Cod. Reg. εἰ μὴ σὺ κελεύοις.

ead. l. 9. διελήλυθας) Cod. Reg. διελήλυθα.

ead. l. 11. ἀλλὰ τί) Cod. Reg. ἀλλὰ καὶ τί.

p. 229. *l.* 2. οὐ φαῦλον) Cod. Reg. οὐ φαύλου.

ead. l. 3. Ἐπειδὴ οὖν ἡμεῖς οὐ δεινοὶ) Cod. Reg. ἐπειδὴ οὖν ὑμεῖς οἱ δεινοί.

ead. l. 12. ἔστι δέ που καὶ ὅλης π.) Cod. Reg. ἔστι δὲ καὶ ὅλης π.

ead. l. 13. Οὐκοῦν μεῖζον) Cod. Reg. οὐκοῦν μείζων, ſuperſcripta varia lect. μεῖζον.

ead. l. 14. ἐν τῷ μείζονι) Cod. Reg. ἐν τῷ μείζονι.

ead. l. 16. ζητήσομεν) Cod. Reg. ζητήσωμεν.

ibid. ἐπισκεψόμεθα) Cod. Reg. pro varia lect. ſuperſcriptum habet ἐπισκεψώμεθα.

p. 230. *l.* 6. ἔφη ὁ Ἀδείμαντος) Cod. Reg. ἔφη ἀδείμαντος, abſque articulo.

p. 231. *l.* 3. τρίτη, ἑσδόμος) Cod. Reg. τρίτη δ' ἑσδόμος.

ead. l. 6. σκυτοτόμων αὐτόσε) Cod. Reg. σκυτοτόμοι αὐτόν σοι.

ead. l. 9. Τί δὴ οὖν; ἕκαστον) Cod. Reg. Τί δὴ οὖν ἕνα ἕκαστον.

p. 232. *l.* 2. Οὐδὲ, ἦν) Cod. Reg. οὐδὲν ἦν.

ead. l. 3. πρῶτον μὲν) Cod. Reg. πρῶτον μὲν ἡμῶν.

ead. l. 7. καὶ τοῦτο δῆλον) Cod. Reg. καὶ τόδε δῆλον.

ead. l. 12 *sq.* καὶ ῥᾷον, ὅταν εἷς ἓν, ἃ κατὰ φύσιν καὶ ἐν καιρῷ) Cod. Reg. καὶ ῥᾷον ὄντα εἰ ἓν κατὰ φύσιν ἐν καιρῷ.

ead. l. 14. ἀγων, πράττῃ) Cod. Reg. ἀγων πράττοι.

ead. l. 15. ὧν ἐλεγομεν) Cod. Reg. ὧν λεγομέν.

ead. l. ult. κάλλιον εἶναι) Cod. Reg. καλον εἶναι.

p. 233. *l.* 8. ἔχοιεν βοῦς) Cod. Reg. ἔχοιεν βόας, superscripto βοῦς.

ead. l. 11. κατοικίσαι γε) Cod. Reg. κατοικῆσαι γε.

ead. l. 12. τόπον οὐ ἐπεισαγωγίμων) Cod. Reg. τόπον, ἢ ἐπεισαγωγίμων.

ead. l. ult. κενὸς ἀπεισιν) Steph. videbatur deesse γὰρ post κενός. Ita nimirum Ficinus: *vacuus* enim *abiret.*

p. 234. *l.* 11. πάλιν ὠκίσαμεν) Cod. Reg. πόλιν ὠκήσαμεν.

p. 235. *l.* 2. ταῖς ὀρθῶς) Cod. Reg. ταῖς ὀρθαῖς.

ead. l. 3. ἀχρεῖοι ἄλλο) Cod. Reg. ἀχρεῖοι τί αλλο.

ead. l. 6. αὖτι αὖ ἀργυρίου) Cod. Reg. ἀντὶ ἀργυρίου, omisso αὖ.

ead. l. 9. πρᾶσιν διακονοῦντας) Cod. Reg. πράσιν διακονουμενους.

ead. l. 12. πάνυ ἀξιοκοινώνητοι ὦσι) Cod. Reg. παν ἀξιοκίνητοί εἰσι.

ead. l. 13. πονους ἔχωσιν) Cod. Reg. πόνους ἔχουσιν.

ead. l. 14. τὴν τιμὴν ταύτην) Cod. Reg. τὴν τιμὴν ταύτης.

ead. l. 17. ὥστ' εἶναι τελέα) Cod. Reg. ὥς τ' εἶναι τέλεια.

ead. l. ult. ἥ, τε δικαιοσυνη) Cod. Reg. ἥτε δικαιοσ. vel potius, ut videtur, ἥτε.

p. 237. *l.* 3. καὶ λάχανα, οἷα δὴ ἐν ἀγροῖς) Cod. Reg. καὶ λάχανα δὴ οἷς ἐναγροῖς.

ead. l. 7. μετὰ ὑγιείας) Cod. Reg. μετὰ ὑγείας.

ead. l. 8 *sq.* παιδώσουσιν. Καὶ) Cod. Reg. παιδώσουσι· καὶ.

ead. l. 11. πῶς χρὴ, ἦν) Cod. Reg. πῶς χρῆν ἦν.

ead. l. 16. κακῶς ἔχει) Cod. Reg. κακῶς ἔχοι.

p. 238. *l.* 7. πέμματα· ἕκαστα) Cod. Reg. πεμματα καὶ ἕκαστα.

p. 239. *l.* 3. δοκεῖ σοι δείσειν) Cod. Reg. δοκεῖ δείσειν, omisso σοι.

ead. l. 7. δείσει δὲ καὶ) Cod. Reg. δείσει καί.

ead. l. 14. καὶ ἐκείνοις) In Cod. Reg. ἐκείνοις superscriptum est ης.

p. 240. *l.* 7. οὗτι) Literae ι in Cod. Reg. impositum οι, ita ut legatur οὕτοι.

ead. l. 13. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγὼ) Cod. Reg. τί δὲ ἦν δ' ἐγώ.

p. 241. *l.* 5. ἐστὶν εὖ ἀπεργασθέντα) Cod. Reg. ἐστὶν ἀπεργασθέντα, omisso εὖ.

ibid. γεωργός τις) Cod. Reg. γεωργῶν τις.

ead. l. 8. ἱκανῶς) Cod. Reg. superscriptum habet ὸς, i. e. ἱκανός.

ibid. οὐδ' ἂν εἷς γένοιτο) Cod. Reg. οὐδεὶς ἂν γένοιτο.

ead. l. 11. ὁπλιτικῆς) Cod. Reg. ὁπλητικῆς.

ibid. τῶν κατὰ τὸν πόλεμον) Cod. Reg. τῶν κατὰ πόλεμον, omisso articulo.

ead. l. 17. πλείστης ἂν εἴη) Cod. Reg. πλείστης εἴη.

p. 242. *l.* 4. Μὰ Δία, ἦν) Cod. Reg. μὰ δί' ἦν.

ead. l. 6. ὅσον γ' ἂν δύναμις παρείκοι) Cod. Reg. ὅσον γε ἂν δύναμις παρείκῃ.

ead. l. 9 *sq.* Ab οἷον usque ad ἐλαφρὸν omnia desunt in Cod. Reg.

ead. l. 10. αἰσθανόμενον διώκειν) Cod. Reg. αἰσθανόμενον διωκάθειν.

ead. l. 13. δὲ εἶναι ἄρα) Cod. Reg. δὲ ἄρα εἶναι.

p. 243. *l.* 2. τοῖς ἀλλοτρίοις) Cod. Reg. τοῖς ἄλλοις.

ead. l. 5. εἰ δὲ μή γε) Cod. Reg. εἰ δὲ μὴ, omisso γε.

ead. l. 7. πόθεν ἅμα) Cod. Reg. πόθεν ἄρα.

ead. l. 12. ἐπισκεψάμενος τὰ ἔμπροσθεν) Cod. Reg. ἐπισκεψάμενος ἔμπροσθεν.

p. 244. *l.* 6. τουδε προσδεῖσθαι) Cod. Reg. τούτου προσδεῖσθαι.

ead. l. 10. Ὃν μὲν ἂν) Cod. Reg. ὅτι ὃν μὲν ἄν.

ead. l. 16. φίλην καὶ) Cod. Reg. φίλην τε καί.

p. 245. *l.* 5. εἰ μέλλει) Cod. Reg. εἰ μέλλοι.

ead. l. 10. οὕτως ὑπάρχῃ) Cod. Reg. οὕτως ὑπάρχοι.

ead. l. 15. ἔγωγε προσδοκῶ) Cod. Reg. ἐγὼ προσδοκῶ; omisso intermedio γε.

p. 246. *l.* 12. τοῦτο δέ που, ὡς) Cod. Reg. τοῦτο δὲ ὡς, omisso που.

cad. l. ult. ἐνσημήνασθαι ἑκάστῳ) Ita Cod. Reg. Ed. Steph. ἐνσημήσασθαι ἑκάστω. Paulo ante pro τότος leg. τύπος.

p. 247. *l.* 3. λαμβάνειν ἐν ταῖς ψυχαῖς) Cod. Reg. λαμβάνειν ταῖς ψυχαῖς.

cad. l. 6. Πρῶτον δὴ ἡμῖν) Cod. Reg. πρῶτον δ' ἡμῖν.

cad. l. 10. μύθοις πολὺ μᾶλλον) Cod. Reg. μύθοις μᾶλλον, omisso πολύ.

p. 248. *l.* 4. κακῶς οὐσίας) Cod. Reg. κακῶς οὐσίαν.

cad. l. 7. λεγομεν) Ita Cod. Reg. cum Ficino. Ed. Steph. λέγωμεν.

cad. l. 15 *sq.* ὅ, τι ὅπως) Cod. Reg. ὅπως ὅτι.

cad. l. 17. οὐ λεκτέον γ', ἐστιν) Cod. Reg. οὐ λεκτέον ἔστιν.

p. 249. *l.* 1. θαυμαστὸν ποιῇ) Cod. Reg. θαυμαστὸν ποιοῖ.

cad. l. 4. δοκεῖ ἐπιτήδεια) Cod. Reg. δοκῶ ἐπιτήδεια.

cad. l. 11. ἀλλ' ει τως) Cod. Reg. ἀλλ' ει τερ.

p. 250. *l.* 3. ἂν λαβὼν) Cod. Reg. ἂν λάβοι, & pro varia lect. superscriptum λάβῃ.

cad. l. 4 *sq.* ὧν δὴ καὶ ἴσως) Cod. Reg. ὧν δὴ ἴσως, omisso καί.

cad. l. 9. ποιητὰ ἐγωγε) Cod. Reg. ποιητὰ ἐγώ τε.

cad. l. 16. ἔπεσι ποιῇ) Cod. Reg. ἔπεσι ποιεῖν.

cad. l. ult. ἀγαθὸς ἔγε θεὸς) Cod. Reg. ἀγαθὸς ὁ θεὸς, omisso γε.

p. 251. *l.* 9. ἀλλ' ὀλίγων) Cod. Reg. ἀλλ' ὀλίγοις.

cad. l. 15. θεοὺς ἀναίτιους ἁμαρτάνοντος) Cod. Reg. θεοὺς ἁμαρτάνοντος, omisso ἀναίτιους.

cad. l. ult. αὐτὰρ ὃ) Cod. Reg. ἀτὰρ ὅ.

ibid. καμμίξας) Cod. Reg. ἀμμίξας.

p. 252. *l.* 2. ἀλλ' ἄκρατα τὰ) Cod. Reg. ἀλλ' ἀκράτω τά.

cad. l. 5. ὁ Πανδαρος) Cod. Reg. ὁ πινδαρος.

cad. l. ult. ἢν δὲ ὁ δρῶν) Cod. Reg. ἢν δὲ δὴ ὁ δρῶν.

p. 253. *l.* 4. ταῦτα λεγειν) Cod. Reg. λέγειν ταυτα.

p. 254. *l.* 16. ὁ θεός τε) Cod. Reg. ὁ θεός γε.

p. 255. *l.* 3. Πότερον οὖν) Cod. Reg. πότερον δή.

p. 256. *l.* 12. μισοῦσιν) Cod. Reg. μισοῦσι.

cad. l. 14. τὰ κυριωτατα) Cod. Reg. τὰ κυριώτερα.

p. 257. *l.* 6. ψυχῆ ἐστὶ σώματος) ἐστὶ abest a Cod. Reg.

cad. l. 10. καὶ τὸ χρήσιμοι) Cod. Reg. καὶ τῷ χρήσιμον.

p. 258. *l.* 9. καὶ ἐν λόγῳ) Cod. Reg. καὶ λόγω, omisso ἐν.

ibid. αὐτὸς μεθιστατοι) Cod. Reg. αὐτὸ μεθίσταται. In Ed. Steph. perperam legitur μεσταθῖται.

cad. l. 11. κατὰ λόγους) Cod. Reg. κατὰ λόγον.

ead. l. 12. ἔμοιγε καὶ αὐτῷ) Cod. Reg. ἔμοιγε αὐτῶ.
ead. l. 13. τύπον δεύτερον εἶναι) Cod. Reg. δεύτερον τύπον εἶναι.
ead. l. 14. καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν) Cod. Reg. καὶ λέγειν καὶ ἀκούειν.
ibid. γόητας τῷ) Cod. Reg. γοήτας ὄντας τῶ.
p. 259. *l.* 8. κτανὼν τὰς παῖδα) Cod. Reg. κτανὼν παῖδας.
ead. l. ult. ἂν χρῴμην) Cod. Reg. ἂν χρώμεθα.

IN LIB. III DE REPUBLICA.

p. 261. *l.* 1. Τὰ μὲν δὴ περὶ) Cod. Reg. τὰ μὲν περὶ, omisso δή.
ead. l. 3. τήν τε ἀλλήλων φιλίαν) Cod. Reg. τήν τε ἄλλην φιλίαν.
ead. l. ult. ὡς ἔοικεν, ὑμᾶς ἐπιστατεῖν) Cod. Reg. ὡς ἔοικεν ἐπιστάτειν.
p. 262. *l.* 2. ἁπλῶς οὕτω) Cod. Reg. ἁπλῶς οὕτως.
ead. l. 3. οὔτ' ὠφέλιμα) Cod. Reg. οὔτε ὠφέλιμα.
ead. l. 12. τοὶ δὲ σκιαὶ) Cod. Reg. ταὶ δὲ σκιαί.
ead. l. 16. Τρίζουσαι) Cod. Reg. τρύζουσαι.
ibid. ἀποπέσησι Ὁρμαδοῦ) Cod. Reg. ἀποπέσησιν ὁρμαδοῦ, cum spiritu leni.
p. 263. *l.* 8. καὶ ὅσα ἄλλα) Cod. Reg. καὶ ἄλλα ὅσα.
ead. l. 9. ὡς οἵοντε πάντας) Cod. Reg. ὡς ἔοικε πάντας.
ead. l. 11. θερμότεροι) ἀθερμότεροι scribendum suspicabatur Steph.
p. 264. *l.* 1. καὶ ἑταῖρός ἐστιν) Cod. Reg. καὶ ἑταῖρός ἐστι, superscripta var. lect. ἕτερος.
ead. l. 5. καὶ διαφερόντως) Cod. Reg. καὶ διαφέροντα.
ead. l. 6. ἆρα αὐτῷ) Cod. Reg. ἆρα τούτω.
ead. l. 9. ξυμφορὰ καταλάβῃ) Cod. Reg. ξύμφορα καταλάβοι, superscripto καταλάβῃ.
ead. l. 10. ἆρα ἐξαιροῖμεν) Cod. Reg. ἆρ' ἂν ἐξαίροιμεν.
ead. l. 16. ἐπὶ πλευρᾶς) Cod. Reg. ἐπὶ πλευρᾶ.
p. 265. *l.* 2. κλαίοντά τε καὶ) Cod. Reg. κλαίοντά γε καί.
ead. l. 4. κυλινδούμενον) Cod. Reg. κυλινδόμενον.
ead. l. 14. γέ τις, αὐτὸν ἀνδρωπον) Cod. Reg. γέ τις καὶ ἄνδρωπον.
ead. l. 16. ἐπίοι αὐτῷ τοιοῦτον) Cod. Reg. ἐπίοι τὸ τοιοῦτον.
p. 266. *l.* 5. ὅταν τὶς ἐρίῃ) Cod. Reg. ὅ τάν τις ἔρῃ.

ead. l. 10. δ' ἄρ' ἐνῶρτο) Cod. Reg. δ' ἄρα ἐνῶρτο.

ead. l. 12. Εἰ σὺ βούλει, ἔφη, ἐμὸν τὸν λόγον τιθέναι) Cod. Reg. εἰ δὲ ἔφη βούλει ἐμὸν τιθέναι.

p. 267. *l.* 11. Μαντιν, ἢ ἰητῆρα) Cod. Reg. μάντιν ἢ ἰατῆρα.

ead. l. 15. οὐ τὰ τοιάδε μ.) Cod. Reg. οὐ τὰ τοιαῦτα δὲ μ.

p. 268. *l.* 2 *sq.* οἷα καὶ παρ' Ὁμήρῳ) Cod. Reg. οἷα καὶ ὁμήρω.

ead. l. 8. καὶ ὅσα ἄλλα τὶς) Cod. Reg. καὶ ὅσα τίς.

p. 269. *l.* 14. Τετλαθι κραδιη) Cod. Reg. τέτλαθι δὴ κραδίη.

ead. l. 15. Οὐ μὲν δὴ δωροδόκους) Cod. Reg. οὐ μὲν δωροδόκους, omisso δή.

ead. l. 16. Οὐδ' ἀστέον) Cod. Reg. οὐδ' αἰστέον.

p. 270. *l.* 3. τῆς μήνιδος) Cod. Reg. τῆς μήνιος.

ead. l. 7. δίκαιόν γε, ἔφη, ἐπαινεῖν) Cod. Reg. δίκαιόν γε ἐπαινεῖν, omisso ἔφη.

p. 271. *l.* 4. νοσήματά τε δύο) Cod. Reg. νοσήματε δύο.

ead. l. 8. ὥρμησαν οὗτως) Cod. Reg. ὥρμησεν οὗτως.

ead. l. 9. τιν' ἄλλου θεοῦ) Cod. Reg. τιν' ἄλλον θεοῦ.

ead. l. 13. μηδὲ ἡμῖν) Cod. Reg. μήδ' ἡμᾶς.

ead. l. 15. ἐν τοῖς ἐμπροσθεν) Cod. Reg. ἐν τοῖς πρόσθεν.

p. 272. *l.* 7. Τί οὖν ἡμῖν, ἦν δ' ἐγὼ) Cod. Reg. τι οὖν ἦν δ' ἐγὼ ἡμῖν.

ead. l. 8. λεκτέον καὶ οὓς μὴ) Cod. Reg. λεκτέον καὶ μή.

p. 273. *l.* 8. τοιουτους ειναι) Cod. Reg. τοιοῦτον ειναι.

p. 274. *l.* 14. ποιῆσαι μὴ Ὅμηρον) Cod. Reg. ποιῆσαι τὸν Ὅμηρον, omisso μή.

p. 275. *l.* 4. τὴν αὐτοῦ λέξιν) Cod. Reg. τὴν αὐτὴν λέξιν.

ibid. προείπη) Cod. Reg. προείποι.

ead. l. 7. Ἐν δὴ τῷ τοιούτῳ) Cod. Reg. ἐν δὴ τούτῳ.

ead. l. 10. καὶ ἡ διηγησις) Cod. Reg. καὶ διηγησις, absque articulo.

ead. l. 11. οὐκ αὖ μανθάνεις) Cod. Reg. οὐκ ἂν μανθάνεις.

ead. l. 16. φράσω δὲ ἀνευ) Cod. Reg. φράσω δ' ἀνευ.

p. 276. *l.* 2. οἱ αὐτῷ λύσαι) Cod. Reg. οἱ λῦσαι, omisso intermedio αὐτῷ.

ead. l. 12. ἐν ναῶν οἰκοδομήσεσιν) Cod. Reg. ἐν ναῶν οἰκοδομήμασιν.

ead. l. ult. ἀμοιβαῖα καταλίπη) Cod. Reg. ἀμοιβαῖα καταλείπη.

p. 277. *l.* 4. ὅλη ἐστὶν) Cod. Reg. ὃ δή ἐστιν.

ead. l. 16 *fq.* Ἴσως, ἣν δ' ἐγὼ, καὶ πλείω ἔτι τούτων. οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε πω οἶδα) Cod. Reg. ισως ἣν δ' ἐγω γέ πω οἶδα, omiſſis ceteris.

p. 278. *l.* 5. τοῦτο ἐπιχειροῖ) Cod. Reg. τοῦτο ἐπιχειρεῖ.

ead. l. 7. Οὐκοῦν καὶ) Cod. Reg. οὐκοῦν δὴ καί.

ead. l. 12. δύνανται οἱ) Cod. Reg. δύναιντο οι.

ead. l. 14. μιμήματα αρτι τουτω) Cod. Reg. μιμήματά τε τούτω.

p. 279 *l.* 2. κατακεκερματίσθαι) Cod. Reg. κατακερματισθαι.

ead. l. 4. ὧν δὴ καὶ) Cod. Reg. ἃ δὴ κατά.

ead. l. 6. πασῶν δημιουργιῶν) Cod. Reg. πασῶν δημιουργῶν.

ead. l. 13. ἵνα μὴ ἐκ τῆς μιμήσεως) Cod. Reg. ἵν' ἐκ τῆς μιμ. omiſſo μή.

ead. l. 16. καὶ κατὰ σῶμα) Cod. Reg. καὶ σῶμα.

ibid. κατὰ τὴν διάνοιαν) Cod. Reg. κατα διάνοιαν, omiſſo τήν.

p. 280. *l.* 12. καὶ εἰς ἀλλήλους) Cod. Reg. καὶ εἰς ἄλλους.

p. 282. *l.* 3. μὴ ἀρα κατὰ) Cod. Reg. ασα μὴ κατα.

ead. l. 6. τῶν κακιόνων τύπους) Cod. Reg. τῶν ακουόντων τύπους.

ead. l. 7. παιδιᾶς χάριν) Cod. Reg. παιδείας χάριν.

ead. l. 8. οἵαν ἡμεῖς) Cod. Reg. οἷα ἡμεῖς.

ead. l. 11. λόγῳ τῆς μιμήσεως) Cod. Reg. λόγω τῆς διηγήσεως.

ead. l. 14. ἀνάξιον ἑαυτοῦ) Cod. Reg. ἑαυτοῦ ἀνάξιον.

ead. l. ult. ἀνεμων τε καὶ) Cod. Reg. ἀνεμων καὶ, omiſſo τε.

p. 283. *l.* 1. καὶ τροχιλιων) Cod. Reg. και τοχιλων.

ead. l. 3. ἔσται τούτων δὴ ἡ λέξις) Cod. Reg. ἔσται δὴ ἡ τούτου λέξις.

ead. l. 7. μεταβολὰς ἔχει) Cod. Reg. μεταβολὰς ἔχειν.

ead. l. 10. καὶ δὴ καὶ ἐν ῥυθμῷ) Cod. Reg. καὶ δὴ ἐν ῥυθμῷ.

ead. l. 13. εἰ μέλλοι αὖ οἰκείως) Cod. Reg. εἰ μελλει οὖν οἰκειως.

ead. l. 14. *fq.* ἔχειν; Σφόδρα γε) Cod. Reg. ἔχειν; καὶ σφόδρα γε.

p. 284. *l.* 1. τούτους παραδεξόμεθα) Cod. Reg. τούτους δεξόμεθα.

ead. l. 3. μιμητὴν, τὸν ακρατον) Cod. Reg. μιμητὴν ἀκρατον.

ead. l. 7. ἔστι διπλοῦς ἀνὴρ) Cod. Reg. ἔστιν ἀνὴρ διπλοῦς.
p. 285. *l.* 4. αὐτοὶ δ' ἂν τῷ) Cod. Reg. αὐτοὶ δ' ἐν τῷ.
ead. l. 6. λέγοι) Cod. Reg. λέγει.
ead. l. 13. ἤδη ἂν εὕροι) Cod. Reg. ἤδη ἂν εὕροιτο.
ead. l. 14. αὐτῶν, καὶ οἷα) Cod. R. αὐτῶν οἷα, omisso καί.
ead. l. 16 *sq.* ἐκτὸς τούτων τῶν πάντων εἶναι) Cod. Reg. ἐκτὸς πάντων εἶναι.
p. 286. *l.* 4. ὅσον γε αὐτοῦ λόγος) τὸ γε abest a Cod. Reg.
ibid. μὴ ᾀδομένου λόγου) Cod. Reg. μὴ διδομένου λόγου.
ead. l. 9. Οὐ γὰρ οὔ) Cod. Reg. οὐ γὰρ οὖν.
ead. l. 10. καὶ συντονολυδιστὶ) Cod. Reg. καὶ σύντονοι λυδιστί.
ead. l. 15. καὶ λυδιστί· αἵτινες) Cod. Reg. καὶ λυδιαστικαὶ τοιοῦταί τινες.
ead. l. ult. ἔσθ' ὅ, τι) Cod. Reg. ἐσθ' ὅτε, superscripto ι.
p. 287. *l.* 9. ἢ τινά τι πείθοντός τε) Cod. Reg. ἢ τινά τε πεπονθότος τέ.
ead. l. 10. νουθετήσει ἄνθρωπον) Cod. Reg. νουθετήσει ἀνθρώπου.
ead. l. 11. ἑαυτὸν ὑπέχοντα) Cod. Reg. ἑαυτὸν ἐπέχοντα.
ead. l. ult. ἀνδρείων) Cod. Reg. ἀνδρείων ἁρμονίας.
ibid. ταύτας λείπε) Cod. Reg. ταύτας λίπε.
p. 288. *l.* 1. ἀλλας αἰτεῖς λείπειν, ἢ ἃς δὴ νῦν ἔλεγον) Cod. Reg. ἀλλας αἰτεῖν λείπειν, ἢ ἃς νῦν ἂν ἐγὼ ἔλεγον.
ead. l. 2. παναρμονίου) Cod. Reg. παναρμονίων.
ead. l. 4. καὶ πηκτίδων) Cod. Reg. καὶ πυκτίδων.
ead. l. 12. δεινὸν ποιοῦμεν) Cod. Reg. καινὸν ποιοῦμεν.
p. 289. *l.* 3. ἰδόντας, τὸν πόδα τῷ τοιούτῳ λόγῳ) Cod. Reg. ἰδόντα τὸν πόδα τῷ τούτου λόγῳ.
ead. l. 8 *sq.* τέτταρα ὅθεν αἱ π.) Cod. Reg. τέτταρα, ἐξ ὧν αἱ π.
ead. l. 9. ἂν εἴποιμι) Cod. Reg. ἂν ἐπίοιμι.
ead. l. 13. δέ γε ἀκηκοέναι) Cod. Reg. δέ με ἀκηκοέναι.
ead. l. ult. καὶ, ὡς ἐγῷμαι) Cod. Reg. καὶ ὡς ἐγὼ οἶμαι.
ibid. καὶ τιν' ἄλλον, τροχαῖον ὠνόμαζε. μήκη δὲ καὶ βραχύτητας προσῆπτε) Cod. Reg. καὶ τί προσῆπτε, omissis reliquis.
p. 290. *l.* 3. ῥυθμοὺς αὐτοὺς) Cod. Reg. ῥυθμοὺς αὐτοῦ.
p. 291. *l.* 12. καὶ κακοηθείας) Cod. Reg. καὶ κακονοίας.
p. 292. *l.* 1. ἐπιστατητέον) Cod. Reg. ἐπιστατέον τε.
ead. l. 4. δημιουργουμένῳ) Cod. Reg. δημιουργομένῳ.
ead. l. 5. παρ' ἡμῖν) Cod. Reg. παρ' ὑμῖν.
ead. l. 6. τρεφόμενοι ἡμῖν) Cod. Reg. τρεφόμενοι ὑμῖν.

ead. l. 8. ξυνιστάντες) Cod. Reg. ξυνιστῶντες.

ead. l. 12. ὠφελῶνται ἀπὸ παντὸς) Cod. Reg. ἀπὸ παντὸς ὠφελῶνται.

ead. l. 13. ὥσπερ αὖρα φέρουσα) Cod. Reg. ὥσπερ λύρα φέρουσα.

ead. l. ult. κάλλιστα οὕτω) Cod. Reg. κάλλιστον οὕτω.

p. 293. *l.* 4. φέρεται τὴν εὐσχημοσύνην) Cod. Reg. φέρει τὴν ἀσχημοσύνην.

ead. l. 10. καλός τε κἀγαθὸς) Cod. Reg. καλός τε καὶ ἀγαθός.

ead. l. 11. λόγον δυνατὸς εἶναι) Cod. Reg. λόγον δυνατὸν εἶναι.

ead. l. 14. εἶναι ἡ τροφὴ) Cod. Reg. εἶναι τροφή.

ead. l. 16. λανθάνει) Cod. Reg. superscriptum exhibet οι, i. e. λανθάνοι.

p. 294. *l.* 2. προυξυμούμεθα) Cod. Reg. προεξυμούμεθα.

ead. l. 4. κατόπτροις ἐμφαίνοιντο) Cod. Reg. κατόπτροις ἐμφαίνοιτο.

ead. l. 8. οὓς φαμὲν) Cod. Reg. οὓς ἔφαμεν.

ead. l. 12. ἐν οἷς ἐνεστιν) Cod. Reg. ἐν οἷς ἐστιν.

ead. l. 16. ὅτου ἂν) Cod. Reg. ὅτῳ ἄν.

p. 295. *l.* 4. Οὐκ, εἰ γέ τι, ἔφη, κατὰ τὴν ψυχὴν ἐλλείποι) Cod. Reg. οὐκ ἄν, εἴ γέ τις ἔφη κατὰ τὴν ψυχὴν ἐλλείπει.

ibid. εἰ μέν τοι) Cod. Reg. εἰ μέν τι: sed in margine pro var. lect. scriptum est μέντοι.

ead. l. ult. τῷ ὄντι ἑαυτοῦ) Cod. Reg. τῷ ἑαυτοῦ omisso ὀρθῷ.

p. 296. *l.* 1. αὐτῷ ἡδονὴν) Cod. Reg. αὖ τῇ ἡδονῇ.

ead. l. 6. ὅν τις σπουδάζοι) Cod. Reg. ὅν τις σπουδάζει, imposita var. lect. οι.

ead. l. 7. ξυγγίγνεσθαι) Cod. Reg. ξυγγίνεσθαι.

ead. l. 12. ἀρεπτέοι οἱ νεανίαι) Cod. Reg. ἀρεπτέον τοὺς νεανίας.

ead. l. 15. τῇ αὑτοῦ ἀσκητῇ) Cod. Reg. τῇ αὐτῇ ἀσκητῇ.

p. 297. *l.* 5. παντί γέ που) Cod. Reg. παντὸς γάρ που.

p. 298. *l.* 5. ἢ τῶν περὶ τὸν πόλεμον) Cod. Reg. ἢ περὶ τὸν πόλεμον.

ead. l. 7. ἐπὶ στρατιᾶς) Cod. Reg. ἐπὶ στρατείας.

p. 299. *l.* 1 *sq.* καὶ Κορινθίαν κόρην φίλην εἶναι) Cod. Reg. καὶ κορινθίαν φίλην εἶναι.

ead. l. 2. μέλλουσιν εὖ σώματος ἕξειν) Cod. Reg. μέλλουσι σώματος εὐ ἕξειν.

cad. l. 11. πλησιουσῶν ἐν πόλει) Cod. Reg. πλησιουσῶν ἐν πόλει.

p. 300. *l.* 9. τούτῳ πείθηται) Cod. Reg. τούτω πεισθῆναι.

cad. l. 14. τὸν βίον αὐτῷ μηδὲν δεῖσθαι) Cod. Reg. τὸν βίον αὐτοῦ μηδενὸς δεῖσθαι.

cad. l. ult. νοσημάτων περιπεσόντων) Cod. Reg. νοσημάτων ἐπιπεσόντων.

ibid. δίαιταν οἵαν) Cod. Reg. δίαιταν οἵων, superscripto οἵαν.

p. 301. *l.* 4. Καὶ μάλ', ἔφην) Cod. Reg. καὶ μάλα ἔφη.

cad. l. 5. ἦν δ' ἐγὼ, ὡς οἶμαι, οὐκ ἦν) Cod. Reg. ἦν δ' ἐγὼ οὐκ ἦν, omissis ὡς οἶμαι.

cad. l. 6. ὅτι αὐτοῦ οἱ υἱεῖς) Cod. Reg. ὅτι οἱ υἱεῖς αὐτοῦ.

cad. l. 8. πολλὰ ἐπιπλασθέντα) Cod. Reg. πολλὰ ἐπιπασθέντα.

p. 302. *l.* 4. ἆρα τὸ γέρας, ἔφη, τῆς τέχνης ἠνέγκατο) Cod. Reg. ἆρα τῆς τέχνης ἔφη τὸ γέρας ἠνέγκατο.

cad. l. 11. καὶ εὐδαιμόνων) Cod. Reg. καὶ εὐδαιμονεῖν.

cad. l. 15. μακρὰν δίαιταν) Cod. Reg. μικρὰν δίαιταν.

p. 303. *l.* 9. ὡς φαμὲν) Cod. Reg. ὡς ἔφαμεν.

cad. l. 12 *sq.* Οἶμαί γ', ἔφη) Cod. Reg. οἶμαι δέ γ' ἔφη.

cad. l. 16. τεκτονικὴ μὲν γὰρ καὶ) Cod. Reg. τεκτονικὴ μὲν, καὶ, omisso γάρ.

p. 304. *l.* 3. καὶ γὰρ καὶ πρὸς) Cod. Reg. καὶ γὰρ πρός.

cad. l. 6. κεφαλῆς τινὰς αἰεὶ διατάσεις) Cod. Reg. κεφαλῆς αἰεί τινας διαστάσεις.

cad. l. 8. ὅπῃ αὖτη, ἀρετῇ ἀσκεῖσθαι) Cod. Reg. ὅτῃ ταύτῃ ἀρετῇ ἄσκειται.

cad. l. 10. καὶ δυνάμενον μήποτε) Cod. Reg. καὶ δυνάμενα μήποτε.

ibid. σωματος. Εἰκός γ', ἔφη. Οὐκοῦν ταῦτα) Cod. Reg. σώματος. οὐκοῦν ταῦτα, omissis intermediis.

cad. l. 12. ἔχοντας τὰ σώματα) Cod. Reg. ἔχοντας σώματος.

cad. l. 13. ἀποκεκριμένον ἰσχοντας) Cod. Reg. ἀποκεκρυμμένον ἔχοντας, superscripta var. lect. ἔσχ.

cad. l. 15. προστάττειν δίαιταν) Cod. Reg. πράττειν δίαιταν.

cad. l. 16. πολιτικὰ βλάπτοιντο) Cod. Reg. πολιτικὰ βλάπτοι.

p. 305. *l.* 1. κατὰ μικρὸν) Cod. Reg. κατὰ σμικρόν.

cad. l. 6. δεικνυοιεν ἂν ὅτι) Cod. Reg. δεικνυεν ὅτι.

ead. l. 9. τῷ Μενέλεω) Cod. Reg. τῷ μενελάω.

ead. l. 10. Αἶμ' ἐκμυζήσαντ') Cod. R. αἵματ' ἐκμυζήσαντ'.

ead. l. 12. ὄντων τῶν φαρμάκων) Cod. Reg. ὄντων φαρμάκων, omisso articulo.

p. 306. *l.* 2 *sq.* οἱ τραγῳδοποιοὶ, καὶ) Cod. Reg. οἱ τραγωδοποιοί τε καί.

ead. l. 13. Καὶ μάλα) Cod. Reg. καὶ μάλιστα.

p. 307. *l.* 6 *sq.* ψυχῇ ψυχῆς ἀρχει) Cod. Reg. ψυχῇ ἄρχει.

ead. l. ult. Τοιγάρτοι, ἦν δ' ἐγὼ) Cod. Reg. τῷ τοι ἦν δ' ἐγώ.

p. 308. *l.* 7. ὃ σὺ ἠρώτας) Cod. Reg. ὃν σὺ ἠρώτας.

ead. l. 13 *sq.* ἔχων παραδείγματα) Cod. Reg. ἔχων παραδείγμα.

ead. l. 14. πονηροῖς ἢ σοφοῖς) Cod. Reg. πονηροῖς ἢ χρηστοῖς.

p. 309. *l.* 3. σοφὸς οὖν) Cod. Reg. σοφὸς μὲν οὖν.

ead. l. 5. Καὶ ἐμοὶ, ἔφη) Cod. Reg. καὶ ἐμοιγ' ἔφη.

ead. l. 9. κακοφυεῖς καὶ) Cod. Reg. κακοφυεῖς τε καὶ.

ead. l. ult. Αὐτά γε μὴν τὰ) Cod. Reg. ταῦτα μὲν τά.

p. 310. *l.* 10 *sqq.* ἅψωνται; ἢ ὅσοι ἂν τοὐναντίον διατείνωσι; Τίνος δὲ, ἦν δ' ἐγὼ, πέρι λέγεις; Ἀχριότητός τε καὶ σκληρότητος, καὶ αὖ μαλακίας τε καὶ) Cod. Reg. ἅψωνται, ἢ αὖ μαλακίας τὲ καὶ, omissis intermediis.

ead. l. ult. σκληρότερόν τε καὶ) Cod. Reg. σκληρόν τε καὶ.

p. 311. *l.* 5. ἀμφότερα ἔχειν τούτω τὼ φύσει) Cod. Reg. ἀμφότερα τούτων ἔχειν φύσει.

ead. l. 15. μὴ ἀνὴ) Cod. Reg. μὴ ἀνῇ.

p. 312. *l.* 1. μαλθακὸν αἰχμητὴν) Cod. Reg. μαλακὸν αἰχμητήν.

ead. l. 6. ἀντὶ ξυμοεισδῶν) Cod. Reg. ἀντὶ ξυμοεισδοῦς.

ead. l. 7. δυσκολίας ἔμπλεῳ) Cod. Reg. δυσκολίας ἔμπλεοι.

ead. l. 11. Τί δαί) Cod. Reg. τὶ δέ.

ead. l. 12. κοινωνῇ μούσης μηδαμῶς) Cod. Reg. κοινωνῇ μούσῃ μηδαμῶς.

ead. l. 13. αὐτοῦ φιλομαθὲς) Cod. Reg. αὐτῷ φιλομαθές.

ead. l. 14. οὐ ζητήματος) Cod. Reg. οὐτε ζητήματος.

ead. l. ult. Οὕτως ἔχει) Cod. Reg. οὕτως ἔφη.

p. 313. *l.* 5. ἐπὶ δὴ δύο ὄντε) Cod. Reg. ἐπειδὴ δύ' ὄντε.

ead. l. 12. μετριώτατα) Cod. Reg. μετριότητα.

p. 314. *l.* 6. διαιρετέον εἴη) Cod. Reg. διαιρετέον εἶναι.

cad. l. 7 *sq.* Τί μήν; Οὐκοῦν ὅτι μὲν) Cod. Reg. τι μήν. ὅτι μέν.

cad. l. 12 *sq.* φυλακικωτάτους προσήκει εἶναι πόλεως; Ναί.) Cod. Reg. φυλακωτάτους πόλεως; ναί.

cad. l. 15. αν τις μάλιστα) Cod. Reg. αν τι μάλιστα.

ibid. ὃ τυγχάνει) Cod. Reg. ὃ τυγχάνει.

p. 315. *l.* 1. πράττοντος, οἷόν τε ξυμβαίνειν) Cod. Reg. πράττοντος, οἷόν τε ξυμβαίνειν.

cad. l. 2. εἰ δὲ μὴ, τοὐναντίον) Cod. Reg. εἰ μὴ δὲ τ' ούναντίον.

cad. l. ult. οὐ τὸ τὰ ὄντα) Cod. Reg. οὐ τοῦ τὰ ὄντα.

p. 316. *l.* 8. ὀδύνη τὶς ἢ) Cod. Reg. ὀδύνη τὲ ἤ.

ibid. μεταδοξασαι ποιησει) Cod. Reg. μεταδόξαι ποιήσει.

cad. l. 9. Τοὺς γε μὴν) Cod. Reg. τους μὴν, omisso γε.

cad. l. 10. εἰ ἂν μεταδεξασειε) Cod. Reg. εἰ ἂν μεταδέξωσιν.

cad. l. 14. ποιητέον τοῦτο ὃ ἂν τῇ πόλει δοκῶσι) Cod. Reg. τοῦτο ὡς ποιητέον, ὃ ἂν, τῇ πόλει ἃ δοκῶσι.

ibid. ειναι. τιμητέον) Cod. Reg. εἶναι αὐτοῖς ποιεῖν. τιματέον.

cad. l. 15 *sq.* ἐν οἷς ἂν τοῦ τοιούτου μάλιστα ἐπιλανθάνοιντο καὶ ἐξαπατῷντο) Cod. Reg. ἐν οἷς ἂν τις τὸ τοιοῦτον μάλιστα ἐπιλανθάνοιτο καὶ ἐξαπατῶτο.

p. 317. *l.* 1. Καὶ πόνων γε αὖ καὶ ἀλγηδόνων ἀγῶνας) Cod. Reg. καὶ πονους γε αυ καὶ ἀλγηδόνας καὶ ἀγῶνας.

cad. l. 3. εἰδους τοῦ) Cod. Reg. εἰδους τούτους.

cad. l. 6. εἰς δειματ' αττα) Cod. Reg. εἰς δείματά τε.

cad. l. 8. δυσγενετος καὶ εὐσχήμων) Cod. Reg. δυσγοήτευτος εὐσχήμων, omisso καί.

p. 318. *l.* 1. ἐν τύπῳ, μὴ) Cod. Reg. ἐν τύπω καὶ μή.

cad. l. 3. ὀβδόατον καλεῖν) Cod. Reg. ὀβδόατα καλεῖν.

cad. l. 4. ἐξω πολεμιων) Cod. Reg. ἐξω πολεμιων.

ibid. ἐντος φιλιων) Cod. Reg. ἐντὸς φιλίων.

cad. l. 8. ουν, ην δ' ἐγὼ Cod. Reg. οὐν ἡμῖν ἦν δ' ἐγώ.

p. 319. *l.* 4. ὡς ἀρ') Cod. Reg. ὡς ὅτε ἀρα.

cad. l. 8. δημιουργουμενα) Cod. Reg. δημιουργούμενοι.

cad. l. 13. Οὐκ ἔτος, ἔφη) Cod. Reg. οὐκ εἰκοτως ἔφη.

cad. l. 15. ἐστε μὲν) Cod. Reg. ἐστι μέν.

p. 320. *l.* 3. αὐτοῖς γε ἐστε) Cod. Reg. αὐτοῖς γεννῶτο.

cad. l. 11. ἢ εἰς γεωργους) Cod. Reg. ἢ γεωργούς.

cad. l. 15. ὅταν αὐτὴν) Cod. Reg. ὅς τε αὐτὴν, superscripto ὅταν.

ibid. ὁ σίδηρος ἢ ὁ χαλκὸς φυλάξῃ) Cod. Reg. ὁ σίδηρος φυλαξῃ, ἢ ὁ χαλκὸς φυλαξει, verbo φυλαξει utraque vice impositа var. lect. *n.*

p. 321. *l.* 3. γάρ τι μανθάνω) Cod. Reg. γάρ τοι μανθάνω.

ead. l. 5. τουτους γυμνασεις) Cod. Reg. τουτους τους γυμνασεις.

ead. l. 8. μὴ ἐθέλει) Cod. Reg. μὴ ἐθέλοι.

ead. l. 13. λέγειν. Ναί, ἦν δ' ἐγώ) Cod. Reg. λέγειν. ἦν δ' ἐγώ.

ead. l. 16. αἴσχιστον ποιμέσι) Cod. Reg. αἰσχιὸν που ποιμέσι.

p. 322. *l.* 4. ἐπειδὰν αὐτῶν) Cod. Reg. ἐπειδὴ αὐτῶν.

ead. l. 13. δεῖν καὶ) Cod. Reg. δεῖν εἶναι καί.

p. 323. *l.* 2. οὐσίαν κεκτημένον) Cod. Reg. οὐσίαν κεκτημένους.

ead. l. 13. ἀνόσια πασὰ τῶν) Cod. Reg. ἀνόσια περὶ τῶν.

ead. l. 15. χρυσοῦ καὶ ἀργύρου) Cod. Reg. χρυσίου καὶ ἀργυρίου.

p. 324. *l.* 1. ὁπότε δ' αὐτοὶ) Cod. Reg. ὁπότε δὲ αὐτοὶ, superscripto ὅποταν.

ead. l. 2. κτήσωνται) Cod. Reg. κτήσωνται, impositо ο.

ead. l. 6. πολὺ πλείω) Cod. Reg. πολὺ πλεῖον.

ead. l. 9. τούς τε φύλακας) Cod. Reg. τοὺς φύλακας.

IN LIB. IV DE REPUBLICA.

p. 326. *l.* 2. πάνυ τι) Cod. Reg. πάνυ τοι.

ead. l. 3. δι' ἑαυτοὺς, ὧν ἔστι) Cod. Reg. δι' αὐτοὺς ἐστι.

ead. l. 4. ἀπολαύουσιν) Cod. Reg. ἀπολαύσωσιν.

ead. l. 7. θεοῖς ἰδίως) Cod. Reg. θεοῖς ἰδίοις.

p. 327. *l.* 2. οὐδὲ ἄλλοις) Cod. Reg. οὐδ' ἑτέροις.

ead. l. 3. ἂν πῃ) Cod. Reg. ἂν ποι.

ead. l. 4 *sq.* καὶ ἄλλα τοιαῦτα συχνὰ) Cod. Reg. καὶ ἄλλα συχνά.

ead. l. 9. μὲν οὐδὲν ἂν) Cod. Reg. μὲν ἂν, οὐδὲν ἄν.

p. 328. *l.* 1. προσελθὸν ἄν τις) Cod. Reg. προσελθών τις.

ead. l. 3. ἐναλλαττομένοις) Cod. Reg. ἐναλλαττομένοι.

ead. l. 15. ἐπιθυμήσωσι) Cod. Reg. ἐπιθυμῶσι.

p. 329. *l.* 6. ἀποκλύουσιν, ἂν τοῦ εὖ οἰκεῖν) Cod. Reg. ἀπολύσασι, καὶ ἀντὶ τοῦ εὖ οἰκεῖν.

ead. l. 7. καιρὸν ἔχωσιν) Cod. Reg. καιρὸν ἔχουσιν.

ibid. ἡμεῖς μὲν φύλακας) Cod. Reg. ἡμεῖς φύλακας, omisso μέν.

ead. l. 10. ἑστιάτορας καὶ εὐδαίμονας) Cod. Reg. ἑστιάτορας. εὐδαίμονας, omisso καί.

p. 330. *l.* 5. διαφθείρει) Cod. Reg. διαφθείρειν.

ead. l. 7. ἔτι θελήσειν) Cod. Reg. ἔτι θέλειν.

ead. l. ult. παραδύντα. Τὰ ποῖα ταῦτα) Cod. Reg. παραδύντα. ποῖα ταῦτα.

ibid. Πλοῦτός τε, ἦν δ' ἐγώ) τε abest a Cod. Reg.

p. 331. *l* 1 *sq.* νεωτερισμὸν ἐμποιοῦντος) Cod. Reg. νεωτερισμὸν ποιοῦντος.

ead. l. 2 *sq.* κακοεργίαν, πρὸς τῷ νεωτερισμῷ. Πάνυ μὲν &c.) Cod. Reg. κακοεργίαν ποιοῦντος. πάνυ μὲν &c.

ead. l. 8. Πρῶτον μέν που) Cod. Reg. πρῶτον μέντοι.

ead. l. 16. τοιούτους ὁ τοιοῦτος) Cod. Reg. τοιοῦτος ὁ τοιοῦτος.

p. 332. *l.* 6. πόλιν, τἀληθῆ εἰπωσιν) Cod. Reg. πόλιν εἴπωσιν, omisso τἀληθῆ.

ead. l. 7. οὐδ' ἀργυρίῳ) Cod. Reg. οὐδ' ἀργύρω.

ead. l. 9. ἀκούσαντας ταῦτα) Cod. Reg. ἀκούσαντας αὐτά.

ibid. καὶ ἰσχνοῖς) Cod. Reg. καὶ ἰσχυροῖς.

p. 333. *l.* 1. ὁπηοῦν εἶεν πολεμία ἀλλήλαιν) Cod. Reg. ὁτιοῦν ἢ πολεμία ἀλλήλαις.

ead. l. 3. ἁμάρτοις) Cod. Reg. ἁμάρτης.

ead. l. 4. ταῖς ἑτέραις) Cod. Reg. τοῖς ἑτέροις.

ead. l. 7. οὐ τῷ εὐδοκιμεῖν λέγω) Cod. Reg. οὐ τῶ δοκεῖν λεγω.

ead. l. 14. χαίρειν. Τίς) Cod. Reg. χαίρειν ἐᾶν. τίς.

p. 334. *l.* 8. τοῦτο δ' ἐβούλετο) Cod. Reg. τοῦτο δὲ βουλεται.

ead. l. 11. εἷς γίγνηται) Cod. Reg. εἷς γένηται.

p. 336. *l.* 8 *sq.* παρανομία αὕτη ῥᾳδίως, ἔφη, λανθάνει) Cod. Reg. παρανομία εφη ῥαδίως αὕτη λανθανει.

ead. l. 11. κατὰ μικρὸν) Cod. Reg. κατὰ σμικρόν.

ead. l. 12. ἤθη τε καὶ) Cod. Reg. ἤθη καί.

p. 337. *l.* 1. εὐθὺς παιδείας μεθεκτέον) Cod. Reg. εὐθὺς μεθεκτέον.

ead. l. 15. μείνειε, λόγῳ) Cod. Reg. μείνειεν ἐν λόγῳ.

ead. l. ult. ὅποι ἄν τις) Cod. Reg. ὅπη ἄν τις.

p. 338. *l.* 2. παρακαλεῖ; Τί μήν; Καὶ τελευτῶν) Cod. Reg. παρακαλεῖ; καὶ τελευτὼν, omissis τί μήν.

ead. l. 9. δικῶν λήξεις) Cod. Reg. δικῶν λέξεως.
ead. l. 10. καταστάσεις) Cod. Reg. καταστάσεως.
ead. l. 11. ἀναγκαῖοι εἰσιν) Cod. Reg. ἀναγκαῖαι εἰσίν.
ibid. καὶ τοταῦτα) Cod. Reg. καὶ τὰ ταῦτα.
p. 339. *l.* 8. τὰ τοιάδε πάθη) Cod. Reg. τὰ τοιαῦτα πάθη.
p. 341. *l.* 2. οἰόμενοί τε πέρας) Cod. Reg. οἰόμενοί τι πέρας.
ead. l. 6. Ἐγὼ μὲν τοίνυν) Cod. Reg. ἐγὼ μέντοι.
ead. l. 10. αὐτόματα ἔπεισιν) Cod. Reg. αὐτόματα ὕπεισιν.
ead. l. 16. τελευτησάντων τε αὖ ζῆναι) Cod. Reg. τελευτησάντων αὖ ζῆναι.
p. 342. *l.* 2. τῷ πατρίῳ) Cod. Reg. τῷ πατρώω.
ead. l. 5. ποιητέον οὕτως) Cod. Reg. ποιητέον οὕτω.
ead. l. 9. εἰη ἡ δικαιοσύνη) Cod. Reg. εἰη δικαιοσύνη, absque articulo.
ead. l. 15. μέν γε οὕτω) Cod. Reg. μένγε οὕτως.
p. 343. *l.* 2. καὶ ἀνδρεία, καὶ σώφρων, καὶ δικ.) Cod. Reg. καὶ σώφρων, καὶ ἀνδρεία, καὶ δικ.
ead. l. 6. εἰ δὲ τὰ τρία) Cod. Reg. εἰ δὲ τρία, omisso τά.
ead. l. 8. οὐκ ἄλλό τι ἦν) Cod. Reg. οὐκ αλλο ἔτι ἦν.
ead. l. 12 *sq.* Σοφὴ μέντοι δοκεῖ μοι ἡ πόλις εἶναι) Cod. Reg. σοφὴ μὲν τῷ ὄντι ἡ πόλις δοκεῖ μοι εἶναι.
ead. l. 15. Δῆλον. Πολλαὶ) Cod. Reg. δηλονότι πολλαί.
p. 344. *l.* 4. κλητέα ἡ πόλις) Cod. Reg. κλητέα πόλις.
ibid. ἐκ τοῦ χαλκοῦ) Cod. Reg. ἐκ χαλκοῦ.
ead. l. 5. ἡντινοῦν) Cod. Reg. ἥντιναοῦν.
ead. l. 6. ἀλλὰ γεωργικήν) Cod. Reg. ἀλλὰ γεωργικὴ.
ead. l. 8. οἰκισθείση) Cod. Reg. οἰκισθείσῃ.
ead. l. 9. ὑπὲρ ἑαυτῆς ὅλης) Cod. Reg. ὑπὲρ αὐτῆς ὅλης.
ead. l. 15. Πότερον οὖν, ἣν δ' ἐγὼ) Cod. Reg. πότερον ἣν δ' ἐγὼ, omisso οὖν.
ibid. πόλει ἡμῖν οἴει) Cod. Reg. πόλει οἶει ἡμῖν.
ead. l. 16. πλείους ἐνέσεσθαι) Cod. Reg. πλείους ἔσεσθαι.
p. 345. *l.* 2. Πολὺ) Cod. Reg. πολύ γε.
ead. l. 6. μεταλαγχάνειν· ἣν μόνην) Cod. Reg. μεταλαγχάνειν καὶ μόνην.
ead. l. 9. ἵδρυται. Καὶ ἐμοὶ γοῦν) Cod. Reg. ἵδρυται, ἐμοὶ γοῦν.
ead. l. 11. δι' ὃ τοιαύτη κλητέα ἡ πόλις) Cod. Reg. διὰ κλητέα ἡ πόλις τοιαύτη.

ead. l. ult. αὐτὴν εἶναι, ἢ τοιάν. Οὐ γὰρ) Cod. Reg. αὐτὴν εἶναι. οὐ γάρ.

p. 346. *l.* 7. τῆς ὑπὸ νόμον) Cod. Reg. τῆς ὑπὸ νόμου.

ead. l. 16. ὅπως δεξωνται) Cod. Reg. ὅπως δέξηται.

p. 347. *l.* 3. οἷα γιγνεται) Cod. Reg. οἷα δὴ γιγνεται.

ead. l. 4. Οἶδα, ἔφη) ἔφη deest in Cod. Reg.

ead. l. 5. τοίνυν ὑπόλαβε) Cod. Reg. τοίνυν ἦν δ' ἐγὼ ὑπολάβε.

ead. l. 10. καὶ περὶ τῶν ἄλλων) Cod. Reg. καὶ τῶν ἀλλων, omisso περί.

ead. l. 13. παντὸς χαλαστραίου) Cod. Reg. παντὸς χαλιστραίου.

ead. l. ult. ἀνδρείαν ἔγωγε) Cod. Reg. ἀνδρίαν ἔγωγε.

p. 348. *l.* 3. περὶ αὐτῶν) Cod. Reg. περὶ τῶν αὐτῶν.

ead. l. 4. οὔτε πάνυ) Cod. Reg. οὔ πάνυ.

ead. l. 6. τοῦτο ἀνδρείαν) Cod. Reg. τοῦτο ἀνδρίαν.

ead. l. 8. ἐὰν βούλῃ) Cod. Reg. ἐὰν βούλει.

p. 349. *l.* 1. ἢν μὴ ἀδικῶ. Σκόπει δὴ, ἔφη. Σκεπτέον) Cod. Reg. εἰ μὴ ἀδικῶ. σκεπτέον, omissis σκόπει δὴ, ἔφη.

ead. l. 5. οὐκ οἶδα ὅντινα) Cod. Reg. οὐκ οἶδ' ὅν τινα.

ead. l. 9. ὃ ἥττων) Cod. Reg. ὁ ἥττων.

ead. l. 11. ὥς τε) Cod. Reg. ὥς τι.

ead. l. 12. βέλτιον εἶναι) Cod. Reg. βελτίον ἔνι.

p. 350. *l.* 10. τὰς δέ γε ἁπλᾶς) Cod. Reg. τὰς δὲ ἁπλᾶς;

ead. l. ult. αὐτῆς, ταύτην) Cod. Reg. αὐτῆς καὶ ταύτην.

p. 351. *l.* 2. κατὰ ταῦτα πάντα) Cod. Reg. κατὰ πάντα ταυτα.

ead. l. 11. ἑκατέρα ἐνοῦσα) Cod. Reg. ἑκατέρα οὖσα.

ead. l. 12. οὐχ οὕτω τὴν πόλιν ποιεῖ αὕτη) Cod. Reg. οὐχ οὕτω ποιεῖ αὕτη.

ead. l. 14. ταυτὸν καὶ τοὺς μέσους) Cod. Reg. ταυτὸν, καὶ τοὺς ἰσχυροτάτους καὶ τοὺς μέσους.

p. 352. *l.* 3. ὥσγε) Cod. Reg. ὥς τε.

ead. l. 10. ἐάν πως πρότερον ἐμοῦ) Cod. Reg. ἐάν πως πρότερος ἐμοῦ.

ead. l. 13. χρήσῃ) Cod. Reg. χρήσει, superscripto χρήσῃ.

ead. l. 14. Καί μοι, εἶπον) Cod. Reg. καὶ μὴν εἶπον.

ead. l. 15. ἔστιν οὖν) Cod. Reg. ἔστι γοῦν.

ead. l. 16. καὶ δυσδιερεύνητος) Cod. Reg. καὶ δεσεφεύνητος.

p. 353. *l.* 1. ἔχειν δοκεῖν ἴχνος) Cod. Reg. ἔχειν ἴχνος, omisso δοκεῖν.

p. 354. *l.* 5. οἶσθα ὅθεν) Cod. Reg. οἶσθα ὅτι.
ead. l. 9. ἐγγενόμενός γε) Cod. Reg. ἐγγενομένοις γε.
ibid. ἕως ἂν ἐνῇ) Cod. Reg. ἕως περ ἂν ἐνῇν.
ead. l. 16. στρατιώταις ἐγγινομένη) Cod. Reg. στρατιώταις ἐγγινομένη, impolita var. lect. ἐγγενομένη.
ead. l. ult. καὶ ἐν παιδὶ, καὶ ἐν γυναικὶ, καὶ ἐν δούλῳ καὶ ἐν ἐλευθέρῳ) Cod. Reg. καὶ ἐν γυναικὶ καὶ ἐν παιδὶ, καὶ δούλῳ, καὶ ἐλευθέρῳ.
p. 355. *l.* 5. ἢ τοῦ ἕκαστον) Cod. Reg. ἢ τὸ ἕκαστον.
ead. l. 6. Καὶ μάλα, ἔφη) Cod. Reg. καὶ μάλ' ἔφην.
ibid. ἐνάμιλλον ἂν εἰς ἀρετὴν) Cod. Reg. ἐνάμιλλον εἰς ἀρετήν.
ead. l. 9. Ἢ ἄλλου οὑτινοσοῦν μᾶλλον) Cod. Reg. ἢ ἄλλου τινὸς μᾶλλον.
ead. l. 12. ἆρα ποιητοῦ οἰκείου) Cod. Reg. ἆρα πη ἢ τοῦ οἰκείου.
ead. l. 16. μεταλαμβάνοντες τἀλλήλων) Cod. Reg. μεταλαμβάνοντες ἀλλήλων.
ead. l. ult. πάντα τἄλλα) Cod. Reg. πάντα τὰ ἄλλα.
p. 356. *l.* 1. ἆρά σοι ἂν τι δοκῇ) Cod. Reg. ἆρα σοι δοκεῖ.
ead. l. 4. ἄλλῳ τοιούτῳ) Cod. Reg. ἄλλῳ τῷ τοιούτῳ.
ead. l. 5. ἐπιχειρῇ) Cod. Reg. ἐπιχειρεῖ.
ead. l. 6. ὄργανα μεταλαμβάνωσι) Cod. Reg. ὄργανα λαμβάνωσι.
ead. l. 12. προσαγορεύοιτο κακουργία) Cod. Reg. προσαγορεύοιτο μάλιστα κακουργία.
ead. l. 15. ὃ δὴ λέγομεν) Cod. Reg. ὅ δὴ λέγομεν.
ead. l. ult. τὸ ἑαυτοῦ) Cod. Reg. τὸ αὑτοῦ.
p. 357. *l.* 2. ἦν δ' ἐγὼ, που πάνυ) Cod. Reg. ἦ δ' ἐγώ πω πάνυ.
ead. l. 8. πρότερον ἐκεῖνο ἐπιχειρήσαιμεν) Cod. Reg. πρότερον ἐκεῖ ἐπιχειρησαιμεν.
ead. l. 11. εἰδότες ὡς ἐν γε) Cod. Reg. εἰδότες ὅτι ἐν γε.
ead. l. 13. ἐὰν δέ τι) Cod. Reg. ἂν δέ τι.
ead. l. 16. βεβαιωταίμεθ' ἂν) Cod. Reg. βεβαιωσόμεθ' ἄν.
p. 358. *l.* 9. γενῶν, καὶ οὐ κατ' ἄλλ' ἅττα) Cod. Reg. γενῶν ἀλλάττα.
ead. l. 13. Θαυμάσιε, σκέμμα) Cod. Reg. Θαυμάσιε αὖ σκέμμα.
ead. l. 14. τρία εἴδη ταῦτα) Cod. Reg. τρία ταῦτα εἰδη.
ead. l. 16. Σώκρατες, τὸ λεγόμενον, ἀληθὲς, ὅτι χαλεπὰ

τὰ καλὰ) Cod. Reg. σώκρατες ὅτι τὸ λέγομενον ἀληθὲς χαλεπὰ τὰ καλά.

p. 359. *l.* 4. ἴσως μέντοι) Cod. Reg. ἴσως μέν.

ead. l. 9. ἔνεστιν ἡμῶν εἴδη) Cod. Reg. ἔνεστιν ἡμῖν εἴδη.

ead. l. 11. ἐν ταῖς πόλεσιν ἐγγεγονέναι) Cod. Reg. ἐν τῇ πόλει γεγονέναι.

ead. l. 14 *sq.* ἄνω τόπον, ἢ τὸ φιλομαθὲς, ὃ δὴ περὶ τὸν παρ' ἡμῖν μάλιστ' ἄν τις αἰτιάσαιτο τόπον. ἢ τὸ φιλοχρήματον) Cod. Reg. ἄνω τόπον, ἢ τὸ φιλοχρήματον, omissis intermediis.

p. 360. *l.* 1. Τόδε δὲ ἤδη) Cod. Reg. τόδε δὴ ἤδη.

ead. l. 2 *sq.* ἄλλο ἄλλῳ· μανθάνομεν μὲν ἑτέρῳ) Cod. Reg. ἄλλο μὲν ἄλλῳ μανθάνομεν ἑτέρῳ.

ead. l. 6 *sq.* ἔσται τὰ χαλεπὰ) Cod. Reg. ἔσται χαλεπά.

ead. l. 13 *sq.* κινεῖσθαι τὸ αὐτὸ ἅμα κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρα δυνατόν) Cod. Reg. κινεῖσθαι τὸ αὐτὸ ἄρα δυνατόν.

ead. l. 16. εἰ γάρ τις λέγει) Cod. Reg. εἰ γάρ τις λέγοι.

ead. l. ult. ὅτι ὁ αὐτὸς) Cod. Reg. ὅτι αὐτὸς, omisso articulo.

p. 361. *l.* 1. τὸ μέν τι) Cod. Reg. τὸ μέντοι.

ead. l. 6. οὐκ ἂν ἀποδεχοίμεθα) Cod. Reg. οὐκ ἂν ἀποδεχώμεθα.

ead. l. 8. ἀλλὰ φαῖμεν ἂν) Cod. Reg. ἀλλὰ φαῖεν μεν.

ead. l. 13 *sq.* Οὐδὲν ἄρα τῶν τοιούτων λεγόμενον ἡμᾶς ἐκπλήξει) Cod. Reg. οὐδὲν ἄρα ἡμᾶς τῶν τοιούτων λεγομενον ἐκπλήξει.

ead. l. 15. τὸ αὐτὸ ἅμα ὄν, κατὰ τὸ) Cod. Reg. τὸ αὐτὸ ἂν ἅμα κατὰ τό.

p. 362. *l.* 3. εἰς τὸ πρόσθεν) Cod. Reg. ὡς τὸ πρόσθεν.

ead. l. 13. ἐκεῖνά ποι ἂν θείης τὰ εἴδη τὰ νῦν λεχθέντα) Cod. Reg. ἐκεῖνά πη θείης τὰ εἴδη, τὰ νῦν δὴ λεχθέντα.

ead. l. 15. ἐπιθυμοῖ) Cod. Reg. ἐπιθυμοῖ.

p. 363. *l.* 1. τἀναντία φήσομεν ἐκείνοις) Cod. Reg. τἀναντία ἐκείνοις θήσομεν.

ead. l. 9. δίψει προσείη) Cod. Reg. δίψει προσῇ.

ead. l. 14. πέφυκεν, αὐτοῦ πόματος) Cod. Reg. πέφυκεν ἂν τοῦ πόματος.

ead. l. 15. αὐτοῦ μόνον) Cod. Reg. αὐτοῦ μόνου.

ead. l. ult. ὡς οὐδεὶς ποτοῦ) Cod. Reg. ὡς οὐδείς ποτε ποτοῦ.

p. 364. *l.* 2. εἰ οὖν ἡ δίψα) Cod. Reg. ἡ οὖν ἡ δίψα.

ead. l. 3. ὅτου ἐστὶν ἐπιθυμία) Cod. Reg. ὁτουοῦν ἐστιν ἐπιθυμία.

ead. l. 6. ἕκαστα, ἐκ τοῦ ἑκάστου μόνον) Cod. Reg. ἕκαστα, αὐτοῦ ἑκάστου μόνου.

ead. l. 14. πρὸς τὰ βραδύτερα) Cod. Reg. πρὸς βραδύτερα, omisso τά.

p. 365. *l.* 2. λέγω δὲ τὸ τοιόνδε) Cod. Reg. λέγω δὲ τοιόνδε.

ead. l. 3. ἐπειδὴ οἰκίας) Cod. Reg. ἐπειδὴ οἰκείας.

p. 366. *l.* 4. δίψος δ' οὖν αὐτὸ) Cod. Reg. δίψος δ' αὖ αὐτό.

ead. l. 10. αὐτὴν ἀνῃρέλκει) Cod. Reg. αὐτὴν καθέλκει.

p. 367. *l.* 1. Πότερον δὲ δὴ φῶμεν) Cod. Reg. πότερον δὴ φῶμεν.

ead. l. 2. Καὶ μάλα γ', ἔφη) Cod. Reg. καὶ μάλ' ἔφη.

p. 368. *l.* 3 *fq.* ἅμα δ' αὖ δυσχεραίνει) Cod. Reg. ἅμα δὲ δυσχεραίνει.

ead. l. 4. καὶ τέως μὲν μαχοιτό τε) Cod. Reg. καὶ τέως μάχοιτό τε.

ead. l. 7. ἔφη, ὦ κακοδαίμονες) Cod. Reg. ἔφη κακοδαίμ.

ead. l. 16. οἶμαι δέ σε οὐκ) Cod. Reg. οἶμαί σε οὐκ.

ead. l. ult. ποτὲ ἐν σεαυτῷ) Cod. Reg. ποτὲ ἐν ἑαυτῷ.

p. 369. *l.* 5. τοῦτον αὐτοῦ) Cod. Reg. τοῦτον αὐτόν.

ead. l. 6. οὐκ ἐν τούτῳ) Cod. Reg. οὐκ ἐν τούτοις.

ead. l. 11. ἀνακλινθεὶς) Cod. Reg. ἀνακληθείς.

p. 370. *l.* 2. πρὸς τοῦ λογιστικοῦ) Cod. Reg. πρὸς τὸ λογιστικόν.

ead. l. 4. εἶναι ἐν τῇ ψυχῇ) Cod. Reg. εἶναι ἐν ψυχῇ.

ead. l. 9. ἂν γε τοῦ) Cod. Reg. ἄν τε τοῦ.

ead. l. 11. ἔφη, φαῖμεν) Cod. Reg. ἔφη φάναι.

ead. l. 15. ἔτι δὲ ἐν τοις) Cod. Reg. ἔτι γ' ἐν τοῖς.

p. 371. *l.* 6. ἐν ἑνὶ ἑκάστῳ τῇ ψυχῇ) Cod. Reg. ἐν ἑνὶ ἑκάστου ψυχῇ.

ead. l. ult. ὅταν) Cod. Reg. ὅτου ἄν.

p. 372. *l.* 1. πράττῃ) Cod. Reg. πράττοι.

ibid. ἔσται καὶ τὰ αὐτοῦ) Cod. Reg. ἔσται τὰ αὐτοῦ.

ead. l. 4. προμήθειαν) Cod. Reg. προμηθίαν.

ead. l. 8. παραμυθουμένη καὶ ἡμεροῦσα) Cod. Reg. παραμυθουμένη, ἡμεροῦσα, omisso καί.

ead. l. 14. οὐ τὰ αὐτοῦ πράττῃ, ἀλλὰ) Cod. Reg. οὐκ ἂν τὰ αὐτοῦ πράττῃ. ἀλλ' ἄν.

ead. l. 15. ἐπιχειρῇσῃ) Cod. Reg. ἐπιχειρῆσον.

p. 373. *l.* 1. φυλάττοι, τῷ ὑπὲρ ἁπάσης) Cod. Reg. φυλάττοι τον ὑπὲρ ἁπάσης.

ibid. ψυχῆς τε καὶ) Cod. Reg. ψυχῆς καὶ, omisso τε.

ead. l. 6. ὑπὸ τοῦ λόγου) Cod. Reg. ὑπὸ τῶν λόγων.

ead. l. 7. Ὀρθῶς γ', ἔφη.) Cod. Reg. ὀρθῶς ἐφη.

ead. l. 8. μέρει, τῷ ὃ ἦρχε τ') Cod. Reg. μέρει, ὃ ἦρχετ'.

ead. l. 12 *fq.* καὶ τῷ ἀρχομένῳ ὁμοδοξῶσιν, ὡς δεῖν ἄρχειν τὸ λογιστικὸν, καὶ) Cod. Reg. καὶ τὸ ἀρχόμενον τῷ λογιστικῷ ὁμοδοξῶσι δεῖν ἄρχειν καί.

p. 375. *l.* 1. ἄλλό τι) Cod. Reg. ἄλλο ἔτι.

ead. l. 2. ἀνδρας τε παρέχεται) Cod. Reg. ἀνδρας παρέχ.

ead. l. 7. Τὸ δὲ ἦν) Cod. Reg. τὸ δέ γε ἦν.

ead. l. 12. ἀλλὰ περὶ τὴν ἐντὸς) Cod. Reg. ἀλλὰ τὴν ἐντός.

p. 376. *l.* 6. καὶ περὶ πολιτικόν τι) Cod. Reg. καὶ πολιτικόν τι, omisso περί.

p. 377. *l.* 3. δουλεύειν τῷ τοῦ ἀρχικοῦ) Cod. Reg. δουλεύειν. τοῦ δ' αὖ δουλεύειν ἀρχικου.

ibid. τοιαῦτ' ἄττα) Cod. Reg. τοιαῦ τάττα.

ead. l. 11. ἐν ψυχῇ) Cod. Reg. ἐν τῇ ψυχῇ.

ead. l. 13. νόσον. Ναί. Οὐκοῦν) Cod. Reg. νόσον; οὐκοῦν, omisso ναί.

ead. l. 16 *fqq.* ἀλλήλων —— τὸ δὲ ἀδικίαν, παρὰ φύσιν) Quae inter ἀλλήλων & τὸ δὲ ἀδικίαν &c. in Ed. Steph. leguntur, desunt in Cod. Reg.

p. 378. *l.* 4 *fq.* ὑγιειά τέ τις ἂν ειη) Cod. Reg. ὑγιειά τέ τις εἴη, omisso ἂν.

ead. l. 8. ἔοικεν, ἡμῖν ἐστι) Cod. Reg. ἔοικεν ἔστιν ἡμῖν.

p. 380. *l.* 4. ουτε γὰρ ἂν πλείους) Cod. Reg. οὔτε γὰρ πλείους.

IN LIB. V DE REPUBLICA.

Vol. VII. p. 3. *l.* 2. ἔφη, ἤ τι δράσομεν) Cod. Reg. ἐφη ὅτι δράσομεν.

ead. l. 4. ὅτι ἐγὼ εἶπον) Cod. Reg. ἔτι ἐγὼ εἶπον.

ead. l. 6. λήσειν οἰει) Cod. Reg. λήσειν οἰηθῆναι.

ead. l. 8. τὰ φίλων ἔσται) Cod. Reg. τα τῶν φίλων ἔσται.

ead. l. 12. μνησθήσεσθαι) Cod. Reg. μνησθηναι.

ead. l. ult. μέγα γάρ τι οἰόμεθα) Cod. Reg. μέγα γάρ τι οἴμαι κοινωνία. καὶ μέγά τι οἰόμεθα.

p. 4. *l.* 3. τὸ σὲ μὴ) Cod. Reg. τό δε μή.

ibid. πρὶν ἂν ταῦτα πάντα, ὥσπερ πάλλα, διελθῃς) Cod. Reg. πρὶν ἂν, τοῦτο ὥς περ τ' αλλα πάντα διελθῃς.

ead. l. 5. τῆς ψήφου ταύτης τίθετε) Cod. Reg. τῆς ψήφου τίθετε.

ead. l. 8. πάλιν, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς) Cod. Reg. πάλιν ἐξαρχῆς.

ead. l. 14. Ναὶ, εἶπον) Cod. Reg. καὶ εἶπον.

p. 5. *l.* 10. ἀπιστησεται) Cod. Reg. ἀπιστήσετε.

ead. l. 14. βουλόμενός με παραδαρρ.) Cod. Reg. βουλόμενός γε παραδαρρ.

ead. l. 15 *sq.* πιστεύοντος μὲν γὰρ ἐμοῦ) μὲν abest a Cod. Reg.

ead. l. ult. εἶχεν ἡ παροιμυθία) Cod. Reg. εἶχε παροιμυθία.

p. 6. *l.* 4. οὔτι γέλωτα) Cod. Reg. οὔτοι γέλωτα.

ead. l. 10. καὶ δικαίων καὶ νομίμων. περὶ τοῦτο οὖν) Cod. Reg. καὶ δικαίων νομίμων περι. τούτο συν', var. interpunct.

ead. l. ult. εικὸς δέ γε) Cod. Reg. εικὸς δὲ, omisso γε.

p. 7. *l.* 3. μετὰ τὸ ἀνδρεῖον) Cod. Reg. μετὰ ἀνδρεῖον, absque τό.

ead. l. 14. κοινῇ πράττειν) Cod. Reg. κοινῶς πράττειν.

p. 8. *l.* 14. ἀλλὰ ἤδη καὶ τὰς) Cod. Reg. ἀλλὰ καὶ ἤδη τάς.

ead. l. ult. ἐν τῷ παρεστῶτι) Cod. Reg. ἐν τῷ παρόντι.

p. 9. *l.* 11. ἔπειτα Λακεδαιμόνιοι, ἐξῆν) Cod. Reg. ἔπειτα λακεδαιμονίοις ἐξῆν.

ead. l. ult. ἡγεῖται ἢ τὸ κακὸν) Cod. Reg. ἡγεῖται τὸ κακόν.

p. 10. *l.* 2. καὶ κακοῦ· ἢ σπουδάζειν, πρὸς) Cod. Reg. καὶ κακοῦ, καὶ καλοῦ αὖ, σπουδάζει πρός.

ead. l. 5. περὶ αὐτὸν) Cod. Reg. περὶ αὐτῶν.

p. 12. *l.* 2. ἐλπίζοντας ἡμᾶς) Cod. Reg. ἐλπίζοντες ἡμᾶς.

ead. l. 3. ἄλλην ἀπορον) Cod. Reg. ἀλλην εὔπορον.

ead. l. ult. Τὸ μὴ τὴν αὐτὴν) Cod. Reg. τὸ τὴν αὐτήν.

p. 13. *l.* 15. ἰατρικὴν τὴν ψυχὴν ἐχοντα) Cod. Reg. ἰατρικὴν τὴν ψυχὴν ὄντα.

p. 14. *l.* 1. ἀνδρῶν καὶ) Cod. Reg. ἀνδρῶν τε καί.

ead. l. 16. ἀντιλέγοντος, ἀκολουθῆσαι ἡμῖν) Cod. Reg. ἀντιλέγοντος βοηθῆσαι ἡμῖν.

p. 15. *l.* 2. φήσομεν) Cod. Reg. φήσωμεν.

ead. l. 3 *sq.* ἐν ᾧ ὁ μὲν ῥᾳδίως) Cod. Reg. ἐν ᾧ ῥᾳδίως.

p. 16. *l.* 8. οὐδέν; Πῶς) Cod. Reg. οὐδὲν; καὶ πῶς.

ead. l. 10. Καὶ γυμναστικὴ, ἢ δ' ἀρα οὔ. οὐδὲ πολεμικὴ. — Οἶμαι ἔγωγε) Totum hunc locum distinguere, atque emendare gestiebat Stephanus in hunc modum: καὶ οὐ γυμναστικὴ, ἢ δ' ἀρα οὔ; οὐδὲ πολεμικὴ, ἢ δὲ ἀπόλεμος; καὶ οὐ φιλογυμναστικὴ, ἢ δ' ἀρα οὔ; κ. λ. ut οὐ in prioribus locis sit pro *nonne*. In Cod. Reg. magis concise legitur: καὶ γυμναστικὴ δ' ἀρα καὶ πολεμική. ἢ δὲ ἀπόλεμος καὶ οὐ φιλογυμναστική; οἶμαι ἔγωγε. Et Ficinus: *Et alia quidem ad exercitationes gymnasticas & rem militarem promta, alia vero ad hacc inepta. Sic arbitror.*

p. 17. *l.* 5. αὐτὰ ἀποδοτέα) Cod. Reg. αὐτὰ ἀποδοτέον.

ead. l. 6. εἰς τὰ πρότερα) Cod. Reg. εἰς τὰ πρότερον.

ead. l. 12. ἡμῖν ἦν, εἰ δυνατά γε) Cod. Reg. ἡμίν εἰ δυνατα γε.

p. 19. *l.* 14. Λέγε δὴ, ὡς ἰδω) Cod. Reg. λέγε δὴ ἰδω, omisso ὡς.

p. 20. *l.* 13. χάρισαί μοι) Cod. Reg. χάρισόν μοι.

ead. l. 16. ἔσται τὶ ὧν) Cod. Reg. ἔσται ὧν, omisso τι.

p. 21. *l.* 1. ὃ βούλονται) Cod. Reg. ὁ βουλεύονται.

ead. l. 8. πειράσομαί σοι πρότερα) Cod. Reg. περάσομαί σοι πρότερον.

ead. l. 13. αὐτοὺς πειθομένους) Cod. Reg. αὐτοῖς πειθομ.

ead. l. ult. ανδρας οὕτω) Cod. Reg. ανδρας ἐξελεξας, οὕτο.

p. 22. *l.* 2. ἰδίᾳ δὲ οὐδενὸς οὐδὲν τοιοῦτο κεκτημένου) Cod. Reg. ἰδία δὲ οὐδὲν τοιοῦτον κεκτημένοι.

ead. l. 9. ἀλλὰ δὴ μετὰ ταῦτα) Cod. Reg. ἀλλὰ μετὰ δὴ ταῦτα.

ead. l. 15 *sq.* κύνας θηρευτικοὺς) Cod. Reg. κύνας θηρευτικάς.

p. 23. *l.* 1. καὶ παιδοποιΐαις) Cod. Reg. καὶ παιδοποία.

ibid. αὐτῶν τούτων) Cod. Reg. αὐτὸ τοῦτο.

ead. l. 11. δεῖ ἄκρων εἶναι τῶν ἀρχ.) Steph. non fine causa videbatur abundare verbum εἶναι. Idem paulo post pro διαίτῃ ἐξελόντων ὑπακούειν egregie coniecit legendum: διαιτ. ἐξέλουσιν ὑπακουειν, pollulante omnino orationis filo. ἐξέλουσιν vero referendum ad σώμασι, quod praecedit.

p. 24. *l.* 12. νομοθετητέαι ἔσονται, ἐν αἷς) Cod. Reg. νομοθετητέαι ἐν αἷς, omisso ἔσονται.

p. 25. *l.* 14. ἀνάπηρον γίγνηται) Cod. Reg. ἀνάπηρον γένηται. In margine vero positum γίγνηται.

p. 26. *l.* 3. καὶ αλλας γάλα ἐχούσας) Cod. Reg. καὶ αλλας ἐχούσας, omisso γάλα.

ead. l. 9. ὃ προθυμούμεθα) Cod. Reg. ὃ προμηθούμεθα.

p. 27. *l.* 4. εὐχὼν φυς, ὰς ἐφ') Cod. Reg. εὐχῶν φῦσας ἔφ', superscripto φύσας.

ibid. εὔξονται καὶ ἱέρεια) Cod. Reg. εὔξονται καὶ ἱέρειαι.

ead. l. 7. δεινῆς ἀναρασιας) Cod. Reg. δεινῆς ἀνρατείας.

ead. l. 8. ἐαν τις τῶν ἐτι) Cod. Reg. ἐαν τις ἔτι, omisso τῶν.

ead. l. 10 *sq.* παιδα τῇ πόλει) Cod. Reg. παίδα τῆς πόλεως, superscripta var. lect. τη πόλει.

ead. l. 12 *sq.* ἡλικιον, ἀφησομέν που) Cod. Reg. ἡλικίαν, φήσομεν που.

ead. l. 13. ἢ ἂν) Cod. Reg. ὡς ἄν.

ead. l. 15. καὶ τὰς γυναῖκας) Cod. Reg. καὶ γυναῖκας.

p. 28. *l.* 2. οὕτω ἐκτιθέναι) Cod. Reg. οὕτω τιθέναι.

p. 29. *l.* 3. ἀγαθὸν ἔχομεν εἰπειν) Cod. Reg. ἀγαθὸν εἰπειν.

ead. l. 8. κακὸν πόλει) Cod. Reg. κακὸν πόλεως.

ibid. ὃ ἂν αὐτὴν) Cod. Reg. ὃ αὐτὴν, omisso ἂν.

ead. l. 9. ποιῦσι πολλὰς) Cod. Reg. ποιεῖ πολλάς.

ead. l. 10. καὶ ποιοῖ μίαν) Cod. Reg. καὶ ποιῇ μίαν.

p. 30. *l.* 2. τοῦτο λέγωσι) *Puto deesse ὅταν ante λέγωσι. At Ficinus hunc locum aliter legisse videtur, vertit enim:* Ac de alieno eodem modo. Valde. In quacunque igitur civitate complurimi ad idem secundum eadem hoc dicunt, Meum & non meum, ea optime gubernatur. *Steph.*

ead. l. 9. ὁ αὐτὸς γε λόγος) Cod. Reg. ὁ αὐτὸς λόγος, omisso γε.

ead. l. 11. ἐγγύτατα) Cod. Reg. ἐγγυτάτω.

p. 31. *l.* 13. Ἔχεις οὖν) Cod. Reg. ἔχει οὖν.

p. 32. *l.* 2. ἐντυγχάνῃ τὶς) Cod. Reg. ἐντυγχάνοι τις, superscripta var. lect. ἐντυγχάνῃ.

ead. l. 3. ἢ ὡς μητρὶ, ἢ ὡς υἱεῖ) Cod. Reg. ἢ μητρὶ, ἢ υἱεῖ.

ead. l. ult. κακῶς πράττοντος) Cod. Reg. κακῶς πράσσοντος.

p. 33. *l.* 5. ὀνομάζουσι) Cod. Reg. ὀνομάσουσι.

ead. l. 10. μεγιστὸν τε πόλει) Cod. Reg. μέγιστόν τε τῇ πόλει.

ead. l. 15. πρόσθεν γε ὡμολογοῦμεν) Cod. Reg. πρόσθεν ὡμολογοῦμεν.

p. 34. *l.* 2. μέλλοιεν ὄντως φύλακες) Cod. Reg. μέλλοιεν οὕτω φύλακες.

p. 35. *l.* 3. ἐπιμέλειαν τιθέντες) Cod. Reg. ἐπιμελείας τιθέντες.

ead. l. 4. Ὀρθῶς, ἔφη) Cod. Reg. ὀρθὸν ἔφη.

ead. l. 5. εἴπου τίς γε θυμοῖτο) Cod. Reg. εἴ που τίς τω θυμοῖτο.

ead. l. 11. ἱκανὼ γὰρ) Cod. Reg. ἱκανώ τε γάρ.

ead. l. 15. Πανταχῇ δὴ) Cod. Reg. πανταχοῦ δή.

p. 36. *l.* 3. ὀκνῶ καὶ λέγειν) Cod. Reg. ὀκνῶ λέγειν.

ibid. ἀπηλλαγμένοι ἂν εἶεν) Cod. Reg. ἀπηλλαγμένοι τὲ ἂν εἶεν.

ead. l. 5. ἐν παιδοτροφίαις) Cod. Reg. ἐν παιδοτρόφῳ.

ead. l. 9. καὶ οἷα πάσχουσι) Cod. Reg. καὶ ὅσα πάσχουσι.

ibid. δειλά τε) Cod. Reg. superscriptum habet δῆλα.

ead. l. 11. ζήσουσί τε) Cod. Reg. ζητήσουσί τε.

ead. l. 15. νίκην τε γὰρ νικῶσι) Cod. Reg. νίκην τὲ νικῶσι.

p. 37. *l.* 1. τῆς αὐτῶν πόλεως) Cod. Reg. τῆς αὐτῆς πόλ.

ead. l. 11. ὥσπερ τοῦ γε τῶν ὀλυμπιονικῶν) Cod. Reg. ὥσπερ τῶν γε ὀλυμπιονικῶν.

ead. l. 14. ἢ τὸν τῶν γεωργῶν) Cod. Reg. ἢ τῶν γεωργῶν.

p. 38. *l.* 11. ὥσπερ κύνας) Cod. Reg. ὥσπερ κύνα.

ead. l. 13. φύσιν τὴν τοῦ θήλεος) Cod. Reg. φύσιν τοῦ θήλεως.

ead. l. 16. ὥσπερ ἐν ἄλλοις ζώοις) Cod. Reg. ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις ζώοις.

ead. l. ult. ὃ ἔμελλον) Cod. Reg. ἢ ἔμελλον.

ibid. τῶν ἐν τῷ πολέμῳ) Cod. Reg. τῶν ἐν πολέμῳ.

p. 39. *l.* 7. τὰ περὶ τὰς τεχν.) Cod. Reg. τοὺς περὶ τὰς τ.

ead. l. 11. Καταγέλαστον μὲν) Cod. Reg. καταγέλαστος μέν.

ead. l. 14. σμικρὸς) Cod. Reg. μικρός.

p. 40. *l.* 3. διαφέρειν, καὶ οὐκ) Cod. Reg. διαφέρειν, οὐκ, omisso καί.

ead. l. 4. ἄξιον κινδύνου) Cod. Reg. ἄξιον κίνδυνον.

ibid. πόλεμον τοὺς παῖδας) Cod. Reg. πόλεμον παῖδας.

p. 41. *l.* 10. ἔφη, ποῖον) Cod. Reg. ἔφη ποῖ' ἄν.

ead. l. 16. στρατείας ὑπὸ τῶν) Cod. Reg. στρατείας ἐπὶ τῶν.

p. 42. *l.* 5. τῆς στρατείας) Cod. Reg. τῆς στρατιᾶς.

ead. l. 13 *sq.* νώτοισιν Αἴαντα, ἔφη) Cod. Reg. νώτοισιν ἔφη, omisso Αἴαντα.

p. 43. *l.* 3 *sq.* ἰδὲ πλείοις) Cod. Reg. ἰδὲ πλείους.

ead. l. 8 *sq.* Ἡσιόδῳ; ἐπειδὰν τινὲς τοῦ τοιούτου γένους τελευτήσωσιν, ὡς ἄρα) Cod. Reg. ἡσιόδῳ, ὡς ἄρα, omissis intermediis.

ead. l. 11 *sq.* μερόπων ἀνθρώπων. Πεισόμεθα μὲν οὖν. Διαπυθόμενοι ἄρα τοῦ θεοῦ πῶς χρὴ) Cod. Reg. μερόπων; ἢ πῶς χρή, omissis intermediis.

p. 44. *l.* 3. μηδ' ἄλλῳ) Cod. Reg. μὴδ' ἄλλην.

ead. l. 8 *sq.* γ' ἂν οὖν οὕτω) Cod. Reg. γ' ἂν, οὕτω, omisso οὖν.

ead. l. 16. διανοίας, πολέμιον) Cod. Reg. διανοίας τὸ πολέμιον.

p. 45. *l.* 1. διάφορον) Cod. Reg. διάφοραν.

ead. l. 7 *sq.* ἡμῖν μέλη τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους) Cod. Reg. ἡμῖν μέλλει τῆς πρὸς ἄλλους.

ead. l. 8. καὶ φοβηθησόμεθα) Cod. Reg. καὶ φοβησόμεθα.

ead. l. 17. ταῦτα τὰ ὀνόματα) Cod. Reg. ταῦτα ὀνόματα.

p. 46. *l.* 8 *sq.* φήσομεν, καὶ πολεμίους) Cod. Reg. καὶ φήσομεν πολεμιους.

p. 47. *l.* 15. ἐχθροὺς αὐτοῖς) Cod. Reg. ἐχθροὺς αὐτούς.

ead. l. 16. ὀλιγοὺς ἀεὶ ἐχθροὺς) Cod. Reg. ὀλιγους ἐχθροὺς, omisso ἀεί.

p. 49. *l.* 4 *sq.* οἴκοι γε) Cod. Reg. οἴκοι τέ.

ead. l. 6. ὁμολογοῦντος ταῦτα πάντα ὅτι εἴη ἂν) ταῦτα πάντα absunt a Cod. Reg.

ead. l. 12. κύματε ἐκφυγόντι, νῦν) Cod. Reg. κύματε ἔφυγον, τί νῦν.

ead. l. 15. λόγον λέγειν τε) Cod. Reg. λέγειν λόγον τέ.

p. 50. *l.* 1. λέγε, καὶ μὴ) Cod. Reg. λέγε μή, omisso καί.

ead. l. 6. μηδὲν δεῖν αὐτῆς) Cod. Reg. μηδὲν αὐτης, absque δεῖν.

ead. l. 15. τὴν ἐκείνοις μοῖραν) Cod. Reg. τὴν ἐκείνης μοῖραν.

p. 51. *l.* 2. οἷος ἂν εἴη ὁ καλλ.) Cod. Reg. οἷον ἂν, εἴη ὁ καλλ.

ead. l. 9. οὕτω) Cod. Reg. οὕτως.

ead. l. 11. πρὸς τὴν τοιαύτην) Cod. Reg. πρὸς τὴν αὐτήν.

ead. l. 14. ἀλλὰ σὺ πότερον) Cod. Reg. ἀλλὰ πρότερον.

p. 52. *l.* 3. ζητεῖν τε καὶ) Cod. Reg. ζητεῖν καὶ, absque τε.

ead. l. 6. μεταβαλόντος ἔλθοι) Cod. Reg. μεταβαλλόντος ἔλθη.

ead. l. 10. δοκεῖ μέν μοι) Cod. Reg. δοκοῦμέν μοι.

ead. l. 12. μεγίστῳ παρεικάζομεν) Cod. Reg. μεγίστω προεικάζομεν.

ead. l. 13. εἰρήσεται δ' οὖν) Cod. Reg. εἰρήσεται οὖν.

ead. l. 15. Ἐὰν μὴ) Cod. Reg. ἐὰν δὲ μη.

p. 53. *l.* 16. ἦν δ' ἐγὼ, τούτων) Cod. Reg. τούτων ἦν δ' ἐγώ.

p. 54. *l.* 12. Ἄγε δὴ, ἔφη) Cod. Reg. ἄγε ἔφη.

p. 55. *l.* 5. ὑφ' ὑμῶν) Cod. Reg. ὑφ' ἡμῶν.

ead. l. 6. τὸν δὲ δὴ διὰ) Cod. Reg. τὸν δὲ διὰ, absque δή.

ead. l. 7. μελαγχλώρους) Steph. coni. μελιχρόους, vel potius μελιχρόου in genitivo sing. Ficinus nimirum vertit, *pallidum autem adolescentem*. Malim tamen vel sic μελιχλώρους. In Cod. Reg. omnia inde a μελαγχλώρους usque ad ἢ ἐραστοῦ omissa sunt.

ead. l. 13. ὅτι οὕτω ποιοῦσι) Cod. Reg. ὅτι ποιοῦσιν οὕτω.

ead. l. 14. Τί δ', ἦν δ' ἐγὼ) Cod. Reg. τί δ' ἦν ἐγώ.

p. 56. *l.* 4. ἆρ' οὖν ἄν τινος) Steph. coni. ἆρ' ὃν ἄν τινος, praeeunte Ficino: *Num* eum, quem *amare quippiam dicimus*.

ead. l. ult. ὥστε γὰρ) Cod. Reg. οἵτε γὰρ.

p. 57. *l.* 8. μαθηματικοὺς) Steph. malit μαθητικούς.

p. 58. *l.* 10. διάνοια τὴν φύσιν) Cod. Reg. διάνοια τὸν νοῦν.

ead. l. 13. σπάνιοι ἂν εἶεν) Cod. Reg. σπανιοι εἶεν.

ead. l. ult. ὕπνῳ τὶς, ἐὰν) Cod. Reg. ὕπνῳ ἐστὶν, ἐάν.

ibid. ὅμοιόν τῳ, μὴ ὅμοιον) Cod. Reg. ὅμοιον μὴ τὸ ὅμοιον.

p. 59. *l.* 9. χαλεπήνη οὗτος) Cod. Reg. χαλεπαίνη οὗτος.

ead. l. 12. Ἴθι δὴ σκόπει τί) Cod. Reg. ἴθι σκοποῦμεν. τί.

ead. l. 15. τόδε, Ὁ γιγνώσκων, γιγνώσκει τὶ) Cod. Reg. τόδε. οὐ γινώσκει τί.

ead. l. ult. οὐκ ὄν; Ὄν. πῶς) Cod. Reg. οὐκ ὄν πῶς.

p. 60. *l.* 2. σκοποῖμεν) Cod. Reg. σκοποῦμεν.

ead. l. 7. μεταξὺ δὲ τούτων) Cod. Reg. μεταξὺ τούτω.

ead. l. 12 *sq.* ἐπιστήμη, κατὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν, ἢ κατὰ τὴν αὐτὴν δυναμιν ἑκατερα τὴν αὐτης) Cod. Reg. ἐπιστήμη, ἢ κατὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἑκατερα τὴν αὐτῆς.

ead. l. 16 *sq.* ἡμεῖς δυνάμεθα ἃ δυνάμεθα, καὶ ἄλλο) Cod. Reg. ἡμεῖς δυνάμεθα, καὶ ἄλλο.

p. 62. *l.* 4. ἕτερον δόξα ἐπιστήμης) Cod. Reg. ἕτερον ἐπιστήμης δόξα.

ead. l. 6. μὲν γέ που) Cod. Reg. μὲν γάρ που.

ead. l. 14. τό γε μὴ ὄν) Cod. Reg. τὸ μὴ ὄν.

ead. l. ult. οἷός τε αὖ) Cod. Reg. οἷόν τε αὖ.

p. 63. *l.* 6 *sq.* οὖν ἐκτὸς τούτων) Cod. Reg. οὖν τούτων ἐκτός.

ead. l. 10. Εἰ δ' ἀμφοῖν) Steph. coni. ἡ δ' ἀμφοῖν.

ibid. ἀμφοῖν μεταξὺ κεῖται) Cod. Reg. ἀμφοῖν κεῖται.

ead. l. 11. τούτοιν ἡ δύξα) Cod. Reg. τούτοιν δύξα, sine articulo.

p. 65. *l.* 6. τῆς βολῆς περὶ) *Male in praeced. edit.* βουλῆς *pro* βολῆς. *Sed &* περὶ *videtur expungendum, vel ante* τῆς *ponendum.* Steph.

ibid. νυκτερίδος, ὡς καὶ ἐν οἷ αὐτὸν αὐτὴν αἰνίττονται) Cod. Reg. νυκτερίδος· καὶ φάντες αὐτὸν αὐτὴν &c.

ead. l. 10. ἢ ὅποι) Cod. Reg. ἢ ὅπου.

ead. l. 12 *sq.* πρὸς τὸ μᾶλλον μὴ εἶναι φανήσεται, οὔτε φανερώτερα ὄντος πρὸς τὸ μᾶλλον εἶναι. Ἀληθέστατα) Cod. Reg. πρὸς τὸ μᾶλλον εἶναι. ἀληθέστατα, omissis intermediis.

ead. l. ult. τοῦ τε ὄντος καὶ τοῦ μὴ ὄντος) Cod. Reg. τοῦ τε μὴ ὄντος, καὶ τοῦ ὄντος.

p. 66. *l.* 1. ειτι τοιοῦτον) Cod. Reg. εἴτι τούτων.

ead. l. 2. δεῖν λέγεσθαι, καὶ τῇ μεταξὺ) Cod. Reg. δεῖν λεγέσθω τῇ μεταξύ.

ead. l. 3. Ὡμολογήσαμεν) Cod. Reg. ὁμολογήκαμεν.

ead. l. 15. πλημμελήσωμεν) Steph. malebat πλημμελήσομεν. & paulo post καὶ ἆρα, interrogative; vel κἂν ἆρα, ut quaedam habent exempl. ut non sit interrogatio. κἂν ἆρα exhibet Baf. 2.

IN LIB. VI DE REPUBLICA.

p. 69. *l.* 2. διεξελθόντος τοῦ λόγου) Cod. Reg. διεξελθόντος λόγου, absque articulo.

ead. l. 4. βελτίων φανῆναι) Cod. Reg. βέλτιον ὡς φανῆναι.

p. 70. *l.* 5. ὄζῦ ὁρῶντα χοὴ τὸν φύλακα) Cod. Reg. ὀζῦ ὁρᾶν χρὴ φύλακα.

ead. l. 7. δοκοῦσί σοι τυφλῶν) Cod. Reg. δοκοῦσι τυφλῶν.

p. 71. *l.* 2. οἱοιτ' ἐσονται) Cod. Reg. οἱοι τ' ἐσόμεθα.

ead. l. 12. αὐτῆς, καὶ οὔτε σμικρου) Cod. Reg. αὐτῆς οὔτε σμικροῦ.

ead. l. ult. οἵους ἐλέγομεν) Cod. Reg. οἵους λέγομεν.

p. 72. *l.* 3. του φύσει ἔχοντα) Cod. Reg. τῇ φύσει ἔχ.

ead. l. 14. μὴ πεπλασμένως) Cod. Reg. μὴ πεπλασμένος.

ead. l. 16. Σώφρων μὴν ὅγε τοιοῦτος) Cod. Reg. σώφρων γε μὴν ὁ τοιοῦτος.

p. 73. *l.* 5. ἐπορέγεσθαι) Cod. Reg. ἐπορέξεσθαι.

ead. l. 8. οἵόντε οἰει) Cod. Reg. οἷόν τε εἰη.

ead. l. 11. ἂν μετεῖη) Cod. Reg. ἂν μετείοι.

ead. l. ult. δυσκοινώνητός τε καὶ) τε abest a Cod. Reg.

p. 74. *l.* 2. ποτὲ τινά τι ἱκανῶς) Cod. Reg. ποτέ τινα ἱκανῶς.
ead. l. 6. ἀναγκασθήσεται) Cod. Reg. ἀναγκασθήσεσθαι.
p. 75. *l.* 7. τελειωθεῖσι) Cod. Reg. τελειωθῶσι.
p. 76. *l.* 6. μὴ τοῦ προπεπαιδεῦσθαι) Cod. Reg. μὴ τοῦ πεπαιδεῦσθαι.
ead. l. ult. ἐγὼ, ἐρώτημα) Cod. Reg. ἐγὼ τὸ ἐρώτημα.
p. 77. *l.* 6. ἐν οὐδεν αλλο) Cod. Reg. ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ.
ead. l. 10. ναύκληρον) leg. ναύκληρον.
ead. l. 11. νηὶ ἅπαντας) Cod. Reg. νηὶ πάντας.
p. 78. *l.* 1. ὡς δίδακτον) Cod. Reg. ὡς δύνατον.
ead. l. 4. ἐπιτρέψοι) Cod. Reg. ἐπιτρέψῃ.
ead. l. 9. ὡς τὸ εἰκὸς τοὺς τοιούτους) Steph. in margine exempli sui reflatur scribi quoque τοῖς τοιούτοις. In Baf. 2. comparet καὶ εὐωχουμένους πλειόνως τὸ εἰκὸς τοὺς τοιούτους. Sed πλεῖν est Ἀττικώτερον. vid. Moer.
p. 79. *l.* 2. μελέτην οἰομένους) Cod. Reg. μελέτην οἰόμενοι.
ead. l. 7. οἶμαι δεῖσθαί σε) Cod. Reg. οἶμαί σε δεῖσθαι.
ead. l. 13. ὅτι τοίνυν τοῦτο λέγεις) Steph. coniecit λέγει, fcilicet ἐκεῖνος ὁ θαυμαζων ὅτι &c. Ficinus: *Adiicias & hoc praeterea, vera loqui eos, qui* &c.
p. 80. *l.* 1. ὑπ' αὐτοῦ) Cod. Reg. ὑπ' αὐτῶν.
ead. l. 12. πολὺ δὲ) Cod. Reg. πολλὴ δέ.
p. 81. *l.* 7. ὅθεν διήειμεν) Cod. Reg. ὅθεν διῆμεν.
ead. l. 9. εἰ νῷ ἔχεις) *Forte* εἰ ἐν νῷ ἔχεις. Steph.
ead. l. 13. ἀπολογησώμεθα) Cod. Reg. ἀπολογησόμεθα.
ead. l. 14. ὅ γε ὄντως) Cod. Reg. ὅγε οὕτω.
ead. l. 15. οὐκ ἐπιμένοι) Cod. Reg. οὐκ ἐπιμένει.
p. 82. *l.* 3. τῷ ὄντως ὄντι, γεννήσας) Cod. Reg. τῶ ὄντι ὄντως γεννήσασι.
ead. l. 6. τουτῳ μετεσται) Cod. Reg. τούτω τι μελέσθαι.
ead. l. 9. ὑγιές τε καὶ μέτριον ἦθος) Cod. Reg. ὑγιες τε καὶ δίκαιον ἦθος.
ead. l. 11. ἐξ ἀρχῆς ἀναλαμβάνοντα τάττειν) Cod. Reg. ἐξαρχῆς ἀναγκάζοντα τάττειν.
p. 83. *l.* 1. τῆς ἥδη διαβολῆς) Steph. coni. τῆς δὴ διαβολῆς (praeeunte Ficino: *nunc* fane *huius calumniae* &c.) vel potius τῆς δὲ τῆς διαβολῆς.
ead. l. 6. διόλλυται) Cod. Reg. διόλλυνται.
ead. l. 10. πολλαχῇ) Cod. Reg. πολλαχοῦ.
ead. l. 11. πανταχῇ) Cod. Reg. παντα χοῦ.
ead. l. 15. προεταξαμεν) Cod. Reg. προεταξαμεν.
ibid. τελεως μελλει) Cod. Reg. τελεως μελλει.

cad. l. 16 *fq.* φύεσθαι καὶ ὀλίγας) Iure contendit Steph. ſcribendum ὀλιγοις, vel ἐν ὀλιγοις, addicente Ficino, qui vertit, *raro* in pauciſque *oriri*.

p. 84. *l.* 10. οὐκ ἀτοστα) Cod. Reg. οὐκ ἀτοτον.

cad. l. 11. περὶ αὐτῶν) Cod. Reg. περὶ αὐτοῦ.

p. 85. *l.* 9. πᾶσαν ἀρετὴν μὲν ἀνάγκη) Cod. Reg. πᾶσαν ἀρετὴν, ἀνάγκη.

cad. l. 10. ἐὰν δὲ ἐν μὴ) Cod. Reg. ἐὰν δὲ μὴ ἐν.

p. 86. *l.* 8. ψόγου τε καὶ ἐπαίνου) Cod. Reg. ψόγου καὶ ἐπαίνου.

ibid. ἐν δὴ) Cod. Reg. ἐν δὲ, ſuperſcripto δή.

cad. l. 10. κατακλυσθεῖσαν) Cod. Reg. καταλυθεῖσαν.

p. 87. *l.* 6. Οὐ γὰρ, ἦν δ' ἐγὼ, ἀλλὰ καὶ) Cod. Reg. οὐ γάρ. ἀλλὰ καὶ, omiſſis ἦν δ' ἐγώ.

cad. l. 10. ἐξαίσιον λόγου) *In praeced. edit. male* λόγον. *unde male interpretatur quidam cum Erasmo*, Divinum excipio ſermonem. *Steph.* Pro ἐξαίσιον in Cod. Reg. legitur ἐξαίρσιον.

cad. l. 14 *fq.* Ἕκαστον τῶν) Cod. Reg. ἕκαστος τῶν.

p. 88. *l.* 4. χαλεπώτατον ἢ πρᾴότατον) Cod. Reg. χαλεπώτατα ἢ πρᾴότατα.

cad. l. 9. ἐπὶ διδασκαλίαν) Cod. Reg. ἐπὶ διδασκαλία.

cad. l. 12. πάντα ταῦτα) Cod. Reg. ταῦτα πάντα.

cad. l. 13. χαίροι ἐκεῖνο) Cod. Reg. χαίρει ἐκεῖνο.

cad. l. 14 *fq.* δίκαια καλοί) Cod. Reg. δίκαια καλεῖ, ſuperſcripta var. lect. καλοῖ.

p. 89. *l.* 2. ὃ τὴν τῶν) Cod. Reg. ὅτι τὴν τῶν.

cad. l. 6. ἢ πόλει διαφοραν) Steph. malebat ἢ πόλεως διακ. ſed πόλει eſt exquiſitior ſtructura.

cad. l. 8. αὐτῷ πάντα) Cod. Reg. αὐτῶ ταῦτα.

cad. l. 9. πώποτέ του ἤκουσας) Cod. Reg. πώποτε ἤκουσας, omiſſo του.

p. 90. *l.* 7. τοιοῦτος, πρῶτος ἔσται) Cod. Reg. τοιοῦτος ἔσται πρῶτος.

p. 91. *l.* 5. οὐ κτητὸν μὴ δουλεύσαντι) In praeced. edit. exſtat, teſte Stephano, οὐ τακτὸν μὴ δουλ. At Baſ. 2. ſervat cum Ficino vulgatam.

cad. l. 12. πᾶν δ' ἔπος λέγοντάς τε) Cod. Reg. πᾶν δὲ προσλέγοντας τε.

cad. l. 15. εἰς ἀγῶνα καθιστάντας) Cod. Reg. εἰς ἀγῶνας καθιστάντας.

p. 92. *l.* 4. τοσαύτη τε καὶ) Cod. Reg. τοσαύτη καὶ, abſque τε.

ead. l. 7 *sq.* γίγνονται καὶ τοὺς ἰδιώτας, καὶ οἳ τἀγαθὰ) Cod. Reg. γιγνονται. καὶ οἱ τ' ἀγαθὰ, omissis intermediis.

ead. l. 8. οἳ ἂν ταύτῃ τύχωσι ῥυεντες) Steph. coni. οἳ ἂν τύχωσι, ταύτῃ ῥυέντες· vel ᾗ ἂν τύχωσι.

p. 93. *l.* 4. τῶν εἰργμῶν) Cod. Reg. τῶν εἱρκτῶν.

ead. l. 6. ὄντες τυγχάνωσι περὶ τὸ αὐτῶν τεχνίον) Cod. Reg. ὄντες περιτυγχάνωσι περὶ αὐτὸ τέχνιον.

ead. l. 11. ἀποτεθρυμμένοι) Bas. 2. ἀποτεθραυσμένοι.

p. 94. *l.* 2. ὅταν αὐτῇ) Cod. Reg. ὅταν αὐτοί.

ead. l. 5. καὶ οὐδὲν γνήσιον, οὐδὲ φρονήσεως ἄξιον) Vox ἄξιον videbatur Steph. loco suo mota, legendumque, οὐδὲν γνήσιον, οὐδὲ ἄξιον, οὐδὲ φρονήσεως· quam coniecturam debet Ficino, qui vertit: *nihilque legitimum*, nihil dignum, *nihil prudentiae verae conveniens.*

ead. l. 6. Πάνυ σμικρον) Cod. Reg. πᾶν σμικρόν.

ead. l. 12. δικαιως ἀτιμάσαν) Cod. Reg. δικαίως ἀτιμάσασα.

p. 95. *l.* 5 *sq.* περὶ τὰ τῶν πόλεων) Cod. Reg. περὶ τῶν πόλεων.

ead. l. 7. ἐπὶ τὴν τῶν δικαίων βοήθειαν) Cod. Reg. ἐπὶ τῇ τῶν δικαίων βοηθεία.

ead. l. 9. ὢν εἷς πᾶσιν) Cod. Reg. ὢν τοῖς πᾶσιν.

p. 96. *l.* 8. τινα τῶν νυν) Cod. Reg. τίνα τῆς νῦν.

ead. l. 10. εἶναι τῶν νῦν) Cod. Reg. εἶναι τὴν νῦν.

ead. l. 12. ὥσπερ ξενικὸν σπερμα) Steph. coni. καὶ ὥσπερ ξεν. σπ. Ficinus: *utque peregrinum semen.*

ead. l. 14. οὐκ ισχον) Cod. Reg. οὐκ ἴσχειν.

ead. l. 16. τοῦτο μὲν τῷ ὄντι) Cod. Reg. τοῦτο μέν τι τῷ ὄντι.

p. 97. *l.* 1. καὶ τῶν ἐπιτηδ.) Cod. Reg. καὶ τὰ τῶν ἐπιτ.

ead. l. 4 *sqq.* ἦν δ' ἐγὼ, αὕτη· τοῦτο δὲ αὐτο ἐῤῥήθη μὲν καὶ τότε, ὅτι δεήσει τὶ ἀεὶ ἐνεῖναι ἐν τῇ πόλει λόγον ἔχον τῆς π.) Cod. Reg. ἦν δ' ἐγὼ ἐν τῇ πόλει λόγον ἔχοντα τῆς π. omissis intermediis.

ead. l. 7. ἐτίθεις) Cod. Reg. ἐτίθης.

ead. l. 8. εἶπον, ἐδηλώθη, φόβῳ) Cod. Reg. εἶπον φόβω, omisso ἐδηλώθη.

ead. l. 9. μακρὰν καὶ χαλεπὴν αὐτοῦ) Cod. Reg. μακρὰν αὐτοῦ καὶ χαλεπήν.

ead. l. 15. δύνασθαι διακωλύσει) Cod. Reg. δύνασθαι κωλύσει.

p. 98. *l.* 2. πάλιν) leg. cum Cod. Reg. πόλιν.

ead. l. 5. αὐτοῦ τῷ) Cod. Reg. αὐτῶ τῶ.

ead. l. 15. φιλοσοφίᾳ κτωμένους) Cod. Reg. φιλοσοφίαν κτωμένους.

ead. l. 16. ἐν ᾗ) In Cod. Reg. superscriptum μάλιστα, ita ut legendum sit ἐν ᾗ μάλιστα ἡ ψυχή.

ead. l. ult. στρατειῶν) Cod. Reg. στρατιῶν.

p. 99. *l.* 4. ἔφη) Cod. Reg. ἔφην.

ead. l. 5. ἀντιτείνειν) Steph. malebat ἀντιτενεῖν.

ead. l. 7. Θρασυμαχον, αρτι) Cod. Reg. Θρασύμαχον; ἀρξαμένους ἀρτι.

p. 100. *l.* 4. καὶ ἐλευθέρων) Cod. Reg. καὶ ἐλευθερίων.

ead. l. 14. τυχης παραβαλη) Cod. Reg. τυχης περιβαλη.

p. 101. *l.* 1. τούτων δὲ ὁπότερα) Cod. Reg. τούτων δὲ πότερα.

ead. l. 5. τὶς ἀνάγκη) Cod. Reg. τίς εἰς ἀνάγκην.

ead. l. 7. πόρρω που ὄντι) Cod. Reg. πόρρω που ἐκτὸς ὄντι.

ead. l. 11. ἀδύνατον γενέσθαι) Cod. Reg. ἀδυνατος γεν.

ead. l. 13. ἢν δ' ἐῷ ὡ, οὐκ) Cod. Reg. ην δ' ἐγὼ ὁτι οὐκ.

ead. l. 15. ἐν αὐτοῖς μὴ) Cod. Reg. εν αὐτοῖς, εἰ μή.

p. 102. *l.* 9 ἦ. ἐξωθεν οὐ μὴ) Cod. Reg. ἐξωθεν, ὡς μή.

ead. l. 10. λοιδορουμένους) Cod. Reg. λοιδορουμένη.

ead. l. 12. πρεπον τοιαῦτας) Cod. Reg. πρέποντας τοι.

p. 103. *l.* 1. οὐτ' ἀδικουμενα) Cod. Reg. οὐτ' ἀδικουμενον.

p. 104. *l. ult.* ἡ γραφὴ γ ἐνοιτο) Cod. Reg. γραφὴ γένοιτο, absque articulo.

p. 105. *l.* 5. ἢν σωφρονῶσι) Cod. Reg. εἰ σοφρωνοῦσι.

ead. l. 14. οὔτε πόλει) Cod. Reg. οὔτε πόλεως.

ead. l. ult. μὴ ἧττον φῶμεν) Cod. Reg. ἧττον φῶμεν, omisso μή.

p. 106. *l.* 5. δυναστῶν οἱ τὰς φύσεις) Cod. Reg. δυναστῶν τὰς φύσεις.

ead. l. 6. ὡς πολλὴ ἀνάγκη) Cod. Reg. ὡς πολλοὺς ἀνάγκη, superscripto πολλή.

ead. l. 11. πάντ' ἐπιτελέσαι) Cod. Reg. πάντ' ἐπιτελέσει.

ead. l. 12. τιθέντος) Cod. Reg. τιθέντα.

ead. l. 15. θαυμαστόν τι καὶ ἀδύνατον) *Legitur etiam* θαυμαστά τε καὶ ἀδύνατα, *alio sensu, quem non sequitur Ficinus.* Steph. In Cod. Reg. est θαυμαστόν τε. Bal. 2. habet θαυμαστὰ καὶ ἀδύνατα, omisso τε. Ficinus vulgatum sequitur, vertitque: *num mirum, aut impossibile.* *l.* Et hoc recte, nam alteri repugnare videtur disputationis series.

p. 107. *l.* 6. σωτῆρες ἐσονται) Cod. Reg. σωτῆρες ἐσονται.

ead. l. 12. ἢ παντελῶς) *Scribo* ἡ *pro* ἢ (quod exstat in vett. edd. & Ficini quoque libris) *i. e. ea quidem certe, quae omnino vera est. Et* veram *intelligo* τὴν ἀκριβῆ & γνησιαν. Steph.

ead. l. 13. γυναικῶν τε καὶ) Cod. Reg. γυναικῶν καὶ, absque τε.

p. 108. *l.* 7. Ὤκνουν γὰρ) Cod. Reg. ὄκνος γάρ.

ead. l. 11. ἣν γὰρ δὴ διήλθομεν) Cod. Reg. ἣν γὰρ διήλθ.

ead. l. 13. διεσπασμένα) Cod. Reg. διεσπασμένη.

ead. l. ult. οἷοι κοσμίως) Cod. Reg. οἵους κοσμίως.

ibid. καὶ βεβαιότητος) Margg. Steph. γραι. ἡμερότητος. Ita nimirum exhibet Bas. 2. Vulgatam vero lectionem firmant & sequentia.

p. 109. *l.* 1. ὅποι ἂν) Cod. Reg. ὅπη ἄν.

ead. l. 2. ἅπαν ἐξ αὐτῶν οἴχεται) Cod. Reg. ἅπαν αὐτῶν ἐξοίχεται.

ead. l. 4. πιστοῖς χρήσαιτο, καὶ ἐν τῷ π.) Cod. Reg. πιστοῖς χρήσεται, τὰ καὶ ἐν τῷ π.

p. 110. *l.* 1. γέ τοι δὴ, ἔφη) Cod. Reg. γέ τοι ἔφη, absque δή.

ead. l. 6. Ἢ καὶ τὸ προῤῥηθὲν αὐτῶν) Cod. Reg. ἢ τὸ προσρηθὲν αὐτῶν.

ead. l. 7 *sq.* ἀλλὰ μακροτέρα) Cod. Reg. ἀλλ' εἰ μακροτ.

ead. l. 13. ἐφαίνετο δὲ καὶ) Cod. Reg. ἐφαίνετο μὴν καί.

ead. l. 14. ἀπολεῖπον) Cod. Reg. ἀπολιπόν.

p. 111. *l.* 2. προσδεῖται φυλακὴ πόλεώς τε καὶ νόμων) Cod. Reg. προσδεῖ φύλακί τε καὶ πόλεως καὶ νόμων.

ead. l. 4. μανθάνοντι πονητέον) Cod. Reg. μανθάνοντι ποιητέον.

ibid. γυμναζομένῳ· ἢ ὃ νῦν) Cod. Reg. γυμναζομένῳ. εἰς ὃ νῦν.

ead. l. 7. ἀλλ' ἔτι τὶ) Cod. Reg. ἀλλ' ἔστι τι.

ead. l. 8. Καὶ μεῖζον, ἦν) Cod. Reg. καὶ μεῖζον τούτων ἦν.

ead. l. 9. ὥσπερ νῦν, θεάσασθαι) Cod. Reg. ὥσπερ νῶ θεάσασθαι.

ead. l. 12. μεγίστων μὴ μεγίστας) Cod. Reg. μεγίστων, οὐ μεγίστας.

p. 112. *l.* 8. πλέον εἶναι) Cod. Reg. πλέον εἰδέναι.

p. 113. *l.* 5. αὐτοῖς, οἶμαι, ὁμολογεῖν) Cod. Reg. αὐτοῖς ὁμολογεῖν, omisso οἶμαι.

ead. l. 11. δοκοῦντα κτᾶσθαι, ἀλλὰ) Cod. Reg. δοκοῦντα χρῆσθαι. ἀλλά.

p. 114. *l.* 1. περὶ δὴ τὸ τοιοῦτον καὶ) Cod. Reg. περὶ δὲ τὸ τοιοῦτο καί.

ead. l. 5. ἄξιον φύλακι) *Invenitur etiam* φύλακα· *sed malim* φύλακι *retinere, & ἄξια legere: ut dicat, illorum bonorum possessionem non magni pretii fore custodi. At Ficinus ita: Haud multi faciendum sane custodem se ipsum exhibere posse.* Haec Stephanus. Emendatior vero Ficini versio: *Reor equidem, eum custodem, qui iusta & honesta possideat, ignoret autem, qua ratione bona sint, haud multi faciendum esse.* φύλακα habet quoque Bas. 2.

ibid. κεκτῆσθαι, εἴπερ εἰκὸς γνῶναι αὐτὰ τὸν τοῦτο ἀγνοοῦντα) Cod. Reg. κεκτῆσθαι ἂν, ἑαυτῶν τὸν τοῦτο ἀγνοοῦντα.

ead. l. 8. τελέως) Cod. Reg. παντελῶς.

p. 115. *l.* 6. πρὸς Διὸς, ἦ δ' ὅς, ὦ Σώκρατες) Cod. Reg. πρὸς διὸς ὦ σώκρατες ἦ δ' ὅς.

ead. l. 7. ἐπὶ τέλει ὢν, ἀποστῇς) Cod. Reg. ἐπὶ ἠλείων ἀποστῇς.

p. 116. *l.* 3. τοῦτον δὲ δὴ οὖν) Cod. Reg. τοῦτο δὴ οὖν.

ead. l. 7. Διομολογησάμενος δ', ἔφην) Cod. Reg. διομολογησάμενος ἔφην.

ead. l. 10. ἀγαθὰ, καὶ ἕκαστα) Cod. Reg. ἀγαθὰ ἕκαστα, absque καί.

p. 117. *l.* 12. ἐπιχειροῦντος τοῦ ἔχοντος) Cod. Reg. ἐπιχειροῦντος ἔχοντος.

ead. l. 17. Οὐ σμικρὰ ἄρα ἰδέα &c.) Οὐ σμικρᾷ ἄρα ἰδέα *legit & Ficin. sed* [illegible]*, ne utrique scripturae magnus subsit error, & a Platone scriptum fuerit.* Οὐ σμικρῷ ἄρα ἥδε ἡ τοῦ ὁρᾷν αἴσθ. *ut intell.* οὐ σμικρῷ τιμιωτέρῳ. Steph. In Cod. Reg. deest ἡ inter ἰδέα & τοῦ ὁρᾷν.

p. 118. *l.* 3. κύριον, οὗ ἡμῖν) Cod. Reg. κύριον ὃς ἡμῖν.

ead. l. 10. ταμιευομένην) Cod. Reg. ταμιευομένης.

ead. l. 14. ὅ, τι περ αὐτὸ) Steph. videbatur deesse καὶ ante ὅ, τι περ.

p. 119. *l.* 2. ἀλλὰ ὧν νυκτερινὰ) Cod. Reg. ἀλλὰ ὡς νυκτερινά.

p. 120. *l.* 10. καὶ αὔξην) Cod. Reg. καὶ αὔξησιν.

ead. l. 11. αὐτὸν ὄντα) Cod. Reg. αὐτὰ ὄντα.

p. 121. *l.* 2. συχνά γε) Cod. Reg. συχνά τε.

ead. l. 12. ὁρωμένου γένους) Cod. Reg. ὁρωμένου γένος.

ibid. σαφήνεια καὶ ἀσάφεια) Margg. Steph. γραι. σαφήνεια, οὐκ ἀσάφεια. Ita plane exhibet Bas. 2.

p. 122. *l.* 2. καὶ τὸ σκευαστὸν) Cod. Reg. καὶ σκευαστὸν, omisso τό.

ead. l. 10. εἰκόνων, αὐτοῖς) Cod. Reg. εἰκόνων αὐτῆς, superscripto οἷς.

p. 125. *l.* 4 *sq.* διάνοιαν δὲ καλεῖν μοι δοκεῖς) Cod. Reg. διάνοιαν δὲ δοκεῖς μοι καλεῖν.

ead. l. 5. καὶ τὴν τῶν τοιούτων) Cod. Reg. καὶ τῶν τοιούτων, absque τήν.

ead. l. 7. διάνοιαν οὖσαν) Cod. Reg. διάνοιαν ἰοῦσαν, sed in marg. scripta var. lect. οὖσαν.

ead. l. 10. δευτέρῳ· τῷ τρίτῳ δὲ) Cod. Reg. δευτέρω. τρίτω δὲ, omisso τῷ.

IN LIB. VII DE REPUBLICA.

p. 127. *l.* 6. αὐτοὺς, εἴς τε) Cod. Reg. αὐτοὺς καὶ εἴς τε.

ead. l. 10. παρ' ἣν ἴδε τειχίον) Cod. Reg. παρ' ἣ ἣν ἴδειν τειχίον.

p. 128. *l.* 6. πρῶτον μὲν ἑαυτῶν) Cod. Reg. πρῶτον ἑαυτῶν.

p. 129. *l.* 2. εἰη, εἰ φύσει τοιάδε ξυμβαίνει) Cod. Reg. εἰη φύσει, τοιάδε ξυμβαίνει, & pro var. lect. ξυμβαίνοι.

ibid. λυθείη) Cod. Reg. λυθοίη.

ead. l. 8. μᾶλλόν τι ἐγγυτέρω) Cod. Reg. μᾶλλον ἐγγυτέρω, omisso τι.

ead. l. 9. ὀρθότερα βλέποι) Cod. Reg. ὀρθότερον βλέποι.

p. 130. *l.* 3. οὐδὲν ἂν δύνασθαι) Cod. Reg. οὐδ' ἂν, ἓν δύνασθαι.

ead. l. 5. εἰ μέλλοι) Cod. Reg. εἰ μέλλει.

ead. l. 6. καθορώη, μετὰ τοῦτο) Cod. Reg. καθορώη, καὶ μετὰ τουτο.

ead. l. 8. ἐν τῷ οὐρανῷ) Cod. Reg. ἐν οὐρανῷ.

ead. l. 9. καὶ σελήνης) Cod. Reg. καὶ τῆς σελήνης.

ead. l. 13. ἐν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ) Cod. Reg. ἐν τῇ αὐτῇ χ.

ead. l. 15. οὗτός ἐστιν ὁ τάς τε) Cod. Reg. οὗτος ὁ τάς τε, omisso ἐστίν.

p. 131. *l.* 6. τὰ παριόντα) Cod. Reg. τὰ παρόντα.

ead. l. 17. αὐτὸν θῶκον) Cod. Reg. αὐτὸν θᾶκον.

p. 132. *l.* 5. λέγοιτο ἂν) Cod. Reg. λέγοιτ' ἄν.

ead. l. 6. ἥκει) Cod. Reg. ἥκει.

ead. l. 8. καὶ ἀποκτιννύναι; Ἀποκτιννύναι) Cod. Reg. καὶ ἀποκτείνειν; ἀποκτιννῦναι.

ead. l. 9. σφόδρα γ', ἔφη) Cod. Reg. σφόδρ' ἔφη.

ead. l. 15. οὐχ ἁμαρτήσεις) Cod. Reg. οὐχ ἁμαρτήσει, superscripto ἁμαρτήσῃ.

ibid. ἐπειδὴ ταύτης ἐπιθυμεῖς ἀκούειν) Cod. Reg. ἐπεὶ ταύτης ἐπιθυμεῖ ἀκούειν.

p. 133. *l.* 7. Ἴθι δὴ τοίνυν) Cod. Reg. ἴθι τοίνυν, absque δή.

p. 134. *l.* 2. Οὐδ' ὁπωστιοῦν) Cod. Reg. μὴδ' ὁπωστιοῦν.

ibid. εἰ νοῦν γε ἔχοι τὶς) Cod. Reg. εἰ νοῦν ἔχει τις.

ead. l. 4. ἔκ γε φωτὸς) Cod. Reg. ἔκ τε φωτός.

ead. l. 11. πάθους τε καὶ βίου) Cod. Reg. πάθους καὶ βίου.

p. 135. *l.* 9. Τοῦτο τοίνυν) Cod. Reg. τούτου τοίνυν.

ead. l. ult. ἔθεσί τε καὶ) Cod. Reg. ἔθεσι καὶ, omisso τε.

p. 136. *l.* 6. διορᾷ πάντα) Cod. Reg. διορᾷ ταῦτα.

ead. l. 10. τὰ τῆς γενέσεως ξυγγενῆ) Cod. Reg. τὰς τῆς γενέσεως ξυγγενεῖς.

p. 137. *l.* 6. Ἡμέτερον) Cod. Reg. superscriptum habet ὑμέτερον.

ead. l. 7. ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι) Cod. Reg. ἀναγκάσαι ἐφικέσθαι.

ead. l. 15 *sqq.* χεῖρον ζῆν, δυνατὸν — τούτου μέλει ὅπως) Quae inter haec verba in ed. Steph. leguntur, absunt a Cod. Reg. Pro τούτου vero idem Cod. exhibet τοῦτο.

p. 138. *l.* 2. ξυναρμόττων) Cod. Reg. ξυναρμόττον.

ead. l. 8 *sq.* γιγνομένους φιλοσόφους) Cod. Reg. φιλοσόφους γιγνομένους.

p. 139. *l.* 2. ἐν μέρει ἕκαστον) Cod. Reg. ἐν μέρει ἑκάστῳ.

ead. l. 4. βέλτιόν τε ὄψεσθε τῶν) Cod. Reg. βέλτιον ὄψεσθαι τῶν.

ead. l. 8. περὶ τοῦ ἄρχειν) Cod. Reg. περὶ τὸ ἄρχειν.

ead. l. 14. ἐν τῇ πόλει) Cod. Reg. ἐν, πόλει, omisso articulo.

p. 140. *l.* 1 *sq.* ἕκαστος εἶσι τὸ ἀρχ.) Cod. Reg. ἑκάστῳ εἰς τὸ ἄρχ.

ead. l. 4 *sq.* ἐστί σοι δυνατὴ) Cod. Reg. ἔστι σοι δυνατόν.

ead. l. 6. πλούσιοι, οὐ χρυσίου) Cod. Reg. πλούσιοι χρυσίου.

ead. l. 13. καταφρονοῦντα) Cod. Reg. καταφρονοῦντος.

ead. l. ult. τούτων τε φρονιμώτατοι) τε abest a Cod. Reg.

p. 141. *l.* 11. γιγνομένου ἐπὶ τὸ ὄν) Cod. Reg. γιγνομένου τὸ ὄν.

ibid. τόδε δ' ἐννοῶ) Cod. Reg. τό δ' ἐννοῶ, omisso δε.

p. 142. *l.* 5. ὅσην τοπρότερον) Cod. Reg. ὅσον τοπρότερον.

ead. l. 8. παραδιδοῦσα, καὶ κατὰ ῥυθμὸν εὐρυθμίαν· ἔν τε) Cod. Reg. παραδοῦσα καὶ κατ' ἀριθμόν. ἔν τε.

ead. l. 11. πρὸς τοιοῦτόν τι) Cod. Reg. πρὸς τὸ τοιοῦτον τι.

p. 143. *l.* 6. αὐτὸ ὡς ἐν κεφαλαίῳ) Cod. Reg. αὐτὸ ἐν κεφ.

p. 144. *l.* 1. θήσομεν μᾶλλον, ἢ λογίζεσθαί τε) Cod. Reg. θήσομεν. λογίζεσθαί τε.

ead. l. 2. ἀριθμεῖν δύνασθαι) Cod. Reg. ἀριθμεῖν δυναμένω.

ead. l. 3. μᾶλλον δ' εἰ καὶ) Cod. Reg. μᾶλλον εἰ καί.

ead. l. 4. Ἐννοεῖς οὖν, εἶπον, περὶ) Cod. Reg. ἐννοεῖς οὖν περὶ, omisso εἶπον.

ead. l. 9. καὶ μὴ, ξυνθεατὴς) Cod. Reg. καὶ μὴν ξυνθεατής.

ead. l. 12. ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν) Steph. suspicabatur deesse τῶν ante ἐν ταῖς αἰσθ.

ead. l. 14. ἐκείνην ἐπισκέψασθαι) Cod. Reg. ἐκείνην διασκέψασθαι.

p. 145. *l.* 15. αὕτη ἅμα ἐσήμαινε τὸν) Cod. Reg. αὕτη ἐσήμηνέ τε τόν.

p. 146. *l.* 6. δηλοῦσιν; ἢ ὧδε ποιεῖ) Cod. Reg. δηλοῦσιν δ' ἐποιεῖ, relicto intermedio spatio, ut ἢ ὧ inscribi potuisset.

p. 147. *l.* 3. Μέγα μὴν ἡ ὄψις) Cod. Reg. μέγα μὴν καὶ ὄψις.

ead. l. 8. πρῶτον μὲν ἐπέρχεται) μὲν abest a Cod. Reg.

p. 148. *l.* 7. τῶν ἀγωγῶν ἂν) Cod. Reg. τῶν ἀναγωγῶν ἂν.

p. 149. *l.* 6. ἀνθάπτεσθαι αὐτῆς) Cod. Reg. ἀνθάπτεσθαι αὐτῶν.

ead. l. 10. τῆς ψυχῆς ῥᾳστώνης, καὶ μεταστροφῆς) *In praeced. edit. male distinguitur inter* ψυχῆς & ῥᾳστώνης: & *omittitur vocula* καὶ *ante* μεταστροφῆς, *quam tamen nec Ficinus videtur legisse, qui vertit:* Facileque animum a generatione ad veritatem essentiamque convertant. *Steph.*

ead. l. 13. καὶ πολλαχῇ) Cod. Reg. καὶ πολλαχοῦ.

p. 150. *l.* 6. φανῇ τὸ ἕν) Cod. Reg. φανῶ τὸ ἕν.

p. 151. *l.* 1. τόδε ἤδη ἐπεσκέψω) Cod. Reg. τόδε ἐπεσκ.

ead. l. 13. Ὅσον μὲν —— αὐτὰ τείνει) Margg. Steph. *Legitur etiam* αὐτοῦ, *ut sit* ὅσον αὐτοῦ, *q. d. ea eius pars, quae ad res bellicas pertinet.* αὐτοῦ est in Bas. 2.

ead. l. ult. γεωμετρικός τε, καὶ) Cod. Reg. γεωμετρικὸς καὶ, omisso τε.

p. 152. *l.* 3. πρὸς ἐκεῖνο) Cod. Reg. πρὸς ἐκείνων.

ead. l. 7. ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν) Cod. Reg. ἔφη. οὐκοῦν, omisso λέγεις.

ead. l. ult. Ὡς τῆς τοῦ ἀεὶ ὄντος) τῆς abest a Cod. Reg.

p. 153. *l.* 3. γενναῖε, πρὸς ἀλήθειαν ψυχὴν εἴη) Cod. Reg. γενναῖε ψυχὴν πρὸς ἀλήθειαν εἴη.

ead. l. 7. ἐν τῇ καλλίστῃ πόλει σου) *In praeced. editionibus* (Ald. Bas. 1.) καλλιπόλει, *pro quo quidam vet.* (Bas. 2.) καλλίστῃ πόλει. *Alioqui videri potuisset scribendum* καλῇ πόλει. *Sed superlativum gradum agnoscit & Ficinus.* Cod. Reg. exhibet ἐν τῇ καλλιπόλει σοι.

ead. l. 9. καὶ δὴ καὶ πρὸς) Cod. Reg. καὶ δὴ πρός.

ead. l. 12 *sq.* νὴ Δί', ἔφη. Δεύτερον δὴ τοῦτο τιθῶμεν μάθημα τοῖς νέοις. Τιθῶμεν, ἔφη. Τί δέ; τρίτον) Cod. Reg. νὴ δί' ἔφη. τί δὲ τρίτον, omissis intermediis.

ead. l. ult. ἧττον. Ἡδὺς) Cod. Reg. ἧττον. ὡς ἡδύς.

p. 154. *l.* 1 *sq.* ἀχρήστα μαθήματα) Cod. Reg. ἀχρήστα τὰ μαθήματα.

ead. l. 3. μαθήμασιν ἑκάστοις) Cod. Reg. μαθήμασιν, ἑκάστου.

ead. l. 13. Οὕτω γ' ἔφη) Cod. Reg. οὕτως ἔφη.

p. 155. *l.* 4. ὦ Σώκρατες, οὔπω δοκεῖ) Cod. Reg. ὦ σώκρατες δοκεῖ οὔπω.

p. 156. *l.* 12. νῦν ᾗ συμμετέρχῃ) Cod. Reg. νῦν ἦ σὺ μετέρχῃ.

ead. l. 15. δοκεῖ οὕτω) Cod. Reg. δοκεῖ οὕτως.

p. 157. *l.* 14. μανθάνειν παρὰ ἃ νῦν) Cod. Reg. μανθάνειν πρὸς ἃ νῦν.

ead. l. ult. ἐν ὁρατῷ πεποίκιλται) Cod. Reg. ἐν οὐρανῷ πεποίκιλται.

p. 158. *l.* 6. παραδείγματι) Cod. Reg. παραδείγμασι.

ead. l. 11. γελοῖον μέντοι ἐπισκοπεῖν ταῦτα) Cod. Reg. γελοῖον μὴν ἐπισκοπεῖν αὐτά.

ead. l. 12. σπουδῇ, ὡς τὴν) Cod. Reg. σπουδῇ πρὸς τήν.

p. 159. *l.* 7. νῦν ἀκούοντι) Cod. Reg. νῦν ἀκούοντος.

ead. l. 9. ἐάσομεν) Cod. Reg. ἐάσωμεν.

ead. l. 11. ἐξ ἀχρήστου ποιήσειν) Cod. Reg. ἐξαρχῆς ποιήσειν.

ead. l. 12. προστάττεις) Cod. Reg. προστάσσεις.

p. 160. *l.* 5. ἐπιστῆμαι εἶναι) Cod. Reg. ἐπιστῆμαι εἶεν.

p. 161. *l.* 2. ὅτι κατακούειν) Cod. Reg. ὅτι κατακούειν.

ead. l. 7. κολλόπων) Cod. Reg. κολλοπίων.

p. 162. *l.* 7 *sq.* ὅτι πάντα ταῦτα) Cod. Reg. ὅτι ταῦτα, omisso πάντα.

ead. l. 9. γέ σοι ταῦτα) Cod. Reg. γέ σοι εἰς ταῦτα.

ead. l. 12. εἴσεσθαι ποτὲ) *Videri posset deesse aliquod verbum, nisi repeteretur* δοκοῦσι *ex praecedentibus cum* εἴσεσθαι. Steph.

ead. l. 14. ὁ νόμος ὁ τὸ διαλέγεσθαι περαίνων) Cod. Reg. ὁ νόμος ὃν τὸ διαλέγεσθαι. παραινεῖ.

p. 163. *l.* 1. ὅτάν τις τῷ) Cod. Reg. ὅτάν τις ὦ.

ead. l. 3. καὶ ἐὰν μὴ ἀποστῇ) Cod. Reg. non habet ἐάν.

ead. l. 4. λάβῃ, τότε δὴ ἐπ' αὐτῷ) Cod. Reg. λάβῃ, ἐπ' αὐτῷ, omissis τότε δή.

ead. l. 11. ἐπ' ἀδυναμίᾳ βλέπειν) *Puto deesse voculam* μὴ *ante verbum* βλέπειν. *Paulo post autem male* ἐπ' ἀναγωγὴν *pro* ἐπαναγωγὴν *in praecendentibus editionibus.* Steph. Nimirum Bas. 2.

ibid. ἐν ὕδασι φαντάσματα· ἐνταῦθα δὲ, πρὸς φαντάσματα θεῖα, καὶ σκιὰς) Cod. Reg. ἐν ὕδασι φαντασματα θεία, καὶ σκιὰς, omissis intermediis.

ead. l. ult. θέαν, ὥσπερ τότε) Cod. Reg. θέαν· ὥσπερ τότε.

p. 164. *l.* 1. ἐν σωματοειδεῖ) Cod. Reg. ἐν τῷ σωματοειδεῖ.

ead. l. 7. διέλθωμεν) Cod. Reg. ἔλθωμεν.

ead. l. 14. εἰ δ' ὄντως) Sic Bas. 2. cum Cod. Reg. & al. male teneant ἰδόντι. Alioqui legi quoque posse εἰ δὲ τῷ ὄντι iudicabat Stephanus.

p. 165. *l.* 4. ἕκαστον, οὐκ ἄλλη τὶς) Cod. Reg. ἕκαστον. ἄλλή τις, omisso οὐκ.

ead. l. 10. γεωμετρίαν τε καὶ) Cod. Reg. γεωμετρίας τὲ καί.

p. 166. *l.* 3. ἄνω, συνερίθοις καὶ συμπεριαγωγοῖς χρωμένη) Cod. Reg. ἄνω συνωθισμοῖς καὶ συμπεριαγωγὴ χρωμένη.

ead. l. 7. πρόσθεν που) Cod. Reg. πρόσθεν πῶς.

ead. l. 8. ὀνόματος ἡ ἀμφισβήτησις) Cod. Reg. ὀνόματος ἀμφισβήτησις.

ead. l. 9. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Ἀρέσκει οὖν) Margg. Steph. *Inter haec verba* Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη, *& illa* Ἀρέσκει, *afferuntur quaedam ex vet. Cod. sed mendosa: sub quibus tamen latere videtur sensus, qui Ficini verbis subest.* Vetus is Codex est Bas. 2. ubi haec leguntur: Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη, ἄλλο ἂν μόνον δηλοῖ πρὸς τὴν ἕξιν σαφηνείᾳ, λέγει ἐν ψυχῇ. Ἀρέσκει κ. λ. omisso οὖν post ἀρέσκει. Ficinus vero vertit: *Non certe. nam solam exigunt ad rerum habitum interni conceptus expressionem.* Serranus quoque: *Non enim, inquit, ad rerum habitum certo constituendum postulatur aliud, quam ut explorata illius cognitio in animo informetur.* Cod. Reg. exhibet οὐ γὰρ οὖν ἔφη.

ἀλλ' ὃ ἂν, δήλου μόνον πρὸς τὴν ἕξιν, σαφηνείᾳ λέγει ἐν ψυχῇ. ἀρέσκει οὖν.

ead. l. 12 *sq.* ξυναμφότερα δ' ἐκεῖνα, νόησιν. καὶ δόξαν μὲν, περὶ γένεσιν) Cod. Reg. ξυναμφότερα ἐκεῖνα νόησιν καὶ δόξαν. δόξαν μὲν πρὸς γένεσιν.

ead. l. 13. νόησιν δὲ, περὶ οὐσίαν) Cod. Reg. νόησιν δὲ καὶ περιουσιαν.

p. 167. *l.* 7. ἔχῃ) Cod. Reg. ἔχοι, superscripto ἔχῃ.

ead. l. 8. οὐ φαίην) οὐ abest a Cod. Reg.

ead. l. 14. ἀγαθὸν οὐδὲν φήσεις) Cod. Reg. ἀγαθὸν φήσεις, omisso οὐδέν.

p. 168. *l.* 3. πάντα ταῦτα) Cod. Reg. ταῦτα πάντα.

ead. l. 14. Διανομὴ τοίνυν) Cod. Reg. διανοῆ τοίνυν.

p. 169. *l.* 1. βεβαιοτάτους καὶ τοὺς ἀνδρειοτάτους προαιρετέον) Cod. R. βεβαιοτάτους προαιρετέον, omissis intermediis.

ead. l. 5. διαστέλλῃ) Cod. Reg. διαστέλλει.

ead. l. 10. καὶ ἄκρατον) Cod. Reg. καὶ ἄρρητον.

ead. l. 13. παντάπασιν ἢ) Cod. Reg. πανταπασι γ' ἤ.

p. 171. *l.* 1. Καὶ μάλα, ἔφη, οὕτως) Cod. Reg. καὶ μάλα οὕτως, omisso ἔφη.

ead. l. 2. δ' ἔφην ἐγὼ) Cod. Reg. δὴ ἦν δ' ἐγώ.

ead. l. 4. δίκη ἡμῖν οὐ μέμφεται αὐτὴ) Cod. Reg. δίκη οὐ μέμφεται ἡμῖν αὐτή.

p. 172. *l.* 3. καὶ γεωμετριῶν, καὶ πάσης) Cod. Reg. καὶ προπαιδειῶν καὶ πάσης.

p. 174. *l.* 2. νομίμοις, τούτους αὖ) Cod. Reg. νομίμοις τούτοις αν.

ead. l. 6. ὀμμάτων τε καὶ) Cod. Reg. ὀμμάτων καί.

ibid. μεθιεμένους, δυνατὸς) Cod. Reg. δυνατὸς μεθιεμένους.

ead. l. 12. Πῇ μάλιστ') Cod. Reg. πῶς μάλιστ'.

ead. l. ult. χρόνῳ ἐν ᾧ οὐκ) Cod. Reg. χρόνῳ, ὦ οὐκ, omisso ἐν.

p. 175. *l.* 7. ἀληθὲς μὴ εἰδείη) Cod. Reg. ἀληθὲς εἰδεῖ, absque μή.

p. 176. *l.* 4. καὶ ὁπηοῦν) Cod. Reg. καὶ ὁπουοῦν.

ead. l. 7. ἀποκριναμένου) Cod. Reg. ἀποκριναμενου.

ead. l. 8. ἤκουεν, ἐξελεγχῃ) Cod. Reg. ἤκουεν, οὐκ ἐλέγχει.

ead. l. 9. πολλάκις καὶ πολλαχῇ ἐλέγχων, Cod. Reg. πολλάκις ἐλέγχων, omissis καὶ πολλαχῇ.

p. 177. *l.* 13 *sq.* αὐτοὶ ἐξελέγξωσιν, ὑπὸ πολλῶν δὲ ἐξελεγχθῶσι) Cod. Reg. αὐτοὶ ἐλέγξωσιν, ὑπὸ πολλῶν δὲ ἐλεγχθῶσι.

p. 178. *l.* 4. ἐπιτήδευμα τιμιώτερον) Cod. Reg. ἐπιτήδευμα, μετριώτερον.

p. 179. *l.* 5 *sq.* ἀνακλίναντας τὴν τῆς ψυχῆς ἀκτῖνα, εἰς αὐτὸ) Cod. Reg. ἀνακλίναντας τὴν ψυχὴν αὐτὴν εἰς αὐτό.

p. 180. *l.* 2. ὥσπερ ἀνδριαντοποιὸς, ἀπείργασαι) Cod. Reg. ὡς περιττοποιὸς, ἀπείργασαι.

ead. l. 3 εἰρηκέναι μᾶλλον) Cod. Reg. εἰρηκέναι με μᾶλλον.

ead. l. 7. ξυγχωρεῖς) Cod. Reg. ξυγχωρεῖς τε.

ead. l. ult. τυγχάνωσι δεκετῶν ἐν τῇ π.) Cod. Reg. τυγχάνωσι δὲ καὶ τῶν ἐν τῇ π.

IN LIB. VIII DE REPUBLICA.

p. 183. *l.* 9. οὐδὲν οὐδενὶ ἐχούσας) Cod. Reg. οὐδενὶ ἐχούσας οὐδέν.

ead. l. 10 *sq.* διωμολογησάμεθά που) Cod. Reg. διωμολογησάμεθά πη.

p. 184. *l.* 5. νῦν διελήλυθας) Cod. Reg. νῦν ὡς διελήλυθ.

ead. l. 7 *sq.* ἐκείνῃ ὅμοιον· καὶ ταῦτα, ὡς ἔοικεν, καλλίω ἔτι ἔχων εἰπεῖν πόλιν τε καὶ ἄνδρα. ἀλλ' οὖν δὴ τὰς ἄλλας) Cod. Reg. ἐκείνῃ ὅμοιον. ἀλλ' οὖν δὴ τὰς ἄλλας, omissis intermediis.

ead. l. 12. ἐκείναις ἀνομοίους) Cod. Reg. ἐκείναις αὖ ὁμοίους.

ead. l. 13. ἄριστον καὶ τὸν κάκιστον) Cod. Reg. ἄριστον καὶ τὸν κάλλιστον.

p. 185. *l.* 5. τὰς τέσσαρας) Cod. Reg. τὰς τέτταράς.

ead. l. 13. διαφανεῖ τινι κεῖται) Cod. Reg. διαφανεῖ κεῖται, omisso τινί.

ead. l. 15. μεταξύ τι τούτων) Cod. Reg. μεταξὺ τούτων.

ead. l. ult. Πολλαὶ γοῦν) Cod. Reg. πολλαὶ οὖν, absque γ.

p. 186. *l.* 4 *sq.* πόλεσιν, οἳ ἂν ὥσπερ) Cod. Reg. πόλεσιν, ἐὰν ὥσπερ.

ead. l. 9. δίκαιον ὀρθῶς φαμὲν) Cod. Reg. δίκαιον φαμὲν ὀρθῶς.

ead. l. 11. καὶ φιλότιμον, κατὰ) Cod. Reg. καὶ φιλόνεικον κατά.

p. 187. *l.* 3. μὲν φιλότιμον) Cod. Reg. μὲν τὴν φιλότιμ.

ead. l. 4. ἡ τιμοκρατιαν) Steph. suspicatur Platonem scripsisse εἰ μὴ τιμοκρατιαν, ut ὄνομα ἄλλο intelligatur nomen aliud quam ἡ φιλότιμος πολιτεία.

ead. l. 8. τὸ δὲ τέταρτον) Cod. Reg. τὸ δὲ τάρτον, vitiose.

ead. l. ult. Πῶς οὖν δὴ) Cod. Reg. *πῇ οὖν δὴ*, superscripto *ποῖ*.

p. 188. *l.* 10. *φορὰ καὶ ἀφορ.*) Cod. Reg. *φορά τε καὶ ἀτορ.*

ead. l. 11. *σωμάτων γίγνεται*) Cod. Reg. *σωμάτων γιγνόντων.*

ead. l. 12. *ξυνάπτωσι*) Cod. Reg. *ξυμπίπτωσι.*

p. 189. *l.* 4. *καὶ αὐξόντων*) Cod. Reg. *καὶ αὐξανόντων.*

ead. l. 5. *ὧν ἐπίτριτος*) Cod. Reg. *ὡς ἐπίτριτος.*

ead. l. 7. *ἑκατὸν*) Cod. Reg. *ἕκαστον.*

ead. l. 8. *ἰσομήκη μὲν, τῇ προμήκει δὲ, ἑκατὸν μὲν ἀριθμῶν*) Corrigendum censet h. l. Stephanus hunc in modum: *ἰσομήκη μὲν αὐτῇ, προμήκη δὲ, ἓξ.* Idem testatur in praeced. ed. legi *ἕκαστον μὲν ἀριθμόν.* Sed in Bas. 2. exstat tantum *ἑκατὸν μὲν ἀριθμόν.* Vulgatum tuetur Ficinus.

p. 190. *l.* 5. *παρ' ὑμῖν*) Cod. Reg. *παρ' ὑμῖν.*

ead. l. 10. *γενέσεως χρή*) Cod. Reg. *γενεᾶς χρή.*

ead. l. 14. *εἰλκέτην ἀρα*) Cod. Reg. *ἕλκεται ἀρα.*

ead. l. 16. *καὶ ἀργύρου*) Cod. Reg. *καὶ ἀργυρίου.*

p. 191. *l.* 9. Μεταβήσεται μὲν) Cod. Reg. *μεταβληθήσεται μέν.*

ead. l. 15. *κατασκευάσασθαι*) Cod. Reg. *κατεσκεύασθαι.*

p. 192. *l.* 1. *κεκτημένην ἁπλοῦς τε καὶ ἀτενεῖς*) Cod. Reg. *κεκτημένην ἁπλοῦς τε καὶ ἀγεννεῖς.*

ead. l. 5. *αὐτὰ πολλὰ*) Stephano *αὐτὰ* mutandum videbatur in *αὖ τά.*

ead. l. 7. *χρημάτων οἱ τοιοῦτοι ἔσονται*) Cod. Reg. *χρημάτων ἔσονται οἱ τοιοῦτοι.*

ead. l. 15. *παῖδες πατέρα τὸν νόμον*) Cod. Reg. *παῖδες παρὰ τὸν νομον.*

p. 193. *l.* 14. *ἐγγύς τι αὐτοῦ*) Steph. scribendum putabat *αὐτὸν* pro *αὐτοῦ.*

p. 194. *l.* 6. *τῶν τε πολιτικῶν*) Cod. Reg. *τῶν τε πολεμικῶν.*

ead. l. 15. Καὶ ἔστι μέν γ', ἣν δ' ἐγὼ) Cod. Reg. *καὶ ἔστιν ἔν γ' ἣν δ' ἐγώ.*

p. 195. *l.* 11. *μητε πάνυ τιμῶντα*) Cod. Reg. *μήτε πάντη τιμῶντα.*

p. 196. *l.* 10. *παρὰ τὰ τῶν ἄλλων*) Cod. Reg. *παρὰ τῶν ἄλλων.*

ead. l. 11. *τὸ λογιστικὸν*) Ficinus vertit, *vim rationalem*, utque adeo legisse videatur *λογικὸν.*

p. 197. *l.* 1. *γένεσιν διεληλυθέναι*) Cod. Reg. *γένεσιν εἰσεληλυθέναι.*

p. 198. *l.* 5. ἀεὶ εἰς τοὐναντίον) Cod. Reg. ἀεὶ τ' ουναντίον, omisso εἰς.

ead. l. 7. καὶ οἱ ἀγαθοὶ) Cod. Reg. καὶ ἀγαθόν.

ead. l. 12. νόμους) Cod. Reg. νόμον.

p. 199. *l.* 7. ναυτίλλεσθαι) Stephano videbatur deesse aliquid, unde hic infinitivus pendeat. forte φαίην ἂν. Ficinus ita vertit: *Quid ex hoc secuturum censes? Ut male navem ducant.*

p. 200. *l.* 2. μᾶλλον ἢ τοὺς πολ.) Cod. Reg. μᾶλλον τοὺς πολ. omisso ἢ.

ead. l. 4 *sq.* ἅτε ὄντας φιλοχρημάτους) Cod. Reg. ἅτε φιλοχρημάτους.

ead. l. 15. ἐν ταῖς ὀλιγαρχουμέναις) Cod. Reg. ἐν τῇ ὀλιγαρχουμένῃ.

p. 201. *l.* 4. Οὕτως, ἔφη, ἐδόκει· ἦν) Cod. Reg. οὕτως ἔφη. ἦν, absque ἐδόκει.

ead. l. 14. οὗ ἂν ἴδῃς) Cod. Reg. οὗ ἂν ἴδοις.

p. 202. *l.* 2. ἐτιμελείᾳ καὶ βίᾳ) Cod. Reg. ἐτιμελείᾳ βίᾳ.

ead. l. 9. ἐχουσα τοὺς ἀρχ.) Cod. Reg. ἐχουσαν τοὺς ἀρχ.

ead. l. 14. ζηλοῖ τε τὸν) Cod. Reg. ζηλοῖ τόν.

ead. l. 15. ὥστερ πρὸς ἕρματι, πρὸς τῇ πόλει) Cod. Reg. ὥστερ ἕρματι πρὸς τὴν πόλιν, superscripto τῃ πόλει.

p. 203. *l.* 7. καὶ κατὰ σμικρὸν) Cod. Reg. καὶ κατὰ μικρόν.

ead. l. 11. ἐν ἑαυτῷ) Cod. Reg. ἐν ἑαυτοῦ.

ead. l. 16. θαυμάζειν τε καὶ) Cod. Reg. θαυμάζειν καί.

ead. l. ult. μηδ' ἐφ' ἑνὶ ἄλλῳ) Cod. Reg. μηδ ἑνὶ ἄλλῳ.

p. 204. *l.* 3. Ἆρ' οὖν οὗτος, ἦν) Cod. Reg. ἆρ' οὖν ἦν, absque οὗτος.

ead. l. 6 *sq.* εἰ ὅμοιος ἂν εἴη. Σκοπῶμεν. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν τῶ χρήματα περὶ πλείστου ποιεῖσθαι, ὅμοιος ἂν εἴη, Πῶς δ' οὔ;) Cod. Reg. εἰ ὅμοιος ἂν εἴη. πῶς δ' οὔ, omissis intermediis.

ead. l. 8. καὶ ἐργαστὴς) Cod. Reg. καὶ ἐραστής.

ead. l. 10. μὴ παραδεχόμενος) Cod. Reg. μὴ παρεχόμενος.

ead. l. 15. χρήματα γοῦν) Cod. Reg. χρήματα οὖν.

ead. l. ult. τοῦ βίου ἔστησατο) Cod. Reg. τοῦ χρόνου ἔστῆσατο.

p. 205. *l.* 1. ἔτι μάλα) Cod. Reg. ἔτι μάλιστα.

ead. l. 4. ἀλλης ἐπιμελειας) Cod. Reg. ἀλλης ἐπιθυμίας, superscripto ἐπιμελείας.

ead. l. 6. Ποῖ; ἔφη) Cod. Reg. ποίας ἔφη.

ead. l. 15 *sq.* Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς, σφόδρα. Οὐκ ἄρα ἂν

εἰη ἀστασίαστος ὁ τοιοῦτος ἐν ἑαυτῷ οὐδὲ εἷς, ἀλλὰ διπλοῦς τις. ἐπιθυμίας δὲ) Haec non leguntur in Cod. Reg.

p. 206. *l.* 4. Καὶ μὴν ἀνταγωνιστὴς) Cod. Reg. καί μοι ἀνταγωνιστής.

p. 207. *l.* 1. τινὰ τοιοῦτον) Cod. Reg. τινὰ τοιόνδε.

ead. l. 3. Ἅτε δὴ, οἶμαι) Cod. Reg. ἅτε οἶμαι, absque δή.

p. 208. *l.* 3. ἀργύριον καὶ τιτρώσκοντες) Cod. Reg. ἀργύριον τιτρώσκοντες.

ead. l. 7. ὅπη τὶς) Cod. Reg. ὅποι τις.

ead. l. 8. τῇδε ᾗ αὖ) Cod. Reg. τῇδε αὖ, omisso ᾗ.

ead. l. 14. οἵων νῦν δὴ) Cod. Reg. οἵων δὴ νῦν.

ead. l. 15. διὰ πάντα) Cod. Reg. διὰ πάντων.

ibid. τοὺς μὲν ἀρχομένους) Cod. Reg. τοὺς μὲν δὴ ἀρχ.

p. 209. *l.* 5. παραβάλωσιν ἀλλήλοις) Cod. Reg. παραλαβωσιν ἀλλήλοις, & pro var. lect. ἀλλήλους.

ead. l. 10. παραταχθεὶς) Cod. Reg. παραχθείς.

ead. l. 12. ἰδῃ ἀσθματος) Vel ἤδη scribendum, vel retinendo ἰδῃ, praefigendam illi particulam ἐὰν, censebat Steph. & μεστῷ mutandum in μεστόν. Vulgatam expressit Ficinus, in qua ἀνακολουθίαν facile agnoscas.

ead. l. 15. ἄνδρες οἱ ἡμέτεροι) Cod. Reg. ἄνδρες ἡμέτεροι.

p. 210. *l.* 9. καὶ ἀρχῶν) Cod. Reg. καὶ ἀρχῆς.

ead. l. 12. φόβον ὑπεξελθόντων) Cod. Reg. φόβων ἐπεξελθόντων.

ibid. Τίνα δὴ οὖν) Cod. Reg. τίνα οὖν.

p. 211. *l.* 7. φαίνοιτο. Τί μήν; ἔφη. Καὶ ἴσως) Τί μήν; ἔφη absunt a Cod. Reg.

p. 212. *l.* 3. τῶν ἄλλων ἀγόντων) Cod. Reg. τῶν ἄλλων εἰρήνην ἀγόντων.

ead. l. 6. αὐτῷ σοι ἐπίῃ) Cod. Reg. αὐτῷ σοι ἐπήη.

ead. l. 7 *sq.* ἡ πρᾳότης ἐνίων) Ante ἐνίων deesse κατ' suspicabatur Stephanus.

ead. l. 12. περινοστεῖ ὁ καταψηφισθεὶς, ὥσπερ ἥρως) Cod. Reg. περινοστεῖ ὥσπερ ἥρως.

ead. l. 13. συγγνώμη οὐ γενναία) οὐ γενναία desunt in Cod. Reg.

p. 214. *l.* 3. μάλα. Δικαίως) Cod. Reg. μάλα. καὶ δικαίως.

ead. l. 4. ἐπ' αὐταῖς) Cod. Reg. ἐπ' αὐτῇ.

ead. l. 6. αἱ δὲ καὶ τοὐναντίον πᾶσαι πάντας) Cod. Reg. αἱ δὲ κατὰ τ' ουναντίον. πάσας ταύτας.

ead. l. 7. ἀναγκαίους) Cod. Reg. ἀναγκαίας.

cad. l. 12. ἥ τε ὠφέλιμος, ἥ τε παῦσαι) Steph. corr. ἥ τε ὠφέλιμος, ἥ τε π. fine idonea cauſa.

cad. l. 15. ἢ τούτων) Cod. Reg. ἢ τοιούτων.

p. 215. *l.* 12. ἀπαιδεύτως τε καὶ) Cod. Reg. ἀπαιδεύτως καὶ, abſque τε.

p. 216. *l.* 4. ἐν ἑαυτῷ — ξυμμαχία) Stephano legiſſe videbatur Ficinus ἐν αὐτῷ· retinendo autem ἐν ἑαυτῷ ſcribendum eſſe ξυμμαχία, in dandi caſu.

cad. l. 6. στάσιν δὴ καὶ ἀπόστασιν καὶ μάχην) Cod. Reg. στάσις δὴ καὶ μάχη, omiſſis intermediis.

cad. l. 12. ἀλλαι ἐπιτρεπόμεναι) *In praeced. ed.* ἐπιστρεφόμεναι (Ald. Bas. 1.) *vel* ὑποτρεπόμεναι, *ut in quodam vet. quem hic inqui malim. Steph.* Liber, quem hic ſub. Cod. vet. innuit Steph. eſt Baſ. 2.

p. 217. *l.* 1. ἐπιτηδευμάτων καλῶν) καλῶν abeſt a Cod. R.

cad. l. 2. ἀνδρῶν θεοφιλῶν εἰσι) Cod. Reg. ἀνδρῶν εἰσι, omiſſo θεοφιλῶν

cad. l. 7 *fin.* ἀφικνῆται, κλείσαντες) Cod. Reg. ἀφικνῆται κυλίσαντες.

cad. l. 14. δὲ ταυτην, ὡς ἀγροικίαν) Cod. Reg. non habet ὡς.

cad. l. ult. δὲ γέ που) Cod. Reg. δέ που, abſque γε.

p. 218. *l.* 6. ἀσωτίαν δὲ) Cod. Reg. ἀσωτείαν δέ.

cad. l. 8. ἐκ τῶν ἐν ἀναγκαίοις ἐπιθυμίαις) Cod. Reg. ἐκ τοῦ ἐν ἀνάγκαις ἐπιθυμίαις.

cad. l. 10. ἀνεσιν) Cod. Reg. ἄνυσιν.

cad. l. 11. εἰς ἀναγκαίους ἢ μὴ ἀναγκαίους) Cod. Reg. εἰς ἀναγκαίας ἢ μὴ ἀναγκαίας.

cad. l. 13. ἐὰν εὐτυχῆς ἦ, καὶ) Cod. Reg. ἐὰν εὐτυχῇ καί

cad. l. 16. ἑαυτὸν ἐκδῷ) Cod. Reg. ἑαυτὸν ἐνδῷ.

cad. l. ult. ἡδονὰς διάγει) Cod. Reg. ἡδονὰς διάγη.

p. 220. *l.* 3. παντοδαπόν τε) Cod. Reg. παντοδαπόν γε.

cad. l. 4. καὶ καλόν τε) Cod. Reg. καὶ τὸν καλόν τε.

cad. l. 7. Οὕτω γὰρ) Cod. Reg. οὗτος γάρ.

cad. l. 8. ἡμῖν κατὰ δημοκρατίαν) Cod. Reg. ἡμῖν καὶ δημοκρατίαν.

cad. l. ult. τοῦτο δ' ἦν, γίγνεσθαι ὑπέρπλουτος) Cod. Reg. τοῦτο δ' ἦν ὑπέρπλουτος.

p. 221. *l.* 6. ἔχει τε κάλλιστον, καὶ διὰ ταύτην) Cod. Reg. ἔχει τὸ κάλλιστον καὶ διὰ ταῦτα.

cad. l. 13. ἀκράτου αὐτῆς) Cod. Reg. ἀκράτου αὐτοῦ.

p. 222. *l.* 3. τιμᾶ. ἆρ' οὐκ) Cod. Reg. τιμᾶ, οὐκ ἆρ' οὐκ.

ead. l. 6. ἀναρχίαν ἐμφυομένην) Cod. Reg. ἀναρχίαν εὖ φυομενην.

ead. l. 7. τὸ τοιοῦτον) Cod. Reg. τὸ τοιοῦτο.

ead. l. 10. μέτοικον δὲ ἀστῷ καὶ ἀστὸν μετοίκῳ) Cod. Reg. μέτοικον δὲ αὐτῷ καὶ αὐτὸν μετοίκω.

ead. l. 16. γέροντες, συγκαθίζοντες) Cod. Reg. γέροντες συγκρατιεντες.

p. 223. *l.* 10. ἐν ταύτῃ ἢ) Cod. Reg. ἐνταῦθα ἤ.

ead. l. 12. γίγνονται τε δὴ, καὶ ἵπποι) Stephanus ita scribere malit: γίγνονταί τε, καὶ δὴ καὶ ἵπποι, vel potius, γίγνονται, καὶ δὴ &c. absque vocula τε quae praecedat.

p. 224. *l.* 6 *sq.* καὶ νεανικὴ, ὅθεν τοραννὶς φύεται, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. Νεανικὴ δήτα, ἔφη) Cod. Reg. καὶ νεανικὴ δήτα ἔφη, omissis intermediis.

p. 225. *l.* 3. Ἀληθῆ, ἔφη) Cod. Reg. ἀληθῶς ἔφη.

ibid. τοίνυν, ἔφην, ἔλεγον) Cod. Reg. τοίνυν ἔλεγον, omisso ἔφην.

ead. l. 5. ἡγούμενον αὐτῶν) Cod. Reg. αὐτῶν ἡγούμενον.

ead. l. 7. κέντρα ἔχουσι· τοὺς δὲ, ἀκέντροις) Cod. Reg. κέντρα ἔχοντας, τοὺς δὲ ἀκέντρους.

ead. l. 12. ἐγγένησθον· ἂν δὲ ἐγγένησθον, ὅπως ὅτι) Cod. Reg. ἐγγένησθον. εἰ δ' οὖν ὅπως ὅτι.

p. 226. *l.* 12. εὐπορώτατον) Cod. Reg. εὐπορώτατα.

ead. l. 13. βλύττει. Πῶς γὰρ ἂν, ἔφη, παρά γε τῶν σμικρὸν ἐχόντων τὶς βλύσει) βλύττει mutari volebat Steph. in βλίττει, Ruhnk. vero ad Timaeum in βλίττεται, & alterum βλύσει idem V. D. in βλίσει, quod iam Steph. in mentem venerat. Cod. Reg. exhibet τις βλύσειε. Pro σμικρὸν ἐχ. legitur in Bas. 2. σμικρὰ ἐχόντων.

p. 228. *l. ult.* ἐξ ἀνθρώπου) Cod. Reg. ἐξ ἀνθρώπων.

p. 229. *l. ult.* αὐτὸς τῆς πόλεως δῆλον δὴ) Cod. Reg. αὐτὸς, δῆλον δὴ, omissis τῆς πόλεως.

p. 230. *l.* 3. προστάτου ἀποτετελεσμένος) Cod. Reg. προστάτου τετελεσμένος.

ead. l. 9. πολλὰ καὶ ἰδία) Cod. R. πολλὰ ἰδία, absque καί.

ead. l. 11. καὶ πατρῷος) Cod. Reg. καὶ πρᾶος.

p. 231. *l.* 6. καὶ τῶν ἐν δυνάμει) Cod. Reg. καὶ ἐν δυνάμει.

p. 232. *l.* 2. ἢ μετὰ φαύλων) Cod. Reg. ἢ μετὰ φίλων.

ead. l. 10 *sq.* Τοὺς δὲ αὐτόθεν ἄρ' οὐκ ἂν ἐθελήσειε) Cod. Reg. τίς δὲ αὐτόθεν ἄρ' οὐκ ἐθελήσειε.

p. 234. *l.* 8 *sq.* ὅποι ποτὲ —— τὰ τῶν ἀποδομένων) Stephanus malebat ὅπη ποτὲ —— τὰ τῶν ἀποδιδομένων, vel

τὰ ἐκ τῶν ἀποδιδομένων, ut significentur ea, quae ex venditionibus proveniunt.

cad. l. 10. ταῦτα ἐπιλίπῃ) Cod. Reg. superscriptum habet ἐπιλείπῃ.

cad. l. 14. Πολλὴ, ἔφη, αὐτῷ) Cod. Reg. πολλὴ αὐτῶν ἔφη.

cad. l. 16. υἱὸν ἡδέωντα, ἀλλὰ) Cod. Reg. υἱὸν ἡμῶν, ἀλλὰ.

cad. l. ult. τούτου αὐτὸν ἕνεκα) Cod. Reg. τούτου αὐτοῦ ἕνεκα.

ibid. καὶ κατέστησεν, ἵνα ἐπειδὴ μ. γ. τότε αὐτὸς δουλεύων τοις &c.) Bas. 2. καὶ κατέστησεν καὶ ἔδρεψεν, ἵνα ἐπειδὴ μ. γ. τότε αὐτοὺς (αὐτοὺς exhibet etiam Cod. Reg.) δουλεύειν ἀναγκάζων τοῖς &c. Retinendum tamen αὐτὸς δουλεύων censet Steph. propter sequens verbum τρέφοι, cui non conveniret ille alter nominativus ἀναγκάζων.

p. 235. *l.* 7. Γινώσεταί γε) Cod. Reg. γινώσεται γάρ.

cad. l. 9 *sq.* λέγεις; τολμήσει) Cod. Reg. λέγεις τολμήσας.

cad. l. ult. πικροτάτην δούλων δουλείαν) Cod. Reg. πικροτάτην δουλείαν.

p. 236. *l.* 3. γενομένη τε, οἵα ἐστὶ) Cod. Reg. γενομένη τε καὶ οἵα ἐστί.

IN LIB. IX DE REPUBLICA.

p. 238. *l.* 5 *sq.* οὐ μοι δοκοῦμεν) Cod. Reg. οὔ μοι δοκῶ.

cad. l. 8. ἐν αὐταῖς) Cod. Reg. ἐν αὐτῇ.

cad. l. ult. ἐσον λογιστικὸν) Bas. 2. λογικόν. Eadem scripturae diversitas occurrit supra p. 196. Paulo post pro ἀπὸ πάσης in Bas. 2. exstat ἀπάσης.

p. 239. *l.* 5. ἐπιχειρεῖν μιγνυσθαι) Cod. Reg. ἐπιχειρεῖ μίγνυσθαι.

cad. l. 12. αὐτὸς αὐτῷ) Cod. Reg. αὐτὸς αὐτοῦ.

p. 240. *l.* 4. παράνομοι τότε αἱ ὄψεις) Cod. Reg. παρανομεῖ τότε, ὅτε αἱ ὄψεις.

cad. l. 9. γίγνεται εὐδηλον) Cod. Reg. γίγνεται. εὐδηλον.

cad. l. 12. τεθραμμένος, τὰς χρηματικὰς) τεθραμμένου scribendum censebat Steph. Pro χρηματικὰς vero in Bas. 2. obtinet χρηματιστικὰς, quae lectio Stephano videbatur firmari posse quodam paginae 213 loco, qui huc pertinet.

cad. l. 13. μὴ ἀναγκαίους) Cod. Reg. μὴ ἀναγκαίας.

cad. l. 14. ἀτιμάζοντι) Cod. Reg. ἀτιμάζοντες.

p. 241. *l.* 3. ζῇ, δημοτικὸς) Cod. Reg. ζῇ. δημοκρατικός.

cad. l. 16. τὸν τῶν τοιούτων) Cod. Reg. τὸν τοιοῦτον

ead. l. ult. βομβοῦσαι καὶ αἱ ἄλλαι) Cod. Reg. βομβεῦσαι, καὶ ἄλλαι.

p. 242. *l.* 1. θυμιαμάτων τε γέμουσαι) Cod. Reg. θυμιαμάτων γέμουσαι.

ead. l. 8. πληρώσῃ ἐπακτοῦ) Cod. Reg. πληρώσας ἐπακτ.

p. 243. *l.* 11. ἐννενεοττευμένας) *Ita legendum, non* ἐννενοτευμένας, *ut in Ald. pro quo* ἐννενοθευμένας *in Germ.* (quae est Bas. 2.) *quod ab illa genuina lectione magis etiam est remotum.* Steph. Cod. Reg. exhibet ἐννεοττευμένας.

p. 244 *l.* 2. ὥσπερ αἱ ἐν αὐτῷ) Cod. Reg. ὥσπερ ὡς ἐν αὐτῷ.

ead. l. 11. μή τι δράσαι) Cod. Reg. μήτι δράσαιτο.

ead. l. 12. Οὐ πάνυ, ἦ δ' ὃς) Cod. Reg. οὐ πάνυ γε ἦ δ' ὅς.

p. 245. *l.* 5. ἐπιλεῖτοι) Cod. Reg. pro var. lect. superscriptum habet ἐπιλείπῃ.

ead. l. 7. τινὸς ἐφάψεται) Cod. Reg. ἐφάψεταί τινος.

ead. l. 15. φόνου δεινοῦ) Cod. Reg. φόβου δεινοῦ.

p. 246. *l.* 15. Τὰ δὲ σμικρὰ) Cod. Reg. τὰ γάρ σμικρά.

p. 247. *l.* 1. πόλεως παραβαλλόμενα) παραβαλλόμενα abest a Cod. Reg.

ead. l. 7. Οὐκοῦν ἐὰν μὲν ἑκόντες ὑπείκωσιν) *Nihil deesse hic, sed ipse Plato aliquid subaudiendum videtur reliquisse. Plena enim fuerit oratio, si post* ἐὰν μὲν ἑκόντες ὑπείκωσιν, *subaudias* ταῦτα ἔσται, *vel* γενήσεται, *aut tale quid. Ficinus ita:* Nonne facile id sit, si cesserint omnes? *Steph.*

ead. l. 16. ἐάν που τὶ) Cod. Reg. ἐάν του τί.

p. 248. *l. ult.* πολλοῖς πολλὰ δοκεῖ) Margg. Steph. γραι. πολλοῖς καὶ πολλὰ δοκεῖ. Nimirum in Bas. 2.

p. 249. *l.* 2. ὁμοιότητι) *Ita vertit Ficinus, quasi legerit* ὁμοιότατος. *Interrogative autem haec dici puto.* Steph.

ead. l. 7. ἡ μὲν γὰρ, ἀρίστη) Cod. Reg. ἡ μὲν ἀρίστη.

ead. l. 8 *sq.* ἀθλιότητος πέρι ὡσαύτως) Cod. Reg. ἀθλιότητος ὡσαύτως, absque πέρι.

ead. l. 10. πρὸς τὸν τύραννον) Cod. Reg. πρὸς τύραννον, absque articulo.

ead. l. ult. ὃς ἂν δύνηται) Cod. Reg. ὃς δύναται.

p. 250. *l.* 7. μάλιστα τὶς γυμνὸς) Cod. Reg. μάλιστα γυμνός.

p. 251. *l.* 1. Πρῶτον μὲν, ἦν δ' ἐγὼ) Cod. Reg. πρῶτον μὲν, εἰπεῖν ἦν δ' ἐγώ.

ibid. ὡς πόλιν εἰπεῖν) Margg. Steph. *Alia invenitur lectio* (nimirum in Bas. 2.) πόλιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν. *Sed haec irrepsisse ex sequentibus videri possunt: ac malim* ὡς *etiam &* εἰπεῖν *ab-*

esse, quam illis ἔπος interiici. Possunt autem & interrogative haec legi.

ead. l. 4. σμικρόν γέ τι) Cod. Reg. μικρόν γέ τι.

ead. l. 7. δουλείας τε καὶ) Cod. R. δουλείας καὶ, absque τε.

ead. l. 9 *sq.* καὶ τὸ μοχθηρότατον καὶ μανικώτατον) Cod. Reg. καὶ τὸ μανικώτατον καὶ μοχθηρότατον.

ead. l. 11. φήσεις εἶναι ψυχὴν) Cod. Reg. φήσεις ψυχὴν, omisso εἶναι.

p. 252. *l.* 10. εἰς ταῦτα ἀποβλέπων) Bas. 2. εἰς ταυτὰ ταῦτα ἀποβλ. quae duo & alibi a Platone iunguntur.

ead. l. 12. ὀρθῶς λέγεις. Πῶς; ἦ δ' ὅς. Οὔπω ἔφην) Cod. Reg. ὀρθῶς λέγεις. οὔπω ἔφην, omissis intermediis.

ead. l. 14. εἶναι τούτου ἀθλιώτερος) Cod. Reg. εἶναι ἀθλιώτερος, absque τούτου.

ead. l. 15. τυραννικὸς ὢν) Steph. deesse putabat negationem ante τυραννικὸς, ut Platonis mens sit, miseriorem esse eum, qui, licet tyrannico ingenio praeditus non sit, tyrannidem tamen exercere cogatur. Recte, quoad sensum, cui optime consules, si μὴ, quod est ante ἰδιώτην, τῷ τυραννικὸς praeponas, h. s. Si quis, qui non est tyrannico ingenio praeditus, *primo* vitam privatam agat, *deinde* tyrannidem exercere cogatur.

p. 253. *l.* 2. τῷ τοιούτῳ λόγῳ) Steph. malebat τὼ τοιούτω λόγω, in duali. Ficinus vulgatum sequitur.

ead. l. 4. δοκεῖ γάρ μοι) Cod. Reg. δοκῶ γάρ μοι.

ead. l. 13. εἴτις θεῶν) Cod. Reg. εἴ τις τῶν θεῶν.

ead. l. ult. μέλλοι) Cod. Reg. μέλλει.

ibid. οἴει ἂν γενέσθαι) Cod. Reg. οἴει γενέσθαι.

p. 254. *l.* 7. κατοικίσειε) Cod. Reg. κατοικήσειε.

ibid. οἳ ἂν μὴ ἀνεχοίντο) Cod. Reg. οἳ μὴ ἀνέχοιντο.

ead. l. 10. ἐν παντὶ κακοῦ εἴη, κύκλῳ φρουρούμενος) Cod. Reg. ἐν παντὶ κακῷ εἴη κυκλοφορούμενος.

p. 255. *l.* 1. τοῖς τοιούτοις κακοῖς πλείω) Steph. coni. πρὸς s. ἐπὶ τοῖς τοιούτοις, i. e. *praeter haec mala*, cum alioqui nihil sit, cum quo dativi cohaereant.

ead. l. 13. τὰς μεγίστας θωπείας) *Nisi putemus subaudiri* κατὰ *ante hos accusativos, aliquid deesse dicendum erit.* Steph.

p. 256. *l.* 2 *sq.* ἔοικε δέ. ἦ γάρ; Καὶ μάλα) Cod. Reg. ἔοικε γὰρ καὶ μάλα.

ead. l. 13. ὄντας κρῖναι) Cod. Reg. ὄντας κρῖνε.

ead. l. 15. χοροὺς κρίνω) Cod. Reg. χοροὺς κρίνων.

p. 257. *l.* 7. προσαγορεύω) Bas. 2. προσαναγορεύω, itidem-

que paulo post προσαναγόρευε, quod verum habebat Steph. cum τοῦ κήρυκος (cuius officio vult fungi) sit ἀναγορεύειν. Dicit autem προσαναγορεύω, ultra illud videlicet, quod ἀνηγόρευσα.

eod. l. 9. αὕτη μὲν ἡμῖν ἡ) Cod. Reg. αὕτη μὲν ἡ, absque ἡμῖν.

eod. l. 12. τυχῇ. δέξεται) Cod. Reg. τριχῇ, λογιστικόν· ἐπιθυμητικὸν θυμικόν. δέξεται.

eod. l. 14. φαίνονται, ἑνὸς ἑκάστου) Cod. Reg. φαίνεσθαι εἶναι· ἑνὸς ἑκάστου.

p. 258. l. 1. ἐν αὐτῷ, τούτῳ) Cod. Reg. superscriptum habet τοῦτο.

eod. l. 15. δῆλον ὅτι πρὸς τὸ) Cod. Reg. δῆλον ἔφην π. τ.

p. 259. l. 3. ἂν τύχῃ) Cod. Reg. ἂν τύχοι, superscripta var. lect. τύχῃ.

eod. l. 7. εἰ θέλοις) Cod. Reg. εἰ θέλεις.

eod. l. 9. πρὸς τὸ) Cod. Reg. superscriptum habet τῷ.

eod. l. 11. εἴτις αὐτῶν) Cod. Reg. εἴ τι αὐτῶν.

eod. l. 14. τιμὴν φέροι) Cod. Reg. τιμὴν φέρει.

ibid. φλυαρίαν οἰόμενος; Οὕτως, ἔφη, ἔχει) Cod. Reg. φλυαρίαν; οὕτως ἔχει ἔφη.

eod. l. 16. νομίζειν οὐδὲν πρὸς τὴν) Cod. Reg. νομίζειν πρὸς τήν.

eod. l. ult. πάππω τὰς δ' ἄλλας καλεῖν) Cod. Reg. πόρρω καὶ καλεῖν.

p. 260. l. 1. τῷ ὄντι ἀναγκαίας) Ficinus vertit, *non necessarias*, contrario sensu. Pro vulgata tamen ea, quae sequuntur, facere recte indicabat Stephanus.

eod. l. 10. ὄντων τῶν ἀνδρῶν) Cod. Reg. ὄντων ἀνδρῶν.

eod. l. 12. ἐμπειρότερος) Cod. Reg. ἐμπειρότατος.

eod. l. 13. ἢ ὁ φιλόσοφος) Cod. Reg. ἢ ὁ φιλοσοφώτατος.

eod. l. 16. μανθάνοντι) Cod. Reg. μανθάνει τα.

p. 261. l. 2. ἐμπειρίᾳ ἀμφοτέρων) Cod. Reg. ἐμπειρίᾳ μὲν ἀμφοτέρων.

eod. l. 3. ἔμπειρός ἐστι) Cod. Reg. ἀτιμός ἐστι. Bas. 2. ἄπειρος· sed vulgatam lectionem tuetur Ficinus.

eod. l. 7. καὶ ὁ σοφὸς) Cod. Reg. καὶ σοφός, absque articulo.

p. 262. l. 2. Εἰ δὲ τιμή τε καὶ νίκη καὶ ἀνδρεία) *Mutandi sunt hi tres nominativi in tres dativos, τιμῇ τε καὶ νίκῃ καὶ ἀνδρείᾳ, repetendo ἐκρίνετο τὰ κρινόμενα: quae iunguntur itidem cum dativis πλούτῳ καὶ κέρδει.* Steph.

ead. l. 3. ὁ φιλότιμός τε καὶ φιλόνεικος) Cod. Reg. ὁ φιλονεικός τε καὶ ὁ φιλότιμος.

ead. l. 8. κύριος γοῦν ἐπαινέτης) Steph. suspicatur, Ficinum aliter legisse, cum vertat: *Nempe philosophus, apud quem vere iudicandi est auctoritas, suam laudat vitam.*

p. 263. *l.* 3. ἐξευρήσω) Bas. 2. ἐξερευνήσω, notatum iam in margine Steph.

p. 264. *l.* 1. ἥδιστον ὂν) ὄν abest a Cod. Reg.

ead. l. 2 *sqq.* καὶ ἀγαπητὸν γίνεται, ἡσυχία. Καὶ ὅταν παύσηται ἄρα, εἶπον, χαίρων τις, ἡ τῆς ἡδονῆς ἡσυχία λυπηρὸν ἔσται. Ἴσως) Haec non leguntur in Cod. Reg.

ead. l. 8. ἀμφοτέρω ἐστὸν) Cod. Reg. ἀμφοτέρων ἐστόν.

p. 265. *l.* 4. ὀδμὰς ἡδονὰς) Cod. Reg. ὀσμὰς ἡδονάς.

ead. l. 11. αἱ περὶ μελλόντων) Cod. Reg. αἱ πρὸ μελλόντ.

ead. l. ult. πρὸς τὸ μέσον) Cod. Reg. πρὸς μέσον.

p. 266. *l.* 2. τὸ ὡς ἀληθῶς) Cod. Reg. τὸ ἀληθῶς.

ead. l. 4. φέροιτο κάτω, κάτω τ' ἂν) Cod. Reg. φέροιτο κάτω τ' ἄν.

ead. l. 12 *sq.* πρὸς πληρώσει τε καὶ ἡδονῇ) Cod. Reg. πρὸς πλήρωσίν τε καὶ ἡδονήν.

p. 267. *l.* 1. γε οὖν, εἶπον) Cod. Reg. γε εἶπον οὖν.

ibid. καὶ δίψη) Cod. Reg. καὶ δίψα.

ead. l. 3. περὶ ψυχὴν ἕξεως) Bas. 2. περὶ ψυχὴν αὖ ἕξεως.

ead. l. 4. Οὐκοῦν καὶ πληροῖτ' ἂν) Cod. Reg. οὐκοῦν πληροῖτ' ἄν.

ead. l. 10. ὧδε δὲ κρῖναι) Cod. Reg. ὧδε δὲ κρίνε.

ead. l. 13. καὶ αὐτὸ τοιοῦτον) *In praeced. ed.* αὖ τὸ *pro* αὐτὸ *ac vicissim p.* 268. *l.* 2. αὐτῶν *pro* αὖ τῶν. *Steph.* Editio illa est Bas. 2.

p. 268. *l.* 8. μᾶλλον ὄντων πληρούμενον) Cod. Reg. ὄντων πληρούμενον μᾶλλον.

p. 269. *l. ult.* Τί δὲ περὶ τὸ θυμοειδές; οὐχ ἕτερα) Steph. malebat τί δέ; περὶ τὸ θυμοειδὲς οὐχ ἕτερα.

p. 270. *l.* 10. ἀληθείᾳ ἑπόμεναι) Cod. Reg. ἀληθεία ἑπομένων.

p. 271. *l.* 9. ὀλίγιστον) Cod. Reg. ὀλιγοστόν.

ead. l. 13 *sq.* δυοῖν δὲ, νόθοιν) Cod. Reg. δυοῖν δὲ νόθαιν.

p. 272. *l.* 2. ὁ τύραννος ἀφειστήκει) Cod. Reg. ὁ τύραννος ἐφειστήκει, superscripto ἀφειστ.

ibid. δημοτικὸς) Cod. Reg. δημοκρατικός.

ead. l. 4. Οὕτω) Cod. Reg. οὕτως.

ead. l. 8. Ἐπίπεδον ἂν') Cod. Reg. ἐπίπεδον ἂν.

ead. l. 14. ἥδιον αὐτὸν) Cod. Reg. ἥδιστον αὐτόν.

ead. l. 15. πολλαπλασιώσει) Cod. Reg. πολλαπλασιάσει.

p. 273. *l.* 15. οἷα ἔλεγε) Cod. Reg. οἷα ἔλεγον.

ead. l. 16. παλαιαὶ γενέσθαι φύσεις) Cod. Reg. πολλαὶ γενέσθαι φύσεις.

ead. l. ult. τινὲς συχναὶ λέγονται συμπεσυκυῖαι ἰδέαι πολλαὶ εἰς ἓν γενέσθαι. λέγονται γὰρ) Cod. Reg. τινὲς συχναί. λέγονται γὰρ, omissis intermediis.

p. 274. *l.* 4. ταῦτα πάντα) Cod. Reg. πάντα ταῦτα.

ead. l. 5. τοιούτων λόγος) Cod. Reg. τοιούτων ὁ λόγος.

ead. l. 7 *sq.* καὶ δεύτερον δεύτερον, τὸ δεύτερον) Cod. Reg. καὶ δεύτερον τὸ δεύτερον.

p. 275. *l.* 2. ὅπη ἂν) Cod. Reg. ὅποι ἄν.

ead. l. 6 *sq.* φαιν ἂν δεῖν ταῦτα πράττειν καὶ ταῦτα λέγειν) Cod. Reg. φαιν ἂν, ταῦτα λέγειν καὶ ταῦτα πράττειν.

ead. l. 14. ὃ τὰ μὲν δίκαια) Cod. Reg. ὁ μὲν τὰ δίναια.

ead. l. ult. ἀληθεύει, ὁ δὲ ψέκτης οὐδὲν ὑγιὲς) *Videri quear deesse* λέγει *post* ὑγιὲς, *nisi existimandum sit posse subaudiri, resolvendo* ἀληθεύει *in* ἀληθὲς λέγει. Steph.

p. 276. *l.* 1. ὅ, τι ψέγοι) Cod. Reg. ὅ τι ψέγει.

p. 277. *l.* 5. Ἡ δ' αὐθάδεια) Cod. Reg. ἡ δ' αὐθάδεία, cum duplici accentu.

p. 279. *l.* 14. τοιαύτην αὐτῷ) Cod. Reg. τοιαύτην αὐτοῦ.

p. 280. *l.* 1. ὅπως ἰσχυρὸς) Cod. Reg. ὅπερ ἰσχυρός.

ead. l. ult. Νὴ τὸν Κύνα) Cod. Reg. νὴ τὸν δία.

p. 281. *l.* 2. ἐν ᾗ νῦν διήλθομεν) Cod. Reg. ἐν ᾗ δὴ διήλθομεν.

ead. l. 3. ἐτεὶ γῆς γε οὐδαμοῦ) Ficinus vertit, *in terris vero nusquam, ut arbitror, exstat.* Unde Stephano verosimile erat, ipsum legisse ἐτὶ γῆς δέ. Vulgatam tamen lectionem bene defendit Stephanus ita, ut genit. γῆς adverbio οὐδαμοῦ, quocum eleganter iungatur, adhaerere dicat.

ead. l. 4. οἶμαι αὐτὴν εἶναι) οἶμαι abest a Cod. Reg.

IN LIB. X DE REPUBLICA.

p. 283. *l.* 1. πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα) Cod. Reg. πολλὰ καὶ ἄλλα.

ead. l. 7. οὐ γάρ μου) Cod. Reg. οὐ γάρ με.

ead. l. 11. Πῇ δή) Cod. Reg. πῶς δή.

p. 284. *l.* 7. πάνυ τι) Cod. Reg. πάνυ τοι.

cad. l. 9. πρότερον εἶδον) Cod. Reg. cum Baſ. 2. πρότεροι, eodem ſenſu.

p. 285. *l.* 9. Ἀλλὰ τάχα μᾶλλον) Cod. Reg. ἀλλὰ ταῦτα μᾶλλον.

p. 286. *l.* 7. ὅσα νῦν δὴ ἐλέγετο) Marg. Steph. γραι. ἐλέγομεν. Exhibet ſic Baſ. 2.

cad. l. 15. Ἔλεγον γὰρ) Cod. Reg. ἐλέγομεν γάρ.

cad. l. 16. ἀλλά τι τοιοῦτο) Cod. Reg. ἀλλά τι τοιοῦτον.

cad. l. 17. τὸ τοῦ κλινουργοῦ ἔργον) Cod. Reg. τὸ τοῦ δημιουργοῦ ἔργον.

p. 287. *l.* 4. μιμητὴν τούτου) Cod. Reg. μιμητὴν τούτων.

cad. l. 8. ὁ τεκτων. Ναὶ, ἔφη. Μία δὲ) Cod. Reg. ὁ τεκτων. μία δὲ, omiſſis intermediis.

cad. l. 12. μίαν μόνην αὐτὴν) Cod. Reg. μίαν μόνον αὐτήν.

p. 288. *l.* 7. φήσεις εἶναι) Cod. Reg. εἶναι φήσεις.

p. 289. *l.* 8. διὰ τοῦτο ταυτα) Cod. Reg. διὰ τοῦτο πάντα.

cad. l. 14. ἐξαπατῴη ἂν) Cod. Reg. ἐξαπατᾷ ἄν.

cad. l. ult. περὶ τούτου, ὡς) Cod. Reg. περὶ τοῦ, ὡς.

p. 290. *l. ult.* δοκοῦσι τοῖς πολλοῖς) Cod. Reg. δοκοῦσι τοῖς ἄλλοις.

p. 291. *l.* 3. ἐπὶ τῇ τῶν εἰδώλων) Cod. Reg. ἐτὶ τῇ τοῦ εἰδώλου.

cad. l. 5. βέλτιστον ἔχοντα) Stephanus ſuſpicabatur, forſan βελτιον ſcribendum, cum in ſuperlat. gradu potius βελτιστα fuiſſet dicturus.

cad. l. 8. καὶ τειῷτο ἂν) Cod. Reg. καὶ πρῶτον ἄν.

p. 292. *l.* 1. περὶ δὲ ὧν μεγίστων τε καὶ καλλιστων ἐπιχειροῖ λεγειν) Exſtat alia lectio apud Euſebium, περὶ δὲ τῶν μεγίστων τε καὶ καλλίστων ὧν ἐπιχειρεῖ λέγειν, cui tamen vulgata, quam omnes Platonis libri tenent, praeferri debet.

cad. l. 10. πολλαὶ μεγάλαι) Cod. Reg. πόλεις μεγάλαι.

p. 293. *l.* 6. καὶ τοις ὑστεροις) Baſ. 2. τοῖς ὕστερον. aeque bene. Paulo poſt tamen recurrit οἱ ὕστεροι.

cad. l. 8. καὶ οἱ ὕστεροι) Cod. Reg. καὶ οἱ ὕστερον.

cad. l. 11. ὦ Σώκρατες, ἴσως) Cod. Reg. ἴσως ὦ σώκρ.

cad. l. 17. οὐ μιμεῖσθαι ἀλλὰ γινώσκειν) Cod. Reg. οὐ γινώσκειν, ἀλλὰ μιμεῖσθαι.

p. 294. *l.* 2. δύναται τοῖς) Cod. Reg. δύναται τοῖς.

cad. l. 4. πόλιν τὴν αὐτῶν) Cod. Reg. πόλιν τὴν αὐτήν.

ibid. σφεῖς ἐτιστατήσουσιν αὐτῶν της παιδειας, καὶ) Cod. Reg. σφεῖς αὐτοῦ της παιδειας ἐτιστατησωσι καὶ.

cad. l. 10. καὶ ἠνάγκαζον) Cod. Reg. καὶ ἠνάγκατον

ead. l. 11. ὅπη ἦεσαν) Cod. Reg. ὅπου ἦεσαν.

ead. l. 14. ἀρξάμενοι) Cod. Reg. cum Baf. 2. & aliis ἀρξαμένους. ἀρξάμενοι dedit Stephanus ex Eufebio.

p. 295. *l.* 12. τεθέασαι γάρ που) Cod. Reg. τεθέαμαι γάρ που. Euſeb. τεθέασαι γάρ. ἢ οὔ;

p. 296. *l.* 1. ἥμισεως) Steph. coni ἐξ ἡμίσεως, vel mutata tantum accentus ſede ἡμισέως, ut ſit adverbium.

ead. l. 9. ποιήσουσαν, μιμησομένην) Cod. Reg. ποιοῦσαν μιμουμένην.

ead. l. 15. ἐξαγγελλει) Steph. malit ἐξαγγελεῖ, ut conveniat cum ἐπιταξει & cum ποιήσει. Idem paulo poſt ſcribendum opinabatur ὁδ' ὑπηρετησει, vel ὁ δ' ὑπηρέτης. οὔ;

ibid. περὶ τῶν αὐλῶν) Cod. Reg. περὶ τῶν αὐτῶν.

ead. l. 16. ὑπηρετῶσιν ἐν τῷ αὐλ.) Cod. Reg. ὑπηρετᾶσι τῷ αὐλ. abſque ἐν.

p. 297. *l.* 4. ſqq. χρώμενος. ἐπιστήμην. Πόθεν γε. Ὁ δὲ μιμητὴς πότερον ἐκ του χαίρειν ἐπιστήμην ἕξει ὧν αι) Cod. Reg. χρώμενος ἐπιστήμην ἕξει περὶ ὧν ἂν, omiſſis intermediis.

ead. l. 10. Χαιρεις ἂν) Cod. Reg. χαιρις ἂν.

ibid. ὁ ἐν τῇ μιμήσει) Baſ. 2. ὁδ' ἐν τῇ ποιήσει.

p. 298. *l.* 1. καὶ οὐ σπουδήν) Cod. Reg. καὶ σπουδήν.

ead. l. 4. οὐ περὶ τριτον) Vocula οὐ videbatur Steph. una cum interrogationis nota expungenda, cum ſequatur ἢ γάρ;

ead. l. 5. μέν τι ἐστὶν) Cod. Reg. μέντοι ἐστίν.

ead. l. 9. Καὶ τὰ καμπύλα τε καὶ εὐδέα) Cod. Reg. καὶ τά τε κάμπυλα καὶ εὐδέα.

ead. l. 16. χαιρεσταται πρὸς αὐτὰ) Cod. Reg. χαιρέσταται πρὸς αὐτήν.

p. 299. *l.* 14. ἀστάζεται) Baſ. 2. ἀτεργάζεται.

p. 300. *l.* 2. Εἰκὸς γ', ἔφη) Cod. Reg. εἰκότως γ' ἔφη. In margine vero ſcripta eſt var. lect. εἰκός.

ead. l. 5. ἢ διὰ τῆς ποιήσεως μιμητικὴ) Cod. Reg. ἢ τῆς μιμησεως ποιητική.

ead. l. 13. στασιάζει τε καὶ) Cod. Reg. στασιάζει καὶ, omiſſo τε.

p. 301. *l.* 4. τύχης) Ficinus legiſſe videtur ψυχῆς· nam vertit, *menteque praeditus tali.*

ead. l. 9. πότερον μᾶλλον αὐτὸν) Cod. Reg. πότερον αὖ τὸν μᾶλλον.

ead. l. 10. ἀντιτείνειν) Steph. corr. ἀντιτενεῖν.

ead. l. 13. τιμήσει φεύξεσθαι) Cod. Reg. τολμήσει φεύξεσθαι.

ead. l. 15. Οὕτως, ἔφη, ἔχει) Cod. Reg. οὕτως ἔχει ἔφη.

p. 302. *l.* 2. ἀναγκαῖον εἶναι) Cod. Reg. ἀναγκαῖα εἶναι.

ead. l. 12. τὰ αὐτοῦ πράγματα) Cod. Reg. τὰ αὐτὰ πράγματα.

ibid. ὁ λόγος ἐρεῖ) Pro ἐρεῖ Steph. coni. αἱρεῖ.

ead. l. 14. πληγέντος) Bas. 2. πλήττοντος. Praefert tamen illam lectionem Steph. ut intelligat μέρους.

ead. l. 16. νοσῆσαν, θρηνῳδίαν) Cod. Reg. νοσῆσαν ἰατρικὴν καὶ θρηνῳδίαν.

ead. l. ult. Ὀρθότατα γοῦν ἄν τις, ἔφη, πρὸς τὰς τύχας οὕτω) Cod. Reg. ὀρθότατα γοῦν ἔφη πρὸς τὰς τύχας ἄν τις οὕτω.

p. 303. *l.* 1. τῷ λογιστικῷ) Cod. Reg. τῷ λογισμῷ.

ead. l. 13. σοφία αὐτοῦ τούτῳ) Cod. Reg. σοφία αὐτῷ τούτῳ.

ibid. πέπηγεν) Verbum hoc suspectum est Steph. cui praeterea negatio deesse videtur. Ficinus ita: *Imitatio vero poetae haud ad hoc intendit, ut huic animi naturae sua sapientia placeat, si vulgo sit placitura.*

ead. l. 16. καὶ τιθείημεν) Cod. Reg. καὶ τιθεῖμεν.

p. 304. *l.* 3. καὶ στρέφει) Cod. Reg. καὶ τρέφει.

ead. l. 9. διαγινώσκοντι) Cod. Reg. διαγιγνώσκοντα.

ead. l. 10. σμικρὰ εἰδωλα) Cod. Reg. μικρὰ εἰδωλα.

ead. l. 11. ἀφεστῶτι) Cod. Reg. ἀφεστῶτα.

ead. l. 14. αὐτό; Ἀκούων) Cod. Reg. αὐτοῦ ἀκούων.

p. 306. *l.* 3. ἀκαίρως πενθῇ) Cod. Reg. ἀκαίρως πενθεῖν.

ead. l. 7. ἀπολαύειν) *Pro* ἀπολαύειν, *quod est in Ald. editione, affertur & alia lectio,* ἀπολαμβάνειν. *Steph.* Nimirum ita exstat in Bas. 2.

ead. l. 10. αὐτὸς αἰσχύνῃ) Cod. Reg. αὐτὸς αἰσχύνοιτο.

ead. l. 11. κωμῳδικῇ ἢ καὶ ἰδίᾳ) Cod. Reg. κωμῳδικὴ ἰδία, absque ἢ καὶ.

ead. l. 12. καὶ μιμήσῃ, ταυτὸν ποιεῖς) Cod. Reg. καὶ μισήσῃ ὡς πονηρὰ, ταυτὸν ποιεῖς.

p. 307. *l.* 11. ἀναλαβόντι) Cod. Reg. ἀναλαβόντας.

ead. l. 16 *sq.* ὅσον μόνον ὕμνους θεοῖς καὶ ἐγκώμια τῆς ἀγαθῆς ποιήσεως παραδεκτέον εἰς πόλιν) Cod. Reg. ὅσον μόνον ἑκτέον εἰς πόλιν, omissis intermediis.

p. 308. *l.* 2. βασιλεύσετον) Cod. Reg. βουλεύσετον.

ead. l. 3. δόξαντος ἀεὶ εἶναι) Cod. Reg. ἀεὶ δόξαντος εἶναι.

ead. l. 4. ἔφην) Cod. Reg. ἔφη.

ead. l. 5. ὅτι εἰκότως) Cod. Reg. ὅτε εἰκότως.

ead. l. 9. πρὸς δεσπότην) Cod. Reg. πρὸς δεστόταν.

ead. l. 14. ἡδονὴν ποιητικὴ) Cod. Reg. ἡδονὴν ποιητικήν.

p. 309. *l.* 5. γέ που ἂν) Cod. Reg γέ πῶς ἄν.

ibid. αὐτῆς, ὅσοι μὴ ποιητικοὶ) Cod. Reg. αὐτῆς μὴ ποιητικοί.

ead. l. 11. οἱ ποτέ που) Cod. Reg. οἱ ποτέ του.

ead. l. 14. ὑπὸ τῆς τῶν καλῶν) Cod. Reg. ὑπὸ τῶν καλῶν.

p. 310. *l.* 3. καὶ τὸν τῶν πολλῶν) Cod. Reg. καὶ τῶν πολλῶν.

ibid. αἰσθώμεθα δ' οὖν ὡς) Cod. Reg. αἰσθόμεθα δ' ὡς.

p. 312. *l.* 5. μή ποτέ τι ἀπολέσῃ) Cod. Reg. μήποτε ἀπολέσῃ.

ead. l. 7. τὶ τῶν ὄντων εὑρίσκωμεν) Cod. Reg. τί εὑρίσκωμεν τῶν ὄντων.

ead. l. 16. ἀλλ' ὧδε ποίει) *Verbum* ποίει *suspectum esse non debet, sed ad* ἴσι δὴ, σκόπει *referri animadvertendum est: hoc modo,* ὧδε ποίει· ὥσπερ σῶμα &c. ἴσι δὴ, καὶ ψυχὴν σκόπει &c. (*interiectis velut per parenthesin illis,* οὐχ οὕτω; Ναί) *q. d. Hanc inito rationem ad investigandam huius rei veritatem.* Steph.

p. 313. *l.* 11. ἢ ἂν ἦ) Steph. coni. ἢ ἦ ἂν ἦ.

ead. l. 13. πονηρία τῷ σώματι) Cod. Reg. πονηρία τῶν σιτίων τῷ σώματι.

ead. l. 17. Ὀρθότατ' ἂν) V. l. ὀρθότατα absque ἂν, vel ὀρθότατ' αὖ legendum videbatur Stephano.

p. 314. *l.* 6. σμικρότατα ὄλον) Cod. Reg. σμικρότατον ὅλον.

ead. l. 7. μᾶλλον ποτὲ ψυχὴν) Cod. Reg. μᾶλλον ψυχήν.

ead. l. 11. ἰδίου ἑκάττου) Cod. Reg. ἰδίου ἑκάστω.

ead. l. 16. ὡς πονηρότερος καὶ ἀδικωτερος) Cod. Reg. ὡς τολμηρότερος καὶ ἀδικωτερος.

p. 315. *l.* 3. σχολαίτερον) Cod. Reg. σχολαιότερον.

ead. l. 4. ὑπ' ἀλλων) Cod. Reg. ὑπ' ἀλλήλων.

ead. l. 10. πρός γέ τι τῷ ζωτικῷ) Steph. coni. πρός γ' τοι, vel πρός γ' ἔτι. Cod. Reg. habet πρός γε τοι τῷ ζωτικῷ

ead. l. 16. ἀπόλλυται) Cod. Reg. ἀπόλωνται.

p. 316. *l.* 2. εἰ δ' ἔχει) Cod. Reg. εἰ δ' ἔχει.

ead. l. 7. οἰόμεθα) Steph. malebat οἰώμεθα, ne exi memus.

ead. l. 9. ϑέμειν αὐτὸ τρὸς αὐτό. Πῶς λέγεις;) Cod. Reg. γέμειν αὐτό. πῶς λέγεις.

ead. l. ult. διαϑεατέον) Cod. Reg. δι' εὐϑετέον.

p. 317. *l.* 4. διακειμενον αὐτὸ) Cod. Reg. διακείμενον αὐτόν.

ead. l. 5. ἴδοιεν αὐτοῦ) Cod. Reg. αὐτοῦ ἴδοιεν.

p. 318. *l.* 8. δικαιοσυνης ἐπινεγκαμεν) Cod. Reg. δικαιοσυνης ἐπινέσομεν.

ead. l. 9. ἀλλ' αὐτὴν δικαιοσύνην) Cod. Reg. ἀλλ' αὐτὸ δικαιοσύνην.

ead. l. 15. ψυχῇ παρεχει παρ' ἀνϑρώπων) Cod. Reg. ψυχῇ παρ' ἀνϑρώπων.

p. 321. *l.* 9. καὶ αὖ καὶ περὶ τῶν ἀδικ.) Cod. Reg. καὶ αὖ περὶ τῶν ἀδικ.

ead. l. 10. ὀντες λάϑωσιν) Cod. Reg. ὄντες λανϑάνωσι.

ead. l. 16. Ἃ μὲν τοίνυν) τοίνυν abeſt a Cod. Reg.

p. 322. *l.* 6. ἀπειληφὼς ἢ τὰ Cod. Reg. ἀπειληφὼς τὰ, abſque ἢ.

ead. l. 7. ἀκούοντι) Cod. Reg. ἀκούοντες.

ead. l. 10. τελευτησας) Ita & Cod. Reg. ſed in margine adſcriptum habet τελεύτησε.

ead. l. 15. δύο εἶναι) Cod. Reg. εἶναι δύο.

p. 323. *l.* 5. ἑαυτοῦ δὲ προσελϑόντος) Cod. Reg. ἑαυτὸν δὲ, προσελϑόντα.

ead. l. 14. κατασκευάσϑαι) Cod. Reg. κατεσκευῶσϑαι.

ead. l. 16. παρὰ των ἑτέρων) Cod. Reg. ſuperſcriptum habet ἑταίρων.

p. 324. *l.* 10. καὶ οἷον) Vel καὶ ἵνα, vel οἷον fine καὶ, ſcribendum videbatur Stephano.

ead. l. 11. πολλῶν ϑανάτων) Cod. Reg. πολλοὶ ϑανάτων.

p. 325. *l.* 4. ὅπου ἂν εἴη) Cod. Reg. ὅπου εἴη.

ibid. Ἀρδιαιος ὁ μεγας) Affert hunc locum Iuſtinus Martyr, ubi rectius Ἀριδαιος.

ead. l. 10. οὐδ' ἂν ἥξοι) Cod. Reg. οὐδ' ἀν ἕξει.

ead. l. 13. καὶ αλλους σχεδόν τι αὐτων) αὐτου Iuſtinus Martyr, approbante Stephano.

p. 326. *l.* 1. ἄνδρες. ἔοικ) Cod. Reg. ἔοικ ἄνδρες.

ead. l. 2. τοὺς μὲν ἰδίᾳ λαβόντες) Cod. Reg. τοὺς μὲν διαλαβόντες, uti & legitur apud Iuſt. Martyr.

ead. l. 3. τὸν δὲ Ἀδιαῖον) Cod. Reg. τὸν δὲ ἀριδαῖον, ſed ſuperſcripto ἀρδιαῖον.

ead. l. 5 *sq.* κναμπτοντες. καὶ τοῖς ἀεὶ παριουσι) Apud Iustinum Martyrem legitur γναμπτοντες & τοῖς παρουσι. In Cod. Reg. est κάμτοντες.

ead. l. 6. ἕνεκά τε ταῦτα ὑπομένοιεν, καὶ ὅτι) Cod. Reg. ἕνεκά τε καὶ ὅτι, omissis intermediis.

ead. l. 8 *sq.* ὑπερβάλλειν τὸν φόβον, εἰ μυκήσαιτο τὸ στόμιον· καὶ ἀσμενέστατα) Cod. Reg. ὑπερβάλλειν μὴ γένοιτο ἑκάστῳ τὸ φθέγμα, ὁ τε ἀναβαίνοι καὶ ἀσμενέστατον, superscripto ἀσμενέστατα.

p. 327 *l.* 2 *sq.* τῶν δεσμῶν αὐτοῦ τεταμένα. εἶναι γὰρ τοῦτο τὸ φῶς ξύνδεσμον τοῦ οὐρανοῦ, οἷον τὰ ὑποζώματα τῶν τριήρων) Cod. Reg. αὐτοῦ τῶν δυσμῶν τεταμένα. εἶτα τῶν τριήρων, omissis intermediis.

ead. l. 4. συνέχον) Cod. Reg. συνέχοντα.

p. 328. *l.* 3 *sq.* πέμπτον δὲ, τὸν τοῦ ἑβδόμου· ἕκτον δὲ, τὸν τοῦ πέμπτου· ὄβδομον δὲ, τὸν τοῦ τρίτου) Haec desunt in Cod. Reg.

ead. l. 8. παραπλήσια) Cod. Reg. παραπλήσιον.

ead. l. 10. ἕκτον ὑπερβάλλειν. κυκλεῖσθαι) Cod. Reg. ἕκτον. κυκλεῖσθαι, absque ὑπερβάλλειν.

ead. l. 12. ἐντὸς ἑπτὰ) Cod. Reg. ἐκτὸς ἑπτά.

p. 329. *l.* 7 *sq.* τὰ γεγονότα· Κλωθὼ δὲ, τὰ ὄντα· Ἄτροπον δὲ, τὰ μέλλοντα. καὶ τὴν μὲν Κλωθὼ τῇ δεξιᾷ) Cod. Reg. τὰ γεγονότα. Κλωθὼ δὲ δεξιά, omissis intermediis.

p. 330. *l.* 1. γένους θανατηφόρου) Cod. Reg. γένους θανατηφόροι.

ead. l. 7 *sq.* δῆλον εἶναι ὁπόστος εἴληφε. μετὰ) Cod. Reg. δηλονότι, ὁπαιστὸς ἤλεγχε. μετά.

ead. l. 15. καὶ κατὰ κάλλη) Cod. Reg. καὶ μετὰ κάλλους.

ead. l. ult. καὶ εὐδοκίμων κατὰ ταῦτα) Ficinus vertit: *& virtute nobilium*, omisso καὶ ante & κατὰ ταῦτα post εὐδοκίμων.

p. 333. *l.* 7. κατὰ σχολὴν σκέψασθαι) Cod. Reg. κατὰ σχολὴν σκέπταιτο.

ead. l. 11. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡκόντων) Cod. Reg. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἥκοντα.

ead. l. 12. ἔθει) Cod. Reg. superscriptum habet ἔθη.

p. 334. *l.* 4. βίον ἀφικνοῖτο) Cod. Reg. βίον ἀφικνεῖται, superimposito ἀφικνοῖτο.

ibid. φιλοσοφοῖ) Cod. Reg φιλοσοφεῖ.

826046

p. 336. *l.* 12. τὰ ἐπικλωθέντα ποιοῦντα) Ficinus: *quae immutabilia flamina reddat.* legit igitur ποιοῦσαν.

p. 337. *l.* 1. σκιυᾶσθαι οὖν) Cod. Reg. σκιυῶσθαι οὖν.

ead. l. 2. ἀγγείου οὐδὲν στέγει) Aut ἀγγεῖον aut ἀγγείων scribendum videbatur Stephano. ἀγγεῖον exhibet Cod. Reg.

ead. l. 3 *sq.* εἶναι πιεῖν· τοὺς δὲ φρονήσει μὴ σωζομένους, πλέον τίνειν τοῦ μέτρου. τὸν δὲ ἀεὶ) Cod. Reg. εἶναι πιεῖν. τὸν δὲ ἀεὶ, omissis intermediis.

p. 338. *l.* 2. ἡμῖν αὐτοῖς φίλοι) Cod. Reg. ἡμῖν φίλοι.

ead. l. ult. εὖ πράττωμεν) Cod. Reg. εὖ πράττοντες. Idem addit: τέλος τῶν δέκα διαλόγων τῆς πολιτείας πλάτωνος.

Vol VII # 4963

Plato - Opera Omnia

(Ed. Stephani)

vol. 7

LIBRARY
Pontifical Institute of Mediaeval Studies
113 ST. JOSEPH STREET
TORONTO, ONT., CANADA M5S 1J4
4963